

MINISTRY OF EDUCATION
AND SCIENCE OF UKRAINE

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИ

NATIONAL AVIATION
UNIVERSITY

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

Міжнародна науково-практична конференція
здобувачів вищої освіти і молодих учених

2024

Політ

Сучасні проблеми науки

Abstracts of
XXIV International conference of
higher education students
and young scientists

Тези доповідей
XXIV Міжнародної науково-практичної
конференції здобувачів
вищої освіти і молодих учених

POLIT.
CHALLENGES OF SCIENCE TODAY

ПОЛІТ.
СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ НАУКИ

INTERNATIONAL RELATIONS
Faculty of international relations
Kyiv 2024

МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ
Факультет міжнародних відносин
Київ 2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Тези доповідей
XXIV Міжнародної
науково-практичної конференції здобувачів
вищої освіти і молодих учених

ПОЛІТ.
СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ НАУКИ

МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ

Київ 2024

УДК 321:341:339.9

ПОЛІТ. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ НАУКИ. МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ: Тези доповідей XXV Міжнародної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених, Київ, 2024, Національний авіаційний університет / Редакційна колегія К.Семенова [та ін.]. К.: НАУ, 2024. 476 с.

Матеріали науково-практичної конференції містять узагальнення доповідей науково-дослідних робіт здобувачів вищої освіти та молодих учених у галузі «МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ».

Рекомендовано до друку Науково-методично-редакційною радою факультету міжнародних відносин (Протокол No 4 від 12 квітня 2024 р.)

Голова оргкомітету:

Ксенія Семенова, голова комісії з реорганізації НАУ, в.о. ректора Національного авіаційного університету

Заступники голови оргкомітету:

Сергій Гнатюк, в.о. проректора з наукової роботи, доктор технічних наук, професор, Національний авіаційний університет

Юрій Волошин, декан факультету міжнародних відносин, доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України

Члени оргкомітету:

К. Сидоренко, к.е.н., доц., заступник декана

М. Стригуль, к.соц.н., доц., заступник декана

О. Бушок, заступник декана

О. Бобарчук, к.т.н., зав. кафедри комп'ютерних мультимедійних технологій

В. Васильченко, к. філол. н., доц., зав. кафедри журналістики

Н. Гончаренко-Закревська, к.п.н., доц., зав. каф. іноземних мов та перекладу

А. Іващук, к. н. із соц. ком., доц., зав. каф. реклами і зв'язків з громадськістю

Р. Максимович, к.ю.н., доц., в.о.зав. каф. міжнародного та європейського права

Л. Побоченко, к.е.н., доц., зав. каф. міжнародних економічних відносин, бізнесу та туризму

Н. Ржевська, д.політ.н., проф., зав. каф. міжнародних відносин та стратегічних студій

О. Хомерікі, д.соц.н., проф., в.о.зав. каф. соціології та політичних наук

О. Борисюк, к.геогр.н., доц.каф. міжнародних економічних відносин, бізнесу та туризму

І. Кевлюк, старший викладач кафедри журналістики

І. Литовченко, к.філос.н., доц., проф. каф. соціології та політичних наук

О. Матвійчук-Юдіна, к.п.н., доц., доц. каф. комп'ютерних мультимедійних технологій

С. Мархонос, к.геогр.н., доц., доц. каф. міжнародних економічних відносин, бізнесу та туризму

З. Пічкурова, к.е.н., доц., доц. каф. міжнародних економічних відносин, бізнесу та туризму

О. Поведа, к.політ.н., доц. каф. міжнародних відносин та стратегічних студій

О. Широкова-Мурараш, к.істор.н., доц., доц. каф. міжнародного та європейського права

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ «ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ЗАСАДИ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН»	16
Адаменко Т. ВЗАЄМОВІДНОСИНИ УКРАЇНИ ТА ЄС В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ 2014-2024 РОКІВ	16
Баглай А. РОЛЬ ПРОГРАМИ ERASMUS+ У РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ЗАСАД СУЧАСНИХ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН	17
Бачюккі Р. СУТНІСТЬ ТА ЗМІСТ ДЕФІНІЦІЇ «ПУБЛІЧНА ДИПЛОМАТІЯ» В ІТАЛІЇ ТА УКРАЇНІ	19
Бондар В. УКРАЇНСЬКИЙ ДИСКУРС В ОФІЦІЙНІЙ РИТОРИЦІ ФРАНЦІЇ НА ПОЧАТКУ 2024 РОКУ	21
Бузівська К. РОЛЬ АКТОРІВ І ЇХ ВЗАЄМОДІЯ В КОНТЕКСТІ МІЖНАРОДНИХ ОБ'ЄДНАНЬ: АНАЛІЗ НА ПРИКЛАДІ БРІКС	22
Вдовенко М. І. КИТАЙСЬКА «М'ЯКА СИЛА». ВИКОРИСТАННЯ КУЛЬТУРНОЇ ДИПЛОМАТІЇ ДЛЯ ДОСЯГНЕННЯ ПОЛІТИЧНИХ ЦІЛЕЙ	23
Величко А. ДОСЛІДЖЕННЯ СТРАТЕГІЙ ТА ЗАХОДІВ УКРАЇНИ ЩОДО ПРОТИДІЇ РОСІЙСЬКІЙ ПРОПАГАНДИ	26
Волинцев О. ПОСИЛЕННЯ БЕЗПЕКОВИХ ЦІЛЕЙ УКРАЇНИ В АФРИЦІ ЯК ПРОТИДІЯ РОСІЙСЬКОМУ ВПЛИВУ НА КОНТИНЕНТІ	28
Ворона А. СУЧАСНА РОЛЬ ТИХООКЕАНСЬКОЇ СПІВДРУЖНОСТІ НАЦІЙ ДЛЯ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ	29
Ганусовська І. ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ЗАСОБІВ У ФОРМУВАННІ ТА ПРОСУВАННІ НАЦІОНАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ УКРАЇНИ У ВІДНОСИНАХ З ЯПОНІЄЮ	31
Гнатюк О. ГЕНДЕРНІ СТЕРЕОТИПИ В МІГРАЦІЙНІЙ ПОЛІТИЦІ В КОНТЕКСТІ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ СТРАТЕГІЙ	32
Головань В. УКРАЇНА ТА НАТО: СУЧАНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	33
Грабовський Я. РОЛЬ США В ІСТОРІЇ АРАБО-ІЗРАЇЛЬСЬКОГО КОНФЛІКТУ	35
Гринько В. ТЕРОРИЗМ ЯК ФАКТОР ДЕСТАБІЛІЗАЦІЇ СЕРЕДНЬОГО СХОДУ: ГЕОПОЛІТИЧНІ НАСЛІДКИ ТА ШЛЯХИ ПРОТИДІЇ	36
Давиденко Д. РОЛЬ ШВЕЦІЇ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ	38
Дмитрієва С. СІНГАПУР НА ШЛЯХУ ДО ІНТЕГРАЦІЇ В ГЛОБАЛЬНУ КОСМІЧНУ СПІЛЬНОТУ	39
Дорошенко М. РОЛЬ МІКРОЧІПІВ У ВІЙНІ В УКРАЇНІ	40
Жук К. СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ ТА КРАЇН ЄС В УМОВАХ ВІЙНИ УКРАЇНИ ПРОТИ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ	42
Зажирелова В. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТЕРОРИЗМУ	43
Захарук Є. КІБЕРДИПЛОМАТІЯ США: КОМУНІКАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ В ЦИФРОВОМУ ПРОСТОРІ	45
Зуєва А. НЕСПОКІЙ НА ОСТРОВІ: ЧОМУ ТАЙВАНЬ СТАЄ КЛЮЧОВОЮ ТОЧКОЮ У ПРОТИСТОЯННІ США ТА КИТАЮ?	46
Іванова А. ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У КОНТЕКСТІ ВИРІШЕННЯ «ТАЙВАНСЬКОЇ ПРОБЛЕМИ»	47
Кассем А. ПОВЕРНЕННЯ АВСТРАЛІЄЮ ЛІДЕРСТВА В РЕГІОНІ ОКЕАНІЯ	48
Ковальчук Ю. ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ УКРАЇНИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРОТИДІЇ РОСІЙСЬКІЙ АГРЕСІЇ	49
Коверга Д. ОСВІТНЯ ДИПЛОМАТІЯ ЯК СКЛАДОВА СТРАТЕГІЇ «М'ЯКОЇ СИЛИ»	53

Кубрак В. АФРИКА ЯК ПОЛЕ ДЛЯ ВЕДЕННЯ ГІБРИДНИХ ВІЙН, ВПЛИВ НАТО	54
Кудрявцева М. РОЗВИТОК МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН УКРАЇНИ З ЄС: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ	55
Козійчук С. ПУБЛІЧНА ДИПЛОМАТІЯ УКРАЇНИ В УМОВАХ ШИРОКОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ РФ	56
Коновалюк В. УКРАЇНСЬКО-БРИТАНСЬКІ ВІДНОСИНИ У ПЕРІОД РОСІЙСЬКОЇ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	58
Кузьміна К. ARTEMIS ACCORDS ЯК ЗАПОРУКА НОВІТНЬОЇ МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ У КОСМІЧНОМУ ПРОСТОРИ	60
Кукліновська В. ПЕРСПЕКТИВИ ТА ВИКЛИКИ У СУЧАСНИХ ВІДНОСИНАХ РЕСПУБЛІКИ КОРЕЯ ТА ЯПОНІЇ	62
Купраш К. ЧИ Є ОБ'ЄКТИВНИМИ ПІДСТАВИ БЛОКУВАННЯ УГОРЩИНОЮ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОГО ПОСТУПУ УКРАЇНИ?	64
Кутирєва К. СТРАТЕГІЧНЕ ЗНАЧЕННЯ КУРДИСТАНУ ДЛЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ СУСІДНІХ ДЕРЖАВ	65
Ляшенко П. СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ЯК ІНСТРУМЕНТ ВПЛИВУ НА ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИЧНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ МОЛОДІ	67
Мазур В. КИТАЙ В АФРИЦІ: ГЕОПОЛІТИЧНІ ІНТЕРЕСИ ТА ВПЛИВ НА СВІТОВИЙ ЛАНДШАФТ	68
Майстренко А. ВПЛИВ КУЛЬТУРНОЇ ДИПЛОМАТІЇ НА ФОРМУВАННЯ ТА ПОКРАЩЕННЯ МІЖНАРОДНОГО ІМІДЖУ КРАЇНИ	69
Максименко Ю. ВЗАЄМОВІДНОСИНИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ І КРАЇН СХІДНОЇ ЄВРОПИ НА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ	71
Малогуб А. СУЧАСНІ ВИКЛИКИ СТРАТЕГІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ ФРАНЦІЇ	73
Мельничук М. ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОДІЇ ЄС З РЕГІОНАЛЬНИМИ ТА СВІТОВИМИ ЛІДЕРАМИ	74
Міницький В. РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ УРЯДОВИХ ТА НЕУРЯДОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ПОВОЄННІЙ ВІДБУДОВІ УКРАЇНИ	75
Нестеренко К. ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ У СТРАТЕГІЧНОМУ ПРОТИСТОЯННІ США ТА КНР ..	77
Нечипорук К. ПРІОРИТЕТИ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ США В НОВИХ ГЕОПОЛІТИЧНИХ УМОВАХ	79
Паламарчук Д. ПОВНОМАСШТАБНА АГРЕСІЯ РФ ПРОТИ УКРАЇНИ: ВПЛИВ НА СУЧАСНІ МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ	80
Панченко О. ВІЙСЬКОВА ДОПОМОГА США УКРАЇНІ: ПРАКТИЧНИЙ ВИМІР	82
Пилаєва А. ВСТУП УКРАЇНИ ДО НАТО: ОЦІНКИ МОЖЛИВОСТЕЙ ТА РЕАЛЬНІ ПЕРСПЕКТИВИ	83
Піньківська О. ВПЛИВ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА ДЕМОГРАФІЧНИЙ ЧИННИК В УКРАЇНІ	84
Половко А. ІНФОРМАЦІЙНІ ВІЙНИ В СУЧАСНИХ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ	85
Поляруш Д. ЙМОВІРНІ СЦЕНАРІЇ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКО ПОЛЬСЬКИХ ВІДНОСИН	88
Погорєлий Т. МЕДІА-СУПРОВІД ІЗРАЇЛЬСЬКО-ПАЛЕСТИНСЬКОГО КОНФЛІКТУ	89
Потапчук Є. ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ЗАСАДИ КНДР У МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ	91
Пронюк Я. МІЖНАРОДНІ АВІАЦІЙНІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЇХ РОЛЬ У ДОПОМОЗІ УКРАЇНІ ...	92
Прохоренко С. РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ СТЕРЕОТИПІВ МУСУЛЬМАНСЬКИХ ЖІНОК У ЗАХІДНОМУ МЕДІАПРОСТОРИ	93

Проценко Д. НОВІТНІ МЕТОДИ БОРОТЬБИ З ТЕРОРИЗМОМ В ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНІЙ СТРАТЕГІЇ США	95
Ратушняк Д. УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКІ ПОЛІТИКО-ДИПЛОМАТИЧНІ ВІДНОСИНИ ДОБИ ПОВНОМАСШТАБНОГО РОСІЙСЬКОГО ВТОРГНЕННЯ	96
Романченко А. КОНФІГУРАЦІЯ СУЧАСНОГО СВІТОВОГО ПОРЯДКУ У ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНІЙ КОНЦЕПЦІЇ КНР	97
Романюк Є. ВПЛИВ СОЦІАЛЬНОЇ МЕРЕЖІ TWITTER (X) НА МІЖНАРОДНІ, КУЛЬТУРНІ ТА СОЦІАЛЬНІ ПРОЦЕСИ	100
Салтикова О. СУТНІСТЬ ТА ЗМІСТ ДЕФІНІЦІЇ «ЗВ'ЯЗКИ З ГРОМАДСЬКІСТЮ» В ІСПАНІЇ ТА УКРАЇНІ	101
Синчук Д. ІНФОРМАЦІЙНА ВІЙНА ЯК ВИКЛИК МІЖНАРОДНІЙ БЕЗПЕЦІ	103
Скриннікова Р. ЕЛЕКТРОННА ДИПЛОМАТІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ МІЖНАРОДНОЇ КОМУНІКАЦІЇ	104
Слободянік А. САНКЦІЇ ПРОТИ РФ ЯК ІНСТРУМЕНТ МІЖНАРОДНОГО ТИСКУ	105
Сіданич К. УКРАЇНА НА ШЛЯХУ ДО ЧЛЕНСТВА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ КОСМІЧНОМУ АГЕНСТВІ	108
Сокотун Д. ПУБЛІЧНА ДИПЛОМАТІЯ ЯК ФАКТОР ПОГЛИБЛЕННЯ ВІДНОСИН МІЖ ДЕРЖАВАМИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ (НА ПРИКЛАДІ УКРАЇНИ)	110
Сущенко А. ПЕРСПЕКТИВИ ТА ВИКЛИКИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ СЕРБІЇ: АНАЛІЗ ПОТОЧНОГО СТАНУ ТА ШЛЯХИ ДО ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ	112
Толстенко В. ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ЗВ'ЯЗКИ СТРАТЕГІЧНОГО ПАРТНЕРСТВА МІЖ США ТА УКРАЇНОЮ	113
Титаренко Н. ОСОБЛИВОСТІ ТОРГІВЕЛЬНИХ ВІДНОСИН УКРАЇНИ ТА ЄС: ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ	115
Федорчук С. ДОСЛІДЖЕННЯ ІТ-ІМІДЖУ УКРАЇНИ У СВІТІ	116
Чихальов М. НІМЕЦЬКА МІГРАЦІЙНА ПОЛІТИКА В ПРОЦЕСАХ ІНТЕГРАЦІЇ ЄС	117
Шишлова А. ВПЛИВ США НА БЕЗПЕКУ У РЕГІОНІ БЛИЗЬКОГО СХОДУ	119
Ювхимович А. СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ЯК ЗАСІБ ПОЛІТИЧНОЇ КОМУНІКАЦІЇ	121
Ярославський В. ІСТОРИЧНИЙ ВИТОК ТА СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ГАСТРОНОМІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ	123
Яценко Т. КІБЕРЗЛОЧИННІСТЬ ЯК НОВА ФОРМА ВЕДЕННЯ ВІЙНИ: ВИКЛИКИ ТА ШЛЯХИ ПРОТИДІЇ	124
СЕКЦІЯ «РОЗВИТОК МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН В КОНТЕКСТІ ВІЙНИ В УКРАЇНІ»	127
Ахрамович Н. ФРАНЧАЙЗИНГ ЯК ФОРМА ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ	127
Бойко С. ГОЛОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ ВПЛИВУ ВІЙНИ НА ТОРГІВЛЮ УКРАЇНИ ІЗ ЗОВНІШНІМИ ПАРТНЕРАМИ	128
Boichuk D. AIR TRANSPORT SECTOR DEVELOPMENT IN THE CONDITIONS OF THE ECONOMIC CRISIS	129
Бученко В. РОЗВИТОК ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ: ПІДСУМКИ 2023 РОКУ	130
Васильківська А. ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ МІГРАЦІЇ УКРАЇНЦІВ	132
Величко А. ГЕОПОЛІТИЧНІ РИЗИКИ ТА СТАБІЛЬНІСТЬ СВІТОВИХ РИНКІВ: ВПЛИВ ВІЙНИ НА ЕКОНОМІЧНУ НЕВИЗНАЧЕНІСТЬ	133
Власовець О. РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У КОНТЕКСТІ ЗМІН ГЛОБАЛЬНОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ	134

Врублевський О. ТОРГІВЕЛЬНА ВІЙНА МІЖ КИТАЄМ ТА СПОЛУЧЕНИМИ ШТАТАМИ АМЕРИКИ	135
Гаєва А. ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ	137
Дика А. РОЗВИТОК ФРАНЧАЙЗИНГУ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВІЙНИ	138
Замула Ю. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ПОТОКІВ ГРОШОВИХ ПЕРЕКАЗІВ ТРУДОВИХ МІГРАНТІВ У СВІТІ	139
Кисіль В. ЗЕРНОВИЙ КОНФЛІКТ МІЖ ПОЛЬЩЕЮ ТА УКРАЇНОЮ В УМОВАХ ВІЙНИ	141
Кіщук А. ЦИФРОВА ВАЛЮТА ЯК ІНСТРУМЕНТ ФІНАНСУВАННЯ ТЕРОРИЗМУ	142
Козачук В. ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СВІТОВОГО РЕКЛАМНОГО РИНКУ	143
Кошечкін А. МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВІЙНИ	145
Левченко А. ВПЛИВ ГЛОБАЛЬНОГО ПОШИРЕННЯ АНТИДЕМПІНГОВИХ МИТ НА МІЖНАРОДНУ КОМЕРЦІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ	146
Лютенко П. МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ САНКЦІЇ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН	147
Мотрук А., Тарасенко М. ВПЛИВ ВІЙНИ В УКРАЇНІ НА ДИНАМІКУ ТА СТРУКТУРУ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН	148
Недєлькіна Т. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЧОРНОМОРСЬКОГО КОРИДОРУ	150
Нещерецька П. СУЧАСНІ ЕКОНОМІЧНІ ВИКЛИКИ ДЛЯ МІЖНАРОДНОЇ АВІАЦІЙНОЇ ГАЛУЗІ	151
Онисюк С. ГЛОБАЛЬНИЙ ЕНЕРГЕТИЧНИЙ ПЕРЕХІД: КЛЮЧОВА РОЛЬ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ СПІВПРАЦІ	152
Піддубняк Ю. НАДХОДЖЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ПОВНОМАШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ	154
Прокопенко А. РОЛЬ КІБЕРБЕЗПЕКИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТАБІЛЬНОСТІ ТА НАЙДІЙНОСТІ У СЕКТОРІ FİNTECH	156
Сирдюк Г. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФОНДОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ В ПОВОЄННИЙ ЧАС	157
Сударенко В. ПРОБЛЕМИ ТРАНЗИТУ УКРАЇНСЬКИХ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРІВ ЧЕРЕЗ ТЕРИТОРІЮ ПОЛЬЩІ	158
Сукайло Д. ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ВІРТУАЛЬНОГО БІЗНЕСУ НА СВІТОВОМУ РИНКУ	159
Тарасенко М., Мотрук А. ВПЛИВ ВІЙНИ В УКРАЇНІ НА ДИНАМІКУ ТА СТРУКТУРУ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН	161
Терентьєва В. ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКИХ АВІАЦІЙНИХ КОМПАНІЙ ПІД ЧАС ВІЙНИ	162
Урбанович О. ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ТНК У СВІТОВОМУ СТВОРЕННІ ІННОВАЦІЙ	163
Цвєнь А. ВПЛИВ ІННОВАЦІЙ ФІНАНСОВОГО СЕКТОРУ НА ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ	165
Шевчик О. СВІТОВИЙ ДОСВІД ФІНАНСУВАННЯ АВІАТРАНСПОРТНОГО СЕКТОРУ В КРИЗОВИХ УМОВАХ	166
Яковець А. РОЗВИТОК ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ З КНР У ВОЄННИЙ ПЕРІОД	168

СЕКЦІЯ «ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА В УМОВАХ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ УКРАЇНИ»	170
Безнісько Н. МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ПОПЕРЕДЖЕННЯ ТЕРОРИЗМУ: РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ПРАВОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ ТА СПІВПРАЦІ ДЕРЖАВ У ПРОТИДІІ ТЕРОРИСТИЧНІЙ ЗАГРОЗИ ДЛЯ УКРАЇНИ	170
Бойко В. СУБ'ЄКТИ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА ТА УЧАСНИКИ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ	171
Бомбела А. ВИКОРИСТАННЯ ТЕРИТОРІЙ ТРЕТІМИ ДЕРЖАВАМИ, ЯКІ Є ОБ'ЄКТОМ ПРАВОНАСТУПНИЦТВА	172
Боровська К. ПРАВОВЕ ТА ІНСТИТУЦІЙНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ З ОРГАНАМИ БЕЗПЕКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЄС	174
Бушок О.О. РОЛЬ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА В ПРОЦЕСІ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ ДЕРЖАВ: АНАЛІЗ ТЕОРЕТИЧНИХ ПІДХОДІВ ТА ПРАКТИЧНИХ ВИКЛИКІВ	175
Веліляєва Н. РОЛЬ НАТО У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ МІЖНАРОДНОЇ БЕЗПЕКИ	177
Виграненко Д. ОСОБЛИВОСТІ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДЕЙ В ПЕРІОД ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ	178
Воєводіна Г. ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ТА КЛАСИФІКАЦІЇ ВІРТУАЛЬНИХ АКТИВІВ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ	180
Гагин Ю. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ	182
Гдичинський В. ВПЛИВ РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ НА ПРАВОВИЙ ПОРЯДОК	183
Гошій М. ДИПЛОМАТИЧНІ ПРИВІЛЕЇ ТА ІМУНІТЕТИ	187
Діденко О. ПРАВО ВЕТО ТА ЙОГО ВПЛИВ НА МІЖНАРОДНІ КОНФЛІКТИ	188
Довгий М. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДЕРИВАТИВНИХ КОНТРАКТІВ НА ВІРТУАЛЬНІ АКТИВИ: АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ	189
Єфіменко І. СУЧАСНІ ВИКЛИКИ В МІЖНАРОДНО-ТОРГОВЕЛЬНИХ ВІДНОСИНАХ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ	191
Журавель А., Кравченко В. ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ ПІД ЧАС ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ ЗА МІЖНАРОДНИМ ПРАВОМ ПРАВ ЛЮДИНИ ТА МІЖНАРОДНИМ ГУМАНІТАРНИМ ПРАВО	192
Іщенко А. ІСЛАМСЬКЕ ПРАВО ТА ГЛОБАЛІЗАЦІЯ:ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ	194
Іщенко А. РОЛЬ ШАРІАТУ В СУЧАСНІЙ МУСУЛЬМАНСЬКІЙ ПРАВОВІЙ СИСТЕМІ	195
Kazymirova O. DEVELOPMENT OF LEGAL REGULATION OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN UKRAINE RELAYING ON EUROPEAN EXPERIENCE	197
Кальницький В. РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ УГОД У ПРОЦЕСІ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ ДЕРЖАВ АНАЛІЗ ПРИКЛАДУ ПІВДЕННОЇ КОРЕЇ	198
Камінська А. ЧИ НА ЧАСІ НОВЕЛІЗАЦІЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІНСТИТУТУ ГРОМАДЯНСТВА: МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ ТА НАЦІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ	200
Кіріченко А. ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ ДИСКРИМІНАЦІЇ У ПРАВИ НА ПРАЦЮ	201
Керекеша І. ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ КІБЕРБЕЗПЕКИ ТА КІБЕРДИПЛОМАТІЇ ДО ЗАХИСТУ НАЦІОНАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	203
Колеснікова Т. МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЗАХИСТУ ДОВКІЛЛЯ В УМОВАХ ВІЙНИ НА ПРИКЛАДІ УКРАЇНИ	204
Коробейников В. ОСНОВНІ МІЖНАРОДНІ ДОКУМЕНТИ, ЩО ЗАКРІПЛЮЮТЬ ПРАВА ЛЮДИНИ ПРИ РІЗНИХ ВИКЛИКАХ В МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ	205
Коров'янюк В. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПОЛІТИКИ ЄС У СФЕРІ БОРОТЬБИ ЗІ ЗЛОЧИННІСТЮ В УКРАЇНІ	207

Коропатва А. РЕГУЛЮВАННЯ АВТОРСЬКОГО ПРАВА В СУЧАСНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ КРАЇН У ЗВ'ЯЗКУ З РОЗВИТКОМ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ	208
Koshel N. THE FIRST STEPS IN OPENING NEGOTIATIONS IN FUNDAMENTAL RIGHTS PART (UKRAINE STATE OF PLAY)	210
Криворучко Н. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ МІЖНАРОДНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО УЧАСТІ ДІТЕЙ У ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТАХ	211
Куян М. ПИТАННЯ ОСНОВНИХ ОЗНАК ПРАВОНАСТУПНИЦТВА В ПРАВІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	213
Лунькова А. КОНВЕНЦІЯ ПРО КІБЕРЗЛОЧИННІСТЬ («БУДАПЕШТСЬКА КОНВЕНЦІЯ») В УМОВАХ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ УКРАЇНИ	214
Лунькова А. КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КІБЕРБЕЗПЕКИ: ВІД ТЕХНІЧНИХ ЗАХОДІВ ДО МІЖНАРОДНОГО ПРАВА ТА СОЦІАЛЬНОЇ ДЕРЖАВИ	215
Мануїлова К. МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ РОЗШИРЕННЯ ЄС	216
Malykhina I. CHALLENGES AND PROSPECTS OF UKRAINE'S ACCESSION TO NATO	218
Миркєєв Я. ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ СПІЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	219
Ничипоренко Г. ЛЕГІТИМНІСТЬ ТА НАСЛІДКИ ВИКЛЮЧЕННЯ ДЕРЖАВИ З МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ: АНАЛІЗ З ПОГЛЯДУ МІЖНАРОДНОГО ПУБЛІЧНОГО ПРАВА	220
Nikishchenko O. RESPONSIBILITIES OF STATES TO PROTECT THE RIGHT TO LIFE DURING MILITARY OPERATIONS ACCORDING TO EUROPEAN CONVENTION ON HUMAN RIGHTS	222
Ніконенко М. ДІЯЛЬНІСТЬ ООН У БОРОТБІ З КОРУПЦІЄЮ	223
Пастушок Ю. УГОДА ПРО АСОЦІАЦІЮ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄС ПІСЛЯ ПОДАННЯ УКРАЇНОЮ ЗАЯВКИ НА ЧЛЕНСТВО В ЄС	224
Pavlysh R. INTERNATIONAL COOPERATION FOR SUSTAINABLE MARITIME DEVELOPMENT: LEGAL PERSPECTIVES AND POLICY IMPLICATIONS	225
Plokhotiuk Y. DEVELOPMENT OF BIOETHICS IN INTERNATIONAL LAW AND ITS IMPACT ON THE PROTECTION OF HUMAN RIGHTS	226
Поган М. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ПРИЗУПИНЕННЯ ЧЛЕНСТВА ТА ВИКЛЮЧЕННЯ ДЕРЖАВИ З МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ	228
Постоеєнко В. МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ КЛЮЧОВИХ КОНВЕНЦІЙ У СФЕРІ ЗАХИСТУ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ	229
Ракітянська С. МЕТОДИ БОРОТБІ З ТРАНСНАЦІОНАЛЬНОЮ КОРУПЦІЄЮ	231
Ракітянська С. ВПЛИВ КЛІМАТИЧНИХ ЗМІН НА СОЦІАЛЬНІ ПРОГРАМИ: РОЛЬ СОЦІАЛЬНОЇ ДЕРЖАВИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТІЙКОСТІ ТА РОЗВИТКУ	232
Ретьман Б. МЕТОДИ ТА СТРАТЕГІЇ ЄВРОПОЛУ У БОРОТБІ З ПІРАТСТВОМ	234
Ratushniak D. THE ROLE OF INTERNATIONAL ORGANIZATIONS AND COUNTRIES IN SUPPORTING UKRAINE IN THE CONTEXT OF INTERNATIONAL LAW DURING A FULL-SCALE RUSSIAN INVASION	235
Сауляк О. ОСОБЛИВОСТІ ЗАХИСТУ ЦИВІЛЬНОГО НАСЕЛЕННЯ ПІД ЧАС ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ	236
Світличний А. ДОСЛІДЖЕННЯ ПРАВОВОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ З УКРАЇНОЮ В ПИТАННЯХ МІГРАЦІЇ	238
Семенюк Н. ІНСТИТУТ ЕКСТРАДИЦІЇ У МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ	240
Серебрій В. ЕФЕКТИВНІСТЬ МІЖНАРОДНИХ САНКЦІЙ ПРОТИ РОСІЇ ЯК НАУКОВА ПРОБЛЕМА	241

Syrotiuk A. THE EFFECTIVENESS OF INTERNATIONAL LAW IN PREVENTING ARMED CONFLICTS AND WAR CRIMES	243
Сітнікова В. ОРГАНИ МІЖНАРОДНОГО КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОСУДДЯ	244
Соломко Д. ПРАВОВІ ЗАСАДИ УЧАСТІ ЯПОНІЇ У МІЖНАРОДНИХ РЕГІОНАЛЬНИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ	245
Стасишин А. ОСНОВНІ КАТЕГОРІЇ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ПРАЦІВНИК-МІГРАНТ» В МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ	246
Турчин А. ЗАСТОСУВАННЯ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА В ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТАХ	248
Fanta Y. LEGAL CONSEQUENCES OF VIOLATIONS OF INTERNATIONAL HUMANITARIAN LAW	250
Ханкішієв Р. АНАЛІЗ ДОТРИМАННЯ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА У СУЧАСНОМУ СВІТІ ...	251
Чорний Ю. МІЖНАРОДНИЙ КРИМІНАЛЬНИЙ СУД – ПОРЯДОК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІЖНАРОДНОГО КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОСУДДЯ	253
Швець Д. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН НА ВНУТРІШНЬОМУ РИНКУ ЄС	255
 СЕКЦІЯ «МІЖНАРОДНИЙ ТУРИЗМ І АВІАЦІЯ»	258
Александрова М. ПОДІЄВИЙ ТУРИЗМ В НІМЕЧЧИНІ	258
Беляєва О. ВИННИЙ ТУРИЗМ В ІСПАНІЇ	259
Білобловська Ю. ПСИХОЛОГІЧНИЙ ВПЛИВ ВІЙНИ НА РОЗВИТОК МАРКЕТИНГУ ТУРИЗМУ	260
Білобловська Ю. ІНКЛЮЗИВНИЙ ТУРИЗМ ЯК РУШІЙНА СИЛА ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ ПІСЛЯ ВІЙНИ: УРОКИ З ДОСВІДУ ІНШИХ КРАЇН	261
Бондар Р. ІНФРАСТРУКТУРНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕКРЕАЦІЙНИХ ТЕРИТОРІЙ ТУРЕЧЧИНИ	262
Гурленко А. ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ І ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ЛІКУВАЛЬНОЇ РЕКРЕАЦІЇ ...	264
Єжжун Д. ГАСТРОНОМІЧНІ ТРАДИЦІЇ ІТАЛІЇ, АНАЛІЗ ТА ОСОБЛИВОСТІ	265
Жежжун Я. ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ СФЕРИ ТУРИЗМУ ...	266
Заєць П. БЛОКЧЕЙН-ТУРИЗМ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ	267
Іваніцька А. АНАЛІЗ МАКРОЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ УКРАЇНИ ТА КРАЇНАХ ЄС ...	269
Іщенко Д. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА У ЛЬВІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ	270
Капленко І. ВПЛИВ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА МАРКЕТИНГ ТУРИЗМУ	271
Кишман І. РЕЛІГІЙНИЙ ТУРИЗМ В ІТАЛІЇ	272
Король Я. ВЕЛОТУРИЗМ У СВІТІ	274
Кузіна А. ВИННИЙ ТУРИЗМ В УКРАЇНІ	275
Курапова Я. ОСОБЛИВОСТІ І НАПРЯМКИ ГАСТРОНОМІЧНОГО ТУРИЗМУ	276
Куртєва В. ТРАДИЦІЇ БЕССАРАБСЬКОЇ КУХНІ	277
Куценко В. ВИКОРИСТАННЯ ХОЛІСТИЧНОГО МАРКЕТИНГУ В ТУРИСТИЧНОМУ БІЗНЕСІ	279
Лебедєва О. МЕТОДИ ТА СТРАТЕГІЇ ВИКОРИСТАННЯ СОЦІАЛЬНИХ МЕДІА ДЛЯ ПІДПРИЄМСТВ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ	280
Лісовик І. РЕКРЕАЦІЯ У ФІЗИЧНІЙ КУЛЬТУРІ ТА СПОРТІ	281
Літвінова А. СПІВПРАЦЯ УКРАЇНИ ТА ТУРЕЧЧИНИ У ТУРИСТИЧНІЙ СФЕРІ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ	282
Лопушанський Д. СТАНДАРТИ ЯКОСТІ КАВИ У КАВ'ЯРНЯХ ТРЕТЬОЇ ХВИЛІ	283

Лукаш В. АНАЛІЗ ДОСВІДУ ОРГАНІЗАЦІЇ ПОСЛУГ ЛІКУВАЛЬНОЇ РЕКРЕАЦІЇ КУОРТУ ВІШІ	285
Лук'янець І. СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ В ЧОРНОГОРІЇ	286
Лунько А. АПТУРИЗМ ЯК РІЗНОВИД ГАСТРОНОМІЧНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ	287
Лунько А. ПСИХОЛОГІЯ УСПІХУ В СПОРТИВНОМУ ТУРИЗМІ	289
Олефіренко Н. ПРОБЛЕМИ В ОРГАНІЗАЦІЇ ТУРИСТИЧНИХ ПОДОРОЖЕЙ ДЛЯ ВЕГАНІВ ..	290
Пасічник Т. ІННОВАЦІЙНІ ІНСТРУМЕНТИ ПРОСУВАННЯ ТУРИСТИЧНОГО ПРОДУКТУ ..	292
Поліщук К. ТУРИСТСЬКІ СТЕЖКИ ЯК ЕЛЕМЕНТ НАЦІОНАЛЬНОЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ	293
Полторацька А. УКРАЇНСЬКА КУХНЯ ДЛЯ ТУРИСТІВ: СТАРІ РЕЦЕПТИ ТА НОВІ ІДЕЇ	294
Пугач А. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ ШРІ-ЛАНКИ	295
Пшеничко О. ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ	297
Римаренко В. СТОМАТОЛОГІЧНИЙ ТУРИЗМ, ЯК ЧАСТИНА МЕДИЧНОГО ТУРИЗМУ	298
Романова Д. ЦИФРОВІЗАЦІЯ РИНКУ КРУЇЗНИХ ПОДОРОЖЕЙ	299
Савченко В. ДО ПИТАНЬ ЕКОНОМІЧНОЇ ОЦІНКИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ	300
Саліковська В. ДОПОВНЕНА РЕАЛЬНІСТЬ ЯК СПЕЦИФІЧНА СКЛАДОВА ЕКСКУРСІЙНО-ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	302
Степаненко М. ПРИГОДНИЦЬКИЙ ТУРИЗМ: СПЕЦИФІКА ОРГАНІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ	303
Торопинін А. ЗАКЛАДИ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА ФРАНЦІЇ	304
Тютюнова Д. ОСОБЛИВОСТІ СИРНОГО ТУРИЗМУ НА ЗАКАРПАТТІ	305
Цегельна Д. ДОСЛІДЖЕННЯ ШОКОЛАДНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ	306
Черненко А. МЕХАНІЗМ РЕГУЛЮВАННЯ СФЕРИ ТУРИЗМУ НА ПРИКЛАДІ ЯПОНІЇ	307
Черней Є. ДІАГНОСТИКА РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ ХОРВАТІЇ	309
Чистякова Є. ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК ШОПІНГ-ТУРИЗМУ У СВІТІ. РОЛЬ ІТАЛІЇ У СКЛАДІ ГЛОБАЛЬНОГО ШОПІНГ-ТУРИЗМУ	310
Чуб Я. ГЕОГРАФІЧНА СТРУКТУРА ГАСТРОНОМІЧНОГО ТУРИЗМУ ФРАНЦІЇ	311
Шевченко І. ПРИНЦИПИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ	312
Шендрік А. ДОСЛІДЖЕННЯ АГРОТУРИЗМУ В УКРАЇНІ	314
Щупак М. АНТИКРИЗОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ТА РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТ В ТУРИЗМІ	315
Юзвак Є. РОЗВИТОК СИРНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ	316
Яковчук М. ТЕРИТОРІАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА ФРАНЦІЇ ...	317
СЕКЦІЯ «МЕДІАКОМУНІКАЦІЇ У ЦИФРОВОМУ ВИМІРІ»	320
Абашина А. КРЕАТИВНИЙ КОНТЕНТ ЯК ІНСТРУМЕНТ КОНТЕНТ-МАРКЕТИНГОВОЇ СТРАТЕГІЇ ПРОСУВАННЯ СОЦМЕРЕЖ В ОСВІТНІЙ СФЕРІ	320
Антонюк С. СПЕЦИФІКА УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИЧНОЇ КРИТИКИ В ЦИФРОВУ ЕПОХУ	322
Бала Д. ОСОБЛИВІСТЬ СТВОРЕННЯ ВІДЕО ТА ФОТО КОНТЕНТУ ДЛЯ КОРПОРАТИВНОЇ СТОРІНКИ У ФЕЙСБУЦІ	323
Беззубець К. ІНФОРМАЦІЙНІ ПРАВА ЛЮДИНИ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ	324
Богорад А. ОСОБЛИВОСТІ ПРОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО РЕГІОНАЛЬНІ КУЛЬТУРНІ ЗАХОДИ У СОЦІАЛЬНІЙ МЕРЕЖІ «ІНСТАГРАМ»	326
Бурко І. АВТОРСЬКЕ ПРАВО В ТЕЛЕГРАМ-КАНАЛАХ	327
Василенко В. КРЕАТИВНИЙ ТА ВІЗУАЛЬНИЙ ІНСТАГРАМ-КОНТЕНТ ДЛЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ	328

Василенко С. ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В РОБОТІ ЖУРНАЛІСТА	330
Вашенко Д. ЯВИЩЕ ВЗАЄМОДІЇ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА МИСТЕЦТВА	331
Величко А. ДОСЛІДЖЕННЯ СТРАТЕГІЙ ТА ЗАХОДІВ УКРАЇНИ ЩОДО ПРОТИДІЇ РОСІЙСЬКІЙ ПРОПАГАНДИ	332
Верета А. ПОЕТИЧНИЙ БЛОГ ЯК ВИД СУЧАСНОЇ КОМУНІКАЦІЇ У СОЦІАЛЬНИХ МЕДІА	334
Відоменко А. АНАЛІЗ ЧИННИКІВ ПОПИТУ НА ЛІТЕРАТУРУ ДЛЯ ПІДЛІТКІВ	335
Вознюк О. ВПЛИВ ДРУКОВАНИХ ЖУРНАЛІВ НА СУЧАСНУ МОЛОДЬ ТА ЇХ САМОВИРАЖЕННЯ	337
Герашенко Д. ЖАНРИ ФУТБОЛЬНОЇ ОНЛАЙН-ЖУРНАЛІСТИКИ	338
Голобородько В. МЕДІАПЛАНУВАННЯ РЕКЛАМНОЇ КАМПАНІЇ ОСВІТНЬОГО ЗАКЛАДУ..	340
Головко Н. ТРАНСФОРМАЦІЯ МОДЕЛЕЙ МАСОВИХ КОМУНІКАЦІЙ В УМОВАХ ПЕРЕХОДУ ВІД ІНДУСТРІАЛЬНОГО ДО ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА	341
Гранкіна Є. ЕФЕКТИВНІ ІНСТРУМЕНТИ ПРОСУВАННЯ БРЕНДУ В ОСВІТНІЙ СФЕРІ	342
Гуляницький О. ВИКОРИСТАННЯ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ У РОБОТІ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ	343
Гуцько Н. СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ЯК ІНСТРУМЕНТ СТВОРЕННЯ ІМІДЖУ КОМПАНІЇ В ІНТЕРНЕТІ ТА ПОЗА ЙОГО МЕЖАМИ	345
Дейнега А. АРХІТЕКТОНІКА ДРУКОВАНОГО ТА ЕЛЕКТРОННОГО ПЕРІОДИЧНОГО ВИДАННЯ: ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА	346
Денисенко Ю. ВПЛИВ ПОКАЗНИКА STR ДЛЯ ПОКАЗІВ НА ПРОСУВАННЯ КОНТЕНТУ НА ПЛАТФОРМІ «ЮТУБ»	348
Дишкант І. ФУНКЦІЇ ТЕКСТУ В ІНСТАГРАМ	349
Зьоменко Б. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ МІФІВ У РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКІЙ ВІЙНІ	351
Іванова А. СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ КОНТЕКСТ УКРАЇНСЬКОЇ КІНОРЕЦЕНЗІЇ: СУСПІЛЬНІ ТА ПОЛІТИЧНІ АСПЕКТИ	353
Іванюк Ю. СУЧАСНИЙ СТАН СОЦІАЛЬНОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ	354
Карабута В. СТРАТЕГІЇ ПРОСУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ КАВОВОГО БІЗНЕСУ У КОНТЕКСТІ ЗМІН СПОЖИВЧИХ УПОДОБАНЬ: ВИВЧЕННЯ ВПЛИВУ МАРКЕТИНГОВИХ СТРАТЕГІЙ НА УСПІХ БІЗНЕСУ	355
Кобрин Т. ФЕНОМЕН МЕДІА-ВОЛОНТЕРСТВА ТА ЙОГО МІСЦЕ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ЖУРНАЛІСТИЦІ	357
Кожаріна В. РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ГІГІЄНИ В ІНФОРМАЦІЙНІЙ ВІЙНІ НА ПРИКЛАДІ РОСІЙСЬКИХ НАРАТИВІВ	358
Кретчмер Є. УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР ЯК ОБ'ЄКТ ДОСЛІДЖЕННЯ В УКРАЇНСЬКИХ ЗМІ	359
Кудра К. СПЕЦИФІКА ІНСТАГРАМ-БЛОГУ ПРО ДЕРЖАВНИЙ МУЗЕЙ АВІАЦІЇ УКРАЇНИ ІМ. О. К. АНТОНОВА	361
Кузілова К. ЖАНРИ ФОТОЖУРНАЛІСТИКИ У СУЧАСНИХ ДРУКОВАНИХ ВИДАННЯХ	362
Лапіга А. БЛОГІНГ ЯК ЯВИЩЕ СУЧАСНОЇ ІНТЕРНЕТ-КОМУНІКАЦІЇ: ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ОНЛАЙН-КОНТЕНТУ ПРО УКРАЇНСЬКУ ЛІТЕРАТУРУ	363
Лебідь Б. ОСОБЛИВОСТІ РОЗРОБКИ КОМУНІКАЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ДЛЯ ПРОСУВАННЯ БРЕНДУ	365
Ляш Є. ОСОБЛИВОСТІ ТЕЛЕГРАМ-КАНАЛІВ ЯК НОВІТНІХ ІНСТРУМЕНТІВ МЕДІА: УКРАЇНСЬКИЙ КОНТЕКСТ	366
Мазур Д. МЕТОДОЛОГІЯ АНАЛІЗУ ТЕЛЕГРАМ-КАНАЛІВ ПРО АВІАПОДОРОЖІ	367
Марцинкевич Д. ІСТОРІЯ СТВОРЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ, ЇХ РІЗНОВИДИ, ЗНАЧЕННЯ	369

Марченко В. МІСЦЕ ДРУКОВАНОЇ ПРЕСИ В СУЧАСНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРІ УКРАЇНИ	370
Мирбабаєва К. СОЦІАЛЬНА МЕРЕЖА «ЮТУБ» ЯК ПЛАТФОРМА ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	372
Міщенко В. КОМУНІКАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ЯК ФАКТОР ЕФЕКТИВНОСТІ РАЙОННИХ ЗМІ	373
Наконечний Д. МЕДІАМИСТЕЦТВО ЯК ФЕНОМЕН ВПЛИВУ НА МАСОВУ АВДИТОРІЮ ...	374
Олійник О. РОЗРОБКА СТРАТЕГІЇ ПРОСУВАННЯ КАФЕДРИ РЕКЛАМИ І ЗВ'ЯЗКІВ З ГРОМАДСЬКІСТЮ В ТИК-ТОК	376
Прокопенко К. РОЛЬ ТУРИЗМУ В ФОРМУВАННІ МІЖНАРОДНОГО ІМІДЖУ УКРАЇНИ	377
Савіна Я. ПЕРЕВАГИ ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ КОНТЕНТУ ПРО УКРАЇНСЬКІ КУЛЬТУРНІ ТРАДИЦІЇ НА ПЛАТФОРМІ «ТЕЛЕГРАМ»	379
Сіроштан О. КУЛЬТУРОЛОГІЧНА ЖУРНАЛІСТИКА: СУТНІСТЬ ОСНОВНИХ ПОНЯТЬ	380
Солоха І. РОЛЬ ВІДЕОКОНТЕНТУ В ПРОСУВАННІ ВІДНОВА:UA СЕРЕД МОЛОДІ	381
Чернелєвська К. ІНСТАГРАМ ЯК ПОТУЖНИЙ ІНСТРУМЕНТ ДЛЯ СТВОРЕННЯ БРЕНДУ ...	382
Лебедєва К. РЕКЛАМА В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ ЯК СПОСІБ ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ ТА ПРОСУВАННЯ ВОЛОНТЕРСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ	385
Ярмоленко В. НАСЛІДКИ ВПЛИВУ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ НА КРИМСЬКОТАТАРСЬКИХ ДІТЕЙ В КРИМУ	386
СЕКЦІЯ «ВІЙНА ТА ЇЇ НАСЛІДКИ ДЛЯ УКРАЇНИ ТА СВІТУ»	388
Аскеров Р. ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ В ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОСТІР: СОЦІОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ	388
Бондаренко М., Вдовиченко К. ВІДБИТОК ВІЙНИ В УКРАЇНСЬКОМУ ЖИВОПИСІ: ТВОРЧИСТЬ КАТЕРИНИ КОСЬЯНЕНКО	389
Грищенко Н., Балясна А. МОЛОДЬ ЯК АКТИВНИЙ УЧАСНИК СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ЗМІН В УКРАЇНІ	390
Дашкевич І. МІЖНАРОДНІ КОНФЛІКТИ ЯК ЧИННИК МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ	392
Діхтяренко А. ДОСЛІДЖЕННЯ АЕРОПОРТІВ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ	393
Євенко А. ГЕОПОЛІТИЧНІ НАСЛІДКИ ВІЙНИ В УКРАЇНІ: ВПЛИВ НА СТОСУНКИ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЗАХІДНИМИ КРАЇНАМИ	394
Знахуренко І. МАС-МЕДІА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	396
Ільченко О. МОЛОДЬ У СУЧАСНОМУ СВІТІ: МОБІЛІЗАЦІЯ ТА ВИКЛИКИ	397
Іщенко Ю. КІБЕРБУЛІНГ В КОНТЕКСТІ ВІЙНИ: НАСЛІДКИ ДЛЯ СОЦІАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ОСОБИСТОСТІ	398
Клемениченко О. ВПЛИВ ВІЙНИ НА СУБКУЛЬТУРУ ГЕЙМЕРІВ В УКРАЇНІ	399
Ковальова С. РОЛЬ ГЕНДЕРУ ТА СТЕРЕОТИПІВ В УМОВАХ ВІЙНИ	401
Кривошеєва Р. ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ	402
Кріпка С. СИСТЕМА ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙНИ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ УКРАЇНИ ТА СВІТУ	404
Курило О. КУЛЬТУРНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЧИТАЦЬКИХ УПОДОБАНЬ МОЛОДІ ПІД ЧАС ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ	405
Левченко А. ТРАНСПОРТ ЯК СОЦІАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ	407

Лизогуб Є. ВПЛИВ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА ГРОМАДСЬКУ ДУМКУ В УМОВАХ ВІЙНИ В УКРАЇНІ	408
Маляр В. ГЕНДЕРНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНИХ КОНФЛІКТІВ У СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ	410
Мороз О. ПРОБЛЕМА ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	411
Рудик А. РОЛЬ ГЕНДЕРНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ У ДОСЯГНЕННІ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ	413
Смик В. СОЦІОКУЛЬТУРНІ КОНФЛІКТИ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ	414
Sorun Y. STUDENTS IN THE CONDITIONS OF WAR	415
Stryhul M. HUMANITARIAN CRISIS CAUSED BY THE WAR: A SOCIOLOGICAL ANALYSIS .	416
Троцик С. ЗНАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЯК ФАКТОР ПОБУДОВИ МАЙБУТНЬОГО УКРАЇНИ	418
Харченко Т. САНКЦІЇ ПРОТИ РОСІЇ ЧЕРЕЗ ВТОРГНЕННЯ ДО УКРАЇНИ	419
Чернікова П. ІГРИ ПІД ЧАС ВІЙНИ ЯК СПОСІБ ОБ'ЄДНАННЯ	420
Чечель Д., Грищенко Н. ПОЛІТИКА ТА ІНТЕРНЕТ: ПОЛІТИЧНА КОМУНІКАЦІЯ В УМОВАХ РОЗВИТКУ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	422
Швидкий В. СОЦІАЛЬНА МОБІЛЬНІСТЬ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВІЙНИ	423
Ясінська М. ФУНКЦІЇ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ	424
СЕКЦІЯ «МУЛЬТИМЕДІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА СИСТЕМИ»	426
Андрієнко І. ВІЗУАЛІЗАЦІЯ ІНФОРМАЦІЇ В МЕДИЦИНІ	426
Безносюк І. ПОЄДНАННЯ ПОЛІГРАФІЇ ТА МУЛЬТИМЕДІА ЯК СТРАТЕГІЯ СУЧАСНОЇ КОМУНІКАЦІЇ	427
Болтівець Н. ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ВІЗУАЛЬНИХ НОВЕЛ В НАВЧАЛЬНО-НАОЧНИХ ПОСІБНИКАХ	428
Бузиль А. МЕТОДИ ОПТИМІЗАЦІЇ ДИНАМІЧНОЇ ОБРОБКИ ЗВУКУ ДЛЯ РІЗНОМАНІТНИХ АУДІОВІЗУАЛЬНИХ ЗАСТОСУВАНЬ	430
Ваховська Є. ОСОБЛИВОСТІ ШРИФТОВОГО ОФОРМЛЕННЯ ДИТЯЧИХ ВИДАНЬ	431
Вороніна Є., Кудрявцева К. ІНТЕГРАЦІЯ ТЕХНОЛОГІЇ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ ДАНИХ ТА ІНТЕРАКТИВНОСТІ МУЛЬТИМЕДІЙНОГО КОНТЕНТУ ДЛЯ ЕЛЕКТРОННИХ РЕСУРСІВ ...	432
Вороніна Є., Пруднікова К. СУЧАСНІ ТРЕНДИ В ОФОРМЛЕНІ ЕЛЕКТРОННИХ ВИДАНЬ ...	434
Воронюк Г. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОЇ ДРУКАРСЬКОЇ ТЕХНОЛОГІЇ В СУЧАСНІЙ ПОЛІГРАФІЇ	435
Гармаш О. КРИТЕРІЇ ВИБОРУ ШРИФТІВ ДЛЯ ДИТЯЧОГО ВИДАННЯ	436
Гніденко С. ДОСЛІДЖЕННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ ВИКОРИСТАННЯ SYNPLANT 2 ДЛЯ СТВОРЕННЯ АУДІОКОНТЕНТУ	438
Голуб О. СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ КОЛЕКЦІЙ ЦИФРОВИХ ОСВІТНІХ РЕСУРСІВ	439
Дисюк І. МУЛЬТИМЕДІЙНІ ВИДАННЯ В ЕПОХУ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ: ІНСТРУМЕНТИ, МОЖЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	440
Дудка М. ВПЛИВ ВИКОРИСТАННЯ ДРОНІВ ТА РОБОТИЗОВАНИХ СИСТЕМ У ВИДАВНИЧІЙ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПРОЦЕС СТВОРЕННЯ ВІЗУАЛЬНОГО КОНТЕНТУ	441
Зелінська О. РОЛЬ ДИЗАЙНУ СУВЕНІРНОЇ ПРОДУКЦІЇ У ФОРМУВАННІ БРЕНДУ	442
Злотківська Т. ЗАСОСУВАННЯ НЕЙРОМЕРЕЖ ДЛЯ ЗМЕНШЕННЯ ЗМАЗУВАННЯ ФОТО ПРИ ВИКОРИСТАННІ ДОВГИХ ВИТРИМОК ПІД ЧАС ЗЙОМКИ	444

Каплюк О. ОБРОБКА ЗОБРАЖУВАЛЬНОГО КОНТЕНУ З ВИКОРИСТАННЯМ ЗАСОБІВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ	445
Кокоровець М. МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ПРОЄКТУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ВИДАНЬ З ГЕОГРАФІЇ	446
Коцюбайло О. ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПАКОВАННЯ	448
Кудрявцева К., Пруднікова К. СУЧАСНІ ТРЕНДИ ВЕБ-ДИЗАЙНУ	449
Курило Д. РОЛЬ КРЕАТИВНОСТІ МАТЕРІАЛЬНОЇ КОНСТРУКЦІЇ В РЕКЛАМНИХ БУКЛЕТАХ	450
Кухарев Ю. РОЛЬ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У СФЕРІ ДИЗАЙНУ	452
Лук'янчук А. ВПЛИВ КОЛЬОРУ ТА ШРИФТУ НА СПРИЙНЯТТЯ ІНФОРМАЦІЇ	453
Музика О. ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ЕЛЕМЕНТІВ У ВІЙСЬКОВІЙ АГІТАЦІЇ .	454
Побута А. ВПЛИВ РОЗТАШУВАННЯ СКЛАДОВИХ ЕЛЕМЕНТІВ ІНФОГРАФІКИ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ КОМУНІКАЦІЇ	455
Подурець Н. ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ОБРОБКИ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ДАНИХ	457
Пруднікова К., Тхоров В. НЕДОЛІКИ ВИКОРИСТАННЯ ДОПОВНЕНОЇ РЕАЛЬНОСТІ У ПОЛІГРАФІЧНІЙ ПРОДУКЦІЇ	459
Рашик С. РОЛЬ ГРАФІЧНОГО ДИЗАЙНУ У ПІДВИЩЕННІ ВПІЗНАВАНOSTІ БРЕНДУ	460
Русецька О. СУЧАСНІ РЕСУРСИ ДЛЯ СТВОРЕННЯ ІНТЕРАКТИВНОГО РЕКЛАМНОГО КОНТЕНТУ	462
Сідельнікова Д. ДОСЛІДЖЕННЯ ФАКТОРІВ, ЩО ОБУМОВЛЮЮТЬ ПОТРЕБИ У РЕДИЗАЙНІ ВЕБ-САЙТУ	463
Скоробагатько А. ОСНОВНІ ЧИННИКИ ДИЗАЙНУ ТА ГРАФІЧНОГО ВИКОНАННЯ В РЕКЛАМІ БЛАГОДІЙНИХ ПРОЄКТІВ	464
Слесарєва Н. СУЧАСНІ ВИДИ ІНТЕРАКТИВНИХ ЕЛЕМЕНТІВ В ЕЛЕКТРОННИХ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ДОВІДНИКОВИХ ВИДАННЯХ	466
Стешук Д. ДОСЛІДЖЕННЯ ІСТОРІЇ ТЕХНІК ОЗДОБЛЕННЯ ЗРІЗУ КНИГ	468
Чепіга З. МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ У РЕКЛАМНІЙ ПРОДУКЦІЇ ШРИФТІВ БРАЙЛЯ В ІНКЛЮЗИВНІЙ ОСВІТІ	469
Шевченко К. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ДИЗАЙНУ МОБІЛЬНИХ ЗАСТОСУНКІВ ...	470
Язвінська А. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ОФОРМЛЕННЯ ЛІТЕРАТУРНОХУДОЖНІХ ВИДАНЬ ...	473

СЕКЦІЯ «ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ЗАСАДИ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН»

УДК 327(477+4-6ЄС):[355.422(477):355.422(470+571)(043.2)

ВЗАЄМОВІДНОСИНИ УКРАЇНИ ТА ЄС В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ
2014-2024 РОКІВ

Тетяна Адаменко

*Національний авіаційний університет, Київ**Науковий керівник – Артем Сапсай, к.політ.н., доц.***Ключові слова:** зовнішня політика, російсько-українська війна, міжнародні відносини.

З 2014 року Україна перебуває у стані війни, адже РФ, порушуючи норми міжнародного права, почала «захищати російськомовне населення» та порушила кордони незалежної держави і розгорнула збройний конфлікт на Сході України та анексувала півострів Крим. У війні, яка триває вже десятий рік, Україні складно було протистояти агресору без підтримки ЄС, який спрямував політику щодо України на відстоювання незалежності, суверенітету та територіальної цілісності. Надаючи економічну, політичну та військову допомогу, ЄС сприяє боротьбі України проти РФ та наближає перемогу у війні.

Для наукового обґрунтування напрямку зовнішньої політики ЄС щодо України в умовах російсько-української війни, використовували івент-аналіз як дієву методику дослідження впливу міжнародних відносин ЄС та України у період 2014-2024 рр.. на євроінтеграційні прагнення України та підтримку на шляху до перемоги у війні.

ЄС давно розглядав Україну у якості важливого, проте складного політичного партнера. Підписана між ЄС та Україною у 1994 р. Угода про партнерство та співробітництво не сприяла розвитку між ними плідних взаємовідносин. А перспектива вступу до ЄС найближчим часом, здавалася примарною. Як зазначає Віднянський С., керівники й бюрократія Європейського Союзу, незважаючи на прихильність до лідерів революції, проводили щодо України політику стримування, а заклики Києва і їх лідерів щодо перспектив європейської інтеграції України було фактично проігноровано [1]. Незважаючи на потепління відносин ЄС з Україною після «Помаранчевої революції», саме після 2014 р вони набули нового сенсу.

Російсько-українська війна, яка почалася у 2014 р. на Донбасі та анексія Криму, була шоком для світової спільноти. ЄС засудила збройну агресію РФ щодо України, не визнала анексію Криму та заперечила правильність дій на Сході країни. ЄС заснований на принципах забезпечення прав та свобод людини, що закріплено у його основоположних документах. Зокрема, Статут ООН містить норми, які підтверджують неможливість придбання території держави іншою державою внаслідок загрози чи застосування сили [2]. Важливим рішенням у напрямку протидії російській агресії було введення санкцій щодо РФ, метою яких було обмеження економічної співпраці РФ з європейськими країнами, аби виснажити її фінансові можливості для продовження війни в Україні.

Починаючи з 2014 р. ЄС допомагав Україні політичними та економічними засобами. Проривом у намаганні України вступити до ЄС було підписання політичної частини Угоди про асоціацію між Україною та ЄС у березні 2014 р.. [23]. Автором [4] зазначено, що з 22.04.2014 р. розпочався якісно новий етап співпраці України з Європейським Союзом Упродовж наступних восьми років одним із головних завдань зовнішньої політики України була її імплементація. Наступним важливим кроком на шляху зближення України та ЄС було надання Україні безвізового режиму, яким визначено право громадян України перетинати міждержавні кордони ЄС. Автором [5] вказує й на інші напрямки, сприятливі для українців, внаслідок отримання безвізового режиму, а саме: зниження цін на авіаквитки, пошук партнерів для бізнесу, участь в наукових конференціях, а також вибір університету або коледжу. Також перевагою безвізового режиму та очевидною перевагою для України стало проведення низки реформ, прописаних в Плані дій щодо візової лібералізації.

Проте, справжній стан взаємовідносин ЄС з Україною можна було оцінити 24.02.2022 р., коли РФ здійснила повномасштабне вторгнення на територію України. Тоді тисячі громадян України вимушені були залишати країну та тікати від вибухів і обстрілів, перетинаючи кордони та влаштовуючись на території інших держав. ЄС у цьому випадку показав себе як надійний стратегічний партнер України,

який продовжує надавати допомогу й досі. Адже значна кількість осіб, які залишили Україну два роки тому, отримали підтримку у вигляді соціальних виплат, безкоштовного житла та ін..

Сьогодні політика ЄС спрямована перш за усе на створення безпечного середовища для Європи, у якому Україна займає важливе місце. ЄС будує політику щодо України як до стратегічного партнера, надаючи допомогу у вигляді зброї, фінансів, інших засобів праці, необхідних для підтримання економіки та військової міцності України. Отримавши у 2022 р. План дій на заявку на вступ до ЄС, Україна сподівається найближчим часом стати членом ЄС, що прискорить перемогу над РФ.

Висновок

Взаємовідносини України та ЄС в умовах російсько-української війни 2014-2024 років набули нового змісту. Неоціненною є допомога ЄС біженцям, тобто тим особам, які утікали від війни, а також військова та фінансова підтримка ЗСУ та усіх жителів країни. Підтримка ЄС у рамках укладених міжнародних договорів стрімко зростає і надалі розвиватимуться тісні зв'язки України з країнами Європи задля спільної мети – перемоги над РФ.

Список використаних джерел:

1. Віднянський С. Взаємовідносини України і Європейського Союзу після помаранчевої революції: потенціал і нереалізовані можливості URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/en/infocentre/get/16509> (дата звернення: 12.03 2024).
2. В. С. Бруз. Статут ООН: Українська дипломатична енциклопедія : у 2 т. / ред. кол.: Л. В. Губерський (голова) та ін. Київ: Знання України, 2004. Т. 2 : М- Я. 812 с.
3. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Угода від 27.06.2014 р. №984_011. Дата оновлення: 30.11.2023. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text (дата звернення: 17.03.2024)
3. Блощинський А. А. Шлях України до Європейського Союзу: реальні кроки і подолання перешкод. Україна і Європейський Союз: шлях до сталого розвитку: зб. наук. ст.. за матері. І-ї наук. практ. конф. з європ. права (м. Харків, 24 квітн. 2018 р.). Харків, 2018. 450 с.
5. Шуба Т. П., Шкумат А. В., Крятова А. С. Проблеми та перспективи безвізового режиму в Україні. *Економіка і суспільство*. 2018. № 4. С. 158-162.

УДК 004.946.5:327(043.2)

РОЛЬ ПРОГРАМИ ERASMUS+ У РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ЗАСАД СУЧАСНИХ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Анастасія Баглай

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Олександр Поведа, к.політ.н.

Ключові слова: Erasmus+, інформаційно-комунікаційні технології, міжнародні відносини, мобільність, співпраця.

У сучасному світі, де інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) відіграють все більш важливу роль, розвиток інформаційно-комунікаційних засад міжнародних відносин стає одним із пріоритетних напрямків зовнішньої політики багатьох країн. Програма Erasmus+, що є флагманською ініціативою Європейського Союзу з розвитку академічної мобільності та співпраці, відіграє важливу роль у цьому процесі.

Програма Erasmus+ є важливим інструментом, спрямованим на зміцнення інформаційно-комунікаційних засад у міжнародних відносинах через кілька ключових каналів. По-перше, вона сприяє підвищенню рівня знань і навичок молодих людей у сфері ІКТ. Завдяки можливості навчання, викладання та стажування в передових європейських університетах, студенти та викладачі з різних країн здобувають нові знання та досвід, сприяючи обміну інформацією та розвитку необхідних компетенцій для успішної кар'єри в сучасному світі. По-друге, Erasmus+ сприяє розвитку міжнародної співпраці в сфері ІКТ. Це виявляється у підтримці різноманітних проектів та ініціатив, спрямованих на спільні дослідницькі проекти, обмін кращими практиками та розробку нових освітніх програм, що сприяє

інтеграції та взаємодії між учасниками з різних країн. По-третє, програма сприяє зростанню взаєморозуміння та толерантності між молодими людьми з різних країн. Шляхом налагодження контактів та співпраці між представниками різних культур, Erasmus+ створює платформу для взаємного розуміння, толерантності та поваги до різноманітності, що є важливими складовими сучасного світового співтовариства. [2]

Ця програма вже стала символом успішної міжнародної співпраці в галузі освіти, і має величезний потенціал для подальшого розвитку, особливо в контексті інформаційно-комунікаційних засад сучасних міжнародних відносин. В цьому контексті, важливо розглянути перспективні напрямки розвитку програми, які можуть забезпечити її актуальність і ефективність у майбутньому.

Один з ключових напрямків - це розширення можливостей онлайн-мобільності. За останні роки технології дистанційного навчання розвиваються стрімко, і Erasmus+ може використовувати цей потенціал, щоб зробити участь у програмі більш доступною та зручною для студентів та викладачів. Запровадження онлайн-курсів, спільних проектів та програм віртуального обміну може зменшити географічні обмеження і забезпечити більш широкий доступ до міжнародного навчання та співпраці.

Другий напрямок - це підтримка розвитку цифрових навичок для всіх учасників програми. Хоча наразі в програмі Erasmus+ існує окремий напрямок з розвитку цифрових навичок, важливою є інтеграція цих компетенцій в усі аспекти програми. Це допоможе забезпечити, що всі учасники мають необхідні знання та навички для успішного функціонування в цифровій епосі. [3]

Третій напрямок - це сприяння цифровій трансформації вищої освіти. Erasmus+ може відігравати ключову роль у підтримці університетів країн-учасниць у їхній цифровій трансформації. Це може включати розвиток онлайн-інфраструктури, впровадження нових цифрових інструментів навчання та підвищення кваліфікації викладачів у сфері використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі. [4]

Для України, яка прагне інтегруватися до європейського простору освіти, участь у програмі Erasmus+ є стратегічно важливою. Програма надає українським студентам та викладачам унікальну можливість навчатися, викладати та стажуватися в кращих європейських університетах. Це сприяє підвищенню рівня освіти в Україні, розвитку цифрових навичок української молоді та зміцненню зв'язків між Україною та Європейським Союзом. [1]

Аналіз наукової літератури виокремив програму Erasmus+ як важливий інструмент для стимулювання академічної мобільності та співпраці в Європі. Ця програма, як встановлено, сприяє модернізації освіти, підвищенню конкурентоспроможності європейських університетів і формуванню інклюзивного та інноваційного суспільства.

Детальний аналіз офіційних документів програми Erasmus+ розкриває чітку стратегію щодо розвитку інформаційно-комунікаційних засад сучасних міжнародних відносин. Ця стратегія відзначається пріоритетами, такими як підтримка цифрової трансформації освіти, розвиток навичок роботи з ІКТ серед молоді, сприяння цифровій інклюзивності та підтримка міжнародної співпраці в сфері ІКТ.

Висновок

Таким чином, програма Erasmus+ є потужним інструментом розвитку інформаційно-комунікаційних засад сучасних міжнародних відносин. Програма сприяє підвищенню рівня знань і навичок молодих людей у сфері ІКТ, розвитку міжнародної співпраці в цій сфері, а також зростанню взаєморозуміння та толерантності між представниками різних країн. Інвестування у розвиток програми Erasmus+ є інвестицією у майбутнє міжнародних відносин, заснованих на співпраці, взаєморозумінні та інноваціях.

Список використаних джерел:

1. Education and work information for Ukrainians and EU countries. URL: <https://www.etf.europa.eu/en/education-and-work-information-ukrainians-and-eu-countries>
2. Erasmus+ higher education impact study. URL: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/94d97f5c-7ae2-11e9-9f05-01aa75ed71a1>
3. Erasmus+ programme guide. URL: https://erasmus-plus.ec.europa.eu/sites/default/files/2023-11/2024-Erasmus%2BProgramme-Guide_EN.pdf

4. Study on the impact of Erasmus+ higher education partnerships and knowledge alliances at local, national and European levels on key higher education policy priorities. URL: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/9369267b-7ae2-11e9-9f05-01aa75ed71a1>

УДК 341.462.1(477+450)(043.2)

СУТНІСТЬ ТА ЗМІСТ ДЕФІНІЦІЇ «ПУБЛІЧНА ДИПЛОМАТІЯ» В ІТАЛІЇ ТА УКРАЇНІ

Ребекка Бачіоккі

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Ольга Сальнікова, Заслужений діяч науки і техніки України, д.н.держ.упр., с.н.с.

Ключові слова: публічна дипломатія, культурна дипломатія, роль дипломатії у міжнародних відносинах

Конкуренція між державами за вплив на громадську думку, залучення її на свою сторону та формування образу своєї зовнішньої політики відповідно до національних інтересів є важливою проблемою сучасних міжнародних відносин. Держава не може успішно протистояти зовнішнім викликам без опори на громадську думку. Дж. Фішер стверджує, що “цілеспрямоване формування громадської думки за кордоном, з тим щоб вона підтримувала зовнішню політику цілком і повністю” є метою будь-яких зусиль країни з публічної дипломатії [1].

Держави завжди досягали своїх економічних і стратегічних цілей через тісну залежність між культурною політикою та зовнішньою політикою. Створення міжнародного іміджу країни є складним політичним процесом. Феномен “іміджу держави”, який існує з давніх часів, зараз набуває стратегічного значення. У зв’язку з тим, що кожна країна унікальна, світовий досвід чітко показує, що стратегії іміджевої політики не можуть бути однаковими [2].

Пошук способів стратегічного формування привабливого міжнародного іміджу потребує теоретичного узагальнення сучасних концептуальних і практичних методів. Культурна дипломатія як складова публічної дипломатії, є важливим інструментом для просування позитивного іміджу країни за кордоном. Цей інструмент дозволяє державам підтримувати стабільні відносини з іншими країнами, популяризуючи свою культуру на міжнародному рівні [3].

Аналіз сучасного виміру публічної дипломатії, а також її нових характеристик, дозволяють більш системно зрозуміти сенс та вагу цього важливого компонента у структурі стратегічних комунікацій та можливостей її застосування для забезпечення національної безпеки держави [4].

Від першої згадки терміна “публічна дипломатія” в лондонській газеті “Таймс” у 1856 р. до його сучасної дефініції як невід’ємного елементу успішної зовнішньої політики держави, що передбачає багатоканальну мережу взаємних комунікацій, пройшло більше 150 років. За цей час концепція публічної дипломатії здійснила еволюційний стрибок, зазнавши суттєвих трансформацій відповідно до запитів різних епох [4].

Дослідження феномена публічної дипломатії має довгу історію, і, відповідно, має широке коло дослідників. У різний час проблеми становлення феномена публічної дипломатії досліджували Дж. Най (Joseph Nye), Е. Гулліон (Edmund Gullion), Дж. Даффі (J. Duffey), Х. Тач (Hans Tuch), К. Л. Адельман (Kenneth L. Adelman), П. Шарп (Paul Sharp), Б. Хокін (Brian Hocking), Е. Блінкен (Antony Blinken), Н. Сноу (Nancy Snow), Ф. Тейлор (Philip M. Taylor), М. Леонард (Mark Leonard), Я. Мангейм (J. Manheim), Я. Меліссену (Jan Melissen), Е. Пламрідж (Hester Plumridge) [4].

На початку концепція “публічної дипломатії” (далі – ПД) охоплювала виключно суспільну сферу. В результаті було запропоновано широко використовувати цю дефініцію “як спробу уникнути негативну окрасу феномена пропаганди”. У 1965 році Е. Гулліон вперше використав термін “публічна дипломатія” для опису заснування Центру публічної дипломатії ім. Едварда Р. Мерроу, визначаючи його як “діалог із найбільш значущих питань міжнародних відносин між представниками експертного середовища та громадянського суспільства різних країн” [5].

У свою чергу, публічна дипломатія, тривалий час існувала як один із різновидів комунікативно-інформаційної дії для забезпечення реагування на існуючі або новостворені проблеми у міжнародних відносинах та сприймалась як один із допоміжних інструментів “м’якої сили”. Понад 40 років це була

одна з ключових сфер діяльності Інформаційної агенції Сполучених Штатів (USIA), ліквідованої у 1999 р. USIA визначало метою ПД просування національних інтересів і національної безпеки США через порозуміння, інформування та вплив на зарубіжні аудиторії, у тому числі й через розширення міждержавних громадських зв'язків [5].

За визначенням Державного департаменту США, публічна дипломатія – це “програми, що фінансуються урядом і спрямовані на інформування чи вплив на громадську думку зарубіжних країн через публікації, кінопродукцію, обміни у сфері культури, радіомовлення та телебачення” [5].

Для Італії, як країни з багатою культурною спадщиною та впливовою геополітичною позицією, публічна дипломатія відіграє важливу роль задля створення позитивного іміджу країни і досягнення своїх національних цілей.

За визначенням Департаменту Культурної дипломатії МЗС Італії, публічна дипломатія є інструментом першочергової важливості для просування та захисту національних інтересів у міжнародному контексті, що базується на діалозі та співпраці з іншими країнами та міжнародними акторами, прозоро та інклюзивно спілкуватися з усіма зацікавленими сторонами задля зміцнення італійської культури та ідентичності [6].

Для України публічна дипломатія є явищем відносно новим. Лише починаючи з 2015 року можна говорити про інституалізацію цього напрямку і перші прояви не декларативного, а практично націленого політичного інтересу. Як зазначав Д. Кулеба, ще коли перебував на посаді посла з особливих доручень Міністерства закордонних справ у 2015 році: “Там, де офіційна дипломатія вимушена говорити за зачиненими дверима, публічна дипломатія говорить відкрито – у конференц-залах, галереях, квартирах, концерт-холах, на площах та вулицях. Там, де офіційній дипломатії не відкриють двері, публічну дипломатію гостинно запросять пройти всередину” [7].

Слід зазначити, що в Україні зараз існує певний понятійний вакуум цієї дефініції. Аналіз показав, що публічну дипломатію в Україні трактують як “політику”, “вимір “державної політики”, “секторальний напрям зовнішньої політики”, “вектор роботи”, “інструмент”, “механізм” [7].

Висновок

Отже, публічна дипломатія є важливим інструментом для створення довіри, співпраці та взаєморозуміння між країнами, що сприяє ефективній взаємодії на міжнародному рівні. Вона зміцнює позиції та статус країн на міжнародній арені, допомагаючи їм у вирішенні складних міжнародних викликів. Україна та Італія використовують публічну дипломатію як важливий інструмент для сприяння своїм національним інтересам, підтримки міжнародного співробітництва та покращення свого міжнародного образу. Обидві країни активно просувають свою культурну спадщину, економічні можливості та політичні позиції через різноманітні ініціативи та заходи публічної дипломатії.

Список використаних джерел:

1. Raimondo Villano. Sicurezza e reati informatici: problemi tecnici, giuridici e normative. URL: R.Villano-Sicurezzaereatiinformatici.pdf (дата звернення: 07.03.2024).
2. Т. В. Черненко. Стан впровадження публічної дипломатії як складової системи стратегічних комунікацій. URL: az-publiczna_diplomatiya_chernenko_20122021 (дата звернення: 07.03.2024).
3. Bianca Baumler .EU Public Diplomacy: Adapting to an Ever-Changing World. URL:CPD-Perspectives-EU-Public-Diplomacy-Bianca-Baumler-Web-Ready_4.7.19.pdf (дата звернення: 07.03.2024).
4. The definition of public diplomacy. URL: <https://www.britannica.com/topic/public-diplomacy> (дата звернення: 07.03.2024).
5. Т. В. Черненко. Сучасний вимір публічної дипломатії в системі стратегічних комунікацій. URL: <https://ippi.org.ua/sites/default/files/chernenko.pdf> (дата звернення: 07.03.2024).
6. Il Ministero degli Affari Esteri e della Cooperazione Internazionale. Директиви МЗС Італії щодо публічної дипломатії. URL: <https://www.esteri.it/en/ministero/> (дата звернення: 07.03.2024).
7. Публічна дипломатії України. URL: <http://prismua.org.tilda.ws/publicdiplomacyukraine> (дата звернення: 07.03.2024).

УДК 327(477+363.4)(043.2)

УКРАЇНСЬКИЙ ДИСКУРС В ОФІЦІЙНІЙ РИТОРИЦІ ФРАНЦІЇ НА ПОЧАТКУ 2024 РОКУ

Валентина Бондар

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Олександр Поведа, к.політ.н.

Ключові слова: Україна, безпека, російсько-українська війна, агресія, міжнародні відносини, ЄС.

Актуальність теми дослідження обумовлена потребою фіксування та висвітлення змін в риториці Франції щодо російсько-української війни, які цілком спроможні перетворити її на нашого провідного союзника на найближчі роки.

Ця тема, через свою новизну (перші гучні заяви Президента Франції прозвучали 26 лютого), фактично ще не отримала наукового опрацювання, що відкриває перед дослідниками широкі горизонти.

Для наукового обґрунтування результатів та висновків роботи було використано метод аналізу документів (ознайомлення з наявними публікаціями виступів публічних осіб Франції з означеної тематики), аналізу (розбір українського дискурсу в французькому політичному полі на частини і їх дослідження), порівняння (сучасного стану риторики з попередніми висловлюваннями) та синтезу (встановлення загальної позиції Франції у взаємозв'язку позицій її офіційних осіб).

Початок 2024 року ознаменувався серйозними проблемами для України. Війна сягнула своєї критичної точки. Осінній контрнаступ ЗСУ виявився менш вдалим, ніж очікувалось, армія РФ була до нього готовою, встигнувши підготувати потужні фортифікаційні оборонні споруди і майже суцільно замінувавши підступи до них. Це, зрештою, призвело до виснаження української армії та втрати нею стратегічної ініціативи, яка з жовтня 2023 року перейшла до ворога, що активізував власний наступ на Куп'янському та Авдіївському напрямках, який зрештою призвів до того, що ЗСУ відійшли з Авдіївки.

Військові невдачі України були доповнені і проблемами на дипломатичному терені – західний світ нібито упав в летаргічний сон, з якого ніяк не може вибратись: обіцяне озброєння надходить з затримкою, або взагалі «губиться» [1], ряд країн досі вважають за табу передачу ЗСУ далекобійної артилерії та ракет, також виникли проблеми із фінансуванням українського уряду та армії. ЄС лише на початку лютого зміг узгодити виділення Україні критично важливих коштів, подолавши супротив Угорщини, яка й далі погрожує чинити Україні перепони, і навіть на шляху до вступу в ЄС, а уряд США і до сьогодні бореться з частиною республіканців та Д. Трампом.

На фоні цього світлою плямою виглядає зміна українського дискурсу в виступах офіційних осіб Французької республіки в контексті боротьби України і українського народу за своє існування.

26 лютого в Парижі з ініціативи Президента Франції Е.Макрона відбулась конференція за участі біля 20 країн Європи, на якій обговорили проблематику української боротьби та підтримку України. Крім Еммануеля Макрона участь в ній взяли канцлер Німеччини Олаф Шольц, президент Польщі Анджей Дуда, прем'єр-міністр Нідерландів Марк Рютте, лідери скандинавських країн та Країн Балтії, США представляв помічник держсекретаря у справах Європи та Євразії Джеймс О'Браєн, а Велику Британію – глава МЗС Девід Кемерон. По відеозв'язку перед учасниками виступив Президент України Володимир Зеленський.

Саме тут вперше було зафіксовано зміну риторики Франції в українському питанні. Відкриваючи саміт Е. Макрон заявив, що ЄС та НАТО потрібно готуватися до можливого нападу з сторони РФ в короткостроковій перспективі. Також було озвучено заклик до нарощення зусиль з фінансової та військової допомоги Україні, а також тезу «заради України і колективної безпеки Європи росія не може і не повинна виграти цю війну».

Саме в Парижі вперше озвучено і обговорено потребу і можливість відправки військ НАТО в Україну. Автором цього історичного повідомлення також став президент Франції [2]. І хоч серед країн Європи немає єдності щодо необхідності подібного кроку наразі, введення цього питання в європейський дискурс має велике значення.

З ініціативи Е.Макрона в березні було утворено коаліцію засобів реактивної артилерії великої дальності для української армії, до якої наразі входять країни «Веймарського трикутника» (окрім Франції, це Німеччина та Польща).

7 березня на зустрічі з лідерами французьких партій Е.Макрон описав можливий сценарій уведення французьких військ до України – наприклад, прорив фронту у бік Одеси чи Києва [3]. Він заявив, що у майбутньому не можна виключати відправлення в Україну західних військових. Пізніше він зазначив, що ці його слова були «зваженими та продуманими».

Коментуючи заяви Президента, прем'єр-міністр Франції Габріель Атталь наголосив, що Франція не може прийняти перспективу перемоги Росії у війні, тому що «за Україною ми»[4].

Згодом міністр закордонних справ Франції Стефан Сежурне уточнив сучасну позицію Франції: Захід має розглянути широкий комплекс дій на підтримку України, зокрема, розмінування, кіберзахист та виробництво зброї на українській території. І деякі з цих дій «можуть вимагати присутності на українській території, не переходячи порогу войовничості» [5].

В той же час, міністр оборони Себастьян Лекорню підтвердив, що попри виведення питання військової присутності в Україні на публічний рівень, наразі не йдеться про відправку сухопутних військ Франції в Україну. Натомість активно обговорюється питання військової присутності для розмінування та навчання українських солдатів на українській землі [6].

Висновок

Як бачимо, сучасна риторика Франції різко відрізняється від початкового періоду російської агресії, коли Е.Макрон годинами спілкувався по телефону з керівником країни-агресора та намагався пом'якшувати власні публічні висловлювання, щоб не дратувати росію і не спалювати всі мости між нею й ЄС, сподіваючись на можливість припинення вогню й замирення. Але, можна стверджувати, що за два роки російсько-української війни до французької правлячої еліти прийшло розуміння сутності російської держави, а також тих загроз, які вона несе для цивілізованого світу. Схоже, що Франція і Е.Макрон вирішили з гідністю відповісти на виклики часу. Можливо саме Франції судилося очолити ЄС на шляху боротьби проти країн «осі зла».

Список використаних джерел:

1. «Канадський» NASAMS для України затримується через проблеми фінансування з боку США. URL:<https://mil.in.ua/uk/news/kanadskyj-nasams-dlya-ukrayiny-zatrymuetsya-cherez-problemy-finansuvannya-z-boku-ssha/>
2. Макрон прокоментував можливість відправки військ НАТО в Україну URL: <https://glavcom.ua/world/observe/makron-prokomentuvav-mozhlyvist-vidpravki-sukhoputnikh-vijsk-zakhidnikh-krajn-v-ukrajinu-988061.html>
3. Макрон пояснив, за яких умов війська Франції можуть бути введені в Україну. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2024/03/08/novyna/bezpeka/makron-poyasnyv-yakux-umov-vijska-francziyi-mozhut-buty-vvedeni-ukrayinu>
4. «Росія є прямою загрозою для Франції»: Атталь пояснив слова Макрона про підтримку України. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-attal-rosiia-zahroza-frantsia/32841305.html>
5. У Міноборони Франції підтвердили, що зараз не йдеться про відправку військ в Україну. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2024/03/08/novyna/polityka/minoborony-francziyi-pidтверdyly-zaraz-ne-jdetsya-pro-vidpravku-vijsk-ukrayinu>
6. У Міноборони Франції підтвердили, що зараз не йдеться про відправку військ в Україну. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2024/03/08/novyna/polityka/minoborony-francziyi-pidтверdyly-zaraz-ne-jdetsya-pro-vidpravku-vijsk-ukrayinu>

УДК 791.635-051:327.323(043.2)

РОЛЬ АКТОРІВ І ЇХ ВЗАЄМОДІЯ В КОНТЕКСТІ МІЖНАРОДНИХ ОБ'ЄДНАНЬ: АНАЛІЗ НА ПРИКЛАДІ БРІКС

Карина Бузівська

Національний авіаційний університет

Науковий керівник – Сергій Троян, д.і.н., проф.

Ключові слова: БРІКС, актор, взаємодія, геополітичний вплив, глобальна політика.

Вступ. У сучасному світі міжнародні об'єднання відіграють надзвичайно важливу роль у формуванні політичної, економічної та соціокультурної арени. Одним із таких впливових і динамічних об'єднань є БРІКС - альянс, що об'єднує великі держави, такі як Бразилія, Росія, Індія, Китай і Південна Африка. У контексті БРІКС роль акторів і їх взаємодія визначають не лише внутрішню динаміку об'єднання, а також вплив на глобальну політику, економіку та соціокультурні процеси.

Матеріали та методи. У дослідженні було використано метод порівняльного аналізу для вивчення ролі кожної з держав-членів альянсу БРІКС та взаємодії між ними в рамках організації. В контексті цього дослідження порівняльний метод допоміг співставити економічні потенціали країн БРІКС, а також їх геополітичні інтереси.

Результати. Динаміка торговельних зв'язків вказує на суттєві зміни в обсягах торгівлі між країнами БРІКС за останні роки. Статистичні дані показують, що обсяги торгівлі зростали протягом перших трьох років співробітництва, що свідчить про успішність економічного партнерства.[1] Проте згодом спостерігалися коливання, які були викликані впливом глобальних економічних криз, змінами в міжнародній політиці та торговельними тарифами. Водночас Китай та Індія зміцнюють економічні зв'язки всередині альянсу. Першість Китаю за фактором економічного розвитку залишається незмінною.[2]

У політичному плані держави-члени БРІКС виступають з новими геополітичними амбіціями. Росія прагне захопити Україну та протистояти розширенню НАТО. Китай загострює риторику і мілітарні виклики щодо Тайваню, намагаючись посилити свої позиції у протистоянні зі США за вплив у регіоні. [3] Водночас інші держави-члени підтримують РФ та КНР у проведенні політики протистояння об'єднаному Заходу. [4] В рамках альянсу, порівнюючи політичну взаємодію цих держав, очевидно, що Росія та Китай почали більш тісну співпрацю у політичній сфері, адже їх геополітичні інтереси формують новий світовий порядок і баланс на міжнародній арені.[5]

Висновок

Усі вищезазначені аспекти дослідження підтверджують значний вплив країн БРІКС на міжнародну арену. Спільність інтересів у різних сферах, включаючи економіку та політику створює базу для поглиблення співпраці між цими країнами. Результати дослідження можуть бути корисними для розуміння глобальних тенденцій розвитку і формування стратегій міжнародної співпраці.

Список використаних джерел:

1. Project syndicate. What the World Needs from the BRICS. D. Rodrik. URL: <https://www.project-syndicate.org/commentary/the-brics-and-global-economic-leadership-by-dani-rodrik>
2. BRICS and Development Alternatives. Tkachenko S.L. URL: <file:///C:/Downloads/931%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-892-1-10-20220111.pdf>
3. Council on foreign relations. China and Russia: Exploring Ties Between Two Authoritarian Powers. URL: <https://www.cfr.org/background/china-russia-relationship-xi-putin-taiwan-ukraine>
4. Brookings. The new geopolitics of fragility: Russia, China, and the mounting challenge for peacebuilding. URL: <https://www.brookings.edu/articles/the-new-geopolitics-of-fragility-russia-china-and-the-mounting-challenge-for-peacebuilding/>
5. Russia and China: A political marriage of convenience – stable and successful. Verlag Barbara Budrich URL: <https://www.jstor.org/stable/j.ctvdf0314>

УДК: №327 (510) (043.2)

КИТАЙСЬКА «М'ЯКА СИЛА». ВИКОРИСТАННЯ КУЛЬТУРНОЇ ДИПЛОМАТІЇ ДЛЯ ДОСЯГНЕННЯ ПОЛІТИЧНИХ ЦІЛЕЙ

Маргарита Вдовенко

Національний авіаційний університет

Науковий керівник – Сергій Троян, д.і.н., проф.

Ключові слова: Китай, «м'яка сила», культурна дипломатія, зовнішня політика, геополітичні сили, соціальна стратегія, міжнародні відносини.

Значення концепції китайського «делікатного» контролю і використання суспільного розсуду для досягнення політичних цілей є життєво важливим у розвиненому світі з кількох причин. У своїй світовій політиці Китай ефективно використовує «делікатний» контроль для розширення свого впливу та просування своїх ідей і цінностей. Це часто є ключовим компонентом методології «дивовижного відродження китайської країни». Тонкий контроль дозволяє Китаю ухилитися від координаційних суперечок чи інтервенцій, використовуючи соціальну дипломатію, мистецтво, навчання та інші аспекти для розширення свого впливу.

Соціальна стратегія допомагає Китаю розширити свою привабливість в очах інших країн і покращити свій статус в якості світового лідера. Крім того, використання соціальної стратегії дозволяє Китаю налагоджувати добросусідські відносини з іншими країнами, повертатися до світових організацій і здійснювати політичний вплив через делікатні натяжки. Соціальна стратегія також сприяє збільшенню фінансових можливостей, створюючи позитивний імідж країни та залучаючи зовнішніх фінансових спеціалістів і партнерів.

У сучасному світі, де світові відносини стають дедалі складнішими і підпорядкованими «делікатному» контролю, соціальна дискретність і процедура «делікатного» контролю залишаються ключовими інструментами Китаю, щоб забезпечити свій вплив на світову систему і досягти своїх геополітичних цілей.

Метою є аналіз та розуміння стратегій використання Китаєм культурної дипломатії з метою досягнення своїх політичних цілей. Основним завданням є дослідження та оцінка ефективності використання інструментів культурної дипломатії, таких як культурні обміни, художні виставки, освітні програми, медіа тощо.

Китай, одна з найбільших і найвпливовіших країн світу, протягом останніх кількох десятиліть активно розвивав концепцію «м'якої сили» як ефективного інструменту у своїй зовнішній політиці. У цьому контексті використання культурної дипломатії стає важливим інструментом досягнення політичних цілей.

«М'яка сила» — це концепція, яку вперше ввів американський політолог Джозеф Най у 1990-х роках. Вона визначається як здатність країни впливати на інших за допомогою таких інструментів впливу як культура, ідеали, цінності.

«М'яка сила» Китаю є ключовим інструментом для досягнення ним політичних цілей. Шляхом створення позитивного іміджу країни у світі, через залучення іноземних партнерів та збереження добросусідських відносин, Китай може впливати на прийняття рішень на свою користь на міжнародній арені. Використання культурної дипломатії стає ключовим елементом цієї стратегії, дозволяючи Китаю забезпечувати стабільність своєї ролі на міжнародній арені, зміцнювати свій вплив та просувати свої інтереси [1].

Стратегія м'якої сили Китаю базується на кількох ключових факторах: культурна пропаганда та публічна дипломатія. Так, Китай активно просуває свою культуру через мову, літературу, мистецтво, кіно та інші культурні аспекти. Він створює та фінансує культурні центри, мовні програми та мистецькі обміни для посилення свого міжнародного впливу, що стає важливим інструментом у конкурентній боротьбі за геополітичний вплив і ресурси.

Використовуючи свій економічний потенціал як інструмент м'якої сили, розширюючи кредити, надаючи допомогу у розвитку та інвестуючи в інфраструктуру інших країн, Китай безсумнівно отримує підтримку урядів цих країн, забезпечує позитивні добросусідські відносини, і, як наслідок, - лояльність інших країн китайським інтересам, а сама залежність від Китаю, яка виникає в результаті цього, перетворює ці країни в лобістів китайської міжнародної політики та забезпечує підтримку прийняття потрібних для китайців рішень в рамках міжнародних організацій та на інших міжнародних майданчиках. При цьому активно використовуються різноманітні медіа та інформаційні технології для просування Китаєм свого впливу через культурну дипломатію [2]. Сама країна ніколи не висловлює позицій, які можуть негативно вплинути на роль та імідж Китаю, тому майже всі непопулярні або ризиковані політичні ініціативи висуває через своїх партнерів чи ті країни, які «сидять на китайській економічній голці». Широкомасштабне фінансування китайських телеканалів, радіостанцій та інтернет-

платформ і порталів, які транслиують китайську культуру, мову та перспективи на міжнародному рівні, створюють бажаний для країни імідж серед іноземної аудиторії [3].

Китай має свій міжнародний проект, де, безумовно, провідна роль належить йому і прагне використовувати свою багату культурну спадщину, стратегію «м'якої сили» для просування свого впливу на світову політику та створення передумов для реалізації свого міжнародного геополітичного проекту «Один пояс, один шлях», зміцнюючи відносини з іншими країнами та забезпечуючи підґрунтя для реалізації цього проекту.

«Делікатна» дипломатія Китаю безумовно відіграє важливу роль у створенні його позитивного іміджу на міжнародній арені, довіри та ефективного залучення союзників і партнерів, яким вигідна реалізація геополітичного проекту «Один пояс, один шлях» і вони комфортно себе почуватимуть при китайському домінуванні, якого той прагне у світі.

Незважаючи на успіхи та здобутки, досягнуті завдяки цій стратегії, Китай стикається з низкою викликів, які можуть обмежити його ефективність у майбутньому. Одним із таких викликів є конкуренція з боку інших країн, які також усвідомлюють ефективність та активно використовують культурну дипломатію для досягнення своїх політичних цілей. Одночасно з цим, при реалізації такої стратегії нав'язування своїх інтересів часто виникають складності, пов'язані із культурною і релігійною відмінністю та непорозуміння, що може стати перешкодою для взаєморозуміння та співпраці між країнами [2]. Однак, Китай вміє робити «роботу над помилками» і адаптується до нових обставин, розробляє більш гнучкі стратегії, покликані зберегти його конкурентоспроможність на міжнародному ринку та підвищити ефективність культурної дипломатії. Наприклад, широке використання інноваційних технологій та інтерактивних медіа.

Прагнення Китаю до світового лідерства можна використати для пошуку нових шляхів співпраці та обміну з іншими країнами та міжнародними організаціями, розбудови міжкультурних платформ та ініціатив, де Китай зможе ствердитися та зробити свій вагомий внесок у вирішення глобальних проблем, сприяти стабільності та мирному співіснуванню на міжнародному рівні. Зневажати роль Китаю у формуванні і становленні нової архітектури міжнародної безпеки та системи загалом, неможливо. Його зростаюча роль у світових процесах сьогодні стає очевидною, таким чином потрібно брати це до уваги і створювати нову глобальну систему міжнародних відносин, зважаючи на технологічні, економічні, соціальні, культурні та інші мультирівневі та складносплетені фактори та країни, серед яких - Китай [3].

Висновок

Стратегія Китаю базується на використанні культурної дипломатії як засобу досягнення політичних цілей і являє собою вдосконалення та розвиток традиційних методів міжнародного впливу. Ця стратегія відображає намір Китаю розширити сферу свого впливу за межі традиційних економічної та військової сфер і використовувати м'які методи для покращення свого іміджу та підтримки політичних амбіцій. Це підтверджує стратегічну важливість визнання значення культурних впливів у формуванні міжнародних відносин і досягненні геополітичних цілей, а також зростаючої ролі Китаю у міжнародних світових процесах.

Список використаних джерел:

1. Charlton G. C., Gao X. China's Preference for Hard Power Is Creating Major Headaches for Beijing. *The Diplomat – Asia-Pacific Current Affairs Magazine*. URL: <https://thediplomat.com/2024/01/chinas-preference-for-hard-power-is-creating-major-headaches-for-beijing/> (date of access: 12.03.2024).
2. Chinese soft power. *Pew Research Center's Global Attitudes Project*. URL: <https://www.pewresearch.org/global/2023/07/27/chinese-soft-power/> (date of access: 12.03.2024).
3. China's Soft Power Projection Strategy - *Asia Pacific Security Magazine*. URL: <https://www.asiapacificsecuritymagazine.com/chinas-soft-power-projection-strategy/> (date of access: 16.03.2024).

УДК 316.774-049.5(477):[316.658(470+571)(043.2)

ДОСЛІДЖЕННЯ СТРАТЕГІЙ ТА ЗАХОДІВ УКРАЇНИ ЩОДО ПРОТИДІЇ РОСІЙСЬКІЙ ПРОПАГАНДИ**Аїда Величко***Національний авіаційний університет, Київ**Науковий керівник – Максим Алієв, к.політ.н., доц.***Ключові слова:** пропаганда рф, дезінформація, мас-медіа, інформаційна безпека;

У сучасному світі ми можемо чітко визначити роль пропаганди як ключового інструменту під час ведення інформаційної війни та впливу на політику держав світу. У контексті російсько-української війни проблема протидії пропаганді рф залишається актуальною та потребує створення відповідних ефективних механізмів боротьби. Метою даного дослідження є огляд головних аспектів російської пропаганди та формування засобів протидії. Актуальність вказаної теми полягає у необхідності запобігання негативним наслідкам російської пропаганди, та відповідно пошуку протидії деструктивній пропаганді шляхом покращення діяльності інформаційної інфраструктури. Дослідження ґрунтується передусім на інформації зі медіа-матеріалів, соціальних мереж та документів за період 2021-2023 років, які зазначені у списку використаних джерел.

Сутність пропаганди полягає в систематичному поширенні специфічної інформації або дезінформації з метою впливу на громадську думку та переконання аудиторії у певних ідеях, перекоханні фактів чи маніпулюванні емоціями; у контексті російсько-української війни, мета пропаганди рф полягає у впливі на громадську думку та дестабілізації ситуації в Україні. Як правило, існує ряд підходів до пропаганди: емоційне вплив: використання емоцій задля психологічних маніпуляцій; маніпуляція інформацією: вибіркоче подання інформації та перекоханні фактів, до прикладу, «підміна понять», що є одним з найпоширеніших засобів російської пропаганди, суть якого полягає у заміні загальноживаних термінів задля іншого сприйняття населенням отриманої інформації; спотворення: подання ситуацій або подій в такий спосіб, щоб сприяти певній аргументації, до прикладу фальсифікація історії України – найуживаніший засіб російської пропаганди; маніпуляція образами: використання символів, образів, логотипів та інших візуальних елементів для створення певних асоціацій у свідомості аудиторії; дезінформація: розповсюдження неправдивої інформації з метою збентеження або зміни уявлень аудиторії, до прикладу, росія активно поширює неправдиву інформацію щодо України шляхом ЗМІ, а також представниками керівництва країни та наближеними до нього політичними діячами і науковцями. З моменту повномасштабного вторгнення на територію України, росія значно збільшила потік дезінформації з метою дискредитації України. Одним з цікавих аспектів є ведення російською пропагандою «нестандартної» діяльності, яка певним чином підтверджується конкретними зовнішніми джерелами. До прикладу, відбувається активний моніторинг українського інформаційного простору задля пошуку висловлювань громадсько-політичних діячів, що, як правило, буде використано для проведення інформаційного впливу. Зважаючи на відсутність військової цензури в Україні під час війни, пошук відповідних висловлювань серед критично налаштованих до влади громадсько-політичних діячів не є складним завданням. До того ж, відбувається активний моніторинг іноземної провідної преси, де можна віднайти нечітко сформульований інформаційний зміст та створити ряд концепцій зі пропагандистським змістом. Як правило, інструменти пропаганди є досить різноманітними, починаючи від фейкових відео та анонімних телеграм-каналів і продовжуючи елементами фальсифікації даних та новостворених адаптивних до нових умов методів та часто використовуються в різних комбінаціях для досягнення конкретних цілей пропаганди.

Тож розглянемо вже існуючі засоби захисту від інформаційного впливу та можливі заходи протидії пропаганді рф. Для початку необхідно визначити навмисну дезінформацію як окремий вид злочину зі відповідною кримінальною відповідальністю. Від 22 травня 2022 року було ухвалено Закон України «Про заборону пропаганди російського нацистського тоталітарного режиму, збройної агресії Російської Федерації як держави-терориста проти України, символіки воєнного вторгнення російського нацистського тоталітарного режиму в Україну»[1]. Суть закону полягає в протидії впливу російської пропаганди на інформаційний простір України, забороняючи пресі, телебаченню та радіо

виправдовувати, визнавати правомірною чи заперечувати збройну агресію РФ проти України у 2014 році. Від 3 березня 2022 року внесено зміни до Кримінального кодексу України, які передбачають кримінальну відповідальність за виправдання, визнання правомірною чи заперечення збройної агресії РФ проти України, що розпочалася у 2014 році, до того ж позиціонування її як внутрішнього громадянського конфлікту, а також глорифікації осіб, які здійснювали збройну агресію. (ст. 436-2 КК України)[4]. Важливо також згадати інституційні заходи щодо протидії пропаганди. У 2021 році були засновані нові структури для боротьби з пропагандою, зокрема Центр стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки при Міністерстві культури та інформаційній політиці та Центр протидії дезінформації при РНБО України. Згідно з Указом Президента України від 28 грудня 2021 року № 685/2021 введено в дію Рішення РНБО України від 15 жовтня 2021 року «Про Стратегію інформаційної безпеки» [3]. Та лиш у 2022 році під час активних воєнних дій РФ на території України, відбулось остаточне зупинення трансляції російських ЗМІ на території України. Також варто згадати проект під «Мрія» – це ініціатива, яка об'єднує зусилля волонтерів та департаменту Кіберполіції України у боротьбі проти російської пропаганди та дезінформації. Проект було запущено у 2022 році, на початку російського вторгнення в Україну. Важливо також звернути увагу на ряд заходів, які спрямовані на розробку відповідної системи, яка має характер передчасного виявлення та запобігання державою загрозам в інформаційному просторі, до прикладу, організація просвітницької кампанії з медіаграмотності зі такими важливими аспектами, як критичне мислення, вміння аналізувати отриману інформацію, виявлення фейкових джерел та визначення різноманітних маніпуляцій.

Висновок

Важливо розуміти значимість та наслідки інформаційно-психологічних операцій РФ, оскільки в сучасних умовах відбувається постійне вдосконалення її методів, використання різноманітних засобів та виділення значних ресурсів для реалізації пропаганди. У той час, Україна намагається застосувати всі можливі методи та засоби протидії, акцентуючи увагу на організації просвітницької діяльності з медіа грамотності. На нашу думку, для ефективного захисту українського інформаційного простору необхідне залучення науково-дослідницьких установ, які виявлятимуть підтримку державним органам у науково-аналітичній та експертній сферах, та, як результат, активна співпраця у реалізації державної політики протидії дезінформації. Важливим аспектом також є адаптація створених механізмів до змін у медіапросторі, що підтверджує необхідність постійного вдосконалення. Необхідно проводити просвітницьку роботу серед населення, щодо висвітлення теми російської пропаганди та захисту від дезінформації. Окрім того, виключно співпраця органів державної влади та громадян України може призвести до ефективних засобів, відповідно й результатів щодо боротьби зі російською пропагандою.

Список використаних джерел:

1. Законодавча влада України. (рік). "Закон України № 2265-20" [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2265-20#Text>
2. Мацука, О. (2022). Як працює пропаганда. [Електронний ресурс]. Радіо Свобода. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/freedom-russia-today-russian-propaganda-ukraine-oleksiy-matsuka-interview/32161268.html>
3. Президент України. (рік). "Указ № 685/2021" [Електронний ресурс]. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/6852021-41069>
4. Протокол Україна. (рік). "Стаття 436-2 Кримінального кодексу України" [Електронний ресурс]. URL: https://protocol.ua/ua/kriminalniy_kodeks_ukraini_stattya_436_2/
5. Укрінформ. (рік). "На інформаційному фронті - без змін" [Електронний ресурс]. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3801839-na-informacijnomu-fronti-bez-zmin.html>

УДК 327.8(477+6)(043.2)

**ПОСИЛЕННЯ БЕЗПЕКОВИХ ЦІЛЕЙ УКРАЇНИ В АФРИЦІ ЯК ПРОТИДІЯ РОСІЙСЬКОМУ
ВПЛИВУ НА КОНТИНЕНТІ****Олексій Волинцев***Національний авіаційний університет, Київ**Науковий керівник – Олексій Мендрін, PhD, ст. викладач*

Ключові слова: Безпекові цілі України, стратегічне партнерство, протидія російському впливу в Африці, двостороннє співробітництво.

В останні роки в умовах повномасштабного вторгнення російської федерації, Україна змушена посилювати свій інтерес в сфері безпеки на Африканському континенті. Це в свою чергу зумовлено перспективністю Африканського регіону, який стрімко розвивається у військовій, політичній та економічній сферах. Що так само зацікавлює росію, яка має непомірно більше політичного впливу у регіоні у зв'язку з переходом радянської спадщини російській федерації, а саме посольств, зв'язків і торговельних відносин. В умовах повномасштабного вторгнення росії, країна агресор активізувала свій африканський вектор заради нарощування політичного впливу заради послаблення позицій Північно-Атлантичного Альянсу і покращення власної політичної позиції на міжнародній арені. В той же час Україна скориставшись можливістю чинити опір рф в Африці, що постраждала від постколоніального впливу як від західних держав в минулому, так і від російського інформаційного та воєнно-політичного впливу, намагаючись посилити свої позиції серед країн континенту.

Для наукового обґрунтування результатів дослідження безпекових цілей України в Африці як протидії російського впливу в Африці було використано методи аналізу та синтезу. Загалом обидва аналізи надали змогу співставити тенденції зміни українських пріоритетів щодо африканського континенту та країн Африки загалом у сфері безпеки та протидії російському впливу. Крім того, ці методи були використані для визначення конкретних сучасних пріоритетів України щодо безпеки в африканському регіоні. Також в рамках дослідницьких методів було досліджено приклади сучасних безпекових цілей України в Африці.

Вторгнення російської федерації в Україну, змусило останню шукати нові шляхи протидії російській агресії в інших регіонах світу. Зокрема важливою периферією у військово-політичних цілях стала Африка. Не дивлячись на те що росія має набагато менший вплив на країн Африки порівняно з Китаєм чи Сполученими Штатами Америки, країна агресор роками спонсорувала Африканських диктаторів та їх режими за допомогою як і економічної та політичної підтримки, так і військової, у вигляді військових найманців з роду «ПВК». Хоч офіційно росія не признає свою участь у конфліктах, її участь є безпрецедентним фактом. Так рф має найбільшу військову активність в таких країнах як Малі та Судан [2]. Малі зокрема відіграє значну роль для росії як об'єкт впливу у регіоні Субсахарської Африки борючись за вплив з минулим колоністом цього регіону Францією. Судан також не став винятком у боротьбі росії за вплив на Африканському регіоні. Але сучасні обставин війни в Європі між росією та Україною, зумовили останню діяти більш жорстко та ефективно задля послаблення росії як в регіоні Африки так і в загалом. Так Україна у 2024 році провила низьку операцій за допомогою головного управління розвідки у протидії проросійським повстанцям а також російських «ПВК» в Судані. Ця доволі рішуча та неочікувана подія для усього світу стала наслідком як і того що уряд Судану на початку повномасштабного вторгнення в Україну у 2022 році неофіційно поставляв озброєння Україні для боротьби з росією, так і в загалом ця подія стала наслідком більш рішучого реагування зі сторони України у війні з рф поза Європейською периферією як розширення свого стратегічного партнерства [3],[4].

Ця ситуація стала прикладом того що Україна заради протидії російській загрозі готова воювати з нею на іншому континенті. Безпекові цілі України в Африці не обмежуються прямими військовими операціями як основним інструментом протидії росії в регіоні. Основна стратегія України в Африці залишається направленою на рівноправне двостороннє співробітництво. Так як ця стратегія є унікальна у контексті тяжкої Африканської історії, яка пережила колоніалізм, а також нерівноправний вплив інших акторів як росія на континенті [1].

Висновок

Отже, посилення безпекових цілей України в Африці є результатом повномасштабного вторгнення росії. Це змушує Україну шукати нових політичних партнерів у галузі безпеки а також боротися за сферу впливу на Африканському регіоні, якій став геополітичним полем битви між великими міжнародними акторами. Забезпечення політичної та військової підтримки зі сторони африканських держав є важливим фактором у боротьби з впливом рф на континенті для України.

Список використаних джерел:

1. Про Стратегію зовнішньополітичної діяльності України. Офіс президента України. URL <https://www.president.gov.ua/documents/4482021-40017>
2. Fact check: Russia's influence on Africa URL <https://www.dw.com/en/fact-check-russias-influence-on-africa/a-66310017>
3. Russia's Growing Footprint in Africa URL <https://www.cfr.org/backgrounder/russias-growing-footprint-africa>
4. Ukraine Fights Russia in Sudan. URL <https://english.aawsat.com/features/4901321-ukraine-fights-russia-sudan>

УДК 327.238(410)(043.2)

СУЧАСНА РОЛЬ ТИХООКЕАНСЬКОЇ СПІВДРУЖНОСТІ НАЦІЙ ДЛЯ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ

Антон Ворона

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Андрій Мороз, к.політ.н.

Ключові слова: Тихоокеанська Співдружність, Океанія, Великобританія, комунікації, геополітика.

Упродовж більше ніж 40 років присутність Великобританії в житті Тихоокеанської Співдружності носила мінімальний характер. Головну роль у розвитку регіональної політики на себе перебрали дві найбільші держави Океанії, союзники Британії та члени Співдружності – Австралія та Нова Зеландія. Однак з початку другого десятиліття ХХІ століття в умовах зниження інтенсивності залучення цих обох акторів відносно малих острівних країн, для Великобританії відкрилися нові перспективи повернення в Тихоокеанський регіон [1].

Для наукового обґрунтування результатів дослідження сучасної ролі Великобританії в тихоокеанському векторі Співдружності Націй було використано методи аналізу та синтезу. Загалом обидва аналізи надали змогу співставити засади та тенденції протягом різних періодів діяльності Британії та інших суб'єктів Співдружності Націй в межах Океанії. Також в рамках цих методів було виділено конкретні сучасні пріоритетні напрямки Великобританії в її новому утвердженні в тихоокеанській зоні Співдружності.

Із поступовим зростанням євроскептецизму в Британії починаючи з 2010 років, результатом чого стало затвердження процедури «Brexit» по виходу з Європейського Союзу від 2019 року, Сполучене Королівство почало активно нарощувати комунікації із державами поза межами Союзу та загалом по всьому світу. З огляду на минуле Великобританії, чи не найпріоритетнішим з напрямків стало ще більш активне співробітництво з країнами Співдружності Націй. Серед них традиційно провідну роль завжди посідали Канада, Австралія та Нова Зеландія, як найтісніші союзники та партнери Британії. Однак, якщо Канада залишалася в близькому колі зору Великобританії навіть протягом її європейського шляху, Австралія довгий час перебувала на другому плані, а Нова Зеландія і того на третьому. Нові геополітичні зрушення в по всьому світу, серед яких вихід КНР на регіональні виміри, зокрема в Океанії, додатково змістили погляд Великобританії до колишніх арен активного розгортання. Усвідомлення Австралією, як головного безпекового актору в Океанії, про посталі геополітичні виклики, засвідчилося її тривалими контактами з Великобританією, первинною ціллю яких стало повернення Британської сторони в тихоокеанські справи [2,3].

Із 2018 року Великобританія розпочала поступове посилення власної присутності в Океанії як на двосторонньому рівні, так і через формат Співдружності Націй. В тихоокеанській спільноті розташовані 11 членів асоціації країн колишньої Британської імперії; 9 з них це малі острівні країни, такі як Вануату, Самоа та Королівство Тонга. Саме з цих трьох країн розпочався новий етап відносин Великобританії з Океанічною спільнотою через започаткування нових дипломатичних місій. Одночасно із цим Британія

вже мала Високих Комісарів та Посланників Її Величності в Папуа-Нова Гвінея, Соломонових островах та Фіджі. Протягом 6 подальших років Британія встановила дипломатичні місії майже на всіх малих острівних країнах Тихоокеанської Співдружності, окрім Тувалу. Такі дії сигналізували океанічній спільноті про серйозні наміри Великобританії позиціонуватися не просто як доброзичливий, а навіть більш ніж дружній партнер [1].

Нарощування дипломатичної присутності задля розвідування сучасних потреб тихоокеанської спільноти супроводжувалося запуском низки проектів фінансованих Великобританією в рамках програми діяльності Співдружності Націй. Умовним початком цих процесів стала квітнева Зустріч глав урядів Співдружності Націй в Лондоні 2018 року, де було оголошено про запуск різних соціально-культурних проектів, типу «Проект рівності Тихоокеанської Співдружності», безпекових, інфраструктурних, політично-економічних програм допомоги в розбудові острівних країн. Також вкрай важливою подією в рамках цієї зустрічі стало прийняття «Синього статуту Співдружності», який прямо започаткував нові операції напрямку боротьби зі зміною клімату надзвичайно важливих для острівної спільноти Океанії. Реалізація цих проектів та програм мала і продовжує демонструвати значний успіх серед спільнот Тихоокеанської Співдружності. Більш того, із кожною зустріччю урядів оголошуються нові ініціативи та фінансування від Великобританії, що постійно підтримує значний рівень залучення Британії в тихоокеанські справи [3,4].

Варто зазначити, що взаємодія Великобританії із Океанічною спільнотою відбувається не тільки через традиційні канали зв'язку. Британія має статус партнера по діалогу в рамках діяльності регіональної міжурядової організації Форуму Тихоокеанських островів (ФТО), яка охоплює усі країни Океанії. Більш того, Секретаріат Співдружності Націй (СН) має власне місце в лавах цієї організації, як окремий та повноцінний суб'єкт регіональної політики. Це дозволяє Великобританії як окремо, так і в рамках Співдружності Націй, тісніше взаємодіяти із країнами Океанії, та узгоджувати нові програми щодо їх поточних потреб та спільно протистояти значним викликам, серед яких найбільшими є геополітичне протистояння та клімат. В рамках останньої зустрічі ФТО була прийнята Стратегія розвитку тихоокеанської спільноти до 2050 року, яку Великобританія та СН активно підтримували протягом усього процесу розробки. Протягом цієї конференції Міністр Тихоокеанського розвитку Британії Марі Енн-Тревельян оголосила про посилення відносин Британії-Океанії до стратегічних, подальші наміри розвивати тісне співробітництво та більше поглибити свої зусилля в основних напрямках партнерства, особливо відносно регіональних членів Співдружності Націй [2].

Висновок

Таким чином, із поверненням Великобританії до глобального залучення, напрямок діяльності Співдружності Націй, особливо в Тихоокеанському векторі, посів важливу роль в зовнішніх операціях країни. Значення розгортання Британії в Океанії має явно позитивний відгук в тихоокеанській спільноті завдяки численним напрямкам її діяльності, і тільки поглиблює та робить стійкішим історичні відносини та комунікації між країнами в умовах сучасної геополітичної турбулентності.

Список використаних джерел:

1. Britain's new Pacific presence. URL: <https://www.lowyinstitute.org/the-interpreter/britain-s-new-pacific-presence> (Last accessed: 24.03.2024)
2. UK Backs Pacific Islands Forum 2050 Strategy Amid Minister's Indo-Pacific Tour. URL: <https://www.miragenews.com/uk-backs-pacific-islands-forum-2050-strategy-1119505/>
3. The 'Tilt' and the 'Pacific Uplift' in 'Global Britain's' ties with the Pacific Islands. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10308-024-00691-3> (Last accessed: 24.03.2024)
4. For Balance, Australia Aims to Draw the UK Back into the Pacific. URL: <https://thediplomat.com/2018/04/for-balance-australia-aims-to-draw-the-uk-back-into-the-pacific/> (Last accessed: 24.03.2024)

УДК 327.42 (043.2)

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ЗАСОБІВ У ФОРМУВАННІ ТА ПРОСУВАННІ НАЦІОНАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ УКРАЇНИ У ВІДНОСИНАХ З ЯПОНІЄЮ**Ірина Ганусовська***Національний авіаційний університет, Київ**Науковий керівник: Юлія Седляр, д.політ.н., доц.*

Ключові слова: міждержавні відносини, Японія, Україна, ЗМІ, інформаційно-комунікаційні засоби.

Дослідження використання інформаційно-комунікаційних засобів відображає актуальність розуміння відносин між Україною та Японією. Дана публікація націлена з'ясувати особливості впливу інформаційних технологій на співпрацю в таких сферах, як дипломатія, економіка та культурний обмін. Зростання кіберзагроз та потреба у співробітництві в області кібербезпеки також акцентують важливість дослідження цієї теми. Аналіз інформаційних взаємодій між країнами сприятиме розширенню партнерських відносин та захисту національних інтересів України.

Дослідженням питання використання інформаційно-комунікаційних засобів в українсько-японських відносинах займалися багато як українських, так і японських вчених. З них можна виділити О. Пасхавера, О. Снігірєву, Г. Кононенко, Йошіхіко Хаяму, Такаші Іноуе, Кейко Судзукі та ін.

Основний метод, який був використаний для наукового обґрунтування результатів досліджень - це аналіз офіційних документів, заяв державних органів та наукових публікацій. А саме було проаналізовано Меморандум про співробітництво між Україною та Японією у сфері інформації та комунікацій [2] та звіти про діяльність українських та японських дипломатичних представництв [1,2]; а також наукові публікації провідних вчених [4,5,6,7,8,9].

Використання інформаційно-комунікаційних засобів в сучасних міжнародних відносинах стає дедалі більш важливим аспектом для країн, оскільки це дозволяє впливати на глобальну політику, економіку, культуру та інші сфери життя. Україна та Японія, як дві різні країни, мають власні національні інтереси, які вони намагаються захищати та просувати через інформаційно-комунікаційні канали у своїх відносинах одна з одною.

Для початку, дипломатичні відносини між Україною та Японією розвиваються на різних рівнях. Офіційні заяви, переговори, дипломатичні зустрічі - це лише деякі інструменти, за допомогою яких обидві країни взаємодіють та просувають свої національні інтереси.

Щодо економічних відносин, Україна та Японія співпрацюють у таких галузях, як торгівля, інвестиції, наука та технології. Інформаційно-комунікаційні засоби, такі як веб-сайти, віртуальні конференції та електронні ресурси, використовуються для залучення інвесторів, просування експортних товарів та розвитку технологічних партнерств між двома країнами.

Крім того, культурний обмін і співпраця також відіграють важливу роль у відносинах між Україною та Японією. Інформаційні технології використовуються для популяризації культурних подій, мистецтва, музики та літератури, що сприяє поглибленню взаєморозуміння та зміцненню дружби між народами.

Варто наголосити на тому, що інформаційно-комунікаційні засоби в українсько-японських відносинах розвинуті далеко не на найвищому рівні. Багато чого ще потрібно удосконалити. Наприклад, завдяки розвитку інформаційно-комунікаційних зв'язків можна принаймні спробувати спростувати стереотипи про українців, що є широко поширеними в Японії, а саме: «Україна - це бідна країна, українці - це нецивілізований народ, Україна - це небезпечна країна. [4]» А також часто японські ЗМІ дають не зовсім об'єктивну картину України. Аби виправити ситуацію необхідно підвищувати активність українських ЗМІ в Японії, створювати різні обміни між українськими та японськими журналістами, створювати різні українсько-японські інформаційні проєкти тощо.

Щодо прикладів, які підтверджують те, що розвиток інформаційно-комунікаційних відносин України та Японії не стоїть на місці можна навести такі: 1) створення віртуального туру Україною для японської аудиторії. В 2020 р. за ініціативи Міністерства закордонних справ України було створено віртуальний тур Україною. Віртуальний тур пропонує 3D-панорами мальовничих місць України, а також

містить інформацію про українську культуру, історію і традиції [2]; 2) онлайн курс української мови. У 2021 р. за ініціативи Українського інституту було створено онлайн курс для вивчення української мови [2].

Враховуючи ці аспекти, важливо розуміти, що використання інформаційно-комунікаційних засобів у формуванні та просуванні національних інтересів України у відносинах з Японією є складним та багатограним процесом, який вимагає ретельного аналізу та ефективного використання різноманітних інструментів.

Для того, аби японські ЗМІ надавали більш об'єктивну картину щодо України, необхідно:

- підвищити активність українських ЗМІ в Японії;
- розробити і запустити спільні українсько-японські інформаційні проекти;
- організувати обміни між українськими та японськими журналістами;
- застосовувати інструменти публічної дипломатії для конструювання і просування позитивного іміджу України в Японії

Це потребує постійних зусиль з боку української влади, ЗМІ, експертів та громадськості.

Однак, якщо Україна буде активно працювати в цьому напрямку, то це може призвести до значного покращення українсько-японських відносин.

Список використаних джерел:

1. Сайт Міністерства закордонних справ України: <https://mfa.gov.ua/>
2. Сайт Посольства України в Японії: <https://japan.mfa.gov.ua/>
3. Сайт Японського фонду: <https://www.jpff.jp/e/>
4. Пасхавер О.А. Інформаційна політика України: стан та перспективи розвитку. К.: НІСД, 2017.
5. Снігірьова О.В. Роль ЗМІ у формуванні публічної думки про Україну в Японії. К.: Інститут журналістики КНУ ім. Тараса Шевченка, 2018.
6. Кононенко Г.В. Використання соціальних мереж для просування українських інтересів у світі. К.: НІСД, 2019.
7. Hayama Y. Ukrainian Politics and Society. London: Routledge, 2018.
8. Inoue T. Ukrainian-Japanese Economic Relations. Tokyo: The Japan Foundation, 2019.
9. Suzuki K. Ukrainian Culture. Kyoto: Kyoto University Press, 2020.

УДК 305:351.862.4(043.2)

ГЕНДЕРНІ СТЕРЕОТИПИ В МІГРАЦІЙНІЙ ПОЛІТИЦІ ТА ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ

Орина Гнатюк

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник: Ніна Ржевська, д. політ. н., проф.

Ключові слова: гендерні стереотипи, міграційна політика, інформаційно-комунікаційні стратегії, соціальна інтеграція, гендерна рівність

Гендерні стереотипи в міграційній політиці є актуальною проблемою, що вимагає уваги через їх вплив на формування політичних рішень та соціальних практик. За останні десятиліття ряд досліджень у галузі гендерної політики та міграційних процесів показує, що стереотипи часто визначають сприйняття мігрантів та їхню інтеграцію в нове соціальне середовище. Ця робота спрямована на аналіз інформаційно-комунікаційних стратегій, що можуть бути використані для руйнування гендерних стереотипів у міграційній політиці та сприяння створенню більш рівних умов для всіх груп мігрантів [2].

Об'єктом дослідження є гендерні стереотипи в міграційній політиці та інформаційно-комунікаційні стратегії. Для аналізу використовувалися методи систематичного огляду наукової літератури з підходів до гендерної політики та міграційних досліджень, а також кейс-стаді, спрямований на ідентифікацію гендерних стереотипів та аналіз їхнього впливу на міграційні процеси.

Дослідження міграції зimbabwe'ських жінок до Південної Африки показало, що вони стикаються з численними проблемами, такими як відсутність документів та експлуатація. Згідно з дослідженням, цим жінкам вдалося подолати ці виклики, піднявшись над стереотипними нормами та цінностями, які раніше

показували їх непродуктивними громадянами, а потім супергероями, які підтримують свої сім'ї та економіку країни, таким чином розриваючи кайдани гендерних стереотипів та створюючи нові норми. Ці результати підкреслюють важливість переходу від традиційних підходів до жіночої міграції та пошуку перспектив, які представляють міграцію як критичний компонент процесу соціальних змін і розвитку для всіх мігрантів [3].

Аналіз гендерних стереотипів у міграційній політиці показав, що існують широко поширені уявлення щодо ролей та поведінки жінок у контексті міграції. Жінки-мігрантки часто стикаються з численними стереотипами, які ускладнюють їхнє життя та інтеграцію у новому суспільстві. Одним із таких стереотипів є уявлення про те, що вони приїжджають лише для низькооплачуваної або некваліфікованої роботи, і їм не варто надіятися на високооплачувані або престижні посади. Цей стереотип не лише зводить їхні можливості на мінімум, а й ускладнює процес адаптації до нових умов. Додатково, стереотип про те, що жінки-мігрантки приїжджають за міграційними вигодами або шукають імміграційні шлюби, ускладнює їхню інтеграцію та призводить до негативного ставлення з боку приймаючого суспільства.

Ці стереотипи, разом із іншими, створюють перешкоди для жінок-мігранток, ускладнюючи їхню соціальну інтеграцію та впливаючи на їхнє самопочуття та можливості у новому оточенні. Виявлено, що ці стереотипи часто впливають на прийняття рішень у сфері міграційної політики, обмежуючи можливості жінок у міграції та їхню соціальну і економічну інтеграцію. Дослідження показало, що інформаційно-комунікаційні стратегії можуть впливати на перепрограмування гендерних стереотипів і сприяти створенню більш інклюзивного підходу до міграційної політики. З'ясовано, що ефективні інформаційно-комунікаційні стратегії повинні базуватися на підтримці гендерної рівності та враховувати різноманітність потреб та досвіду мігрантів у контексті гендерних різниць [1].

Висновок

На завершення, дослідження гендерних стереотипів у міграційній політиці та їх вплив на інформаційно-комунікаційні стратегії підкреслило необхідність розробки гендерно-чутливих підходів до міграційної політики. Результати цього дослідження можуть бути використані для розробки політичних та соціальних стратегій, спрямованих на підтримку гендерної рівності та соціальної інклюзії мігрантів.

Список використаних джерел:

1. Jacqueline Bhabha, *Border Rights and Rites: Generalisations, Stereotypes and Gendered Migration*, Лондон, 2006, URL: <https://www.taylorfrancis.com/chapters/edit/10.4324/9780203945353-8/border-rights-rites-generalisations-stereotypes-gendered-migration-jacqueline-bhabha> Дата звернення: 17.03.2024.
2. Pedraza, Silvia, "Women and Migration: The Social Consequences of Gender." *Annual Review of Sociology*, vol. 17, Мічиган 1991, pp. 303–25. URL: <http://www.jstor.org/stable/2083345>. Дата звернення: 17.03.2024.
3. Sanction Madambi, *Breaking the shackles of gender stereotyping to create new norms : the case of Zimbabwean migrant women in Mthatha Town*, Лондон, 2020, URL: <https://journals.co.za/doi/abs/10.25159/2412-8457/6847> Дата звернення: 17.03.2024.

УДК 94(477)«20»:327.51(1-622) (043.2)

УКРАЇНА ТА НАТО: СУЧАНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Всеволод Головань

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Наталія Сальнікова, к.і.н., доцент

Ключові слова: Україна, НАТО, співробітництво, безпека.

Питання співпраці України та НАТО є актуальним вже досить тривалий час. На тлі повномасштабної агресії з боку РФ перейшовши зі статусу важливого у життєво необхідний.

Актуальність партнерства полягає в тому, що Україна та НАТО мають спільні стратегічні цілі, адже мають спільного ворога. Тому що геополітичне протиборство між РФ і НАТО відіграє ключову роль у безпеці Європи, де розширення НАТО сприймається Росією як загроза її національній безпеці.

Україна намагається побудувати найбільш прийнятну стратегічну модель щодо національної безпеки. Найбільш розумним і корисним з усіх точок зору рішенням є вступ до Північноатлантичного альянсу. Це пов'язано з тим, що саме НАТО – це організація, яка працює над зміцненням безпеки євроатлантичної спільноти, а Україні край важливо забезпечити мирне майбутнє, стабільність та можливість розвиватися як держава, тому неотримання статусу повноправного члена НАТО буде без перебільшень трагедією для української держави. Тому що залишитися поза блоком – значить мати постійну нависаючу загрозу. Дозволити собі нейтралітет, як от Швейцарія – не підходящий для нашої країни варіант, в силу географічного розташування, принципово інших масштабів тощо. Жодні компроміси та перемир'я з РФ не можуть надати гарантій [2].

Не дивлячись на факт, що західні країни все ще вірять в безумовне дотримання міжнародного права усіма країнами, поводять себе досить пасивно і відверто бояться ескалації, а НАТО, як і більшість міжнародних організацій потребує змін і реформ – західний світ і Північноатлантичний альянс постають єдиними існуючими в світі гарантами безпеки. А отже Україна має триматися вектору цивілізованого розвитку і співпраці.

З початку 2000-х, на фоні економічного зростання Росії, сталося відродження її імперських амбіцій та геополітичних претензій до Заходу. Співпраця між Україною та НАТО стає ключовим елементом забезпечення безпеки та стабільності в регіоні та за його межами.

До того ж партнерство є вигідним для обох сторін. Україна після вступу стане єдиною країною Альянсу з досвідом ведення повномасштабних бойових дій. Участь в миротворчих операціях, інструкторська діяльність тощо: все це стане підсиленням для усіх країн НАТО.

Розвиток стратегічного партнерства включає спільні військові навчання, обмін даними та розвідувальною інформацією, а також підтримку в сфері реформування оборонної галузі. Також підтримка демократії та прав людини є важливими аспектами співпраці між Україною та НАТО [2].

Спираючись на успіх минулих спільних ініціатив і досягнень, Україна та НАТО мають серйозний потенціал для поглиблення співпраці в різних сферах, що становить важливий елемент забезпечення мирного та стабільного майбутнього. Членство в Альянсі відповідає національним інтересам України, тому що політична і військова міць НАТО можуть захистити її незалежність і територіальну цілісність краще, ніж «примарний» статус позаблокової країни чи «фіктивного папірця» щодо гарантій безпеки, як от Будапештський меморандум [1].

Процес євроатлантичної інтеграції України постає логічним продовженням її стратегічного курсу на утвердження в суспільстві принципів демократії.

Визнання України як європейської країни ґрунтується на спільних цінностях з західним світом, включаючи розвиток демократії, прав людини, та громадянського суспільства, які є ключовими пріоритетами країни, як це підкреслено у відповідних законодавчих актах.

Таким чином, необхідно зазначити, що членство в НАТО зіграє для України важливу роль у вирішенні стратегічних завдань України, зокрема підвищить безпеку регіону, забезпечить захист національної території та надійно відверне можливі агресії з боку Росії, покращуючи обороноздатність країни. Адаптація українських військових структур до стандартів НАТО та зміцнення євроатлантичної інтеграції сприятимуть кращому захисту економічних та політичних інтересів України на міжнародній арені. Вступ до НАТО також підсилить економічну безпеку України, поліпшить умови для європейської економічної інтеграції та зміцнить вплив країни на європейську політику, що відіграватиме важливу роль у процесі приєднання до Європейського Союзу.

Список використаних джерел:

1. Operation Atlantic Resolve – Fact Sheet 2016. URL: <http://www.eucom.mil/doc/35204/operation-atlantic-resolve-fact-sheet-april-15-2016> (дата звернення: 18.03.2024).
2. Schneider A. D. U.S. and NATO naval engagement with Russia in the Black Sea: historical patterns and current prospects. URL: http://calhoun.nps.edu/bitstream/handle/10945/50477/16Sep_Schneider_Alex.pdf?sequence=1 (дата звернення: 18.03.2024).

УДК 94(73)092:327,5 (53+569.4)(043.2)

РОЛЬ США В ІСТОРІЇ АРАБО-ІЗРАЇЛЬСЬКОГО КОНФЛІКТУ

Ярослав Грабовський

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Ніна Ржевська, д. політ. н., проф.

Ключові слова: арабо-ізраїльський конфлікт, США, Ізраїль.

Для дослідження даної проблеми було проаналізовано історію арабо-ізраїльського конфлікту в контексті американської зовнішньої політики, із урахуванням різних стратегій та підходів.

З метою обґрунтування результатів досліджень ролі США в історії арабо-ізраїльського конфлікту використано ретроспективний аналіз, а саме – вивчення подій та процесів у минулому для розуміння їх впливу на сучасні події та явища. Об'єктом аналізу є історія арабо-ізраїльського конфлікту, де в якості предмету досліджується роль Сполучених Штатів у його розвитку.

У арабо-ізраїльському конфлікті США відіграють важливу та складну роль, що протягом багатьох десятиліть суттєво впливала на його розвиток та характер. Поглянувши на історію цього конфлікту через призму зовнішньої політики США, можна побачити низку різноманітних стратегій і підходів, що в цілому розкривають геополітичні та стратегічні інтереси США в регіоні Близького Сходу.

Арабо-ізраїльський конфлікт бере свій початок із формування держави Ізраїль у 1948 році, яке викликало серйозне обурення серед арабських країн, що сприймали цей акт як порушення міжнародного права та захищали ідею палестинської незалежності. США уважно спостерігали за цими подіями і стали на бік формування держави Ізраїль.

Роль Сполучених Штатів Америки в арабо-ізраїльському конфлікті проявляється в різних аспектах політики, дипломатії та військової підтримки. З цієї перспективи можна виділити кілька ключових моментів, що визначають вплив США на розвиток цього конфлікту.

Почнемо з перших років після проголошення держави Ізраїль, коли президент Гаррі Трумен у 1948 році визнав державність Ізраїлю, надавши їй дипломатичну підтримку. Це стало чинником, що зміцнив ізраїльські позиції в регіоні та сприяло формуванню стратегічного союзу між двома державами.

У 1962 році президент Джон Кеннеді заявив про особливі відносини між США та Ізраїлем, а також про постачання військового обладнання Ізраїлю. Під час президентства Ліндона Джонсона видано наказ про надання підтримки Ізраїлю під час Шестиденної війни 1967 року. Після цієї війни адміністрація Річарда Ніксона «зробила ставку» на Ізраїль як стратегічного союзника на Близькому Сході. А у війні Судного дня, коли ЦАХАЛ потерпав від відсутності необхідного озброєння, США організували повітряний міст через Європу, з метою швидкого постачання Ізраїлю американської зброї.

Президент Джеральд Форд у 1975 році брав участь у підписанні Угоди про розведення сил між Ізраїлем і Єгиптом. Крім того, він зобов'язався поставляти сучасне озброєння Ізраїлю та не допускати воєнної переваги арабських країн.

У 1978 році, під час президентства Джиммі Картера було укладено Кемп-Девідський мирний договір між Ізраїлем і Єгиптом, де сторони підписали два документи – «Рамки миру на Близькому Сході» та «Рамки для укладання мирного договору між Єгиптом і Ізраїлем» [1].

Не можна не відзначити вагомість американської фінансової допомоги для Ізраїлю, що в період президентства Рональда Рейгана з 1985 року зросла до 3 мільярдів доларів на рік. Допомога виділялась Конгресом на військові й цивільні потреби Ізраїлю [4]. Це зробило Ізраїль однією з найбільш потужних військових держав у регіоні, що, з одного боку, зміцнило безпеку країни, а з іншого – політично наблизило до США.

За часів президентства Джорджа Буша-старшого, у 1989 році, Ізраїль став першою країною, визнаною основним союзником США поза НАТО, що дозволило ЦАХАЛу брати участь в американських військових проєктах. Також спостерігалось активне сприяння переговорам під егідою США, що в 1991 році завершилося конференцією в Мадриді, що не досягла бажаних результатів.

Президент Білл Клінтон відзначився посередницькою місією в ході підписання таких важливих в історії конфлікту документів як «Газа – Єрихон» та «Осло-2», які сприяли миру на Близькому Сході [2].

За президента Дональда Трампа було підписано 4 договори про нормалізацію відносин між Ізраїлем та деякими арабськими країнами (ОАЕ, Бахрейн, Суданом та Марокко). Однак, важливо зазначити, що роль США у конфлікті також неодноразово була предметом критики. Рішення президента Дональда Трампа про перенесення посольства США в Ізраїлі з Тель-Авіва до Єрусалима було сприйняте багатьма арабськими країнами як дія, що підірвала досягнення миру в регіоні.

За часів президенства Джо Байдена, на знак підтримки, збройні сили США перемістити кораблі ВМС США та військові літаки США ближче до Ізраїлю. Також Сполучені Штати виразили підтримку Ізраїлю і його право захищатися від терористичних актів.

Висновок

У кінцевому підсумку, роль США в арабо-ізраїльському конфлікті важко недооцінити. Від початку підтримки Ізраїлю в 1948 році донині, американська політика впливала на вираз конфлікту, сприяла мирним переговорам, але також піддавалася критиці за свої дії. Проте, ця роль залишається однією з ключових в досягненні миру та стабільності на Близькому Сході.

Список використаних джерел:

1. Camp David Accords. URL: <https://history.state.gov/milestones/1977-1980/camp-david> (Last accessed: 19.03.2024).
2. Oslo Accords. URL: https://reliefweb.int/report/israel/declaration-principles-interim-self-government-arrangements-oslo-accords?gad_source=1&gclid=Cj0KCQjw-_mvBhDwARIsAA-Q0Q5Y_OkXddLns7O3VStjRknNwOrPuXkUxСyxHTRHxOD2MNsJXjb0PIaAjYYEALw_wcB (Last accessed: 18.03.2024).
3. The Arab-Israeli Peace Process. URL: <https://history.state.gov/milestones/1993-2000/oslo> (Last accessed: 19.03.2024).
4. U.S.-Israel Relations. URL: <https://www.jewishvirtuallibrary.org/u-s-israel-a-special-alliance> (Last accessed: 18.03.2024).

УДК 327.54:(5-012)(043.2)

ТЕРОРИЗМ ЯК ФАКТОР ДЕСТАБІЛІЗАЦІЇ СЕРЕДНЬОГО СХОДУ: ГЕОПОЛІТИЧНІ НАСЛІДКИ ТА ШЛЯХИ ПРОТИДІЇ

Вікторія Гринько

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Артем Сапсай, к.політ.н., доц.

Ключові слова: тероризм, боротьба з тероризмом, Середній Схід, ісламізм, глобалізація.

Сучасний тероризм, заснований переважно на ідеології радикального ісламу, в останні півтора-два десятиліття став предметом дослідження багатьох вітчизняних і зарубіжних вчених. Нині центр ваги загроз міжнародній безпеці перемістився з Європи в регіон Близького та Середнього Сходу. З точки зору безпеки їх об'єднують загрози, спільні як для країн регіону, так і для всього світу. Сьогодні це тероризм, загроза розповсюдження зброї масового ураження, внутрішні та міждержавні конфлікти. За останні роки відбулися суттєві зміни у змісті та пріоритетності процесів у сфері безпеки цього регіону. Він став епіцентром транснаціонального тероризму [5; 7].

Використовувана методологія системного аналізу дала змогу виявити різноманіття факторів взаємовпливу тероризму та тенденцій на Середньому Сході. Для побудови прогнозного сценарію використовується спрощений метод, який дає характеристику впливу тероризму на динаміку глобалізації та демократизації в майбутньому.

Тектонічні зміни, що почалися на Середньому Сході в результаті повстань «арабської весни», краху традиційних режимів і розвитку регіонів, де немає управління, стали сприятливим ґрунтом для зростання терористичних організацій. Середній Схід все ще перебуває в хмарі потрясінь, кінця яких ще не видно. Ймовірно, регіон і надалі буде центром тероризму та платформою для експорту нестабільності, насильства та тероризму в інші частини світу.

Враховуючи стратегічне розташування та нафтові багатства, Середній Схід відіграє ключову роль у світовій стабільності та економічному процвітанні. Регіональний розподіл тероризму не є статичним,

а залежить від основних подій (наприклад, зростання релігійних фундаменталістських терористів після 1990 року) та політичних реакцій на ці події (наприклад, посилення безпеки після 11 вересня) [4, с. 46].

Аналіз також підкреслює зростаючу важливість внутрішнього тероризму над транснаціональним тероризмом для Середнього Сходу. Зважаючи на зміну важливості, донори з розвинених країн менш схильні надавати допомогу в боротьбі з тероризмом, оскільки їхні активи не перебувають під такою загрозою вдома чи за кордоном. Ця реакція, ймовірно, є недалекоглядною, тому що внутрішній тероризм, як показують деінде, спонукає до посилення транснаціонального тероризму з часом, оскільки терористи намагаються привернути більше уваги після відточення своєї майстерності.

З точки зору конфлікту на Середньому Сході, на цей регіон зараз припадає лівова частка смертей у конфліктах у всьому світі. У 2023 році кількість смертей від тероризму впала на дев'ять відсотків до 6701 смертей і зараз на 38 відсотків нижча, ніж під час піку в 2015 році. Зменшення кількості смертей було віддзеркалено зменшенням кількості інцидентів, коли кількість атак зменшилася майже на 28 на відсотка з 5463 у 2021 році до 3955 у 2023 році. Однак, якби Афганістан було вилучено з індексу, кількість смертей від тероризму зросла б на чотири відсотки. Насильницькі конфлікти залишаються основною рушійною силою тероризму на Середньому Сході: у 2023 році понад 88 відсотків нападів і 98 відсотків смертей від тероризму сталися в конфліктних країнах [6].

Афганістан четвертий рік поспіль залишається країною, яка найбільше постраждала від тероризму, незважаючи на те, що кількість нападів і смертей скоротилася на 75 і 58 відсотків відповідно.

Взаємозв'язок між терористичним насильством і конфліктами переконливо свідчить про те, що зусилля з приборкання конфліктів шляхом скорочення продажу зброї та миротворчих місій можуть принести «подвійний дивіденд», також зменшивши тероризм. Географічний розподіл конфліктів з часом змінився в тому ж напрямку, що й тероризм [1].

Враховуючи конфлікти на Середньому Сході, НАТО має передбачити посилення миротворчої присутності в цих регіонах. Не так давно Організація Об'єднаних Націй розгорнула миротворців в Африці та Азії, тоді як НАТО направила миротворців спеціально в Ірак і Афганістан. Навіть останній скорочується за нинішньої адміністрації США [3, с. 124].

Дії з надання допомоги країнам Середнього Сходу у розвитку власної збройової промисловості, які прагнуть зробити Саудівська Аравія та інші країни, скасують поточний контроль з боку постачальників зброї, щоб стримувати ворожі дії країн-клієнтів. Цьому розвитку подій слід протистояти, щоб зміцнити мир у всьому світі. Останній політичний висновок полягає в тому, що просування демократії в країнах Близького Сходу і Середнього Сходу не є корисною політикою боротьби з тероризмом, якщо не буде докладено посиленних зусиль для забезпечення підтримки інфраструктури та інституцій у поєднанні з усуненням громадянських конфліктів. Запровадження демократії має бути більш поступовим і продуманим [2].

Висновок

Тероризм є суттєвим негативним чинником глобалізації та демократизації. Для глобалізації вплив тероризму відчувається на локальному рівні і навряд чи стане деглобалізуючою силою, тоді як прямий чи опосередкований вплив міжнародного тероризму в напрямку «хвиль» демократизації є більш суттєвим. Незважаючи на зниження кількості терористичних атак після їх піку в 2014 році, терористичні події продовжують залишатися важливою причиною смертей і поранень у всьому світі, особливо на досліджуваному нами Середньому Сході, де сталося 24,9% історичних атак. Хоча країни даного регіону часто групують за економічними та науковими організаціями на основі географічної, політичної та культурної схожості, між країнами регіону існують значні відмінності в терористичних подіях. Ймовірно, це відображення складної взаємодії між політикою, культурою, службами безпеки та розвідки, унікальними для кожної країни.

Список використаних джерел:

1. Гбур З. В. Теоретико-методологічні засади поняття «міжнародного тероризму». Державне управління: удосконалення та розвиток. 2021. № 2.
2. Кормич Л. І., Польовий М. А. Світовий політичний процес: глобальний і національний вимір. Одеса: Фенікс, 2019.

3. Мікічурова О.В., Дефініція міжнародного тероризму в міжнародному праві. *Dictum factum*. 2019. № 2. С. 124.
4. Явір В. А. Етнополітична інтеграція та дезінтеграція у сучасному світі : політико-правовий концепт : монографія. Київ: Логос, 2018. С. 46.
5. Crenshaw, Martha. *Terrorism in Context*. Penn State Press. p. xiii. Retrieved February №14, 2019.
6. Jeong, Andrew. "Militant in Iran identified as al-Qaeda's probable new chief in U.N. report" *The Washington Post*. March 22, 2023. <https://www.washingtonpost.com/world/2023/02/15/al-qaeda-leader-saif-al-adel/>.
7. Vogel T. The war in Ukraine highlights the failures of the EU's Eastern Partnership. *The Parliament*. 2022. 3 March. URL: <https://www.theparliamentmagazine.eu/news/article/the-war-in-ukraineshows-that-the-eastern-partnership-is-a-failure>.

УДК 327(485):(4-6ЄС)(043.2)

РОЛЬ ШВЕЦІЇ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Дарія Давиденко

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Олександр Поведа, к. політ. н.

Ключові слова: Швеція, ЄС, співробітництво, міжнародні відносини

Як держава-член Європейського Союзу (ЄС) з 1995 року, Швеція відіграє активну роль у формуванні політики ЄС, бере участь у процесах прийняття рішень і робить внесок у функціонування Союзу. Одним з основних способів здійснення цього впливу є робота уряду держави, який має представляти її в Європейській Раді й Раді Європейського Союзу.

У працях [2,3] було зазначено, що членство країни в Європейському Союзі дає їй змогу просувати власні цінності, такі як демократія і захист прав людини, а також сприяти об'єднанню інших міжнародних акторів для вирішення спільних проблем на регіональному та глобальному рівнях.

Для наукового обґрунтування результатів досліджень діяльності та ролі Швеції в Європейському Союзі було використано статистичний метод і метод теоретичного узагальнення. Шляхом аналізу матеріалів, вивчення сфер співпраці між зазначеними акторами і встановлення взаємозв'язків між політичною діяльністю країни було виведено відповідні висновки стосовно впливу діяльності країни на функціонування ЄС.

Одним із ключових напрямків співпраці між Європейським Союзом і Швецією є фінанси. Як і будь-яка інша держава-член Союзу, Швеція робить щорічний внесок, який сприяє діяльності ЄС. Держава вважається чистим платником, оскільки вона платить більше грошей, аніж потім отримує їх у вигляді економічних субсидій. Згідно з бюджетом центрального уряду на 2023 рік, внесок Швеції в ЄС оцінюється приблизно в 45,9 мільярдів шведських крон. Зворотний потік підтримки ЄС – також відомої як гранти – оцінюється в 32,5 мільярда шведських крон у бюджеті центрального уряду за 2023 рік [3]. Гроші, які країна сплачує, допомагають фінансувати програми та проекти в усіх інших країнах, наприклад, будівництво доріг, освіта та наука, захист навколишнього середовища тощо.

Важливим також був період головування Швеції в Раді Європейського Союзу, який тривав протягом 6 місяців у першій половині 2023 року. За відведений час державі вдалося досягти значних результатів, особливо в забезпеченні єдності зусиль проти російської агресії. За сприяння Швеції, країни ЄС погодилися використати 2 мільярди євро з Європейського фонду миру на замовлення боєприпасів для України. Окрім цього, вирішувалося питання про проведення військових навчань, виділення фінансової допомоги, а також ухвалення пакету санкцій проти країни-агресора. Не менш вагомим внеском було створення Міжнародного центру з покарання злочину агресії проти України для забезпечення відповідальності РФ за скоєні злочини. Очільниця Єврокомісії Урсула фон дер Ляєн подякувала Швеції за виконану роботу під час однієї з прес-конференцій [1].

Інші сфери, де Швеція разом з іншими державами-членами активно прагне до подальшого розвитку та зміцнення спільної політики ЄС є наступні: вирішення конфліктів, рівність між чоловіками

та жінками, боротьба з організованою злочинністю та наркотиками, покращення умов для інвалідів, інтереси споживачів, співпраця країн третього світу, права людини та соціальні права [2].

Висновок

Північна держава відчуває переваги свого членства в ЄС та розуміє свою вагомість в ньому. Вона постійно бере участь у різних міжнародних ініціативах, підкреслюючи свою зацікавленість у спільному прогресі та вирішенні глобальних проблем.

Список використаних джерел:

1. Під час головування Швеції в ЄС вдалося об'єднати Європу в підтримці України - Урсула фон дер Ляен. Укрінформ. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-polytics/3729995-pid-cas-golovuvanna-svecii-v-es-vdalosa-obednati-evropu-v-pidtrimci-ukraini-ursula-fon-der-laen.html> (Дата звернення: 17.03.2024).
2. Belfrage F. Sweden's experience as a Member State of the European Union. URL: https://ec.europa.eu/dorie/fileDownload.do;jsessionid=-A3VV4KfgUwlm3nuKa2BSSOZt_VJjEJsc7GCoGbDS5A07XK-dQe!-898031139?docId=301941&cardId=301941 (Дата звернення: 17.03.2024).
3. Member of the EU. Sveriges Rikstag. URL: <https://www.riksdagen.se/en/how-the-riksdag-works/how-the-eu-works/member-of-the-eu/> (Дата звернення: 17.03.2024).
4. Permanent Representation of Sweden to the EU. Government Offices of Sweden: official site. URL: <https://www.government.se/sweden-in-the-eu/permanent-representation-of-sweden-to-the-eu/> (Дата звернення: 17.03.2024).
5. Sweden. European Union: official site. URL: https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/country-profiles/sweden_en#:~:text=The%20money%20paid%20into%20the,researchers%20and%20protecting%20the%20environment. (Дата звернення: 17.03.2024).

УДК 629.78 (592.3)(043.2)

СІНГАПУР НА ШЛЯХУ ДО ІНТЕГРАЦІЇ В ГЛОБАЛЬНУ КОСМІЧНУ СПІЛЬНОТУ

Сніжана Дмитрієва

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Наталія Боротканич, к.і.н., доц.

Ключові слова: космічний сектор, Сінгапур, технології, супутники.

Актуальність теми зумовлена тим, що розвиток у космічному секторі став одним із головних пріоритетів більшості сучасних держав світу. Водночас, дослідження космосу характеризується залученням все більшої кількості держав у співробітництві та об'єднанні сил з метою подальшого прогресу в опануванні космічного простору та використання його на користь всього людства. З огляду на те, що вивчення космічної сфери загалом залишається відносно новим напрямком, особливості розвитку космічного сектору Сінгапуру також є малодослідженими.

Сінгапур є однією з держав АТР, що відносно нещодавно приєдналась до космічної спільноти регіону. Проте, варто зазначити, що завдяки першокласній системі освіти та значним фінансовим ресурсам, Сінгапур має великий потенціал у розвитку та дослідженні космічного простору. Нещодавно уряд Сінгапуру визначив космічну діяльність як один із головних пріоритетів здійснення політики, а також заявив про прагнення підготовки кандидатів, спеціалістів та експертів у даному напрямку [2, с. 179]. Географічне розташування Сінгапуру надає переваги для потенційного збільшення космічної діяльності в майбутньому. Оскільки екваторіальні острови знаходяться на широтах, особливо сприятливих для деяких типів космічних запусків, у регіоні є можливості для зростання кількості космічних стартових комплексів. Сінгапуром було запропоновано «Космодром Сінгапур» як базу для суборбітальних польотів для Virgin Galactic. Космічні можливості можуть допомогти в моніторингу зміни клімату, прогнозуванні та координації реагування на стихійні лиха, що дає Сінгапуру можливість узгодити космічні прагнення з більш широкими національними інтересами.

Сінгапур запустив свій перший супутник у 1998 році, і зараз він входить до числа 25 найбільших країн світу за кількістю супутників, які він експлуатує. Серед активних космічних апаратів: державні та

комерційні супутники спостереження за Землею на низькій навколоземній орбіті, комерційний супутник зв'язку на геостаціонарній орбіті, а також кілька демонстраційних технологічних супутників екологічного моніторингу, створених Наньянським технологічним університетом і Національним університетом Сінгапуру. Космічна галузь Сінгапуру включає телекомунікаційні компанії, а також численні компанії, що спеціалізуються на компонентах супутників, використовуючи сінгапурський досвід в електроніці, аерокосмічній галузі та комп'ютерних технологіях [2, с. 180].

У лютому 2022 року міністр торгівлі і промисловості Сінгапуру представив космічну стратегію країни, що складається з трьох частин. Перша частина – підтримка прагнення країни розвивати космічний потенціал для національних пріоритетів, включаючи авіацію, морські перевезення і сталий розвиток, а також нові технології. Друга частина – зосереджена на зростанні місцевої космічної промисловості. Третя частина – передбачає партнерство з іншими космічними державами і створення кадрового резерву для космічного сектору [1]. Сінгапурські лідери, безумовно, зацікавлені в розширенні участі держави в космічній діяльності, підтримці місцевих комерційних космічних акторів і налагодженні зв'язків на міжнародному рівні та в рамках співробітництва. Перспективи розвитку космічної програми Сінгапуру в майбутньому можна розглядати в категоріях: створення національних космічних систем, партнерство з космічними акторами інших держав, підтримка розвитку комерційної космічної галузі та використання існуючих комерційних космічних можливостей і послуг [1]. У жовтні 2021 року Сінгапур підписав Меморандум про наміри з Європейським космічним агентством щодо співпраці над ініціативами, пов'язаними з космічними технологіями. Університети та структури промисловості Сінгапуру співпрацюють з іноземними комерційними постачальниками, з японськими та тайванськими неурядовими організаціями та компаніями у сфері космічних проектів. Наприклад, компанія Singapore Technologies Electronics Limited підписала Меморандум про взаєморозуміння з Французьким космічним агентством щодо TeLEOS-2. Також Сінгапур відправляє значну кількість своїх цивільних і військовослужбовців до Сполучених Штатів для навчання в галузі інженерних і космічних систем. Все це свідчить про те, що Сінгапур прагне зайняти чітке місце в космічній галузі та інфраструктурі регіону, щоб сприяти розвитку своєї економіки і національної безпеки.

Висновок

Використовуючи фінансові та технологічні ресурси для швидкого розвитку космічних технологій, Сінгапур матиме потенціал для нарощування свого впливу у космосі та використання цієї сфери у своїх інтересах. Акторам космічного сектору варто взяти до уваги потенціал розвитку Сінгапуру, оскільки він може стати надійним партнером для майбутніх космічних інновацій.

Список використаних джерел:

1. Center for space policy and strategy Singapore: country brief. February 2023. URL: chrome-extension://efaidnbnmnibpcjpcglclefindmkaj/https://csp.s.aerospace.org/sites/default/files/2023-02/Wilson-Dickey_Singapore_20230201_0.pdf (дата звернення 17.03.2024)
2. James Clay Moltz Asia's Space Race. Columbia University Press, 2012. P. 179-180.

УДК 622.231:355.422(477)(043.2)

РОЛЬ МІКРОЧІПІВ У ВІЙНІ В УКРАЇНІ

Максим Дорошенко

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Наталія Боротканич, к.іст.н., доц.

Ключові слова: Тайвань, мікročіпи, технології, зброя, українсько-російська війна.

У 21-у столітті концепція війни набула якісно нового значення. Традиційні методи ведення війни є застарілими та неефективними, їм на зміну прийшли гібридні війни та сучасні стратегії, де велику роль відіграють сучасні технології, зокрема мікročіпи та процесори. У контексті українсько-російської війни, яка почалася у 2014 році, ці технології стали ключовим елементом для обох сторін конфлікту.

Для проведення дослідження було проведено івент-аналіз та аналіз літературних джерел, що описують характеристики мікročіпів та процесорів, їхня частка в сучасному озброєнні, а також їхні можливі застосування в сфері оборони, виробництва зброї та використанні на полі бою.

Вторгнення Росії в Україну почалось ще в 2014 році, коли російські війська під виглядом найманців та без розпізнавальних знаків захопили Східні регіони України та Автономну республіку Крим. Варто зазначити що на той момент такий підхід не був новим і вже не раз застосовувався Росією для захоплення нових територій. У 2022 році, під час повномасштабного вторгнення тактика Росії не надто змінилася, класичні колони військової бронетехніки та живої сили ворога було відправлено в Київ для повалення легітимної влади, проте цього разу було застосовано керовані ракети малої та середньої дальності. Такі ракети є чи не найпершим результатом використання передових технологій та мікрочіпів у системах озброєння та були винайдені ще за часів Холодної війни [1].

Реакцією міжнародної спільноти на російську агресію стали негайні санкції, значний відсоток яких був спрямований саме на обмеження доступу Росії до західних чіпів та процесорів, які становлять понад 75% складу далекобійної високоточної зброї та сучасних систем озброєння, засобів електронної боротьби та безпілотних літальних апаратів. І хоча міжнародна реакція не обмежилась лише створенням санкційного списку товарів, адже у відповідь на вторгнення були ухвалені рішення щодо постачання тяжкої зброї, боєприпасів, арешт російського майна закордоном, вихід міжнародних компаній з російського ринку, втрата європейського ринку енергоресурсів, проте найбільшим ударом по російській військовій машині стало саме обмеження високотехнологічних західних компонентів.

Російська промисловість має відкритий цикл виробництва ракет та зброї, тобто значною мірою покладається на торговельних партнерів в цьому питанні, адже розвиток власних технологій вимагає значного обсягу інвестицій часу та наукового потенціалу, що практично неможливо організувати в умовах війни та часткової міжнародної ізоляції. Тому єдиним виходом для Росії стало укладення торговельних шляхів та встановлення паралельного імпорту зі своїми найближчими союзниками на колись принизливих для Росії умовах, адже жодна з цивілізованих країн не хоче заплямувати свою репутацію та міжнародний імідж співпрацею з країною-агресором [2].

Продаж енергоресурсів за заниженими цінами, експорт власних військових технологій та дипломатичні поступки – це лише кілька прикладів того, на що Росія пішла заради доступу до мікрочіпів та боєприпасів. У 2022 році, коли потік ресурсів до Росії різко припинився, Україна змогла вдало скористатися моментом та дефіцитом високотехнологічних компонентів та відтиснуть Росію із більшості захоплених територій за допомогою безпілотних літальних апаратів, ПЗРК “Stinger”, ПТРК “Javelin” та іншої західної зброї, тим самим довівши перевагу технологій над технікою та живою силою. Примітним є й той факт, що Росія не надто переймалась вирішенням тих заходів, які були прийняті у зв’язку з її агресією проти України, окрім як налагодження імпорту підсанкційних товарів. За понад два роки повномасштабної війни, Росії вдалось відновити імпорту важливих високотехнологічних товарів із країн центральної Азії, Близького Сходу та Китаю.

За різними даними, китайський експорт товарів подвійного призначення до Казахстану і Киргизстану різко зріс з лютого 2022 року на понад 60%. Упродовж двох років до початку військових дій в Україні, Китай не експортував жодних безпілотників в Казахстан. Проте у 2023 році Казахстан купив в Китаю безпілотні літальні апарати (БПЛА) на суму 5,9 мільйона доларів і перепродав їх до Росії за 2,7 мільйона доларів [3].

Висновок

Війна в Україні продемонструвала, що мікрочіпи та процесори стали ключовим фактором у сучасних військових конфліктах. Росія, яка значною мірою залежить від імпорту цих компонентів, відчула значний удар після введення санкцій. Її спроби налагодити паралельний імпорт через союзників не змогли повністю компенсувати втрату доступу до західних технологій. Україна, завдяки підтримці Заходу та вдалому використанню сучасних озброєнь, змогла відбити більшість захоплених Росією територій. Це свідчить про те, що технології та інновації відіграють все більш важливу роль у веденні війн.

Список використаних джерел:

1. Apps, P. (2022, June 9). Ukraine war challenges globalization. [Reuters]. URL: <https://www.reuters.com/markets/chips-commodities-ukraine-war-challenges-globalisation-peter-apps-2022-06-09/> (дата доступу: 2023-11-14).

2. Alberto Nardelli (2024, January 25). Russia's War Machine Is Powered by Chips From Intel, AMD, Infineon and STMicro. [Bloomberg]. <https://www.bloomberg.com/news/articles/2024-01-25/russia-s-war-machine-powered-by-chips-from-intel-amd-infineon-stm> (дата доступу: 2024-03-24).

3. Іванов, К. (2023, 24 листопада). Центральна Азія: чорний хід Росії для поставок товарів військового призначення з Китаю. [ZN.UA]. <https://zn.ua/ukr/WORLD/-tsentralna-azija-chornij-khid-rosiji-dlja-postavok-tovariv-vijskovoho-priznachennja-z-kitaju-the-wall-street-journal.html> (дата доступу: 2024-03-24).

УДК 339.92(477)+(4-ЄС)(043.2)

СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ ТА КРАЇН ЄС В УМОВАХ ВІЙНИ УКРАЇНИ ПРОТИ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ

Катерина Жук

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Наталія Сальнікова, к.і.н., доцент

Ключові слова: вторгнення, євроінтеграція, співробітництво, Брюссель.

Вторгнення Російської Федерації в Україну спонукало до ґрунтовної переоцінки стратегій забезпечення європейської безпеки та оборони. Початок повномасштабного вторгнення до України військами Російської Федерації різко завершив тридцятирічну еру глобалізації та міжнародної співпраці, що призвело до найсерйознішої кризи безпеки в Європі з часів Другої світової війни. Далекосяжні наслідки російсько-українського конфлікту, які мають глобальні розгалуження, змусили встановити новий європейський порядок. У рамках цієї зміни Європейський Союз зазнав кардинальної зміни парадигми свого погляду на Україну та її геополітичне значення на європейському континенті.

Досвід євроінтеграції України в умовах війни має унікальний характер. Захищаючи східний фланг ЄС і НАТО від збройної російської інтервенції, потерпаючи від колосальних людських і фінансово-економічних втрат, країна набула статусу кандидата на вступ до ЄС, продовжує проєвропейські реформи в різних сферах, поглиблює секторальне співробітництво з Брюсселем, виконує на практиці положення Угоди про асоціацію і рекомендації Єврокомісії.

Саме тому детальний розгляд динаміки співробітництва, всіх інструментів та механізмів співпраці, які стоять на заваді як європейській інтеграції України, так і безпосередньо позитивній зміні динаміки бойових дій на фронті є необхідним для створення ефективних та перспективних стратегій подальшого розвитку як для України, так і для Європейського Союзу.

Важливою особливістю нинішнього етапу євроінтеграції є нова якість відносин Україна ЄС, що обумовлено набуттям Україною кандидатського статусу, безпрецедентною інтенсивністю контактів на високому та вищому рівнях, високим рівнем довіри, лібералізацією торгово-економічних відносин, спільним протистоянням російській експансії. Саме політико-дипломатична підтримка, військово-технічна, фінансово-економічна, гуманітарна допомога країн ЄС є критично важливими для України в умовах війни [1].

З початком широкомасштабної агресії офіційний Брюссель активізував і зміцнив курс щодо лобювання і відстоювання інтересів України на міжнародних майданчиках і водночас засудив агресію і підтримав політичну ізоляцію Росії.

Також ЄС активізував військово-технічне співробітництво з Україною, доповнюючи на практиці спільну європейську політику безпеки новими заходами та ініціативами у відповідь на ескалацію російської загрози.

Брюссель ініціював низку грантових програм, позик, кредитів і гуманітарних поставок. Зокрема в червні 2022р. Рада ЄС схвалила 9 млрд євро термінової макрофінансової допомоги на 2022р. , у грудні 2022р. лідери ЄС затвердили план надання Україні у 2023р. регулярної макрофінансової допомоги в обсязі до 1,5 млрд євро щомісяця, на загальну суму 18 млрд євро [2].

Важливою складовою співпраці ЄС з Україною є також надання притулку та допомоги українським біженцям. За оцінками експертів ООН, станом на вересень 2022р., число українських біженців, зареєстрованих в Європі, перевищило 7 млн осіб.

У березні 2022р. Рада ЄС ввела в дію Директиву про тимчасовий захист громадян України на території країн об'єднаної Європи. Цей механізм передбачає доступ до ринку праці, житла, соціального забезпечення, медичної допомоги, освіти для мільйонів громадян України, які тимчасово перебувають у країнах ЄС.

Таким чином, можна зазначити, що підтримку, котру надає ЄС Україні у вигляді фінансової, гуманітарної та військової допомоги, а також вільного та безквотного доступу до ринків Союзу, є безпрецедентною та дуже важливою для нашої країни. З початку російського вторгнення Європейський Союз надає пріоритет підтримці українській економіці як ключовому фактору, який допоможе Україні перемогти та відновитися після війни.

Список використаних джерел:

1. Seven ways Russia's war on Ukraine has changed the world
<https://www.chathamhouse.org/2023/02/seven-ways-russias-war-ukraine-has...>

(дата звернення: 18.03.2024).

2. Євроінтеграція в умовах війни: виклики і перспективи (2024). URL:
<https://razumkov.org.ua/images/2022/12/28/2022-MATRA-IV-KVARTAL-7.pdf> (дата звернення: 19.03.2024).

3. Транскордонне співробітництво України з країнами ЄС в умовах російсько-української війни
<https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2257/2180> (дата звернення: 19.03.2024).

УДК 323.28(043.2)

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТЕРОРИЗМУ

Вероніка Зажирєлова

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Наталя Боротканич, к.і.н, доц.

Ключові слова: тероризм, розвиток тероризму, приклади та визначення тероризму

Вступ: Тероризм є однією з найбільш актуальних проблем сучасного світу, яка загрожує безпеці та стабільності країн, їхньому економічному та соціальному розвитку. З розвитком технологій та глобалізацією зростає не лише рівень терористичних загроз, але й їхня складність та непередбачуваність. У зв'язку з цим виникає необхідність в постійному аналізі та прогнозуванні перспектив розвитку тероризму, що дозволить ефективніше протидіяти цій небезпеці.

Матеріали та методи: Для висвітлення даної теми було використано наукові статті, звіти міжнародних організацій та аналітичні звіти експертів у галузі безпеки. Методологія дослідження базувалася на аналізі відкритих джерел і доступних даних, використанні методів прогнозування та сценарного аналізу.

Результати: Тероризм залишається однією з найбільших загроз міжнародній безпеці та стабільності. Його характер, методи та мотивація постійно еволюціонують, а це ставить перед світом безпеки найбільші виклики. Розглянемо деякі перспективи розвитку тероризму в майбутньому.

1. Кібертероризм: З поширенням цифрових технологій кібертероризм набуває все більшого значення. Хакерські групи та кібертерористи можуть завдати серйозної шкоди економічним та соціальним системам країн, атакуючи критичну інфраструктуру, фінансові установи та комунікаційні мережі.

2. Релігійний екстремізм: Релігійний тероризм, зокрема здійснюваний екстремістськими групами, такими як Ісламська держава, може продовжувати викликати загрозу стабільності у різних частинах світу. Релігійна ідеологія продовжуватиме приваблювати нових прихильників та надихати на вчинення терористичних актів.

3. Екологічний тероризм: З поглибленням проблем екологічної кризи, екологічний тероризм може стати більш поширеним. Групи, що прагнуть захистити довкілля або вести боротьбу проти відмови від використання вугілля та нафти, можуть вчиняти акти насильства для привернення уваги до своїх поглядів.

4. Тероризм у віртуальному просторі: З поширенням соціальних мереж та онлайн-платформ, терористичні організації можуть швидше мобілізувати нових членів, пропагувати свою ідеологію та

планувати атаки. Віртуальний тероризм може бути ефективним інструментом для радикалізації та рекрутування нових членів.

5. Гібридна війна: Терористичні організації можуть використовувати техніки гібридної війни, комбінуючи військові дії з інформаційною війною та дестабілізацією політичних систем. Це може включати в себе підривну діяльність, кібератаки, дезінформацію та інші методи для досягнення своїх цілей.

6. Транснаціональні терористичні мережі: Терористичні групи здатні перетинати національні кордони та співпрацювати з іншими організаціями по всьому світу. Їхні мережі можуть бути дуже гнучкими та важкодоступними для розвідки та протидії.

Щоб ефективно протистояти тероризму в майбутньому, потрібно розробляти комплексні стратегії, які враховують ці перспективи розвитку. Це включає в себе зусилля з розвідки, протидії кіберзагрозам, просування релігійної толерантності та соціальної інклюзії, а також співпрацю міжнародних спільнот у боротьбі з тероризмом.

7. Розширення використання біологічних та хімічних засобів: Існує загроза того, що терористичні групи можуть використовувати біологічні та хімічні засоби для здійснення масових руйнівних атак. Це може включати в себе застосування отруйних речовин, вибухів, інфікування водопровідних систем тощо.

8. Терористичні дії з використанням дронів: З розвитком технологій дронів терористи можуть використовувати їх для здійснення атак на важливі об'єкти, в тому числі урядові будівлі, енергетичні установки та інші об'єкти критичної інфраструктури.

9. Терористичні атаки на м'яких цілях: Замість нападів на великі та добре охороняні об'єкти, терористи можуть намагатися вчинити атаки на м'які цілі, такі як натовпи людей, малий бізнес, туристичні об'єкти тощо, що може створити значні людські жертви та паніку.

10. Реакція на геополітичні події: Політичні конфлікти, війни та інші геополітичні події можуть сприяти появі нових терористичних груп або підтримувати існуючі. Наприклад, після змін у владі або зони війни може виникнути вакуум влади, який може бути використаний терористичними групами для здійснення атак та поширення своїх інтересів.

11. Використання технологій штучного інтелекту: Розвиток штучного інтелекту може також мати вплив на тероризм, наприклад, штучний інтелект може використовуватися для автоматизації виробництва зброї, а також для збору та аналізу інформації про потенційних жертв або цілі для атак.

12. Тероризм у зоні кіберпростору: Цифрові технології, такі як шифрування, анонімні мережі та криптовалюти, можуть стати засобом для здійснення терористичних дій в кіберпросторі. Такі атаки можуть спрямовуватися на державні та приватні комп'ютерні системи, фінансові установи, а також інші об'єкти, що можуть призвести до серйозних наслідків.

Загальна тенденція полягає в тому, що тероризм стає все більш глобальним, складним та різноманітним явищем. Ефективна боротьба з цим явищем потребує комплексного підходу, що враховує різні аспекти та перспективи розвитку тероризму.

Список використаних джерел:

1. Кудінов С. С. Міжнародний досвід протидії тероризму та його значення для України. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки. Т. 30 (69) № 1, 2019. С. 117–123. URL: http://www.juris.vernadskyjournals.in.ua/journals/2019/1_2019/22.pdf

2. Лозинський О. М. Психологічні підходи до тлумачення явища тероризму / Наук. вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія: психологія. № 2, 2009. С. 1–12. URL: https://www.lvduvs.edu.ua/documents_pdf/visnyky/nvsp/02_2009/09lomtyt.pdf

3. Бардін О. Передісторія і генезис тероризму // Людина і політика. – 2004. – №2.

УДК 004.946.5:343.34(7/8)(043.2)

КІБЕРДИПЛОМАТІЯ США: КОМУНІКАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ В ЦИФРОВОМУ ПРОСТОРИ**Єлизавета Захарук***Національний авіаційний університет, Київ**Науковий керівник – Юлія Седляр, д.політ.н., доц.***Ключові слова:** США, публічна дипломатія, кібердипломатія, соціальні мережі.

Тема публічної дипломатії, як одного з визначальних чинників, які забезпечують глобальне лідерство США, є ключовою для розуміння взаємодії країни зі світом в сучасному глобальному контексті. Тим часом інформаційні війни, зростаючий вплив соціальних медіа та інші глобальні виклики породжують нові вимоги та можливості для публічної дипломатії. Кілька мільярдів людей щодня використовують Facebook, X (раніше Twitter), Instagram, Flickr, Snapchat та інші соціальні мережі, тож тепер безпосередній діалог і обмін інформацією між людьми з усього світу відбувається 24 години на добу протягом усього року. Так технологічні інновації сприяли глобалізації, створивши інфраструктуру для міжсвітових зв'язків, які в свою чергу поступово сформували кібердипломатію.

Термін «кібердипломатія» охоплює широкий спектр інтересів США в кіберпросторі. За словами державних чиновників і представників неурядових організацій, офіційного визначення кібердипломатії не існує, натомість у звіті Офісу урядової підзвітності США (GAO) поняття вважається «зусиллями, спрямованими на підтримку інтересів США в кіберпросторі на міжнародному рівні під керівництвом Державного департаменту» [2]. Використані методи для наукового обґрунтування результатів досліджень кібердипломатії США включають аналіз, синтез а також метод теоретичного узагальнення.

Як зазначають І. Менор та Е. Сегев, дипломатія у цифровому просторі переважно існує на двох рівнях: на рівні Міністерства закордонних справ і на рівні посольств, розташованих по всьому світу. Діючи на цих двох рівнях, країни можуть пристосовувати повідомлення щодо зовнішньої політики та національного брендингу до унікальних характеристик місцевої аудиторії з урахуванням історії, культури, цінностей і традицій, тим самим сприяючи прийняттю їхньої зовнішньої політики та іміджу, який вони створюють. Разом з цим, дослідники підкреслюють, що такий вид дипломатії також стосується переважно зростаючого використання платформи соціальних медіа країною для досягнення цілей зовнішньої політики та проактивного управління своїм іміджем і репутацією [3].

З початку заснування інформаційного агенства США – USIA, яке сформувало перший інтернет-журнал Washington Files [1], а також під тиском технологічного прогресу, Сполучені Штати активно розвивають складну систему здійснення публічної дипломатії у кіберпросторі. На момент написання роботи, сторінка відповідального за її реалізацію Державного департаменту США у X (@StateDept) налічує 6,4 млн. читачів. Інші офіційні акаунти включають майже усі види державних структур, а також особисті сторінки вищих посадових осіб, які використовують для розповсюдження новин, оголошень та оновлень щодо зовнішньої політики; взаємодії з громадськістю та іншими країнами, яку здійснюють переважно шляхом відповідей на запитання, реакцій на події та висловленням своїх позицій. Інформацію перекладають різними мовами, уникаючи використання лише англійської. Щодня відбувається комунікація з мільйонами на різних платформах соціальних мереж по всьому світу, чимала кількість людей бере участь у постійному та децентралізованому спілкуванні з урядом.

Висновок

Діяльність Сполучених Штатів у сфері кібердипломатії передбачає активне використання соціальних медіа для ефективного спілкування та здійснення публічної дипломатії у цифровому просторі. Крім того, цей стратегічний напрямок вимагає постійної адаптації до змін в інтернет-середовищі для успішної реалізації цілей зовнішньої політики США.

Список використаних джерел:

1. Тихоненко І. В. Цифрова дипломатія як інструмент зовнішньої політики США у XXI столітті. *Журнал «Політичне життя»*. Вип. №1. 2019. URL: <https://jpl.donnu.edu.ua/article/view/6436> (Last accessed: 25.03.2024).

2. Cyber diplomacy. State's Efforts Aim to Support U.S. Interests and Elevate Priorities. United States Government Accountability Office report addressed to Congress. January 2024. URL: <https://www.gao.gov/assets/d24/105563.pdf> (Last accessed: 25.03.2024).

3. Manor I., Segev E. America's Selfie: How the US Portrays Itself on its Social Media Accounts. January 2015. URL: https://www.researchgate.net/publication/276352850_America%27s_Selfie_How_the_US_Portrays_Itself_on_its_Social_Media_Accounts (Last accessed: 25.03.2024).

4. Olubukola S. Adesina. Foreign policy in an era of digital diplomacy. *Cogent Social Sciences*. March 2017 URL: <https://www.tandfonline.com/doi/epdf/10.1080/23311886.2017.1297175?needAccess=true> (Last accessed: 25.03.2024).

УДК 321.01(529):321.01(510+7/8)(043.2)

НЕСПОКІЙ НА ОСТРОВІ: ЧОМУ ТАЙВАНЬ СТАЄ КЛЮЧОВОЮ ТОЧКОЮ У ПРОТИСТОЯННІ США ТА КИТАЮ?

Аліна Зуєва

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Олександр Повода, к. політ. н.

Ключові слова: тайванська проблема, КНР, США.

Тайвань – це острівна держава, яка протягом десятиліть є джерелом напруженості між США та Китаєм. Китай вважає Тайвань своєю провінцією, яка зрештою має бути об'єднана з материком. США, з іншого боку, підтримують незалежність Тайваню і обіцяють захищати його від будь-якої агресії з боку Китаю.

Для цього дослідження було проаналізовано заяви Міноборони КНР [1], а також виступи Джо Байдена [3] і речника оборонного відомства Чжан Сяогана щодо Тайванського питання [2].

Для наукового обґрунтування результатів досліджень співвідношення США та КНР у питанні Тайваню був використаний порівняльний метод з метою пізнання суттєвих зв'язків та вироблення дослідницької стратегії. Спочатку було визначено об'єкти аналізу (КНР, США та тайванська проблема) та сформовані критерії порівняння (історичний, економічний та військовий).

Почнемо з того, що Тайвань взагалі набуває ключового значення у цій геополітичній грі з трьох причин. По-перше, зростання економічної та військової потужності КНР робить його більш впевненим у своїх можливостях щодо Тайваню. По-друге, США мають стратегічний інтерес у збереженні статус-кво та утриманні КНР від силового захоплення острова. І нарешті, сам Тайвань має намір зберегти свою незалежність та демократію [4].

До того ж, важливу роль відіграє стратегічне розташування Тайваню. Республіка Китай розташована у Південнокитайському морі, яке є одним із найважливіших торгових шляхів у світі. Контроль над Тайванем давав би Китаю значну стратегічну перевагу в регіоні.

Щодо історичного аспекту, то як уже говорилося вище, КНР вважає Тайвань невід'ємною частиною своєї території, спираючись на принцип "одного Китаю". Історично, Китайська Народна Республіка ніколи не контролювала острів, але проголошує його своїм з 1949 року, після перемоги у громадянській війні. А ось щодо США, то до 1979 року вони визнавали Китайську Республіку (Тайвань) як легітимний уряд Китаю. Згодом США визнали КНР, але продовжують підтримувати неформальні відносини з Тайванем, зокрема, постачаючи йому зброю.

Щодо економічного аспекту, то КНР прагне до економічної інтеграції з Тайванем, пропонуючи йому різні пільги. Вважає економічне об'єднання кроком до "мирного возз'єднання". З іншого боку, Сполучені Штати, які зацікавлені у збереженні незалежності Тайваню, адже він є важливим торговим партнером та центром виробництва електроніки.

Проте найбільш болючим є саме військовий критерій. КНР постійно нарощує свою військову міць, погрожуючи силою захопити Тайвань у разі проголошення ним незалежності. А найбільше лякає те, що Сі Цзіньпін багато разів висловлював попередження, що він має відношення до острова, що знаходиться всього за 150 кілометрів від материкового Китаю, приблизно таке саме, як путін до Криму

в Україні [4]. А ось щодо США, то вони зобов'язані згідно з Законом про відносини з Тайванем допомагати йому у захисті від агресії. Здійснюють військові поставки та проводять спільні навчання з тайванськими збройними силами [5].

Саме через цей аспект є великий ризик ескалації в регіоні. Будь-який конфлікт за Тайвань може призвести до масштабної війни між США та Китаєм, що матиме катастрофічні наслідки для всього світу.

Висновок

Наразі незрозуміло, як буде розвиватися ситуація навколо Тайваню. Китай продовжує нарощувати свою військову міць і не відмовляється від своїх претензій на острів. США, з іншого боку, стверджують, що вони будуть захищати Тайвань від будь-якої агресії. Неспокій на острові – це лише початок. Тайвань може стати ключовою точкою у протистоянні США та Китаю, яке може визначити майбутнє світового порядку.

Список використаних джерел:

1. Вибори на Тайвані. Міністерство оборони Китаю зробило нову заяву. URL: <https://glavcom.ua/world/world-politics/armija-hotujetsja-vidstojati-suverenitet-ministerstvo-oboroni-kitaju-zrobilo-novu-zajavu-979884.html>
2. Міноборони КНР: Тайванське питання є найбільшим ризиком для відносин із США. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3729582-knr-tajvanske-pitanna-e-najbilsim-rizikom-dla-kitajskoamerikanskih-vidnosin.html>
3. США захистять Тайвань військовим шляхом, а санкції проти Росії мають лишатися довго – Байден. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-61554295>
4. Тайванська криза. Чи розпочне Китай війну після суботніх виборів? URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/cyxvveyv32o>
5. H.R.2479 - 96th Congress (1979-1980): Taiwan Relations Act. URL: <https://www.congress.gov/bill/96th-congress/house-bill/2479/all-info#:~:text=Taiwan%20Relations%20Act%20%2D%20Declares%20it,other%20people%20of%20the%20W%20estern>

УДК 330.341.13 (043.2)

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У КОНТЕКСТІ ВИРІШЕННЯ «ТАЙВАНСЬКОЇ ПРОБЛЕМИ»

Анастасія Іванова

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник - Ніна Ржевська, д.політ.н., проф.

Ключові слова: інформаційні технології, мікро-чіпи, штучний інтелект, «тайванська проблема», США, Китай.

Вступ. Розвиток інформаційних технологій, вироблення мікро-чипів та застосування штучного інтелекту відіграють велике значення в сучасному світі. Нині існує два полюси влади та впливовості – США та КНР. Однією з невирішених проблем у зовнішньо-політичному просторі, що має серйозні наслідки, залишається «тайванська проблема».

Матеріали і методи. Для наукового обґрунтування результатів дослідження використано текстовий аналіз наукових джерел із обраної тематики та метод прогнозування.

Також, було визначено об'єкти аналізу, а саме мікро-чіпи та штучний інтелект, їх значення для вирішення «тайванської проблеми» та світу.

Результати досліджень. Історично, «тайванська проблема» виникла у міжнародних відносинах з 1949 року, коли в Китаї закінчилася громадянська війна, яка відбувалася між комуністичною партією та партією «Гоміндан». Перемогли комуністи, проте колишньому президенту Китаю і лідеру партії «Гоміндан» Чан Кайші вдалося втекти на острів Тайвань, де вони відновили Республіку Китай. Поява держави Тайвань також частково пов'язана з «холодною війною». Формування двох китайських держав, що мають протилежні ідеології, і донині створюють напруженість у міжнародних відносинах Азіатсько-Тихоокеанського регіону. Наддержави, а саме США і КНР залишаються зацікавленими у врегулюванні міжнародного становища Тайваню.

Якщо говорити про технології у контексті Азіатсько-Тихоокеанського регіону, економіка завжди йде пліч-о-пліч із безпекою. Доступ до технологій, їх освоєння і практичне застосування визначають не тільки економічні позиції тієї чи іншої країни, а й стан її безпеки, спроможність протистояти зовнішнім і внутрішнім викликам і загрозам [2].

У жовтні 2021 року Китай представив п'ятирічний план, що ставить за мету допомогу індустрії чіпів та іншим ключовим технологіям на суму 1,4 трильйона доларів до 2025 року.

Республіка Тайвань є одним із найбільших виробників мікро-чіпів, не тільки в Східно-Азійському регіоні, а й у цілому світі. Діють також два інші чинники – зусилля з боку США обмежити передачу технологій Китаю та складність виготовлення передових напівпровідників.

Протягом багатьох років, Америка та її союзники створювали для Китаю перешкоди, пов'язані з технологією чіпів, для того, щоб стримувати розвиток виробництва передової зброї Пекіном.

Сполучені Штати ведуть перелік конкретних технологій мікросхем, для експорту яких потрібна ліцензія, і обмежують експорт технологій провідним китайським виробником мікросхем «Semiconductor Manufacturing International Corporation» (SMIC) [3].

До того ж, за прогнозами ООН, у 2050 році в половині країн Азії до 74% населення житиме у великих містах. Управління такими системами потребує специфічного планування інфраструктури, застосування систем обробки великих масивів даних, створення дублюючих і резервних каналів зв'язку, транспортних і енергетичних коридорів. Потребують ретельного планування і технологічного забезпечення, а також системи управління відходами і системи каналізації. Населення цих країн поступово зростає і теж буде частиною глобальних мереж мобільного зв'язку, електронної торгівлі, масштабних онлайн-проектів – від туризму й освіти до телемедицини. Без штучного інтелекту неможливо уявити смарт-інтеграцію всіх цих систем від міського рівня до міждержавних комунікацій. Окремим питанням залишаються цифровий суверенітет та кібербезпека, що досі обговорюються як у правовому, так і в технологічному плані. Це тому, що штучний інтелект можна використовувати як у цивільних системах стійкої інфраструктури, так і як зброю, спрямовану на її знищення [2].

Висновок

Нині конкуренція у технологічній сфері є одним із ключових елементів, навколо якого розгортаються події міжнародної політики на найвищому рівні. Ведеться запекла боротьба за лідерство в інформаційній сфері – щодо мікросхем, штучного інтелекту та систем зв'язку. На глобальному рівні США і Китай не приховують своїх намірів щодо лідерства у цих сферах. Це суперництво підживлюється «тайванською проблемою», що є результатом історичної напруженості та постійних суперечок між країнами.

Список використаних джерел:

1. The Global Economic Disruption from a Taiwan conflict. Charlie Vest. 2022. [Електронний ресурс]. URL: <https://rhg.com/research/taiwan-economic-disruptions/> дата звернення: 20.03.2024).
2. Корсунський С. 3. Як будувати відносини з країнами Азії. Економіка, дипломатія, культурні особливості. Харків : Vivat, 2021. 288 с.
3. Мікрочіпи як привід для III світової війни. Наші гроші. URL: <https://nashigroshi.org/2022/08/14/mikrochipu-ia-privid-dlia-iii-svitovoi-viynu/> дата звернення: 14.03.2024).

УДК 339.9 (043.2)

ПОВЕРНЕННЯ АВСТРАЛІСЬКОГО ЛІДЕРСТВА В РЕГІОНІ ОКЕАНІЯ

Алі Кассем

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Наталія Боротканич, к.і.н., доц.

Ключові слова: Австралія, Китай, Океанія, лідерство, регіон Океанія.

Регіон Океанія відіграє важливу геополітичну роль у сучасному світі, а його стратегічне значення постійно зростає. Австралія, знаходячись на ключовому місці в цьому регіоні, традиційно мала первинство і вплив в багатьох аспектах. Проте, з появою нових гравців та зміною геополітичних умов,

Австралія поступово втрачає своє первинство, зокрема перед впливом Китаю. У цьому контексті, варто проаналізувати можливі сценарії відновлення первенства Австралії в регіоні Океанія та визначити ключові стратегічні кроки, які вона може вжити для цього.

Історія Австралії та її відносин в регіоні Океанія багата та складна. Заснована як британська колонія, Австралія стала ключовим гравцем у своєму регіоні ще з часів свого становлення. Вже напочатку 20 століття Австралія була одним з найбільш впливових держав у Південно-Західній Тихоокеанській області. Завдяки своїй економіці, впливовій політиці та міцним дипломатичним зв'язкам, Австралія здобула репутацію ключового лідера в регіоні. У 20 столітті вона активно розвивала свою зовнішню політику, зміцнюючи військові зв'язки зі своїми союзниками та укладаючи торгові угоди з багатьма країнами регіону. Наприклад, у 1951 році було укладено АНЗЮС (Австралія, Нова Зеландія та США) – військовий договір, який значно зміцнив оборонні можливості Австралії та підвищив її статус у регіоні.

Незважаючи на свій історичний успіх, Австралія почала втрачати своє лідерство через ряд геополітичних, економічних та соціокультурних факторів. Одним із ключових факторів стало зростання економічного впливу Китаю. На протязі останніх десятиліть Китай виявився надзвичайно активним в актором регіону, вкладаючи значні суми грошей у розвиток інфраструктури, торговельних відносин та культурних програм. Соціокультурні фактори мали значний вплив на втрату первенства Австралією. Зростаюча міграція та культурна різноманітність призвели до зміни демографічного обличчя країни та її регіонів. Такі зміни вплинули на сприйняття Австралії як ключового лідера в Океанії. Китай, як головний конкурент Австралії в регіоні Океанія, відіграв важливу роль у втраті лідуючої позиції Австралії. Зростаючий економічний вплив Китаю в регіоні спричинив зміщення фокусу уваги від Австралії до Китаю. Через свої інвестиції та розвиток торговельних відносин у регіоні, Китай зумів отримати значний вплив на політичні та економічні рішення в Океанії. Така конкуренція призвела до послаблення позицій Австралії в регіоні.

Сценарії відновлення лідерства в регіоні

Створення стратегічних партнерств та альянсів з іншими країнами є одним із найефективніших способів для вирішення даної проблеми. Австралія має можливості для виведення своїх дипломатичних зв'язків з іншими країнами регіону на новий рівень, укладаючи стратегічні дипломатичні альянси та підписуючи важливі угоди. Наприклад, вона може активніше співпрацювати з країнами Південно-Західної Тихоокеанської області, такими як Японія та Індонезія, з метою встановлення більш тісних політичних, економічних та культурних зв'язків. Підтримка таких альянсів може допомогти Австралії зміцнити свій вплив у регіоні та покращити своє положення відносно Китаю. Спільний розвиток інфраструктури, торгівля та культурні обміни з іншими країнами-членами Південно-Західної Тихоокеанської області, такими як Нова Зеландія, Фіджі та Папуа-Нова Гвінея, також може сприяти зміцненню впливу Австралії в регіоні та зменшенню впливу Китаю. Одним з ключових аспектів відновлення позиції Австралії є розробка та впровадження ефективної економічної стратегії. Австралія може прийняти ряд заходів для зміцнення своєї економічної позиції, включаючи стимулювання економічного зростання, підтримку інновацій та розвиток торговельних відносин. Наприклад, Австралія може вдосконалити свою торговельну політику, сприяючи збільшенню обсягів експорту в регіоні та привертаючи інвестиції.

Перспективи та виклики

З огляду на зростаючий вплив Китаю в регіоні, а також геополітичні зміни та економічні трансформації, майбутнє регіону Океанія стає об'єктом пристрасних спорів та дискусій. Прогнозувати розвиток подій можна, виходячи з різних сценаріїв, таких як подальше зростання економічного впливу Китаю, спроби Австралії та її союзників зберегти геополітичну стабільність, а також реакція інших країн регіону на ці процеси. Одним із найбільших викликів для Австралії є неспроможність конкурувати з економічним та політичним впливом Китаю. Китайська ініціатива "Шлях шовку" та зростаюча активність у сфері інфраструктури у регіоні створюють значні перешкоди для Австралії в її спробах зберегти своє первинство. Для Австралії важливо розробити стратегію, яка поєднує в собі дипломатичні, економічні та військові зусилля для подолання викликів. Зокрема, зміцнення дипломатичних зв'язків з іншими країнами регіону та підписання стратегічних угод може допомогти Австралії зберегти свій вплив. Розвиток економічних програм та ініціатив, спрямованих на підтримку розвитку регіональних

економік, також може зміцнити позицію країни в Океанії. Не менш важливим є інвестиції у військову сферу для забезпечення безпеки та захисту національних інтересів.

Висновок

Відновлення лідерства Австралії в регіоні Океанія є складною, але досяжною метою, яка вимагає комплексного та впевненого підходу. Австралія має ресурси та потенціал для відновлення свого впливу в регіоні, проте для цього необхідно провести аналіз сучасної ситуації, розробити ефективні стратегії та виявити готовність до активних дій. Від того, наскільки успішно країна зможе реалізувати свої стратегії і подолати виклики, залежить майбутнє її лідерства в регіоні Океанія.

Список використаних джерел:

1. Посилення воєного потенціалу Австралії та її занепокоєння щодо Китаю: <https://zn.ua/ukr/WORLD/avstralija-rozpochinaje-modernizatsiju-svojeji-armiji-u-zvjazku-z-vijskovim-posilennjam-kitaju.html>
2. Місце Австралії в регіональній політиці: <https://adastra.org.ua/blog/miscce-avstraliyi-v-regionalnij-ta-globalnij-politici>
3. Вплив Китаю на курс Австралії <https://jia.sipa.columbia.edu/news/time-now-oceania>

УДК 327.8(477+470)(043.2)

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ УКРАЇНИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРОТИДІЇ РОСІЙСЬКІЙ АГРЕСІЇ

Юлія Ковальчук

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Юлія Седляр, д.політ.н., доц.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні стратегії, публічна дипломатія, пропаганда, російсько-українська війна, зовнішня політика України.

Російська агресія проти України, що розпочалася у 2014 р., стала викликом не лише для військової та економічної безпеки країни, але й для її інформаційного простору. Російська пропаганда використовує різні канали для поширення дезінформації, фейків та розпалювання ворожнечі, що робить інформаційно-комунікаційні стратегії України важливим інструментом протидії агресії і зміцнення національної безпеки. Розглянемо детальніше головні компоненти інформаційно-комунікаційної стратегії України у контексті російсько-української війни.

На сьогоднішній день інформаційно-комунікаційні стратегії України у відповідь на російське вторгнення включають в себе комплекс заходів, спрямованих на протидію російській пропаганді та дезінформації, поширення правдивої інформації про Україну та її позицію, розвиток національної інформаційно-комунікаційної інфраструктури, мобілізацію підтримки України на міжнародній арені, а також підтримку стійкості українського суспільства [11]. Публічна дипломатія України, у свою чергу, є важливою складовою інформаційно-комунікаційної стратегії і слугує ефективним інструментом протистояння російській агресії, що дозволяє країні формувати і просувати позитивний імідж України за кордоном, збільшувати поінформованість світової спільноти щодо перебігу російсько-української війни і висвітлювати трагічні наслідки війни. Окрім цього, інформаційно-комунікаційні стратегії і технології публічної дипломатії України спрямовані на поширення інформації про військові злочини РФ, встановлення довготривалих зв'язків з міжнародними партнерами, сприяють політичним, дипломатичним та громадським зусиллям у боротьбі з агресором.

Однією серед ключових інформаційно-комунікаційних стратегій публічної дипломатії, що активно реалізується Україною задля протидії російській агресії, є підтримка існуючих та створення нових інформаційних платформ та кампаній задля поширення об'єктивної інформації, подій в країні та протидії російській пропаганді [8, 12]. Серед низки успішних українських проєктів, спрямованих на протидію агресії ворога, є офіційний веб-сайт Ukraine.ua та кампанія Nations Against Disinformation, які завдяки наполегливій праці експертів та волонтерів стали авторитетними джерелами правдивої інформації про події в нашій державі для іноземної аудиторії та допомогли викрити близько тисячі фейків, поширюваних росією в інформаційному просторі [2, 9]. До того ж, задля забезпечення поінформованості

та обізнаності міжнародної спільноти про війну на українській території, нашою державою було здійснено запуск цілодобового англomовного каналу "UA24", в якому репортери з гарячих точок та зон бойових дій надають інформацію світовій громаді про реалії російської агресії [5]. Особливої уваги заслуговує міжнародна комунікаційна кампанія #WhatWeAreFightingFor, що фінансується Європейським Союзом та має на меті пояснити глобальній спільноті непохитність позиції України щодо її територіальної та суверенної цілісності, а також наголосити на головних цінностях нашої держави, таких як мир, свобода та майбутнє для всього народу. Кампанія також пояснює цінності українців, які вони поділяють з іншими народами світу, та знайомить міжнародну спільноту із різноманітним регіонам України [10].

На сьогоднішній день осторонь також не залишаються такі проєкти як міжнародна волонтерська розвідувальна кампанія «InformNaral» та інформаційна кампанія «Єднаймося!», які, в свою чергу здійснюють збір, аналіз та оприлюднення доказів російської агресії на сході України, спрямовані на об'єднання українського народу та відновлення об'єктивності інформаційного поля [1, 7]. Окрім медіа-каналів, ключову роль у стратегічній комунікації відіграє також такий державний орган як Центр протидії дезінформації при Раді національної безпеки та оборони, що здійснює моніторинг інформаційних загроз, оприлюднює об'єктивні оперативні дані щодо ситуації в Україні та спростовує ворожу пропаганду [6].

Серед інформаційно-комунікаційних стратегій у рамках публічної дипломатії, що активно застосовується Україною у протидії російській агресії, також слід відзначити активну присутність державних діячів в соціальних мережах. Зокрема, систематична діяльність в Інтернет-просторі шляхом оприлюднення відео-матеріалів наслідків ворожої діяльності на сторінках Президента, публікацій міністрів та дописів дипломатів з використанням фактів та аргументів - відіграють ключову роль в інформаційній війні, що розв'язала росія. Активність у соцмережах також допомагає координувати міжнародні зусилля із солідарності з Україною та формувати об'єктивне сприйняття ситуації світовою спільнотою, що сприяє збереженню критично важливої зовнішньої підтримки України. Також, слід звернути увагу на необхідність активної діяльності таких державних медіа, як телебачення, радіо або друковані ЗМІ, що слугують додатковим інструментом для поширення офіційних повідомлень. На сьогоднішній день українська влада забезпечує надання фінансової допомоги українським ЗМІ, забезпечує безперервність проведення тренінгів для журналістів з питань протидії дезінформації, а також активізує заходи з удосконалення застосування технологій медіаосвіти та інформаційної грамотності серед громадян [13].

Окрім здійснення підтримки українського медіа-простору, наша держава також посилює співпрацю з міжнародними ЗМІ задля висвітлення правдивої інформації для міжнародної спільноти. На сьогоднішній день Україна здійснює організацію прес-турів для іноземних журналістів в Україну, забезпечує надання іноземним кореспондентам оперативної та об'єктивної інформації, а також сприяє публікації даних про українсько-російську війну в іноземних ЗМІ, залучаючи зарубіжних партнерів до обміну інформацією та спільної аналітичної роботи [3].

Важливими аспектами інформаційно-комунікаційних стратегій, що потребують безупинної координації сил та ресурсів є здійснення активної дипломатії на міжнародних форумах, організація регулярних брифінгів, прес-конференцій та виступів українських високопосадовців на міжнародних майданчиках, а також проведення зустрічей та візитів на високому рівні [4]. Зазначені форми комунікації та співробітництва є ефективними інструментами, що сприяють обговоренню ситуації в Україні на світовому рівні, поглиблюють взаєморозуміння з партнерами, а також забезпечують встановлення довгострокових контактів та розвитку співпраці в різних сферах, що сприяє зміцненню міжнародних відносин. Запрошення іноземних партнерів в Україну є ще одним ефективним інструментом, що створює можливість для іноземних представників особисто оцінити ситуацію в Україні та побачити наслідки російської агресії на власні очі. Такі візити допомагають у підтвердженні фактів порушень прав людини, військової агресії та окупації територій, що має важливе значення для міжнародної дипломатичної діяльності та залучення міжнародної підтримки у зусиллях зміцнення безпеки та суверенітету України [14].

Отже, ефективність публічної дипломатії України та застосованих інформаційно-комунікаційних стратегій є досить високою на сьогоднішній день, про що свідчить міжнародна підтримка, гуманітарна допомога, запроваджені санкції проти РФ та її ізоляція на міжнародній арені. На сьогоднішній день вони відіграють важливу роль у захисті інформаційного простору, забезпечують протидію російській дезінформації та пропаганді, сприяють зміцненню міжнародної підтримки України та наближають до остаточної перемоги над росією. Однак, Україна має продовжувати свою боротьбу за незалежність, посилюючи розвиток та удосконалюючи механізми адаптації своїх інформаційно-комунікаційних стратегій до мінливої ситуації шляхом безперервного підвищення кваліфікації співробітників державних інституцій у царині використання сучасних інформаційно-комунікаційних методів та нових технологій, доносити свою непохитну позицію на світовій сцені, сприяти поширенню правдивої інформації про події та військові злочини агресора, а також сприяти розширенню співпраці з іноземними партнерами.

Список використаних джерел:

1. International Volunteer Community InformNapalm. [Електронний ресурс] URL: <https://informnapalm.rocks/>
2. Nations Against Disinformation: запуск нового креативного інструменту з протидії дезінформації, - МЗС. [Електронний ресурс] URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/nations-against-disinformation-zapusk-novoho-kreatyvnoho-instrumentu-z-protydii-dezinformatsii-mzs>
3. Olha Yanyshyn «Russia-Ukrainian war in the context of international media education», 2022 – с. 64-102
4. President met with heads of foreign diplomatic missions: This year should give Ukraine and each of our states more strength and principled steps. [Електронний ресурс] URL: <https://www.president.gov.ua/en/news/prezident-zustrivsyia-z-glavami-inozemnih-dippredstavnictv-ce-89165>
5. War journalists: through whose eyes does the world see the war in Ukraine and russia's cruelty. [Електронний ресурс] URL: <https://visitukraine.today/blog/2553/war-journalists-through-whose-eyes-does-the-world-see-the-war-in-ukraine-and-russias-cruelty>
6. Андрій Єрмак презентував Центр протидії дезінформації, який працюватиме на базі РНБО. [Електронний ресурс] URL: <https://www.president.gov.ua/news/andriy-yermak-prezentuvav-centr-protidiyi-dezinformatsiyi-yak-67061>
7. Докази збройної агресії РФ проти України – як вакцина від російської дезінформації та маніпуляцій. [Електронний ресурс] URL: <https://iprosvita.com/dokazy-zbrojnoi-ahresii-uf-proty-ukrainy-iak-vaktsyna-vid-rosijskoi-dezinformatsii-ta-manipuliatsij/>
8. МЗС створило сторінку про воєнну дипломатію «Wartime Diplomacy». [Електронний ресурс] URL: <https://mfa.gov.ua/news/mzs-stvorilo-storinku-pro-voennu-diplomatiyu-wartime-diplomacy>
9. МЗС України запустило сайт UKRAINE.UA про сучасну Україну для іноземних аудиторій. [Електронний ресурс] URL: <https://mfa.gov.ua/news/dmitro-kuleba-zapustiv-sajt-ukraineua-pro-suchasnu-ukrayinu-dlya-inozemnih-auditorij>
10. Міжнародна комунікаційна кампанія #WhatWeAreFightingFor про річницю з дня повномасштабного вторгнення Росії в Україну. [Електронний ресурс] URL: <https://mfa.gov.ua/news/mzs-ukrayini-ta-brand-ukraine-za-pidtrimki-yes-zapuskayut-mizhnarodnu-komunikacijnu-kampaniyu-whatwearefightingfor-do-richnici-povnomasshtabnogo-vtorgnennya-rosiyi>
11. Ніколаєнко Н., Василевич Ю., Комарчук О., «Комунікативні стратегії інформаційної складової російсько-української гібридної війни», 2019 – с. 47-55
12. Офіс Президента і МЗС мають спільні проекти просування бренду UKRAINE NOW у світі. [Електронний ресурс] URL: <http://surl.li/rxhcg>
13. Стратегія публічної дипломатії МЗС України 2021-2025. [Електронний ресурс] URL: <https://mfa.gov.ua/storage/app/sites/1/%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%97/public-diplomacy-strategy.pdf>
14. Хто зі світових лідерів приїжджав до України за час повномасштабної війни. [Електронний ресурс] URL: <http://surl.li/rxhbh>

УДК 341.76(043.2)

ОСВІТНЯ ДИПЛОМАТІЯ ЯК СКЛАДОВА СТРАТЕГІЇ «М'ЯКОЇ СИЛИ»

Дарина Коверга

*Національний авіаційний університет, Київ**Науковий керівник – Олексій Мендрін, PhD, ст.викладач***Ключові слова:** освіта, дипломатія, м'яка сила, стратегія, політика.

Вступ. Роль освіти у зовнішній політиці держав з кожним роком активно збільшується. Це пов'язано з серйозними трансформаціями на світовій арені, та з тим, що у сучасному взаємопов'язаному світі кожна країна докладає зусиль, щоб зміцнити свій вплив та позиції. В той же час, багато країн усвідомило, що застосування застарілих жорстких силових заходів для підтримки національної безпеки та досягнення цілей зовнішньої політики має значний ризик негативних наслідків. Тому, враховуючи те, що сучасний світ побудований на інформації та знаннях - цінність, обсяг та важливість освіти як одного з важливих аспектів застосування «м'якої сили» на міжнародній арені явно зростає.

Матеріали та методи. Досліджуваням напрямком є роль освітньої дипломатії в контексті «м'якої сили». Використана методологія дослідження – огляд наукових статей і наукових публікацій, пов'язаних з темою.

Результати. Освітня дипломатія, відома як інструмент «м'якої сили», стала новою тенденцією, за допомогою якої країни розширюють національні інтереси та встановлюють просування національної політики пріоритетів.

До найбільш ефективних форм освітньої дипломатії для просування «м'якої сили» країни слід віднести міжнародне університетське співробітництво. Університети називають базисом дипломатії знань, що забезпечують спрямування людей, знань та взаєморозуміння між народами. Адже саме навколо університетів досить вільно можуть об'єднуватися представники самих різних країн, неурядових організацій та компаній у пошуку шляхів вирішення глобальних та національних проблем. В міру того, як університети починають позиціонувати себе на висококонкурентному світовому ринку товарів та послуг вищої освіти, їм доводиться використовувати інструменти розвитку міжнародного співробітництва. Співробітництво лежить в центрі інтернаціоналізації університетської підготовки, тренування, навчання та дослідницьких можливостей, а тому має розглядатися як імператив стратегії їх розвитку, адже йдеться передусім про якість та вдосконалення знань. Заклади освіти відіграють все більш важливу роль у підтримці неурядових міжнародних взаємозв'язків, які, як частина міжнародних зв'язків країни, роблять свій внесок у переговорні процеси та процеси прийняття рішень[1, 2].

Кількість країн, які вважають освіту найкращим способом просування своїх національних інтересів на світовій арені, активно зростає. Тому встановлення цілей і завдань освітньої стратегії є першим і головним кроком, що передбачає залучення та відданість зацікавлених сторін, вибір ключових освітніх проєктів та ініціатив, створення професійної команди для налагодження контактів з міжнародними партнерами, а також постійне покращення освіти – це все ключові фактори, які є передумовою для того, щоб країни впроваджували освітню дипломатію як «м'яку силу»[3].

Ефективне налагодження механізму освітньої дипломатії вимагає залучення урядів, що сприятиме встановленню дипломатичних контактів та впровадженню функцій освітньої дипломатії, які в цьому контексті приймають наступний вигляд: функція пропаганди цінностей, політик та дій через їх вивчення та дослідження; інформаційно-комунікаційна функція, що покликана не лише інформувати, а й навчати; функція розвитку взаємовідносин, що досить вдало виконується в університетах, де навчаються представники різних країн; функція просування позитивного сприйняття культури та національної ідентичності через освіту; університети роблять свій внесок у реалізацію функції військової пропаганди, яка має розглядатися виключно з точки зору забезпечення національної безпеки. Всі ці функції є складовими стратегії «м'якої сили» в контексті освітньої дипломатії[1].

Висновок. У сучасному світі система освіти є одним із вагомих інструментів домінування на світовій політичній арені. Застосування освітньої дипломатії як «м'якої сили» сприяє досягненню цілей, посиленню демонстрації культури, цінностей та ідей держави, які направлені на підтримку мирного

розвитку та попередження політичних конфліктів шляхом налагодження ефективної співпраці у контексті освіти, що неодмінно залучає похідні аспекти політики.

Список використаних джерел:

1. Ільницький Д.О. Соціально-економічний вимір освітньої дипломатії: теорія, практика та методи аналізу // Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана. 2014. № 1 URL: <https://jrn1.nau.edu.ua/index.php/SR/article/view/7130> (дата звернення 21.03.2024).
2. Aidarbek A., Kanat Y. Education as a Soft Power Instrument of Foreign Policy // Gazi University. 2014. URL: https://www.researchgate.net/publication/275544104_Education_as_a_Soft_Power_Instrument_of_Foreign_Policy (дата звернення 21.03.2024).
3. Gauttam P., Singh B., Singh S., Shankar B., Tiwari R. Education as a soft power resource: A systematic review // Central University of Punjab. 2024. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2405844023109443> (дата звернення 21.03.2024).

УДК 35.01-025.26(477+1-622НАТО)(6)(043.2)

АФРИКА ЯК ПОЛЕ ДЛЯ ВЕДЕННЯ ГІБРИДНИХ ВІЙН, ВПЛИВ НАТО

Валерія Кубрак

Національний авіаційний університет, Київ

Ключові слова: НАТО, гібридна війна, Африка, ЄС.

Якщо звернутись до останнього Індексу крихких держав, можна побачити, що сім із десяти найбільш крихких держав знаходяться в Африці.[1] Щорічний рапорт добре підкреслює, що більшість африканських держав досі є надзвичайно вразливими в кількох функціональних секторах, а отже, дуже вразливі для гібридних атак, які спрямовані на їхні слабкі урядові, соціальні та економічні системи. Приклад Центральноафриканської Республіки ілюструє як апарат безпеки держави може легко потрапити під контроль зовнішньої сили (у цьому випадку росії)[2]. Президент ЦАР Фостен-Аршанж Туадера найняв російську приватну охоронну компанію Sewa Security Service для своєї особистої охорони та направив російських радників (переважно з Wagner Group) до президентського палацу та армії и[3].

Іншим прикладом є Сомалі, що стало полем битви для країн Перської затоки, оскільки ці країни намагалися переконати різні сомалійські політичні групи підтримати квартет (Саудівська Аравія, ОАЕ, Бахрейн, Кувейт) проти Катару в їхній суперечці. Іноземний вплив ще більше вразив політику Сомалі корупцією, недовірою та насильством, що сприяло тривалій анархії в країні, посилюючи напругу між різними політичними та клановими групами Сомалі [4].

Беручи до уваги економічний і політичний потенціал, вразливі місця континенту, Африка стане, мабуть, найідеальнішим гібридним полем битви в найближчі десятиліття для випробування методів та інструментів. Через широку вразливість держав по всьому континенту складно виділити кілька країн, які можна було б назвати потенційним основним полем битви для гібридних конфліктів, але через їх визначальну регіональну силу та вплив з точки зору політики, економіки та безпеки, стабільність Лівії, Нігерії, Малі, Єгипту, Ефіопії, Кенії, Південної Африки, Анголи вважаються ключовими для протидії гібридним викликам.

Потенційні відповіді на гібридні виклики мають бути як цивільними, так і військовими. Якщо держави не зможуть протистояти гібридним загрозам, існує ймовірність гуманітарних криз, хвиль нелегальної міграції, тривалі військові конфлікти низької інтенсивності та появи неконтрольованих просторів, потужних недержавних акторів та нових державоподібних утворень (як це сталося у випадку з «ДАШ»).

Цей результат можна оцінити як найгірший сценарій великого гібридного (і традиційного) конфлікту в Африці, що потенційно потребує значного стабілізаційного втручання. Але перш ніж досягти такої інтенсивності, існує багато етапів, на яких потенційну шкоду від гібридних атак можна запобігти або контролювати.

Щоб уникнути стратегічних крахів як наслідків гібридних атак, африканські національні держави мають першочергово розвинути засоби запобігання та реагування на такі кризи. Некеровані простори не можуть створювати стратегічні вакууми, оскільки вони будуть заповнені зовнішніми акторами, їхніми довіреними особами або місцевими ворожими недержавними акторами. НАТО та Європейський Союз можуть позитивно вплинути на їх підготовку та процедури врегулювання криз, у гострих випадках також потенційно надаючи ресурси та пряму підтримку. Регіональні інституції, в першу чергу Африканський Союз, повинні розвинути потенціал для надання допомоги в певних критичних випадках. Таким чином, багатонаціональна підтримка країн, які перебувають у кризовому стані, може бути спрямована через існуючі програми партнерства НАТО та через міжінституційні канали (НАТО-АС, НАТО-ЄС, НАТО-ООН).

НАТО не має повноважень чи ресурсів для розробки заходів стримування гібридних загроз Африки, подібних до тих, які були розроблені в євроатлантичному регіоні, але Трансатлантичний альянс має певні засоби для підтримки африканських країн-партнерів і регіональних установ у розробці превентивних заходів. Зокрема, як Альянсу, так і окремим державам-членам слід скористатися своїми партнерськими відносинами з африканськими країнами та використовувати їх політичні важелі, підтримку та поради для зміцнення доброзичливості.

Безпосередня підтримка може приймати різні форми без дублювання існуючих зусиль. Наприклад, «групи реагування» для цільової, точкової підтримки (для кібер-, гібридних, стратегічних комунікацій, РСБ, завдань з управління кризою) можуть бути створені в майбутньому, як зазначено в Договорі про цивільну СПБО ЄС, де НАТО може надавати не тільки експертизу, але й інтегровану розвідку, аналітичний потенціал і потенціал планування.

Висновок

НАТО має бути присутнім в битві наративів шляхом подальшого підвищення своєї видимості в Африці та зміцнення позитивного іміджу Альянсу, який сприятиме співпраці серед населення країн-партнерів. Переслідування спільних інтересів у забезпеченні безпеки та підтримці стабільності в Середземномор'ї, через Сахель і Східну Африку та в Африці на південь від Сахари також означає, що державні та недержавні суб'єкти також повинні мати бажання та здатність співпрацювати з альянсом.

Список використаних джерел:

1. The Fragile States Index 2023. The Fund for Peace. <https://fragilestatesindex.org/2023/06/14/fragile-states-index-2023-annual-report/>
2. Pauline Baх. Russia's Influence in the Central African Republic. International Crisis Group. <https://www.crisisgroup.org/africa/central-africa/central-african-republic/russias-influence-central-african-republic>
3. Diamond Geezers. Russia's murky business dealings in the Central African Republic. The Africa Report. 2019. <https://www.theafricareport.com/16511/russias-murky-businessdealings-in-the-central-african-republic/>
4. Somalia and the Gulf Crisis. International Crisis Group. 2018. <https://www.crisisgroup.org/africa/horn-africa/somalia/260-somalia-and-gulf-crisis>

УДК 341.238(477+4-6ЄС)(043.2)

РОЗВИТОК МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН УКРАЇНИ З ЄС: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Марія Кудрявцева

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник: Мендрін Олексій Вікторович, PhD, ст. викладач

Ключові слова: міжнародні відносини, партнерство, співробітництво України і Європи, війна, євроінтеграція.

На сьогоднішній день міжнародні відносини між Україною та Європейським Союзом можна охарактеризувати як певний етап стратегічного партнерства, яке базується на Асоціаційній Угоді,

підписаної у 2014 році. Україна та Європейський Союз підтримують тісне співробітництво у політичній, економічній сферах, включаючи діалог з питань безпеки, реформ суспільства, та правової допомоги [2].

За допомогою аналітичного метода було досліджено основи підтримки ЄС України під час російсько-української війни та подальші перспективи відносин між сторонами, на основі яких зроблені відповідні висновки.

З початку повномасштабної російсько-української війни у 2022 році відносини між Україною та Європейським Союзом залишалися досить складними, але вони зберегли стратегічний характер партнерства. Європейський Союз продовжував підтримувати Україну у зусиллях протистояти російській агресії. Це включало в себе надання військової, гуманітарної та економічної допомоги, а також політичну підтримку на міжнародних форумах. Підтримка ЄС також базувалася на запровадженні санкцій проти Росії, розширюючи їх обсяг та тривалість. Ці санкції були спрямовані на обмеження доступу до фінансових ресурсів та торговельних можливостей російських компаній.

Незважаючи на війну ЄС продовжував надавати допомогу та підтримку Україні в проведенні внутрішніх реформ, особливо у сферах демократії, прав людини, боротьби з корупцією та економічного розвитку. Європа надавала значну гуманітарну допомогу для підтримки внутрішньо переміщених осіб та людей, які постраждали внаслідок конфлікту на сході України [1].

Важливо відзначити, що після початку повномасштабного вторгнення РФ, Україна подала заявку на вступ до ЄС, де в свою чергу Європарламент, Єврокомісія та Європейська рада підтримали українську заявку, і 23 червня Україна отримала статус кандидата у члени ЄС. Можна сказати, що реалізація угоди про асоціацію між Україною та ЄС, у тому числі Зони вільної торгівлі, була першим важливим кроком на шляху до подальшої інтеграції України з Європейським Союзом, а початок вторгнення РФ здвинув це питання з «мертвої точки» та прискорив цей процес[3].

Перспектива вступу до Європейського Союзу залишається важливою та актуальною для України. Україна повинна продовжити впроваджувати реформи, спрямовані на зміцнення демократії, правової держави, боротьбу з корупцією та розвиток економіки. Ці реформи спрямовані на наближення стандартів України до стандартів ЄС, що відомо як конвергенція. Україна повинна працювати над зміцненням своєї економіки та підвищенням конкурентоспроможності на європейському ринку. Адже вступ до ЄС може відкрити нові можливості для українських підприємств та підвищити рівень інвестицій у країну. У цілому, перспектива вступу України до ЄС залежить від комплексу реформ, які вона здійснить, але важливо наголосити на тому, що ЄС надав можливість до вступу, тим паче останнім часом це відбувається у стабільному форматі, що показує на готовність Європи допомагати та підтримувати Україну у цей на простий для нас час [1].

Висновок

Можна сказати, що подальші перспективи відносин між Україною та Європейським Союзом залежатимуть від розвитку ситуації на міжнародній арені, а також від внутрішніх та зовнішніх факторів, що впливають на обидві сторони. З упевненістю можна стверджувати, що ЄС продовжить підтримувати Україну в умовах російської агресії та сприяти зміцненню її суверенітету та територіальної цілісності. Це може включати подальше збільшення гуманітарної, економічної та військової допомоги. Якщо Україна продовжить впроваджувати реформи та дотримуватися європейських стандартів, це може пришвидшити шлях для подальшого розширення її інтеграції з Європейським Союзом, включаючи можливість стати членом Європейського Союзу у довгостроковій перспективі.

Взагалі, не дивлячись на складну ситуацію та виклики, перспективи подальших відносин між Україною та Європейським Союзом залишаються позитивними, з важливим акцентом на підтримку, співпрацю та спільні інтереси обох сторін. Але обидві сторони будуть вимушені адаптуватися до нових можливих викликів та змін у міжнародній політиці, таких як: геополітична нестабільність, криза безпеки та економічні труднощі.

Список використаних джерел:

1. Україна на шляху до ЄС: реалії та перспективи, Український центр економічних і політичних досліджень імені Олександра с. 4-17, URL: https://razumkov.org.ua/images/journal/NSD187-188_2022_ukr_full.pdf

2. Відносини Україна - ЄС, Міністерство Закордонних справ України, URL: <https://mfa.gov.ua/yevropejska-integraciya/vidnosini-ukrayina-yes>

3. Як ЄС підтримує Україну, URL: <https://ukraine.europarl.europa.eu/uk/iak-ies-pidtrimuie-ukrainu/products-details/20220303CDT09168>

УДК 341.74.028(477):355.422(043.2)

ПУБЛІЧНА ДИПЛОМАТІЯ УКРАЇНИ В УМОВАХ ШИРОКОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ РФ

Софія Козійчук

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник- Юлія Седляр, д.політ.н., доц.

Ключові слова: публічна дипломатія, російсько-українська війна, міжнародне співробітництво, зовнішня політика України, росія.

Вступ. У сучасних міжнародних відносинах особливе місце займає публічна дипломатія України в умовах широкомасштабної війни з росією. Кожного дня Україна стикається з новими військово-політичними викликами, які потрібно долати, у тому числі асиметричними інструментами зовнішньополітичного впливу. У даному контексті в умовах гібридизації викликів національній і міжнародній безпеці у рамках концепції ведення війн четвертого покоління публічна дипломатія постає потужним чинником підтримки державного суверенітету і збереження територіальної цілісності країн.

Матеріали та методи. Для наукового обґрунтування результатів дослідження публічної дипломатії України в умовах широкомасштабного вторгнення рф використаний аналітичний метод, який полягав у всебічному аналізі статей, документів пов'язаних із публічною дипломатією України в умовах російської агресії. Крім того, застосовувався метод порівняння для вивчення рівня надання допомоги Україні з боку її міжнародних союзників, а також узагальнення для формулювання наукових результатів дослідження.

Результати. Широкомасштабний наступ росії в Україні розпочався 24 лютого 2022 р.. після багатомісячного накопичення, розміщення і тренувань збройних сил рф уздовж українського кордону, що стало стратегічним плацдармом для планування і подальшого здійснення агресії проти України.

Міжнародні партнери України до останнього не були готовими до такого масштабного вторгнення, тому їх зусилля були зосереджені у царині дипломатії та інформаційній протидії російській пропаганді. У свою чергу, інструменти публічної дипломатії зайняли ключову роль в умовах протидії російським інформаційно-психологічним операціям і поширенню пропагандистських наративів.

Публічна дипломатія України в умовах російської агресії ставить перед собою наступні цілі та завдання:

1. Позиціонування України як європейської держави з багатою культурою та героїчною історією, популяризація робіт українських митців, творів української літератури, проведення у різних державах світу заходів з популяризації української кухні тощо. Виконання цих завдань зорієнтоване на конструювання і просування позитивного іміджу України за кордоном, донесення до закордонної аудиторії культурно-цивілізаційних цінностей України;

2. Інформаційне забезпечення євроатлантичних прагнень і зусиль України, популяризація ідеї набуття Україною повноправного членства в НАТО та ЄС, підтримка європейських ініціатив з реформування державного сектору економіки, просування в українському суспільстві різноманітних ініціатив для забезпечення сталого розвитку держави;

3. Протидія російським психологічно-інформаційним спецопераціям проти України, боротьба із російською пропагандою, створення ефективного механізму моніторингу та реагування на фейки та дезінформацію та проведення міжнародних кампаній по їх боротьбі; співпраця з міжнародними партнерами на регіональному та глобальному рівнях [2].

Для здійснення ефективної публічної дипломатії необхідно звернути увагу на наступні 3 рушійні сили цього процесу:

1. Перша сила – відкритий, необмежений доступ до світових каналів медіа-комунікації;

2. Друга сила – узгодженість ідей, думок зі світовими нормами та цінностями;
3. Третя сила – ступінь довіри, який ґрунтується на міжнародній поведінці [4, с. 5].

На даний момент інструменти публічної дипломатії України мають певну контроверсійність і відзначаються деякою непослідовністю у реалізації програм і проєктів. Для удосконалення діяльності України у рамках реалізації проєктів публічної дипломатії необхідним є пошук і залучення нових фінансових ресурсів на постійній основі, удосконалення законодавства з регулювання взаємодії у царині публічної дипломатії. Однозначно не можна стверджувати, що Україна віднайшла відповіді на поставлені завдання, проте не можна стверджувати і про відсутність позитивного досвіду і здобутків українських дипломатів у цих питаннях [3, с.106].

Висновок

На сьогодні в умовах широкомасштабного вторгнення росії проти України перед українською публічною дипломатією поставлені два ключових завдання – формування і просування позитивного іміджу України за кордоном; протидія деструктивному російському інформаційному впливу. Міжнародні партнери України, усвідомлюючи важливість спільних зусиль у боротьбі з окупантом, всебічно допомагають Україні у протидії російській збройній агресії, надаючи військову, політичну, фінансову і гуманітарну допомогу. Разом із тим, такий високий рівень довіри до України з боку Західних країн сформувався, у тому числі, завдяки ефективній і відкритій комунікації, напрацьованому багаторічному досвіду реалізації спільних освітньо-наукових і культурних програм.

Список використаних джерел:

1. Мінджоса С. Україна зміцнює безпеку за трьома напрямками через агресію Росії, – Кулеба.24 канал.URL: https://24tv.ua/ukrayina-zmitsnyuye-bezpeku-za-troma-napryamkami-cherez-agresiyu_n1797833
2. Стратегія публічної дипломатії МЗС України 2021-2025. Міністерство закордонних справ України. URL:<https://mfa.gov.ua/storage/app/sites/1/%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%97/public-diplomacy-strategy.pdf>
3. Сухорольська І.Ю. Громадська публічна дипломатія в сучасних міжнародних відносинах: нові тренди і особливості Public diplomace in contemporary international relations: new trends and features. Регіональні студії. 2022. Випуск № 30. С.103-107.
4. Snow N. Rethinking Public Diplomacy in the 2020s. Routledge Handbook of Public Diplomacy. Second Edition. Routledge, 2020. P. 3–12.

УДК 339.9 (043.2)

УКРАЇНСЬКО-БРИТАНСЬКІ ВІДНОСИНИ У ПЕРІОД РОСІЙСЬКОЇ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Валерій Коновалюк

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Артем Сапсай, к.політ.н, доц.

Ключові слова: українсько-британські відносини, російська агресія, військово-політична співпраця, оборонний аспект

Актуальність теми визначається з нагальної потреби реагувати на сучасні геополітичні виклики. Російська збройна агресія проти України не лише підштовхнула до перегляду стратегій безпеки, але й активізувала пошуки союзників та стратегічних партнерів. У цьому контексті відносини між Україною та Великою Британією набувають нового значення, адже Велика Британія відіграє одну з ключових ролей на міжнародній арені.

Об'єктом дослідження є українсько-британські відносини в контексті російської агресії. Для аналізу використовувалися дані з офіційних інтернет-джерел, монографій та аналітичних звітів, що охоплюють період з 2014 року, зокрема: «Інтерпретації російсько-українського конфлікту в західних наукових і експертно-аналітичних працях», за редакцією В. Кулика та «Співробітництво України та Великої Британії в умовах російсько-української війни», Ю. Стужук тощо.

Методи дослідження включають аналіз документів, зокрема договорів та угод між країнами, аналіз зовнішньої політики країн та публікацій щодо україно-британських відносин.

Від набуття Україною незалежності 24 серпня 1991 року і до сьогодні україно-британські відносини пройшли певну еволюцію. Якщо на початкових етапах центральним пунктом двостороннього діалогу були політичні питання, а саме становлення договірно-правової бази, то з плином часу в контексті виваженої прагматичної зовнішньої політики України у відносинах починає домінувати як економічний так і оборонний аспект.

Саме оборонний аспект став чи не найбільш пріоритетним напрямком взаємовідносин між країнами після анексії Криму та початку військової агресії на сході України в 2014 році. Ці події, змусили британський уряд переглянути свою зовнішню політику. Більшість країн світу, включаючи Велику Британію, визнали кримський референдум недейсним і рівноцінним анексії території, яка належить іншій країні. Вторгнення російських військових на території Донецької та Луганської областей у квітні 2014 року також призвело до загострення ситуації. Російська сторона виправдовувала свої дії ідеологічно-маніпулятивним приводом "захист російськомовного населення" [2].

Лідер Великої Британії, Девід Кемерон у березні 2014 року запропонував включити "українське питання Криму" у порядок денний засідання G-8 та закликав країни ЄС звернутися до президента Росії, Володимира Путіна, з проханням припинити вогонь на сході України.

На початку 2016 року відбувся перший курс інтенсивної підготовки піхотних підрозділів Збройних Сил України за стандартами НАТО. Дані заходи щодо навчання та підготовки українських військових відбуваються і сьогодні. Очолювана Великою Британією операція Interflex достроково досягла рубіж у 30 тисяч військових, які пройшли підготовку у Великій Британії з червня 2022 року. З моменту вторгнення Росії в Україну у 2014 році загальна кількість українських солдатів, які пройшли такі навчання, перевищила 52 тисячі. Це наймасштабніша навчальна програма з часів Другої світової війни.

Окрім оборонного співробітництва, потужним поштовхом до подальшого розвитку економічно-політичних взаємовідносин між країнами стала підписана 8 жовтня 2020 року Угода про політичне співробітництво, вільну торгівлю та стратегічне партнерство між Україною та Сполученим Королівством Великої Британії та Північної Ірландії, яка містить 24 параграфи та 418 статей, які деталізують усі позиції у різноманітних сферах кооперації [1].

Україна також запропонувала Великій Британії долучитися до спільних взаємовигідних проектів у галузях інфраструктури та енергетики. Про це заявив Президент Володимир Зеленський 01 лютого 2022 року під час зустрічі з представниками ЗМІ за результатами перемовин з діючим на той момент Прем'єр-міністром Сполученого Королівства Борисом Джонсоном у Києві. Також, Президент Зеленський зазначив, що угода, підписана у 2020 році успішно працює, що доводить зростання обсягу двосторонньої торгівлі між Україною та Великою Британією на 60% протягом двох років [4].

У серпні 2022 року Перша віце-прем'єр-міністр України – Міністр економіки України Юлія Свириденко та Посол Великої Британії в Україні Мелінда Сіммонс підписали друге доповнення до вищевказаної угоди, основним меседжем якого стало спрощення взаємного доступу на ринок публічних закупівель [3].

12 січня 2024 року під час візиту останнього до Києва Прем'єр-міністр Великої Британії Ріші Сунак та президент Зеленський уклали Угоду про співпрацю у сфері безпеки. В рамках вищевказаної Угоди про співпрацю, уряд Британії юридично зобов'язується протягом 10 років забезпечувати Україні оборонну підтримку. Документ вказує на те, що у 2022-23 роках надана допомога склала 2,3 млрд фунтів, у 2024 році вона збільшиться до 2,5 млрд фунтів, із запланованої суми 200 млн. фунтів стерлінгів будуть терміново направлені на закупівлю дронів, у тому числі розвідувальних та морських. Велика Британія й надалі працюватиме з іншими європейськими країнами, а також США, над тим, щоб надати Україні тисячі нових безпілотників зі штучним інтелектом, які могли б одночасно атакувати цілі.

Мабуть є чи не єдиним невизначеним моментом Угоди з огляду поточної ситуації в Україні є те, що обсяг фінансування на наступні 9 років буде визначатися наступними урядами Великої Британії.

Слід зазначити, що ця Угода у сфері безпеки з Британією жодним чином не підміняє шляху України до НАТО і базується на тезі про те, що вона є тимчасовим механізмом, спрямованим на полегшення

вступу України до Альянсу і гарантує обмежені безпекові зобов'язання Лондона до моменту набуття Україною членства [5].

Незважаючи на намір зміцнювати довгострокові відносини між Україною та Великою Британією, все ж існують окремі потенційні виклики, які можуть виникнути на цьому шляху. По-перше, це політичні коливання в обох країнах, які можуть вплинути на стійкість партнерства та призвести до затримок у реалізації спільних ініціатив. Крім того, геополітичні та економічні фактори, такі як наслідки збройного конфлікту в Україні для Європи і світу в цілому та зміни в міжнародній торгівлі, можуть створити певні додаткові труднощі.

Висновок

Українсько-британські відносини набули нового значення у контексті російської агресії, зокрема в сферах економіки та оборони. Отримані результати підкреслюють необхідність подальшого зміцнення співробітництва між країнами для забезпечення розвитку оборонного напрямку в контексті міжнародної безпеки та створення стійкого суспільства, яке буде вільним від корупції та зловживань влади.

Список використаних джерел:

1. GOV.UK: UK and Ukraine sign Political, Free Trade and Strategic Partnership Agreement. URL: <https://www.gov.uk/government/news/uk-and-ukraine-sign-political-free-trade-and-strategic-partnership-agreement> (дата звернення: 29.02.2024)
2. Офіційний сайт мовного омбудсмена. URL: <https://mova-ombudsman.gov.ua/news/rosijska-politika-lingvocidu-na-okupovanih-teritoriyah-ukrayini-yak-sposib-demontazhu-konstitucijnogo-ladu-ukrayini-ta-element-genocidu-proti-ukrayinskogo-narodu> (дата звернення 07.03.2024)
3. КМУ., Угода про політичне співробітництво між Україною та Великою Британією, URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/ukraina-ta-velikobrytaniia-onovyly-uhodu-pro-politychne-spivrobitnytstvo-vilnu-torhivliu-i-stratehichne-partnerstvo> (дата звернення 05.03.2024)
4. Офіційний сайт Президента України, Лібералізація торгівлі між Україною та Великою Британією, URL: <https://www.president.gov.ua/news/ukrayina-ta-velika-britaniya-domovilisya-zapochatkuvati-pere-72665> (дата звернення 09.03.2024)
5. Офіційний сайт Президента України, Угода про співробітництво у сфері безпеки, URL: <https://www.president.gov.ua/news/ugoda-pro-spivrobitnictvo-u-sferi-bezpeki-mizh-ukrayinoyu-ta-88277> (дата звернення 09.03.2024)

УДК 341.238:341.229(043.2)

ARTEMIS ACCORDS ЯК ЗАПОРУКА НОВІТНЬОЇ МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ У КОСМІЧНОМУ ПРОСТОРИ

Катерина Кузьміна

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Наталія Боротканич, к.і.н., доц.

Ключові слова: міжнародні відносини, міжнародна безпека, космічна дипломатія, космічний простір, міжнародна співпраця.

Практичне освоєння космосу розпочалося у 1957 році. Тоді ж почало формуватися міжнародне законодавство у сфері освоєння космічного простору. Фактично до кінця 1970-х космічне право набуло сучасних обрисів. Але за пів століття космічний простір як сфера міжнародної взаємодії змінився докорінним чином. По-перше, якщо у ХХ ст. основними акторами космічної діяльності були держави, то наразі приватні компанії, такі як SpaceX, відіграють помітну роль. По-друге, на початку ери освоєння космосу питання про його комерціалізацію виглядало мало ймовірним, а тому не отримало відображення у законодавчій базі. Оскільки законодавство не відповідає сучасним вимогам, воно повинно бути переглянуте і доопрацьоване. Однією із перших спроб актуалізувати космічне право стала ініціатива США відома як «Домовленості щодо Артеміди» (Artemis Accords).

Угоди Артеміди є ключовою віхою в регулюванні космічної діяльності і міжнародної співпраці на Місяці та інших небесних тілах. Окрім простих дипломатичних угод, ці угоди представляють далекоглядний розвиток, спрямований на зміну наративу дослідження космосу від конкуренції до

співпраці. Для наукового обґрунтування результатів дослідження використано текстовий аналіз наукових джерел із обраної тематики.

5 травня 2020 року Reuters опублікував ексклюзивний звіт про те, що адміністрація Дональда Трампа розробляє нову міжнародну угоду про видобуток корисних копалин на Місяці, яка базуватиметься на Договорі про космос 1967 року. Через десять днів тодішній адміністратор NASA Джим Брайденстайн офіційно оголосив про «Домовленості щодо Артеміди», низку угод із країнами-партнерами, спрямованих на створення керівної основи для дослідження та видобутку Місяця.

NASA розпочало нову еру в дослідженні та використанні космосу, флагманською програмою якої є проект «Артеміда». Ключову роль у забезпеченні колонізації Місяця для США відіграють міжнародні партнерські зносини як на рівні держав, так і приватного сектору. Крім того, плануючи місії поза межами земної орбіти важливим є встановлення основних принципів управління цивільними дослідженнями та використання космічного простору в мирних цілях. Для цього світові космічні агенції, які приєдналися до NASA за програмою «Артеміда», розробили угоди, в яких описали «спільне бачення принципів, заснованих на Договорі про космічний простір 1967 року, щодо створення безпечного та прозорого середовища, що сприяє дослідженню, науці та комерційній діяльності на благо людства»[1].

Незважаючи на те, що NASA очолює Artemis, міжнародне партнерство відіграє ключову роль у досягненні стійкої та надійної присутності на Місяці, де агентство готується до першої місії людини на Марс. Оскільки численні країни та приватні компанії здійснюють місії та операції навколо Місяця, необхідний загальний набір принципів для управління цивільним дослідженням і використанням космічного простору. У 2020 році NASA спільно з сімома іншими державами-засновниками уклало Артеміські угоди в координації з Державним департаментом США. Угоди зміцнюють зобов'язання Сполучених Штатів і держав, які підписали Конвенцію про реєстрацію, Угоду про порятунок і повернення, а також найкращі практики та норми відповідальної поведінки, які підтримують NASA та його партнери, включаючи публічне оприлюднення наукових даних. Артеміські угоди ґрунтуються на кількох принципах, включаючи мир, прозорість, сумісність, надзвичайну допомогу та мінімізацію конфлікту ресурсів. На даний момент в угодах Артеміди бере участь 36 країн, включаючи Сполучені Штати, які спочатку підготували угоди[3].

Однією з потенційних сфер конфлікту може стати міжнародна боротьба за видобуток ресурсів на Місяці. Угоди Артеміди встановлюють, що коли країни займаються видобутком корисних копалин на Місяці, вони не отримують прав власності на видобуті матеріали. Ці Угоди, однак, не є юридично обов'язковими і є лише офіційним домовленістю між сторонами угоди. Угоди намагаються протистояти цій проблемі шляхом створення «зон безпеки», де країни не можуть втручатися в діяльність інших країн з видобутку ресурсів. Хоча зони безпеки можуть вирішити міжнародну напруженість, вони також можуть стати джерелом нової проблеми. Угодам бракує чіткого механізму визначення того, які країни отримують яку територію[2].

Окрім потенціалу конфліктів між міжнародними урядами, Артеміські угоди нехтують іншою важливою сутністю: приватними корпораціями. Ілон Маск і Джефф Безос потрапили в заголовки новин своїми зусиллями з дослідження космосу через свої приватні компанії (SpaceX і Blue Origin відповідно). Артеміські угоди позбавляють відповідальності приватних корпорацій і створюють сценарій, за якого приватні організації можуть порушувати умови угоди, не зазнаючи серйозних наслідків [4].

Висновок

З огляду на те, що «Домовленості щодо Артеміди» не забороняють військових дій на Місяці, наслідки міжнародного космічного конфлікту виходять далеко за рамки дипломатичних суперечок. У той час «Домовленості щодо Артеміди» мають на меті служити важливим посередником між державними суб'єктами, але в угодах відсутній механізм примусу для недержавних суб'єктів, які мають власні наміри. У міру того, як до Угод приєднується більше країн, вони стануть могутньою силою, яка гарантуватиме, що вигоди від дослідження космосу будуть доступними для всіх. Це важливий крок до зміни наративу від космічної гонки до космічної співпраці, реалізації нашої спільної мрії про дослідження космічного простору та розкриття безмежного потенціалу, який космос пропонує кожному.

Список використаних джерел:

1. Боротканич Н.П. «Домовленості щодо Артеміди»: обриси нового міжнародного космічного правопорядку // Modern international relations: topical problems of theory and practice: collective monograph / Faculty of International Relations of the National Aviation University; under general editorship of W. Welskop, Y. O. Voloshin – Lodz: Wydawnictwo Naukowe Wyższej Szkoły Biznesu i Nauk o Zdrowiu w Łodzi, 2021. - P. 69-76
2. Artemis Accords (2020) NASA's Lunar Exploration Program Overview. URL: <https://www.nasa.gov/specials/artemis-accords/index.html>. (Last accessed: 10.03.2024).
3. Borgen, C. (2020, May 8). 'The Artemis Accords: One Small Step for Space Law?'. URL : <http://opiniojuris.org/2020/05/08/the-artemis-accords-one-small-step-for-space-law/> (Last accessed: 11.03.2024).
4. Committee on the Peaceful Uses of Outer Space (COPUOS): Legal Subcommittee. (2020, January 1). Status of International Agreements relating to activities in outer space. URL : <https://www.unoosa.org/documents/pdf/spacelaw/treatystatus/TreatiesStatus-2020E.pdf> (Last accessed: 10.03.2024).

УДК 339.92(519+520)(043.2)**ПЕРСПЕКТИВИ ТА ВИКЛИКИ У СУЧАСНИХ ВІДНОСИНАХ РЕСПУБЛІКИ КОРЕЯ ТА ЯПОНІЇ****Валерія Кукліновська***Національний авіаційний університет. Київ**Науковий керівник – Артем Сапсай, к.політ.н., доц.***Ключові слова:** Республіка Корея, Японія, співробітництво, історичні суперечки

У 2023 році відносини між Японією та Південною Кореєю перебували на переломному етапі, який характеризувався як можливостями для співпраці, так і тривалими викликами. Незважаючи на історичну ворожнечу та невирішені питання, нещодавні дипломатичні зусилля та зміни в регіональній динаміці створили можливості для посилення співпраці між цими двома східноазійськими країнами.

У працях [9, 5] було зазначено, що сучасний стан та перспективи співпраці між Південною Кореєю та Японією визначається спільними інтересами у сферах безпеки та економіки, особливо в контексті викликів, що ставлять перед ними Північна Корея та Китай. Проте історичні суперечки, такі як питання примусової праці під час Другої світової війни, і внутрішньополітичні розбіжності в обох країнах постають викликами для співпраці.

Для наукового обґрунтування результатів дослідження відносин між Республікою Корея та Японією у 2023 році було використано метод теоретичного узагальнення. Шляхом аналізу наукових статей, дипломатичних заяв та повідомлень у ЗМІ було виведено відповідні ключові тенденції та проблеми, що виникають у взаємовідносинах цих провідних країн.

В минулому році Японія та Південна Корея продемонстрували ознаки бажання брати участь у співпраці, керуючись спільними економічними інтересами та стратегічними імперативами.

Вирішення питання примусової праці стало першим успіхом адміністрації Юн Сок Йола. Ще в березні Міністерство закордонних справ Кореї оголосило про свій план компенсації примусових робітників під час японської окупації. Виплати мали профінансувати виключно корейські компанії. Хоча корейська громадськість не схвалила план [3], більшість сімей колишніх робітників, які виграли судові рішення, прийняли це рішення [4].

До того ж, початок дипломатії ознаменував теплий, особистий тон корейсько-японських відносин. У квітні 2023 року президент Юн здійснив візит до Японії, який став першим подібним візитом корейського президента з 2011 року. Через місяць прем'єр-міністр Кісіда відповів взаємністю, здійснивши візит до Сеула, який востаннє відбувся у 2018 році [5].

На політичному рівні відносини між країнами нормалізував саміт G7, який відбувся в травні 2023 року в японській Хіросімі. Під час спільної зустрічі Юн Сок Йола та японського прем'єра Фуміо Кісіди

сторони домовилися [8] поновити ключові діалоги з безпеки й стратегічні переговори між заступниками міністрів закордонних справ.

Обидва лідери підтримали все більш амбітну програму політики щодо регіональної безпеки та стабільності. У серпні 2023 року Японія, Південна Корея та Сполучені Штати підписали Кемп-Девідські принципи – набір документів, спрямованих поглибити та інституціоналізувати тристоронню співпрацю. Ці принципи розширили участь трьох країн не лише в питаннях оборони, включаючи поглиблення консультацій та обмін інформацією під час кризи та проведення тристоронніх військових навчань, а й у комерційних і промислових відносинах, таких як координація допомоги розвитку. Крім того, лідери трьох країн оприлюднили Спільну заяву, в якій окреслили спільне бачення вільного і відкритого Індо-Тихоокеанського регіону [2].

Безумовно, існує практична потреба для обох сторін співпрацювати з питань, що становлять спільний інтерес, головним чином тому, що обидві країни є ліберальними демократіями з ринковою економікою, які активно розвивають торговельні партнерства та інвестиційні можливості. Комплексні двосторонні угоди та розширення Форуму економічного співробітництва Республіки Корея та Японії відіграють важливу роль у сприянні діалогу та взаємному зростанню стабільності [10]. Зокрема, обидві країни стикаються зі схожими викликами, такими як економічний тиск Китаю, відновлення імперської агресії Росії та постійна войовничість Північної Кореї.

Тим не менш, основне занепокоєння викликає низька популярність обох лідерів: рейтинг схвалення Юн Сок Йола становив 36,3 відсотка [11], а рейтинг Кісиди впав до 26 відсотків [1] через триваючий скандал [7]. Крім того, історичні проблеми та територіальні суперечки, такі як Токдо/Такесіма залишаються невирішеними [6], що підкреслює складність відносин, тому потенційна можливість для майбутніх лідерів скасувати свої зусилля становить серйозну загрозу. Адже навіть коли досягаються удавані успіхи, як ті, що спостерігалися минулого року, завжди є відчуття, що вони не виживуть після наступної зміни уряду в Сеулі.

Висновок

Відносини між Південною Кореєю та Японією у 2023 році демонструють обережний оптимізм. Нові ініціативи та спільні інтереси свідчать про бажання обох країн подолати історичні суперечки та розпочати нову главу у своїх відносинах. Проте успіх цього зближення буде залежати від здатності країн вирішити складні історичні питання, а також від політичної волі та підтримки з боку суспільства.

Список використаних джерел:

1. Asahi Shimbun: "Japan PM Kishida's support sinks to 26% on slush fund scandal.". URL: <https://asia.nikkei.com/Politics/Japan-PM-Kishida-s-support-sinks-to-26-on-slush-fund-scandal> (Last accessed: 15.03.2024)
2. Brookings Institution: "South Korea as a Global Pivotal State.". URL: <https://www.brookings.edu/articles/south-korea-as-a-global-pivotal-state/> (Last accessed: 14.03.2024)
3. Kyodo News. 60% of S. Koreans oppose Japan wartime labor dispute resolution. URL: <https://english.kyodonews.net/news/2023/03/eb998c2e07bd-60-of-s-koreans-oppose-japan-wartime-labor-dispute-resolution.html> (Last accessed: 15.03.2024)
4. Kyodo News. Most Korean plaintiffs in wartime labor case accept damages from fund. URL: <https://english.kyodonews.net/news/2023/04/1cf893d34e32-most-korean-plaintiffs-in-wartime-labor-case-accept-damages-from-fund.html> (Last accessed: 15.03.2024)
5. KEI International Affairs: 2023 in Review: Navigating the Complex Waves of Korea-Japan Relations. URL: <https://keia.org/the-peninsula/2023-in-review-navigating-the-complex-waves-of-korea-japan-relations/> (Last accessed: 14.03.2024)
6. Nikkei Asia: "South Korea adopting Japanese narratives on disputed islets under Yoon.". URL: <https://amp.scmp.com/week-asia/politics/article/3251074/south-korea-adopting-japanese-narratives-disputed-islets-under-yoon> (Last accessed: 14.03.2024)
7. The Asahi Shimbun: Prosecutors quiz Abe faction lawmakers over 'slush' fund deal. URL: <https://www.asahi.com/sp/ajw/articles/15086131> (Last accessed: 15.03.2024)
8. The New York Times: "South Korea and Japan Leaders Meet, Seeking to Mend Ties.". URL: <https://www.nytimes.com/2023/05/07/world/asia/south-korea-japan-summit-apology.html> (Last accessed: 14.03.2024)

9. The Diplomat: "Japan-South Korea Cooperation: Strength in Unity, Danger in Division". URL: <https://thediplomat.com/2023/12/japan-south-korea-cooperation-strength-in-unity-danger-in-division/> (Last accessed: 14.03.2024)

10. Yonhap News Agency: "S. Korea, Japan agree to realize 'full potential' in economic cooperation." URL: <https://m-en.yna.co.kr/view/AEN20231218001000315> (Last accessed: 14.03.2024)

11. Yonhap News Agency: Yoon's approval rating down for 3rd straight week. URL: <https://m-en.yna.co.kr/view/AEN20231218001000315> (Last accessed: 15.03.2024)

УДК 327(477)+(439)(043.2)

ЧИ Є ОБ'ЄКТИВНИМИ ПІДСТАВИ БЛОКУВАННЯ УГОРЩИНОЮ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОГО ПОСТУПУ УКРАЇНИ?

Катерина Купраш

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Ігор Лоссовський, к.ф.-м.н., проф.

Ключові слова: євроінтеграційний поступ, Угорщина, Україна, Європейський Союз.

Актуальність вивчення даного питання полягає у потребі вступу України до Європейського Союзу (ЄС). Зокрема, членство в ЄС може сприяти модернізації української економіки, забезпеченню високих стандартів у сфері прав людини та демократії, а також зміцненню безпеки та стабільності в регіоні. Крім того, вступ до ЄС відкриває шлях до широкого співробітництва з європейськими країнами та доступу до європейського ринку. Проте, на шляху України до ЄС виникають різноманітні перешкоди. Однією з таких перепон є питання відносин з сусідньою Угорщиною. В свою чергу Угорщина виступає проти ряду ініціатив України у міжнародних організаціях, особливо в контексті захисту прав національних меншин (спільнот).

Останнім часом Угорщина демонструє особливу активність у підтримці етнічних угорців в Україні, зокрема тих, які проживають на території Закарпатської області України. Ця підтримка іноді сприймається як втручання у внутрішні справи України та як віддалена спроба порушення її національно-культурного суверенітету. Деякі заходи Угорщини, такі як, до прикладу критика законодавства про освіту в Україні спричиняють напругу у відносинах між двома країнами.

Один із ключових моментів, який викликає напругу у відносинах між Україною та Угорщиною — це ухвалений українським парламентом у 2017 році Закон України «Про освіту» [2], який передбачає зміни у системі освіти, зокрема, введення обов'язкового навчання українською мовою у всіх школах на території України, в тому числі й на територіях з історично високим відсотком угорськомовного населення. Угорщина зі свого боку сприйняла цей закон як загрозу угорській мові та культурі в Україні, що спричинило велику обуреність та протистояння з боку угорського уряду. Ця ситуація суттєво ускладнила подальші відносини між двома країнами та стала однією з перешкод на шляху інтеграції України до ЄС.

Зокрема, у 2017 році член уряду Угорщини Янош Лазар зробив публічну заяву після прийнятого Закону України «Про освіту», в якій розкритикував даний закон та зазначив, що якщо Україна не прийме відповідних мір, Угорщина муситиме втрутитись у вирішення цього питання [2]. Наступного дня після заяви, 10 вересня, в Будапешті анонсували проведення акцій протесту на захист мовно-освітніх прав угорської національної меншини в Україні. Захід тоді організував рух «Спільна держава» (угорською — Közös Ország Mozgalom).

Цьогоріч відбулась зустріч міністрів закордонних справ України та Угорщини, на якій зокрема були згадані питання законів України «Про освіту» та «Про національні меншини (спільноти) України». Міністр закордонних справ Угорщини Петер Сійярто на зустрічі з Міністром закордонних справ України Дмитром Кулебою в м. Ужгород презентував перелік з 11 пунктів для «нормалізації відносин» з Україною. Сам Петер Сійярто назвав свій лист до Кулеби «переліком прохань». Одне з них — дати більше прав особам, які належать до угорської національної меншини України. Відповідь з боку України була принциповою в питанні мови, але паралельно не відкидала розгляду «прохань» Угорщини в майбутньому. Сійярто тоді заявив, що відповідь української сторони на 11 вимог Будапешта щодо прав

угорської меншини в Україні нібито була «неконструктивною». Загалом, після даної зустрічі Петер Сійярто лаконічно залишив допис на своїй сторінці у соціальній мережі Facebook: «Україно, ще довгий шлях до відновлення довіри» [3].

Висновок

Беручи до уваги зазначене вище, варто чітко зрозуміти декілька моментів. По-перше, Угорщина – це держава, з якою в нас наявні спільні історія, елементи культури та кордон. Підтримка дружніх відносин із сусідніми державами для України було завжди пріоритетним завданням в полі міжнародних відносин. Та паралельно з цим не варто зловживати цією дружбою дозволяючи маніпулювати державними інтересами України, а особливо, коли це стосується безпеки та суверенітету. По-друге, варто не забувати найголовнішу ціль даного питання: Шлях України до ЄС. Адже для того, щоб Державний Прапор України замайорів в Страсбурзі нам потрібно пройти ще декілька процедур. Серед цього є вірогідність, що можливо доведеться піти на певні поступки та компроміси з державами, які є в складі та мають право голосу в ЄС.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про освіту» (2017). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
2. Оригінальна заява Яноша Лазара. URL: https://hirtv.hu/ahirtvhirei_adattar/lazar-ukrajna-hatbatamadta-magyarorszagot-1403127.
3. Пост Петера Сійярто на платформі Фейсбук. URL: <https://www.facebook.com/szijjarto.peter.official/videos/700874318551568/>

УДК 327(556)(043.2)

СТРАТЕГІЧНЕ ЗНАЧЕННЯ КУРДИСТАНУ ДЛЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ СУСІДНІХ ДЕРЖАВ

Каріна Кутирєва

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Наталія Мельничук, к.і.н., доц.

Ключові слова: Курдистан, геостратегія, геополітичне положення

Курдистан - багатий природними ресурсами, займає ключове геополітичне і геостратегічне положення в близькосхідному регіоні, а всенародна боротьба курдів за національне визволення робить курдське питання однією з найгостріших і найактуальніших проблем світової політики.

Для наукового обґрунтування результатів щодо особливостей курдського питання у дослідженні та побудови періодизації на Близькому Сході було обрано модель історичного поділу Курдистану із співвідношенням ролі курдської проблеми у системі регіональних та глобальних відносин.

Утворення нової держави зумовить зміни в усіх сферах господарських структур його основних одиниць (Туреччини, Іраку, Ірану, Сирії), здійснить величезний вплив на ситуацію у сусідніх країнах (Пакистані, Афганістані, в країнах Закавказзя) і матиме гучний резонанс у світі (активізація сепаратистських рухів, загострення етнополітичних конфліктів, зміна розстановки сил у регіоні і навколо нього, активізація озброєння, перерозподіл сфер впливу і не лише в даному регіоні, зміна ракурсу євразійських транспортних комунікацій тощо) [4].

Для Турецької Республіки утворення незалежного Курдистану означатиме перш за все втрату близько 40% її території з населенням у 12 мільйонів чоловік (19% всього населення країни), зі значними запасами мінеральних ресурсів. Втрата стратегічно важливих територій зумовить втрату геополітичної ролі Туреччини на політичній арені сучасного світу і зведе нанівець її потенційні можливості як регіонального лідера на Близькому Сході [1].

У послабленні Турецької Республіки зацікавлені і її безпосередні сусіди (Сирійська Арабська Республіка, Республіка Ірак та Ісламська Республіка Іран), у сучасній політиці яких явно прослідковується направленість на Схід і на укріплення ісламу та ісламських цінностей у регіоні. При втраті Туреччиною свого політичного впливу і підтримки Заходу ці країни змагатимуться за лідерство в регіоні. З іншого боку, такі перспективи означатимуть реальну загрозу для Держави Ізраїль, який

опиниться у центрі уваги арабського світу і для якого постане саме питання його подальшого існування [4].

З втратою своїх територій Туреччина може втратити і своє значення як зона європейського впливу в регіоні. Цей факт зумовить залишення політичної арени Близького Сходу країнами Європи та США.

З втратою курдських територій Туреччина опиниться ізольованою від всього арабського світу, а невеликий коридор через територію Сирії не здатен буде задовольнити потреби країни. Відрізаним буде і шлях через Закавказзя на Північ. Життєвої важливості набудуть комунікаційні шляхи через Чорне і Середземне море [1].

Ісламська Республіка Іран, у випадку утворення незалежного Курдистану, втрачає біля 4% своїх територій з населенням в 4,5 мільйонів чоловік. Країна втрачає безпосередній зв'язок у першу чергу з Туреччиною, її стратегічним партнером, а також з країнами Закавказзя. Під загрозою опиняться транспортні коридори Ірану на Захід, через Стамбул. Втрата частини іранських нафто- і газопроводів з курдськими територіями негативно відіб'ється на його планах розширення експорту своїх природних ресурсів і транзитних можливостях іранської території у напрямку Захід – Індійський океан [3, с.84].

З територіальним розпадом Іран втратить свої значні політичні позиції на Середньому Сході і під загрозу стане його давня мета центру могутнього мусульманського світу. Сучасний напрямок іранської політики на Схід зумовлює зацікавленість у його стабільності таких країн, як Пакистан, Афганістан, Вірменія та Росія. Для Росії ж сучасний Іран є основним стратегічним партнером на Близькому Сході, за допомогою якого вона прагне закріпити свої позиції в регіоні [6].

У разі утворення незалежного Курдистану на етнічних землях проживання курдів Сирія втрачає вузьку смугу на півночі, яка складає біля 6% її території з населенням близько одного мільйона чоловік (8,5% всього населення країни). У географічному відношенні Сирійська Арабська Республіка втратить близько 800 км свого кордону з Туреччиною в регіоні, який і на сучасному етапі є спірною територією між країнами. Це землі, багаті на водні ресурси, але з нестійкою етнополітичною ситуацією [4].

Наявність великої вірменської і північнокавказької діаспори, що має спільні утворення і в Туреччині, зумовлює актуальність турецького напрямку в регіональній політиці Сирії. З утворенням незалежного Курдистану Сирія втрачає свою довготривалу стабільність, що дозволило б турецькій діаспорі активізувати свою діяльність по захопленню певних територій на північному заході Сирії на заміну втрачених Туреччиною курдських земель [4].

Утворення курдської держави здатне посилити європейські позиції на заході регіону і зумовити політичну кризу в країні. Подібні політичні процеси в країні не призведуть до її консолідації.

Найближчий сусід Сирійської Арабської Республіки, Республіка Ірак, ще менш зацікавлений у становленні незалежного Курдистану. Курдські землі в його складі становлять близько 20% загальної території країни, на якій проживає 15% населення. Наряду з Турецьким Курдистаном, Іракський Курдистан являє економічний і соціальний каркас нової теоретичної моделі незалежного Курдистану [2].

Важливу роль для Іраку відіграють і нафтові родовища на півночі країни, що пояснює її економічний інтерес на цих територіях. До того ж через Іракський Курдистан пролягають транспортні нафто- і газопроводи світового значення і їх відділення означало б для Іраку величезні економічні втрати при відділенні транзитних територій.

При утворенні незалежного Курдистану Ірак втрачає і безпосереднє сусідство з Туреччиною, основним геостратегічним партнером у транспортних комунікаціях, і вихід до величезного ринку збуту природних ресурсів країни у Європі, що, в перспективі, звело б до мінімуму позиції Іраку на світовому ринку енергоресурсів [2].

Висновок

Аналіз регіональної структури Курдистану з геополітичної точки зору, враховуючи його природні і соціально-економічні показники, можливі наслідки утворення незалежної держави для близькосхідного регіону свідчать про незацікавленість жодної з країн Азії у створенні нової, які настануть за цим держави у центрі арабського світу і про глобальний характер змін.

Список використаних джерел:

1. Червінка Ірина. Курдська проблема в Туреччині та перспективи її врегулювання. – URL: https://eprints.oa.edu.ua/2311/1/Chervinka_NZ_stud_Vyp-3_turyzm.pdf
2. Iraqī Kurdistan President: Time Has Come to Redraw Middle East Boundaries//The Guardian, 22.01.2019. – URL: <https://www.theguardian.com/world/2016/jan/22/kurdish-independence-closer-than-ever-says-massoud-barzani>
3. Яценко Б.П., Стафійчук В.І., Брайчевський Ю.С. Політична географія і геополітика: Навчальний посібник / Б.П. Яценко, В.І. Стафійчук, Ю.С. Брайчевський. – К.: Либідь, 2007. – 84 с.
4. Пашкевич М.С. Курдське питання на близькому сході у XXI столітті. – URL: <http://www.regionalstudies.uzhnu.uz.ua/archive/20/30.pdf>

УДК 159.9:377.2 (043.2)

СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ЯК ІНСТРУМЕНТ ВПЛИВУ НА ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИЧНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ МОЛОДІ**Ляшенко Поліна***Національний авіаційний університет, Київ**Науковий керівник – Наталія Сальнікова, к.і.н., доц.***Ключові слова:** політична свідомість, соціальні мережі, медійна грамотність, користувачі.

Соціальні мережі сьогодні відіграють ключову роль у формуванні політичної свідомості молоді. Вони є каталізатором змін в суспільстві, культурі та поглядах за допомогою розширеного доступу до інформації. Медійні платформи, зокрема соціальні мережі, сприяють модифікації ідейних установок, а також посиленню своєї інфлюенції на індивідів та колективи. Варто зазначити, що використання соціальних мереж має значний вплив на формування та зміну поведінки і ставлення молоді до політичних питань. Саме тому, важливо визначити, яким саме чином соціальні мережі можуть виступати як потужний інструмент у процесі культивування політичної освіченості та активності молоді, зумовлюючи істотні трансформації у соціокультурному просторі та громадській взаємодії.

Якщо порівнювати сучасне молоде покоління з людьми більш зрілого віку, то можна помітити відчутну різницю щодо використання медіа: у той час як молоді люди у віці 16-25 років покладаються на цифрові платформи або месенджери, такі як Facebook, TikTok, YouTube, Twitter, Instagram або WhatsApp, щоб отримувати новини, старше покоління набагато частіше звертається до традиційних джерел інформації, таких як телебачення або газети. Водночас десятки досліджень по всьому світу демонструють, що традиційно молоді люди менше цікавляться традиційною політикою порівняно зі старшими поколіннями, рідше голосують і загалом є менш політично підкованими [1].

З появою соціальних мереж з'явилися великі сподівання на те, що молоді люди можуть знову долучитися до традиційної політики, безпосередньо завдяки різним видам діяльності, що відбуваються в соціальних мережах, і опосередковано – через формування форм онлайн-участі, що не потребують великих зусиль, які, як передбачається, на другому етапі формуватимуть участь в офлайн-політиці.

Політичні переваги, стереотипи, моделі поведінки – це наслідок процесу соціалізації. Під впливом соціальних медіа стрімко змінюються культурні стандарти та норми масової культури. Це однаковою мірою стосується молоді як соціальної групи. Молодь нині більше читає не так книги, як «пости», «твіти» і «коменти» в соціальних мережах [2].

У той же час, весь масив досліджень про соціальні медіа та політичну участь свідчить про зростання залученості молоді у політичне середовище. Соціальні мережі характеризуються наявністю елементів, які потенційно можуть відволікати користувачів, переважно через домінування розважального та неполітичного контенту. Цей аспект сприяє підвищенню доступності неполітичної інформації, що, в свою чергу, може створювати перешкоди для адекватного сприйняття та аналізу політичних даних. Наслідком цього процесу є зниження рівня активізації та ефективності політичної участі.

Важливо, щоб дослідження проводилися з використанням диференційованого підходу до аналізу різних типів контенту в соціальних мережах, охоплюючи широкий спектр платформ і каналів. Також

критично важливим є вивчення мотивації користувачів до доступу до контенту, задоволення, отриманого від його використання, та аналіз самого контенту. Такий підхід дозволить глибше зрозуміти політичну активність користувачів соціальних мереж, зокрема, їхній вплив на формування громадської думки та участь у суспільно важливих процесах.

Для деяких молодих користувачів з високим рівнем активності спілкування в соціальних мережах може сприйматися як новий вид обов'язку для здійснення явної політичної участі, а також як простір для латентної участі в повсякденній політичній ідентифікації та саморозвитку.

Підсумовуючи, можна констатувати, що соціальні мережі мають значний вплив на формування політичної ідентичності молоді, виступаючи не лише як платформи для обміну інформацією, а й як активні агенти соціалізації. Завдяки широкому спектру контенту, представленого в соціальних мережах, та інтерактивним можливостям цих платформ, молодь отримує значні стимули для розвитку своїх політичних поглядів та участі в політичному житті. Необхідність подальших досліджень у цій сфері зумовлена стрімким розвитком цифрових технологій та мінливим медіа-ландшафтом, що вимагає постійного аналізу впливу соціальних медіа на політичну консолідацію та мобілізацію молоді. Таким чином, поглиблення розуміння цих процесів є критично важливим для розробки ефективних стратегій залучення молоді до активної участі в демократичних процесах та формування свідомого суспільства.

Список використаних джерел:

1. Social Media and the Political Engagement of Young Adults: Between Mobilization and Distraction. URL: <https://www.degruyter.com/document/doi/10.1515/omgc-2022-0006/html>
2. Розвиток політичного світогляду молоді під впливом медіаресурсів. URL: https://psych.vernadskyjournals.in.ua/journal/4_2020/42.pdf

УДК 327(510:6):330.342(6)(043.2)

КИТАЙ В АФРИЦІ: ГЕОПОЛІТИЧНІ ІНТЕРЕСИ ТА ВПЛИВ НА СВІТОВИЙ ЛАНДШАФТ

Віталій Мазур

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Андрій Мороз, к. політ. н., доц.

Ключові слова: Китай, Африка, геополітичні інтереси, вплив, економіка.

Геополітична динаміка світового порядку визначається постійними змінами та взаємодією ключових гравців. Останнім часом Китай виявив дедалі більший інтерес до Африки, що призвело до поглиблення його впливу в цьому регіоні. Тези розкривають зміст геополітичних інтересів Китаю в Африці, пояснюючи сучасні тренди та стратегії впливу, а також їх вплив на глобальну політичну картину.

Для вивчення економічної складової геополітичних інтересів Китаю в Африці проведений аналіз ініціативи "Один пояс, один шлях", що дозволяє з'ясувати можливості для розвитку торговельних відносин між Китаєм та африканськими країнами.

Перш за все, необхідно розглянути економічну складову геополітичних інтересів Китаю в Африці. Наприклад, ініціатива "Один пояс, один шлях" надає можливість для Китаю налагоджувати економічні відносини з країнами Африки, що сприяє спільному розвитку та створенню нових торговельних шляхів.

Китай активно інвестує в африканські країни, надаючи їм фінансову підтримку та реалізуючи інфраструктурні проекти [2]. Це не лише зміцнює економіку африканських держав, але й робить Китай ключовим економічним партнером для багатьох країн регіону.

Другий ключовий аспект геополітичних інтересів Китаю в Африці — це забезпечення енергетичної безпеки та доступу до природних ресурсів [3]. Країна активно вивчає можливості отримання джерел енергії та сировини, таких як нафта, газ, та мінерали, що забезпечує її економічну стабільність та розвиток.

Одним із стратегічних кроків у цьому напрямку є укладання довгострокових угод із країнами, багатими на природні ресурси, що забезпечує Китаю стабільний та надійний доступ до цих стратегічно важливих ресурсів [4].

Китай виступає в ролі активного гравця на політичній арені Африки, надаючи підтримку різним режимам та участь у вирішенні регіональних конфліктів. Його політична агенда часто пов'язана зі створенням сприятливого середовища для власних економічних інтересів та зміцнення впливу в регіоні.

Крім того, Китай використовує культурну дипломатію та м'яку силу для зміцнення свого впливу в Африці[5]. Надання стипендій, обмін студентами та розвиток культурних програм сприяють позитивному іміджу Китаю та залучають до себе молоде покоління африканських країн.

Висновок

Геополітичні інтереси Китаю в Африці формують новий вектор взаємодії на світовій арені. Зростаючий економічний вплив, стратегічні інвестиції та активна участь у різних сферах життя регіону ставлять Китай в центр сучасних глобальних подій. Розуміння цих геополітичних інтересів є ключовим елементом для аналізу сучасної міжнародної політики та стратегічного взаємодії між країнами.

Список використаних джерел:

1. Вініцій Ф. «Вплив китайських інвестицій в Африку: неоколоніалізм чи співробітництво?» URL: <https://www.policycenter.ma/publications/impact-chinese-investments-africa-neocolonialism-or-cooperation> (Last accessed: 14.03.2024).

2. Стайн П., Уддхаммар Е. «Китай в Африці: Правила торгівлі, інвестицій та спис серед мінливих геополітичних амбіцій» URL: https://www.orfonline.org/research/china-inafrica/?amp#_ftn4 (Last accessed: 14.03.2024).

3. Вишневецька К. В. «Участь Китаю в управлінні глобальною енергетикою» URL: <https://www.iea.org/reports/partner-country-series-chinas-engagement-in-global-energy-governance> (Last accessed: 14.03.2024).

4. Сануша Н., Мбазіма Д. «Китайсько-африканські відносини: новий імпульс у мінливому континентальному ландшафті» URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S001632870800030X> (Last accessed: 14.03.2024).

5. Дауда С., Айкхофф К. «Слід Китаю в Африці: розкриття впливу Пекіна на політику, суспільства та економіку» URL: https://www.megatrends-afrika.de/assets/afrika/publications/MTA_working_paper/MTA_WP5_Ciss%C3%A9_et_al_China_s_Influence_on_Politics_Societies_and_Economies_in_Africa_Final_Document_for_Publication.pdf (Last accessed: 14.03.2024).

УДК 327.82.008 (043.2)

ВПЛИВ КУЛЬТУРНОЇ ДИПЛОМАТІЇ НА ФОРМУВАННЯ ТА ПОКРАЩЕННЯ МІЖНАРОДНОГО ІМІДЖУ КРАЇНИ

Аліна Майстренко

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Наталія Сальнікова, к.і.н., доц.

Ключові слова: державний імідж, культурна дипломатія, м'яка сила, образ країни, вплив, культурний розвиток.

Вплив культурної дипломатії на міжнародний образ країни або підвищення її впливу на міжнародній арені не можна переоцінити, адже даний фактор фактично формує представлення про державу та народ, який у ній проживає. Долучення іноземних громадян до своєї культури (образотворчого мистецтва, музики, їжі, інших культурних надбань) та традицій шляхом проведення різних онлайн та офлайн заходів дає змогу донести до іноземців рівень розвитку свого суспільства. При чому даний принцип не є новим, такий підхід склався історично і використовувався століттями з моменту появи явища розвитку міжкультурних відносин. Зазвичай культурний розвиток відображав наскільки населення тої чи іншої країни освічене, розвинуте та забезпечене усім необхідним.

До періоду Середньовіччя для впливу на свій імідж у сфері культурної дипломатії переважали здебільшого архітектура, скульптура, релігія та письмо, проте суспільство поступово еволюціонувало і вже на момент епохи Відродження культурна дипломатія досягла свого піку та до вже згаданих чинників додалися такі напрями як живопис, музика, хореографія, модні тенденції, поезія і навіть їжа. Найбільш вдало стратегію просування своїх ідей та інтересів через використання «м'якої сили» використали

Франція, Італія і Велика Британія, які впродовж століть тримали лідерство і поширювали таким чином свою культуру і звичаї. Як наслідок, чи не кожна людина знає про французьких та італійських митців, а їх слава як країн-законодавців мод чітко укорінилась у пам'яті людей. На даному ж етапі культурна дипломатія дозволяє країнам продемонструвати свою унікальність, ідентичність та цінності через мистецтво, музику, літературу, танці, кіно та інші культурні вирази. Ці чинники формують позитивний імідж країни, що автоматично сприяє підвищенню привабливості країни для іноземців, інвесторів, туристів та потенційних партнерів [1].

Протягом історії взаємодія народів, обмін мовами, релігіями, ідеями, мистецтвом та суспільними структурами постійно покращували відносини між різними групами. Сьогодні культурна дипломатія вже не є периферією дисципліни міжнародних відносин, вона є динамічною та інноваційною академічною галуззю досліджень і успішно зарекомендувала себе як окрема теорія і практика. Розширення свого впливу за використанням інструментів м'якої сили служить каталізатором досягання своїх цілей через привабливості своєї культури, а не фізичну силу чи економічну могутність. Таким чином, держави посилюють свій вплив на міжнародній арені, створюючи платформи для діалогу та співпраці з іншими країнами, що в подальшому зазвичай призводить до підвищення рівня довіри та співробітництва між країнами, сприяє поглибленню взаєморозуміння та взаємовідносин між країнами (особливо в епоху глобалізації), а також часто допомагає знизити рівень конфліктності між ними. Нерідко похідною стає використання свого сформованого іміджу для посередництва, створення платформ для діалогу та взаємопорозуміння. Іншою стороною можна назвати привабливість для інвестицій та туризму, адже позитивно сформований культурний образ спричиняє залучення іноземних інвесторів та туристів, які вкладають свій капітал, тим самим одночасно стимулюючи як економічний ріст держави, так і укріплення її позицій і впливу на міжнародній арені, а також формує представлення про неї для пересічних іноземних громадян.

Так як культура і мистецтво збагачують та об'єднують людей всередині країни, формуючи своє суспільство, вони відображають цінності та погляди місцевого населення. З цієї причини культурні обміни не лише розширюють кругозір та надихають, але й надають доступ до найкращих творінь народу, розкриваючи його талант [2]. Цим принципом для підвищення свого впливу на міжнародній арені на даний момент активно користуються країни Бенілюксу (Бельгія, Люксембург, Нідерланди), адже всі вони мають спільну історію і культуру. Таким чином, голландці проводять різні виставки, вистави і трансляції для залучення якомога більшої кількості людей, формуючи у них позитивний імідж про свою країну у контексті розвиненості її суспільства.

Впродовж останніх десятиліть міжнародна культурна політика сприяла інтернаціоналізації голландської культури. Вона довела свою цінність як стовп дипломатії і функціонує як об'єднуюча ланка між політичними, економічними та соціальними темами в культурній та зовнішній політиці. Даний інструмент є дуже ефективним не просто для покращення своїх позицій перед іншими акторами міжнародних відносин, але і допомагає «відбилити» образ країни навіть після її жорстоких порушень проти прав людей та законодавства. Наприклад, Німеччина, Італія та Японія відносились до «держав Осі» у II Світовій війні, проте, програвши її, останні дві досить швидко відновили свій імідж. Звісно, кожна з них зіткнулась із наслідками своїх дій (на Японські острови Хіросіма і Нагасакі було скинуто атомні бомби, а Німеччина була розділена між комуністичним і західним блоками, при цьому виплачуючи репарації). Проте, можна провести паралель: чим більший вклад в світову культуру і мистецтво зробили діячі тієї чи іншої країни, тим швидше вона поновила своє становище та позиції на міжнародній арені. З цього факту випливає, що культурна дипломатія як явище має значний вплив на політичну, економічну та дипломатичну сфери загалом [3].

В сучасному світі культурна дипломатія зазнає все більшого оцифрування, демонструючи всі надбання країни в режимі реального часу у будь-якій точці світу. Це дало змогу залучити публіку не лише до класичних видів мистецтва (живопис, хореографія, література та фольклор, традиційні пісні та класичні симфонії), але й до новітніх підвидів «м'якої сили», поширити які в епоху глобалізації не є складним завданням: інколи достатньо лише викласти інформацію у соціальні мережі, а для кращого результату можна фінансувати і підтримувати починаючих митців, які у свою чергу працюватимуть на державний імідж. Така практика нині є широко розповсюдженою в країнах Азії та США. Глобалізація ж

зміцнила ідею світу без кордонів, де громадянство стає все більш космополітичним за своєю природою, і сприяла використанню культури як важливого інструменту дипломатії.

Незважаючи на всі позитивні аспекти даного інструменту, націям, які є культурно та етнічно різноманітними, необхідно обережно використовувати «м'яку силу» та культурну дипломатію для покращення свого міжнародного авторитету за кордоном. Нерідко між етнічними групами, не пов'язаними між собою, виникають конфлікти на базі спільного минулого, тому представлення певних творів або культурних діячів однієї групи для представлення свого культурного надбання може обурити може обурити інші через біографію митця або історію створення твору. Дуже гостро дана тема стосується Сполучених Штатів Америки, які є досить молодою нацією із найбільшим у світі національним розмаїттям. Через свій історичний фундамент у вигляді винищення корінного населення (індіанців) та широке використання рабської сили, тривалу громадянську війну між Північчю та Півднем та скидання атомних бомб на території Японії, досить складно знайти елементи, які б не зачіпали пам'ять про минуле. Тому для покращення свого образу перед іншими країнами, США обрали стратегію просування мультикультурності [4].

Підсумовуючи треба зазначити, що таким чином вдалося підтримати ініціативи проведення майже всіх культурних заходів від громадян різного віросповідання, рас та національностей, уникаючи при цьому прями згадки про власне минуле. Проте, конфлікти на базі культурної спадщини можуть виникати і між країнами-сусідами, адже часто те, чим пишається одна нація, є темою для суперечок у іншій. Тому, використовуючи такий інструмент м'якої сили, як культурна дипломатія, потрібно обережно обирати методи, шляхи та інформаційне наповнення для її поширення. Те, що має підвищувати рівень державного іміджу та сприяти укріпленню позицій на міжнародній арені, не повинно мати зворотній ефект.

Список використаних джерел:

1. Institute for Cultural Diplomacy. What is Cultural Diplomacy? What is Soft Power? URL: https://www.culturaldiplomacy.org/academy/index.php?en_what-is-cultural-diplomacy (дата звернення: 18.03.2024).
2. Sacha Oudolf. Information & Inspiration: Impact of Cultural Diplomacy. URL: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://dutchculture.nl/sites/default/files/atoms/files/dutchculture_-_information_inspiration_-_impact_of_cultural_diplomacy.pdf (дата звернення: 18.03.2024).
3. Cynthia P. Schneider. Cultural Diplomacy: Hard to Define, but You'd Know It If You Saw It. URL: <https://www.jstor.org/stable/24590653> (дата звернення: 18.03.2024).
4. Oleksandra Mamchii. The Significance of Cultural Diplomacy In 21st Century. URL: <https://bestdiplomats.org/cultural-diplomacy/#:~:text=Cultural%20diplomacy%20encourages%20international%20collaboration,role%20in%20highlighting%20cultural%20diversity> (дата звернення: 18.03.2024).

УДК 327.3 (268:498:804):097 (043.2)

ВЗАЄМОВІДНОСИНИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ І КРАЇН СХІДНОЇ ЄВРОПИ НА ПОЧАТКУ XXI СТОЛІТТЯ

Юрій Максименко

Національний авіаційний університет

Науковий керівник – Олександр Поведа, к.політ.н., доц.

Ключові слова: Європейський Союз, виклики, євроінтеграція, Східна Європа.

Відносини між ЄС та країнами Східної Європи характеризуються активним розвитком та динамікою на початку 21-го століття. ЄС став для цих країн важливим партнером у проведенні реформ, модернізації та інтеграції в європейський простір; програми та ініціативи ЄС відіграли важливу роль у Східній Європі та сприяли створенню стабільних і процвітаючих суспільств. Однією з головних цілей ЄС у відносинах зі Східною Європою є створення регіонів миру, стабільності та процвітання. Ця мета є особливо важливою в той час, коли Україна, Молдова та Грузія переживають складні періоди політичних змін та конфліктів, і ЄС прагне не лише забезпечити мир у цих регіонах, але й сприяти економічному

зростанню та демократії в цих країнах. Іншою метою цих відносин є просування європейських цінностей, включаючи демократію та права людини. Це сприяє побудові відкритих суспільств у країнах «Асоційованого тріо» [1, с. 625], [5].

Основною програмою співпраці була Європейська політика сусідства (ЄПС), започаткована у 2003 році, яка спрямована на зміцнення демократії, належного врядування, ринкової економіки та безпеки в країнах-сусідах ЄС. Завдяки ЄПС країни Східної Європи отримали фінансову та технічну підтримку для проведення реформ у різних сферах життя. Створюючи зони вільної торгівлі та інвестуючи в економіку України, Молдови та Грузії, ЄС не лише зміцнив економічні відносини, але й сприяв підвищенню рівня життя та покращенню бізнес-середовища. Однак у цих відносинах існують певні виклики:

По-перше, внутрішньополітичні проблеми в Україні, Молдові та Грузії ускладнюють проведення реформ і зміцнення демократії. Корупція, нестабільність і вплив олігархів ускладнюють впровадження європейських стандартів. По-друге, Росія активно протидіє європейській інтеграції країн колишнього союзу, що ускладнює процес реформ і сприяє політичній нестабільності в регіоні. По-третє - брак фінансової підтримки. Україна, Молдова та Грузія потребують значних фінансових ресурсів для впровадження реформ та виконання Угоди про асоціацію. Без належної фінансової підтримки процес реформ може сповільнитися або навіть зупинитися [4, с. 55].

Незважаючи на вищевказані виклики, перспективи розвитку відносин між ЄС та трьома зазначеними країнами залишаються добрими: ЄС підтверджує свою підтримку європейської орієнтації України, Молдови та Грузії. Ці країни активно реформуються та наближаються до європейських стандартів. Однак для реалізації повного потенціалу співпраці необхідні подальші зусилля, спрямовані на вирішення внутрішніх проблем, зміцнення демократії та боротьбу з корупцією. Економічна, політична та соціальна ситуація в країнах Східної Європи має значний вплив на їхні зусилля щодо інтеграції з ЄС. Прагнення до європейської інтеграції є важливим рушієм демократичних змін та економічних реформ у регіоні. Однак економічні та соціальні проблеми східноєвропейських країн ускладнюють шанси на успішну інтеграцію з ЄС [3, с. 230], [2].

Висновок

Відносини між Європейським Союзом (ЄС) та країнами Східної Європи були асиметричними на початку 21-го століття: ЄС як донор мав значний вплив на регіональну політику та економіку, надаючи фінансову допомогу та інвестиції для підтримки економічних реформ та розвитку інфраструктури. З іншого боку, країни Східної Європи прагнули більшої автономії та захисту своїх національних інтересів. Таким чином, взаємодія між Європейським Союзом (ЄС) та країнами Східної Європи на початку 21-го століття була складною і неоднозначною. Незважаючи на спроби сприяти економічному, політичному та соціальному розвитку в регіоні, існуючі виклики та проблеми ускладнювали процес інтеграції та співпраці.

Список використаних джерел:

1. Віднянський С.В. Україна – Європейський Союз. основні етапи і проблеми співпраці. Україна в історії Європи XIX – початку XXI ст. історичні нариси. За ред. С. В. Віднянського. Київ. Інститут історії України, 2020. С 625. (дата звернення 19.03.2024)
2. Міністерство Юстиції України. Історія становлення відносин Україна-ЄС. [Електронний ресурс]. URL: <https://minjust.gov.ua/m/istoriyastanovlennya-vidnosin-ukraina-es> (дата звернення 19.03.2024)
3. Турчин Я., Астратович-Лейк Т., Горбача О. Східна політика Європейського Союзу. здобутки, виклики та перспективи. Львів. РОМУСПОЛІГРАФ, 2021. 230 с. (дата звернення 20.03.2024)
4. Міщук В.В. Розширення на схід як етап розвитку Європейського Союзу. Гілея науковий вісник. 2019. Вип. 141. С. 52-57. (дата звернення 20.03.2024)
5. Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council and the Council. Commission Opinion on Ukraine's application for membership of the European Union. 17.6.2022 URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=OJ:C:2022:126I:FULL&from=EN>. (дата звернення 21.03.2024)

УДК 355.45(963)(043.2)

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ СТРАТЕГІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ ФРАНЦІЇ

Анна Малолюб

*Національний авіаційний університет, Київ**Науковий керівник - Валентина Смець, ст.викладач***Ключові слова:** стратегія, безпека, оборона, захист.

Актуальність дослідження викликана тим, що Франція є однією з держав-членів ЄС з найбільш розвиненою національною стратегічною культурою. Перемога у Другій світовій війні, її роль як члена Ради Безпеки Організації Об'єднаних Націй, розвиток ядерної програми, яка надала країні статус ядерної держави, об'єднані з історичним розвитком відчуття глобальної місії на світовій арені, сприяв розвитку глобального бачення ролі Франції на світовій арені.

Об'єкт дослідження – стратегія національної безпеки Франції та її вплив на геополітичну Європу.

Глобальний опис довгострокового бачення та стратегії оборонної політики Франції представлено в білих книгах (*livre Blanc*), дві з яких були видані у 1972 та 1994 роках. Остання Біла книга з питань оборони та національної безпеки 2008 року містить основний вектор своїх попередників, але в ній водночас представлено й концепцію стратегії національної безпеки, яка раніше не була розроблена. До появи Білої книги з акцентом на національну оборону та безпеку 2008 року, стратегія безпеки Франції в основному базувалася на існуванні ядерного стримування, яке мало захистити націю від будь-якого нападу на її територію [5].

Нова стратегія національної безпеки дещо змінила організацію та роль Міністерства внутрішніх справ [1]. Французька стратегія озброєнь є важливим тематичним дослідженням у поточній глобальній трансформації оборонної промисловості та оборонних ринків. Франція передбачає низку стратегічних цілей. Ці цілі включають: розвиток багатонаціонального співробітництва та підвищення його ефективності, реструктуризація оборонної промисловості на європейський рівень, підвищення підзвітності оборонної промисловості та систематично проведення конкурентних процедур закупівель, та застосування промислових методів до управління програмою. Через високу терористичну загрозу, війну в Україні, кібератаки, Емануель Макрон представив нову стратегію національної безпеки до 2030 року [2].

Сучасна стратегія національної безпеки передбачає: захист кіберпростору, розширення стратегічних функцій, міцну економіку, ядерне стримування, збалансоване партнерство та збільшення масштабів співробітництва у євроатлантичному регіоні, здатність захищатися в гібридних сферах [3].

Першокласна кіберстійкість для Франції є важливим пріоритетом для забезпечення стратегічної національної безпеки. Саме ця ціль передбачає докладання зусиль в приватному та державному секторі та збільшення інвестицій у *France Relance*. Окрім того, створення регіональних груп для реагування на інциденти та створення *Cyber Campus*. Також важливим етапом є навчання та захист суспільства від кіберризиків [4].

Наступним етапом є розширення стратегічних функцій, що передбачає збалансовані відносини між країнами союзниками, відновлення політики європейського партнерства, провідна роль Франції у ключових сферах (військова мобільність, кібернетичні та гібридні загрози). Стратегія міцної економіки це насамперед про створення економіки, яка сприятиме оборонному мисленню. Фінансування для підтримки військово-промислової діяльності у випадку конфлікту або цивільної діяльності. Окрім того, сприятливе фінансування є необхідною умовою для довгострокового майбутнього суспільства.

Стратегія ядерного стримування передбачає подвоєння зусиль для зміцнення стратегічної культури, а також реалізацію надійної взаємної підтримки між ядерними та звичайними силами. Обставини, спровоковані війною в Україні спонукали Францію прийняти стратегію ядерного стримування для запобігання великої війни.

Щодо стратегії збалансованого партнерства, то вона стосується підсилення унікальної ключової ролі Франції в НАТО. Франція прагне посилити вплив на європейських союзників та застосувати серйозні зміни в готовності НАТО для майбутньої стратегічної стабільності. Стратегія захисту в гібридних сферах передбачає розробку інструментів протидії приватним військовим компаніям,

збройним угрупованням. Окрім того, захист критичної інфраструктури є пріоритетом в гібридних загрозах, також Франція заохочує розвиток провідних французьких виробників, світових лідерів у галузі підводного зв'язку та космічних операцій.

Висновок

Франція розробила та реалізує довгострокову стратегію національної безпеки, що адаптована до сучасних геополітичних загроз та враховує їх особливості, такі як: швидкість, характер та географічне поширення. Повномасштабна війна в Україні продемонструвала важливість врахування глобальних тенденцій та збільшення розвитку військового сектору в країні. Дана стратегія демонструє необхідність гарантувати свободу дій Франції та захистити її життєво важливі інтереси, які мають європейський вимір.

Список використаних джерел:

1. Міністерство Франції URL : <https://www.diplomatie.gouv.fr/en/french-foreign-policy/development-assistance/the-2030-development-agenda/> (Last accessed 04.03.2024)
2. Безпека Франції URL: <https://www.britannica.com/facts/France> (Last accessed 04.03.2024)
3. Нова стратегія безпеки URL: <https://www.freiheit.org/european-union/frances-new-security-strategy> (Last accessed 04.03.2024)
4. Стратегія національної безпеки Франції URL: <https://www.realinstitutoelcano.org/en/work-document/frances-national-security-strategy-wp/> (Last accessed 04.03.2024)
5. Французька стратегія URL: <https://www.strategie.gouv.fr/> (Last accessed 04.03.2024)

УДК 327 (043.2)

ОСОБЛИВОСТІ ВЗЄМОДІЇ ЄС З РЕГІОНАЛЬНИМИ ТА СВІТОВИМИ ЛІДЕРАМИ

Маргарита Мельничук

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Андрій Мороз, к.політ.н., доц.

Ключові слова: глобалізація, ЄС, міжнародні відносини, регіональна співпраця, інтеграція, економічне партнерство.

Європейський Союз відіграє ключову роль у глобальній політиці, економіці та інших сферах міжнародних відносин. З його зростаючим впливом розширюється динаміка взаємодії з іншими регіональними та світовими лідерами. Трансформація цих взаємин відображає складний процес адаптації до змін у геополітичному, економічному та соціокультурному контексті.

Мета роботи полягає в обґрунтуванні особливостей еволюції взаємодії ЄС з іншими регіональними та світовими лідерами, розгляді поточного стану міжнародних відносин.

Матеріали та методи. Аналіз та синтез наукових статей, звітів, публікацій, що стосуються зовнішньої політики ЄС та взаємодії з іншими країнами світу. Збір та аналіз даних з різних джерел, таких як статистичні дані, опитування громадської думки, інтерв'ю з експертами та представниками уряду для виявлення тенденцій у взаємодії ЄС з іншими лідерами.

На тлі глобальних викликів, таких як зміна клімату, криза міграції, торговельні конфлікти та пандемія, відносини ЄС з іншими лідерами стають все більше важливими для забезпечення стабільності та процвітання. Перед ЄС постає завдання адаптації зовнішньої політики до нових реалій, які базуються на принципах співпраці та партнерства.

Трансформація змін у взаємодії ЄС з іншими регіональними та світовими лідерами відображає складні динаміки, які відбуваються в сучасному світі.

Ріст геополітичної нестабільності, економічні та політичні кризи у різних регіонах світу впливають на взаємодію ЄС з іншими світовими лідерами. Це може включати зміну балансу сил у світі та перегляд стратегічних пріоритетів [1].

Умови та обсяги торговельних відносин між ЄС та іншими лідерами зазнають змін у контексті глобальних торговельних тенденцій, тарифних бар'єрів та угод про вільну торгівлю. При цьому реформи

та зміни в міжнародних інституціях, таких як ООН, Світовий банк, Міжнародний валютний фонд тощо, також впливають на взаємодію ЄС з іншими лідерами.

Європейський Союз веде активну зовнішню політику та розвиває стратегії співпраці з різними географічними регіонами, включаючи Північну Америку, Азію, Африку та Латинську Америку.

Таблиця 1

Обґрунтування основних стратегій співпраці зі світовими лідерами [1]

Північна Америка (США та Канада)	Стратегії співпраці включають розвиток вільної торгівлі та зниження тарифних бар'єрів. Політична співпраця: Важливість політичного діалогу та співпраці в глобальних питаннях, таких як боротьба зі зміною клімату, боротьба з тероризмом та міжнародна безпека.
Азія	Торговельні та економічні відносини: Зосередження на розвитку вільної торгівлі та інвестиційних партнерств з країнами Азії (Китай, Японія, Корея та ASEAN). Стратегічне партнерство: Співпраця в глобальних питаннях, таких як зміна клімату, енергетика, цифрова трансформація та миротворчість.
Африка	Розвиток та співпраця: Розвиток економічних, торговельних та інвестиційних відносин, сприяння сталому розвитку, вирішення проблем міграції та боротьба з бідністю. Миротворчість та безпека: Співпраця в питаннях боротьби з тероризмом та зміцнення безпеки.
Латинська Америка	Торговельні відносини та інвестиції: укладання угод про вільну торгівлю. Співпраця в глобальних питаннях зі зміни клімату, боротьби зі злочинністю та наркоторгівлею.

Ці стратегії співпраці з різними географічними регіонами допомагають ЄС зміцнити свою роль як глобального гравця та сприяти міжнародній стабільності та розвитку.

Висновок

Таким чином, глобальні тенденції, такі як зміни в геополітичних структурах, економічний розвиток інших регіонів, безпекові загрози, кліматичні зміни та пандемії, впливають на зміну динаміки взаємин ЄС з іншими світовими лідерами. Ці тенденції вимагають від ЄС адаптації своїх стратегій та співпраці з іншими країнами для вирішення спільних викликів і досягнення спільних цілей в глобальному масштабі.

Список використаних джерел:

1. Securing Europe's place in a new world order. ERT. Vision Paper 2024-2029. URL: <https://ert.eu/wp-content/uploads/2023/10/ERT-Vision-Paper-2024-2029-Full-version> (Last accessed: 14.03.2024).

УДК 327.7(477)(043.2)

РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ УРЯДОВИХ ТА НЕУРЯДОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ПОВОЄННІЙ ВІДБУДОВІ УКРАЇНИ

Валерій Мініцький

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Валентина Ємець, старший викладач

Ключові слова: Повоєнна відбудова, повоєнне відновлення, громадянське суспільство, міжнародні урядові організації, міжнародні неурядові організації, держава.

Функціонування міжнародних урядових та неурядових організацій у повоєнній відбудові виконує одну із ключових ролей щодо відновлення соціально-економічного та політичного благополуччя держави після конфліктів, війн та кризових ситуацій. Такі організації, зазвичай, залучаються для забезпечення певної координації зусиль у багатьох сферах відновлення, включаючи людські ресурси, фінансову та експертну підтримку, охорону здоров'я, освіту, економічний і промислово-технологічний розвиток, гуманітарну допомогу, а також сприяють запровадженню правових та соціальних реформ.

Вплив міжнародних організацій на повоєнне відновлення країни є досить значним та вирішальним для успішної її відбудови. Міжнародні урядові та неурядові організації можуть надавати, зокрема, гуманітарну допомогу для цивільного населення у районах конфлікту або війни, забезпечувати медичну допомогу, притулок, надання необхідних ресурсів та продуктів харчування. Їх діяльність, також, спрямована на координацію зусиль з оптимізації використання ресурсів; сприяння розвитку реформ та стабілізації економічної ситуації, тобто, урядові та неурядові організації мають допомогти у відновленні розвитку економіки, освіти, сприяти залученню довгострокових інвестицій та розвитку законодавства. [3].

Яскравим прикладом участі міжнародних урядових та неурядових організацій у повоєнній відбудові держави може бути повоєнне відновлення Боснії і Герцеговині, під час якого активність міжнародних організацій була спрямована на формування співпраці із громадянським суспільством [4]. Така співпраця сприяла виробленню пропозицій та ініціатив суспільства, що були спрямовані на вирішення регіональних та місцевих проблем. За підтримки міжнародних неурядових організацій були реалізовані проекти, що стосувались розбудови держави.

Стратегія співпраці міжнародних організацій з громадськістю держави була спрямована на економічний розвиток Боснії і Герцеговині, оскільки міжнародні неурядові організації є менш бюрократичними, працюють відкрито, що характеризується їхньою гнучкістю до виконання поставлених завдань навідріз від державного сектору. Це дозволяє розробляти та досить швидко реалізовувати громадські проекти, програми; проводити опитування. Діяльність міжнародних неурядових організацій має більшу автономію та більше простору для впровадження ініціатив громадянського суспільства, обговорювати важливі питання та поєднувати різноманітність думок та поглядів [2].

Для успішного повоєнного відновлення України необхідно розробити певну стратегію, що міститиме в собі партнерську діяльність міжнародних організацій та громадянського суспільства для досягнення загальнодержавних цілей [1].

Ефективна партнерська діяльність можлива у різних сферах реалізації державної політики, наприклад, створення єдиної платформи, на якій будуть представлені всі проекти та ініціативи щодо екологічного відновлення, використання зеленої енергетики, ініціативи щодо відновлення замінованих територій та територій, що зазнали екологічних катастроф.

Основним завданням партнерської діяльності має стати стимулювання участі громадян для розвитку суспільства. Громадськість для міжнародних урядових та неурядових організацій виступає своєрідним механізмом наглядового контролю за розподілом коштів та їх використанням при реалізації проектів по відбудові.

Проаналізувавши усі аспекти діяльності міжнародних урядових та неурядових організацій за допомогою методу SWOT-аналізу, можна окреслити переваги та недоліки діяльності цих організацій в повоєнному відновленні України.

Табл.1.

Аналіз функціонування міжнародних урядових та неурядових організацій у повоєнному відновленні України

Переваги	Недоліки	Можливості	Загрози
Співпраця держави із міжнародними організаціями та громадянським суспільством	Відсутність єдиної платформи для співпраці	Розробка єдиного формату, який буде містити відкриті інформацію щодо співпраці органів державної влади та громадянського суспільства із міжнародними організаціями	Політичні розбіжності між органами державної влади та громадянським суспільством у співпраці з міжнародними організаціями

Переваги	Недоліки	Можливості	Загрози
Створення тематичних груп та формування ефективних умов для реалізації спільних проєктів	Недостатня прозорість влади у підборі представників громадськості для співпраці з міжнародними організаціями	Формування спільних проєктів, які мають бути основою для кооперації усіх сторін	Розбіжності та непорозуміння у формуванні єдиної платформи щодо співпраці. Несприйняття громадянського суспільства як активного учасника політичних відносин у спільному проєкті із міжнародними урядовими та неурядовими організаціями
Участь в імджевих національних проєктах	Відсутність спільних імджевих ініціатив державних органів влади та представників громадянського суспільства у співпраці із міжнародними організаціями	Привернення уваги міжнародної аудиторії до позиціонування держави на міжнародній арені	Високий рівень корупції

Висновок

Актуальним питанням є створення та функціонування єдиного спільного та прозорого форуму між державою, громадянським суспільством та міжнародними організаціями, що функціонуватиме у сфері повоєнного відновлення української держави. Саме тому, співпраця уряду держави з міжнародними організаціями та громадянським суспільством сприятиме формуванню та реалізації успішних механізмів повоєнного відновлення.

Список використаних джерел:

1. Мошенець О. Яка модель повоєнного відновлення спрацює в Україні? URL: https://lb.ua/blog/olena_moshenets/533342_yaka_model_povoienного_vidnovlennya.html
2. Післявоєнна відбудова Боснії і Герцеговини. Центр Дністрянського. URL: <https://dc.org.ua/news/reconstruction-bosnia>
3. Crowther S., The role of NGOs, Local and International, in Post-war Peacebuilding: Committee for Conflict Transformation Support / CCTS Newsletter, 2001. 18p. URL: <https://rc-services-assets.s3.eu-west-1.amazonaws.com/s3fs-public/newsletter15.pdf>
4. Stubbs P., The role of NGOs in social reconstruction in Post-Yugoslav countries, May 1997. URL: <https://odihpn.org/publication/the-role-of-ngos-in-social-reconstruction-in-post-yugoslav-countries/>

УДК 004.8:327.8(73:510)(043.2)

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ У СТРАТЕГІЧНОМУ ПРОТИСТОЯННІ США ТА КНР

Катерина Нестеренко

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Ржевська Н. Ф., д.політ.н., проф.

Ключові слова: штучний інтелект, США, КНР, мікрочіпи, стратегічне протистояння.

Ключова праця Алана Тюрінга «Обчислювальні машини та розум» (1950) починається простим запитанням: «Чи можуть машини мислити?».

Через складність визначення мислення як такого, дослідник пропонує пройти простий тест – гру в імітацію. Уявимо, що ви є пошуковець двох сутностей і ваше завдання, лише за допомогою письмового тексту, визначити, хто є людиною, а хто — комп'ютером [1]. Якщо комп'ютер зможе обдурити вас, і ви подумаєте, що це – людина, тоді ця машина пройшла випробування, що стало відомим як тест Тюрінга.

Понад сім десятиліть цей тест був загально визнаним недосяжним еталоном для «розумних» машин, та все змінилося з появою загальнодоступних засобів штучного інтелекту, зокрема великих мовних моделей, таких як ChatGPT, Bard та Wu Dao 2.0. У різних професійних та академічних тестах мовні моделі показують кращі результати, ніж люди. Саме тому, майже у кожному сегменті людської діяльності, де цінність представляв людський розум, масово запроваджуються технології штучного інтелекту [2]. Вплив цієї технології постійно збільшується, як на побутовому, так і на стратегічному рівнях. Стає зрозумілим, що у інформаційному суспільстві, до якого прагнуть провідні держави світу, штучний інтелект стає дедалі впливовішим інструментом у світовому суперництві.

Штучний інтелект є потужним інструментом для проведення інформаційно психологічних операцій. Виходячи з теорії, припустимо, що певні політичні лобісти чи інші зацікавлені в інформаційному впливі сторони, організують роботу великої кількості передових ШІ, що можуть генерувати текст і відео. Завдяки цьому створюється група не існуючих інфлюенсерів, що взаємодіють між собою та з аудиторією і формують правдоподібне враження, постійно створюючи контент, але насправді, це – автоматизоване кільце інформації, що, майже, не потребує людських зусиль. Воно дає змогу маніпулювати суспільною думкою, а технології «deepfake» та накручування коментарів це – тільки вершина айсбергу. Все це можливо реалізувати, навіть, без специфічних технічних навичок, а лише завдяки сучасній технології штучного інтелекту.

У 2019 р. незалежна комісія національної безпеки, заснована Конгресом США подала звіт про стратегію перемоги в епоху штучного інтелекту, що включає рекомендації щодо управління ризиками та можливостями використання ШІ у національній безпеці та обороні.

Головним стратегічним супротивником у інформаційно-технологічній гонці було визначено Китай, який в силу стрімких темпів розвитку та значного виробничого потенціалу, може перевершити США у довгостроковій перспективі й становитиме загрозу безпеці держави та потенційно може стати критичним фактором у всіх сферах воєнного протистояння [3]. Сполучені Штати особливо вразливі у питаннях поставок та виробництва сучасних найпрогресивніших мікрочіпів, що є критично важливими для використання штучного інтелекту. У цьому контексті актуальною проблемою є те, що головним світовим виробником критично важливої напівпровідникової продукції та найсучасніших мікрочіпів є Тайвань, що охоплює 90% частку світового ринку. Відповідно до стратегії, обмеження технологічного розвитку КНР та забезпечення безпеки ланцюгів постачання з Тайваню вбачається пріоритетними завданнями.

В умовах світової монополії тайванських виробників та виробничих і імпорتنних обмежень з боку США, Китай, що намагається наздогнати США у гонці ШІ, у плані нової п'ятирічки 2021 р., особливу увагу зосередив на науково-дослідних та дослідно-конструкторських роботах у напрямках hard-tech, а саме напівпровідників, складного виробництва та корпоративних програм, щороку підвищуючи фінансування на 7% [4].

Із зростанням виробництва товарів повсякденного вжитку, що потребують передових технологій ШІ, на світовому ринку спостерігається велика нестача відповідних мікрочіпів. Без цього стає просто неможливо виробляти продукцію із швидкістю, достатньою для задоволення попиту. Нещодавно, у КНР створено над швидкий мікрочіп, що обробляє інформацію в 3000 разів швидше, ніж аналоги, хоча і має певні обмеження в застосуванні, це вказує на значний потенціал китайських розробок [5]. Зараз Китай може забезпечити себе тільки на 17% від загальної потреби у мікрочіпах.

Висновок

У стратегічному інформаційно-технологічному протистоянні КНР та США значну роль відіграють технології ШІ, що безпосередньо впливають на внутрішній розвиток та формування геополітичного курсу держав. Стратегія стримування імпорту напівпровідників є досить ефективною і зможе у короткостроковій перспективі забезпечити достатній інформаційно технічний розрив для потенціалу

США та КНР, однак згодом вона має бути переглянута та актуалізована, враховуючи зростаючу конкурентоспроможність китайських розробок та геополітичну ситуацію довкола Тайваню.

Список використаних джерел:

1. I-Computing Machinery and Intelligence A. M. Turing URL: <https://academic.oup.com/mind/article/LIX/236/433/986238> (дата звернення 24.03.2024)
2. TECHNOLOGY How Smart is ChatGPT? URL: <https://www.visualcapitalist.com/how-smart-is-chatgpt/> (дата звернення 24.03.2024)
3. The National Security Commission on Artificial Intelligence URL: <https://cybercemetery.unt.edu/nscai/20211005220330/https://www.nscai.gov/> (дата звернення 24.03.2024)
4. П'ятирічка технологій. Китай рік давив ІТ-компанії, щоб ті перейшли на інший бізнес. URL: <https://forbes.ua/inside/pyatiletka-tekhnologiy-kitay-god-davil-it-kompanii-chtoby-te-pereklyuchilis-na-drugoy-biznes-zachem-20012022-3315> (дата звернення 24.03.2024)
5. Chinese scientists create chip that can perform AI task 3,000 times faster than Nvidia's A100: study URL: <https://www.scmp.com/news/china/science/article/3239998/chinese-scientists-create-chip-can-perform-ai-task-3000-times-faster-nvidias-a100-study> (дата звернення 24.03.2024)

УДК 327.7 (043.2)

ПРІОРИТЕТИ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ США В НОВИХ ГЕОПОЛІТИЧНИХ УМОВАХ

Карина Нечипорук

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Максим Ялі, к.політ.н., доц.

Ключові слова: геополітичні зміни, пріоритети зовнішньої політики США, забезпечення безпеки та стабільності, лідерство США в світі.

Світ переживає значні геополітичні зміни, пов'язані з посиленням Китаю, зростанням націоналізму та популізму, а також з викликами, що постали перед міжнародним порядком, заснованим на правилах.

Зміна геополітичного ландшафту:

- Зростання Китаю як економічної та військової сили кидає виклик гегемонії США.
- Російська агресія проти України дестабілізує Європу та ставить під сумнів порядок, заснований на правилах.
- Націоналізм та популізм зростають у багатьох країнах, що шкодить міжнародній співпраці.
- Пріоритети зовнішньої політики США:
- Збереження лідерства США в світі та стримування зростання Китаю.
- Захист демократії та міжнародного порядку, заснованого на правилах.
- Протидія російській агресії та підтримка України.
- Боротьба з тероризмом та транснаціональною злочинністю.
- Сприяння економічному зростанню та процвітанню.
- Вирішення глобальних проблем, таких як зміна клімату та пандемії.
- Інструменти зовнішньої політики США:
- Дипломатія
- Економічна допомога
- Військова сила
- Міжнародні союзи та партнерства
- Виклики для зовнішньої політики США:
- Зростання багатопольярного світу
- Складність геополітичних викликів
- Обмеженість ресурсів
- Внутрішньополітичні розбіжності в США.

Підтримка та зміцнення зв'язків з Європейським союзом, НАТО та іншими традиційними партнерами для забезпечення безпеки та стабільності в регіоні.

Активна участь у міжнародних місіях та дипломатичних зусиллях для врегулювання конфліктів та криз, зокрема в Сирії, Україні, та на Близькому Сході.

Розвиток стратегічного партнерства з ключовими регіональними гравцями, такими як Індія, Японія та південно-східні країни Азії, для балансування впливу Китаю та забезпечення стабільності у регіоні. Співпраця з міжнародними партнерами у сферах боротьби з кліматичними змінами, тероризмом, пандеміями та іншими глобальними загрозами.

Підтримка вільної торгівлі та розвитку економічних зв'язків через укладання та підтримку торговельних угод та міжнародних економічних ініціатив. Розвиток стратегій та інфраструктури для захисту від кібератак та забезпечення кібердетеренту в нових геополітичних умовах, де кібербезпека стає все важливішою.

Співпраця з міжнародними партнерами у боротьбі з транснаціональними злочинними організаціями та терористичними групами для забезпечення внутрішньої безпеки.

Активна підтримка демократичних рухів та захист прав людини в різних країнах світу, відповідно до основних цінностей США.

Висновок

Зовнішня політика США має адаптуватися до нових геополітичних умов. США повинні зберегти своє лідерство, одночасно співпрацюючи з іншими країнами для вирішення глобальних проблем.

Список використаних джерел:

1. The Biden Administration's Interim National Security Strategic Guidance. (2021, March), - URL: <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2021/03/NSC-1v2.pdf>

2. The State of the World 2023. (2023), - URL: <https://www.gth2023.com/agenda2023/state-of-the-world-2023>

3. The National Security Strategy of the United States of America. (2017, December), - URL: <https://trumpwhitehouse.archives.gov/wp-content/uploads/2017/12/NSS-Final-12-18-2017-0905.pdf>

УДК327.5:355.01(477+470+571)"312" (043.2)

ПОВНОМАСШТАБНА АГРЕСІЯ РФ ПРОТИ УКРАЇНИ: ВПЛИВ НА СУЧАСНІ МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ

Дмитро Паламарчук

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Олексій Мендрін, Ph.D., ст.викладач

Ключові слова: світовий порядок, Україна, Росія

Вже два роки Європа переживає найбільший за масштабами конфлікт з часів Другої світової війни. До того ж, 7 жовтня 2023 року охопило полум'ям Сектор Гази на території палестинській автономії в Ізраїлі. В Африці один за одним скидають уряди, а до влади приходять заколотники. У Південній Америці Венесуела оголосила результати референдуму, в якому абсолютна більшість підтримала претензії на сусідній регіон – Ессекібо, що належить Гаяні. І все це затьмарює перспектива великої війни в Тихому океані на захист Тайваню, в якій потенційно беруть участь дві найпотужніші держави постбіполярного світу, а саме: Сполучені Штати Америки та Китайська Народна Республіка.

Для більш широкого розкриття визначеної теми були залучені праці Збігнева Парафьяновича, Генрі Кіссинджера та Лукаса Мілевські [2; 1; 5], як такі, що, на нашу думку найбільше презентують позиції сучасних аналітиків щодо перспектив та тенденцій розвитку сучасних міжнародних відносин. Для наукового обґрунтування результатів дослідження впливу війни між Росією та Україною на міжнародні відносини використаний метод аналізу і синтезу а також метод описовості.

В останні двадцять років військова, економічна та політична домінантність США, як наймогутнішого гравця міжнародних відносин, значно зменшилася. Нездатність США та Європи загалом покарати агресора, Росію, за окупацію Донбасу та анексію Криму в 2014 році, спонукала російський режим до агресивніших дій. Це було сприйнято як шанс того, щоб витіснити американський вплив з центральної Європи. НАТО відкинуло ультиматум, який керівництво РФ висунули у грудні 2021 року. Водночас НАТО відкинуло політику військового стримування Кремля. Зазначені кроки означали,

що НАТО фактично відвернулися від України. Як зазначає Zbigniew Parafianowicz у своїй роботі «Polska na wojnie» «Джейк Салліван стверджував, що війна скоро закінчиться. Українців мали знищити протягом трьох днів. Максимум тиждень» [2, с. 67].

Незабаром стало зрозуміло що Росія не підкорить Україну. Європа стала на порозі остаточного прийняття рішення про нарощування військової потужності. Росія вирішила поставити все, щоб зруйнувати Pax Americana. Однак для США з наближенням виборів постало питання вибору одного з трьох шляхів подальшого розвитку міжнародних відносин. Перший шлях – це концентрація на основному ворозі Китаю, другий – це продовження нарощування підтримки Україні та третій, згідно з яким США ізоляціонуються від світу.

Розгляньмо перший варіант з точки зору прихильника такої політики в Сполучених Штатах Америки. Виразником такої позиції виступає зокрема ключова персона у Білому домі Елбридж Колбі. Прихильники переконані в тому, щоб зосередити зусилля і ресурси США повністю на найважливішому напрямку східній Азії. Більш того весь східно-азійський регіон, який вже є економічним центром світу, зростає і якщо США хочуть залишатися домінантною силою в регіоні то їм доведеться проявити усі свої сили. Але ресурси США обмежені. Європа повинна дбати про свою безпеку вивільняючи таким чином американські ресурси [3].

Однак у такому випадку Україні загрожує замороження конфлікту. Росія зможе доволі швидко відновити свої сили та нанести потенційний удар просто в найслабшу точку НАТО, а саме країни Балтії Згідно із дослідженнями LRT.IT та Foreign policy research institute а також заяв президента України, міністрів закордонних справ Естонії, Литви та президента Латвії, якщо не дати гідний відсіч Росії зараз то через 5 – 10 років впадуть країни Балтії [4; 5; 6; 7; 8; 9]. Це чітко, якщо США перестане підтримувати Україну то за кілька років НАТО припинить своє існування, а разом з ними і країни Балтії.

Найоптимістичним розвитком подій для світового порядку виглядає другий варіант. США не зменшують, а навпаки збільшують допомогу та підтримку Україні, яка постійною війною не дає Росії діяти агресивно. Українці будуть і далі знижувати військовий потенціал Росії, таким чином зменшуючи загрозу, яку Росія представляє для НАТО. Таким чином в майбутньому зіткненні США та Китаю, друга сторона втратить свого наймогутнішого союзника на континенті.

Третій варіант напевно найбільш апокаліптичний та найменш імовірний. В цьому варіанті США відходять від ролі світового лідера як це було у 1920-ті роки. Однак світ став занадто глобалізованим, а США ніяк не зможуть відійти від ролі лідера демократичного світу, адже самі США є гарантом стабільності тої системи за яку США так довго боролися. Без підтримки США ООН припине своє існування як і колись Ліга Націй. Всі міждержавницькі структури, які підтримували та забезпечували економічну, військову та політичну могутність США припинять своє існування.

Висновок

Світ стоїть перед вирішальним вибором який вплине на долю світу. Цей вибір основи майбутнього світового порядку визначить долю мільярдів людей на десятиліття вперед. Війна назавжди повернулася в повсякденне життя світу і вона не зникне найближчим часом. Зараз формується новий світовий порядок. І як раз зараз цей світовий порядок буде результатом наших теперішніх дій.

Список використаних джерел:

1. Кіссинджер Г. Дипломатія. Пер. з англ. М. Гоцацюка, В. Горбатька – К.: Вид. група КМ-БУКС, 2023. – 864 с.
2. Parafianowicz Z. Polska na wojnie. W.: Czerwone i Czarne Sp. z o.o. sp. k., 2023. – 264 с.
3. Colby E. Official twitter page // X (former Twitter). URL: <https://twitter.com/ElbridgeColby/status/1736107078387662942> (Date accessed: 23.03.2024).
4. Lithuanian Radio and Television (LRT) Secret Kremlin document reveals Russia's plans for Baltic states // LRT investigation. URL: <https://www.lrt.lt/en/news-in-english/19/1973471/secret-kremlin-document-reveals-russia-s-plans-for-baltic-states-lrt-investigation> (Date accessed: 23.03.2024).
5. Milevski L. Foreign policy research institute. How Long Do the Baltic States Have? Planning Horizons for Baltic Defence // Foreign policy research institute . URL: <https://www.fpri.org/article/2023/07/how-long-do-the-baltic-states-have-planning-horizons-for-baltic-defense/> (Last accessed: 23.03.2024)

6. Putin won't stop at Ukraine, Zelensky says on Baltics tour amid wavering on aid // France 24. URL: <https://www.france24.com/en/europe/20240110-zelensky-visits-baltic-allies-amid-doubts-over-aid-for-ukraine> (Date accessed: 23.03.2024).

7. Gera V. Associated Press Estonia's foreign minister says the Baltics have 3 or 4 years to prepare for Russian 'test' of NATO // ABC News. URL: <https://abcnews.go.com/International/wireStory/estonias-foreign-minister-baltics-3-4-yearsprepare-107230484> (Date accessed: 23.03.2024)

8. Russia will not stop in Ukraine, warns Latvian foreign minister // Financial Times. URL: <https://www.ft.com/content/7b94ec46-c761-4de3-8df7-055602ace279> (Date accessed: 23.03.2024).

9. Kholina M. Russia may attack Baltic States if not stopped in Ukraine - Lithuanian Foreign Minister // RBC-Ukraine. URL: <https://newsukraine.rbc.ua/news/russia-may-attack-baltic-states-if-not-stopped-1705925506.html> (Date accessed: 23.03.2024).

УДК 327:341.3 (043.2)

ВІЙСЬКОВА ДОПОМОГА США УКРАЇНІ: ПРАКТИЧНИЙ ВИМІР

Олександра Панченко

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Ігор Дерев'янюк, к.і.н., доц.

Ключові слова: США, Україна, військова допомога.

Російська повномасштабна збройна агресія проти України, що розпочалась 24 лютого 2022 року, стала однією з найгостріших геополітичних криз сучасності. Україна опинилась перед екзистенційною загрозою, що зумовило потребу в міжнародній допомозі, зокрема військовій. У цьому контексті допомога США відіграють ключову роль у забезпеченні обороноздатності України і стримуванні російської агресії.

Сполучені Штати є лідером підтримки України за всіма критеріями. Керівництву США вдалося об'єднати країни НАТО для довгострокової допомоги Збройним Силам України, які борються за свободу своєї країни. Після повномасштабного вторгнення РФ в Україну, підтримка США України в питаннях постачання різних типів озброєння та фінансової допомоги була і є дуже суттєвою. Наприклад, тільки орієнтовний перелік озброєння, взятий з відкритих джерел, включає в себе: 11 вертольотів Mi-17, 200 бронетранспортерів M113, 7000 одиниць піхотного озброєння, комплекси Javelin та Stinger у значній кількості, дев'яносто 155 мм гаубиць M777 та боєприпасів до них, мобільні реактивні системи залпового вогню M142 HIMARS/M720 MLRS, дрони-камікадзе Switchblade, бронемашини M2 Bradley, танки Abrams, ППО Patriot, засоби супутникового зв'язку, 75 000 бронежилетів та шоломів, багато іншого обладнання [4].

Щороку Сполучені Штати, переслідуючи свої безпекові, економічні та гуманітарні інтереси, надсилають мільярди доларів допомоги – і це набагато більше, ніж будь-яка інша країна [3].

За даними німецького науково-дослідного інституту Kiel Institute for the World Economy, адміністрація Джо Байдена та Конгрес США спрямували близько 75 мільярдів доларів на допомогу Україні, яка включає гуманітарну, фінансову та військову підтримку. Ця підтримка є життєво необхідною для українських громадян та установ, включаючи біженців, правоохоронні органи та незалежні ЗМІ, але найбільша частина допомоги була пов'язана саме з військовими [1].

Насамперед, військова допомога спрямована на забезпечення України сучасними системами озброєння, навчання особового складу та надання українським військовим актуальних розвідувальних даних в реальному масштабі часу. Військова допомога, надана Сполученими Штатами та іншими союзниками, відіграла ключову роль в обороні України та її контрнаступі проти Росії. Лідери США та союзників вважають вторгнення Росії жорстокою та незаконною агресивною війною на кордоні НАТО.

Але союзники по НАТО побоюються бути втягнутими безпосередньо у бойові дії, що може різко підвищити ризик ядерної війни. Однак із розгортанням бойових дій, багато урядів-донорів виявили бажання надати Україні більш складні засоби озброєння, такі як бойові танки та сучасні винищувачі. Влітку 2023 року США погодилися дозволити європейським союзникам надати Україні F-16 американського виробництва. Перша передача цих передових винищувачів очікується в середині 2024

року.

За два роки війни загальна сума військової допомоги США Україні з 2014 року перевищила 13 мільярдів доларів, тільки у 2023 році США виділили Україні понад 8 мільярдів доларів військової допомоги [2].

Разом з тим, обсяг підтримки, який надається США, насамперед військової допомоги, не можна назвати достатнім для досягнення значного успіху на полі бою. Україні життєво необхідні високоточна далекобійна зброя, літаки, засоби протиракетної оборони, засоби радіоелектронної боротьби та багато інших видів озброєння. Без високотехнологічного озброєння неможливо перемогти агресора, який має майже невичерпні, в порівнянні з Україною, запаси людських ресурсів, танків, літаків, гармат та інших типів зброя для вбивства.

Висновок

Військова допомога з боку США є важливим фактором у протидії російській агресії. Ця підтримка дозволяє Україні захищати свою суверенітет та територіальну цілісність та зберігати стійкість перед російською агресією. Україна потребує подальшої військової допомоги з боку США та інших країн для продовження оборони від російської агресії та звільнення окупованих територій.

Список використаних джерел:

1. How Much Aid Has the U.S. Sent Ukraine? URL: <https://www.cfr.org/article/how-much-aid-has-us-sent-ukraine-here-are-six-charts>
2. У 2023 році США надали Україні допомоги приблизно на 24 млрд дол. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/mzs-pidsumky-2023>
3. U.S. Security Assistance to Ukraine URL: <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/IF/IF12040>
4. Behind the Debate over U.S. Military Aid to Ukraine URL: <https://www.crisisgroup.org/united-states/behind-debate-over-us-military-aid-ukraine>

УДК 339.9 (043.2)

ВСТУП УКРАЇНИ ДО НАТО: ОЦІНКИ МОЖЛИВОСТЕЙ ТА РЕАЛЬНІ ПЕРСПЕКТИВИ

Анастасія Пилаєва

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Артем Сапсай, к.політ.н, доц.

Ключові слова: відносини України з НАТО, позиція країн НАТО, перспективи вступу.

Актуальність теми визначається з нагальної потреби реагувати на сучасні геополітичні виклики. З урахуванням конфлікту України з Росією, вступ України в НАТО стає стратегічно важливим кроком для забезпечення безпеки країни та стабільності в регіоні. Питання вступу України в НАТО має велике геополітичне значення для регіону Центральної та Східної Європи, а також для міжнародної системи безпеки загалом.

Об'єктом дослідження є процес самого вступу України в НАТО та всі аспекти, які пов'язані з цим процесом. Дослідження політичного контексту та обговорення внутрішніх політичних процесів в Україні, в тому числі рішення політичних партій та громадської думки щодо вступу в НАТО. Аналіз безпекових вимог НАТО та можливостей України в їх виконанні, оцінка впливу вступу в НАТО на безпеку країни та регіону в цілому. Вивчення дипломатичних взаємин України з країнами-членами НАТО та процесів взаємодії з альянсом у контексті вступу.

Методи дослідження включають аналіз міжнародних відносин, зокрема позиції країн НАТО до України, аналіз зовнішньої політики країн.

Відносини між Україною і НАТО почали формуватися ще на поч. 90-х рр. ХХ ст., а з 2014 р. у зв'язку з незаконною анексією Криму РФ, співробітництво між Україною та НАТО було активізовано. Від початку повномасштабного вторгнення РФ у лютому 2022 р. НАТО стоїть на боці народу України, її демократично обраних державних інституцій та заявляє про підтримку незалежності, суверенітету і територіальної цілісності України в межах її міжнародно визнаних кордонів.

На Мадридському саміті НАТО у 2022 р. держави-члени Альянсу ухвалили рішення щодо розширення Комплексної програми допомоги (КПД) та подальше збільшення підтримки України,

зокрема, щодо паливних матеріалів (у т.ч. авіаційного пального), військового навчального обладнання, засобів боротьби з БПЛА, обладнання для знешкодження вибухонебезпечних предметів, понтонно-мостових засобів, укриттів та генераторів, машин швидкої допомоги, пожежних машин. У довгостроковій перспективі НАТО прагне сприяти зусиллям України на шляху повоєнної відбудови і реформ. Можна виділити такі основні пункти:

- 1) Вступ України до НАТО, тобто пояснення важливості теми в контексті сучасних політичних та безпекових викликів.
- 2) Спільні Цінності та Зобов'язання НАТО (аналіз того, як Україна може відповідати цінностям та стандартам НАТО).
- 4) Безпекові виклики для України та роль НАТО (аналіз сучасних загроз та погляд на те, як НАТО може допомогти в їх вирішенні).
- 5) Дипломатичні аспекти вступу до НАТО (розгляд зусиль України в контексті дипломатичного взаємодії з іншими членами НАТО).

Висновок

Вступ України до НАТО є не лише важливою, але й надзвичайно необхідною перспективою з декількох ключових причин.

Перш за все, членство в НАТО забезпечить Україні найвищий рівень безпеки. Сучасний світ повний геополітичних викликів та загроз, і тільки колективний захист, який надає НАТО, може забезпечити національну безпеку України в умовах нестабільності та конфліктів. Крім того, членство в НАТО означає глибоку інтеграцію в євроатлантичну спільноту, що дозволить Україні активізувати співпрацю з іншими країнами-членами та зміцнити свою позицію на міжнародній арені.

Список використаних джерел:

1. Початок відносин України з НАТО (Марина Іліка-асистент каф.між.права) <https://law.chnu.edu.ua/vstup-ukrainy-do-nato-dosiahnennia-problemy-ta-perspektyvy/> (дата звернення 30.04.2023)
2. Деталі нової пропозиції щодо розширення Альянсу (група представників Європейської народної партії) <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2023/02/23/7156788/> (дата звернення 23.02.2023)
3. Річна національна програма під егідою Комісії Україна — НАТО (Вікторія Вдовиченко-програмний дир.з безпекових студій) https://lb.ua/world/2023/11/30/586875_noviy_plan_reform_chi_vidchinit_nato.html (дата звернення 30.11.2023)
4. Реальний шлях до членства в НАТО (Укрінформ. Володимир Горбулін) <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/realnij-shlyah-do-chlenstva-v-nato-tri-chinniki-sh/> (дата звернення 20.03.2023)

УДК 314.15(477)(043.2)

ВПЛИВ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА ДЕМОГРАФІЧНИЙ ЧИННИК В УКРАЇНІ

Ольга Пінківська

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Сергій Троян, д.і.н., проф.

Ключові слова: війна, демографічні прогнози, населення, міграція

Повномасштабна збройна агресія РФ проти України та воєнні дії, які продовжують вести російські війська призвели до загибелі й травмування цивільного населення нашої держави, знищення та руйнування багатьох об'єктів критичної інфраструктури, масових руйнувань цивільних об'єктів, тощо. Усі ці аспекти є наслідками воєнного вторгнення, які підсилили міграцію населення. Міграційні проблеми все більше набувають актуальності, оскільки вони значно впливають на економічно-соціальний розвиток. Україна є однією із головних країн по втраті робочої сили, яка переходить частіше до європейських держав. Крім цього, наша країна переживає стрімке скорочення населення, зумовлене війною та міграцією.

Міграційні процеси є однією з основних проблем економіки регіону та країни в цілому. На сьогоднішній день проблема міграції дуже гостро постає в Україні. Становище, у якому опинилася наша держава, спричинило значне падіння рівня життя, зростання цін на великий спектр послуг, продукти харчування, тощо. Проте на сьогодні багато країн роблять усе, для того щоб уникнути заселення

біженцями, людей, які нелегально проживають на території держави. Але проблема міграції завжди буде важливою, оскільки кожна людина має право на свій вибір, чи залишатися в своїй державі, чи їхати за кордон в тих чи інших умовах. Після підписання Шенгенської угоди безліч українців виїхали і залишилися там жити, або періодично їздять на заробітки і приїжджаючи в Україну живуть за гроші зароблені там, і це повторяється знову і знову. Проте дана ситуація з початком повномасштабного вторгнення дещо змінилась. Адже великий потік мігрантів ринув закордон задля прихистку.

Війна, що триває в Україні, має значні наслідки для демографічного розвитку країни. У 2023 році населення України скоротилося до 33 мільйонів осіб, що суттєво відрізняється від показників порівняно з попередніми роками. Ця тенденція до скорочення викликає занепокоєння щодо довгострокових демографічних перспектив країни. До війни демографічні прогнози показували поступове зменшення населення країни. У 2014 році населення становило 45 млн 245 тис. осіб, зменшившись до 44 млн 396 тис. осіб у 2020 році. Довоєнні прогнози передбачали подальше скорочення до 43 млн осіб 2025 року і, зрештою, до 36 млн осіб до 2060 року. Проте, згідно статистики, видно, що повномасштабне вторгнення суттєво змінило ці прогнози. Скориговані дані щодо чисельності населення на 2025 рік свідчать, що населення зменшиться до 33 млн 500 тисяч, що є значним скороченням порівняно з довоєнними прогнозами. До 2030 року очікується, що чисельність населення становитиме 32 млн осіб, і вона продовжить зменшуватися, досягнувши 31 млн осіб до 2040 року, 29 млн осіб до 2050 року і врешті решт, 28 млн осіб до 2060 року. Як бачимо, прогнози щодо демографічного чинника невтішні.

Загалом населення України протягом усього досліджуваного періоду мігрувало в пошуках кращого життя, працевлаштування, прихистку з початком повномасштабного вторгнення. Наслідком чого є зменшення чисельності населення, народжуваності і старіння нації. Такий відтік населення значно впливає на економіку, приносячи як вигоди, так і втрати. Зокрема, грошові перекази покращують добробут сімей мігрантів та стимулюють внутрішній попит та є одним з основних джерел валютних надходжень для країни. Але, в країні спостерігається розшарування населення за економічними показниками, адже доходи тих, хто отримує грошові перекази з закордону значно більші, ніж у тих, хто працює в Україні. Протягом 2020 року українські трудові мігранти переказали за кордону додому 8,5 мільярдів доларів, що є досить позитивним чинником.

Висновок

Війна в Україні суттєво вплинула на демографічну та економічну ситуацію в країні. Збройна агресія Росії, що триває з 2014 року, та повномасштабне вторгнення у 2022 році призвели до значного скорочення населення, яке, за прогнозами, досягне 28 млн осіб до 2060 року. Міграційна криза призвела до зменшення кількості населення працездатного віку, яке виїхало з метою працевлаштування, а пізніше з початком повномасштабного вторгнення Росії виїхали задля прихистку здебільшого у країни Європи, в той же час, як в країні поступово збільшується кількість пенсіонерів та осіб з інвалідністю, що створює значні виклики для економіки держави.

Список використаних джерел:

1. Населення України. Демографічні тенденції в Україні у 2002– 2019 рр. : кол. моногр. / [за ред.О.М. Гладуна] ; НАН України, Ін-т демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи. – Київ, 2020. –174 с.
2. Попик О. Екологічно-економічні аспекти міграційних процесів. Економіка та суспільство. 2022. № 36. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-36-39>.
3. Міграція в Україні: факти і цифри. – Режим доступу : http://iom.org.ua/pdf/Facts&Figures_b5_ua_f.pdf.

УДК 316.658.3 (043.2)

ІНФОРМАЦІЙНІ ВІЙНИ В СУЧАСНИХ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ

Анна Половко

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Наталія Сальнікова, к.і.н., доц.

Ключові слова: сучасні війни, соціальні медіа, інформація, громадська думка, демократія.

Сучасні війни ведуться не лише на фізичних полях битв — вони ведуться також й онлайн. Когнітивна війна в інформаційному просторі проявляється повною мірою у війнах між Україною та Росією, Ізраїлем та ХАМАС. Соціальні медіа стали основним засобом, за допомогою якого громадськість може брати участь у війні, допомагаючи як поширювати пропаганду, так і боротися з неправдивими наративами.

Після початку агресії Ізраїлю вдалося здобути інформаційну перевагу за кілька днів, тоді як Україні знадобився практично рік для досягнення подібної позиції. Після незаконного вторгнення Росії більша частина західного світу тут же висловила підтримку Україні. У той час Росія використовувала квазіновинні медіа для спотворення реальності та розхитування громадської думки на міжнародному рівні.

Обидва конфлікти демонструють різку нову реальність: когнітивна війна, що ведеться в кіберпросторі та через інформаційні середовища, є важливим компонентом сучасної стратегії. Дискусії та розбіжності в таких цифрових мережах, як Facebook, Instagram, X (раніше відомий як Twitter), YouTube, TikTok, WhatsApp і Telegram підживлюють суспільне сприйняття та впливають на прийняття офіційних рішень [1].

Формування сприйняття є вкрай важливим у цій війні. Викривлене сприйняття громадськістю інформації може порушити єдність, перетворити приховане невдоволення на заворушення та призвести до непередбачених змін. Соціальні медіа та їх здатність маніпулювати та спотворювати повідомлення в кіберпросторі створюють новий інструмент у сфері інформаційних війн у XXI столітті. Низька вартість та легка доступність соціальних медіа, роблять їх потужним інструментом для слабких груп та засобом для контрверсійної політики. Лідери вбачають, що їхні можливості управління конфліктом обмежені, оскільки вони стикаються і загрозою втрати глобального підтримання громадської думки, що вказує на ризики перетворення підтримки на явну політичну ізоляцію [4, с. 101].

Динаміка онлайн-ресурсів розкриває модель, коли колективне обурення перевершує страх, роблячи платформи соціальних мереж життєво важливими аренами для політичної активності та громадської мобілізації. Втім посилення загальних антивоєнних настроїв серед громадськості США на тлі незадоволення інфляцією та ефективністю уряду є ідеальною мішенню для автоматизованого контенту, призначеного посіяти розкол. Вплив цифрового контенту залежить від покоління, що підкреслює складність когнітивної війни. Покоління 2000-х, надає перевагу достовірним джерелам інформації, таким як новинні організації, які заслуговують довіри. Ці вихідці з цифрових технологій використовують соціальні мережі як основний спосіб онлайн-зв'язку та джерела новин. Вони підходять до контенту зі здоровим скептицизмом і меншою готовністю сприймати інформацію за чисту монету; вони активно беруть участь у розвінчанні неправди та більш схильні перевіряти інформацію, з якою стикаються. Слід зазначити, що вони все ще можуть бути не в змозі легко помітити неправдиву, спотворену та недостовірну інформацію [5, с. 60].

Дебати щодо того, чи цензурують інформацію соціальні медіа, такі як Meta та X, тривають давно, і багато споживачів вважають, що ці платформи цензурують вміст, який вони вважають небажаним. Багато хто опублікував вказівки щодо того, який вміст дозволено розміщувати на своїх сайтах, які дозволили приймати суб'єктивні рішення щодо того, що може вважатися «мовою ненависті», «підбурюванням до насильства» або підтримкою «небезпечних організацій і осіб». Крім того, що ці компанії приймають рішення про модерацію, національні держави також можуть подавати запити на видалення вмісту, який вони вважають небажаним, додатково впливаючи на те, який вміст поширюється в онлайн-середовищі [1].

У випадку України онлайн-платформи були в центрі уваги як головні інструменти комунікації для когнітивної війни в першому великому конфлікті десятиліття. Після повномасштабного вторгнення, Україна використовувала поєднання емоцій, політичних інтересів і навіть гумору для контратаки на Москву в інтернеті. Це створило ефект згуртованості оскільки користувачі з усього світу ділилися промовами Зеленського, сатиричними жартами та відео, знятими українцями, а також інформували та впливали на команди діяльності по всій Європі.

Проблема полягає в тому, що ця спроба, хоч і була революційною, не спонукала аудиторію сприймати війну як глобальну боротьбу. Хоча волонтери та державні лідери підтримують Україну в

трансатлантичній спільноті, вони не змогли акумулювати увесь світ. Країни Південної Америки та Близького Сходу, Африки та Південно-Східної Азії далекі від конфлікту, або почали повторювати лінію кремля щодо України як проксі-війни, спрямованої на знищення Росії, і повторювали заклик Москви не довіряти демократичним інституціям.

Російські методи націлені на ультраправі та ультраліві групи з індивідуальними повідомленнями, які опосередковано підтримували ширший наратив Росії про війну. В Африці кремль використовував «групу Вагнера», щоб продовжити когнітивну війну та підбурити заворушення, які створили б умови для державних переворотів. Ця діяльність включала використання кластерів сторінок Facebook для посилення місцевих образ і дестабілізації країни. Спонсорований державою канал також підписав угоди щодо контенту з кількома африканськими медіа-провайдерами, отримавши доступ до місцевого населення в Західній Африці та на південь від Сахари, і в цьому процесі зробив путіна героєм африканських телевізійних мереж [2].

Кінцевий результат: зниження рівня підтримки України за показниками глобальних опитувань та дедалі голосніше засудження підтримки Заходом війни в країнах із середнім рівнем доходу. У Сполучених Штатах початкова підтримка України зменшилася, оскільки американці відчувають навантаження на свої гаманці через зростання інфляції. Росія змогла скористатися перевагами, зокрема відео в TikTok, щоб розхитати громадську думку.

Війни між Україною та Росією та Ізраїлем та Палестиною глибоко вкорінені в територіальні, релігійні та етнічні суперечки. Ізраїль, який давно вміє використовувати пропаганду в регіональному конфлікті та ширшій геополітиці, вміло включив соціальні медіа у свою комунікаційну стратегію. Протягом багатьох років платформи соціальних мереж піддавали цензурі пропалестинські коментарі та мовчазно погоджувалися на прохання Ізраїлю видалити антиізраїльський контент. Однак палестинці все більше використовують такі платформи, як X і TikTok, щоб посилити свій голос, кидаючи виклик домінуванню Ізраїлю в ЗМІ. Ця зміна в інформаційному ландшафті, стала особливо помітною після доповіді ООН про порушення прав людини за 2009 рік, і зростання контрнарративів, зокрема з боку ХАМАСу, спричинили поступову ерозію підтримки наративів Ізраїлю [3, с. 24].

Ізраїль традиційно вважав пропагував вразливу демократією серед ворожих сусідів, виправдовуючи свої військові дії необхідною самообороною. Однак стратегічне використання ХАМАСом соціальних медіа, які зображують насильство Ізраїлю проти палестинців, послабило цей наратив. Потік зображень і відео в реальному часі насильства, що відбулося після терактів 7 жовтня, відіграв ключову роль у зміні сприйняття.

Із зростанням споживання зображень і відео на таких платформах, як Instagram і TikTok, поширилися пропаганда та кампанії MDM. Прикладом цього стали авіаудари по Газі в 2021 році та наступний конфлікт, коли Ізраїль і ХАМАС активізували свої кампанії в соціальних мережах. Примітно, що під час поточної війни підтримка Іраном у поширенні меседжу ХАМАС через облікові записи ботів і повідомлення про участь Китаю та Росії в поширенні цих наративів вказують на ширшу тенденцію використання соціальних медіа як інструменту у війні через проксі та зміну військової стратегії на впроваджувати комунікаційні кампанії в інформаційному просторі [1].

Сфера когнітивних війн у XXI столітті представляє собою складний, нюансований виклик, що розвивається. Взаємодія технологічних досягнень, динаміка соціальних медіа та відмінності поколінь створили простір, де інформація є одночасно зброєю та полем битви. І реальні війни демонструють як стрімко відбувається перехід до інформаційної війни поряд з військовими можливостями, підкреслюючи важливість мобілізації контр-повідомлень в інформаційному просторі — швидкого реагування на початковій фазі конфліктів з подальшою довгостроковою кампанією з використанням облікових записів впливових осіб та офіційних комунікацій агентств для підризу легітимності іноземних пропагандистських машин.

Таким чином, можна зробити висновок, що у навігації на когнітивному полі бою стає обов'язковим застосування багатогранного підходу. Це включає підвищення цифрової грамотності в поколіннях, розвиток аналітичного мислення та використання потужності соціальних мереж для позитивної мобілізації та протидії пропаганді. Приватні корпорації все ще мають право дозволяти або видаляти вміст на своїх платформах, залишаючи на тих, хто приймає рішення, завдання знати, як стратегічно

використовувати інформаційний простір для оптимального формування суспільного сприйняття. Оскільки цифрова ера продовжує розгортатися, здатність адаптуватися та реагувати на ці виклики буде мати вирішальне значення для захисту цілісності інформаційних екосистем і, зрештою, демократичних інститутів.

Список використаних джерел:

1. Гуріна Ніна. Інформаційне протиборство - один з головних напрямків політики сучасних міжнародних відносин URL: http://www.experts.in.ua/baza/analytic/index.php?ELEMENT_ID=13657 (Дата звернення 18.03.2024)
2. Діка Ольга. Інформаційна війна. Сучасні тенденції веб-комунікації. URL: <http://webstyletalk.net/node/97> (Дата звернення 18.03.2024)
3. Зернецька О. В. Засоби масової комунікації в сучасній світовій політичній ситуації. Соціальна психологія. 2012. № 2. С. 24–28.
4. Кондратюк. М. О. Інформаційна війна та роль мас-медіа в міжнародних конфліктах. Вісник Харківської державної академії культури. 2013. Вип. 41. С. 108-113.
5. Пода Т. А. Інформаційно-комунікаційні технології в контексті сучасних міжнародних відносин: соціально-філософський аналіз. Вісник Національного авіаційного університету. Філософія. Культурологія. 2014. № 2. С. 59-63.

УДК 327.5(438):(477)(043.2)

ЙМОВІРНІ СЦЕНАРІЇ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКИХ ВІДНОСИН

Дар'я Поляруш

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Ігор Лоссовський, к.ф.-м.н., проф.

Ключові слова: Україна, Польща, українсько-польські відносини.

Станом на 2024 рік, українсько-польські відносини пережили злети й падіння, залишаючись одними з найважливіших для обох країн. Важливим фактором, що впливає на українсько-польські відносини, є війна в Україні, тому важливо дослідити як будуть надалі розвиватися відносини між даними країнами.

Для цього дослідження було проаналізовано договірно-правову базу між Україною та Польщею [1], а також виступ міністра МЗС Польщі Радослава Сікорського у січні 2024 року щодо підтримки України [2].

Для наукового обґрунтування результатів досліджень ймовірних шляхів розвитку українсько-польських відносин був використаний сценарний метод з метою пізнання суттєвих зв'язків та вироблення дослідницької стратегії. Спочатку було визначено об'єкти аналізу (Україна та Польща) та сформовані сценарії (оптимістичний, песимістичний, реалістичний).

Навіть у такий тяжкий час війни між Україною та Росією, існує *оптимістичний сценарій* розвитку відносин між Україною та Польщею, який базується на їхніх історичних зв'язках та спільних цінностях. Війна лише підкреслила важливість стратегічного партнерства між Україною та Польщею [3]. Очікується, що співпраця буде поглиблюватися в таких сферах, як безпека, економіка, гуманітарна допомога та європейська інтеграція. По-перше, можлива допомога Польщі у відновленні України після війни, спільні інвестиційні проекти, збільшення торгівлі. По-друге, подальша допомога українським біженцям у Польщі, спільні проекти з психологічної та соціальної реабілітації. По-третє, спільна підтримка європейських прагнень України, допомога Україні в адаптації до європейських стандартів.

До того ж, виступ Радослава Сікорського в Раді Безпеки ООН у лютому 2024 року свідчить про чітку підтримку Польщею України у війні з Росією. Сікорський спростував російські пропагандистські наративи та наголосив на відповідальності Росії за цю війну. Він також закликав до більшої військової допомоги Україні. Цей виступ свідчить про те, що Польща й надалі буде відігравати важливу роль у підтримці України на шляху до євроатлантичної інтеграції [2].

Песимістичний сценарій розвитку українсько-польських відносин включає в себе низку складних проблем. По-перше, це історичні чвари, такі як Волинська трагедія, можуть призвести до постійної

напруженості та взаємних образ. Різні політичні курси в обох країнах, можуть ускладнити координацію у питаннях безпеки та співпраці. Конкуренція за ринки та інвестиції може призвести до торгових війн та економічних санкцій. Невирішення етнічних питань та проблеми польської та української меншин можуть спровокувати соціальні конфлікти. Російська пропаганда може посилити ворожість між українцями та поляками, спричиняючи радикалізацію суспільства. Зовнішній вплив з боку інших держав також може поглибити розбіжності та призвести до геополітичного протистояння. Постійні суперечки можуть вразити довіру між обома народами, ускладнюючи співпрацю на довгі роки. Важливо пам'ятати, що песимістичний сценарій не є неминучим [3].

Тепер розглянемо *реалістичний сценарій*. Наразі українсько-польські відносини переживають складний період з певним потенціалом співпраці, але із значними викликами від історичних суперечок до політичних розбіжностей. Реалістичний сценарій на найближче майбутнє передбачає збереження існуючого рівня співпраці та покращення відносин за рахунок спільних проектів і компромісу вирішення окремих проблем [4].

Однак політичні розбіжності, внутрішньополітична ситуація та економічна стабільність будуть визначальними факторами впливу. Для покращення відносин необхідно подальше виявлення взаємної поваги та пошук компромісів, уникання політизації історичних суперечок і спільна робота над вирішенням спільних проблем. Реалістичний сценарій передбачає поступове покращення та поглиблення співпраці, важливо пам'ятати, що українсько-польські відносини мають стратегічне значення для обох країн, сприяючи безпеці та процвітанню в Європі.

Висновок

Майбутнє українсько-польських відносин залежить від багатьох факторів. Важливо, щоб обидві країни докладали зусиль для розвитку співпраці та подолання проблем. Реалістичний сценарій є найімовірнішим, але можливі як песимістичний, так і оптимістичний сценарії.

Список використаних джерел:

1. Договірні-правова база між Україною та Польщею. URL: <https://poland.mfa.gov.ua/spivrobotnictvo/233-dogovirno-pravova-baza-mizh-ukrajinoju-ta-polyshheju> (Last accessed: 16.03.2024).
2. Радослав Сікорський: росія повинна взяти на себе відповідальність за війну в Україні. URL: <https://www.polskieradio.pl/398/7856/Artykul/3339772,-> (Last accessed: 16.03.2024).
3. Як змінилися відносини України та Польщі за час великої війни. URL: https://lb.ua/world/2023/01/04/540931_yak_zminilisya_vidnosini_ukraini.html (Last accessed: 16.03.2024).
4. What challenges and opportunities will the new year bring for Polish-Ukrainian relations? Results of the XV Ukraine-Poland Forum. URL: <https://www.irf.ua/en/yaki-vyklyky-ta-mozhlyvosti-prynese-novyj-rik-dlya-polsko-ukrayinskyh-vidnosyn-pidsumky-xv-forumu-ukrayina-polshha/> (Last accessed: 16.03.2024).

УДК 327:56 (043.2)

МЕДІА-СУПРОВІД ІЗРАЇЛЬСЬКО-ПАЛЕСТИНСЬКОГО КОНФЛІКТУ

Тимур Погорелий

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Наталія Сальнікова, к.і.н., доц.

Ключові слова: медіа супровід, соціальні мережі, конфлікт, публічна думка, міжнародні реакції.

Медіа-супровід Ізраїльсько-Палестинського конфлікту є актуальною темою, оскільки конфлікт в Центральному Сході має глибокі історичні корені і продовжує впливати не лише на регіон, а також й на всю світову політику.

Медіа відіграють ключову роль у формуванні громадської думки та сприйняття конфлікту, і вивчення їхньої ролі може пролити світло на динаміку конфлікту та шляхи його подолання [2].

Ізраїльсько-Палестинський конфлікт має глибокі історичні корені і виникає з різних політичних, територіальних, релігійних та соціокультурних причин. Деякі з основних причин виникнення цього конфлікту включають:

– *Територіальні претензії*: центральною причиною конфлікту є територіальні претензії обох сторін щодо земель на Близькому Сході. Ізраїль та Палестинська національна влада прагнуть контролювати ті ж самі території, включаючи Східний Єрусалим, Західний берег Йордану та Сектор Газа.

– *Релігійні конфлікти*: для багатьох людей на обох сторонах конфлікту релігійні переконання мають велике значення. Іслам та юдаїзм є основними релігіями на території, де проходить конфлікт, і це зумовлює велику кількість релігійних протиріч [1].

Ізраїльсько-Палестинський конфлікт отримав широке висвітлення в різних медійних форматах. Ось деякі види засобів інформації, які використовуються для висвітлення цього конфлікту більш детально:

Традиційні ЗМІ (газети, телебачення, радіо): новинні агентства, газети, телевізійні канали та радіостанції по всьому світу висвітлюють події, що стосуються Ізраїльсько-Палестинського конфлікту. Це включає новинні звіти, аналітику, репортажі з місця подій, інтерв'ю з експертами та свідками.

Онлайн-медіа: в Інтернеті існують безліч новинних сайтів, блогів, відеоплатформ (наприклад, YouTube), соціальних мереж та форумів, де можна знайти різноманітну інформацію щодо конфлікту. Вони надають можливість отримувати оновлену інформацію та думки з різних точок зору.

Фотографії та відеоматеріали: фотографії та відеоматеріали стали важливими елементами висвітлення конфлікту. Вони можуть передати емоційну силу ситуації та привернути увагу громадськості до проблем, пов'язаних з конфліктом.

Медіа супровід ізраїльсько-палестинського конфлікту є складним та багатограним процесом, який відображається через різноманітні засоби масової інформації та їх підходи до представлення подій і поглядів на конфлікт. Оскільки цей конфлікт має довгу історію та складну політичну динаміку, медіа відіграють ключову роль у формуванні громадської думки, стереотипів та сприйняття подій з боку глобальної аудиторії.

Політичний вплив медіа: медіа-супровід конфлікту в значній мірі визначається політичними інтересами та агендами. Медіа можуть бути використані як інструмент для маніпулювання громадською думкою та формування певного сприйняття ситуації.

Психологічний ефект насильства у медіа: постійне висвітлення насильства у медіа підтримує цикли конфлікту та може спричинити емоційне перенасичення та деградацію гуманітарних цінностей у суспільстві.

Роль міжнародних медіа: міжнародні медіа можуть мати великий вплив на міжнародну співпрацю та дипломатію, а також сприяти просвітленню глобальної громадськості щодо конфлікту [3].

Необхідність об'єктивності: у контексті конфлікту важливо, щоб медіа дотримувалися об'єктивності та етичних стандартів, щоб уникнути поглиблення розділень та сприяти мирним рішенням.

Таким чином, можна дійти висновка, що медіа відіграють ключову роль у формуванні сприйняття та розвитку Ізраїльсько-Палестинського конфлікту. Вони не лише відображають події, але й активно формують дискурс та впливають на громадську думку. Для досягнення миру та врегулювання конфлікту необхідно звертати увагу на роль медіа та розвивати стратегії висвітлення, спрямовані на зменшення напруги, підвищення об'єктивності та сприяння міжкультурному розумінню.

Список використаних джерел:

1. «Israeli-Palestinian Bereaved Families for Peace» // Parents Circle-Families. URL: <https://www.theparentscircle.org/> (дата звернення: 18.03.2024).
2. «The Israeli Information Center for Human Rights in the Occupied Territories» // B'Tselem URL: <https://www.btselem.org/> (дата звернення: 18.03.2024).
3. «The Question of Palestine»//United Nations. URL: <https://www.un.org/unispal/>(дата звернення: 19.03.2024).

УДК 327.8-049.5(519.3)(043.2)

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ЗАСАДИ КНДР У МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ

Єлизавета Потапчук

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Артем Сапсай, к.політ.н., доц.

Ключові слова: безпека, КНДР, інформаційно-комунікаційні засади, міжнародні відносини, співпраця.

На сьогоднішній день формується таке суспільство, в рамках якого основною цінністю вже є не сама інформація, а комунікаційні технології та канали комунікації. Не інформація, а комунікативні зв'язки та комунікаційні можливості виявляються основною політичною цінністю на міжнародній арені. Основною цінністю, у тому числі і політичною, сьогодні виступає можливість комунікації взаємодії, у зв'язку з чим сучасні комунікаційні технології націлені на створення ефективних глобальних форм комунікації, нових механізмів комунікаційної взаємодії у міжнародних відносинах.

Політична стабільність сучасних політичних систем стає безпосередньо залежною від інформаційно-комунікаційного потенціалу суспільно-політичних відносин та ефективності її реалізації в актуальній політичній практиці з боку державних та цивільних акторів. Ця обставина висуває особливі вимоги до організації та реалізації процесів сучасного політичного управління як у внутрішньому, так і зовнішньому середовищі, що протікають на сьогоднішній день в умовах активної конкуренції в національному та глобальному комунікаційних просторах.

Інформаційно-комунікаційне середовище – це поєднання певної інфраструктури, організованої на основі інформаційно-телекомунікаційних технологій та призначеної для зберігання, обробки, передачі великих масивів інформації, з соціальною структурою, що об'єднує соціальних суб'єктів, що координують та узгоджують свою діяльність із задоволення наявних інформаційно-комунікативних потреб [2].

КНДР – це та країна, яка живе повністю закритим життям від інших акторів міжнародної арени. Країна через власні переконання безпеки не підключена до всесвітньої мережі Інтернет, оскільки має тільки внутрішню мережу, існує проблема, щодо свободи слова журналістів, а ті дані, що потравляють у світ викликають ряд питань щодо достовірності та правдивості.

Північну Корею вважають цілком ізольованою від навколишнього світу країною, але насправді Пхеньян підтримує дипломатичні відносини з більш ніж 50 країнами. Північна Корея – це країна-ізгой, але за видимою ізоляцією ховається несподівана на перший погляд річ – у КНДР напрочуд розгалужена дипломатична мережа.

З появи КНДР на карті світу в 1948 році країна встановила формальні дипломатичні відносини з більш ніж 160 іншими країнами світу, у неї 55 представництв - посольств і консульств - у 48 країнах. Країн, які мають свої диппредставництва у Північній Кореї, дещо менше, але теж чимало: 25, серед них Велика Британія, Німеччина та Швеція. Китай і росія на момент заснування КНДР її комуністичні сусіди одними з перших встановили зв'язки з новою державою. США переконують світові держави припинити відносини з Пхеньяном, серед тих, хто вже вжив відповідних заходів – Іспанія, Кувейт, Перу, Мексика, Італія та М'янма, також відома як Бірма: всі вони вислали північнокорейських послів. Португалія, Італія, Сінгапур, ОАЕ та Філіппіни призупинили відносини або вжили інших заходів [1].

З усього вище зазначеного випливає важливість визначення основних аспектів інформаційно-комунікаційних стратегій КНДР у міжнародних відносинах:

1. інформаційна ізоляція як стратегічний інструмент – завдяки такій політиці держава унеможливує проникнення світової інформації до КНДР, чим самим з іншого боку убезпечує витік інформації у зовнішній світ. Відповідно у двох сторін виникає примарна ілюзія, громадяни вважають, що кращого і розвиненішого суспільства і держави у світі не існує, а для світу створюється ілюзію стабільності та успіху внутрішньої політики КНДР перед учасниками міжнародних відносин;

2. пропаганда – інструмент впливу на свідомість – за допомогою ЗМІ, телебачення, внутрішнього Інтернету КНДР має змогу поширювати свої ідеї на широкі маси громадян, пропарадуючи певні уявлення про світ. Голова теза пропаганди – це культ вождя;

3. кіберпростір, хакерські та інформаційні атаки – це виражається у спробах дестабілізувати або повністю «покласти» діяльність уряду, втручання у внутрішні справи інших держав, проведення дизенформаційних заходів через світові соціальні мережі, за допомогою поширення фейків, заказаних статей і тд.

Та врешті рещт варто розглянути питання, щодо міжнародної реакції на таку діяльність. Викривлення подій, пропаганда та відсутня можливість фізично прибути до країни та вільно займатись журналісткою діяльністю, все це викликає значні труднощі у міжнародних відносинах. Основними проблемами для створення сприятливих міжнародних відносин з КНДР є: порушення прав людини, зовнішня загроза, що проявляється у нехтуванні міжнародними домовленостями щодо недопущення ескалації конфліктів, недопущення війни, використання кібернетичних атак та інші інформаційні стратегії, що можуть становити загрозу для інших країн. На сьогоднішній день КНДР стає справжньою проблемою для світу, оскільки постачання зброї росії для війни про Україну, всіляка допомога в обходженні санкцій – становить загрозу для світу. Оскільки перемога росії за допомогою КНДР – передбачає цілковитий переподіл світу, вставлення дикторського режиму – все це погіршує будь які міжнародні зв'язки з КНДР, тому світова спільнота та всі міжнародні дипломатичні відомства мають бути спрямовані на налагодження інформаційно-комунікаційної взаємодії з КНДР та прагнення до політичного розвитку в цій країні. Важливо також продовжувати здійснювати тиск на КНДР з метою покращення ситуації з правами людини та забезпечення міжнародної безпеки.

Висновок

Отже, з урахуванням вище зазначеного варто зауважити, що КНДР має досить усамітнений та закритий спосіб існування, але відсутність інформації про її внутрішню діяльність становить пряму загрозу для світу, незнання можливостей КНДР – загроза. Тому всі міжнародні організації, уряди повинні реагувати на інформаційно-комунікаційні стратегії КНДР, з метою забезпечення мирного та стабільного міжнародного співжиття.

Список використаних джерел:

1. BBC: Які країни підтримують дипломатичні зв'язки з КНДР URL: <https://www.bbc.com/russian/features-42409518> (дата звернення: 22.03.2024)
2. Філософія політичного консенсусу: монографія / О. О. Григор ; М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. 2-ге вид., допов. і перероб. Харків : Новий курс, 2019. 355 с. Бібліогр.: 33 с. 323–355

УДК 656.7.01:061.25ІСАО:(477)(043.2)

МІЖНАРОДНІ АВІАЦІЙНІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЇХ РОЛЬ У ДОПОМОЗІ УКРАЇНИ

Яна Пронюк

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Валентина Ємець, старший викладач

Ключові слова: міжнародні авіаційні організації, допомога Україні, ІСАО, ІАТА.

Міжнародні авіаційні організації наразі набувають все інтенсивнішого розвитку та необхідність міжнародного співробітництва, зокрема в умовах глобалізації. Враховуючи різні виклики, як економічні, так і геополітичні, розгляд саме авіаційної сфери важлива для безпеки польотів пасажирів в умовах зростаючих загроз. Також авіаційні організації є головними координаторами гуманітарної допомоги під час будь-яких конфліктів та кризових ситуацій. Економічну складову також варто зазначити, адже авіаційна галузь сприяє впровадженню кращих стандартів та практик, що в свою чергу сприяють розвитку авіаційної інфраструктури загалом [1, 2].

Завдяки таким методикам дослідження, як аналіз нормативних актів та стандартів, а також системний підхід до огляду актуальної літератури та документів, які безпосередньо стосуються питання допомоги авіаційних організацій під час воєнного конфлікту, ми змогли дослідити головний об'єкт – міжнародні авіаційні організації через їхні властивості забезпечувати безпеку польотів, координувати гуманітарну допомогу через повітряний простір та сприяти розвитку авіаційної інфраструктури.

Досить важливий жест допомоги зробила така міжнародна авіаційна організація, як ІКАО, що є спеціалізованим агентством ООН та організовує або координує міжнародне співробітництво держав у всіх аспектах цивільної авіації. Вони виключили державу-терориста з керівного органу організації через глибоке порушення агресором Чиказької конвенції, яка саме встановлює основні вимоги та правила міжнародної авіації [3].

Також ІКАО та Всесвітня продовольча програма Організації Об'єднаних Націй у червні 2023 року уклали угоду про співпрацю, яка спрямована на підвищення безпеки, ефективності та стійкості цивільної авіації в гуманітарних операціях. Це означає, що гуманітарні повітряні перевезення будуть більш безпечнішими та більш стійкими. Безперечно ця угода є важливою для всієї української спільноти, адже наша держава вже протягом двох років потребує гуманітарної допомоги різного обсягу для потреб своїх громадян [4].

Інша міжнародна авіаційна організація ІАТА, розуміючи наскільки важливий авіаційний транспортний внесок в економіку України, націлила свою діяльність на низку аспектів. Серед таких є сектор створення робочих місць (постачальники аеронавігаційних послуг надають роботу 24 тис. людей в Україні). ІАТА виміряла наскільки добре Україна пов'язана з економічно важливими містами по всьому світі, але через зброєний конфлікт у цьому плані страждає не тільки Україна, але й уся авіаційна галузь. Тому вони готові надавати свою допомогу у вигляді інноваційних технологій, щоб пришвидшити відновлення повітряного сектору в Україні після завершення війни [5].

Висновок

Узагальнюючи, можна сказати, що роль міжнародних авіаційних організацій у наданні допомоги Україні, особливо під час воєнного стану виявилась надзвичайно цінною та важливою. Усі розуміють, яке значення має Україна для усього повітряного простору, авіаційні організації намагаються спрямувати свої заходи на координацію гуманітарної допомоги, підвищення безпеки польотів та технічну сторону цього питання (підтримка, впровадження інновацій та навчання фахівців).

Список використаних джерел:

1. Конвенція про міжнародну цивільну авіацію 1944 р.: Конвенція від 07.12.1944 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_038#top (дата звернення: 19.03.2024).
2. ICAO сайт. URL: <https://www.icao.int/about-icao/Pages/RU/default.aspx> (дата звернення: 19.03.2024)
3. ICAO has finally expelled russia. *Rubryka*. URL: <https://rubryka.com/en/2022/10/04/rf-ostatochno-vyklyuchyly-z-rady-mizhnarodnoyi-organizatsiyi-tsyvilnoyi-aviatsiyi/amp/> (дата звернення: 22.03.2024).
4. ICAO and World Food Programme to enhance support for humanitarian air services - World. *ReliefWeb*. URL: <https://reliefweb.int/report/world/icao-and-world-food-programme-enhance-support-humanitarian-air-services> (дата звернення: 22.03.2024).
5. *IATA - Home*. URL: <https://www.iata.org/en/iata-repository/publications/economic-reports/ukraine--value-of-aviation/> (дата звернення: 22.03.2024).

УДК305-055.2 (043.2)

РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ СТЕРЕОТИПІВ МУСУЛЬМАНСЬКИХ ЖІНОК У ЗАХІДНОМУ МЕДІАПРОСТОРИ

Софія Прохоренко

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Олексій Буряченко, к.політ.н., доц.

Ключові слова: мусульманські жінки, стереотипізація, іслам, медіа, ЗМІ.

В епоху глобалізації і поширення супутникових та інтернет-технологій засоби масової інформації (ЗМІ) набули глобальної ролі. Однак ця збільшена взаємозалежність, також, породжує нові виклики, пов'язані з цензурою, свободою слова та відповідальністю за контент. Транснаціональні медіа мають потенціал як об'єднувати, так і роз'єднувати аудиторію через різницю в цінностях, ідеях та емоційному сприйнятті матеріалу. Це особливо помітно у репрезентації меншинних спільнот, таких як мусульмани, в західних медіа-ресурсах[2]. Попри те, що мусульмани становлять 23% світового населення, західні

медіа часто пов'язують їх з тероризмом та сіють ісламофобські настрої [5]. Особливо поширеними є стереотипні зображення мусульманських жінок як пригноблених, безпорадних жертв своєї культури та релігії, позбавлених будь-якої самобутності.

Через брак безпосередніх контактів та достатнього рівня знань про ісламську релігію більшість західних аудиторій сприймають мусульманську жінку крізь дуже вузьку призму стереотипів. І як наслідок, мають мало можливостей для формування збалансованого розуміння реалій про цих жінок. Навіть коли представниці цієї групи отримують платформу для самовираження через блогові майданчики або інші медіа, їхні «голоси» зазвичай розглядають з певною «орієнталістською зацікавленістю» – ставлячись до них, скоріш, як до антропологічного об'єкта дослідження, а не як до особисті із індивідуальною думкою [3].

Потрібно зауважити, західні популярні медіа культивують одновимірний образ «нерозумних жінок у хустках», ігноруючи різноманітність досвіду мусульманських жінок [5]. Хіджаб став узагальненим символом усіх жінок мусульманського світу. Але, така стереотипізація не лише західна тенденція – консервативні мусульманські кола намагаються утвердити хіджаб як невід'ємну частину жіночої ідентичності [4]. Так, телевізійні рекламодавці в Саудівській Аравії та більшості країн Перської затоки представляють жінок у своїх рекламних роликах як жінок у хіджабі (Al Jazeera, Ekhbariya та ін.). На перший погляд здається, що носіння хіджабу є особистим вибором жінки, але за лаштунками ми чуємо про політику тиску та винагороди за популяризацію носіння хіджабу серед телеведучих і кіноактрис в країнах ісламського світу [3].

Також, яскравим прикладом загальної стереотипізації західних ЗМІ, як ми можемо спостерігати, стало формування образу мусульманських жінок як потенційних екстремісток і терористок після терактів 11 вересня 2001 року [2]. Впливові видання, такі як Time, Newsweek та CNN, публікували матеріали, які нібито «розкривали приховані жахи» ісламського світу. Ці публікації підживлювали вже існуючі стереотипи про мусульманок, як фанатичок. Звернемо увагу, медіа, також, перебільшують поодинокі трагічні випадки, а саме, вбивства через «честь», зображаючи їх типовими для більшості мусульманських жінок. Таке вибіркоче висвітлення питання створює похмуру, необ'єктивну викривлену картину.

Стереотипізація призводить до узагальнення, нехтування різноманітністю та вибіркочним зображенням, формуючи поверхневі судження та хибну оцінку зауваженої проблеми. Зазначимо, брак знань про мусульманських жінок, їхня історія та роль в ісламі, а також невдалі критерії медіа-репрезентації руйнують міжрасові та міжкультурні відносини [1]. Фізична та ментальна стереотипізація підсилюють одна одну: через хіджаб арабських жінок зображують екстремістками, ворожими Заходу, а в медіа асоціюють з антизахідними настроями та тероризмом, що в свою чергу, ще більше сіє ненависть та конфлікти.

Висновок

Отже, можемо зробити ґрунтовний висновок, стереотипне та викривлене зображення мусульманських жінок у західних ЗМІ, де їх часто пов'язують з екстремізмом та тероризмом, є наслідком браку знань, вибіркового висвітлення та загальної стереотипізації. Такий підхід, сприяє поширенню упереджень, руйнує міжкультурні відносини та живить атмосферу ненависті і конфліктів.

Список використаних джерел:

1. Khan, Azka & Rasul, Sarwet. (2020). Representation Of Muslim Women In E-Media Caricatures. Pakistan Journal of Gender Studies. 13.
2. Mastro, Megan A., «The Mainstream Misrepresentation of Muslim Women in the Media» (2016). What All Americans Should Know About Women in the Muslim World. 13. URL: <https://cupola.gettysburg.edu/islamandwomen/13> (Last accessed: 22.03.2024).
3. Nawar, I. (2007) Portraying Women in the Western and Arab Media, General Remarks URL: <https://www.iemed.org/wp-content/uploads/2007/09/Portraying-Women.pdf> (Last accessed: 21.03.2024).
4. Satiti, Nur Latifah Umi. (2017). Representation of Muslim Women in the Western Media. Jurnal ILMU KOMUNIKASI. 14. 189-202.

5. Terman, R. (2017). Islamophobia and Media Portrayals of Muslim Women: A Computational Text Analysis of US News Coverage. *International Studies Quarterly*, 61(3), 489–502. URL: <https://www.jstor.org/stable/48539029>(Last accessed: 22.03.2024)

УДК 323.28(7/8)(043.2)

НОВІТНІ МЕТОДИ БОРОТЬБИ З ТЕРОРИЗМОМ В ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНІЙ СТРАТЕГІЇ США

Дмитро Проценко

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Олексій Мендрін, PhD, ст.викладач

Ключові слова: тероризм, зовнішньополітична стратегія, Сполучені Штати Америки, НАТО, санкції.

У сучасному світі, загрози тероризму стають все більш складними та непередбачуваними, стратегії боротьби з цією небезпекою постійно еволюціонують. Сполучені Штати Америки, як світовий лідер у сфері боротьби з тероризмом, продовжують розробляти та впроваджувати нові методи та підходи у своїй зовнішньополітичній стратегії. Великий акцент при цьому приділяється не лише реагуванню на наявні загрози, але й передбаченню майбутніх сценаріїв та запобіганню можливим атакам.

На сучасній міжнародній арені також важливою є активна співпраця з іншими країнами та міжнародними організаціями. Враховуючи постійну зміну терористичних загроз та геополітичних реалій, розвиток новітніх методів боротьби з тероризмом в зовнішньополітичній стратегії США є невід'ємною складовою їхньої безпекової доктрини та міжнародного лідерства [3].

Протягом останніх років терористи та міжнародні злочинці все частіше використовують нові методи та вдосконалені тактики у спробі обійти наявні системи безпеки США та країн-союзників для руйнування безпеки, стабільності та процвітання американського народу та всіх демократичних країн. Швидкозмінне середовище загроз вимагає активної реакції від Міністерства внутрішньої безпеки та його партнерів для виявлення, та запобігання атак на Сполучені Штати.

У зовнішньополітичній стратегії США зазначається, що відповідальність за боротьбу з тероризмом лежить на Міністерстві внутрішньої безпеки, а саме – на Бюро протидії тероризму.

Ефективне забезпечення внутрішньої безпеки базується на своєчасному та дієвому зборі розвідки для точної оцінки та запобігання загрозам, що виникають перед Сполученими Штатами. Для розвитку сектору розвідки, Міністерство внутрішньої безпеки США вдосконалює процеси збору, інтеграції, аналізу та обміну розвідувальною інформацією. Це дозволяє значно спростити процес передбачення майбутніх терористичних атак з метою забезпечення власної державної безпеки, а також вбезпечити партнерів та союзників завдяки надання доступу до необхідної інформації для прийняття рішень та проведення операцій. Такий масив інформації вимагає наявності інтегрованої розвідувальної мережі, що допомагає уникнути помилок та зосередитись на розробці нових методів боротьби з тероризмом [2].

Бюро протидії тероризму використовує та розробляє різноманітні стратегії та програми для ослаблення терористичних груп та мереж їхньої підтримки. В епоху глобалізму матеріальна складова є одним з найголовніших аспектів існування будь-якої організації, включно з терористичними. Бюро очолює зусилля Державного департаменту з визначення джерел фінансування терористичних організацій включно з фізичними особами-спонсорами тероризму. Серед найактуальніших інструментів економічної боротьби виділяють: санкції, заморожування активів та блокування фінансових трансакцій для порушення їхньої діяльності.

Важливим етапом боротьби з тероризмом в зовнішній політиці США стало впровадження Програми екранування та перехоплення терористів(Terrorist Screening and Interdiction Programs). Ці програми руйнують терористичні можливості за допомогою ініціатив, що підвищують здатність США та стратегічних партнерів виявляти терористів та забезпечувати безпеку кордонів. Це стало можливим завдяки двостороннім угодам про обмін інформацією про перевірку осіб, що перетинають кордон на причетність до тероризму, встановлені відповідно до Президентського указу про національну [4].

Важливим аспектом в розробці нових методів в боротьбі з тероризмом є співпраця між США та НАТО. Ця взаємодія є важливим елементом міжнародної єдності у протистоянні цій загрозі. НАТО, як військовий альянс, має достатньо ресурсів та кваліфікованих спеціалістів для оперативного реагування на різноманітні загрози, що також має значний потенціал для використання у боротьбі з тероризмом, особливо в контексті протидії транснаціональним терористичним групам та обміном інформацією та розробкою нових технологій [1].

Висновок

У сучасному світі, де терористичні загрози стають все більш складними та непередбачуваними, зовнішньополітична стратегія США використовує новітні методи та об'єднання для боротьби з цими небезпеками. Застосування широкого спектру інструментів, від розвідування та дипломатії до використання силових заходів у міжнародному співробітництві, демонструє впевненість у здатності протистояти тероризму. Співпраця з міжнародними партнерами, включаючи організації, такі як НАТО, а також активне використання розвідувальних технологій та розвиток новітніх стратегій забезпечують Сполученим Штатам ключову роль у світовій боротьбі з тероризмом.

Список використаних джерел:

1. North Atlantic Treaty Organization. Countering terrorism, – 2023. URL: https://www.nato.int/cps/uk/natohq/topics_77646.htm?selectedLocale=en
2. U.S. Department of Homeland Security. Counter Terrorism and Homeland Security Threats, – 2023. URL: <https://www.dhs.gov/counter-terrorism-and-homeland-security-threats>
3. U.S. Department of State. Country Reports on Terrorism, – 2022. URL: <https://www.state.gov/reports/country-reports-on-terrorism-2022/>
4. U.S. Department of State. Programs and Initiatives of Bureau of Counterterrorism, – 2024. URL: <https://www.state.gov/bureau-of-counterterrorism-programs-and-initiatives/>

УДК 327(477:438):355.422(043.2)

УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКІ ПОЛІТИКО-ДИПЛОМАТИЧНІ ВІДНОСИНИ ДОБИ ПОВНОМАСШТАБНОГО РОСІЙСЬКОГО ВТОРГНЕННЯ

Дарія Ратушняк

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Сергій Троян, д.і.н., проф.

Ключові слова: українсько-польські відносини, політико-дипломатичні відносини, євроінтеграційний курс, євроатлантичний курс, повномасштабне вторгнення

Українсько-польські політико-дипломатичні відносини під час повномасштабного російського вторгнення в Україну мають складну та важку динаміку. З одного боку, обидві країни стикалися з загрозою, що створило певні спільні інтереси в реагуванні на агресію Росії. Під час повномасштабного російського вторгнення на територію України Польща відіграє важливу роль у підтримці України на міжнародній арені. Польща активно підтримує санкції проти Росії та надає гуманітарну допомогу українському населенню.

З іншого боку, виникли ситуації, що повпливали на взаємини між Україною та Польщею та призвели до напруг у відносинах між країнами. Для Польщі важливо, щоб Україна перемогла у війні та витіснила Росію з Європи, оскільки в інтересах Польщі – незалежна Україна, здатна самостійно жити та інтегруватися із Заходом. Однак слід пам'ятати, що Україна може стати конкурентом польській економіці в багатьох випадках.

У результаті вторгнення російської армії 24 лютого 2022 року було зруйновано низку логістичних ланцюжків, через які експортувалася українська агропродукція; морський шлях залишається найважливішим із цих ланцюжків. Європейський Союз створив коридори солідарності, щоб допомогти Україні з експортом. Тим не менш, 31 березня 2023 року Польща, Угорщина, Румунія, Болгарія та Словаччина написали Урсулі фон дер Ляєн, щоб попросити її вплинути на ситуацію, пов'язану з напливом українського зерна до ЄС. Польща була ініціатором ініціативи. Цьому передували протести фермерів у Польщі, які тривали кілька місяців.

Польща виступала однією з ключових підтримувачів євроінтеграційного та євроатлантичного курсу України під час повномасштабного російського вторгнення. Польща активно підтримувала український народ у його боротьбі за суверенітет та територіальну цілісність, роблячи це як на більш формальному рівні, так і через спільні підходи до міжнародних організацій та ініціатив.

Ситуація на фронті, загроза російських ракетних ударів і зручне географічне розташування Польщі призвели до того, що частина військової техніки, необхідна українській армії, повинна бути виготовлена в Польщі або доставлена через її територію. Варшава займає лідерські позиції в цьому контексті.

Польща виступала однією з перших країн, що відкрила свої кордони для українців, які були змушені покинути Україну під час військових дій, і надавала їм допомогу та притулок. Разом із Європейською Комісією відіграє важливу роль у сприянні поверненню всіх українських дітей, які були незаконно депортовані Росією. Польща також входить до основної групи країн, скликаних для створення Спеціального трибуналу щодо злочину агресії проти України, що спрямована на притягнення російського керівництва до відповідальності за ці злочини [2].

Польща була активним учасником формування міжнародної коаліції проти агресії Росії в Україні, співпрацюючи з іншими країнами для забезпечення санкційного тиску на Росію та підтримки українських зусиль у війні. Така підтримка під час важких для України часів свідчить про важливість стратегічного партнерства між двома країнами в контексті євроатлантичної інтеграції та спільної боротьби проти загроз безпеці.

- Загальна допомога Польщі в 2022 році, включаючи підтримку українських біженців у Польщі, становила понад 2% її ВВП, або 56,6 млрд злотих.

- Військова допомога в рамках цієї суми становила 11,39 млрд злотих. В абсолютному вираженні це була третя за величиною сума після допомоги, наданої США та Німеччиною.

- Що стосується відсотка ВВП, то це був найбільший показник серед усіх країн, які допомагали Україні [1].

Висновок

Польща виступає за посилення міжнародного тиску на Росію та негайного припинення війни проти України та відновлення територіальної цілісності України на її міжнародно визнаних кордонах, активно підтримує членство України в ЄС і прагне якнайшвидшого приєднання до НАТО. Крім того, Польща активно бере участь у Міжнародній кримській платформі та підтримує Формулу Миру Президента Володимира Зеленського, яка є комплексним планом дій для забезпечення глобальної безпеки та припинення російської агресії.

Список використаних джерел:

1. Курносів А. Туск і Дуда: допомога Польщі у цифрах і на що чекати далі?. *Радіо Свобода*. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/nova-polska-polityka-shchodo-ukrayiny-dopomoha-tsyfry/32793574.html> (дата звернення: 14.03.2024).

2. Політичні відносини між Україною та Польщею. *Посольство України в Республіці Польща*. URL: <https://poland.mfa.gov.ua/spivrobotnictvo/228-politichni-vidnosini-mizh-ukrajinoju-ta-polysheju> (дата звернення: 16.03.2024).

УДК 327(510)(043.2)

КОНФІГУРАЦІЯ СУЧАСНОГО СВІТОВОГО ПОРЯДКУ У ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНІЙ КОНЦЕПЦІЇ КНР

Анна Романченко

Національний авіаційний університет

Науковий керівник – Юлія Седляр, д.політ.н., доц.

Ключові слова: Китай, зовнішня політика, геополітика, сухопутна сила, морська сила, світовий порядок, багатополарність.

Після розпаду біполярного світу у Китаї розпочалися інтенсивні дослідження різних проблем світової геополітики. У цей час з'являються фундаментальні геополітичні праці з питань сухопутної сили Китаю (стратегія «утихомирити Захід, спертися на Північ, боротися за Схід і Південь») та морської сили

(стратегія «на Південь, через Моря, у Глобальний світ»), великих прикордонних районів, геополітичних кордонів, сфер впливу національних інтересів за межами власних державних кордонів. У багатьох китайських теоретичних розробках викладається концепція мультиполярності як базова для конфігурації світового порядку у ХХІ ст., і яка спирається не лише на військово-стратегічні елементи могутності, а передовсім на економічний ресурс великих держав.

У той час як за «холодної війни» Китай виступав за докорінну перебудову системи міжнародних відносин, підкреслюючи загрозливий вплив імперіалізму, гегемонізму та колоніалізму на здійснення принципів мирного співіснування, у постбіполярний період він зосередив увагу на оновленні існуючого міжнародного порядку та розбудові двосторонніх відносин на засадах прагматизму. Ревізія світового порядку, на переконання Китаю, не повинна була викликати системне коливання, і світовий порядок, що оновлюється, повинен був лише врахувати зростаючу матеріальну міць Китаю, який міг би обійняти в цьому новому світі позиції, пропорційні цьому зростанню. Іншими словами, відбувся перехід від ідеологічного антагонізму, спрямованого на руйнування системи, до прагматичного підходу, націленого на збереження внутрішнього режиму нового постбіполярного порядку.

Таке бачення майбутнього світового порядку ґрунтується на вірі в те, що світ має розвиватися у напрямі багатополарності, яка стала важливою точкою кореляції відносин із пострадянською росією. По суті, це загальне бачення світового порядку виявилось у створенні Шанхайської Організації Співробітництва (ШОС), яка є важливою інституційною проекцією пострадянського російсько-китайського партнерства та значною платформою для військового співробітництва у Центральній Азії [1, с.35].

Незважаючи на неприйнятність Китаєм західної переконаності в тому, що однополярність є єдиною можливою формулою світового порядку, Пекін скористався основними інститутами та нормами постбіполярного світового порядку як можливістю для зміцнення та розвитку своєї економіки. Таким чином, у 2001 році Китай став членом СОТ, зміцнив свої відносини з країнами АСЕАН в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні та досяг успіху у встановленні глибоких структурних, економічних та політичних зв'язків з різними континентами та регіонами світу. У цьому контексті підкреслюється, що Китай не намагається досягти політичної гегемонії або домінуючої політичної переваги, особливо у відносинах з країнами, що розвиваються, а націлений на розбудову відносин на засадах рівності і взаємної вигоди.

Однак глобалізація, а також цінності, норми та інституції, які вона передбачає, мають для Китаю функціональний характер. У цьому сенсі китайський націоналізм і глобалізація розглядаються як явища, що доповнюють одне одного. З одного боку, Китай повинен прийняти економічну глобалізацію (економічні реформи та відкритість), коли це необхідно, щоб перетворитися на сильну і процвітаючу державу. У цьому контексті Китай оцінює економічну глобалізацію з односторонньої точки зору, інтерпретуючи її в категоріях «державо-центричної» глобалізації або глобалізації, яка є «зміцненням держави». З іншого боку, КНР прагне запобігати ідейним елементам глобалізації як вестернізації у рамках концепту мондіалізму [2, с.212].

Таким чином, зовнішня політика Китаю в епоху глобалізації продемонструвала суперечливість розуміння інтеграції Китаю до міжнародної системи та поглиблення відносин взаємозалежності, які як посилюють, так і обмежують суверенітет Китаю.

У контексті західних теорій міжнародних відносин теорія «мирного піднесення Китаю» значною мірою є ліберальним аргументом, оскільки приймає економічний та інші аспекти глобалізації для відмови від насильницьких дій в умовах нового типу взаємозалежності країн у чинній нині міжнародній системі.

Теорія «мирного розвитку Китаю» позиціонує Китай як відповідального світового лідера, який спирається на м'яку силу, і як країну, яка орієнтована на вирішення своїх внутрішніх проблем і покращення добробуту свого народу, а не на втручання в справи інших країн. Крім того, термін вказує на бажання Китаю уникнути будь-якої міжнародної конфронтації і напруженості [3, с.272].

Ключове місце в процесі відродження китайської нації відводиться стимулюванню розвитку Китаю шляхом підвищення «м'якої сили» держави, що розпочалось у середині 2000-х років.

З розвитком усіх сфер суспільного життя культура все більше і більше стає важливим джерелом не тільки возз'єднання китайської нації, а й важливим елементом конкуренції в політиці міжнародного впливу цієї держави.

Більш того, враховуючи наростаючі масштаби своєї експансії в глобальну економіку, Китай вже зараз формує свій геополітичний простір, порівняний з будь-якою великою імперією давнини. Китай створює зони вільної торгівлі з більш ніж 20 країнами (критиковані американцями як структури паралельні СОТ), видає кредити на двосторонній основі в масштабах більших, ніж МВФ (і явно конкуруючи з ним), прив'язує будь-яку допомогу країнам ПАР, Африки та Латинської Америки жорсткими вимогами закупівлі виключно китайських товарів (формуючи залежність від КНР). Все це елементи «м'якої» сили, які Китаєм використовується для глобального контролю свого життєвого простору. Єдиною умовою тут є послідовність і передбачуваність таких партнерських відносин, що заохочується Китаєм не тільки у формі економічних відносин, а й фінансування тих чи інших соціальних проектів [4, с.19-20].

Найсучаснішим китайським концептом щодо побудови нового світового устрою є ідея про «співтовариство спільної долі». Про нього говорив голова КНР Сі Цзіньпін у своєму виступі під час дебатів у ході 70-ї Генасамблеї ООН 28 вересня 2015 р. в Нью-Йорку. Зокрема він зазначив, що хоча ідею збереження миру підтримують усі, але для досягнення цієї мети людству треба подолати багато перешкод. Він також зазначив, що в сучасному світі всі країни взаємозалежні, й тому вони мають спільне майбутнє. Отже, підтверджуючи принципи і цілі Статуту ООН (а саме мир, рівність, справедливість, демократію та свободу), Сі Цзіньпін закликав створити міжнародні відносини нового типу, серцевиною яких буде співробітництво обопільного зиску, і створити співтовариство спільної долі. Сі Цзіньпін наголосив, що, попри свою могутність, Китай ніколи не буде прагнути світової гегемонії, експансії і претендувати на зону впливу [5, с.154].

Висновок

Після розпаду біполярного світу в Китаї розпочалися інтенсивні дослідження світової геополітики, що спричинило власну концептуалізацію сучасної картини світу. Формувалися теоретичні дослідження складників сухопутної та морської сили Китаю, виокремлювалися великі прикордонні райони, встановлювалися геополітичні кордони, а також сфери впливу національних інтересів за межами державних кордонів. У багатьох китайських теоретичних роботах можна знайти елементи багатополярності, які використовувалися для аналізу політичних й економічних проблем міжнародних відносин. У постбіполярному світі Китай зосередив свою увагу на оновленні міжнародного порядку та розбудові взаємин з іншими країнами на засадах прагматизму і принципах теорії раціонального вибору. Щодо підходів до конструювання світового порядку, Китай вважав, що зміни не повинні призвести до системних трансформацій, а оновлений порядок має враховувати зростаючу економічну могутність Китаю. В основі такої світобудови покладений принцип мультиполярності, який став системоутворюючим чинником китайсько-російської міждержавної взаємодії. Інструментальним виміром нової конфігурації багатополярності, з точки зору КНР, повинні стати нетрадиційні міжнародні учасники з регіональним і глобальним цілепокладанням. До таких інструментальних інституцій китайська дипломатія відносить ООН, СОТ, АСЕАН і Шанхайську Організацію Співробітництва, у рамках діяльності яких концепт мультиполярності знаходить підтримку у багатьох учасників і отже послуговується фундаментом для економічного зростання КНР. Згідно з теорією "мирного піднесення Китаю", у багатополярному світовому порядку Пекін прагне до глобального лідерства, яке, окрім економічної міці, спирається на м'яку силу і зорієнтоване на вирішення внутрішніх проблем і покращення добробуту населення, підхід який дозволяє Китаю уникнути міжнародних конфліктів та напруженостей. Загалом, зовнішня політика Китаю в епоху глобалізації відображає його стратегію збереження суверенітету та розвитку, спираючись на багатополярність світового порядку та використання економічних можливостей, які надає глобалізація.

Список використаних джерел:

1. Лі Янь. Китайсько-українське співробітництво в рамках ініціативи «Один пояс, один шлях» : сучасний стан та перспективи України. *Україна-Китай*. 2018. № 13. С. 32–39.

2. Лозовицький О.С. Геополітика сучасного Китаю на шляху до світового лідерства. *Китайська цивілізація : традиції та сучасність* : матеріали XIV міжнародної наукової конференції, 5 листопада 2020 р. Київ : Видавничий дім «Гельветика», 2020. 496 с. С.210-213.

3. Морозюк А. В. Інтереси Китаю в Центральній Азії на сучасному етапі. *Наукові записки студентів та аспірантів. Серія «Міжнародні відносини»*. 2020. Випуск 5. С.267-277.

4. КікTENKO В. О. Роль теорії “м’якої сили” в створенні нового образу Китаю. *Китаєзнавчі дослідження*. 2015с. № 1–2.

5. Радзівська С., Ус І., Покришка Д. Глобальні домінанти розвитку Китаю. *Міжнародна економічна політика*. 2017. №1 (26). С.137-168.

УДК 004.77:316.4(043.2)

ВПЛИВ СОЦІАЛЬНОЇ МЕРЕЖІ TWITTER (X) НА МІЖНАРОДНІ, КУЛЬТУРНІ ТА СОЦІАЛЬНІ ПРОЦЕСИ

Євгенія Романюк

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник — Максим Алієв, к.політ.н., доц.

Ключові слова: Twitter, контент, США, політична комунікація.

Поява соціальних мереж у ХХІ столітті має значний вплив на сучасне суспільство та інформаційну культуру. Ці інтернет-платформи об’єднують в собі соціальні зв’язки, віртуальні спільноти та контент, що дає можливість дослідникам вивчати соціальні явища, виходячи за рамки традиційних соціальних досліджень. Використання політиками соціальних мереж як інструментів політичної комунікації створює нові форми спілкування між політиками та їхнім електоратом і провокує більш діалогові форми комунікації під час особистого спілкування зі своїми прихильниками [1].

Поява соціальних медіа також змінила спосіб політичної комунікації в Сполучених Штатах. Політичні інституції, а саме політики, політичні партії, фонди та політичні аналітичні центри, використовують соціальні медіа-платформи, такі як Facebook і Twitter, щоб спілкуватися з виборцями та залучати їх.

Наприклад, використання Дональдом Трампом соціальних медіа привернуло увагу в усьому світі після того, як він приєднався до Twitter у травні 2009 року. За майже дванадцять років Трамп написав близько 57 000 твітів. Білий дім заявив, що твіти слід вважати офіційними заявами [2]. Твіти Трампа також зіграли роль у підбурюванні атаки на Капітолії США 6 січня 2021 року під час офіційного підрахунку голосів виборців.

Іншим прикладом є поведінка у цьому додатку Ілона Маска. Він став найпопулярнішим головним героєм платформи, який розглядає найбільші проблеми сучасності незалежно від того, поінформований він про них чи ні. Коли на Пола Пелосі напали у його власному будинку, Маск безпідставно поширив маргінальні теорії змови про напад. Він порекомендував користувачам X стежити за конфліктом Ізраїлю та ХАМАС, підписавшись на обліковий запис, відомий тим, що поширює дезінформацію, перш ніж потім видалити його пост [3].

Аналітики зазначають, що твіти з політичним вмістом мають більші охоплення аудиторії, ніж твіти зі звичайним вмістом. Також користувачі стверджують, що політичний контент становить більшу частку того, що вони бачать, ніж того, що вони публікують. Близько 41% повнолітніх користувачів додатку в США кажуть, що багато з того, що вони бачать у Твіттері, пов’язано з політичними або соціальними питаннями. Але лише 12% стверджують, що багато з того, що вони самі публікують, пов’язане з цими темами. Приблизно одна третина повнолітніх користувачів Twitter у США бачать новинні статті про політичні чи соціальні проблеми майже кожного разу, коли вони відвідують сайт [4].

Окрім політичного впливу, Twitter стимулює людей до участі в соціальних діях, включаючи благодійність, активізм та волонтерство. Публічне обговорення соціальних питань та проблем впливає на громадян. Додаток також може впливати на роботу засобів масової інформації, надаючи новини та інформацію для подальшого використання в масових ЗМІ. Це може впливати на те, які теми стають актуальними для обговорення в суспільстві.

Висновок

Twitter, як одна з найбільш впливових соціальних платформ, став не лише каналом комунікації, але й інструментом формування громадської думки та політичних дискусій. Політики використовують Twitter для спілкування з виборцями та мобілізації громадськості, а також для впливу на глобальні та культурні процеси. Проте, також існує ризик поширення дезінформації та впливу маргінальних теорій змови через ці платформи, як показує приклад дій Ілона Маска та Дональда Трампа. Таким чином, соціальні мережі, зокрема Twitter, продовжують відігравати ключову роль у формуванні політичної та соціальної агенди сучасного світу.

Список використаних джерел:

1. Twitter ain't Without Frontiers: Economic, Social, and Cultural Boundaries in International Communication
URL:https://www.researchgate.net/publication/262310060_Twitter_ain't_without_frontiers_Economic_social_and_cultural_boundaries_in_international_communication
2. Donald Trump's presidency by the numbers URL:<https://edition.cnn.com/2020/12/18/politics/trump-presidency-by-the-numbers/index.html>
3. How a single year of Elon Musk turned Twitter into a husk of its former self URL:
<https://edition.cnn.com/2023/10/27/tech/elon-musk-twitter-x-one-year-changes/index.html>
4. Politics on Twitter: One-Third of Tweets From U.S. Adults Are Political URL:
<https://www.pewresearch.org/politics/2022/06/16/politics-on-twitter-one-third-of-tweets-from-u-s-adults-are-political/>

УДК 316.77 (043.2)

СУТНІСТЬ ТА ЗМІСТ ДЕФІНІЦІЇ «ЗВ'ЯЗКИ З ГРОМАДСЬКІСТЮ» В ІСПАНІЇ ТА УКРАЇНІ Олександра Салтикова

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Ольга Сальнікова, заслужений діяч науки і техніки України, д.н.держ.упр., с.н.с.

Ключові слова: зв'язки з громадськістю, визначення зв'язків з громадськістю, еволюція зв'язків з громадськістю

У сучасному світі, де інформація стає ключовим ресурсом, а глобалізація стирає кордони, “зв'язки з громадськістю” набувають невід'ємного значення для будь-якої країни та організації, яка прагне досягти успіху на міжнародній арені. Тому управління діяльністю зі зв'язків з громадськістю як стратегія впливу стає важливою сферою для країни або організації.

Протягом останніх кількох століть зв'язки з громадськістю слугували людям для побудови міцних стосунків і підтримки позитивного суспільного іміджу.

З розвитком технологій еволюціонувала й сфера зв'язків з громадськістю. Запровадження засобів масової інформації, таких як телебачення та радіо дало можливість поширювати повідомлення оперативно та швидко [1].

Зв'язки з громадськістю є відносно новою концепцією в порівнянні з іншими професіями, такими як право чи медицина. Ідея PR походить від концепції комунікації, яка бере свій початок ще від філософів Стародавньої Греції. Більшість із нас знають про Сократа та Платона, і ми використовували мистецтво риторики Аристотеля (Етос, Логос і Пафос), щоб написати переконливу промову для школи.

Але багато хто не знає, що насправді Стародавня Греція є основою PR. Ідея використання спілкування для переконання є одним із перших практичних застосувань зв'язків з громадськістю [2].

Сферу зв'язків з громадськістю можна описати різними способами, оскільки це полісемічний вираз, який має кілька значень. Наприклад, на думку Альберто Порто Сімоеса, це може бути пов'язано з принципово історично-емпіричним трактуванням. Тобто, “зв'язки з громадськістю” – це широке поняття, яке “охоплює всю сукупність комунікативних функцій: комунікацію організації з її громадськістю” [3].

Вважають, що словосполучення “паблік рилейшнз” першим використав у 1807 р. президент США Томас Джефферсон. Сем Блек зазначає, що в чернетці свого “Сьомого звернення до Конгресу” він викреслив слова “стан думки” і замість цього вписав паблік рилейшнз [4].

Міжнародна асоціація з паблік рилейшнз (IPRA) надає наступне визначення – “Зв’язки з громадськістю – це практика прийняття рішень, спрямована на побудову стосунків та інтересів між організаціями та їх громадськістю на основі передачі інформації за допомогою надійних та етичних методів спілкування” [5].

А Іспанська асоціація директорів з комунікацій (ADEC) пропонує визначення: “Зв’язки з громадськістю – це стратегічне управління комунікацією для побудови та підтримки довірчих відносин із ключовими аудиторіями організації” [6]. Інколи “зв’язки з громадськістю” називають мистецтвом уникнення криз, але справжньою цінністю є вплив, який припадає на організації шляхом максимізації можливостей і пом’якшення ризиків [7]. Один з найбільших університетів Іспанії, а саме Universidad Europea надає наступне визначення “зв’язків з громадськістю”: “Зв’язки з громадськістю стосуються здатності організацій розуміти, співпрацювати та впливати на політичну, законодавчу, нормативну та соціальну програму на національному та міжнародному рівнях” [8].

В Україні “зв’язки з громадськістю” мають вагомий вплив на формування державної політики [9]. В українському законодавстві, а саме в “Концепції стратегічних комунікацій Міністерства оборони України та Збройних Сил України” визначено, що зв’язки з громадськістю – це складова стратегічних комунікацій, сутність якої полягає у становленні взаємовигідних гармонійних відносин між організацією і громадськістю, від якої залежить успіх функціонування цієї організації [10].

Висновок

Зв’язки з громадськістю відіграють важливу роль у діяльності країни та організацій як в Іспанії так і в Україні. Незважаючи на відмінності в еволюції та інституційній структурі, “зв’язки з громадськістю” в обох країнах мають багато спільного. Разом з тим, на думку автора, в Іспанії сфера зв’язків з громадськістю має більш розвинену та інституціоналізовану структуру, ніж в Україні.

Список використаних джерел:

1. Adoni Media. The history of public relations. URL: <https://www.adonimedia.com.au/blog/the-history-of-public-relations/> (дата звернення: 14.03.2024).
2. PR&Marketing. An Overview: The History of Public Relations. URL: <https://marshallpr.com/an-overview-the-history-of-public-relations/> (дата звернення: 14.03.2024).
3. Stortini Gabriel. 2016. Las relaciones públicas y la formación en valores. 8с. URL: https://repositoriocyt.unlam.edu.ar/bitstream/123456789/509/1/MES_Stortini.pdf (дата звернення: 14.03.2024).
4. Є. Б. Тихомирова. Зв’язки з громадськістю. 2001. 3с. URL: https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php/567286/mod_resource/content/0/%D0%A2%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BC%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D0%84.%20%D0%97%D0%B2%D1%8F%D0%B7%D0%BA%D0%B8%20%D0%B7%20%D0%B3%D1%80%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D0%B4%D1%81%D1%8C%D0%BA%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8E.pdf (дата звернення: 14.03.2024).
5. IPRA. A new definition of public relations. URL: <https://www.ipra.org/member-services/pr-definition/> (дата звернення: 14.03.2024).
6. Asociación de Directivos de Comunicación. URL: <https://www.dircom.org/?s=relaciones+publicas> (дата звернення: 14.03.2024).
7. Angie Catherin Arguello Roppas. Un recorrido por los asuntos publicos. 2018. 4с. URL: <https://intellectum.unisabana.edu.co/bitstream/handle/10818/34592/Proyecto%20de%20grado,%20pdf.pdf;jsessionid=01ED93E2A6B0AF0F2EEA3D54F0F37083?sequence=1> (дата звернення: 14.03.2024).
8. Universidad Europea. URL: <https://universidadeuropea.com/> (дата звернення: 14.03.2024).
9. Тема 15. Особливості зв’язків з громадськістю в Україні. URL: <https://posibniki.com.ua/post-tema-osoblivosti-zvyazkiv-iz-gromadskistu-v-ukrayini-zagalna> (дата звернення: 14.03.2024).
10. Верховна Рада України. Наказ Міністерства України “Концепція стратегічних комунікацій Міністерства оборони України та Збройних Сил України” URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0612322-17#Text> (дата звернення: 14.03.2024).

УДК 001.92:32:355.4 (043.2)

ІНФОРМАЦІЙНА ВІЙНА ЯК ВИКЛИК МІЖНАРОДНІЙ БЕЗПЕЦІ

Дана Синчук

*Національний авіаційний університет, Київ**Науковий керівник – Сергій Троян, д.і.н., проф.*

Ключові слова: інформаційна війна, міжнародна безпека, міжнародні відносини, інформаційне суспільство.

У сучасному взаємопов'язаному світі поява технологій призвела до виникнення нової форми конфлікту, відомої як інформаційна війна. Ця робота має на меті визначити поняття інформаційної війни, окреслити форми прояву, проаналізувати її вплив на міжнародну безпеку, навести приклади інформаційних війн у світі та запропонувати способи захисту міжнародних відносин від таких конфліктів. Об'єктом дослідження є концепція інформаційної війни та її вплив на міжнародну безпеку. Основні властивості об'єкта включають різноманітність стратегій і тактик, використання інформаційних та комунікаційних технологій.

Інформаційна війна – це багатогранна концепція, яка охоплює широкий спектр стратегій і тактик, спрямованих на маніпулювання інформацією для досягнення стратегічних цілей. У сучасному контексті воно обертається навколо використання інформаційних і комунікаційних технологій для впливу на сприйняття, рішення та поведінку в глобальному масштабі. Мартін Лібікі – один із провідних теоретиків у галузі інформаційних війн – у своїй книзі «Що таке інформаційна війна?», визначає 7 форм інформаційної війни: 1) командно-управлінська (націлена на знищення каналів зв'язку між командуванням і виконавцями); 2) розвідувальна (збір важливої та захист власної інформації); 3) психологічна (пропаганда, інформаційна обробка населення, деморалізація); 4) хакерська (диверсійні дії та атаки проти ворога шляхом створення спеціальних програм); 5) економічна (інформаційна блокада й інформаційний імперіалізм); 6) електронна (спрямована проти засобів електронних комунікацій – радіозв'язку, радарів, комп'ютерних мереж); 7) кібервійна [2].

Важливо зазначити, що перевагою інформаційної зброї є її прихований характер. В теорії інформації існує принцип таємного і невидимого використання цієї зброї, який пояснюється тим, що суб'єкти інформаційної війни можуть приховано і невидимо завдавати шкоди ворогу, що ускладнює характер взаємодії в інформаційних війнах. Це означає, що інформаційна війна може вестися як самотійно, тобто без використання традиційних засобів і методів збройної боротьби, так і в поєднанні з іншими видами бойових дій. Від якості інформації, якою володіють учасники протистояння, безпосередньо залежить їх боєготовність. Для готовності противника вплив здійснюється, наприклад, шляхом знищення інфраструктури, живої сили і техніки, порушення процесів обміну інформацією, введення в інформаційні системи противника своєї інформації. З цієї точки зору завдання інформаційної війни – вплив на інформацію противника з метою підриву його боєздатності, а також захист власної інформації від впливу противника. Інформація може виступати і як об'єкт впливу, і як зброя в інформаційній війні. Важливим моментом щодо інформаційних воєн є те, що такі протистояння зазвичай сприймаються лише як наступ і атака на опонента. Проте, інформаційна війна може бути як наступальною, так і оборонною. Оборонна інформаційна війна характеризується діями, спрямованими на захист власних інформаційних систем і засобів бойового зв'язку від ворожих атак і спроб пошкодження. Наступальна інформаційна війна має справу з деградацією інформації на полі бою противника.

Одним із яскравих історичних прикладів інформаційної війни є використання пропаганди під час Другої світової війни. Нацистська Німеччина використовувала витончені методи пропаганди, щоб індоктринувати німецьке населення, демонізувати ворогів і виправдати експансіоністські амбіції режиму. Через радіопередачі, фільми, плакати та промови нацистська пропагандистська машина поширювала ретельно продуманий наратив про перевагу арійців, цупів відпущення меншин і прославлення мілітаризму. В Україні питання інформаційної війни набуло особливого значення на тлі агресивних дій Росії. Після повномасштабного вторгнення ворога Україна залучила міжнародну підтримку та використала різні канали зв'язку для протидії російській пропаганді та дезінформації.

Також акцентувалося на важливості стратегічних комунікаційних стратегій, ініціатив з перевірки фактів і прозорості комунікації уряду для протидії російській пропаганді та захисту суверенітету України, що допомогло підвищити обізнаність про небезпеку дезінформації та розширити можливості українців відрізнити правду від брехні.

Інформаційна війна є серйозним викликом для міжнародної безпеки, що перетинає кордони між війною та миром. Історичні приклади, починаючи з пропаганди Другої світової війни і закінчуючи сучасними кібер операціями, підтверджують центральну роль маніпуляцій та інформаційного впливу у формуванні конфліктів та глобальних справ. Подолання цих загроз вимагає комплексного підходу, що включає посилення заходів кібербезпеки та зміцнення критичної інфраструктури для зменшення ризику кібератак і витоку даних. Поширення медіаграмотності та розвиток навичок критичного мислення серед громадян для розрізнення достовірної інформації від дезінформації, що сприятиме стійкості суспільства до пропаганди і маніпуляцій. Сприяння розвитку міжнародних норм і угод, що регулюють відповідальну поведінку держав у кіберпросторі, з метою зменшення ризику ескалації конфлікту і підтримки стабільності. Загалом, розв'язання проблем, пов'язаних з інформаційною війною, потребує спільних зусиль та багатогранного підходу, спрямованих на захист цілісності глобальних інформаційних екосистем і забезпечення міжнародної безпеки.

Список використаних джерел:

1. Бойченко О. Міжнародна інформаційна безпека: Проблеми і перспективи URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=FP_index.htm_2009_3_13
2. Лібікі М. Що таке інформаційна війна? URL: <http://viysko.com.ua/technologiji-voyen/martin-libiki-shho-take-informacijna-vijna/>
3. Wiercioch K. Wojna informacyjna jako element wojny hybrydowej, 1 2022 URL: : https://www.researchgate.net/publication/359899277_Wojna_informacyjna_jako_element_wojny_hybrydowej

УДК 340:001.895 (043.2)

ЕЛЕКТРОННА ДИПЛОМАТІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ МІЖНАРОДНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Роксана Скриннікова

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Максим Ялі, к.політ.н., доц.

Ключові слова: комунікація, електронна дипломатія, міжнародна взаємодія, цифрова комунікація.

Трансформація сучасного світу пов'язана з розвитком цифрових технологій, комп'ютеризацією усіх сфер людського життя, що призводить до використання інформаційно-комунікаційних технологій і у сфері міжнародних відносин. Використання у дипломатичній галузі можливостей мережі інтернет та інформаційно-комунікаційних технологій сприяло виникненню особливої форми реалізації публічної дипломатії. Так, у дипломатії з'являється нове поняття як електронна дипломатія. Вона виступає специфічною формою зовнішньої взаємодії держави з іншими країнами, міждержавними об'єднаннями та міжнародною громадськістю. Разом з тим існує й внутрішня комунікації - усередині самого відомства зовнішніх зносин, між складовими частинами системи органів вертикалі державної влади й управління, що залучені у рамках своїх компетенцій до участі у подіях міжнародного життя.

Такі поняття як: «цифровізація», «онлайн дипломатія», «електронна комунікація» набули популярності в ковідний період 2020-2021 років, і залишаються актуальним інструментом реалізації зовнішньої політики держав світу й на сьогодні. Так, ООН проводить свої засідання з використанням електронної платформи «Zoom», що сприяє прискоренню процесів прийняття рішень, а дипломатична комунікація реалізується через відео-конференції та відео-дзвінки [1].

Перед е-дипломатією ставляться не прості завдання щодо реалізації інформаційної політики: надання інформації з використанням інформаційно-комунікаційних платформ, спростування фейкової інформації, коментування інформації офіційними джерелами. Але головною метою електронної дипломатії є вдосконалення комунікації між державами, просування зовнішньополітичних інтересів,

забезпечення інформаційного обміну [2]. Саме тому, під електронною дипломатією в сучасному науковому дискурсі розуміють реалізацію дипломатичних функцій держави з використанням інформаційно-комунікаційних можливостей.

В українському дипломатичному просторі електронна дипломатія набула важливого значення в умовах повномасштабної війни Росії проти України. Дипломатичні служби та відомства почали використовувати різноманітні інтернет-майданчики для безпосереднього спілкування з іноземною аудиторією з метою ефективного позиціонування України на міжнародній арені та застосування м'якої сили для підтримання уваги й постійного інтересу до подій, що відбуваються. Наприклад, Президент України В.Зеленський успішно використовує електронну дипломатію у своїй діяльності: зокрема звернення до сотні світових лідерів та міжнародних організацій, виступи у десятках парламентів країн світу у режимі відео-зв'язку протягом 2022 р., що дало можливість отримати міжнародну підтримку: фінансову, гуманітарну, військову. А також переконати міжнародну спільноту у необхідності накладання міжнародних санкцій на Російську Федерацію [3].

Міністерство цифрової трансформації України запустило проекти диджиталізації в управлінні країною. Міністерство закордонних справ реалізовує комунікаційні проекти, що спрямовані на привернення уваги міжнародної спільноти до України, спонукаючи світову громадськість співчувати українському горю та надаючи російському вторгненню дедалі ширшого розголосу [4]. Однією з особливостей російсько-української війни є те, що за нею можна спостерігати онлайн у режимі реального часу. Дослідження компанії Ipsos від квітня 2022 року встановили, що 70 % опитаних людей (із 27 країн в усіх регіонах світу) ретельно стежать за подіями в Україні [5].

Електронна дипломатія є досить неоднозначним явищем, оскільки вона створює нові можливості для реалізації міжнародної комунікації, але водночас така комунікація сприяє широкому поширенню неперевіреної інформації, її спотворення та маніпулювання нею.

Висновок

Електронна дипломатія виступає комунікаційним інструментом держави, за допомогою якого вона реалізує свої зовнішньополітичні інтереси, формує свій міжнародний імідж. Е-дипломатія відкриває нові можливості для України у розвитку та провадженні «м'якої сили», та може стати ефективним ресурсом міжнародної взаємодії в галузі управління інформацією, адже дозволяє здійснювати аналіз колосального обсягу інформації для використання її у політичних прогнозах та стратегічному плануванні.

Список використаних джерел:

1. Мірошниченко Т., Федорова Г. Цифрова дипломатія як сучасний комунікаційний інструмент міжнародних відносин. ГРАНІ. Том 24. № 12. 2021. С.58-65
2. Окладна М. Стеценко В. Роль цифрової дипломатії в сучасній зовнішній політиці держави. Право та інноваційне суспільство. № 2 (15). 2020. С.13-17.
3. Зеленський розповів, як працювала «iPhone-дипломатія» в перші дні повномасштабної війни. ACC Media agency. 15.10.2022. URL: <https://acc.cv.ua/news/ukraine/zelenskiy-rozpoviv-yak-pracyovala-iphone-diplomatiya-v-pershi-dni-povnomasshtabnoyi-viyini-8872>
4. Стратегія публічної дипломатії Міністерства закордонних справ України на 2021–2025 рр. URL: <https://mfa.gov.ua/storage/app/sites/1/Стратегії/public-diplomacy-strategy.pdf>
5. Global public opinion about the war in Ukraine. Ipsos. 19.04.2022. URL: <https://www.ipsos.com/en-us/news-polls/war-in-ukraine-april-2022>

УДК 341.655:(470+571)(043.2)

САНКЦІЇ ПРОТИ РФ ЯК ІНСТРУМЕНТ МІЖНАРОДНОГО ТИСКУ

Анастасія Слободянік

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник - Ігор Дерев'яно, к.і.н., доц.

У сучасному світі з кожним днем все більш стає помітною поява новітніх ризиків, що враховують розповсюдження та можливість застосування ядерної та інших видів зброї, постійні конфлікти, глобальний тероризм і транснаціональну організовану злочинність. Насамперед, ці загрози виникають

унаслідок діяльності як держав, так і недержавних суб'єктів. Тому, враховуючи вищезазначені аспекти, зовнішньополітичні санкції набувають неабиякої важливості та стають складовим елементом у механізмі колективної реакції на порушення норм міжнародного ладу, невиконання яких розглядається як загроза або порушення світового порядку та стабільності [6, с. 82].

Перш за все, варто зазначити, що поняття «санкція» визначається міжнародними організаціями, зокрема Радою Безпеки ООН, як обов'язкова міра втручання. Це було оголошено на 1544-му засіданні Комісії у 1979 році. Санкції, як інструмент зовнішньої політики, здатні динамічно адаптуватися до політичних умов та інтересів розвинених держав.

Рада Безпеки ООН є головним органом, відповідальним за збереження міжнародного порядку і стабільності. Їй надані виключні повноваження у визначенні ситуацій, які загрожують миру або ж порушують його, чи являються актом агресії. Дана класифікація являється єдиною правовою засадою для законного встановлення міжнародним співтовариством обмежень, починаючи з економічного тиску до активного застосування військової сили [1, с. 576].

Зазвичай санкції вводяться послідовно, починаючи з візових обмежень та блокування активів певного переліку осіб, переходячи до секторальних економічних санкцій на різні сектори або ж підприємства.

У відповідь на неспровоковану й невинуватену путінську воєнну агресію проти України ЄС запровадив безпрецедентні санкції з метою обмежити фінансування війни кремлем, нанести втрат російській політичній еліті та позбавити росію економічної підтримки. В одинадцять санкційних пакетів та тринадцять тисяч різних обмежень (більше ніж кількість санкцій проти Ірану, Куби та Північної Кореї разом) потрапили російська банківська система, промисловість і енергоносії.

ЄС зазначив, що санкції не заважають постачанню продовольства та медичного обладнання в цілому. Основний акцент спрямований на російську політичну верхівку, спричиняючи серйозні втрати у зв'язку з активною воєнною агресією. Також, ці заходи завдають шкоду російському індустріальному та економічному потенціалу для проведення бойових дій, а також виробництву та ремонту військового обладнання. Введені санкції обмежують лише можливості російської армії та її постачальників отримувати необхідні товари та обладнання для проведення військових операцій на території України [5].

Посилення санкцій настає у зв'язку із значним зростанням загрози національній безпеці або ж зростанням напруження у ситуації. Міжнародні санкції щодо росії також передбачають послаблення військового потенціалу та скорочення економічної бази для виробництва певних видів зброї та військової техніки, тобто обмеження постачань матеріалів, необхідних для виробництва та модернізації військового обладнання; запобігання подальшій ескалації конфлікту з боку росії, так як економічні санкції повинні зробити вартість агресивної політики РФ неприйнятною, особливо шляхом відсутності економічної підтримки, яка ґрунтується на експорті енергоресурсів.

Заходи, що обмежують російську економіку, зазвичай не мають миттєвого вартісного ефекту, але їхній вплив посилюється з часом. Важливо забезпечити більш ефективний контроль їхньої реалізації та запобігти обходу санкцій у порівнянні з тим, що маємо зараз, але і треба враховувати, що ефективність торговельних санкцій обмежується можливістю їх обходу через «сірий» імпорт та використання нейтральних країн [4, с. 4].

Тому, результативність впроваджених санкцій, спрямованих на політику росії, залишається предметом дискусій. Безперечно, це призвело до обмеження як зовнішніх інвестицій, так і доступу до фінансових ринків, скорочення зовнішнього обороту та посилення обмежень для окремих представників російського уряду та бізнесу. Але, незважаючи на це, російська економіка продовжує адаптуватися, шукаючи альтернативні ринки та партнерів, що на даний момент і є основною проблемою [3, с. 757].

Неоднозначність ситуації підтверджує і статистика: під кінець другого року війни, експерти з Atlantic Council, Єльського університету та Інституту Карнегі провели аналіз впливу економічних санкцій Заходу на здатність росії вести війну проти України [7].

Більше 1100 міжнародних компаній повністю припинили свою діяльність у росії, і країна виявилася не в змозі повністю компенсувати ці втрати. У грудні 2022 року введена G7 максимальна ціна на російську нафту в \$60 за барель спричинила втрати для РФ приблизно \$47,3 мільярди доходів.

Проте слід зауважити, що колективні обмеження, введені Заходом, поступово втрачають свою ефективність. Більше того, російська економіка проявляє ознаки помірнього відновлення, що дозволило міністерству фінансів РФ залучити рекордні обсяги видатків на війну в бюджеті на 2024 рік [7].

Основною причиною цього стало те, що західні санкції мали численні недоліки, якими вдалося скористатися росії. Так, заборона SWIFT залишилася частковою, охоплюючи не всі банки, зокрема ті, що здійснювали енергетичні операції. «Газпромбанк» і «Сбербанк» продовжили користуватися SWIFT для міжнародних банківських операцій, особливо в енергетичному секторі, обходячи обмеження. Крім того, рф була готова до такого розвитку подій і створила власну систему банківських платежів під назвою «Мир».

Також виявилось, що експортні обмеження цін на нафту не є надійним засобом тиску. Незважаючи на заборону, росія продовжує продавати нафту за цінами вище \$60 за барель, а в вересні та жовтні 2022 року ціна перевищила \$80 за барель. У відповідь на заборону ЄС експорту російських алмазів, Кремль переорієнтував свої угоди до третіх країн, зокрема ОАЕ.

А з другого боку, не зважаючи на істотні збитки російської економіки від західних санкцій, доходи від продажу нафти стали найважливішим засобом фінансування для Кремля. Підприємства також шукають шляхи обходу обмежень – росія використовує так званий тіньовий флот – старі танкери з невідомими власниками, щоб доставляти свою нафту без обмежень.

У контексті обмежень в експорті товарів і технологій до Росії та багатостороннього експортного контролю вона почала закуповувати військові компоненти через посередників і виробників у третіх країнах, включаючи західні. Так, 75% американських мікрочипів доставлено в Росію з Гонконгу та Китаю. Також варто зазначити, що всього із січня по липень 2023 року Росія імпортувала військових технологій на суму \$798 мільйонів, що виявилось важливим для ремонту військової техніки [7].

Один із можливих шляхів змусити Росію утримати ціну на нафту на рівні \$60 за барель – введення санкцій проти танкерів, що перевозять нафту через територіальні води країн G7/ЄС. Танкери, які порушують стандарти безпеки та необхідність технічного обслуговування, можуть спричинити розлив нафти та екологічні катастрофи. Такий крок змусить росію відповідати міжнародним стандартам безпеки, а тому звертатися до західних страхових компаній, що в свою чергу збільшить витрати нафтових перевезень та зменшить доходи.

З огляду на важливість експорту алмазів для російського бюджету, західні країни повинні посилити контроль за операціями компаній, які торгують дорогоцінними каменями. Запровадження строгих перевірок та переконання неєвропейських країн закрити цей ринок для Росії допоможе у зменшенні доходів від експорту алмазів.

Також, результати розслідувань порушень експортного законодавства повинні призводити до кримінальних справ, що забезпечить більш ефективний контроль над військовими компонентами та їхнім реекспортом.

А взагалі слід розуміти: попри важливість санкційного режиму, тільки коли Україна матиме стійку, стабільну економіку, послідовно та ретельно орієнтуватиметься на Європу та її цінності, володітиме потужнішими збройними силами, тоді обов'язково окуповані території будуть повернені, а Україна відбудована знову [3].

Список використаних джерел:

1. Ведькал В.А, Агамалієв Е.А. Теоретичні та практичні аспекти санкцій у міжнародному праві. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 10. С. 575.
URL: http://lsej.org.ua/10_2021/151.pdf.
2. Мануйлова К. Економічні санкції як інструмент зовнішньої політики. *Actual problems of international relations. Release 122 (part II)*. 2014. С. 38-44.
3. Міжнародні санкції проти Російської Федерації як інструмент тиску та покарання за агресію проти України й інші міжнародні злочини / О. Моцик // *Україна дипломатична*. 2020. Вип. 21. С. 744-754. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ukrdip_2020_21_66
4. Міжнародні санкції як інструмент стримування російської агресії проти України : аналіт. доп. / [А. Бобровицький, Н. Гавриленко, А. Гончарук, І. Ус, Г. Широкий, Р. Юлдашев]; за заг. ред. М.

Паламарчука. Київ: НІСД, 2023. 76с. (Серія «Міжнародні відносини»). DOI: <https://doi.org/10.53679/NISSanalytrep.2023.10>

5. Санкції, запроваджені ЄС щодо Росії через вторгнення в Україну. *Офіційний сайт Єврокомісії*. URL: https://eu-solidarity-ukraine.ec.europa.eu/eu-sanctions-against-russiafollowing-invasion-ukraine_uk

6. Соколовська О. М. Санкції як засіб зовнішньополітичного впливу. *Вісник НТУУ "КПІ" Політологія. Соціологія. Право*. 2022. Т. 3, № 55. С. 82-84. URL: <http://visnykpsp.kpi.ua/article/view/269556>.

7. Що заважає ефективності західних санкцій проти росії. *Центр протидії дезінформації при РНБО*. URL: <https://cpd.gov.ua/main/shho-zavazhaye-efektyvnosti-zahidnyh-sankczijproty-rosiyi/>.

УДК 629.78(477+4-6ЄС)(043.2)

УКРАЇНА НА ШЛЯХУ ДО ЧЛЕНСТВА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ КОСМІЧНОМУ АГЕНСТВІ

Каріна Сіданич

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Наталія Боротканич, к.і.н., доц.

Ключові слова: Україна, космічне агентство, Європейський Союз.

Україна отримала статус кандидата на членство в ЄС у червні 2022 року. Це історичне рішення відкриває перед нашою державою широкий спектр можливостей щодо розвитку різних секторів економіки, серед яких особливе місце займає космічна галузь.

Космічна діяльність є однією зі сфер, де Україна має багаторічний досвід, експертизу, технологічний та кадровий потенціал. Україна стояла біля витоків освоєння космічного простору та успадкувала розгалужену космічну інфраструктурну мережу у вигляді науково-дослідних установ, виробничих потужностей, а також висококваліфікованих інженерів та конструкторів.

Проте, через обмежені фінансові ресурси та відсутність внутрішнього ринку українська ракетно-космічна продукція втратила конкурентоздатність на світовому ринку. Цьому сприяли і значні геополітичні зміни останніх років, зокрема відмова від співпраці із Росією.

Сьогодні Україна розпочала активну програму реформування галузі та зміни стратегічних пріоритетів. Одним із перших кроків для перезапуску космічної індустрії стало прийняття закону, відомого як "Відкритий космос", що дозволив приватним підприємствам здійснювати діяльність в сфері ракетобудування. В Україні, де історично вся діяльність в галузі освоєння космічного здійснювалася державними підприємствами, сьогодні успішно працюють приватні космічні компанії як вітчизняні, так і іноземні. Створено екосистему для розвитку стартапів. Україна бере участь у хакатоні ЄС ActInSpace. Українські команди вже тричі (2016, 2022 та 2023 року) ставали переможцями на глобальному рівні хакатону NASA Space Apps Challenge.

З огляду на європейський вектор зовнішньої політики України та розуміння, що реалізація амбітних космічних проєктів не під силу Україні з фінансової точки зору, найбільш реальним шляхом для розвитку космічної науки та технологій є участь у спільних проєктах, зокрема в рамках Європейського космічного агентства (ESA).

Україна має тривалу історію співпраці як з ЄС в галузі освоєння космічного простору. Україна є асоційованим членом рамкової програмі ЄС з досліджень та інновацій Horizon Europe.

Українські ракетні технології вже працюють у Європі, зокрема, двигун РД-843 встановлено на четвертому ступені ракети-носія Vega. Нещодавно німецька компанія Rocket Factory Augsburg заявила, що використовуватиме українські ракетні двигуни на першому ступені власної ракети-носія.

Україна також активно співпрацює із ESA. Ще у 2008 році наша держава та космічне агентство Європи підписали угоду щодо співробітництва у використанні космічного простору в мирних цілях. На жаль, підписання угоди не призвело до відчутної інтенсифікації відносин між її підписантами, проте певні кроки на шляху до набуття Україною членства в ESA були зроблені. 12 вересня 2023 року Кабінет Міністрів України підписав розпорядження про затвердження плану дій щодо інтеграції України до Європейського космічного агентства [2]. Перший пункт плану передбачає започаткування

переговорного процесу з ESA і утворення для цього міжвідомчої робочої групи з питань співпраці України та ESA під головуванням Міністра з питань стратегічних галузей промисловості. Перший звіт про результати діяльності повинен бути оприлюднений до 1 квітня 2024 року.

Україна спільно з європейськими експертами розробила три етапний механізм вступу України в ESA [1].

I етап – Рамкова угода – 5 років. Станом на сьогодні Україна знаходиться на I етапі. Правовою підставою для співпраці з ESA є Угода між Урядом України та Європейським космічним агентством щодо співробітництва у використанні космічного простору в мирних цілях, укладена 2008 року. Цей етап передбачає започаткування співробітництва та пошук спільних проектів.

II етап – угода «Європейської держави, що співпрацює з ESA» – 5-10 років. Цей етап є перехідним етапом для України, який дозволить наблизити стандарти та гармонізувати законодавство. Співпраця відбуватиметься на партнерських засадах, Україна братиме участь лише у вибіркових проектах.

III етап – повноправне членство.

Наразі Україна все ще перебуває на першому етапі.

Підсумовуючи, відзначимо переваги членства України в ESA для Європи. По-перше, поглиблення інтеграції України в економічний сектор Євросоюзу. Освоєння космосу є однією зі сфер, яка передбачає максимальну міжнародну співпрацю, оскільки масштабні космічні проекти вимагають значного як економічного, так і інтелектуального ресурсу. По-друге, розширення співпраці між науковими установами та технологічними компаніями України та ЄС. По-третє, залучення висококваліфікованих українських інженерів із реальною експертизою в розробці та створенні ракетно-космічної техніки до реалізації космічної програми ESA [3].

У той же час, переваги також отримає і Україна. Дослідниця Наталя Боротканич виділяє такі «основні бонуси, які дає вступ до європейської космічної сім'ї» [1]:

1) Доступ до європейського космічного ринку. ESA постійно проводить тендери на виконання певних робіт серед членів організації. Доступ до цього ринку і можливість боротися за європейські контракти посилять міжнародні зв'язки нашої країни й може стимулювати розвиток космічної індустрії.

2) Доступ українських вчених до нових технологій і знань. Європейське космічне агентство володіє значною мережею лабораторій і випробувальних центрів, де проводять безліч наукових досліджень: тестування перспективних матеріалів, нових двигунів, розробка проектів космічних апаратів наступного покоління.

І, нарешті, треба мати на увазі й те, що вступ до ESA також відкриє перед Україною можливість розширити кооперацію з іншими космічними агентствами, наприклад з NASA. Європейські компанії регулярно отримують контракти від NASA, а європейські прилади часто встановлюються на американських зондах

Отже, вступ до ESA дасть нашій країні можливість увійти не тільки на європейський ринок, а й налагодити космічні зв'язки з іншими країнами та організаціями.

Список використаних джерел:

1. Боротканич Н. Разом з Європою до зірок. Чому Україні варто вступити до Європейського космічного агентства. Ліга, 18 вересня 2023. Режим доступу - <https://tech.liga.net/ua/technology/article/s-evropey-k-zvezdam-pochemu-ukraine-sleduet-vstupit-v-evropeyskoe-kosmicheskoe-agentstvo>

2. Про затвердження плану дій щодо інтеграції України до Європейського космічного агентства. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 12 вересня 2023 р. № 796-р.

3. Randal I. Ukraine poised to join ESA and REPLACE 'excluded' Russia in space missions. Express, May 8, 2022. Режим доступу - <https://www.express.co.uk/news/science/1606649/ukraine-join-european-space-agency-esa-replace-russia-space-missions>

УДК 327.82-027.555(477)(043.2)

ПУБЛІЧНА ДИПЛОМАТІЯ ЯК ФАКТОР ПОГЛИБЛЕННЯ ВІДНОСИН МІЖ ДЕРЖАВАМИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ (НА ПРИКЛАДІ УКРАЇНИ)

Діана Сокотун

*Національний авіаційний університет, Київ**Науковий керівник - Ігор Дерев'яно, к.і.н., доц.***Ключові слова:** публічна дипломатія, образ, імідж, санкції, ЄС, Україна, "політичний імідж".

Автором терміна "публічна дипломатія" є Едмунд Галліон, який увів його в науковий обіг 1965 року. Тоді фахівець визначав публічну дипломатію як діяльність, спрямовану на інформаційне забезпечення та зміну громадської думки в інших країнах у рамках спеціальних програм, що фінансуються державою. Публічна дипломатія України — інструмент зовнішньої політики України, метою якого є створення та зміцнення позитивного іміджу країни та її суспільства. Аналіз показує, що терміни "публічна політика" і "публічна дипломатія" тісно пов'язані з одним із сучасних, популярних понять як "м'яка сила" "Soft Power" [7]. "М'яка сила" як здатність держави сформувати вподобання інших країн спирається на три найважливіші компоненти: культуру держави, політичні цінності держави та зовнішню політику. Публічна дипломатія покликана передати (транслювати або продати) ці три компоненти іншим країнам.

Джозеф Най, окремо наголошуючи на гуманітарній суті публічної дипломатії, виокремлював 3 її функції [5]:

1) повсякденна комунікація, що призначена всебічно пояснювати характер рішень у зовнішній політиці, розкривати їхній гуманітарний зміст, а також їхній взаємозв'язок із культурними та моральними цінностями;

2) стратегічна комунікація, згідно з якою організуються стратегічна інформаційна кампанія для популяризації пріоритетної лінії зовнішньої політики держави;

3) третя функція характеризує постійне співробітництво зі знатними впливовим людьми і групами через різні культурні та громадські канали та академічні установи, які тією чи іншою мірою пов'язані зі СМК.

Сьогодні образ, імідж і бренд країни відіграють ключову роль у її позиціонуванні у світовому співтоваристві, особливо в умовах воєнного конфлікту, коли держава потребує допомоги. Слово „імідж” — англійського походження (image). Воно перекладається як „образ” [4]. Під "політичним іміджем" розуміють комплекс чинників, що впливають на сприйняття політичного діяча суспільством. Важливість іміджу країни на світовій арені стає особливо гострим питанням. Імідж може вплинути на продовження отримання допомоги, залучення інвестицій та розвиток різних галузей економіки. Для підтримки свого позитивного образу, виставлення на суд важливості своїх цілей і досягнень, а також для привернення уваги до гуманітарної ситуації, що склалася, країна активно використовує комунікаційні засоби, дипломатичні канали та інші інструменти. Публічна дипломатія відіграє значущу роль у поглибленні відносин між державами на сучасному етапі, особливо в контексті України [1].

Повномасштабна збройна агресія росії ще більше активізувала публічну дипломатію України, яка, попри всі складнощі воєнного часу, акумулювала ресурси й була позначена надзвичайною активністю. У 2022 році основна діяльність була спрямована на посилення підтримки України у світі шляхом широкого інформування громадськості за кордоном про російські злочини, з одного боку, та стійкість українців, з іншого, на протидію (про)російським наративам та колоніальної парадигми розуміння України, а також на подальшу популяризацію України у світі.

Після початку агресії Росії щодо України понад 40 країн, включно зі США, ЄС, Південною Кореєю, Швейцарією та Албанією, запровадили фінансові, торговельні та персональні санкції. Захід заморозив валютні резерви Росії, заарештував яхти і нерухомість багатих росіян, відключив державні банки від світової фінансової системи, припинив закупівлі в Росії нафти і вугілля, заборонив продаж їй обладнання, технологій і предметів розкоші [2]. Росія стає країною-ізгоем. Росія втратила доступ до найбільших ринків для своєї продукції, залишилася без західних кредитів, експертів, інвестицій і передових технологій, які допомогли їй вийти зі злиднів і побудувати ринкову економіку на руїнах

радянського планового господарства. Путіну особисто було заборонено в'їзд на територію Заходу - це небувале рішення для глави такої потужної ядерної держави. Східні сусіди також втратили до нього повагу: якщо раніше Путін міг собі дозволити запізнюватися на зустрічі з президентом США або папою римським, то на останньому осінньому саміті в Самарканді він був змушений чекати на прем'єра Індії, президента Туреччини, а також лідерів Киргизстану та Азербайджану [3]. Таким чином, вторгнення Путіна в Україну призвело до того, що Росія не тільки втратила частку на ринку, а й істотно скоротила сам ринок, який раніше приносив їй половину всіх доходів. Рубль більше не є привабливим для інвестицій, що означає, що іноземні інвестори більше не зацікавлені в рублевих активах.

Війна, швидше за все, закінчиться у 2024/2025 роках. Росія не має шляху до перемоги в Україні, вона не може забезпечити/утримувати набагато більше території; Україна довела, що вона стійка на 85% території з моменту здобуття незалежності в 1991 році, і все ще може повернути собі більше території внаслідок хоробрості українців. Україна довела свою стійкість, і завдяки інноваціям її економіка продовжувала функціонувати – банки, інфраструктура, телекомунікації, торгівля – макроекономіка виявилася напрочуд стабільною (валютні резерви на рекордно високому рівні) [6].

Висновок

Дослідження підтверджують, що рівень підтримки з боку міжнародних партнерів тісно пов'язаний з образом країни та її лідера. Зазначено, що залучення союзників і партнерів для розв'язання конфлікту, підтримка на міжнародних форумах і в організаціях, а також запровадження санкцій проти агресора сприяють політичному зміцненню України. Висновки вказують на важливість та актуальність теми іміджу України та міжнародної політичної підтримки в умовах конфлікту. Незважаючи на спроби ворога штучно підірвати імідж України через неправдиву пропаганду та дезінформацію, уже доведено, що світова спільнота бачить правдиву картину та надає допомогу країні, що є важливим фактором. Багато різних країн і міжнародних організацій засуджують агресію Росії та підтримують суверенітет і територіальну цілісність України. Для поліпшення іміджу країни в умовах конфлікту уряд і президент України активно використовують різні засоби комунікації та інформаційні кампанії.

Список використаних джерел:

1. Баран О. Публічна дипломатія як складова зовнішньої політики України. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Міжнародні відносини та зовнішня політика. URL: <https://periodicals.karazin.ua/irp/article/view/10359> (дата звернення: 11.03.2023)
2. Гуляев О. В. Публічна дипломатія в Україні: стан, проблеми та перспективи розвитку. Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди». URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gv_2019_28_10 (дата звернення: 13.03.2023)
3. Євсєєва К.В. Публічна дипломатія: сутність, принципи, завдання. Наукові записки Національного університету «Острозька академія. Політологія». URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NZNUoa_2016_19_17 (дата звернення: 9.03.2023)
4. Зінов'єва Л., Марчук Л. Публічна дипломатія України: теорія і практика. URL: <https://libraria.ua/products/publ%D1%96chna-diplomat%D1%96yaukra%D1%97ni-teor%D1%96ya-%D1%96-praktika>. (дата звернення: 12.03.2023)
5. Кононенко О. Публічна дипломатія: концепт і практика. URL: https://naub.oa.edu.ua/bitstream/NAUB/2310/1/Popova_O.Publikna_diplomatiya_koncept_i_praktika.pdf (дата звернення: 9.03.2023)
6. Малик М. Роль публічної дипломатії в формуванні зовнішнього образу України // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzizvdru_2016_2_9 (дата звернення: 15.03.2024)
7. Міністерство закордонних справ України: «Публічна дипломатія <https://mfa.gov.ua/ua/ukraine-ua/politika-ua/publikna-diplomatia> (дата звернення: 15.03.2023)

УДК 327(497.11)(043.2)

ПЕРСПЕКТИВИ ТА ВИКЛИКИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ СЕРБІЇ: АНАЛІЗ ПОТОЧНОГО СТАНУ ТА ШЛЯХИ ДО ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ

Адріяна Сущенко

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Ігор Лоссовський, к.ф-м.н., проф.

Ключові слова: європейська інтеграція, Сербія, виклики, перспективи, реформи.

Вступ. У світлі надзвичайної актуальності європейської інтеграції для розвитку країн Центральної та Східної Європи, питання щодо перспектив та викликів, що постають перед Сербією в цьому контексті, відіграють ключову роль. Аналіз поточного стану процесу її європейської інтеграції відкриває ряд факторів, які впливають на його хід. Одним із найсуттєвіших є політична обстановка в самій Сербії та її відносини з сусідніми країнами. Після підписання Стабілізаційного та асоційованого угоди з Європейським Союзом у 2008 році, країна розпочала широкомасштабні реформи та зміни у різних сферах свого суспільства та економіки.

Матеріали та методи. Для аналізу поточного стану та визначення шляхів досягнення цілей європейської інтеграції Сербії використано текстовий аналіз наукових джерел, що охоплюють різні аспекти європейської інтеграції, такі як економіка, політика та суспільство.

Результати дослідження. Одним із ключових аспектів європейської інтеграції для Сербії є політична стабільність та демократичні реформи. На сьогоднішній день відбулися певні досягнення у процесі європейської інтеграції Сербії, зокрема у плані залучення іноземних інвестицій, підвищення рівня життя та реформування судової системи. Проте, існують проблеми, які потребують негайного вирішення, такі як бюрократичні перешкоди, корупція та недостатній розвиток інфраструктури[1].

Ще однією важливою сферою інтеграції є розвиток та модернізація економіки. Сербія зосереджує зусилля на покращенні бізнес-клімату, привабленні іноземних інвестицій та реформах у секторів, таких як енергетика та інфраструктура[3, с. 201-218]. Однак, низький рівень ефективності в управлінні державними підприємствами та нестабільність в макроекономічній ситуації залишаються викликами для подальшого розвитку[5].

Крім того, важливим аспектом європейської інтеграції є вирішення регіональних конфліктів та покращення відносин з сусідніми країнами[2, с. 76-79]. Сербія активно співпрацює зі своїми сусідами у рамках процесу регіональної стабілізації та адаптації до європейських стандартів.

У цілому, не дивлячись на ці виклики, Сербія має значний потенціал для успішної європейської інтеграції. Країна продовжує працювати над вдосконаленням своїх інституцій, укріпленням демократії та економічною стабілізацією. Подальший успіх у цьому напрямку буде вимагати постійних зусиль, співпраці з міжнародними партнерами та рішучості з боку уряду та громадянського суспільства.

Висновок

Отже, аналізуючи поточний стан європейської інтеграції Сербії та виокремлюючи основні виклики, які стоять перед країною, можна зробити висновок, що європейська інтеграція залишається стратегічним напрямком для розвитку Сербії. Хоча існують складнощі та проблеми, які потребують негайного вирішення, такі як корупція, бюрократія та економічні виклики, але країна має значний потенціал для досягнення успішної інтеграції.

Для досягнення цієї мети необхідно продовжувати активно працювати над реформами внутрішніх систем, підвищувати ефективність управління та боротьбу з корупцією, а також зміцнювати відносини з сусідніми країнами для забезпечення стабільності на Балканах. Тільки шляхом спільних зусиль внутрішніх та зовнішніх учасників процесу можна досягти успішного виконання євроінтеграційних цілей Сербії та забезпечити благополуччя та процвітання для усього регіону.

Список використаних джерел:

1. "European Integration of Serbia: Progress, Challenges, and Prospects" URL: <https://securityanddefence.pl/Strategic-challenges-for-Serbia-s-integration-with-the-European-Union,103240,0,2.html> .

2. European Parliament. "Serbia 2023 Report." URL:https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2023-11/SWD_2023_695_Serbia.pdf .
3. Kostic, D. (2022). "Corruption and Institutional Reform: Implications for Serbia's European Integration." *Governance and Public Policy*, 30(2), 201-218.
4. "Regional Cooperation in the Western Balkans: Achievements and Challenges." URL: https://balkansgroup.org/wp-content/uploads/2021/02/Regional-Cooperation-in-the-Western-Balkans_Regional-Economic-Area-the-mini_schengen-and-the-Common-Regional-Market-WEB-1.pdf .
5. Petrovic, M. (2018). "Regional Conflict Resolution and European Integration: The Case of Serbia and its Neighbors." *International Relations Quarterly*, 25(4), 511-527.
6. Brown, L. (2019). "Economic Modernization and Integration: Lessons from Serbia." *European Economic Review*, 38(2), 145-162.

УДК 327 (043.2)

ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ЗВ'ЯЗКИ СТРАТЕГІЧНОГО ПАРТНЕРСТВА МІЖ США ТА УКРАЇНОЮ

Володимир Толстенко

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Ігор Дерев'янка, к.і.н., доц.

Ключові слова: геополітичні виклики, економічна інтеграція, міжнародна безпека, військово-стратегічне партнерство.

Торговельно-економічні відносини між Сполученими Штатами Америки та Україною відзначаються не лише величиною товарообігу, але й глибиною стратегічного партнерства обох країн. Аналізуючи тенденції у торгівлі та обміні послугами, можна виділити ключові галузі, які визначають напрямки взаємодії. Зростання експорту та імпорту комп'ютерних послуг, транспортних та інших професійних послуг свідчить про важливість цих секторів у торговельній структурі між двома країнами. Поширений інтерес до співпраці в різних галузях свідчить про те, що торговельно-економічні зв'язки між США та Україною відображають не лише бажання укладати вигідні угоди, але й спільні цінності у підтримці економічного зростання, інновацій та прогресу [2].

Згідно з Держстатом за 2022 рік, Сполучені Штати займають восьме місце серед торговельних партнерів України, при цьому загальний обсяг торгівлі становить 4,95 мільярда доларів США (3,52%). Відзначається, що імпорт переважає експорт на 1,71 мільярда доларів США. Ця динаміка свідчить про дисбаланс у торговельних відносинах, що обумовлений активним імпортом комп'ютерної техніки зі сторони України з США, який відображає великий попит на американські товари, тоді як США не проявляють значного інтересу до експорту українських товарів [1].

Аналізуючи сферу торгівлі послугами між Україною та Сполученими Штатами, стає зрозумілим, що лівова частка українського експорту в США складається з комп'ютерних послуг, котрі формують 73,3% [3]. На другому місці за важливістю в структурі українського експорту послуг до США стоять транспортні послуги, які складають 11,71%, а на третьому - різноманітні ділові, професійні та технічні послуги, частка яких становить 11,42%. Щодо імпорту послуг з Сполучених Штатів, найбільший обсяг припадає на державні послуги, що становлять 58,79%. Фінансові послуги займають друге місце у структурі імпорту (12,93%), включаючи фінансове посередництво (банківську діяльність), управління фінансовими ринками та портфелем цінних паперів. Ділові послуги розташовуються на третьому місці і складають 10,88% [1].

За даними Адміністрації міжнародної торгівлі Міністерства комерції США, протягом січня-жовтня 2023 року, експорт товарів з України до Сполучених Штатів досяг \$1,131 млрд., показавши приріст на \$56 млн. або 4,72% у порівнянні з тим же періодом 2022 року (\$1,075 млрд.). Серед ключових категорій експорту були метали, зокрема чавун і сталь (\$433 млн.), продукція з металу (\$175 млн.), електротехнічне обладнання та апаратура (\$79 млн.), консервовані овочі, фрукти та горіхи (\$55 млн.), а також олії та жири (\$54 млн.). У відношенні до імпорту товарів зі США в Україну за аналогічний період у 2023 році, цифра становила \$823 млн., демонструючи падіння на \$501 млн. або -37,84% порівняно з попереднім роком,

коли сума була \$1,324 млрд. Основні товарні категорії імпорту включали транспортні засоби (\$246 млн.), енергетичне обладнання (\$95 млн.), зброю та боєприпаси (\$88 млн.), оптичне обладнання, фотоапаратуру та медичні інструменти (\$80 млн.), а також електричне обладнання (\$46 млн.) [1].

Рис. 1. Структура зовнішньої торгівлі послугами України з США у 2022 р., % [1]

Рис. 2. Структура зовнішньої торгівлі послугами України з США у 2022 р., % [1]

За 2022 рік вартість експортованих з України до США товарів досягла \$1,477 млрд., що на \$411,7 млн. або 21,8% менше порівняно з 2021 роком (\$1,8887 млрд.). Вирішальну роль в експорті відіграли такі товари, як чавун (\$399 млн.), труби (\$237 млн.), насіння соняшника (\$95 млн.), соки (\$87 млн.) та соєві боби (\$56 млн.). Водночас імпорт товарів зі США в Україну у 2022 році скоротився до \$1,442.4 млрд., що на \$1,43987 млрд. або 42,9% менше у порівнянні з показниками 2021 року (\$2,5251 млрд.). Серед основних імпортованих товарних груп були медикаменти (\$178 млн.), автотранспорт (\$172 млн.), боєприпаси та їхні компоненти (\$152 млн.), а також вугілля (\$137 млн.). Загалом, товарообіг за 2022 рік склав \$2,9194 млрд., показуючи зниження на \$1,4944 млрд. або 33,86% порівняно з 2021 роком (\$4,413.8 млрд.), але торгівельний баланс залишився позитивним і становив \$34,6 млн. [1].

Висновки

Отже, торговельно-економічні зв'язки між Україною та Сполученими Штатами виявили ряд значущих тенденцій у 2022 році. Зменшення обсягу експорту українських товарів до США на 21,8% та спад імпорту американських товарів до України на 42,9% свідчать про вплив негативних факторів, зокрема великоформатного військового конфлікту в Україні та обмежень у торгівлі. Основними експортними позиціями залишаються металургійні вироби, сільськогосподарська продукція та електротехнічне обладнання. Реальні загрози для торговельно-економічних зв'язків викликають несприятливі події, зокрема повномасштабна збройна агресія з боку росії, який призводить до обмежень у постачаннях та впливає на інфраструктуру.

Список використаних джерел:

1. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (останнє звернення 19.03.2024)
2. Шелест Г. Стратегічне партнерство без стратегії. Хто вони – стратегічні партнери України. URL: <http://prismua.org/wp-content/uploads/2021/11/Strategic-Partners.pdf> (останнє звернення 19.03.2024)

3. Dunn A. As Russian invasion nears one-year mark, partisans grow further apart on U.S. support for Ukraine. Pew Research Center. 2023. January 31. URL: <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2023/01/31/as-russian-invasion-nears-one-year-mark-partisans-grow-further-apart-on-u-s-support-for-ukraine/> (останнє звернення 19.03.2024).

УДК 327.3(477:438):339.9(4-68)(043.2)

ОСОБЛИВОСТІ ТОРГІВЕЛЬНИХ ВІДНОСИН УКРАЇНИ ТА ЄС: ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Нікіта Титаренко

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Максим Ялі, к. політ. н., доц.

Ключові слова: торгівля, торгівельні відносини, Україна, Європейський Союз.

З часу, коли 1993 р. євроінтеграція була оголошена головною метою зовнішньої політики України, минуло понад чверть століття. І її зовнішньополітичний курс усі ці роки залишався незмінним, а 7 лютого 2019 р. був навіть закріплений у Конституції України.

За ці роки країною пройдено великий шлях у внутрішній перебудові, що наближає її до «копенгагенських критеріїв». Процес цей поки що не завершено.

21 березня 2014 р. представники ЄС та України підписали політичний блок УА, а 27 червня 2014 р. – його економічну частину. 16 вересня 2014 р. ВРУ ратифікувала УА і президент підписав відповідний закон. З 1 січня 2016 р. почала діяти зона вільної торгівлі. ЄС завершив ратифікацію 11 липня 2017 р., і 1 вересня 2017 р. угода повністю набула чинності.

Такої переорієнтації зовнішня торгівля України ще не знала. Лібералізація товарного ринку передбачала скасування мит на 82,6% українських товарів. Їх передбачалося скасовувати поступово. Значно прискорився перегляд технічних стандартів. Експорт у ЄС досяг рекордних обсягів. Торгові ж відносини з РФ, що становили у 2010 р. 26% експорту та 37% імпорту України, опустилися до 7,8% та 14,2%» [1, с. 198].

У східноєвропейському збройному конфлікті ЄС твердо зайняв бік України. Глави держав прийняли 7 березня 2014 р. заяву, положення якої залишилися актуальними та фактично незмінними до сьогодні. У ньому декларувалися підтримка суверенітету та територіальної цілісності України, допомога у фінансовій стабілізації та економічному розвитку, реформуванні суспільства та держави. ЄС та європейські фінансові інститути виділили 14 млрд євро у вигляді грантів та позик.

У грудні 2017 р. Європейська комісія затвердила новий документ щодо допомоги Україні на 2018-2020 роки. У лютому 2018 р. портфель проєктів ЄС в Україні було переглянуто та доведено до 236 на загальну суму 429 млн євро [2, с. 24].

Так, у сукупному зовнішньому товарообігу України торгівля із країнами сусідами становить близько 35 %: у сукупному експорті нашої країни їхня частка становить 36 %, а сукупному імпорту – 34% [2, с. 25]. Причому торгові відносини України більшою мірою залежать від зв'язків із країнами СНД: їхня частка серед країн сусідів становить близько 77 % (відповідно на країни ЄС припадає 23 %). Найбільшу частку експорту та імпорту у загальному обсязі товарообігу має РФ – близько 22 % (70 % їх – енергоносії: нафта і газ). Значно менші обсяги мають інші країни: Польща – близько 4%, Білорусь – 3%, Угорщина – 1,5%, Румунія, Словаччина та Молдова – 1%. За цей період торгівля із сусідніми країнами зросла майже в 4 рази [3, с. 777].

Характерною є сировинна спеціалізація України. Більшість експорту України займають метали, мінеральні продукти. Сальдо зовнішньої торгівлі негативне з Росією, Польщею та Білорусією – саме вони мають найбільший зовнішньоторговельний оборот з Україною.

Важливе значення, особливо останнім часом, у відносинах країн грає рух як товарів, так й капіталу, особливо такого, як інвестиції. В Україну найбільше іноземних інвестицій надходить із Кіпру та Німеччини (7,7 та 6,4 млрд дол. відповідно) [4].

Висновок

Таким чином, інноваційна складова як розвитку національної економіки, так і транскордонного співробітництва є предметом для подальшого покращення і в галузі правового регулювання, і в галузі диференціації джерел фінансування. Враховуючи важливість цієї сфери, співпраця з країнами-сусідами в цьому напрямку має стати пріоритетною у взаєминах (тим більше, що ці країни займають вищі місця за рівнем інноваційного розвитку).

Список використаних джерел:

1. Волошина С. В., Проволоцька О. М. Демоекономічні вектори розвитку: Україна та Польща. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент*. 2020. Вип. 43. С. 198–205.
2. Дерев'янюк І. П. Динаміка відносин Україна – ЄС у відображенні провідних друкованих ЗМІ Польщі (2010 р.). *Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти*. 2018. Вип. 2. С. 22–33.
3. Тоцька О. Зовнішня торгівля товарами України з країнами ЄС: вартісний вимір. *Волинський національний університет імені Лесі Українки*. Луцьк, 2022. С. 777-782.
4. Українці та війна. Квітень, 2022. 11 с. URL: https://isoc.com.ua/assets/files/news/2022/zvit_170422.pdf (дата звернення: 20.03.2024).

УДК 004:17.022.1(477)(043.2)

ДОСЛІДЖЕННЯ ІТ-ІМІДЖУ УКРАЇНИ У СВІТІ

Софія Федорчук

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Наталія Боротканич, к.і.н, доц.

Ключові слова: імідж країни, розвиток ІТ-інфраструктури та бізнесу, аутсорсинг, ІТ-спеціалісти.

Вступ. Імідж держави - це сукупність уявлень, стереотипів, символів та асоціацій про країну, які існують у свідомості громадян та світової спільноти. Це відображає репутацію та авторитет держави в її внутрішніх та зовнішніх відносинах. Позитивне сприйняття сприяє реформам, інвестиціям, захисту національних інтересів та досягненню зовнішньополітичних цілей. ІТ імідж України в світі в останні роки став предметом зростаючого інтересу. З урахуванням швидкого розвитку технологій та активності українських ІТ-компаній на міжнародному ринку, важливо проаналізувати стан та перспективи цього іміджу. Мета цієї доповіді полягає у висвітленні сучасного стану ІТ іміджу України в світі, а також виявленні факторів, які впливають на його формування.

Матеріали та методи: Опис об'єкта дослідження – імідж України в ІТ сфері. Використані методи дослідження – аналіз статистичних даних, опитування експертів, аналіз медіа-відгуків.

Результати. ІТ імідж України в світі в останні роки значно підвищився завдяки активному розвитку української ІТ-індустрії та успішним досягненням у цій сфері. Незважаючи на різні виклики, з якими стикається сучасне людство, сфера ІТ залишається надзвичайно привабливим сегментом бізнесу. Це пояснюється тим, що ІТ компанії дуже швидко адаптувалися до нових умов, зокрема перейшли на віддалену роботу. Такий підхід дозволив мінімізувати проблеми, пов'язані з пандемією Covid-19 та військовими конфліктами на території України. Деякі з ключових факторів, які сприяли покращенню ІТ іміджу України:

1. **Талановиті ІТ-спеціалісти:** Україна має велику кількість висококваліфікованих ІТ-фахівців, які працюють як на внутрішніх, так і на міжнародних ринках.

2. **Інновації та технологічний розвиток:** Багато українських компаній успішно працюють у сфері розробки програмного забезпечення, штучного інтелекту, блокчейн та інших передових технологій.

3. **Аутсорсинг та R&D центри:** Багато аутсорсингових компаній обрали Україну як базу для розвитку свого бізнесу в останнє десятиліття, і навіть у важкі часи більшість з них залишається на українському ринку. Слід зазначити, що зростання цього сегменту було ключовим фактором, що привертав увагу до української ІТ-галузі як в межах країни, так і за її межами. За статистикою, найбільша кількість клієнтів українських ІТ-компаній припадає на США. Після США, послуги українських ІТ-

компаній користуються попитом у країнах ЄС, зокрема в Німеччині, Нідерландах і Швеції, а також у Великобританії. Передбачається, що попит на такі послуги серед скандинавських країн, зокрема Швеції та Данії, продовжить зростати й надалі.

4. **Підтримка держави:** Українська держава активно підтримує розвиток ІТ-індустрії шляхом сприяння створенню сприятливого інвестиційного клімату та запровадження реформ у цій сфері.

5. **Участь у міжнародних подіях:** Українські ІТ-компанії активно беруть участь у міжнародних виставках, конференціях та інших подіях, що сприяє їхній відомості та розширенню міжнародних контактів.

6. **Стартап-екосистема:** Україна також відома своєю активною стартап-екосистемою. Київ, Львів, Харків та інші міста стали місцями, де з'являються та розвиваються перспективні технологічні проекти.

Незважаючи на позитивні зрушення, українська ІТ-галузь також стикається з викликами, такими як конкуренція на міжнародному ринку, потреба у подальшій модернізації освітньої системи та поліпшення умов для розвитку стартапів. Однак загалом, ІТ імідж України в світі стає все більш позитивним, що сприяє привабленню інвестицій та розвитку галузі.

Висновок

Аналізуючи сучасний стан ІТ іміджу України, можна зазначити його значне підвищення у світовій спільноті. Досягнення українських ІТ-компаній та висока кваліфікація місцевих ІТ-фахівців сприяють створенню позитивного образу країни як передового центру технологій. Зростання інтересу до України як до місця для аутсорсингу та розміщення R&D центрів вказує на довіру міжнародного співтовариства до українського ІТ-потенціалу.

Підтримка держави та активна участь українських ІТ-компаній у міжнародних заходах відображають вагомий внесок у розвиток галузі. Необхідність подальшої модернізації освітньої системи та поліпшення умов для стартапів залишається важливим завданням для забезпечення тривалого розвитку ІТ-сфери в Україні.

Хоча галузь стикається з викликами, загальний тренд позитивного сприйняття України як центру інновацій та технологічного розвитку свідчить про перспективи подальшого зростання. Розумна стратегія, підтримка талановитих кадрів та сприятливий бізнес-клімат можуть допомогти Україні зберегти й посилити свою позицію на світовій карті технологій.

Список використаних джерел:

1. ІТ в Україні: цифри, перспективи та бар'єри. URL: <https://dlf.ua/ua/it-v-ukrayinitsifri-perspektivi-ta-bar-yeri/>
2. Шевченко О. Л., Стрілець А.Ю. Цифровізація бізнес-процесів під час війни. III міжнародна науково-практична конференція "Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи". С. 246-247.
3. ІТ-імідж України у світі. https://brandukraine.org.ua/documents/101/Ukraines_IT_perceptions_report_web_29_09_2023.pdf
4. ІТ-імідж України у світі. URL: https://brandukraine.org.ua/documents/101/Ukraines_IT_perceptions_report_web_29_09_2023.pdf

УДК 325.14(430):061.1ЄС(043.2)

НІМЕЦЬКА МІГРАЦІЙНА ПОЛІТИКА В ПРОЦЕСАХ ІНТЕГРАЦІЇ ЄС

Михайло Чихальов

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Артем Сапсай, к.політ.н., доц.

Ключові слова: міграція, теоретичні аспекти міграційної політики, інтеграційні процеси.

Питання міграційних процесів є одним з найважливіших питань міжнародних відносин, оскільки воно безпосередньо впливає на різні сфери життя країн та його населення. Однак для кращого розуміння його важливості необхідно розглянути його теоретичну складову.

Для окремого дослідження теоретичних аспектів міграційної політики був використаний метод аналізу інформації. Для виокремлення міграційних потоків був використаний метод абстрагування.

Міграція є складним процесом, пов'язаним із переміщенням людей з різних причин через кордони, а міграційна політика – це система принципів, цілей і дій, що регулюють ці потоки.

За найбільш поширеним визначенням, міграційна політика – це цілеспрямовані дії держави та інших суспільних акторів, спрямовані на досягнення бажаної інтенсивності, спрямованості та складу міграційних потоків (гуманітарні акції щодо певних етнічних груп, політика репатріації, політика інтеграції) [1]. Виділяють такі види міграцій як: депортація, обмін населенням, колонізація.

Сучасні теорії, які використовуються для аналізу міжнародної міграції, застаріли і потребують перегляду, щоб відобразити нові економічні, соціальні та політичні умови постіндустріального світу після 1991 року. Дослідження міграції часто залишаються поза увагою в соціальних науках, що ускладнює отримання фінансування та визнання дослідників міграції [2].

У той же час існує обмежена неокласична концепція міграції [3], яка є одним з перших серйозних теоретичних обґрунтувань переміщення робочої сили. В рамках неокласичної концепції міграцію вперше стали розглядати як свідоме рішення індивіда-заробітчанина, оскільки вона пояснює міграційні процеси стабілізацією світового ринку праці шляхом пропозицій та фінансів.

Іншою концепцією, що спробувала заповнити обмеженість та недосконалість неокласичного підходу, стала концепція загальносвітової міграційної системи (нової економіки міграції). Вона стверджує, що рішення людини про міграцію часто не є індивідуальними, оскільки причиною міграційного руху є не просто різниця в рівні оплати праці, але загальні умови економічної нерівності і кризове становище в периферійних країнах. Ця концепція дозволяє врахувати елементи реакції економіки на раціональні очікування мігруючого населення.

Що стосується інтеграційних процесів, то велике значення на інтеграційну політику ЄС зробили розвиток міграційного права та прийняті договори, які поетапно формували як сам ЄС, так і його правові положення щодо мігрантів. Шенгенська угода (1985), Маастрихтський договір (1992), Амстердамський договір (1997), Дублінська угода та Гаазька програма (2003), Лісабонська угода (2009) суттєво вплинули на уніфікацію міграційного законодавства [4]. Однак, незважаючи на те, що міграційна та інтеграційна політика фактично стала елементом зовнішньої політики Союзу, міграційна криза виявляє протиріччя між державами-членами щодо міграційної політики ЄС, що походять від толерантної міграційної політики [5].

Висновок

Існуючі теорії міграції на сьогоднішній день є застарілими і потребують перегляду в контексті сучасного постіндустріального світу, акцентуючи увагу на оновлених підходах до оцінки політичних, економічних та соціальних факторів. Прийняття спеціальних договорів ЄС позначилися на інтеграції та уніфікації міграційного законодавства.

Список використаних джерел:

1. Етнополітичні аспекти міграційної політики URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2020/06/malynovska_etnopolitychni.pdf (Last accessed: 16.03.24).
2. Conference on Theories of Migration and Social Change St Anne's College, Woodstock Road, Oxford Tuesday 1st – Thursday 3rd July 2008. URL: https://www.researchgate.net/publication/238398591_Understanding_Global_Migration_A_Social_Transformation_Perspective (Last accessed: 17.03.24).
3. Теоретичні підходи до вивчення міжнародного міграційного руху робочої сили Основні теорії та концепції URL: <http://ebib.pp.ua/teoreticheskie-podhodyi-izucheniyu-14359.html> (Last accessed: 20.03.24).
4. Міграційна політика ЄС: виникнення та проблеми сьогодення EU Migration Policy: Origins and Problems of Today URL: http://lsej.org.ua/1_2020/69.pdf (Last accessed: 23.03.24).
5. Міграційна політика ЄС у контексті безпеки країн Європейського Союзу URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2021/1/47.pdf> (Last accessed: 24.03.24).

УДК 327.8(477)(043.2)

ВПЛИВ США НА БЕЗПЕКУ У РЕГІОНІ БЛИЗЬКОГО СХОДУ**Анастасія Шишлова***Національний авіаційний університет, Київ**Науковий керівник – Юлія Седляр, д.політ.н., доц.***Ключові слова:** США, Близький Схід, безпека.

В сучасний період у світі відбуваються такі шалені трансформації, що зачіпають інтереси як окремих держав, так і певних регіонів. Розв'язані міжнародні конфлікти, агресія одних держав щодо інших вимагає зміни у підходах до міжнародної політики загалом. Арабо-ізраїльська війна, яка розгорнулася у регіоні Близького Сходу восени 2023 р. стала показником необхідності надання допомоги та підтримки навіть тим країнам, які є незалежними, економічно сильними та військово забезпеченими, як наприклад, Ізраїль. Країна, оточена з усіх боків «арабським світом», самотужки бореться з терористичною загрозою національній безпеці, що вкрай важко без підтримки великих гравців у глобальній геополітичній грі, як наприклад, США, яка має свій напрямок близькосхідної політики.

В історію людства існує багато прикладів, коли цілі регіони стають місцем, де зіштовхуються інтереси країн, які є світовими лідерами та мають певні амбіції щодо впливу та контролю у тому чи іншому регіоні. Регіон Близького Сходу не є винятком із зазначених процесів, адже на даній території існує тенденція поширення та розвитку міжнародних терористичних організацій, боротьба з якими являється пріоритетним напрямком політики США. Такі країни як Іран, загрожує безпеці усього світу, адже не полишив бажання стати ядерною державою та має в арсеналі безліч інших видів зброї, окремі види якої, до речі, поставляє РФ для війни з Україною. А війна Ізраїлю у Секторі Газа, яка йде з терористичною організацією Хамас, дестабілізує розвиток країн регіону.

Розглядаючи питання безпеки у регіоні Близького Сходу, зазначимо, що її підтримання багато у чому залежить від міжнародних відносин між США та Ізраїлем. Досліджуючи історичне минуле міжнародних відносин США та Ізраїлю, слід вказати на визначну роль США у створенні країни Ізраїль, яка разом із СРСР підтримали резолюцію Генеральної асамблеї ООН № 181 від 29 листопада 1947 р. щодо прийняття плану розподілу Палестини задля створення двох держав: єврейської та арабської [1, с. 43].

Створення держави Ізраїлю відбувалося за складних умов, адже насильницьке відібрання та поділ території Палестини викликало неабияке обурення та неприйняття з боку арабів, оскільки вони вважали Палестину своєю територією. З тих пір понад семидесяти років держава Ізраїль знаходиться в умовах постійного протистояння як із державами, з якими має спільні кордони, так і з іншими державами у регіоні Близького Сходу. Проте, конфлікт арабів та ізраїльтянці має давнє коріння і налічує пару тисяч років, адже і євреї, і араби висловили претензії на дану територію [2].

Сприяючи створенню країни Ізраїль, і СРСР, і США, мали кожен свій зиск. Так, наприклад, СРСР вважав, що новостворена країна буде дружньою та прославлятиме ідею комунізму у регіоні, висловлюючи тим самим вдячність євреїв Радянському Союзу за звільнення Європи від фашизму. Натомість зовнішня політика Ізраїлю щодо США була більш пріоритетною, з огляду на економічне співробітництво, що базувалося на закупівлі озброєння, устаткування й інших необхідних предметів ужитку. Таким чином, Ізраїль отримував визначну позицію у біполярному світі та накопичував міць як єдиний воїн, погляди якого відрізнялися від бачення інших мешканців регіону. А метою США було не лише заповнення вакууму в регіоні Близького Сходу, а й оточення СРСР системою військово-політичних союзів, що було необхідно за умов «холодної війни» [3, с. 134-137].

Становлення та розвиток держави Ізраїль є досить складним процесом. Також складним був і початок американо-ізраїльських міжнародних відносин. Ізраїль постійно мав підтверджувати незалежність своєї держави. Так, після проголошення незалежності, у 1947-1949 рр. сталася перша арабо-ізраїльська війна. Незважаючи на те, що США не підтримало постачання зброї сторонам конфлікту, близько тисячі добровольців з Америки брали участь у війні на підтримку Ізраїлю. У той період Адміністрація США була занепокоєна можливістю обрання керівництвом Ізраїлю

просоціалістичного курсу, адже протистояння з СРСР було пріоритетним напрямком зовнішньої політики США. Проте, після підтримки Ізраїлем американської політики в ході Корейської війни, побоювання США щодо Ізраїлю зникли. У 1950 р. державами США, Францією та Великобританією було підписано резолюцію про територіальний статус-кво та зупинку гонки озброєнь у Близько-Східному регіоні. З 50-х років США почало здійснювати мало масштабне фінансування держави Ізраїлю.

Зазначимо, що дії США у даному напрямку були досить обережними, оскільки вони намагалися забезпечити безпеку у регіоні. Допомагаючи одній країні, потрібно було не спровокувати інші країни на збройні конфлікти, які і без того так чи інакше періодично спалахували у регіоні. Так під час Синайської компанії у другій арабо-ізраїльській війні, не бажаючи псувати дипломатичні відносини із іншими країнами, США відмовили Ізраїлю в постачанні зброї. Американською адміністрацією разом із керівництвом СРСР було наказано відвести війська із захопленого Синайського півострова, що й було виконано Ізраїлем.

Кардинальні зміни у зовнішній політиці щодо Ізраїлю відбулися у США після революції в Іраку в 1958 р. – єврейська держава стала основним партнером США на Близькому Сході. Внаслідок перегляду курсу значно посилилося військове та політичне співробітництво між країнами, яке переросло у «особливі відносини» США з Ізраїлем на Близькому Сході. Починаючи з початку 60-х років до Ізраїлю почалося постачання військового обладнання, наступальні види зброї, а згодом і літаки. Після «Шестиденної війни» США стала найголовнішим постачальником зброї до Ізраїлю, який у свою чергу став «головним стратегічним союзником на Близькому Сході». У той період спостерігалось значне зростання економічної допомоги Ізраїлю з боку США [4].

Досліджуючи подальший розвиток міжнародних відносин Ізраїлю та США та їх вплив на регіональну безпеку Близько-Східного регіону, маємо акцентувати увагу на особливості співіснування між країнами регіону. Насамперед, це країни з підвищеним рівнем конфліктогенності. Також даний регіон багатий на нафтові родовища, тому інтерес США до регіону проявляється у підтримуванні то одних, то інших гравців на даній «шаховій дошці». Тому і Америко-Ізраїльські міжнародні відносини мали коливальний характер. Відносини між даними країнами то погіршувалися, то поліпшувалися. Наприклад, у випадку ухвалення ізраїльським урядом про приєднання східної частини Єрусалиму, адміністрація США негативно відреагувала, вказавши на Східний Єрусалим як на окуповану Ізраїлем територію. Потім співпраця знову відновилася. На початку 80-х років Ізраїль і США підписали договір про стратегічне співробітництво між країнами, який був анульований. Проте, у 1983 р. було підписано договір про стратегічний діалог. Відновилися військова допомога Ізраїлю у вигляді проведення спільних військових навчань та розміщенні на території Ізраїлю американських складів військового обладнання, що допоможе ЦАХАЛу отримати потрібну зброю у випадку збройних конфліктів.

Американо-Ізраїльські міжнародні відносини та їх вплив на безпеку у регіоні Близького Сходу формувалися також під дією погроз з боку СРСР щодо безпосереднього втручання в конфлікт на боці арабів. Це був своєрідний інструмент шантажу, аби збільшити вплив у регіоні, а також фактором дестабілізації ситуації у регіоні, оскільки поряд із конфліктом країн у межах регіону існував конфлікт між великими впливовими ядерними державами - США та СРСР. Саме так проявлявся вплив холодної війни на формування близькосхідного напрямку зовнішньої політики США [5, с. 104].

В сучасний період Ізраїль та США підтримують особливі відносини, які формувалися десятиліттями. Ізраїль являється найстійкішим партнером Вашингтону на Близькому Сході, він отримує найбільшу іноземну допомогу США, яку остання надавала з часів Другої світової війни. Ефективність міжнародної співпраці між країнами підкріплена десятирічними угодами, за останньою з яких Вашингтон має надати військової допомоги на суму \$38 млрд у період із 2019-го по 2028 р. [6].

Безпека у регіоні Близького Сходу підтримується, зокрема, встановленими тісними зв'язками Ізраїлю із США. Результатом цих зв'язків є надання Америкою пакетів військової та фінансової допомоги, активного долучення до різноманітних спільних розробок. Так наприклад, системи ПРО «Залізний купол» та «Праця Давида» є спільною роботою ізраїльського оборонного виробництва Rafael Advanced Defense Systems і американського Raytheon, а основними розробниками системи «Стріла» виступають компанії Israel Aerospace Industries та Boeing [6].

Аналізуючи останні події арабо-ізраїльської війни, яка почалася у жовтні 2023 р., ми з'ясували, що США у рамках стратегічного співробітництва з Ізраїлем надав суттєву допомогу у аспекті подальшого загострення протистояння між Ізраїлем та Сектором Газа. За наказом Міністра оборони США Л. Остіна до Східного Середземномор'я було перекинуто авіаносну групу військово-морських сил США, до якої входить авіаносець, крейсер, есмінці. Також було в регіоні посилено ескадрильї винищувачами військово-повітряних сил США F-35, F-15, F-16 і A.-10.

Сьогодні на Близькому Сході не спокійно. Війна Палестини з Ізраїлем продовжується. Також слід додати про конфлікт у Сирії. Надто небезпечним є такий сусід як Іран, адже це озброєна до зубів країна, яка може мати ядерну зброю. Також ядерна зброя є у Пакистані. Кожна країна має свої інтереси на тій чи іншій території. Достатньо буде сірника, аби розгорівся конфлікт із більшою силою. Вважаємо, що встановлені Америко-Ізраїльські міжнародні відносини на сьогодні мають позитивний вплив на забезпечення безпеки у регіоні Близького Сходу.

Список використаних джерел:

1. Гичка А. С. Роль наддержав США і СРСР у створенні держави Ізраїль. *Історичні науки: зб. наук. праць «Гілея»: науковий вісник*. 2019. С. 42-46.
2. Куриленкова О. Чому воюють Ізраїль та Палестина? Відповідаємо на головні питання. *Нromadske: веб-сайт*. URL: <https://hromadske.ua/posts/chomu-voyuuyut-izrayil-ta-palestina-vidpovidayemo-na-golovni-pitannya> (дата звернення: 17.02.2024)
3. Священко З. В. Виникнення держави Ізраїль: позиції СРСР та США. «Холодна війна» 1946 – 1991 рр.: причини, перебіг, наслідки: статті та матер. Всеукр. наук.-практ. конф. (28 лютого 2011 р.). Луганськ: ТОВ «Віртуальна реальність», 2011. 196 с.
4. Сокач Д. «Війна, що сколихнула епоху». Як перемога Ізраїлю у Шестиденній війні змінила вигляд Близького Сходу? Читайте в уривку з книги «Поговоримо про Ізраїль». *Журнал Forbs Ukraine: веб-сайт*. URL: <https://forbes.ua/lifestyle/viyna-shcho-skolikhnula-epokhu-yak-peremoga-izrailyu-u-shestidenniy-viyni-zminila-viglyad-blizkogo-skhodu-chitayte-v-urivku-z-knigi-pogovorimo-pro-izrail-22102023-16682> (дата звернення: 19.02.2024).
5. Бузань В. Вплив холодної війни на процес формування та реалізації політики США щодо арабсько-ізраїльського конфлікту. *Американська історія та політика*. 2016. № 2. С. 99-106.
6. Ліскович М. Ізраїльська модель безпеки: Україні це точно підійде? *Укрінформ: веб-сайт*. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3714407-izrailska-model-bezpeki-ukraini-ce-tocno-pidijde.html> (дата звернення: 19.02.2024).

УДК 304:[659.4:32]:004.738.5 (043.2)

СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ЯК ЗАСІБ ПОЛІТИЧНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Аліна Ювхимович

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Валентина Ємець, ст.викладач

Ключові слова: політична комунікація, соціальні мережі, політичний піар.

Розвиток технологій призвів до трансформації традиційних засобів комунікації та сприяв появі нових, зокрема соціальних медіа. Соціальні мережі стали не лише джерелом інформації та інструментом безпосередньо впливу на широку аудиторію, а й посилити процеси формування нової віртуальної реальності, що почала реалізовуватися у політичному піарі. Політичні інститути використовують нові засоби комунікації з суспільством і застосовують інструментарій соціальних медіа за для досягнення своїх політичних цілей. Першими використали інструменти соціальних медіа політтехнологи США під час президентської кампанії Барака Обами 2008 року. Президентська кампанія 2019 року в Україні продемонструвала перспективність використання соціальних мереж у політичному піарі.

У сучасному науковому дискурсі соціальні медіа мають надзвичайну зацікавленість. Науковець О. Курбан стверджує, що використання новітніх інтернет-технологій, зокрема соціальних мереж, у сфері зв'язків з громадськістю є трендом сучасності [1, с. 1]. Як зазначає Ю.Данько, соціальні платформи

підтримують та розвивають демократичні процеси, оскільки більша кількість громадян, завдяки розвитку інформаційно-комунікаційних технологій, має можливість ефективно оцінювати діяльність своїх урядів [2]. М. Кастельс вважає, що сучасні соціальні медіа є одним із найбільш значущих чинників у створенні нового суспільного укладу, їх використання призводить до того, що лідерство стає персоналізованим, а шлях до влади лежить через створення віртуального іміджу [2].

Як показує практика аналізу передвиборчих кампаній соціальні мережі відіграють надзвичайну роль у реалізації PR-кампанії. У виборчих кампаніях Президентів США Барака Обами, Дональда Трампа, Президента Франції Еммануеля Макрона успішно застосовувалися можливості таких соціальних мереж, як Ютуб, Інстаграм, Фейсбук, Твіттер, Телеграм; що дозволило, наприклад, Б.Обамі під час президентських виборів отримати підтримку не тільки з боку демократів, а й людей з політично індіферентними поглядами [2]. Президентські вибори в Україні 2019 р. також виявили нові тренди – застосування потужностей діджитал-технологій, що дозволило по-іншому визначати рейтинг політиків: не за результатами соціальних опитувань, а за кількістю підписників на акаунт кандидата та кількістю вподобайок [3].

Соціальні мережі сьогодні є основним джерелом комунікації політиків з громадськістю. І ця комунікація може мати як позитивний, так і негативний характер. Наприклад, саме зі сторінки у Twitter Д. Трампа громадськість дізналися про його ставлення до штурму Капітолію його ж прихильниками. Різкі висловлювання Д. Трампа стали причиною того, що Twitter безстроково заблокував акаунт екс-президента. [4]. Під час виборів Е. Макрона на посаду Президента Франції він змушений був виправдовуватися за розповсюджений в соцмережах фейк про його сексуальну орієнтацію [5].

Президент України Володимир Зеленський у Twitter має 7,3 мільйони фоловерів у 2023 р. До 24 лютого 2022 р. його Twitter мав трохи більше 390 тисяч підписників. З початком повномасштабної російсько-української війни кількість його підписників зросла до 7 мільйонів. 88 % дописів В. Зеленського у Twitter спрямовані на іноземну аудиторію, зокрема, щодо підтримки України на міжнародній арені та надання міжнародної допомоги (фінансової, військової, гуманітарної). Щоденні відеозвернення до громадян України президента в основному розміщуються у Facebook та Instagram.

Висновок

Сучасні інформаційні технології призводять до активного розвитку нових форм політичної комунікації, у тому числі в онлайн-просторі. Соціальні медіа виступають унікальним ресурсом, що дозволяє не лише здійснювати аналіз великих обсягів інформації, а й виступати інструментом для реалізації PR-кампаній, використовувати такі явища, як тролінг, ботоіндустрія, ботоферми з метою маніпулювання громадською думкою та використання її впливу на формування політичних прогнозів.

Список використаних джерел:

1. Курбан О. Соціальні мережі у галузі PR. Вісник Книжкової палати. Київ, 2014. № 10. С. 1–3
2. Данько Ю. Соціальні мережі як засіб політичної комунікації // *Evropský politický a právní diskurz*. 2015. Sv. 2, Vyd. 2. С. 204-209. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evrpol_2015_2_2_32..
3. Гоцур О. Соціальні мережі і політичний PR в українських та закордонних виборчих кампаніях // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Журналістика. 2021. № 2. С. 53-57. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnulpjn_2021_2_10
4. DW. Blocking on social networks: where Trump supporters are fleeing from Facebook and Twitter [Electronic resource]. Access mode: <https://www.dw.com/uk/blokuvannia-v-sotsmerezkhakh-prykyhlynyky-trampatikaiut-vid-facebook-i-twitter/a-56224153> (access date: 15.01.2021). [in Ukrainian]
5. Shvets K. and Chaltseva O. Digital PR-technologies in the presidential election campaigns of the USA and France 2016–2017. Bulletin of the Student Scientific Society of Donetsk National University named after Vasyl Stus. Vinnytsia, 2019. Issue. 11. T. 1. S. 28–32. [in Ukrainian]

УДК 341.7 / 327 (043.2)

ІСТОРИЧНИЙ ВИТОК ТА СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ГАСТРОНОМІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ**Володимир Ярославський***Національний авіаційний університет, Київ**Науковий керівник – Ніна Ржевська, д.політ.н., проф.*

Ключові слова: дипломатія, гастрономічна дипломатія, публічна дипломатія, культурна дипломатія, кулінарна дипломатія.

Публічна та культурна дипломатія в Україні обговорюється вже не одне десятиліття як на практичному (з різним рівнем успішності), так і на теоретичному рівнях. Однак більшість праць, які досліджують різні аспекти публічної та культурної дипломатії, з'явилися в останні чотири-п'ять років, що свідчить про актуальність наукового осмислення як самого явища, так і проблем його практики в контексті гібридної агресії Росії проти України в жовтні 2014 року. Одну з перших аналітичних записок про важливість для України досвіду функціонування європейських інституцій культурної дипломатії, опубліковану на сайті Національного інституту стратегічних досліджень у вересні, підготувала О. Розумна [1], аналітик цієї установи та один з провідних експертів у цій сфері в Україні на сьогодні [2].

Історичний виток гастрономічної дипломатії може бути простежений на протязі багатьох століть, коли харчування та гастрономічні традиції стали важливою частиною дипломатичних відносин та взаємодії між народами. Однак, офіційною концепцією гастрономічної дипломатії вона стала в останнє десятиліття.

Історичні коріння гастрономічної дипломатії можна відшукати в традиціях гостинності та взаємного обміну культурою через їжу. У минулому, правителі та дипломати використовували розмаїті страви та кулінарні шедеври як спосіб зміцнення дружніх відносин, підписання угод та розв'язання конфліктів. Наприклад, великі банкети та урочисті обіди були організовані для високопоставлених гостей з метою продемонструвати багатство та гостинність країни.

Сучасна гастрономічна дипломатія почала набувати популярності в 21 столітті. Вона спирається на ідею, що кулінарна спадщина та харчові традиції країни можуть бути використані для підтримки дипломатичних відносин, підвищення культурного розуміння та просування іміджу держави. Гастрономічна дипломатія може включати обмін кулінарними експертами, організацію кулінарних фестивалів, проведення кулінарних майстер-класів, а також сприяння в експорті національних продуктів харчування.

Кулінарна дипломатія є невід'ємною частиною культурної дипломатії через їжу та кулінарний етикет. Україна має великий потенціал у цій сфері. Українська кухня здобула шанувальників у всьому світі, особливо завдяки роботі української діаспори та дипломатів, які активно використовують свої кухні для поширення інформації про Україну. Якщо раніше кулінарна дипломатія здійснювалася більш традиційними способами, такими як організація офіційних прийомів, обідів та ярмарків, де можна було скуштувати певні страви, то сьогодні це радше частина огляду нематеріальної культурної спадщини.

Активна фаза війни з Росією, що розпочалася 24 лютого 2022 року, внесла корективи як у культурну, так і в кулінарну дипломатію, зокрема й у проекти Українського центру культурних досліджень. Протягом півроку співробітники Центру досліджували рецепти польової кухні, яка має давні традиції в Україні і яку називають "військовою гастрономічною спадщиною" [3].

Найважливішою перемогою України у сфері гастрономії стало включення елементу нематеріальної культурної спадщини України - "Кулінарна культура українського борщу" – до списку нематеріальної культурної спадщини ЮНЕСКО [4]. Це було стратегічним завданням спільноти експертів, зібраних на комунікаційній платформі ТПП України, у співпраці з Радою експертів з питань нематеріальної культурної спадщини України ІСІР, громадською організацією "Демократія через культуру" та регіональними центрами народної творчості для досягнення бажаної мети.

Сучасні тенденції гастрономічної дипломатії включають:

1. Продовження зростання популярності: Гастрономічна дипломатія стає все більш популярною як інструмент зміцнення взаєморозуміння та відносин між країнами. Багато країн активно розвивають свої кулінарні програми та сприяють просуванню національної кухні.

2. Підкреслення культурної спадщини: Гастрономічна дипломатія допомагає підкреслити унікальність та різноманіття культурних традицій країни через їжу. Це стимулює туризм та сприяє збагаченню культурного обміну.

3. Залучення шеф-кухарів та ресторанів: Відомі шеф-кухари та видатні ресторани можуть виступати як посередники гастрономічної дипломатії, представляючи свою країну та її кухню на міжнародній арені. Вони можуть брати участь у кулінарних фестивалях, конкурсах та інших подіях, що сприяють популяризації національної кухні.

4. Сприяння сталим та місцевим продуктам: Гастрономічна дипломатія також може підтримувати використання сталих та місцевих продуктів у кулінарній сфері. Це сприяє збереженню біорізноманіття, розвитку сільського господарства та підтримці місцевих виробників

5. Розширення границь: Гастрономічна дипломатія може бути використана для відкриття нових ринків та просування експорту національних продуктів харчування. Вона може стимулювати інтерес до країни та її кухні, що сприяє зростанню торгівлі та економічному розвитку.

Гастрономічна дипломатія стає все більш важливою в контексті глобалізації та зростаючої взаємозалежності країн. Вона допомагає зблизити народи, сприяє розумінню та толерантності між культурами, а також відкриває нові можливості для розвитку туризму та економіки.

Висновуючи, гастрономічна дипломатія є суттєвим інструментом у сучасному світі, який допомагає зміцнювати дипломатичні відносини, підвищувати культурне розуміння та просувати імідж країни. Їжа та кулінарні традиції виступають як могутній культурний міст, що здатний об'єднувати народи та створювати платформи для співпраці та взаємовигідного обміну. Гастрономічна дипломатія сприяє розвитку туризму, економіки та сталого сільського господарства, а також підтримує використання сталих та місцевих продуктів харчування. Зростання популярності гастрономічної дипломатії свідчить про її важливість і потенціал у контексті глобалізації та культурного обміну. В цілому, гастрономічна дипломатія відкриває нові горизонти співробітництва та сприяє зближенню народів через їжу, смаки та культурні враження.

Список використаних джерел:

1. Розумна О.П. «Досвід функціонування європейських інститутів культурної дипломатії: висновки для України». Аналітична записка. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/gumanitarniy-rozvitok/dosvidfunkcionuvannya-evropeyskikh-institutiv-kulturnoi> (дата звернення: 13.03.2024).

2. Атаманенко А. Роль закордонних українців в українській публічній та культурній дипломатії: історичний і сучасний аспекти. Наукові записки Національного університету «Острозька академія», серія «Історичні науки», № 29, 2019 р. с. 54-65.

3. Український центр культурних досліджень. Гастрономічна дипломатія України в умовах війни. URL: <https://uccs.org.ua/novyny/arkhiv-novyn/hastronomichna-dyplomatiia-ukrainy-v-umovakh-vijny/> (дата звернення: 13.03.2024).

4. Литовченко В. Український борщ має бути у списку нематеріальної культурної спадщини ЮНЕСКО. URL: <https://uccs.org.ua/novyny/chomu-ukrainskyj-borshch-maie-buty-u-spysku-nematerialnoi-kulturnoi-spadshchyny-iunesko/> (дата звернення: 13.03.2024).

УДК 004.946.5.056(043.2)

КІБЕРЗЛОЧИННІСТЬ ЯК НОВА ФОРМА ВЕДЕННЯ ВІЙНИ: ВИКЛИКИ ТА ШЛЯХИ ПРОТИДІЇ

Тетяна Ященко

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Валентина Ємець, ст.викладач

Ключові слова: кібезлочинність, кібербезпека, технології, загрози.

Вступ. Однією із глобальних проблем для сучасного світу є постійна загроза розвитку кіберзлочинності, що відображає новий вимір ведення війни. Кіберзлочинність все більше стає серйозним викликом для національної та міжнародної безпеки, відповідно виникає необхідність у її

вивченні та виробленні ефективних стратегій протидії. Мета дослідження полягає в розгляді основних вимог щодо боротьби з кіберзлочинністю.

Матеріали та методи. Дослідження базується на аналізі наукової літератури, включаючи статті та монографії, що присвячені проблемам кібербезпеки та кіберзлочинності.

Результати. Кіберзлочинність це серйозна та реальна проблема для сучасного світу. Кібератаки можуть завдати значних матеріальних збитків, порушити функціонування критичної інфраструктури та викликати паніку серед людей. За даними різних джерел, кіберзлочинність є однією з найбільш швидко зростаючих загроз і вимагає відповідного реагування. Кіберзлочинність набуває багатьох форм, зокрема кібершпигунство, кард-шарінг, мальваре, протиправний контент, крадіжка конфіденційної інформації та інші злочини з метою отримання фінансової вигоди чи політичних цілей [1]. Кіберзлочинність впливає на національну безпеку та економічну стабільність розвитку держави.

Згідно з дослідженням Центру кібербезпеки Європолу, за даними США, з 2009 року кількість злочинів у сфері кібербезпеки зросла на понад 75%, у 2020 році в ЄС було скоєно понад 300 000 кіберзлочинів, а це, приблизно, 1000 випадків на день [2]. За даними журналу "Security", у 2023 році щоденно відбувалось близько 2220 кібератак, що складає понад 800000 атак на рік. У 2023 році зафіксовано п'ять найбільших кібератак, серед яких викрадення документів Держдепартаменту США, порушення захисту даних DarkVeam, атака на Royal Mail, крадіжка даних MOVEit та вкрадення паспортних записів Індонезії [3]. Ці цифри вказують, що кіберзлочинність – це не лише проблема для кількох людей, а реальна загроза, що зростає із загрозливою швидкістю.

Злочинці вдосконалюють свої методи, що стають все більш витонченими та такими, які складно виявити. Завдяки безмежним можливостям інтернету транснаціональний характер кіберзлочинності значно ускладнює розслідування та переслідування злочинців. Боротьба з кіберзлочинністю є постійним викликом не лише для конкретної держави, а й всього людства, та вимагає спільних зусиль на міжнародній арені.

Серед актуальних викликів можна виокремити:

- Еволюцію кіберзлочинних методів. Злочинці постійно вдосконалюють свої методи, використовуючи штучний інтелект, машинне навчання та інші передові технології. Це робить кіберзлочини більш складними для виявлення та запобігання.

- Транснаціональний характер. Кіберзлочинність не знає кордонів. Зловмисники можуть діяти з будь-якої точки світу, що ускладнює координацію зусиль правоохоронних органів та юрисдикційні питання.

- Дефіцит кваліфікованих кадрів. Нестача фахівців з кібербезпеки з необхідними знаннями та навичками робить громадськість та державу більш уразливими до кібератак.

- Недостатня обізнаність. Багато людей не усвідомлюють які ризики створює кіберзлочинність, не розуміють, як злочинці можуть використовувати їх особисті дані, і не знають, як захистити себе.

Для запобігання викликам кіберзлочинності необхідно:

1. Підвищити обізнаність: інформувати населення про ризики кіберзлочинності, методи дій злочинців та способи захисту; проводити інформаційні кампанії, освітні програми та тренінги.

2. Інвестувати в кібербезпеку: використовувати надійні паролі та багатофакторну аутентифікацію; застосовувати антивірусне програмне забезпечення; регулярно оновлювати програмне забезпечення; впроваджувати програми з кібербезпеки та навчання персоналу; для захисту своїх систем і даних підприємствам і урядам необхідно інвестувати в надійні заходи кібербезпеки.

3. Зміцнювати міжнародну співпрацю: здійснювати міжнародну взаємодію для обміну інформацією та розвідданими; проводити спільні розслідування та операції; екстрадувати злочинців; гармонізувати законодавство.

4. Вдосконалювати законодавство: розробляти нормативні акти, що передбачатимуть класифікацію кіберзлочинів; забезпечувати ефективне розслідування та переслідування; ахищати права та інтереси потерпілих [4].

Боротьба з кіберзлочинністю – це постійна робота, яка потребує спільних зусиль як представників державного управління, так і громадськості, що сприятиме підвищенню обізнаності щодо виявлення та

запобігання кіберзлочинам. Інвестування в кібербезпеку та міжнародна взаємодія щодо вироблення правових актів сприятимуть формуванню міжнародного безпекового простору.

Висновок

Кіберзлочинність це дійсно загроза, яка вимагає негайних заходів для протидії. Запобігання та боротьба з кіберзлочинністю потребують співпраці між країнами, розвитку технологій кіберзахисту та підвищення кіберсвідомості серед громадськості.

Список використаних джерел:

1. Кіберзлочинність у всіх її проявах URL: <https://gurt.org.ua/articles/34602/> (Last accessed: 04.03.2024).
2. Cybercrime To Cost The World 8 Trillion Annually In 2023 URL: <https://cybersecurityventures.com/cybercrime-to-cost-the-world-8-trillion-annually-in-2023/> (Last accessed: 04.03.2024).
3. 2023 was a big year for cybercrime – here’s how we can make our systems safer URL: <https://www.weforum.org/agenda/2024/01/cybersecurity-cybercrime-system-safety/> (Last accessed: 04.03.2024).
4. International human rights and cybercrime law URL: <https://www.unodc.org/e4j/en/cybercrime/module-3/key-issues/international-human-rights-and-cybercrime-law.html> (Last accessed: 06.03.2024).

СЕКЦІЯ «РОЗВИТОК МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН В КОНТЕКСТІ ВІЙНИ В УКРАЇНІ»

УДК 339.187.44(477):355.422(043.2)

ФРАНЧАЙЗИНГ ЯК ФОРМА ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Надія Ахрамович

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Інна Набок, к.е.н., доц.

Ключові слова: франчайзинг, підприємницька діяльність, бізнес, війна.

Україна, знаходячись у складній політичній та економічній ситуації під час війни, шукає шляхи для розвитку свого підприємництва та стабілізації економіки. У цьому контексті франчайзинг стає однією зі стратегій, яка привертає увагу бізнес-спільноти. Франчайзинг, як форма підприємницької діяльності, надає можливість підприємцям використовувати вже визнану та успішну торговельну марку, бізнес-модель, що дозволяє зменшити ризики та збільшити шанси на успіх у складних умовах війни. В даному контексті, вивчення та аналіз досвіду використання франчайзингу в Україні набуває особливої актуальності, сприяючи залученню інвестицій, створенню нових робочих місць та збереженню економічної стійкості в умовах війни.

Франчайзинг визнаний у світі як найбільш прогресивна форма ведення бізнесу. Переваги франчайзингу вигідні підприємцям-початківцям, оскільки він значно знижує ризик невдачі і втрати коштів, та покупцю франшизи не потрібно придумувати бренд з нуля і витратити великі гроші на його просування, бо це вже зробили за нього.

В Україні франшиза з'явилася порівняно недавно і ще не отримала належного розвитку. Інтерес до такого економічного інструменту в нашій країні відродився у 90-х роках ХХ ст., коли майже одночасно виникло декілька франчайзингових систем, як національних, так і з участю іноземного капіталу.

Відповідно до усталеної практики ділового обороту слово «франшиза» найчастіше вживається для позначення системи ринкових відносин концесійного типу, а також «франшиза» – для визначення договірних відносин між контрагентами при застосуванні цієї системи на практиці [2, с. 60].

В останні роки міжнародні компанії починають проявляти значний інтерес до співпраці з українськими партнерами на основі франчайзингу, при якому велика частина капітальних витрат здійснюється місцевою стороною. Вітчизняні бізнесмени зі свого боку також приходять до усвідомлення всіх переваг використання відомої торгової марки і відпрацьованої технології ведення бізнесу міжнародних компаній.

В Україні до початку війни функціонувало близько 22000 точок, відкритих за франшизою, а це означає, що ринок франчайзингових послуг надзвичайно потужно розвивався в Україні. Найпопулярнішими незмінно залишалися об'єкти роздрібної торгівлі та бізнес в сфері громадського харчування, стрімко розвивається сфера послуг [1].

Ринок франчайзингу в Україні переживав до лютого 2022 року період зростання, до того ж досить бурхливого [3, с. 105]. За кордоном, в США і Європі бізнес за франшизою – це найпопулярніший варіант започаткування власної справи для бізнесменів. У нашій країні він теж стрімко завойовує довіру підприємців, завдяки очевидним своїм перевагам – можливості купити участь в готовому бізнесі, залучати клієнтів, отримувати прибуток і накопичувати досвід без надмірних зусиль і ризиків, без витрат на розкрутку.

Відтак, у розвинених економіках франчайзинг став одним з найпопулярніших та найбільш надійних способів ведення бізнесу, вважаючи його переваги порівняно з іншими формами підприємницької діяльності. Саме ці переваги мають зацікавити підприємців у веденні бізнесу на основі франчайзингу. Необхідно враховувати, що до лютого 2022 року в Україні було можливо знайти різноманітні франшизи у різних сферах, однак сьогодні вибір франшизи може бути обмеженим. Крім того, важливо пам'ятати, що франчайзинг, окрім своїх переваг, має й свої недоліки. Придбання готового бізнесу надає підприємцю ті ж можливості, що і франчайзинг, проте бізнесмен може розвивати свій бізнес, інвестуючи в капіталізацію свого бренду, без сплати роялті та інших відрахувань франчайзеру.

Висновок

У контексті економічних та соціальних викликів, спричинених війною, франчайзинг стає значущою формою підприємницької діяльності в Україні. Ця модель дозволяє зменшити ризики та витрати для підприємців, надаючи їм можливість використовувати вже визнані бренди та відпрацьовані бізнес-моделі. У таких умовах франчайзинг сприяє створенню нових робочих місць, залученню інвестицій та стабілізації економіки. Незважаючи на виклики, які виникають у часи війни, франчайзинг залишається перспективним інструментом для підтримки підприємництва та розвитку бізнесу в Україні.

Список використаних джерел:

1. Васюта В. Б. Франчайзинг як форма підприємницької діяльності. URL: https://reposit.nupp.edu.ua/bitstream/PoltNTU/11004/1/тези_Васюта_Хорішко.pdf.
2. Мішура В. Б. Франчайзинг як особлива форма організації бізнесу в Україні. Економічний вісник Донбасу. 2019. № 2. С. 60-65
3. Поліщук В. Г., Книш В. М. Особливості застосування франчайзингу в Україні в час економічних викликів. Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої 165-річчю заснування університету та 70-річчю створення економічного факультету / за заг. ред. Ю. Губені, О. Лисюк, Б. Шувара, В. Крупи, Н. Маркович, Г. Батюк, Львів: Львівський національний університет природокористування, 2022. С. 104-106.

УДК 339.5(477):355.422(043.2)

ГОЛОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ ВПЛИВУ ВІЙНИ НА ТОРГІВЛЮ УКРАЇНИ ІЗ ЗОВНІШНІМИ ПАРТНЕРАМИ

Софія Бойко

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Зоя Соколова, к.е.н., доц.

Ключові слова: Україна, зовнішня торгівля, експорт, імпорт, інфраструктура, логістика.

Початок повномасштабної війни, розпочатою Росією 24 лютого 2022 року мав істотний вплив на зовнішню торгівлю України, що призвело до значних змін у її структурі та географії. Цей конфлікт призвів до значних змін у торговельних відносинах, що потребують дослідження.

Відповідно до даних Держстату у 2023 році спостерігалася помітна зміна обсягів зовнішньої торгівлі. Зокрема, зафіксоване скорочення товарообігу України з іноземними партнерами на 35,7%. Різка зміна відбулася і в сфері експорту, який знизився на 18%, та імпорту, що зазнав зросту на 14,9% за останній рік. Коефіцієнт покриття експортом імпорту становив 0,57 (за 2022р. – 0,80) [1]. Ці показники вказують на серйозні проблеми, такі як безпека та міграція, які стали викликом для українських експортерів та імпортерів через ескалацію конфлікту рік по тому.

Таблиця 1

Сезонно скориговані щомісячні обсяги експорту-імпорту товарів в млн.дол. США

Період (За 2023 р.)	Експорт		Імпорт		Сальдо	
	Сезонно скор. дані	Факт. дані	Сезонно скор. Дані	Факт. дані	Сезонно скор. дані	Факт. дані
Січень	3257,8	3143,6	5412,9	5044,0	-2155,1	-1900,4
Квітень	3289,5	3060,2	5354,8	4675,2	-2065,3	-1615,0
Липень	2685,2	2400,6	5061,8	5224,5	-2376,6	-2823,9
Жовтень	2548,7	2706,9	5205,4	5644,6	-2656,7	-2937,7

Примітка. Складено автором за даними Держстату.

Руйнування інфраструктури, блокада портів, та логістичні труднощі стали ключовими факторами, що змінили торговельні стратегії через серйозні перешкоди в переміщенні товарів. Блокада у Чорному та Азовському морях призвела до різкого скорочення торгівлі з країнами Чорноморського регіону. Ця ситуація змусила Україну звернутися до Європейського Союзу, який став її основним торговим партнером. На фоні цього, експорт товарів з України до країн СНД, Америки, Африки, Австралії та Океанії, а також Азії зменшився на 67,1%, 63,5%, 62,2%, 60,8% та 58,4% відповідно, а частка експорту до ЄС у 2022 році зросла на 0,9% [2].

Крім того, відбулися суттєві зміни в структурі торгівлі. Металургійна, хімічна та продовольча продукція втратили позиції на зовнішніх ринках через руйнування підприємств та логістичні перешкоди. З іншого боку, аграрні товари, зокрема зернові культури, набули популярності [1].

Серйозною проблемою стало руйнування системи логістики. Війна ускладнила та здорожчала поставки товарів, що негативно позначилося на конкурентоспроможності української продукції на міжнародних ринках, підвищивши транспортні витрати та вимагаючи нових логістичних рішень.

Висновок

Конфлікт між Україною та Росією вніс суттєві зміни у структуру та географію торговельних зв'язків країни. Зменшення обсягів торгівлі з іноземними партнерами, спад експорту та зростання імпорту свідчать про складні виклики, що стоять перед українськими експортерами та імпортерами. Логістичні проблеми, викликані війною, стали серйозними факторами, що негативно позначилися на конкурентоспроможності української продукції на світових ринках. Відновлення економіки та створення нових можливостей для бізнесу потребуватимуть вирішення як старих, так і нових проблем.

Список використаних джерел:

1. Зовнішня торгівля України товарами за 2023 рік. *Державна служба статистики*. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (Last accessed: 9.03.2024)
2. Довідка “Зовнішня торгівля України товарами та послугами у 2022 році”. *Міністерство економіки України*. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail> (Last accessed: 11.03.2024)

УДК 339.9 (043.2)

AIR TRANSPORT SECTOR DEVELOPMENT IN THE CONDITIONS OF THE ECONOMIC CRISIS

Dmytro Boichuk

National Aviation University, Kyiv

Scientific adviser – Kateryna Sydorenko, PhD in Economics, Docent

Keywords: air transport, international air transportation, economic crisis, risks, innovations.

Introduction. As the fastest global transportation network, air transport facilitates connections between businesses, governments and people, stimulating international trade, international investment, tourism and travel, among other key economic activities. The development of the connectivity of countries improves the economic results of the world economy. At the same time, the air transport sector, as a key segment of the world transport market, is bound to face numerous challenges, in particular threats and risks, crisis situations that can arise for various reasons - from economic and social to natural disasters and global pandemics.

Peculiarities of the development of the air transport sector in crisis conditions were studied by O.Arefieva, D.Bugayko [1], G.Gurina, O.Kyrylenko, I.Nabok [2], L.Pobochoenko, A.Prokopieva [3], Z.Sokolova, K.Sydorenko at all. At the same time, paying tribute to the thorough work of researchers from different countries, we note that the issue of reducing the impact of crises on the transport system, in particular on the operation of air transport in Ukraine, requires further scientific research, which will allow speeding up the reconstruction and economic growth of the country in the war and post-war period.

The purpose of the article is to investigate the specifics of the development of the air transport sector in crisis conditions, in particular related to the spread of the coronavirus infection, the war in Ukraine and other global instabilities.

Materials and methods. The methodological basis of the research is scientific theories of economic cycles and crises; both general scientific and special methods of scientific knowledge were used - historical-logical, descriptive-analytical, analysis and synthesis, methods of quantitative and qualitative comparisons.

Results. Retrospective analysis shows that in the past, global air passenger traffic has always seemed to recover quickly from short-term shocks. If you examine the world market for passenger air transport since 1970, you can see that the volume of passenger air transport is indeed returning to the main rate of growth in the long run.

One of the reasons why the global air transportation market has proven to be so resistant to crises is a significant decrease in the real cost of air transportation, which has been observed over time, scientific and technical progress, and innovative solutions in aviation. Also, the steady growth of air transport volumes also reflects the increase in the standard of living and disposable income of the population over time. In general, air travel services are becoming more accessible to more and more people over time. The volume and structure of air transport depends on global trends and macroeconomic indicators, such as GDP, the state of international trade, the level of unemployment, inflation, the level of interest rates, the ratio of debt to GDP, investment activity, etc.

The trend towards the recovery of international air transport, which was observed in 2022, continued worldwide in early 2023. International passenger routes between Europe and the USA continue to lead the way in terms of recovery from pre-pandemic levels, with Europe-North America exceeding pre-pandemic levels by 4.5% and Europe-Central America by only 2.0% [4]. However, cross-cutting factors, including high energy prices, rising consumer prices, rising airline costs and airport capacity constraints, as well as a slowing global economy, continue to worsen the balance of risks.

Conclusions

Therefore, a thoughtful regulatory approach is key to enabling the air transport sector to resume operations as soon as possible. Such policy development principles of countries, such as consistency with international conventions, will contribute to a balanced approach to regulation and allow air transportation markets to better cope with the turbulence of the global economy.

References:

1. Бугайко Д.О., Гуріна Г.С., Заблоцька Р.О., Корж М.В., Сидоренко К.В. Світовий ринок технологій у сфері авіації як форма реалізації міжнародних науково-технологічних відносин. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія: "Економічні науки"*. 2022. №12. DOI: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2022-12-8491>.
2. Соколова З., Набок І., Прокоп'єва А., Сидоренко К., Бойчук Д., Родіонов П. Аналіз ефектів утілення угоди про спільний авіаційний простір із ЄС для галузі пасажирських авіаперевезень України в довоєнний період. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2022. 6(47). P. 400–423. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcactp.6.47.2022.3937>.
3. Bugayko D.O., Gurina G.S., Korzh M.V., Sydorenko K.V. Challenges of sustainable development and safety of world civil aviation in the conditions of globalization. *Intellectualization of logistics and Supply Chain Management*. 2022. Vol. 16. P. 41–50. DOI: <https://doi.org/10.46783/smart-scm/2022-16-3>.
4. IATA. Global Air Passenger Markets: Riding Out Periods of Turbulence. URL: <https://www.iata.org/en/iata-repository/publications/economic-reports/global-air-passenger-markets-riding-out-periods-of-turbulence/>.

УДК 339.92:061.1ЄС(477)"2023"(043.2)

РОЗВИТОК ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ: ПІДСУМКИ 2023 РОКУ

Владислав Бученко

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Інна Набок, к.е.н., доц.

Ключові слова: європейська інтеграція, торговельне співробітництво, Європейський Союз.

Вступ. Європейський Союз представляє собою одне з найбільш розвинених інтеграційних об'єднань. Одним з найбільш пріоритетних напрямів зовнішньої політики України є інтеграційний

процес до Європейського Союзу. Виходячи з цього, дана тема залишається актуальною для проведення дискусій, а також для детального дослідження даного питання.

Матеріали і методи. Для наукового дослідження європейської інтеграції України у 2023 році було використано методи аналізу та синтезу, а також статистичний метод, зокрема проаналізовано дані Статистичної організації Європейської Комісії.

Результати. Закріплення дружніх відносин між Україною та Європейським Союзом є дуже важливим для обох суб'єктів міжнародної діяльності. Українську економічну інтеграцію можна розглядати, в основному, в торговельному, інвестиційному напрямках, а також технічній підтримки [1].

За останній квартал 2023 року експорт з України до Європейського Союзу склав 5,5 мільярдів євро. В той самий період часу, серед найбільших складових імпорту України з Європейського Союзу були: техніка, транспортні засоби та паливо (Рис. 1).

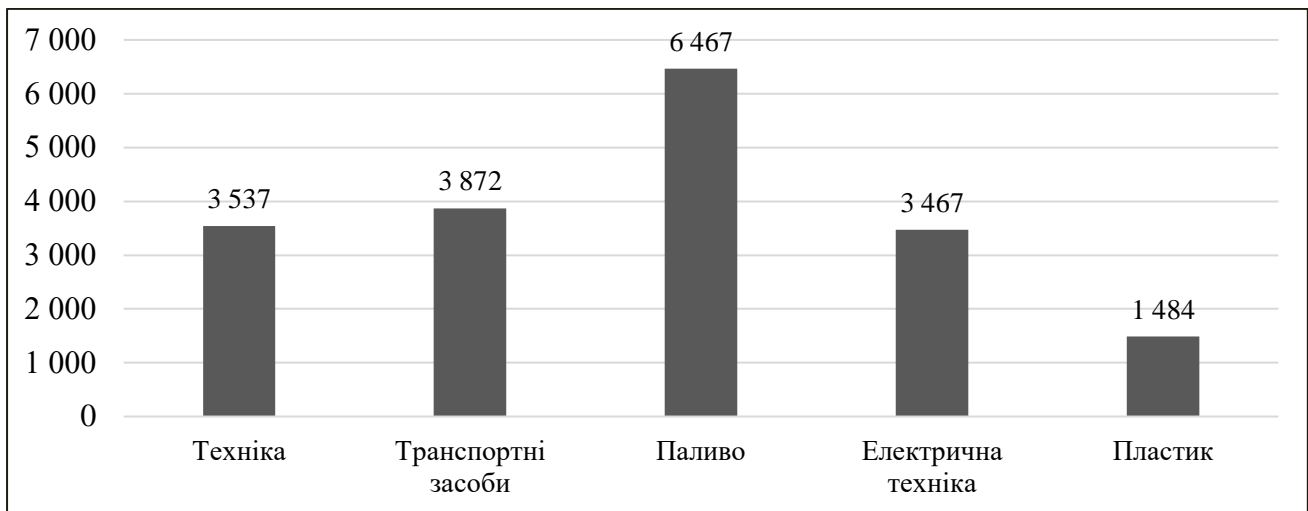

Рис. 1. Найбільші складові імпорту України з Європейського Союзу у 4 кварталі 2023 року, (млн. євро).

Примітка. Побудовано автором за даними Статистичної організації Європейської Комісії.

Найважливішою перевагою співпраці для України можна назвати можливість розширення торговельних партнерів. Тоді, як для Європейського Союзу - розширення можливостей, щодо залучення українських висококваліфікованих робочих ресурсів. Результатом розвитку економічної співпраці є зростання обсягів торгівлі між Україною та Європейським Союзом [1].

Серед важливих факторів, що визначають собою перешкоди, з якими потрібно впоратися, під час реалізації європейської інтеграції України [3]:

- внутрішньо-державна суперечливість, щодо внесення змін до певних законодавчих актів;
- заміна певних високопоставлених державних осіб;
- доволі значний рівень корупції та економічної злочинності та інше.

Висновок

Внаслідок розвитку європейської інтеграції України, дане інтеграційне об'єднання набирає все більшого значення торговельного партнера для нашої країни. Проаналізувавши існуючі дані, щодо співпраці між Україною та Європейським Союзом, можна зазначити, щодо наявності великої кількості перспектив для обох сторін, а також, щодо вже існуючих результатів кооперації між партнерами.

Список використаних джерел:

1. LiJing Yin. Ukraine and EU economic development cooperation // II Міжнародна науково-практична конференція студентів та молодих вчених «Міжнародна економіка в умовах кліматичних змін: пандемічний та пост пандемічний період». – 2023. – Р. 153-156.

2. <https://ec.europa.eu/eurostat> – офіційний сайт Статистичної організації Європейської Комісії (дата звернення: 11.03.2024).

3. Nataliia Rozmaritsyna. Perspective of Ukraine's integration into the European Union: State of development and new challenges // Journal of public administration, finance and law. – 2023. – №28. – С. 398-408.

УДК 314.15 (477) (043.2)

ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ МІГРАЦІЇ УКРАЇНЦІВ

Анастасія Васильківська

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Аліна Прокоп'єва, к.е.н., доц.

Ключові слова: міграція, економічні наслідки, російсько-українська війна, Європейський союз.

Початок повномасштабної російсько-української війни 24 лютого 2022 року, призвів до великої міграційної хвилі з України. Один з найбільш відомих приймачів мігрантів – Європейський союз. Мільйони людей виїхали з України, щоб уникнути наслідків війни, що призвело до виникнення складного соціального та економічного явища. У цьому контексті виникає питання про економічні наслідки цієї масової міграції як для самої України, так і для країн, що прийняли мігрантів. Зокрема можна виокремити роботи таких авторів як Литвинчук О.В., Юрківський О.Й. [2] та Сімахова А.О., Церковний І.О. [3].

Для наукового обґрунтування результатів досліджень економічних наслідків міграції українців до Європейського союзу після початку війни використаний теоретичний метод аналізу та індукції, а також емпіричний метод спостереження.

За даними Eurostat на 31 січня 2024 року 4,3 мільйона громадян України, які виїхали з України внаслідок російського вторгнення 24 лютого 2022 року, мали статус тимчасового захисту в ЄС. Основними країнами ЄС, які приймали бенефіціарів тимчасового захисту з України, були Німеччина (1 270 150 осіб; 29,5% від загальної кількості ЄС), Польща (951 560; 22,1%) та Чехія (381 190; 8,9%). Порівняно з кінцем грудня 2023 року найбільше абсолютне зростання кількості бенефіціарів спостерігалось в Німеччині (+18 905; +1,5%), Чехії (+8 155; +2,2%) та Іспанії (+2 830; +1,5%). Кількість бенефіціарів зменшилася в 5 країнах ЄС, а саме в Італії (-18 125 осіб; -11,2%), Польщі (-3 235; -0,3%), Естонії (-225; -0,6%), Франції (-205; -0,3%) та Люксембург (-10; -0,2%). Порівняно з чисельністю населення кожної країни ЄС, найбільша кількість тих, хто отримував тимчасовий захист на тисячу осіб на кінець січня 2024 року спостерігалась в Чехії (35,2%), Болгарії (26,7%), Литві (26,4%), Естонії (26,2%) та Польщі. (25,9%), тоді як на рівні ЄС відповідний показник становив 9,6 на тис. осіб [1].

З економічного погляду існують як позитивні, так і негативні наслідки для Європейського союзу. Фінансові труднощі для бюджетів країн через значний приріст мігрантів, який також накладає фінансовий тягар на платників податків, що негативно впливає на економіку ЄС. Водночас приплив робочої сили та витрати українських мігрантів за кордоном становлять позитивні фактори для економік країн, де вони знаходяться, хоча значний приплив мігрантів створює ряд викликів, зокрема для державних фінансів. В перспективі чистий фіскальний ефект для Європи в довгостроковому періоді буде позитивним, оскільки українці активно інтегруються на європейський ринок праці та сплачують податки.

Розглядаючи економічні наслідки для України, можна виділити такі позитивні наслідки як зменшення тиску на економіку та державний бюджет через виїзд значної кількості населення за кордон, зменшення тиску на ринку праці та підвищення кваліфікації мігрантів, що повернуться з новими знаннями та навичками, зростання ВВП України завдяки грошовим переказам мігрантів, а також підвищення рівня добробуту та забезпечення сімей мігрантів за рахунок таких переказів, позитивно впливає на економіку країни. Проте, до негативних наслідків відносять міграційну та демографічну кризу, втрату людського капіталу та інтелектуального потенціалу. Також слід зазначити нестачу висококваліфікованих кадрів, зокрема у сфері безпеки та оборони, а також виведення бізнесу та активів за кордон, що може призвести до економічного спаду та зростання інфляції.

Висновок

Масова міграція з України після 2022 року стала складним випробуванням як для самої країни, так і для країн-приймачів. Незважаючи на певні негативні наслідки, які необхідно вирішувати, міграція також має позитивний вплив на економіку та суспільство. Важливою є спільна робота між Україною та країнами-приймачами, а також розробка ефективних стратегій, спрямованих на інтеграцію мігрантів та мінімізацію негативних наслідків цієї міграційної хвилі.

Список використаних джерел:

1. Number of people under temporary protection at 4.3 million // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20240308-3>
2. Литвинчук О.В., Юрківський О.Й. (2023)// Міграційні процеси в Україні: загрози в умовах російсько-української війни. Економіка, управління, та адміністрування, № 2 (104). С.71-78
3. Сімахова А.О., Церковний І.О. (2022)//Міграційні процеси в Україні в умовах війни: соціальний аспект». Економіка, управління та адміністрування. №. 4 (102). С. 60–64.

УДК 339.5:355.422(043.2)

ГЕОПОЛІТИЧНІ РИЗИКИ ТА СТАБІЛЬНІСТЬ СВІТОВИХ РИНКІВ: ВПЛИВ ВІЙНИ НА ЕКОНОМІЧНУ НЕВИЗНАЧЕНІСТЬ

Анастасія Величко

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Аліна Прокоп'єва, к.е.н., доц.

Ключові слова: глобальні виклики, невизначеність, економічна стабільність, війна, санкції, міжнародна торгівля, інфляція, фінансові ринки, пандемія, економічні наслідки, продовольча безпека.

Актуальність теми обґрунтована подіями, які відбулися в лютому 2022 року, коли Росія вторглася в Україну, і тривають дотепер, спричинивши глибокі наслідки для світової економіки та життя людей.

Вторгнення Росії в Україну – це справжня катастрофа для глобального миру і особливо для миру в Європі. Але війна також значною мірою посилює низку вже існуючих несприятливих глобальних економічних тенденцій, включаючи зростання інфляції, крайню бідність, посилення відсутності продовольчої безпеки, деглобалізацію, погіршення екологічної деградації та економічної невизначеності [1].

Невизначеність виникає через кілька взаємопов'язаних факторів. По-перше, війна створює геополітичні ризики, які порушують міжнародну стабільність. У міру ескалації напруженості та розгортання військових дій інвестори намагаються впоратися з непередбачуваними наслідками такого конфлікту [1].

По-друге, економічна взаємозалежність відіграє значну роль у посиленні невизначеності. У сучасній взаємопов'язаній глобальній економіці багато підприємств пов'язані з Росією через міжнародну торгівлю та власність. Коли Росія, великий гравець у світовому експорті товарів, стикається з перебоями через санкції, пов'язані з війною, або проблемами в ланцюжку поставок, хвильові ефекти поширюються далеко за межі її кордонів. Росія та Україна є великими експортерами нафти, газу, пшениці, міді та нікелю [1].

Крім того, санкції, накладені на Росію, створюють додатковий рівень невизначеності. Хоча ці заходи спрямовані на стримування агресії, вони можуть ненавмисно підірвати світову торгівлю та фінансову систему. Виникає невизначеність щодо ефективності санкцій, їхньої тривалості та впливу на світові ринки [2]. Наслідки цієї невизначеності для світової економіки є вкрай важливими. Одним із безпосередніх наслідків є волатильність ринків. Фондові ринки, зазнали значних коливань після початку конфлікту. Інвестори реагують на невизначеність шляхом коригування своїх портфельів, що призводить до швидких цінових коливань. Більше того, перебої в глобальних ланцюгах постачання можуть призвести до зростання цін на основні товари, що впливає як на бізнес, так і на споживачів. Також варто підкреслити важливість залежності Європи від Росії, особливо в таких галузях, як нафтовидобуток. Перебої в постачанні можуть спричинити інфляційний тиск, що ще більше ускладнить економічні прогнози та прийняття рішень [3].

Щоб орієнтуватися на нестабільних міжнародних ринках в умовах російсько-української війни, інвесторам слід диверсифікувати портфелі та уважно стежити за геополітичними подіями. Крім того, слід зменшити вклади в компанії, що мають тісні зв'язки з Росією, оскільки дослідження показують, що ці зв'язки можуть призвести до значних втрат [4]. Диверсифікація може підвищити економічну стійкість і зменшити вразливість до геополітичних конфліктів, сприяючи стабілізації міжнародних ринків. Як показала російсько-українська війна, яка мала значний негативний вплив на світову економіку та глобальну модель безпеки, війни можуть руйнувати людські життя та майно і мати довгостроковий негативний вплив на суспільство.

Висновок

Війна між Росією та Україною суттєво і широко вплинула на міжнародну економіку. Вона порушила роботу енергетичних ринків, торговельні шляхів та міжнародні ринки, спричинивши широку невизначеність та економічні наслідки. Залежність від російських сировинних товарів та взаємозв'язок бізнесу з Росією підсилили цю невизначеність у глобальній економіці. Для подолання цих викликів потрібна стабільність, співпраця та управління ризиками. Диверсифікація джерел енергії, стійкість ланцюгів постачання та дипломатичне вирішення конфліктів можуть забезпечити пом'якшення економічних наслідків геополітичних криз. Російсько-українська війна підкреслює важливість підтримки стабільного та кооперативного глобального економічного ландшафту у все більш взаємопов'язаному світі.

Список використаних джерел:

1. Економічні наслідки війни в Україні відчують далеко за її межами. BBC NEWS Україна. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-60619288>
2. Солідарність ЄС з Україною. Європейська комісія. URL: https://eu-solidarity-ukraine.ec.europa.eu/eu-sanctions-against-russia-following-invasion-ukraine_uk
3. Energy prices and security of supply. European Council Council of the European Union URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/energy-prices-and-security-of-supply/>
4. The indirect effect of the Russian-Ukrainian war through international linkages earl evidence from the stock market. URL: <https://cep.lse.ac.uk/pubs/download/dp1899.pdf>

УДК 330.34:004.9(043.2)

РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У КОНТЕКСТІ ЗМІН ГЛОБАЛЬНОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Ольга Власовець

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Інна Набок, к.е.н., доц.

Ключові слова: інформаційні технології, економічний розвиток, блокчейн, штучний інтелект, глобалізація, технологічні тенденції.

У сучасному світі, який швидко розвивається та постійно змінюється, технології відіграють важливу роль у формуванні різних галузей та ринкових тенденцій. Починаючи з розвитку штучного інтелекту і закінчуючи широким впровадженням технології блокчейн, підприємствам необхідно йти в ногу з останніми технологічними тенденціями, щоб залишатися конкурентоспроможними та відповідати мінливим потребам клієнтів.

Однією з найпомітніших технологічних тенденцій останніх років є Інтернет речей (IoT). IoT - це мережа взаємопов'язаних пристроїв, які можуть спілкуватися та обмінюватися даними один з одним. Ця технологія має потенціал для революційних змін у різних галузях - від охорони здоров'я до виробництва. Найпростіший спосіб зрозуміти вплив Інтернету речей на світову економіку в цифрах: прогнозується, що ринок Інтернету речей збільшиться до більш ніж 621 млрд. дол США у 2030 році; у 2025 році застосунки Інтернету речей матимуть загальний економічний вплив від 3,9 трлн доларів США до 11,1 трлн доларів США на рік; компанії з усіх галузей витрачають в середньому 7% свого ІТ-бюджету на проекти Інтернету речей і планують збільшити цей показник до 10% [1].

Інтернет речей має потенціал для значного впливу на економіку країни, підвищуючи продуктивність, створюючи нові можливості для бізнесу, покращуючи інфраструктуру, уможливаючи більш ефективне прийняття рішень та підвищуючи конкурентоспроможність. Оскільки технологія Інтернету речей продовжує розвиватися, для країн стає все більш важливим впроваджувати її та використовувати її потенціал для стимулювання економічного зростання і процвітання [2].

Ще однією важливою технологічною тенденцією є все більша інтеграція штучного інтелекту (ШІ) в різні галузі. Багато компаній електронної комерції використовують алгоритми ШІ для персоналізації рекомендацій щодо товарів для клієнтів, підвищуючи рівень конверсії та задоволеності клієнтів. Чат-боти на основі ШІ також стають дедалі популярнішими у сфері обслуговування клієнтів, надаючи користувачам швидку та ефективну підтримку.

Вражаючи швидкість поширення ChatGPT очевидна, адже за перші п'ять днів після релізу він набрав 1 мільйон користувачів.

Китай лідирує у впровадженні штучного інтелекту: 58% компаній впроваджують ШІ, а 30% розглядають можливість інтеграції. Для порівняння, у США рівень впровадження ШІ нижчий: 25% компаній використовують ШІ, а 43% вивчають його потенційне застосування.

За прогнозами, до 2027 року ринок штучного інтелекту досягне 407 млрд. дол. США, що є значним зростанням у порівнянні з доходом у 86,9 мільярда доларів у 2022 році. [3]

Технологія блокчейн - це ще один технологічний тренд, який змінює багато галузей. Ринок блокчейну стабільно зростає протягом багатьох років. Його ринкова вартість зросла з 4,19 млрд доларів США у 2020 році до 19,36 млрд доларів США у 2023 році. Захоплює бачити, що індустрія блокчейну коштує мільярди, хоча лише 3,9% людей у світі користуються ним [4].

Висновок

Насамкінець, розуміння технологічних трендів та їхньої ринкової динаміки є критично важливим для бізнесу, щоб досягти успіху в сучасну цифрову епоху. Від Інтернету речей до штучного інтелекту та блокчейну, постійне ознайомлення з новітніми технологіями та їхніми потенційними застосуваннями може дати вашому бізнесу конкурентну перевагу та відкрити нові можливості. Слідкуючи за технологічними новинами, вивчаючи конкретні приклади та беручи активну участь у житті технологічної спільноти, бізнес може орієнтуватися в технологічному ландшафті, що постійно змінюється, і використовувати його потенціал для зростання та інновацій.

Список використаних джерел:

1. Internet of Things (IoT) total annual revenue worldwide from 2020 to 2030. URL: <https://www.statista.com/statistics/1194709/iot-revenue-worldwide/> (дата звернення: 19.03.2023).
2. Impact of Internet of Things(IoT) on the Business & Economy – 2024 Trends. URL: <https://sumatosoft.com/blog/impact-of-internet-of-things-iot-on-the-business-economy-2022-trends> (дата звернення: 20.03.2023).
3. The economic potential of generative AI: The next productivity frontier. URL: <https://www.mckinsey.com/capabilities/mckinsey-digital/our-insights/the-economic-potential-of-generative-ai-the-next-productivity-frontier#introduction> (дата звернення: 20.03.2023).
4. The Blockchain and blockchain development sector. URL: <https://kruschecompany.com/blockchain-sector-statistics-and-facts/> (дата звернення: 20.03.2023).

УДК 339:3.083.95(510+73)(043.2)

ТОРГІВЕЛЬНА ВІЙНА МІЖ КИТАЄМ ТА СПОЛУЧЕНИМИ ШТАТАМИ АМЕРИКИ

Олександр Врублевський

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Герман Панікар, к.е.н, доц.

Ключові слова: торгівельна війна, Китай, США, мита, економіка, глобальна економіка, міжнародні відносини.

Сучасний світ відзначається глибоко інтегрованою економікою, де країни взаємодіють через торгівлю для сприяння економічному розвитку та підвищенню добробуту. Однак останнім часом на

горизонті з'явилася тінь, створена торгівельною війною між Китаєм та Сполученими Штатами Америки. Це явище має глибокі корені, викликає серйозні обурення та залишає великий вплив на глобальну економіку.

Початок торгівельної війни можна відстежити до року 2018, коли президент США Дональд Трамп вирішив ввести мита на імпортовані товари з Китаю, покаржившись на непошанування правил інтелектуальної власності, державну підтримку та дисбаланс у торгівельних стосунках. Ці заходи спричинили відповідь Китаю, який також ввів мита на американські товари. З того часу суперечка посилювалася, призводячи до нестабільності на світових фінансових ринках та загострення відносин між двома найбільшими світовими економіками.

Однією з ключових причин торгівельної війни є спроба США збалансувати свої торгові відносини та захистити внутрішні економічні інтереси. Спів також відображає стратегічну боротьбу за гегемонію та вплив в глобальному економічному просторі. Китай, з свого боку, прагне зберегти свою економічну незалежність та домінування в певних галузях, які вважаються стратегічно важливими для його розвитку.

Наслідки торгівельної війни відчутні не тільки в Китаї та США, але й в усьому світі. Зростання тарифів призвело до зменшення обсягів міжнародної торгівлі, порушення ланцюгів постачання та падіння економічного зростання. Глобальні компанії, які залежать від складних ланцюгів постачання, почали шукати альтернативні шляхи та зони виробництва.

Окрім економічних наслідків, торгівельна війна створює політичні напруги та загрозу світовому порядку. Міжнародні організації, такі як Всесвітня торговельна організація (ВТО), знаходяться під тиском, а міжнародна співпраця та довіра слабшають.

Торгівельна війна між Китаєм та Сполученими Штатами сьогодні є не лише економічним конфліктом, але й викликом для світового лібералізованого порядку та правил, які визначають глобальну економічну систему. Подібні конфлікти можуть підточувати довіру до міжнародних інституцій, порушувати роботу світової торговельної системи та створювати прецеденти для інших подібних протистоянь.

Одним із ключових аспектів вирішення торгівельної війни є необхідність перегляду та адаптації міжнародних торговельних правил, щоб вони краще відповідали сучасним реаліям. Наприклад, розгляд може включати питання інтелектуальної власності, субсидій, державної підтримки та інших аспектів, які стали джерелом суперечок.

Щоб вийти з цього важкого становища, необхідно встановити конструктивний діалог між сторонами, шукати компроміси та займатися реформуванням міжнародних економічних відносин. Глобальні проблеми, такі як зміна клімату, пандемії та бідність, вимагають спільних зусиль та співпраці всіх країн.

Крім того, важливо врахувати вплив торгівельної війни на глобальну стабільність та міжнародний мир. Світова економіка тісно пов'язана з політичною стабільністю, і конфлікт між двома найбільшими економіками може мати серйозні політичні та геополітичні наслідки. Розв'язання конфлікту може сприяти зміцненню міжнародного співробітництва та формуванню більш справедливих та ефективних механізмів регулювання світової торгівлі.

Висновок

Отже можна зробити висновок що торговельна війна між Китаєм та США - це виклик, який тестує силу міжнародних відносин та здатність країн працювати разом для досягнення спільних цілей. Тільки через взаєморозуміння, взаємовигідні угоди та співпрацю світ може перейти це випробування та стати сильнішим і стійкішим. У кінці кінців, торговельна війна може бути каталізатором для покращення та модернізації міжнародних економічних відносин. Важливо, щоб країни намагалися розв'язати конфлікт шляхом дипломатії та переговорів, а не ескалації напруг. Тільки таким чином можна забезпечити стійке та взаємовигідне розвиток світової економіки.

Список використаних джерел:

1. Двостороння торгівля США-Китай. Бюро перепису населення США: веб-сайт. URL: <https://www.census.gov/foreign-trade/balance/c5700.html> (дата звернення: 02.03.2024).

2. Частка Китаю та Південно-західних країн Азії в імпорті США. Офіс торгового представництва США: веб-сайт. URL: <https://ustr.gov/countries-regions/southeast-asia-pacific/association-southeastasian-nations-asean> (дата звернення: 02.03.2024).

3. Інвестиційна статистика. ЮНКТАД 2021: веб-сайт. URL: https://unctad.org/system/files/officialdocument/wir2021_en.pdf (дата звернення: 02.03.2024).

Частка в імпорті телекомунікаційному обладнанні США. Торгівельна Економіка: веб-сайт. URL: <https://tradingeconomics.com/united-states/imports-of-telecommunications-equipment> (дата звернення: 02.03.2024).

УДК 330.341.1(477):355.1(043.2)

ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ

Анастасія Гаєва

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Леся Побоченко, к.е.н., доц.

Ключові слова: інноваційна діяльність, інновації, інноваційні проєкти, військовий конфлікт, стратегічний розвиток.

Умови військового конфлікту в Україні вимагають нових стратегій та підходів для подолання існуючих викликів та ефективного використання можливостей для подальшого розвитку. Сучасний період в Україні відзначається серйозними викликами у всіх галузях, що потребують негайної реакції та забезпечення насамперед обороноздатності країни, а також інформаційної, виробничої та економічної безпеки. Саме інноваційна діяльність країни може стати ключовим інструментом для виходу з кризи, адже, як показує історія, найбільш важливим часом для виникнення інновацій є період після економічних криз.

У світовому рейтингу «Global Innovation Index 2023» Україна із 57 місця у 2022 році, перемістилась на 55 позицію у 2023 році. Покращення ситуації відбулося завдяки розвитку інноваційних проєктів і запуску близько 80 нових стартапів протягом двох років повномасштабної війни. Особливу активність демонструють ІТ-компанії, яким вдалося успішно адаптуватися до сучасних умов [1].

Згідно з даними рейтингу, 23% компаній визнають впровадження інновацій як власну пріоритетну стратегію, включаючи нові технології та поліпшення виробничих процесів. Для 46% підприємств інновації є актуальними у конкурентних ситуаціях, але для 31% вони не вважаються необхідними. Конфлікт змусив підприємства зменшити витрати на інноваційну діяльність, за результатами дослідження, 42% підприємств звітували про скорочення витрат на інноваційні проєкти. Ще 39% зберегли власні витрати на довоєнному рівні. Проте, 19% збільшили інвестиції в інноваційну діяльність (Рис.1) [2].

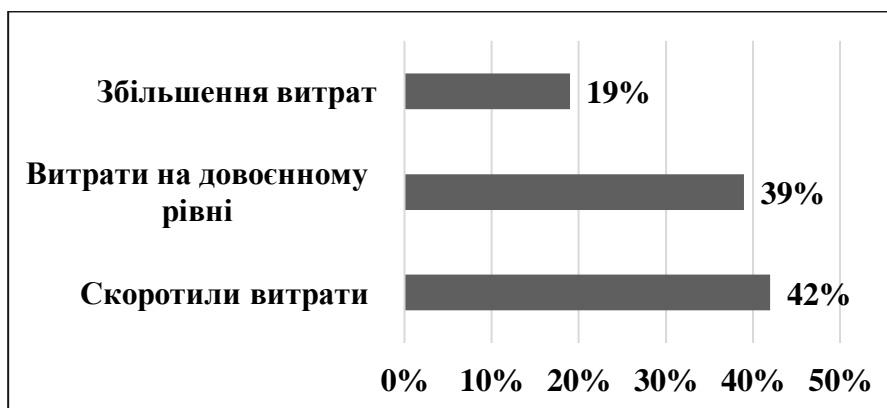

Рис. 1. Витрати на інноваційні проєкти під час повномасштабної війни, (%).

У березні 2023 року Фонд розвитку інновацій (USF) спільно з Міністерством освіти та Міністерством цифрової трансформації провів конкурс інноваційних проєктів (Science & Business–GIST Pitch Days), на якому 25 українських стартапів отримали гранти на суму 125 тис. дол. США. В Україні

набуває популярності створення нових видів стартапів та компаній, наприклад: компанія «Drone.Ua», яка спеціалізується на виробництві дронів, «Delfast», що виготовляє електробайки, «Ajah» спеціалізується на системах безпеки та датчиках для приміщень, «AMW Labs» займається виробництвом ракет і дронів [3].

Актуальними інноваціями в Україні є використання дронів, штучного інтелекту, супутникового зв'язку, системи ситуаційної обізнаності, морські дрони, роботизовані технології, засоби радіоелектронної боротьби (РЕБ) та захист неба. Фонд розвитку інновацій запустив кластер Brave1 з метою зміцнення обороноздатності країни та розпочав співпрацю зі світовими інституціями, включаючи компанії Amazon та PayPal. Українські розробники отримали від кластера більше 1 млн. дол. США грантів на створення оборонних технологій, які були затверджені Генштабом ЗСУ. Загалом, до Brave1 надійшло 583 проекти, з яких 305 вже успішно пройшли оборонну експертизу. Ще 19 проектів знаходяться на стадії укладання договорів на суму 315 тисяч дол. США [4].

Висновок

Отже, інноваційна діяльність в умовах повномасштабної війни вимагає насамперед узгодженої державної стратегії, спрямованої на підтримку та інвестування інноваційних проектів, особливо в пріоритетних галузях, таких як виробництво боєприпасів, безпілотна авіація, технології зв'язку. Для досягнення поставлених цілей необхідно стимулювати підприємства до співпраці з вченими та винахідниками для впровадження наявних інноваційних розробок.

Список використаних джерел:

1. Global Innovation Index 2023. URL: <https://www.wipo.int/gii-ranking/en/ukraine>.
2. Інститут економічних досліджень та політичних консультацій. URL: <https://zn.ua>.
3. Міністерство освіти і науки України: 25 українських наукоємних стартапів отримали підтримку на \$125 тис. URL: <https://mon.gov.ua>.
4. Журнал Forbes Ukraine: Фонд розвитку інновацій назвав найкращі українські стартапи. Хто увійшов у топ-15. URL: <https://forbes.ua>.

УДК 339.187.44(477):355.422(043.2)

РОЗВИТОК ФРАНЧАЙЗИНГУ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВІЙНИ

Анастасія Дика

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Леся Побоченко, к.е.н., доц.

Ключові слова: франчайзинговий бізнес, франшиза, ринкові умови, війна, конкурентоспроможність, франчайзер, економічна нестабільність.

Сучасні економічні тренди, кризи та потрясіння посилюють необхідність розвитку різних форм та напрямів підвищення ефективності та конкурентоспроможності ведення бізнесу, однією з яких виступає франчайзинг. Дослідження тенденцій та оцінка потенціалу розвитку франчайзингу для вітчизняної економіки та бізнесу в контексті війни виступає важливим напрямом в умовах сьогодення.

В умовах військової агресії на ринку України функціонує значна кількість франчайзингових мереж. Більшість франчайзингових систем адаптувалися до умов війни та допомогли своїм франчайзі й партнерам пережити найскладніші її періоди.

Сучасні умови ведення бізнесу в Україні з одного боку виявили певні вузькі та проблемні місця національної економіки, а з іншого – дали можливості визначити пріоритетні напрямки для пошуку та розвитку нових моделей та форм ведення бізнесу та підходів до формування конкурентоспроможної економіки.

Однією з ефективних форм організації бізнесу та ділового співробітництва в таких умовах виступає франчайзинг, який не тільки дозволяє малому та середньому бізнесу прискорити процес освоєння ринку, а й сприяє просуванню вітчизняних підприємців на міжнародні ринки та зниженню впливу на малий бізнес ризиків економічної та соціальної трансформації економіки [2].

Передумовою для використання франчайзингу в умовах війни в Україні є те, що малий бізнес має високу адаптивність до факторів нестабільного зовнішнього середовища. У разі франчайзингу це дає

можливість малому бізнесу налагодити партнерські відносини з сильнішим конкурентом на ринку, забезпечуючи собі сприятливі ринкові позиції для виживання та розвитку [1, 2].

З іншого боку, для бізнесу з'являється можливість створювати внутрішню інфраструктуру і вдосконалювати бізнес-процеси. У цьому аспекті є незаперечні переваги інтеграції малого та середнього бізнесу, особливо в сучасних умовах ведення бойових дій на території нашої держави.

У цей період компанії переміщують виробництва, допомагають своїм франчайзі щось зробити, особливо на прифронтових та фронтових територіях. У підсумку, в більшості випадків вдалося перемістити бізнеси у більш спокійні регіони. Франчайзинг допоміг компаніям пережити складний період, а станом на сьогодні – відновити свою діяльність.

У сьогоденних реаліях війни франчайзери шукають виходи за кордон, в наслідок чого до 30 компаній виїхали за кордон, відкривши там точки, а подекуди й перемістили частину персоналу та виробництво.

Вітчизняний бізнес, який виїхав за кордон, зіткнувся з фактом, що іншій країні франчайзери намагаються запустити та налагодити теж саме, чим вони займалися в Україні. Однак, їм доцільно орієнтуватись на локального споживача, споживача франшизи та товару та залучати місцевих франчайзі, оскільки жоден бізнес не сприйматимуть серйозно, якщо він складається виключно із українських франчайз.

2024 рік чудова можливість повернутися в Україну, повірити в себе і працювати далі. І франчайзинг може стати головним методом відновлення малого та середнього бізнесу повоєнної економіки.

За прогнозами Franchise Group, приблизно 15–20% українських компаній продовжать експансію світом, а отже, є всі шанси, що до 2030 року Україна стане найфранчайзабельнішою країною світу [3].

Висновок

Отже, повномасштабна війна призводить до низки викликів для розвитку франчайзингового бізнесу в Україні, таких як економічна нестабільність, зростання ризиків та невизначеності, політична і правова нестабільність, втрата інфраструктури та руйнування бізнес-середовища. Для вирішення цих проблем необхідно вжити комплексний підхід. Важливо забезпечити стабільність економічного та політичного середовища, залучити фінансові ресурси для підтримки франчайзингових проектів та поліпшити законодавче регулювання франчайзингових відносин.

Список використаних джерел:

1. Franchise Group: Франшизи в Україні [Електронний ресурс] URL: <https://franchisegroup.com.ua>.
2. Житар М. О., Ленкевич О. В. Франчайзинг як форма ведення бізнесу в Україні. Бізнес Інформ. 2019. №9. С. 293–298.
3. Попри війну 57% мереж франшиз не закрили жодного об'єкта. Дослідження Franchise Group. 2022. URL: <https://forbes.ua/company>.
4. Інтернет-економічна інформаційна система INSIGOS, Міністерство розвитку URL: <https://insigos.mpit.gov.pl>.

УДК 314.151.3-054.7:336.717(043.2)

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ПОТОКІВ ГРОШОВИХ ПЕРЕКАЗІВ ТРУДОВИХ МІГРАНТІВ У СВІТІ

Юрій Замула

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Леся Побоченко, к.е.н., доц.

Ключові слова: міжнародна міграція, перекази мігрантів, приватні трансферти з-за кордону, надходження, трудові мігранти, джерело зовнішнього фінансування.

Коли мігранти відправляють додому частину своїх заробітків у формі готівки або товарів для підтримки своїх сімей, ці перекази відомі як грошові перекази працівників або мігрантів. Протягом останніх кількох років вони швидко зростали і зараз є найбільшим джерелом іноземного доходу для багатьох країн, що розвиваються. Грошові перекази доповнюють державні грошові перекази та є важливими для домогосподарств під час кризи. Світовий банк веде аналітичну та оперативну роботу щодо глобальної міграції, щоб полегшити потоки грошових переказів і зменшити витрати. Через

пандемію перекази стали фінансовим порятунком у багатьох економіках і стануть ще більшими в майбутньому.

За попередніми оцінками Світового банку (СБ) в 2023 році зареєстровані потоки грошових переказів до країн із низьким та середнім рівнем доходу зросли до 669 млрд. дол. США, оскільки стійкі ринки праці в розвинутих економіках і країнах Ради співробітництва Перської затоки продовжують підтримувати здатність мігрантів надсилати гроші додому. За регіонами надходження грошові перекази зросли до Латинської Америки та Карибського басейну (8%), Південної Азії (7,2%), Східної Азії та Тихого океану (3%) та Африки на південь від Сахари (1,9%). Потоки на Близький Схід і в Північну Африку зменшились на 5,3% в через різке падіння потоків до Єгипту. Грошові перекази до Європи та Центральної Азії також впали на 1,4% після зростання понад 18% у 2022 році [1].

США продовжували залишатися найбільшим джерелом грошових переказів. До ТОП-5 у 2023 році найбільших одержувачів грошових переказів входять: Індія (125 млрд. дол. США), Мексика (67 млрд. дол. США), Китай (50 млрд. дол. США), Філіппіни (40 млрд. дол. США) та Єгипет (24 млрд. дол. США). Економіками, де надходження грошових переказів становлять значну частку валового внутрішнього продукту (ВВП) є Таджикистан (48%), Тонга (41%), Самоа (32%), Ліван (28. %) і Нікарагуа (27 %), що підкреслює важливість грошових переказів для фінансування поточного рахунку та дефіциту бюджету [3].

Виходячи з траєкторії ослаблення глобальної економічної активності, очікується, що зростання грошових переказів до СНСД у 2024 році ще більше пом'якшиться до 3,1%. Пом'якшений прогноз обумовлюється уповільненням економічного зростання та перспективою ослаблення ринків праці в кількох країнах з високим рівнем доходу. Додаткові ризики зниження включають нестабільність цін на нафту та обмінних курсів валют, а також глибший, ніж очікувалося, економічний спад у країнах з високим рівнем доходу [1].

Під час кризи мігранти витримували ризики та продемонстрували стійкість, щоб підтримати сім'ї вдома. Але висока інфляція та низьке світове зростання впливають на те, скільки грошей вони можуть надіслати. Політика ринків праці та соціального захисту в приймаючих країнах повинна включати мігрантів, чиї грошові перекази служать життєво важливою рятувальною колою для країн, що розвиваються.

Згідно зі світовою базою даних банківських цін на грошові перекази, витрати на грошові перекази залишаються стабільно високими, у середньому 6,2% для надсилання 200 доларів США станом на другий квартал 2023 року. Порівняно з роком тому надсилання грошей у всі регіони було дорожчим, зокрема на Близький Схід і Північна Африка є винятком. Банки залишаються найдорожчим каналом для відправлення грошових переказів (із середньою вартістю 12,1%), за ними йдуть поштові відділення (7%), оператори грошових переказів (5,3%) і мобільні оператори (4,1%), [3].

Варто зазначити, що Україна була найбільшим одержувачем грошових переказів у Європі та Центральної Азії до російського вторгнення з рекордно високими надходженнями в 18,2 млрд. дол. США в 2022 році [2]. За даними Світового банку, експерти очікують, що потік приватних грошових переказів в Україну зросте на 20%, оскільки мільйони мігрантів і біженців будуть змушені переказувати кошти друзям і родині, які стикаються з економічними наслідками російського вторгнення [1].

Висновок

Отже, грошові перекази є одним із небагатьох джерел приватного зовнішнього фінансування, яке, як очікується, продовжить зростати в наступне десятиліття. Їх необхідно використовувати для мобілізації приватного капіталу для підтримки фінансування розвитку, особливо через облігації діаспори. За останні роки потоки грошових переказів до країн, що розвиваються, перевищили суму прямих іноземних інвестицій та офіційної допомоги розвитку, і розрив збільшується.

Список використаних джерел:

1. Світовий банк. URL: <http://www.worldbank.org>.
2. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua>.
3. Remittance Flows Continue to Grow in 2023 Albeit at Slower Pace. URL: <https://www.worldbank.org>.

УДК 327.5(438:477):355.422(043.2)

ЗЕРНОВИЙ КОНФЛІКТ МІЖ ПОЛЬЩЕЮ ТА УКРАЇНОЮ В УМОВАХ ВІЙНИ**Віталій Кисіль***Національний авіаційний університет, Київ**Науковий керівник – Леся Побоченко, к.е.н., доц.*

Ключові слова: зерновий конфлікт, сільськогосподарська продукція, польські фермери, транзит, українське зерно, блокування доріг, війна в Україні.

Зерновий конфлікт між Польщею та Україною триває вже понад рік. Нещодавно польські демонстрації загострилися, вийшовши на новий етап, коли вперше було тимчасово призупинено залізничний рух. Організатори акції погрожують не допустити навіть пасажирського транспорту та планують проводити акції протесту до квітня 2024 року. Зважаючи на те, що поляки не пропускають навіть вантажівки з військовою та гуманітарною допомогою, такі дії суттєво впливають на економіку та безпеку України. Через це частина вітчизняних перевізників та виробників не можуть безперешкодно та вчасно доставляти свої товари на ринки інших країн, а бюджет України недоотримує мільйони гривень [2].

За даними Європейської бізнес асоціації збитки однієї української компанії сягають в середньому 700 тисяч євро. А відносини між народами, які зблизились на початку великої війни, псують кадри із висипаним українським зерном та блокуванням пасажирських автобусів [1].

Повернемося до історії протестів на українсько-польському кордоні. Так, у травні 2022 року на знак підтримки під час повномасштабного російського вторгнення ЄС скасував усі тарифи та квоти на український експорт. Такі дії фактично відкрили ринок для українських виробників, наче Україна вже в ЄС.

Проте в середині весни 2023 року польські фермери почали скаржитися на падіння цін, які спричинила хвиля імпорту з України. У квітні Польща заборонила ввезення з території України не лише зерна, а й майже всієї сільськогосподарської продукції – овочів, молочних продуктів, меду, олії, яєць тощо [3].

У 2024 році фермерські протести, що супроводжувалися закриттям пунктів пропуску, почалися 9 лютого. Майже одразу після завершення двомісячної блокади українського кордону польськими перевізниками, які вимагали продовжити дозволи на роботу українським водіям в ЄС кажуть, що не витримують конкуренції [3].

18 лютого аграрії заблокували 6 із 9 пунктів пропуску: «Ягодин», «Устилуг», «Угринів», «Рава-Руська», «Шегині» та «Краківець». При цьому 4 з них є найбільшими, через які можуть проїхати вантажівки вагою понад 7,5 тонн. З 20 лютого польські фермери домовилися заблокувати всі пункти пропуску на кордоні з Україною на цілий місяць.

У 2022 році Україна отримала 20 млрд. дол. США прибутку від експорту агропродукції, що вдвічі менше, ніж у довоєнні роки. Однак цей експорт став основним джерелом іноземної валюти для країни під час війни. Крім того, майже половину всієї сільськогосподарської продукції становить зерно. Через Польщу йшло близько 10% українського аграрного експорту, через Угорщину – 6%, через Словаччину – 1,5% [3].

За даними Державної митної служби України, у 2023 році Польща експортувала в Україну товарів на 6,6 млрд дол. США, а Україна лише на 4,8 млрд дол. США. Велику частку товарообігу між двома країнами становлять сільськогосподарські та харчові товари. Корм для котів і собак є основою польських продуктів в Україні. Також держава експортує молочну продукцію, насамперед сири, печиво, соуси, заморожені та консервовані овочі. Тому блокада кордону з українського боку може зашкодити і полякам [2].

Варто зазначити, що заступник міністра сільського господарства Польщі заявив про стурбованість уряду країни щодо того, що українська сільськогосподарська продукція витісняє на німецькому ринку польську продукцію. Вони бачать лише два шляхи вирішення цієї проблеми: запровадження квоти на ввезення товарів з України в ЄС та необхідність зробити транспортування товарів за межі ЄС більш ефективним.

У відомстві зазначають, що Україна є сильним конкурентом, і хоча імпорту сільгосппродукції на польський ринок наразі заборонений, Польща стурбована тим, що її поступово витісняють із західноєвропейських ринків [2].

Висновок

Поки Польща протестує, Україна шукає вихід сама. Зокрема, розпочато експорт продукції через Дунай до Румунії. Прогнозується, що цей маршрут збільшить експорт до довоєнного рівня. Цей маршрут пролягатиме від українського порту Ізмаїл до румунської Констанци та дунайських портів Німеччини. Для доставки вантажів вже побудована друга великотоннажна баржа SLG. І хоча ситуація досить складна, хотілося б вірити, що керівництву Польщі та України вдасться досягти компромісу, знайти шляхи вирішення цього питання, і зернова суперечка не зруйнує польсько-український альянс.

Список використаних джерел:

1. Polish-Ukrainian Grain Dispute Explained. URL: <https://apostrophe.ua> (дата звернення: 15.03.2024).
2. Why has Ukrainian grain become a problem for Europe?. URL: <https://visitukraine.today/blog/3410> (дата звернення: 15.03.2024).
3. Seeds of strife. URL: <https://www.ips-journal.eu> (дата звернення: 15.03.2024).

УДК 336.744:323.28(043.2)

ЦИФРОВА ВАЛЮТА ЯК ІНСТРУМЕНТ ФІНАНСУВАННЯ ТЕРОРИЗМУ

Анна Кіщук

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник - Інна Набок, к.е.н., доц.

Ключові слова: цифрова валюта, тероризм, криптовалюта, Binance.

Цифрові гроші, також відомі як електронні або віртуальні гроші, набувають все більшого значення в сучасному суспільстві завдяки своїм численним перевагам і трансформаційному впливу на різні аспекти нашого життя. Цифрові валюти пропонують альтернативу традиційним фінансовим системам, таким як банки, оскільки вони працюють на основі технології блокчейну, що дозволяє проводити транзакції без посередництва централізованих організацій.

Цифрова валюта - це форма грошей, яка існує лише в електронному форматі, існує без фізичних розподілених представлень, таких як банкноти або монети. Вона зберігається та пересилається за допомогою технології, яка базується на криптографії, яка відома як блокчейн. Криптовалюти можна використовувати для проведення різних операцій, від покупок товарів та послуг до інвестування та зберігання вартості.

Питання про можливе використання цифрових валют для фінансування тероризму виникає через деякі потенційні переваги, які ці технології можуть надати зловмисникам.

Деякі криптовалюти надають можливість здійснювати анонімні та псевдонімні транзакції за допомогою технології блокчейн, що ускладнює відстеження фінансових потоків та ідентифікацію осіб, що здійснюють ці транзакції. Не менш важливою перевагою є те, що цифрові валюти доступні для використання у будь-якій точці світу з доступом до Інтернету, що дозволяє терористичним організаціям здійснювати транзакції поза межами традиційних банківських систем.

Важливо зазначити, що не всі криптовалюти та транзакції є анонімними. Наприклад, Bitcoin не є повністю анонімним, оскільки всі транзакції реєструються у публічному реєстрі, відомому як «блокчейн», хоча вони можуть бути псевдонімними. Крім того, правозахисні органи розвивають методи інформаційного аналізу, щоб виявляти та перешкоджати нелегальним діям, включаючи фінансування тероризму через цифрові валюти [1].

Розглянемо кейс фінансування терористичних організацій, зокрема ХАМАС. У 2014 році журнал Forbes назвав дану організацію «однією з найбагатших терористичних груп у світі», ХАМАС має орієнтовний річний бюджет майже в 1 млрд дол. США. Більшість грошей надходить від «експатріантів або приватних донорів у регіоні Затоки».

Після 7 жовтня міністерство оборони Ізраїлю заявило, що вилучило віртуальні гаманці, пов'язані з ХАМАС, які отримали 41 млн дол. США між 2019 і 2023 роками, також було закрито 100 крипто-акаунтів [2].

Більше того фінансування ХАМАС йшло через платформу Binance. Також компанія не запровадила механізм «знай свого клієнта» — натомість вона дозволяла користувачам відкривати рахунки та торгувати, не надаючи жодної ідентифікуючої інформації, крім адреси електронної пошти.

Засновник Binance Чанпен Чжао погодився визнати свою вину в порушенні вимог американського законодавства щодо боротьби з відмиванням грошей. За врегулювання кримінальної справи Binance сплатив 4,3 млрд дол. США.

Однак експерти зазначають, що криптовалюти не є ідеальним інструментом для таємного фінансування, оскільки публічний характер блокчейну, бірж і гаманців дає можливість відстежувати фінансування тероризму. ХАМАС оголосив, що призупиняє свої кампанії зі збору коштів у біткоїнах саме з цієї причини [3].

Висновок

Таким чином, хоча цифрові валюти можуть надати зловмисникам деякі переваги, вони також піддаються регулюванню та контролю з боку правоохоронних органів для запобігання зловживанням та фінансуванню тероризму. Звісно цифрові валюти не єдине джерело фінансування терористичних груп, проте не менш важливе, адже допомагає уникати санкцій та обмеження. Потрібно підкреслити необхідність розвитку регуляторних механізмів для безпеки використання цифрових валют і запобігання їхнього використання для терористичного фінансування.

Список використаних джерел:

1. Correcting the Record: Inaccurate Methodologies for Estimating Cryptocurrency's Role in Terrorism Financing [Електронний ресурс] // Chainalysis. – 2023. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.chainalysis.com/blog/cryptocurrency-terrorism-financing-accuracy-check/>.

2. Israel orders freeze on crypto accounts in bid to block funding for Hamas [Електронний ресурс] // Financial Times. – 2023. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.ft.com/content/e03a370b-777f-46c2-8576-d1cee731efe2>.

3. Is cryptocurrency helping Hamas fund terrorism? [Електронний ресурс] // France 24. – 2023. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.france24.com/en/middle-east/20231022-is-cryptocurrency-helping-hamas-fund-terrorism>.

УДК 339:659.1(043.2)

ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СВІТОВОГО РЕКЛАМНОГО РИНКУ

Валерія Козачук

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Інна Набок, к.е.н., доц.

Ключові слова: рекламна діяльність, рекламний бюджет, світовий рекламний ринок.

Вступ. Збільшення конкуренції між виробниками у нових умовах світового економічного розвитку, які характеризуються посиленою інтернаціоналізацією економіки та глобалізацією, актуалізує проблему просування товарів та послуг на міжнародні ринки, що призводить до необхідності використання міжнародної реклами для забезпечення конкурентоспроможного положення міжнародних компаній.

Результати. Рекламний ринок визначається як сукупність споживачів рекламних послуг, які надаються рекламними агентствами та іншими виробниками, та як сфера дії рекламного бізнесу. Він також розглядається як соціальний інститут, спрямований на задоволення суспільних потреб у рекламних послугах [1].

У 2023 році обсяг світового рекламного ринку досяг 647,3 млрд. дол. США. У перспективі IMARC Group очікує, що до 2032 року ринок досягне 978,5 млрд. дол. США, демонструючи темпи зростання на 4,6% протягом 2024-2032 років [3]. Ринок переживає стійке зростання, зумовлене переходом на онлайн-

платформи, зростаючим використанням штучного інтелекту (ШІ) для забезпечення точного таргетингу аудиторії та торгів у реальному часі.

Світовий ринок рекламних послуг, подібно до інших ринків, характеризується своїми особливостями та тенденціями розвитку [1, с. 31]. Ці тенденції включають технологічне ускладнення реклами, концентрацію рекламної діяльності та зростання впливу рекламодавців на ринок рекламних послуг. Перерозподіл рекламного ринку та збільшення частки Інтернет-реклами є глобальними тенденціями. За останні п'ять років витрати на Інтернет-рекламу майже подвоїлися, а на цифрові канали припадає більше половини загальних витрат на рекламу [2].

У таблиці 1 подано дані про розміри ринку реклами та його відносну частку у ВВП провідних світових економік. З наведених даних видно, що найбільшою є частка рекламного ринку у відношенні до ВВП в США, перевищуючи 1%.

Таблиця 1

Обсяги рекламного ринку окремих країн світу у 2023 році

Країна	Обсяг ринку, млрд дол. США	ВВП, млрд дол. США	Частка рекламного ринку у ВВП, %
США	278,64	25,34	1,10
Китай	154,31	19,91	0,78
Японія	59,23	05,08	1,17
Німеччина	47,44	4,31	1,10
Велика Британія	46,84	3,44	1,36
Франція	35,77	2,94	1,22
Індія	29,88	3,54	0,84
Канада	24,95	2,21	1,13
Італія	22,74	02,09	01,09
Південна Корея	22,47	1,77	1,27

Примітка: Складено автором за даними IMARC Group [3].

Країни, особливо ті, що належать до категорії економік з високим рівнем доходу, а також компанії, зацікавлені у використанні новітніх технологій, розробці нових можливостей для інформування про товари та послуги, а також зборі інформації про потреби споживачів. Це спричиняє розвиток інтерактивної, привабливої та цікавої реклами, що надає можливість рекламодавцям збільшувати свій прибуток від проведених рекламних кампаній та заходів.

Висновок

Рекламна діяльність є важливою складовою економіки, політики та суспільства. Зміни і тенденції в рекламній індустрії визначаються зовнішнім середовищем, що швидко змінюється, новими соціально-економічними реаліями та технологічними зрушеннями.

Список використаних джерел:

1. Воронько-Невіднича Т.В., Калюжна Ю.П., Хурдей В.Д. Реклама і рекламна діяльність : навч. посіб. Полтава : РВВ ПДАА, 2018. - 230 с.
2. Зозульов О.В., Писаренко Н.Л. Ринкове позиціонування: з чого починається створення успішних брендів. Київ : ЗнанняПрес, 2020. - 199 с.
3. <https://www.imarcgroup.com/> - Офіційний сайт The International Market Analysis Research and Consulting Group (IMARC Group)

УДК 331.101.262:355.1(477)(043.2)

МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВІЙНИ**Артемій Кошечкін***Національний авіаційний університет, Київ**Науковий керівник – Зоя Пічкурова, к.е.н., доц.*

Ключові слова: людський капітал, війна, носії людського капіталу, дослідники, науковці, наукові дослідження, професійний розвиток.

У часи невизначеності процес формування людського капіталу стикається з безпрецедентними проблемами. Повномасштабна війна, яка триває в Україні, принесла носіям людського капіталу численні перешкоди, змушуючи їх пристосовуватися до ситуації, що швидко змінюється, і водночас, намагатися підтримувати свій науковий потенціал. Важливою проблемою для наукових кадрів, що раніше знаходились на тимчасово окупованій території або території, де ведуться активні бойові дії, є необхідність тимчасового переміщення їх установ на територію, контрольовану Україною. Дослідження вказують, що тенденція зниження наукової активності є найбільш помітною серед науковців, які перебували на тимчасово окупованих територіях та перемістились разом з університетами до підконтрольну Україні територію.

Вказана тенденція певною мірою може бути зумовлені не лише відсутністю необхідного обладнання та обмеженням академічної свободи, але й невпевненістю у майбутньому професійному розвитку. Зокрема, руйнівними факторами є труднощі щодо визначення свого місця у науковій та освітній спільноті, невизначеність щодо перспектив подальшої діяльності та професійного розвитку залежно від встановленої ролі та самоуявлення фахівця чи дослідника. Водночас, цікава тенденція спостерігається серед дослідників, які переїхали за кордон. Серед представників цієї групи найбільшою перешкодою для розвитку людського капіталу є що об'єктивна дійсність, яка не дає можливості займатися науковою діяльністю» [1].

Проте, розвиток людського капіталу повинен відбуватися з урахуванням можливостей, що доступні дослідникам навіть під час війни та які не залежать від безпекової ситуації та територіального розташування. Загальна невизначеність і нестабільність в Україні через воєнний стан змушує дослідників шукати нові можливості для відновлення своєї наукової діяльності. Під час війни вкрай важливо, щоб дослідники залишалися відкритими для можливостей, які дозволяють їм займатись науковою діяльністю, не були консервативними, а стійкими до змін, але, водночас, самостійними, ініціативними, гнучкими та адаптованими до управління своїми можливостями.

Результати дослідження, які демонструють публікаційну активність вітчизняних науковців свідчать, що дослідники, які тимчасово переїхали за кордон, мали найнижчі показники видавничої активності: лише 50% надсилали статті до наукових журналів або готувалися до їх опублікування. Водночас, 28% опитаних науковців не мали змоги продовжувати наукову діяльність, не писали й не подавали статей. Щодо факторів, які заважають писати та надсилати статті до наукових журналів, то 47% учасників відповіли, що вони не можуть зосередитись на науці. Окрім цього, слід також враховувати такі фактори, як доступ до Інтернету, безперервність досліджень і трансформація дослідницьких інтересів, складність підтримки академічних процесів під час війни тощо. Переведення університетів на підконтрольну Україні територію створює як виклики, так і можливості для носіїв людського капіталу, а їх реакція залежить від ситуації безпеки. Розуміння цих нюансів має надзвичайно важливе значення для ефективної підтримки дослідників та створення сприятливого середовища для наукового прогресу [2; 3].

Висновок

Таким чином, процеси розвитку людського капіталу пов'язані одночасно із викликами та можливостями, з якими стикаються українські науковці в умовах війни. Незважаючи на хаос, спричинений війною, очевидною є стійкість і рішучість дослідників продовжувати наукову роботу. Незважаючи на проблеми, викликані війною, стійкість вітчизняних науковців слугуватиме фактором наукового прогресу. Очевидною є необхідність узгоджених зусиль для вирішення визначених проблем, розширення можливостей дослідників і сприяння культурі інновацій і співпраці. Завдяки колективним діям і підтримці Україна матиме потенціал для розвитку людського капіталу навіть в умовах війни.

Список використаних джерел:

1. Yenin, M., Choliy, S., Akimova, O., Perga, I., Ishchenko, A., & Golovko, O. (2024). Improvement of Human Capital Development: A Factor in Increasing the Mobilisation Potential of Ukraine. *Periodica Polytechnica Social and Management Sciences*, 32(1), 79-89. URL: <https://doi.org/10.3311/PPso.20547> (Last accessed: 21.03.2024).
2. Lendel A. Ukrainian Universities at a Time of Global Crisis and New Opportunities: How to Secure and Develop Human Capital //Der Donauraum. – 2023. – Т. 63. – №. 1-2. – С. 53-72. URL: <https://doi.org/10.7767/dedo.2023.63.1-2.53> (Last accessed: 21.03.2024).
3. NOZDRINA L. V., PAVLYSHYN A. I. PRODUCTIVE CAPACITY AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF UKRAINE IN THE CONDITIONS OF WAR //ACADEMY. - 2024. - С. 62. URL: https://acadrev.duan.edu.ua/images/PDF/Full_issues/Issues/1_60_2024.pdf#page=62 (Last accessed: 21.03.2024).

УДК 339.543.4(043.2)

ВПЛИВ ГЛОБАЛЬНОГО ПОШИРЕННЯ АНТИДЕМПІНГОВИХ МИТ НА МІЖНАРОДНУ КОМЕРЦІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ**Артем Левченко***Національний авіаційний університет, Київ**Науковий керівник – Зоя Пічкурова, к.е.н., доц.*

Ключові слова: антидемпінгові заходи, антидемпінгові мита, захист торгівлі, торговельні бар'єри, регуляторна політика, митні обмеження.

У сучасній світовій економіці, в епоху лібералізації міжнародної торгівлі, а також в умовах загострення торговельних конфліктів між її суб'єктами, загострюється проблема використання різних засобів регулювання зовнішньої торгівлі. Аналіз звітів Світової організації торгівлі (СОТ) вказує на те, що розвинені країни світу сприяли поступовій лібералізації торговельних відносин, у тому числі шляхом зниження митних зборів при експортно-імпорتنних операціях [1]. Водночас, проблема використання засобів нетарифного регулювання, які, подібно до мит, можуть істотно впливати на динаміку, товарну і географічну структуру міжнародної торгівлі, є надзвичайно актуальною.

Одним з найважливіших засобів регулювання міжнародної торгівлі є антидемпінгові заходи. Існують дві основні причини використання фірмами до демпінгу. Перша причина полягає в тому, що компанії використовують демпінг для послаблення конкурентів, набуття монопольного становища, встановлення монопольних цін і отримання прибутку. Загальна довгострокова економічна вигода, отримана в результаті застосування цієї стратегії може суттєво перевищувати втрати від демпінгу. Іншою причиною є те, що іноземний продавець може з метою максимізації прибутку прийняти рішення продавати продукцію за високими цінами на своєму монополізованому внутрішньому ринку і одночасно реалізовувати надлишки продукції за низькими цінами на зовнішньому [4]. Коли країна-імпортер намагається протидіяти такій практиці за допомогою антидемпінгових та компенсаційних мит, то ціна має тенденцію до зростання, що призводить до збільшення витрат для споживачів.

Разом з тим, антидемпінгові мита можуть мати побічні ефекти, такі як провокування використання аналогічних заходів з боку країн, проти яких вони застосовуються, збільшення ризику обходження мит, зокрема, шляхом транспортування товарів через країни, проти яких вони не застосовуються, збільшення ризику змови між виробниками з третіх країн, а також зростання невизначеності щодо можливостей та перспектив розвитку торгівлі та експорту [3].

Попри всі ці наслідки, антидемпінгові заходи є поширеним елементом міжнародної торговельної політики. За даними СОТ, протягом 1995-2020 років країни-члени СОТ повідомили про застосування 4071 антидемпінгового заходу [4]. Одним з найважливіших наслідків антидемпінгу є захист вітчизняної промисловості. Запровадження антидемпінгових заходів має на меті не допустити, щоб демпінгова практика завдавала серйозної шкоди місцевим виробникам, дозволити вітчизняній промисловості конкурувати на рівних умовах та підтримувати свою життєздатність і зростання у довгостроковій перспективі.

Захист вітчизняної промисловості за допомогою антидемпінгових заходів сприяє збереженню робочих місць, економічному розвитку та стабільності ключових секторів економіки. Недопущення витіснення місцевих виробників та втрати частки ринку сприяє безперервному функціонуванню та розвитку вітчизняної промисловості. Водночас, запровадження антидемпінгових заходів може призвести до виникнення напруженості та проблем у торговельних відносинах між країнами. Експортери, які постраждали від цих заходів, можуть зіткнутися з обмеженням доступу до певних ринків, що може мати наслідки для їхніх торговельних стратегій та конкурентоспроможності їхньої продукції [2]. Крім того, застосування антидемпінгових заходів може спровокувати аналогічну відповідь з боку постраждалих країн, що може призвести до ескалації торговельних суперечок. Саме тому необхідно шукати баланс між захистом національних товаровиробників та підтримкою відкритості ринків і справедливих торговельних відносин.

Висновок

Підсумовуючи, можна сказати, що антидемпінгові мита спрямовані на забезпечення функціонування справедливої конкуренції на ринках, що сприяє підвищенню ефективності та розвитку інновацій. Однак, вони також можуть спричинити викривлення цін і вплинути на торговельні потоки, що вимагає ретельної оцінки їхніх довгострокових наслідків і переваг.

Список використаних джерел:

1. Kahlessenane, S. S. (2019). Anti-Dumping Regulations and Policies. *Journal of International Trade and Economic Development*, 50(9), 47-60. [Electronic resource]. – Access: <https://www.athensjournals.gr/law/2019-5-1-4-Kahlessenane.pdf>.
2. Khatibi, A. (2019). THE TRADE EFFECTS OF EUROPEAN ANTIDUMPING POLICY. *Journal of Economic Studies*, 10(3), 1-12.
3. SpringerLink: The Aftermath of Anti-Dumping – Are Temporary Trade Barriers Really Temporary? [Electronic resource]. – Access: <https://link.springer.com/article/10.1007/s11079-021-09639-1>.
4. World Trade Organization: Anti-dumping, subsidies, safeguards: contingencies, etc [Electronic resource]. – Access: https://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/agrm8_e.htm.

УДК 341.655 (043.2)

МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ САНКЦІЇ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Павло Лютенко

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Олексій Драчов, к.ю.н., доц.

Ключові слова: економічні санкції, ембарго, реторсії, зовнішньоекономічна політика, торговельні війни.

Санкції є односторонніми або колективними діями проти країни, яку вважають порушником міжнародно го права, спрямованими на те, щоб змусити цю державу дотримуватися закону. Вони представляють компроміс між дипломатичними зусиллями та іншими, включаючи військові дії. Санкції можуть призвести до припинення дипломатичних відносин, бойкоту спортивних і культурних подій, а також конфіскації власності.

Економічні санкції є привабливим інструментом зовнішньої політики, оскільки, на відміну від війни, вони спрямовані на вирішення міжнародних конфліктів і розбіжностей за допомогою менших жертв і втрат. Економічні санкції зазвичай означають бажання країни-ініціатора втрутитися в процес прийняття рішень іншої суверенної країни. З цього випливає, що країни, які ведуть активну зовнішню політику, найчастіше вдаються до економічних санкцій. Звичайно, в історії були випадки застосування економічних санкцій між сусідніми країнами, незалежно від розміру їх економіки та ролі на міжнародній арені [1].

Крайня форма санкцій передбачає повну або часткову заборону економічних відносин з державою, яка вчинила правопорушення. Таким чином, поняття «ембарго» є прийнятним. Економічні санкції, які є менш жорсткими, можуть включати скасування політики найбільшого сприяння, торгові преференції,

заборону на надання кредитів або погіршення умов кредитування, погіршення умов торгівлі та інші форми. Наприклад, стаття 29 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» передбачає впровадження як повної заборони (повного ембарго), так і часткової заборони (часткового ембарго) на торгівлю, зняття режиму найбільшого сприяння або пільгового спеціального режиму, впровадження спеціального мита, режим ліцензування зовнішньоекономічних операцій і встановлення квот, а також інші заходи.

Як економічні примусові заходи, вони зберегли своє значення та реторсії. Реторсія походить від латинського «реторсія» — зворотна дія, і стосується дій однієї держави щодо несправедливих або недружніх дій іншої держави з метою досягнення правомірних засобів для досягнення такого положення, при якому розбіжності між сторонами вирішуються та відновлюються порушені права[2]

У цьому випадку реторсія є відповіддю на правомірні дії держави, які відбуваються в межах її юрисдикції, але які наносять безпідставну шкоду інтересам або престижу іншої держави. Реторсії зазвичай мають бути пропорційні акту, який їх спричинив, і мають бути заходами, подібними або подібними до тих, проти яких вони спрямовані. Як ми бачимо, реторсії застосовуються, коли порушуються політичні стандарти, моральні стандарти чи ввічливість. Вони також можуть бути використані для залучення держави до виконання своїх правових зобов'язань. Реторсії можуть бути використані в якості превентивного заходу, коли існує загроза правопорушення. Крім того, на відміну від заходів примусу, які застосовуються лише у випадку правопорушення, реторсії припиняються з моменту відновлення первинного положення.[3]

Санкції як інструмент зовнішньоекономічної політики держави пояснюються просто: оскільки вони призводять до економічних втрат для всього населення держави, що знаходиться під дією санкцій, це викликає незадоволення політикою, яку проводить уряд, який спричинив санкції. В результаті це змушує керівників держави йти на поступки, щоб скасувати введені проти неї заходи.

Висновок

Отже, міжнародні економічні санкції у сучасних міжнародних відносинах є ефективним інструментом зовнішньої політики, який застосовується з метою примусити держави дотримуватися міжнародного права. Вони можуть бути односторонніми або колективними і включати заборону на торгівлю, бойкот подій та конфіскацію власності. Санкції можуть призвести до припинення дипломатичних відносин і мати різні форми, включаючи ембарго та зняття режиму найбільшого сприяння. Реторсія, як відповідь на неправомірні дії інших держав, може бути використана для захисту інтересів та вимушення дотримання правопорядку. У всіх випадках санкції викликають економічні втрати, що змушують уряди переглядати свою політику для зменшення тиску.

Список використаних джерел:

1. Чугаєв О.А. Сфери реалізації економічної сили / О.А. Чугаєв // Актуальні проблеми міжнародних відносин: Збірник наукових праць. Вип. 126. Ч. I (у двох частинах). 2015. С.145-152.
2. Резнікова Н.В. Економічна експансія в умовах становлення нового каркасу міжкраїнової взаємодії. Актуальні проблеми міжнародних відносин: Збірник наукових праць. Вип. 111. Ч. II (у двох частинах)., 2012. С. 90-100.
3. Pape R. Why Economic Sanctions Do Not Work / R. Pape // International Security. 1997. Vol. 22 (2). P. 90-136.

УДК 339.9 (043.2)

ВПЛИВ ВІЙНИ В УКРАЇНІ НА ДИНАМІКУ ТА СТРУКТУРУ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

Анастасія Мотрук, Марія Тарасенко

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник - Валентин Гладких, к.філос.н., доц.

Ключові слова: ЄС, співпраця, воєнний стан, післявоєнна відбудова, фінансування.

У багатьох людей ЄС асоціюється з бюрократією та повільним прийняттям рішень. Тому багатьох здивувала швидка і рішуча реакція ЄС на агресивну війну росії проти України, незважаючи на тиск з

боку скептично налаштованих урядів. Йшлося не лише про надання Україні статусу кандидата на членство в ЄС, запровадження восьми раундів санкцій проти росії та надання тимчасового захисту українцям в ЄС.

Арсенал підтримки України з боку ЄС включає спільні закупівлі зброї, військові місії для підготовки українських солдатів, макрофінансову допомогу, скасування митних зборів, «маршрути солідарності» для експорту сільськогосподарської продукції, допомогу в розслідуванні воєнних злочинів та програми післявоєнної відбудови [3].

Звичайно, форма співпраці між ЄС та Україною у воєнний час значною мірою залежить від потреб України. Наприклад, спільні закупівлі озброєнь через Європейський фонд миру дозволяють країнам-членам ЄС координувати свої зусилля для забезпечення потреб українських військ на полі бою. Скасування митних зборів на українську продукцію, посилення пропускну здатності транспортних коридорів Україна-ЄС та поєднання заходів з лібералізації транспортних перевезень забезпечили б економічну підтримку.

Водночас смуга солідарності для українських товарів зробила б український експорт принаймні частково незалежним від морського транспорту та зернових підприємств і також є заходом економічної безпеки.

Окрім потреб української сторони, ініціативи підтримки з боку ЄС, їхній зміст та швидкість реалізації безпосередньо відображають структуру та динаміку інтеграційних процесів всередині ЄС. Дипломатичні та безпекові рішення, які потребують схвалення всіх держав-членів, супроводжуються складними політичними дебатами [2].

Процес прийняття рішення про надання Україні статусу кандидата на вступ до ЄС є важливим прикладом цього. На різних етапах процесу прийняття рішення в пресі знаходили відображення занепокоєння і скептицизм деяких країн, зокрема Нідерландів і Данії. Процес затвердження санкцій, таких як вихід деяких банків країни-агресора з системи SWIFT, був непростим.

Однак ініціативи, які могли б бути прийняті європейськими інституціями незалежно, були прийняті дуже швидко, і в їх прийнятті були задіяні всі або майже всі Ради Європейської Комісії, що свідчить про хорошу координацію між Радами. У цій координації важливу роль відіграє Група підтримки України в Європейській Комісії, яка виступає сполучною ланкою між різними структурами ЄС, залученими до співпраці з Україною [1, с. 22].

Форми співпраці між ЄС та Україною до окупації можна досить умовно поділити на три категорії: політичний діалог на різних рівнях; співпраця щодо імплементації Угод про асоціацію (створення формальних і неформальних мереж експертів у рамках організацій асоціації); проекти, що фінансуються ЄС, які фінансують фундаментальні політичні реформи, зокрема, децентралізацію, адміністрування, правосуддя та правоохоронну систему. Крім того, до вторгнення в Україну в Україні вже працювали дві місії ЄС, які займалися питаннями безпеки: Консультативна місія ЄС в Україні (КМЄС) та Місія ЄС з прикордонної підтримки Молдови та України (EUBAM).

Висновок

З початком повномасштабної війни багато з перерахованих проектів були переорієнтовані на потреби воєнного часу. Наприклад, проект з децентралізації та регіонального розвитку U-LEAD почав збирати інформацію про гуманітарні потреби громад і розподіляти відповідну допомогу від ЄС та його країн-членів; мандат КМЄС було розширено для підтримки українських експертів, які розслідують російські військові злочини; мандат КМЄС було розширено для підтримки українських експертів, які розслідують російські військові злочини. Таким чином, швидке впровадження нових ініціатив ЄС у сфері державного будівництва та безпеки було підтримано мережею організацій, фінансуванням, персоналом та контактами, які вже працюють в Україні.

Список використаних джерел:

1. Дяченко, А., Карінцева, О., Тарасенко, С., Харченко, М., Мазін, Ю., & Кисельова, К. Формування інноваційного інструментарію економічної політики в умовах розвитку світової економічної кризи 2019-2020 рр. в Україні. *Mechanism of an Economic Regulation*, (2021), 3(93), 19-37.
2. Стан та потреби бізнесу в умовах війни: результати опитування. Відновлено з <https://business.dii.gov.ua/cases/novini/stan-ta-potrebi-biznesu-v-umovah-vijni-rezultati-opituvanna>

3. Веб-портал «Дія»: Підприємництво. (2023) URL <https://diia.gov.ua/services/categories/gromadyanam/pidpriyemnictvo>

УДК 339.564:355.422(043.2)

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЧОРНОМОРСЬКОГО КОРИДОРУ

Тетяна Неделькіна

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Інна Набок, к.е.н., доц.

Ключові слова: продовольча безпека, війна, експорт, зернові.

Вступ. Чорноморський коридор є ефективним шляхом транспортування зерна та харчових продуктів через Чорноморський регіон та сприяє глобальній продовольчій безпеці та економічному розвитку України.

Матеріали і методи. Для аналізу перспектив розвитку Чорноморського коридору були використані статистичний метод, зокрема проаналізовано дані Федерального резервного банку Сент-Луїса, а також методи аналізу і синтезу.

Результати. Підписання «Зернової угоди» 22 липня 2022 року між Україною, РФ та Туреччиною за посередництва ООН стало важливим кроком у напрямку запобігання голоду в найбільш вразливих регіонах світу.

За період реалізації «Зернової угоди» було експортовано 32,8 мільйона тонн зерна та харчових продуктів, судна здійснили 1 003 рейси з портів [1]. Ця ініціатива внесла суттєвий вклад у забезпечення стабільності цін на продовольство та підвищення глобальної продовольчої безпеки, впливаючи на експорт і постачання зернових та інших сільськогосподарських продуктів до країн і регіонів, що зазнають гострої потреби в харчових ресурсах.

Після пікових цін, у квітні та травні 2022 року, на кукурудзу та пшеницю на рівні 348,5 та 444,1 доларів США за тону відповідно, світові ціни на зернові різко знизилися, що відображає успіх «Зернової угоди» (Рис. 1.).

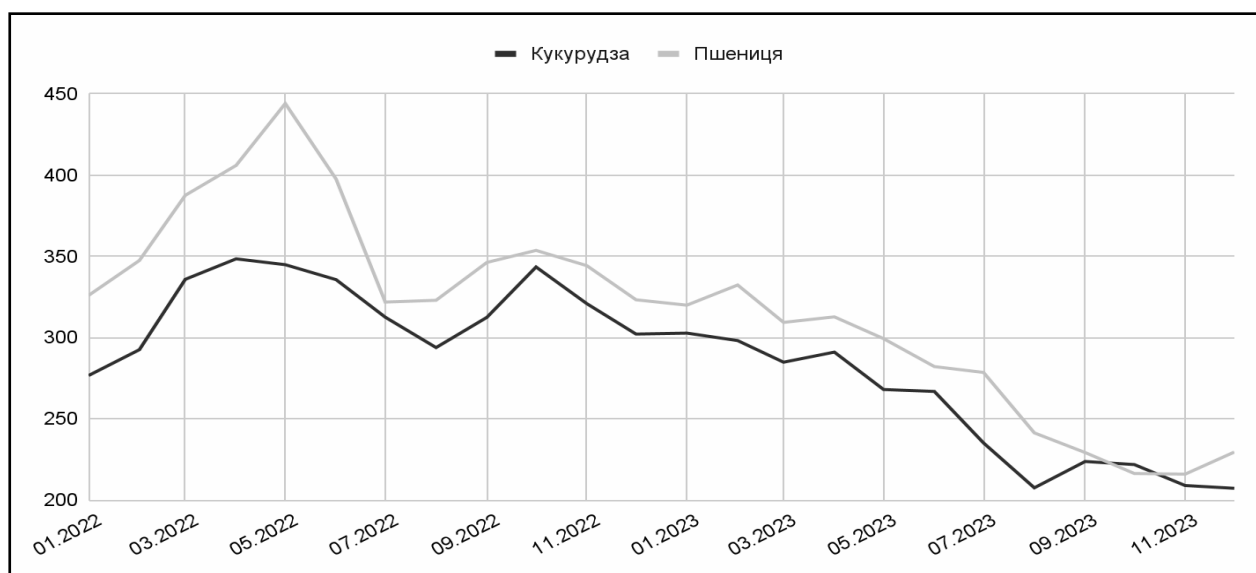

Рис.1. Волатильність цін на пшеницю та кукурудзу за період 2022-2023 рр., (дол. США/тону).

Примітка. Побудовано автором за даними Федерального резервного банку Сент-Луїса.

Проте, вже 18 липня 2023 року Росія розірвала угоду. Цей розрив угоди, підживлений взаємним визнанням Чорного моря небезпечним для судноплавства, підштовхнув до створення нового морського коридору.

В серпні 2023 року Військово-морськими силами України був створений новий морський коридор – Чорноморський коридор. За шість місяців понад 20 мільйонів тонн вантажів, у тому числі 14,3 мільйонів тонн агропродукції було експортовано з України [3]. До того ж, коридор став сприятливим фактором для подальшого зниження світових цін на зернові. Все це свідчить про позитивний вплив коридору на морську торгівлю та його здатність посилювати експортний потенціал України.

Висновок

Чорноморський коридор виник у відповідь на геополітичні зміни та потрясіння і має великий потенціал для розвитку морської торгівлі в регіоні та світі в цілому. Завдяки своєму потенціалу стабілізації світових цін на продовольство та забезпеченню ефективних торговельних маршрутів, Чорноморський коридор є важливим елементом динаміки міжнародної торгівлі.

Список використаних джерел:

1. <https://www.un.org/en/> – офіційний сайт ООН.
2. <https://fred.stlouisfed.org> – офіційний сайт Федерального резервного банку Сент-Луїса.
3. Viktor Nazarenko. Ukraine exported 20 million tons of cargo through the temporary sea corridor despite Russian attacks. URL: <https://war.ukraine.ua/war-news/ukraine-exported-20-million-tons-cargo/>.

УДК 338.2:629.7(100)(043.2)

СУЧАСНІ ЕКОНОМІЧНІ ВИКЛИКИ ДЛЯ МІЖНАРОДНОЇ АВІАЦІЙНОЇ ГАЛУЗІ

Поліна Нешерецька

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Інна Набок, к.е.н., доц.

Ключові слова: виклики, можливості, інновації, технології, міжнародна авіаційна галузь.

Міжнародна авіаційна галузь стикається з різноманітними економічними викликами, які виникають з широкого спектру факторів, включаючи технологічний розвиток, економічні коливання, регулятивні зміни, зміни в уявленнях споживачів та конкурентний тиск.

З появою нових технологій, таких як безпілотні літальні апарати та електричні літаки, авіаційні компанії стикаються з питанням необхідності адаптації до нових стандартів та інвестицій в нові технології. У відповідь на глобальні пріоритети щодо мінімізації викидів CO₂, IATA та окремі провідні авіакомпанії, аеропорти та різні об'єднання підприємств працюють над розробкою широкої екологічної політики, що покращує екологічну ефективність та стійкість авіакомпаній на глобальному рівні. Такі компанії, як Lilium, Archer Aviation та інші, активно працюють над своїми моделями літаків eVTOL. У 2025 році Lilium планує запустити комерційну експлуатацію свого 7-місного eVTOL Lilium Jet із дальністю польоту 155 миль і швидкістю до 175 миль на годину. У тому ж році Archer Aviation, яка співпрацює з United Airlines, має намір запустити свою комерційну службу авіатаксі, Archer Midnight [2]. Великі гравці в авіаційній промисловості, такі як Boeing і Airbus, також інвестують у технології автономних літаків. Це робиться, щоб підтримувати конкурентоспроможність і бути в авангарді галузі.

Штучний інтелект (ШІ) має потенціал для революції в авіаційній промисловості. Його можна використовувати для підвищення безпеки польотів, оптимізації технічного обслуговування літаків, покращення досвіду клієнтів, навчання пілотів тощо. Так, на авіасалоні у Фарнборо компанія BAЕ Systems заявила, що до 2027 року вона здійснить політ демонстраційного реактивного літака зі свого заводу Warton у Ланкаширі, під час якого випробовуватиме деякі з цих технологій [2]. У рамках проєкту BAЕ Systems і Leonardo співпрацюватимуть з японською компанією Mitsubishi над проєктом майбутнього винищувача Mitsubishi F-X. Це новий досвід для європейського аерокосмічного бізнесу, а розширення співпраці з Японією стало можливим завдяки цифровізації проєктів.

Потреби та вимоги пасажирів постійно змінюються. Пасажири все більше звертають увагу на зручність, екологічність та ціну авіаперельотів, що змушує компанії переглядати свої стратегії та пропозиції. На сьогодні вирішується проблема застарілих технологій у дистрибуції авіаквитків. Хоча авіакомпанії, туристичні агенції та постачальники технологій винайшли електронну комерцію в 1960-х роках, ще до створення Інтернету, ця інфраструктура намагалася вийти за рамки своєї первісної мети - продажу місць у регульованій галузі. Нова ера програмного забезпечення, що базується на пропозиціях

і замовленнях авіакомпаній та використовує штучний інтелект, дасть змогу мандрівникам налаштувати свій досвід подорожей.

Ще один виклик для світової авіації полягає в тому, щоб мати робочу силу, потреба в якій зростає достатньо швидко, щоб підтримати подвоєння повітряного руху протягом наступних 15 років (припускаючи 5% річного зростання трафіку) або 18 років (4%). Можливість полягає в тому, щоб підготувати нових професіоналів, а також підвищити ефективність за рахунок розміщення більшого трафіку в межах тієї ж інфраструктури [1].

У 2024 році головним викликом для міжнародної авіаційної галузі, але водночас і найбільшою можливістю, може стати сталість. Сталість галузі - це баланс між вигодами і витратами для суспільства. У випадку з повітряним транспортом вигоди з точки зору робочих місць та економічного розвитку можуть становити близько 2-3% світового ВВП, тоді як витрати для суспільства включають близько 2% антропогенних викидів парникових газів, а також шум та інші впливи на навколишнє середовище. Завдання полягає в тому, щоб зберегти 100 мільйонів робочих місць та інші переваги, одночасно зменшивши або усунувши викиди CO₂ та інші впливи.

Висновок

Авіація є глобально взаємопов'язаним і взаємосумісним сектором, але їй все ще бракує гармонізації в таких сферах, як охорона здоров'я і безпека. Гармонізація потребує значних зусиль, які принесуть переваги міжнародної авіаційної галузі. Гармонізація робить досвід подорожей більш безперешкодним, зменшує ризики безпеки, прискорює впровадження інновацій, полегшує роботу за кордоном або інвестування в бізнес тощо. Після років безперервного зростання, незважаючи на конфлікти, кризу і пандемії, авіація має можливість вивести функціональну сумісність на новий рівень.

Список використаних джерел:

1. Benefits of Air Transport <https://aviationbenefits.org/economic-growth/> and World GDP <https://www.worldometers.info/gdp/gdp-by-country/> (Last accessed: 20.03.2024).
2. П'ять найкращих технологічних тенденцій в авіаційній промисловості: <https://baatraining.com/blog/5-top-technology-trends-in-aviation-industry/> (Останній доступ: 20.03.2024).

УДК 338.2 (043.2)

ГЛОБАЛЬНИЙ ЕНЕРГЕТИЧНИЙ ПЕРЕХІД: КЛЮЧОВА РОЛЬ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ СПІВПРАЦІ

Сергій Онисюк

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Наталя Татаренко, к.е.н., проф.

Ключові слова: енергетичний перехід, міжнародна економічна співпраця, збройна агресія, обмін досвідом.

Енергія є однією з основних потреб сучасного життя, промисловості і транспорту, а енергоспоживання - необхідною умовою економічного розвитку; за словами П.Л.Капіци, "майбутнє людства залежить від того, наскільки ми будемо самодостатніми в енергетичному плані" [1].

Глобальний енергетичний перехід - це процес переходу від використання виключно вуглеводневих палив і традиційних джерел енергії до більш стійких, невичерпних та екологічно чистих джерел енергії. Цей перехід є важливим з погляду забезпечення сталого розвитку, зменшення залежності від вуглеводневих палив, зниження викидів парникових газів та боротьби зі зміною клімату.

Міжнародна економічна співпраця відіграє ключову роль у глобальному енергетичному переході. Завдяки спільним зусиллям країн і міжнародних організацій можливо створити сприятливі умови для розвитку та впровадження нових технологій, залучення інвестицій, обмін досвідом та передачу технологій.

Одразу слід зазначити, що збройна агресія Російської Федерації проти України внесла корективи у план реалізації Національної енергетичної стратегії України. Деякі процеси були перервані, інші потребували часового коригування. Однак, вірячи в перемогу, є сміливість думати, що формування концепції енергетичної безпеки України насправді є безперервним процесом і буде безперервним

процесом і після перемоги, враховуючи євроінтеграційні процеси та входження України до спільного європейського енергетичного простору. Національна стратегія та законодавча база України визначає політичну політику та правову основу для розвитку енергоефективності та відновлюваних джерел енергії. Україна прийняла низку нормативно-правових актів, спрямованих на підвищення енергоефективності та використання відновлюваних джерел енергії. Наприклад, Постанова Кабінету Міністрів України "Про енергоефективність", Закон "Про стимулювання використання відновлюваних джерел енергії", Положення про енергетичну ефективність у будівництві та інші законодавчі ініціативи, спрямовані на підвищення енергоефективності та забезпечення сталого розвитку енергетичного сектору в Україні [2, с. 61-62].

Одним з ключових аспектів міжнародної економічної співпраці є залучення інвестицій в альтернативні джерела енергії. Великі проекти з відновлюваної енергетики, такі як сонячні, вітрові або гідроелектростанції, вимагають значних інвестиційних ресурсів. Міжнародні організації та країни можуть спільно фінансувати такі проекти, забезпечуючи необхідні кошти для їх розвитку та впровадження.

Також важливим аспектом є обмін досвідом та передача технологій. Розвинуті країни, які вже досягли певного рівня використання відновлюваної енергії, можуть передавати свої знання та технології країнам, що розвиваються. Це допомагає прискорити процес переходу та забезпечити стаке зростання використання чистих джерел енергії в усьому світі.

Як невід'ємна частина світової енергетики, енергетичний сектор України має працювати ефективно, щоб забезпечити енергетичну самодостатність країни в умовах міжнародної нестабільності, коливань світових цін на енергоносії, зовнішніх конфліктів та внутрішніх проблем. Його прогрес залежить від результативності внутрішніх реформ, спрямованих на ефективне використання енергоресурсів власного видобутку, а також від політики диверсифікації імпорту енергоносіїв. Для досягнення економічної конкурентоспроможності та поважної позиції на міжнародній арені Україна повинна діяти на випередження, зосереджуючи свої плани розвитку енергетики на питаннях, які визначатимуть її майбутній розвиток, а не на поточних пріоритетах [3, с. 5].

Міжнародні угоди та спільні ініціативи також відіграють важливу роль у глобальному енергетичному переході. Наприклад, Паризька угода, прийнята в рамках Рамкової конвенції ООН зі зміни клімату, зобов'язує країни знизити викиди парникових газів та сприяти розвитку відновлюваної енергетики. Такі угоди стимулюють країни до співпраці та спільних зусиль у здійсненні глобального енергетичного переходу.

Для успішної міжнародної економічної співпраці у глобальному енергетичному переході також потрібна координація зусиль між країнами. Це може відбуватися через створення міжнародних форумів, конференцій та платформ для обговорення та прийняття спільних стратегій та політичних рішень. Такі форуми надають можливість країнам обмінюватися ідеями, розробляти спільні стандарти та напрямки розвитку, а також вирішувати спільні проблеми, пов'язані з енергетикою.

Крім того, роль міжнародної економічної співпраці в глобальному енергетичному переході полягає в сприянні створенню сприятливих умов для розвитку та використання нових технологій. Це може включати підтримку досліджень і розвитку, створення інноваційних фінансових механізмів, залучення приватного сектору до інвестицій у чисту енергетику, а також створення правових та регуляторних рамок, що сприяють розвитку та використанню стійких джерел енергії.

Україна обрала досягнення енергетичної самодостатності одним із пріоритетних напрямків розвитку. Тому вона зробила рішучі кроки в напрямку скорочення та заміщення споживання газу, підвищення енергоефективності в різних сферах життя країни та розвитку відновлюваних джерел енергії. Україна вже багато чого досягла. За останні три роки завдяки послідовним діям Уряду та вдосконаленню законодавчої бази у сфері відновлюваної енергетики в Україну було залучено близько 700 мільйонів євро для реалізації "зелених" проектів. Близько 400 млн євро інвестовано у введення в експлуатацію 1,67 МВт нової теплової генерації з використанням альтернативних джерел енергії; близько 300 млн євро витрачено компаніями на будівництво 278 МВт об'єктів відновлюваної енергетики; близько 100 млн євро витрачено на будівництво нових електростанцій в Україні. Все це свідчить про дійсно ефективне та вдосконалене законодавство, яке є результатом плідної роботи Уряду, Парламенту,

Держенергоефективності та всіх учасників ринку. Це підтверджує той факт, що Україна розпочала глобальну енергетичну трансформацію задля майбутнього економічного зростання. Відновлювана енергетика принесе додаткові інвестиції в українську економіку та відкриє нові горизонти розвитку [4, с. 3].

Одним із прикладів міжнародної економічної співпраці є створення міжнародних енергетичних агентств та організацій, таких як Міжнародне агентство з відновлюваної енергетики (IRENA) та Міжнародне агентство з енергетичного співробітництва (IEA). Ці організації займаються розвитком та сприянням використанню відновлюваної енергетики, забезпечують аналітичну підтримку, розробляють рекомендації та надають технічну допомогу країнам у глобальному енергетичному переході.

Висновок

Узагальнюючи, міжнародна економічна співпраця відіграє невід'ємну роль у глобальному енергетичному переході. Вона допомагає залучити інвестиції, обмінятися досвідом та технологіями, координувати зусилля країн та створювати сприятливі умови для розвитку та впровадження стійких джерел енергії. Крім того, міжнародна економічна співпраця сприяє збільшенню доступності та ефективності використання чистих джерел енергії. За допомогою спільних зусиль країни можуть співпрацювати у розробці та впровадженні інфраструктури для відновлюваної енергетики, такої як сонячні ферми, вітрові парки та сховища енергії. Це сприяє збільшенню обсягів виробництва та постачання чистої енергії, а також зменшенню вуглецевого сліду країн.

Список використаних джерел:

1. Краснікова Н.О., Волошина І.В. Енергоефективність в контексті енергетичної безпеки національної економіки. Електронне наукове видання «Ефективна економіка». Дніпровський національний університет ім. О. Гончара. 9 с.
2. Походенко Б.О. Огляд та порівняльний аналіз концепцій енергетичної безпеки Європейського союзу й України. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Випуск 17. 2023. 56-79 с.
3. Маркевич К., Омельченко В. Глобальні енергетичні тренди кризь призму національних інтересів України. Аналітична доповідь. Київ: Заповіт, 2016. 118 с.
4. Дячук О., Чепелєв М., Подолець Р., Трипольська Г. «Перехід України на відновлювану енергетику до 2050 року». Пред-во Фонду ім. Г. Бюлля в Україні. Київ : Вид-во ТОВ «АРТ КНИГА», 2017. 88 с.

УДК 339.727.22(477):355.422(043.2)

НАДХОДЖЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ПОВНОМАШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ

Юлія Піддубняк

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Леся Побоченко, к.е.н., доц.

Ключові слова: прямі іноземні інвестиції, інвестиційна привабливість, воєнні дії, фінансова підтримка, економічне зростання.

Повномасштабне вторгнення значно ускладнило процес надходження іноземних інвестицій в економіку України. Це створило невизначеність та ризики для потенційних інвесторів, відлякуючи їх від укладання угод та розвитку співпраці. Загалом, упродовж останніх десяти років в Україні сформувався несприятливий інвестиційний клімат. Тобто до проблем інституційного та економічного характеру додалися ще загрози воєнного стану.

В Україні через війну обсяг надходження прямих іноземних інвестицій зменшився в 15 разів (порівняно з 2021 роком). Також, відбувався чистий відтік капіталу з країни. Розглянемо динаміку залучення іноземних інвестицій в економіку України в 2019-2023рр.:

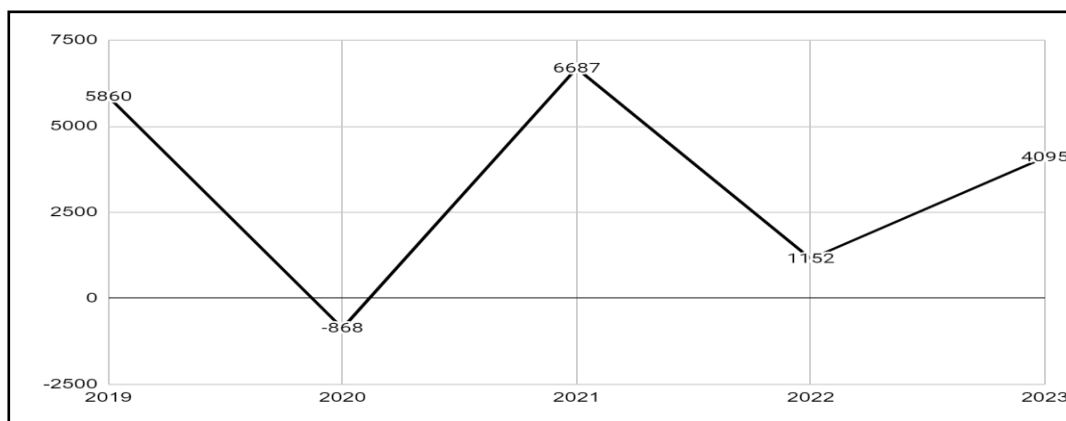

Рис.1. Динаміка залучення інвестиційного капіталу в економіку України в 2019-2023 рр., (млн. дол. США).

Примітка. Побудовано автором за даними Міністерства фінансів України.

Незважаючи на війну, економіка України оговталась після 2022 року, та за прогнозами Національного банку України (НБУ) у 2024-2026рр. відбудеться економічне зростання до 4-6%. Але це можливе лише у випадку зниження ризиків, які дадуть можливість відновити роботу чорноморських портів, що стимулюватиме приплив інвестицій у відбудову країни та спонукатиме вимушених мігрантів повернутись додому [2].

На сьогодні, основними іноземними інвестиціями для України є гранти, які нам не потрібно буде повертати в майбутньому. Це є дуже ефективна фінансова підтримка, завдяки якій вирішуються різні соціальні проблеми, що виникли в державі у зв'язку з вторгненням сусіда-агресора на територію нашої країни.

Іншими надходженнями є фінансова допомога у формі грантів, кредитів та кредитних гарантів, що надходить до нас із Сполучених Штатів Америки та Європейського Союзу. Ці кошти нам необхідні аби забезпечувати та підтримувати обороноздатність Збройних Сил України (ЗСУ). У лютому 2024 року Україна отримала лише 809 млн дол. США зовнішнього фінансування: 511 млн дол. США від Японії (304 млн дол. США у вигляді грантів та 207 млн дол. США у вигляді кредитів), 295 млн дол. США у вигляді грантів від Норвегії та 3 млн дол. США у вигляді кредитів від Іспанії [3].

Висновок

В умовах воєнного стану надходження прямих іноземних інвестицій в економіку України істотно зменшилось. Після закінчення війни, необхідно буде створити сприятливі умови для збільшення обсягу залучення іноземних інвестицій для відновлення економіки країни. Також, необхідно створити механізм, що регулюватиме надходження іноземного капіталу в галузі промисловості, які виробляють продукцію з високою доданою вартістю.

Завдяки правильній стратегії та ефективним інструментам Україна зможе відновити та посилити свою інвестиційну привабливість, що сприятиме довгостроковому економічному зростанню країни.

Список використаних джерел:

1. Міністерство фінансів України URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/fdi/2022/> (Last accessed: 18.03.2024).
2. Просто про економіку (на основі матеріалів Інфляційного звіту за січень 2024 року) URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/prosto-pro-ekonomiku-na-osnovi-materialiv-inflyatsiynogo-zvitu-za-sichen-2024-roku> (Last accessed: 18.03.2024).
3. Samoiliuk M. Ukraine War Economy Tracker URL: <https://ces.org.ua/en/tracker-economy-during-the-war/> (Last accessed: 18.03.2024).

УДК 004.056:336-026.16-027.45(043.2)

РОЛЬ КІБЕРБЕЗПЕКИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТАБІЛЬНОСТІ ТА НАЙДІЙНОСТІ У СЕКТОРІ FINTECH

Андрій Прокопенко

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Герман Панікар, к.е.н, доц.

Ключові слова: фінансові технології, кібербезпека, конфіденційність, шифрування.

Кібербезпека є важливим аспектом у Фінтех, де зберігання та обробка фінансової інформації потребує високого рівня захисту від кіберзагроз.

За даними IBM, 77% організацій не мають плану реагування на інциденти безпеки, а деяким компаніям потрібно понад 6 місяців, щоб виявити порушення. Протягом цього періоду зловмисники можуть робити все, від крадіжки даних до пошкодження систем. На щастя є Low-code, який сьогодні грає визначну роль у забезпеченні кібербезпеки у фінтех-секторі та впливає на захист фінансових даних.

Аналітики прогнозують, що до 2025 року щорічні збитки бізнесу через кібератаки зростуть до \$10,5 трлн. Щоб запобігти цьому, компаніям необхідно запровадити кібербезпеку — набір процесів і інструментів для захисту мереж, пристроїв, програм і даних від кібератак.

Подальше розвиток технологій штучного інтелекту та машинного навчання може також сприяти вдосконаленню систем кібербезпеки, шляхом автоматизації виявлення загроз та швидкої реакції на них. Необхідно також пам'ятати про важливість дотримання регуляторних вимог щодо кібербезпеки, таких як стандарти PCI DSS для платіжних систем, щоб забезпечити відповідність з вимогами законодавства та збереження довіри клієнтів. Загалом, комплексний підхід до кібербезпеки, який включає в себе технологічні заходи, процедурні політики та постійне навчання персоналу, є ключем до успішного захисту банківських систем від кіберзагроз.

В сучасному цифровому економічному середовищі, де фінансові технології (FinTech) набувають все більшої популярності, кібербезпека стає критичним аспектом забезпечення стабільності та надійності цього сектору. Фінансові установи, які працюють у цифровому просторі, є постійною мішенню для кіберзлочинців, які намагаються здійснити крадіжку особистих даних, фінансових активів та проведення шахрайських операцій. Такі загрози можуть спричинити серйозні фінансові втрати, а також підірвати довіру клієнтів до цифрових фінансових сервісів.

Висновок

Таким чином, кібербезпека у галузі фінансових технологій (FinTech) вимагає комплексного та відкритого підходу. Захист особистих даних, використання передових методів шифрування, багаторівнева аутентифікація та регулярний моніторинг є важливими елементами. Реагування на нові кіберзагрози та адаптація до постійно змінюючого ландшафту вимагають навчання персоналу та формування культури кібербезпеки. Взаємодія з експертами, аудит безпеки та виявлення вразливостей є ключовими у забезпеченні стійкості та надійності систем FinTech. Отже, реалізація цих заходів не лише підвищить рівень безпеки, але й допоможе зберегти довіру клієнтів та забезпечити успішну експлуатацію фінансових технологій.

Список використаних джерел:

1. Finch, J. (2017). The London fintech ecosystem: a successful approach to growing innovative financial technology.
2. Національний банк України: Стратегія розвитку фінтеху в Україні до 2025 року. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/ua/about/develop-strategy/fintech2025>.
3. Огляд фінтеху: Гроші у ритмі техно. Business.ua. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://business.ua/special/75-finansovij-oskar-2018/4872-ohliadfintekhu-hroshi-u-rytmi-tekhno>.
4. Фінтех в минулому, теперішньому, майбутньому і українських реаліях 2020. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://uanews.liga.net/economics/articles/finteh-v-minulomu-teperishnomu-maybutnomu-i-ukrainskih-realiyah>.

5. Супровід фінтех проектів. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://psm7.com/uk/fintech/soprovozhdenie-fintex-proektov.html>.

УДК 336.76(477):355.422-021.68(043.2)

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФОНДОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ В ПОВОЄННИЙ ЧАС

Ганна Сирдюк

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Аліна Прокоп'єва, к.е.н., доц.

Ключові слова: ОВДП, повоєнний період, розвиток, фондовий ринок, цінні папери.

Фондовий ринок є ключовою складовою економіки будь-якої країни, відіграючи важливу роль у фінансуванні підприємств, розвитку капіталовкладень та формуванні інвестиційного клімату. Україна не є винятком, маючи свій власний фондовий ринок. Проте, з початком війни, розпочатої Росією у лютому 2022 року, цей ринок стикнувся із значними проблемами. Нестабільність, загрози безпеки та економічні виклики відчутно утруднюють його функціонування, обмежуючи потенціал та перспективи розвитку. Тому актуальним є аналіз тенденцій фондового ринку, ідентифікація проблем та пошук шляхів розвитку у повоєнний період.

В процесі дослідження сучасного стану, проблем та перспектив фондового ринку в Україні було застосовано статистичний метод, який надав змогу провести аналіз показників його функціонування, узагальнення та систематизації – для визначення проблем та обґрунтування перспектив розвитку фондового ринку України у повоєнний період.

Фондовий ринок в Україні є досить чутливим до кризових явищ в економіці. Воєнний стан є значним випробуванням для цього ринку. Проте варто відзначити, що під час дії воєнного стану фондовий ринок став джерелом надходження коштів до державного бюджету. Це сталося завдяки зростанню кількості і видів державних цінних паперів, які становлять понад 90% [1] обсягів торгів на ринку капіталів в Україні.

Важливо зазначити, що загальний обсяг випусків емісійних цінних паперів, зареєстрованих Національною комісією з цінних паперів і фондового ринку упродовж січня- грудня 2023 р., становив 76,08 млрд грн і 8 млн дол. США. Порівняно із аналогічним періодом 2022 р. (57,45 млрд грн) загальний обсяг випусків емісійних цінних паперів номінованих в гривні в відповідному періоді 2023 р. збільшився на 18,63 млрд грн. [1]

Також, за результатами торгів на організованих ринках капіталу протягом січня-грудня 2023 р. обсяг торгів фінансовими інструментами становив 436,43 млрд грн, а обсяг правочинів із ОВДП номінованими у іноземній валюті на організованих ринках капіталу склав 1,81 млрд дол. США і 95,1 млн Євро. Протягом січня-грудня 2023 р. порівняно із даними аналогічного періоду 2022 р. обсяг торгів збільшився майже на 275,80 млрд грн. (січень-грудень 2022 р. – 160,64 млрд грн) [1].

Незважаючи на позитивні тенденції функціонування фондового ринку України має ряд проблеми, що стоять на шляху його ефективного розвитку, а саме: зниження інвестиційної активності; зменшення ліквідності ринку; волатильність цін; зменшення довіри інвесторів; погіршення фінансового стану компаній; ризики регуляторної нестабільності [2, с. 126].

Незважаючи на існуючі проблеми у повоєнний період фондовий ринок України має значні перспективи, які відображають потенційні можливості його розвитку, зокрема:

1. Збільшення інвестиційного потенціалу. Після завершення війни, фондовий ринок може стати привабливішим для інвесторів, оскільки загрози безпеки зменшуються, а економіка відновлюється. Це може призвести до збільшення обсягів інвестицій.

2. Розвиток корпоративного сектору. Фондовий ринок стимулює розвиток корпоративного сектору шляхом залучення капіталу через емісію акцій і облігацій. Це сприятиме модернізації підприємств, стимулювати інновації і підтримувати ріст виробництва.

3. Збільшення ліквідності та прозорості. Розвиток фондового ринку сприяє підвищенню ліквідності фінансових ресурсів, що сприяє ефективному розподілу капіталу та зменшенню ризиків для інвесторів. Також він сприяє підвищенню прозорості управління та корпоративного управління, що підвищує довіру

інвесторів.

4. Інфраструктурний розвиток. Розвиток фондового ринку може сприяти інфраструктурному розвитку, включаючи розширення системи розрахунків, розвиток біржової та брокерської інфраструктури та покращення регулятивного середовища.

5. Інтеграція з міжнародними ринками. Український фондовий ринок може стати більш інтегрованим з міжнародними ринками, що відкриває нові можливості для інвесторів та підтримує розвиток української економіки.

Висновок

Отже, незважаючи на тимчасові труднощі, повоєнний період може стати часом для активного відновлення та розвитку ринку. Проте важливо приділити увагу зменшенню ризиків та вдосконаленню регулятивної політики, щоб створити відповідні умови для інвесторів, а також сприяти сталому та здоровому розвитку фондового ринку України.

Список використаних джерел:

1. Інформаційна довідка щодо розвитку фондового ринку України протягом січня-грудня 2023 року. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/news/insights/> (дата звернення: 20.03.2024).
2. Людковська, Ю., Абдуллаєва, А. Інвестування в український фондовий ринок під час війни: переваги та недоліки для інвесторів. *Молодий вчений*, 2023. № 11 (123). С. 125-128.

УДК 338.43(477):339.565(438)(043.2)

ПРОБЛЕМИ ТРАНЗИТУ УКРАЇНСЬКИХ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРІВ ЧЕРЕЗ ТЕРИТОРІЮ ПОЛЬЩІ

Валерія Сударенко

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Леся Побоченко, к.е.н., доц.

Ключові слова: транзит сільськогосподарської продукції, українське зерно, польські фермери, блокування доріг, протести, торговельні відносини, нестача контролю.

В умовах сьогодення, в контексті транзиту сільськогосподарської продукції між Україною та Польщею виникла низка складних проблем, що впливають на економічну динаміку та соціальний стан обох країн. Зокрема, відкриття "Шляхів солідарності" спричинило несуттєві скарги польських фермерів, які вважають, що транзит українського зерна викликає обвалювання цін та загрожує їхнім доходам. Ця ситуація призвела до ряду соціально-економічних та політичних викликів, які варто ретельно розглянути.

Обвалювання цін на агропродукцію в Польщі внаслідок великого обсягу транзиту українського зерна стало серйозною проблемою для місцевих фермерів. Відкриття "Шляхів солідарності" та збільшення обсягів українського зерна, яке транзитом пролягає через польські території, призвело до переповнення зерносховищ та надмірного накопичення продукції на ринку. Зацікавленість польських фермерів у власних доходах і цінній конкурентоспроможності зазнала значного удару внаслідок такої ситуації. Велика кількість українського зерна на ринку призвела до переповнення пропозиції, що в свою чергу спричинило зниження цін на ринку Польщі. Це стало причиною обурення та обширних протестів серед польських аграріїв, які вважають, що така ситуація прямо впливає на їхні економічні інтереси [4].

Безсумнівно, великий потік українського зерна через Польщу породжує суперечності в економіці та вимагає уважного вирішення проблеми, щоб збалансувати інтереси українських та польських сільськогосподарських виробників. Тіньові схеми та недобросовісні практики у контексті транзиту сільськогосподарської продукції між Україною та Польщею представляють проблему, яка впливає на ринкові відносини та міжнародну торгівлю [2].

Блокування доріг та масові протести фермерів в Польщі стали виразниками серйозних проблем, пов'язаних з транзитом сільськогосподарської продукції через їхню країну. Такі дії фермерів можуть вплинути не лише на економічний стан країни, але й на стабільність регіональних ринків та спричинити соціальні та економічні труднощі для широкого загалу населення [1].

Недостатні заходи контролю та регулювання у сфері транзиту сільськогосподарської продукції через Польщу стають основним джерелом проблем у взаємодії з українським зерном. Порозуміння та угоди між країнами можуть бути недостатньо ефективними без ефективного механізму контролю. Відсутність достатніх заходів веде до можливості виникнення тіньових схем та недобросовісних практик, таких як підробка документації та неправомірна зміна призначення зерна. На перше місце стає важливість удосконалення системи моніторингу, яка б забезпечувала ефективний контроль за переміщенням сільськогосподарської продукції. Додатково, потрібно розглядати можливості впровадження сучасних технологій, таких як системи відстеження та електронного моніторингу [5].

Значний обсяг українського зерна, який затримався на центральноєвропейських складах та елеваторах, викликав серйозне соціальне обурення серед місцевого населення та селян у регіонах, таких як Польща, Румунія, Словаччина, Угорщина та Болгарія. Початково передбачалося, що значна частина українського зерна, яке ввозиться до сусідніх країн ЄС, буде транзитом проходити до країн Африки та Близького Сходу, які значно залежать від зернового імпорту з України. Однак через нестачу контролю та поганий регуляторний механізм українське зерно, значно дешевше, ніж польське чи інше європейське, «затрималося» на місцевих складах та почало надходити на місцевий ринок. Це спричинило значний надлишок пропозиції на ринках регіону, що в свою чергу викликало стрімке падіння цін на зерно та інші сільськогосподарські продукти [3, с. 133-136].

Висновок

Отже, проблеми з транзитом сільськогосподарської продукції між Україною та Польщею стали складні і вимагають комплексного підходу для вирішення. Великий обсяг українського зерна, що транзитом проходить через Польщу, викликає невдоволення серед польських фермерів через обвалювання цін та труднощі з контролем. Також спостерігаються негативні соціальні та економічні наслідки, такі як блокування доріг та протести фермерів. Недостатня регуляторна система та тіньові схеми поглиблюють проблеми.

Список використаних джерел:

1. Авдієнко В., Василь Р. Кінець зернової кризи? Що відбувається з експортом до ЄС. Апостроф. 25.04.2023. URL: <https://apostrophe.ua>.
2. Науменко Н.С., Яручик Б.В. Український зерновий експорт під час війни та його значення для вирішення продовольчої проблеми світу. Полтава, 2022. С. 133-136.
3. Підтримка ЄС для фермерів сусідів України гальмується через Угорщину й Словаччину – ЗМІ. Європейська правда. 12.05.2023. URL: <https://www.eurointegration.com.ua>.
4. Шимов Я. Зернова криза. Чому країни ЄС забороняють сільгоспінпорт із України. URL: <https://ru.krymr.com>.

УДК 004.738.5:339(043.2)

ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ВІРТУАЛЬНОГО БІЗНЕСУ НА СВІТОВОМУ РИНКУ

Даниїл Сукайло

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Інна Набок, к.е.н., доц.

Ключові слова: віртуальне підприємство, електронна комерція, світовий ринок.

Вступ. Актуальність теми супроводжується численними дослідницькими статтями, монографіями та іншими науковими роботами. За основу були взяті статті про тенденції переходу суб'єктів міжнародного бізнесу до новітніх форм взаємодії з використанням технологій електронної комерції, їх перспективи розвитку [1,2]. У працях [3,4] були розглянуті перспективи розвитку та проблеми Інтернет-банкінгу як явища.

Матеріали та методи. Досліджуються компанії що взаємодіють через віртуальний простір, їх проблеми та перспективи, особливості роботи. Електронна комерція, як рушій сучасної економіки та суспільства. Для наукового обґрунтування результатів досліджень діяльності віртуального бізнесу використаний статистичний метод та метод теоретичного узагальнення.

Результати. Концепція віртуалізації компанії та електронної комерції є надзвичайно актуальними у всьому розвиненому світі. Сучасному бізнесу притаманне постійне та динамічне зростання можливостей суб'єктів господарювання що, в свою чергу, призводить до посилення глобальної конкуренції й систематичне поліпшення якості товарів і послуг. Зміни способів організації та керування бізнесом, а також активне впровадження систем автоматизованого управління процесами постачання та збуту продукції поглиблюються і стимулюють розвиток електронної комерції та Інтернет-торгівлі.

Поняття віртуальної компанії є повністю орієнтованим на замовника товару чи послуг, так як його основні характеристики - швидкість виконання замовлення (minimal time-to-market) і повнота задоволення потреб клієнта.

Зрілим ринкам, до яких належать країни ЄС, Північної Америки, а також розвинуті країни Азії притаманний найшвидший темп росту інтернет-комерції (понад 55% населення є інтернет-покупцями, швидко розвивається використання смартфонів. В середньому, понад 12 онлайн-покупок на одного покупця [1].

Інтернет-банкінг також відноситься до віртуального бізнесу. Цифровізація процесів прийняття рішень і різноманітних операцій допомагає зберегти клієнтську базу та збільшити банківський бізнес за допомогою нових електронних каналів та онлайн-кредитування. Загалом це сприяє підвищенню ефективності та конкурентоспроможності банків, а також зменшенню часу на обслуговування клієнтів. Створення платформ для банків підвищує їх привабливість для клієнтів і взаємопов'язаного бізнесу. Соціальні фактори та розвиток нових цифрових інформаційних технологій позитивно впливають на інвестиції в банки з такими наявними платформами. Однак перехід у віртуальний простір створює приблизно на 70% цифрового ризику для банків. Більшість таких банків інвестують понад 25% свого річного бюджету в цифровізацію управління ризиками [3,4].

В умовах карантинних обмежень на піку пандемії COVID-19 динаміка частки електронної комерції в загальному обсязі роздрібних продажів продемонструвала значне зростання (від 10 до 25 %) навіть у тих країнах, де ринок електронної комерції не мав помітного рівня розвитку. Ця тенденція існує і надалі. Крім того, компанії із платформною системою (platform based), такі як Netflix, Amazon, Spotify досягли величезних масштабів за лічені десятиліття чи навіть роки. Часто їхній успіх пояснюється їх технологічною та інноваційною культурою [2].

Значення електронної комерційної платформи визначається взаємодією між покупцями та продавцями. Коли платформа має сильні мережеві ефекти, її вартість починає зростати з приєднанням до неї більшої кількості користувачів. Це відбувається тому, що нові люди означають додатковий контент або продукти на платформі, що, в свою чергу, робить її привабливішою для інших користувачів.

Поки платформа стає більш цінною, до неї приєднуються більше користувачів, що створює ще більшу вартість та забезпечує конкурентоспроможність підприємства. Це в деякому роді безкінечний процес [5].

Висновок

Цифровізація класичних компаній та банків є одним із необхідних рішень в сучасному світі для утримання конкурентоспроможності та подальшого розвитку. Простота роботи та швидкість надання товарів та послуг через віртуальний простір є рушієм системного тренду.

Список використаних джерел:

1. Сучасний стан та перспективи розвитку світового та вітчизняного ринків електронної комерції. // Ковтун Т.Д, Матвієнко А.П., 2020
2. Новітні тренди та перспективи розвитку електронної комерції в міжнародному бізнесі. // Смолій Л.В., Костюк В.С., 2021
3. Сучасний стан інтернет-банкінгу як явища. Перспективи, переваги та недоліки // Є.Б. Радько, Н.П. Мешко 2018 р.
4. Risks of Banking Services' Digitalization: The Practice of Diversification and Sustainable Development Goals // Francisco Zabala Aguayo. May 2020
5. Digital Enterprise // Platform Business Model // James Duff 2024

УДК 339.9 (043.2)

ВПЛИВ ВІЙНИ В УКРАЇНІ НА ДИНАМІКУ ТА СТРУКТУРУ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

Марія Тарасенко, Анастасія Мотрук

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник - Валентин Гладких, к.філос.н., доц.

Ключові слова: ЄС, співпраця, воєнний стан, післявоєнна відбудова, фінансування.

Міжнародна економічна інтеграція України є життєво важливою для стабільності та економічного розвитку. Наразі це один із пріоритетів зовнішньоекономічної політики України. Україна вже сьогодні є потужною проривною силою і має потенціал для інтеграції у світову економіку. Розташування України в центрі Європи, її природні та людські ресурси, а також геополітичне значення створюють сприятливі умови для розвитку міжнародного співробітництва.

Міжнародна економічна інтеграція як явище важлива для кожної країни і впливає на розвиток, міжнародні відносини та життя мільйонів людей у всьому світі. Цей процес передбачає глибокий обмін та співпрацю між країнами з метою сприяння спільному економічному розвитку, підвищення рівня життя, зменшення бар'єрів для торгівлі та інвестицій і забезпечення сталого зростання [1].

Зони вільної торгівлі мають як переваги, так і ризики. До переваг належать прискорення економічного зростання, зниження вартості товарів для споживачів, збільшення іноземних інвестицій, доступ до нових технологій і скорочення державних витрат. Ризики включають посилення конкуренції для місцевого бізнесу, зменшення державних доходів та посилення залежності від іноземних виробників. Для України міжнародна економічна інтеграція є важливим і доцільним кроком в умовах глобалізації та постійних змін на світовому ринку, що матиме вирішальний вплив на економічний розвиток країни та її міжнародні відносини [2].

У складному 2022 році Україна експортувала товари та послуги до 233 країн та регіонів. Основними партнерами України були Польща, Румунія, Туреччина, Китай, Угорщина та Німеччина. Через масштабне вторгнення росії вартість експорту з України зменшилася з 6 879,6 млн доларів США до 4 472,8 млн доларів США, що призвело до зниження темпів зростання експорту у 2022 році. Це означає зниження загального обсягу на 35,1%. Експорт до партнерів по зоні вільної торгівлі - Чорногорії та ЄС - зріс на 21,3% та 4,2% відповідно.

У 2022 році основними експортними регіонами України були Київ (27,1% українського експорту), Дніпро (12%), Львів (7,2%), Одеса (5,6%) та Запоріжжя (5,5%) [3].

Експорт з Туреччиною не збільшився після підписання угоди про ЗВТ, оскільки вона була підписана напередодні окупації. Угода про вільну торгівлю між Україною та Туреччиною була підписана 3 лютого 2022 року Прем'єр-міністром України та Прем'єр-міністром Туреччини і була ратифікована Міністром торгівлі Туреччини 3 лютого 2022 року. Україна висловила готовність здійснити необхідні кроки для ратифікації цієї угоди про вільну торгівлю, розглядається можливість початку переговорів про перегляд цього документа у 2024 році.

Після повномасштабного вторгнення росії в Україну багато партнерів підписали спрощені угоди про ЗВТ, щоб підтримати економічне функціонування України. Наприклад, Україна та ЄС розробили правила для поглиблення торговельних відносин з ЄС та підтримки експорту до інших країн. Регламент передбачає призупинення всіх митних зборів, призупинення антидемпінгових мит на імпорту походженням з України та призупинення глобальних захисних заходів щодо імпорту походженням з України.

Висновок

З одного боку, угоди про вільну торгівлю є найпростішим способом інтеграції країни у світову економіку, з іншого боку, вони надають їй повну свободу у формуванні зовнішньоекономічної політики з іншими країнами - економічними партнерами. Таким чином, угоди є найпоширенішою формою міжнародної економічної інтеграції та інструментом, який Україна активно використовує у своїй зовнішньоторговельній політиці.

Такі угоди сприяють економічному розвитку України, забезпечуючи доступ до зовнішніх ринків та збільшуючи внутрішнє виробництво. Це, в свою чергу, має позитивні соціальні та економічні наслідки. Аналіз таких угод в Україні підтверджує, що торговельні відносини з усіма партнерами значно покращилися після підписання угод. Угоди також є першим кроком до зміцнення співпраці між державами. Для успішного розвитку зовнішньоекономічних відносин України важливо диверсифікувати торговельні партнерства та заохочувати активну участь у міжнародних ініціативах.

Список використаних джерел:

1. Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. URL: http://www.kmu.gov.ua/kmu/control/uk/publish/article?art_id=246581344&cat_id=223223535
2. Зона вільної торгівлі: що це таке на прикладі, які плюси та мінуси несе таке партнерство URL: <https://ucap.io/zona-vilnoyi-torgivli-shho-cze-take-na-prykladi-yaki-plyusy-ta-minusy-nese-take-partnerstvo/>
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua>

УДК 656.7:658.11(477):355.422(043.2)

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКИХ АВІАЦІЙНИХ КОМПАНІЙ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Вікторія Терентьєва

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Інна Набок, к.е.н., доц.

Ключові слова: авіація, економіка, українська авіація, авіатранспорт, аеропорти, авіакомпанії, повітряний простір, війна.

Авіація - це глобальний сектор, який впливає на багато галузей, як освіта, торгівля, туризм, а також на неї впливають багато ситуацій, як епідемії, економічні коливання, політичні розбіжності та військове втручання. З початком повномасштабної війни, небо над Україною закрилося для цивільної авіації. Це змусило українців, які рятувалися від бойових дій, шукати інші шляхи евакуації, адже польоти стали неможливими. Єдиним виходом залишалось пересування суходелом до аеропортів сусідніх країн.

Війна зупинила цивільну авіацію в Україні та зруйнувала її аеропорти. Закриття повітряного простору, пов'язане з війною, досі змушує міжнародні рейси обирати довші маршрути, що призводить до збільшення часу в дорозі, збільшення витрат на паливе і збільшення викидів вуглекислого газу [2].

Через війну в Україні деякі авіакомпанії були змушені використовувати інші маршрути, щоб уникнути повітряного простору України. Закриття повітряного простору України 24 лютого 2022 року у відповідь на російське вторгнення сильно вплинуло на авіаційний сектор. Ryanair, що володіє 17-відсотковою часткою ринку в Україні, скасувала всі рейси в найближчому майбутньому (Рис. 1).

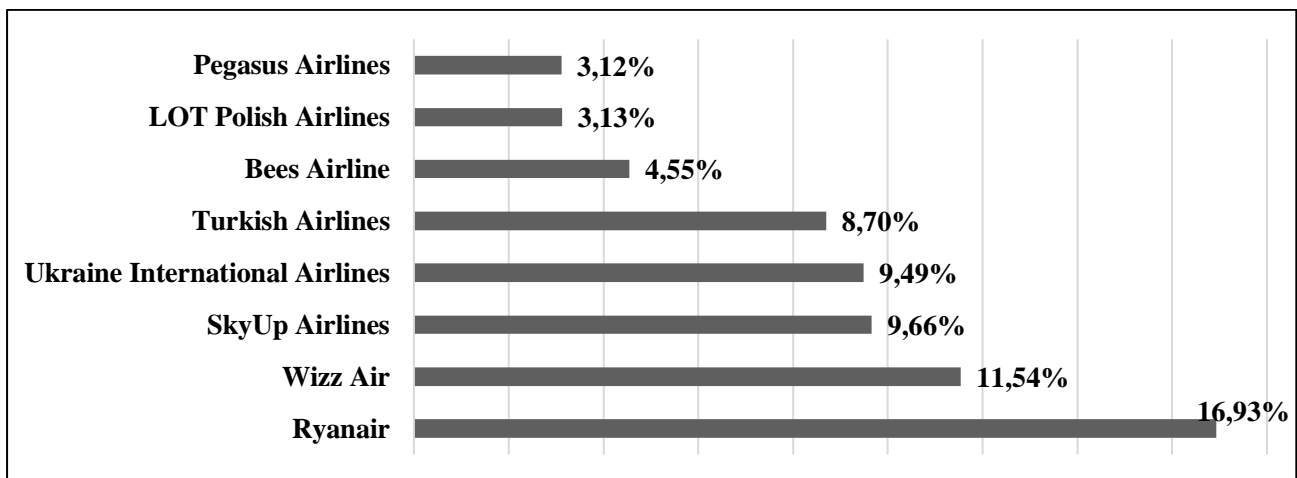

Рис. 1. Частка провідних авіакомпаній на ринку України з 22 лютого по 6 березня 2022 р.

Примітка. Побудовано автором за статистичними даними Statista.

Війна в країні не тільки негативно вплинула на авіатранспортну галузь України, а й фактично унеможливила її функціонування. Із чотирьох внутрішніх авіакомпаній (UAI, SkyUp, YanAir і Windrose) наразі працює тільки SkyUp. Авіакомпанія SkyUp стала найбільшим авіаперевізником України під час війни з Росією, нарощуючи свій бізнес у Європі, щоб компенсувати закриття цивільного повітряного простору всередині країни.

Інші дрібніші авіакомпанії намагаються наслідувати приклад SkyUp і знайти новий бізнес за кордоном. Галузеве видання «Avianews» повідомило, що невеликий український авіаперевізник "Роза вітрів" відкрив хаб у сусідній Молдові і виконував рейси для молдавського перевізника Flyone на двох літаках. Інший невеликий авіаперевізник, Skyline Express Airlines, заявив, що в березні минулого року почав польоти з Польщі та країн Балтії [3].

Російська війна проти України завдала значної шкоди українській авіаційній галузі. Авіакомпанії зіткнулися з низкою проблем, які гальмують їх розвиток, а саме:

1. Знищення інфраструктури. Російські війська завдали ударів по аеропортах, диспетчерським пунктам, ангарах та іншій авіаційній інфраструктурі. Це призвело до значних руйнувань та втрат, які потребують значних коштів на відновлення.

2. Знищення та пошкодження літаків. Російські війська знищили та пошкодили багато українських літаків. Це призвело до значного скорочення авіапарку українських авіакомпаній та потребує значних коштів на його відновлення.

3. Фінансові проблеми. Війна призвела до значних фінансових проблем для українських авіакомпаній. Їх доходи значно знизились, а витрати зросли. Це робить їм складним отримувати кредити та інвестиції для розвитку.

Висновок

Після закінчення війни українській авіаційній галузі буде потрібна значна допомога для відновлення. Ця допомога може бути надана з боку уряду, міжнародних організацій та приватних інвесторів. Важливо також створити сприятливі умови для розвитку авіаційної галузі України. Це включатиме дерегуляцію ринку, зниження податків та зборів, а також інвестування в розвиток авіаційної інфраструктури. Українці можуть підтримати українські авіакомпанії, купуючи квитки на їхні рейси, а також користуючись їхніми вантажними перевезеннями.

Список використаних джерел:

1. <https://www.statista.com/> - офіційний сайт Statista.
2. How the war in Ukraine impacts aviation – and what to do about it [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.itf-oecd.org/war-ukraine-impacts-aviation>.
3. Ukrainian air carrier SkyUp builds up Europe business to survive war [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.reuters.com/business/aerospace-defense/ukrainian-air-carrier-skyup-builds-up-europe-business-survive-war-2024-03-18/>.

УДК 334.726:001.895(043.2)

ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ТНК У СВІТОВОМУ СТВОРЕННІ ІННОВАЦІЙ

Олександр Урбанович

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Леся Побоченко, к.е.н., доц.

Ключові слова: НДДКР, глобалізація, транснаціоналізація, міжнародний бізнес, ТНК, глобальна економіка, інноваційні стратегії, дослідження і розробки.

В умовах посилення конкуренції курс світової економіки на цифровий розвиток на ринку сировини, капіталів, продуктів, послуг, технологій акцентує увагу на необхідності впровадження інновацій. Прагнення зайняти нові ніші на світовому ринку, пріоритет нових продуктів, що відповідають світовим стандартам якості, використання досвіду високотехнологічних країн спрямовують економіку всіх країн на стимулювання науково-дослідної діяльності, а отже, на інноваційний розвиток. З року в рік інноваційні продукти та технології займають все більшу роль у світовій торгівлі [3, с. 133-136].

Аналіз еволюції процесів глобалізації у світовій економіці дав змогу визначити, що сучасні тенденції її економічного та науково-технічного розвитку пов'язані з поширенням інновацій; це знайшло відображення в одній із головних цілей сталого розвитку країн – членів ООН до 2030 року: створення стійкої інфраструктури, сприяння багатогранній та сталій індустріалізації та інноваціям. Джерелом досягнення цієї мети є цифровізація, оскільки існуючий контекст цифровізації глобальної економіки сприяє поступовій трансформації моделей соціально-економічного розвитку національних економік.

Згідно зі звітом Єврокомісії, цифрова економіка в країнах G20 оцінюється в 3,2 трильйона євро і становить близько 8% ВВП. За даними Світового банку, світове сукупне виробництво може зрости на 1,4 трильйона доларів США завдяки широкому використанню технологічних інновацій. Перехід до VI технологічної парадигми, використання мережевих стратегій на інноваційних ринках мали значний вплив на зміну структури глобальних ринків. Збільшується кількість інноваційної продукції: у структурі світової торгівлі продуктами та послугами близько 80% займає ринок інтелектуальної власності, що становить близько 6% прибутку, отриманого від світового обороту технологій (UNCTAD).

Зазначені процеси визначили такі основні тенденції поширення інновацій у світовій економіці:

- розширення суспільного поділу праці, спеціалізація та об'єднання зусиль у сфері виробництва, науково-технічної, інноваційної діяльності та повсюдне поширення товарного виробництва в інноваційній сфері призвели до комерційного обміну продуктами інноваційної діяльності;
- циклічність і нерегулярність інноваційного процесу стимулюють виробників до пошуку можливостей для виживання, розширення та капіталізації бізнесу;
- створення ринкового механізму для здійснення торгівлі інноваційною продукцією;
- неоднорідність і диференційованість міжнародного технологічного простору;
- посилення трансформації ідей, досліджень і досліджень у нові суспільно визнані соціально-економічні та науково-технічні рішення;
- поширення патентного тролінгу, який перешкоджає розвитку інноваційного середовища;
- прискорюється обмін інформацією за рахунок переходу до багатополлярної глобальної економіки та появи нових форм наукового співробітництва;
- зростання ризиків і невизначеності на ринках інноваційної продукції.

Зазначені вище тенденції поширення інновацій посилюються внаслідок цифровізації глобальної економіки, змінюють її структуру та переводять у новий якісний стан, коли цифрові технології домінують у всіх сферах економіки та суспільного життя. Досвід зарубіжних країн у розповсюдженні інновацій показує, що, незважаючи на деякі спільні тенденції у розповсюдженні інновацій, слід відзначити їх вплив на соціальний розвиток національних економік. У цьому аспекті особливо цікавим є досвід країн з високим рівнем інноваційного економічного розвитку, таких як США, Китай, Швейцарія. Зазначені вище тенденції розвитку інновацій у світовій економіці характерні й для цих країн.

Висновок

Отже, сьогодні інновації є основним ресурсом швидкого розвитку високотехнологічних країн; позитивний досвід їх поширення доводить, що цифровізація спричиняє значні зміни в екосистемі територій, розриваючи традиційні ланцюги створення витрат і перевизначаючи ролі: нові бізнес-моделі роблять можливим випереджаюче зростання для одних компаній і роблять інші компанії неконкурентоспроможними на ринку.

Список використаних джерел:

1. Scientific and technological activities of TNCs: current trends and prospects. URL: <https://reposit.nupp.edu.ua/handle/PoltNTU/8736> (дата звернення: 18.03.2024).
2. The main features of innovation implementation in the creative industries market. URL: <https://www.researchgate.net> (дата звернення: 18.03.2024).
3. Світовий банк. URL: <http://www.worldbank.org>. URL: (дата звернення: 18.03.2024).
4. Tetiana Gavrilko, Lesya Pobochoenko, Research on transnationalisation of economic activity innovative component influenced by the COVID-19 pandemic // Baltic Journal of Economic Studies, Volume 7 Number 5. Riga, Latvia: "Baltija Publishing", 2021. P.59-66.

УДК 336.1:330.341.1(043.2)

ВПЛИВ ІННОВАЦІЙ ФІНАНСОВОГО СЕКТОРУ НА ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ**Анастасія Цвень***Національний авіаційний університет, Київ**Науковий керівник – Інна Набок, к.е.н., доц.*

Ключові слова: фінансовий ринок, цифрові технології, фінтех-інновації, розвиток цифрового ринку, банківська система

Сьогодні фінансовий ринок значно залежить від цифрових технологій. У світі спостерігається стрімке зростання нових моделей фінансових послуг протягом останніх двадцяти років, зокрема у сферах споживчого банкінгу та платежів, страхування, управління активами. Наразі потреба розвитку нефізичних каналів обслуговування, нових операційних рішень, а також запровадження сучасних методів залучення потенційних клієнтів і утримання існуючих є необхідним кроком на фінансовому ринку, який стрімко розвивається.

Цифрові технології додають в сучасну економіку нові важливі риси, такі як відкрита комунікація, кооперація та постійне вдосконалення. Це підкреслює необхідність для традиційних фінансових установ трансформувати свою діяльність, докорінно змінюючи бізнес-модель, щоб зміцнити свої конкурентні позиції та отримати стратегічні переваги. Однак разом з цим зростають і виклики, пов'язані з кібербезпекою та безпечним використанням цих технологій. Технологічні зміни потребують уважного розгляду з точки зору стратегічного планування та впровадження, щоб забезпечити успішну та безпечну інтеграцію фінтех-інновацій у фінансову сферу [2].

Українська банківська система переживає період інтенсивних технологічних змін, що спрямовані на поліпшення обслуговування клієнтів і оптимізацію банківських процесів. Це позитивний сигнал для банківської індустрії та споживачів, оскільки створюється конкурентне середовище, яке стимулює вдосконалення послуг і впровадження новітніх технологій для забезпечення більш ефективної та зручної взаємодії між банками і клієнтами. Сучасні українські банки вже мають багато digital-можливостей, таких як відкриття валютного депозиту у додатку – Monobank, Sense Bank, А-Банк, Приватбанк, ПУМБ та Укргазбанк. Також, наприклад, найбільший за кількістю користувачів необанк Monobank зараз дає можливість своїм користувачам керувати перевіркою геолокації клієнта й отримувача платежу, обирати власне CVV у додатку, управляти токенизованими картами й надає доступ до Google Pay та Apple Pay, що забезпечує швидкий та безпечний спосіб оплати. Укрсиббанк та Ощадбанк додали функцію 3D-secure – можливість вимикати посилену аутентифікацію, що дає можливість клієнтам самостійно визначити рівень безпеки своїх транзакцій [1].

Можемо сказати, що українські банки постійно вдосконалюються під впливом світових трендів і реагують на мінливі потреби та очікування сучасних споживачів. Також вони активно просувають проекти, спрямовані на соціальну відповідальність та захист навколишнього середовища. Розвиток таких ініціатив сприяє не лише соціальній стійкості, а й створенню сталої економічної системи. Варто зазначити, що однією з ключових глобальних тенденцій є активне зацікавлення центральних банків у запровадженні цифрових валют. Перехід від традиційних грошей до цифрових може вплинути на монетарну політику та структуру фінансової системи, відкриваючи нові можливості та виклики, пов'язані з приватністю та кібербезпекою [3]. Також ми можемо говорити про інтенсифікації співпраці та партнерства між банками та іншими учасниками ринку, для ефективного реагування на виклики ринкового середовища. Інтеграція банківської системи з міжнародними фінансовими центрами наразі є низькою і потребує посилення за умови ефективного управління фінансовими ризиками як на поточному етапі розвитку, так і в майбутньому.

Говорячи про майбутнє банківської системи важливо враховувати глобальні виклики, такі як економічні кризи, пандемії та військові конфлікти, які можуть масово впливати на стійкість цієї системи. Забезпечення фінансової стійкості та готовності до непередбачуваних ситуацій стає важливою частиною стратегій банків. Такий підхід дозволить забезпечити стійкість та надійність банківської системи в умовах негативних зовнішніх впливів.

Висновок

Отже, сучасні глобальні тенденції у фінансовій системі банківського сектору формуються не тільки за допомогою технологічних інновацій, але й під впливом економічних, соціальних та політичних факторів. Розвиток цифрових технологій, значні зміни в монетарній політиці та відкриття нових ринків створюють перед банками складні виклики, на вирішення яких потрібне стратегічне мислення та гнучкість, щоб забезпечити успішний розвиток у майбутньому.

Список використаних джерел:

1. Бегаль І. Рейтинг банківських додатків. Чи є конкуренти у моно? Дослідження асоціації ЄМА – Forbes.ua. Forbes.ua URL: <https://forbes.ua/money/reiting-bankivskikh-dodatkov-chi-e-konkurenti-u-mono-chi-zmig-oshchad-obiyti-rayf-ta-otp-yake-mistse-u-top-10-posidae-privat-doslidzhennya-asotsiatsii-ema-10052023-13576>
2. Владика Ю., Турова Л. Роль сучасних digital-технологій у функціонуванні банківської системи. Економіка та суспільство. 2021. - № 25. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-25-21>
3. Коваль Н., Пілявоз Т. Управління фінансовими ризиками в умовах інтеграції України у світовий фінансовий простір // Modern Economics. 2023. - № 41. - С. 54-58.

УДК 339.727.22:629.7]:33.05-044.372(043.2)

СВІТОВИЙ ДОСВІД ФІНАНСУВАННЯ АВІАТРАНСПОРТНОГО СЕКТОРУ В КРИЗОВИХ УМОВАХ

Олена Шевчик

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Катерина Сидоренко, к.е.н., доц.

Ключові слова: авіатранспортний сектор, повітряний транспорт, криза, інвестиції, державне фінансування, блокчейн-технології.

Вступ. Авіатранспортний сектор є ключовим гравцем у глобальній економіці. В такі кризові періоди, як пандемія COVID-19, економічні рецесії, нестабільний політичний стан, він зазнав значних труднощів. В даній роботі досліджуються різноманітні фінансові інструменти та стратегії, що використовуються для підтримки авіатранспортного сектору в умовах кризи, включаючи державну підтримку, міжнародні програми та приватні інвестиції.

Метою дослідження є аналіз сучасних фінансових інструментів, які застосовуються для забезпечення стабільності та розвитку авіатранспортного сектору в кризових умовах.

Методика дослідження. Проведено аналіз фінансових стратегій, які використовуються у країнах з розвиненим авіаційним сектором під час кризових ситуацій, а також огляд звітів міжнародних авіаційних організацій щодо фінансування авіатранспортного сектору в кризових умовах, використано статистичні дані щодо обсягів підтримки авіакомпаній у різних країнах під час пандемії COVID-19 [1]. Проаналізовано низку інтерв'ю з експертами у галузі авіації, фінансів та економіки для отримання інсайтів та експертної думки щодо фінансових стратегій та інструментів у кризових ситуаціях. Розглянуто інноваційні фінансові інструменти, такі як цифрові технології та альтернативні джерела фінансування.

Результати. За результатами дослідження встановлено, що багато країн використовують державні програми для підтримки авіакомпаній, що включають фінансову допомогу, гарантії кредитів та стимули для збереження робочих місць.

Так, уряд США запустив кілька програм для підтримки авіакомпаній, включаючи програму фінансової допомоги Payroll Support Program (PSP) [2] та програму гарантій кредитів і підтримки лізингу (CARES Act) [3]. Уряд Канади запровадив програму фінансової допомоги для авіакомпаній, відому як Canada Emergency Wage Subsidy (CEWS), яка надає компенсацію для збереження робочих місць [4; 5]. Уряд Великої Британії створив COVID-19 Corporate Financing Facility (CCFF), що надає підтримку фінансовим установам, включаючи авіакомпанії [6]. Уряд Австралії запровадив низку програм, включаючи JobKeeper Payment, що спрямовані на збереження робочих місць у різних галузях, включаючи авіаційну [7].

Встановлено, що міжнародні авіаційні організації, такі як Міжнародна організація цивільної авіації

(ICAO) та Міжнародна асоціація повітряного транспорту (IATA), координують програми підтримки для країн, що потребують допомоги у фінансуванні авіатранспортного сектору [8; 9].

З'ясовано, що залучення приватного капіталу стає все більш важливим джерелом фінансування для авіаційного сектору, зокрема через інвестиційні та пенсійні фонди. Прикладами успішного залучення приватного капіталу для фінансування авіаційного сектору через інвестиційні фонди та пенсійні фонди є: IAG (International Airlines Group), що включає в себе авіакомпанії, такі як British Airways, Iberia, Aer Lingus та Vueling, залучає інвестиції через пенсійні фонди та інші фінансові установи, які надають капітал для розвитку та модернізації флоту, інфраструктури та технологій [10]. Delta Air Lines отримувала фінансування від пенсійних та інвестиційних фондів для запуску нових проектів, включаючи оновлення флоту та інвестиції у нові технології для підвищення ефективності [11; 12]. Singapore Airlines та її афілійовані компанії також залучають приватний капітал через інвестиційні та пенсійні фонди для розвитку бізнесу та інвестицій у нові технології і послуги [13].

Визначено, що інноваційні фінансові інструменти, такі як цифрові валюти та блокчейн-технології, можуть стати ефективними інструментами для збору коштів на розвиток, в тому числі і авіаційної галузі у кризових умовах [14; 15].

Блокчейн-технологія може забезпечити прозорість та безпеку транзакцій, що підвищує довіру інвесторів до проектів у сфері авіації. Це може зробити збір коштів більш привабливим для потенційних учасників ринку. Цифрові валюти та блокчейн-технології дозволяють виконувати транзакції швидше та ефективніше, порівняно з традиційними методами збору коштів, що дозволить авіаційним компаніям швидше реагувати на кризові ситуації та швидше отримувати необхідний капітал. До того ж, ці фінансові інструменти можуть розширити доступ до фінансування для менших авіаційних підприємств та стартапів, які можуть мати обмежені можливості для отримання традиційного кредиту або інвестицій.

Висновок

Дослідження показало, що фінансове забезпечення авіатранспортного сектору в кризових умовах потребує комплексного підходу, який має базуватися на державній підтримці, міжнародній співпраці та залученні приватних інвестицій. Інноваційні фінансові інструменти також можуть стати важливим елементом в стратегіях фінансування авіаційного сектору в майбутньому.

Список використаних джерел:

1. ICAO. Economic Impacts of COVID-19 on Civil Aviation. URL: <https://www.icao.int/sustainability/Pages/Economic-Impacts-of-COVID-19.aspx>.
2. Treasury. Payroll Support Program Payments. URL: <https://home.treasury.gov/policy-issues/coronavirus/assisting-american-industry/payroll-support-program-payments>.
3. Treasury. Covid-19 Economic Relief. URL: <https://home.treasury.gov/policy-issues/coronavirus>.
4. Canada.ca. Frequently asked questions - Canada emergency wage subsidy (CEWS). URL: <https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/wage-rent-subsidies/cews-frequently-asked-questions.html>.
5. The Epoch Times. Canadian emergency wage subsidy program. URL: https://www.theepochtimes.com/focus/canadian-emergency-wage-subsidy-program?utm_medium=GoogleAds&utm_source=PerfmaxM&utm_campaign=PM_max_25c1_Janet_FL_QEPOECLkNXOGuIWnn7kOtzwubGmbZcAvo8tkxoCHFQAvD_BwE.
6. Simmons & Simmons. COVID corporate financing facility. URL: <https://www.simmons-simmons.com/en/publications/ck7z0o6fi1bdf0974zexl8hrn/covid-corporate-financing-facility>.
7. ETAX. What is the JobKeeper payment? URL: <https://www.etax.com.au/jobkeeper-payment/#:~:text=Each%20eligible%20individual%20will%20receive,income%20on%20your%20tax%20return.>
8. ICAO. Economic Development of Air Transport. URL: <https://www.icao.int/sustainability/Pages/default.aspx>.
9. IATA. Vision and Mission. URL: <https://www.iata.org/en/about/mission/>.
10. IAG. Annual reports. URL: <https://www.iairgroup.com/investors-and-shareholders/financial-reporting/annual-reports/>.
11. DELTA. Delta Air Lines Announces December Quarter and Full Year 2023 Financial Results. URL: <https://ir.delta.com/news/news-details/2024/Delta-Air-Lines-Announces-December-Quarter-and-Full-Year->

2023-Financial-Results/default.aspx.

12. IDAILY. Delta Air Lines повідомила про отримання \$5,4 млрд в якості надзвичайної урядової допомоги в рамках закону CARES. URL: <https://ldaily.ua/news/novosti/delta-air-lines-soobshhyla-o-poluchenyy-5-4-mlrd-v-kachestve-chrezvychnoj/>.

13. SINGAPOREAIR. Annual report. URL: <https://www.singaporeair.com/saar5/pdf/Investor-Relations/Annual-Report/annualreport2223.pdf>.

14. Краус К.М., Манжура О.В. Blockchain як новітній фінансовий інститут: процеси, стратегії, технології та практика. Застосування в умовах цифровізації економіки. Ефективна економіка, 2022. №1. DOI: 10.32702/2307-2105-2022.1.74.

15. Сидоренко К.В., Полтавська Д.О. Світовий досвід та сучасні особливості фінансування інноваційної діяльності в авіакосмічному секторі. Економічний простір. 29021. №176. С. 20-27. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/176-3>.

УДК 339.9 (447+510):355.422 (043.2)

РОЗВИТОК ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ З КНР У ВОЄННИЙ ПЕРІОД

Андрій Яковець

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Інна Набок, к.е.н., доц.

Ключові слова: торговельно-економічне співробітництво, війна, експорт, імпорт, інвестиції

Війна, яка триває в Україні, глибоко вплинула на різні аспекти життя нації, у тому числі на торговельні та економічні відносини. Китай, як світова економічна держава, історично був важливим торговим партнером України. Війна, безсумнівно, змінила динаміку цього партнерства, створивши як виклики, так і потенційні можливості для його майбутнього розвитку.

Одним із найбезпосередніших наслідків війни для українсько-китайської торгівлі став розрив ланцюгів постачання. Руїнування, спричинені конфліктом, пошкодили критично важливу інфраструктуру, перешкоджаючи потоку товарів між двома країнами [2]. Це порушення призвело до зменшення як імпорту, так і експорту, що негативно вплинуло на підприємства та споживачів. Крім того, війна створила економічну невизначеність, що змусило китайських інвесторів обережно інвестувати в Україну. Зменшення інвестиційного потоку ще більше загострює економічні проблеми України в цей критичний час [1, 4].

Незважаючи на ці безпосередні виклики, війна також може створити довгострокові можливості для зміцнення економічних зв'язків між Україною та Китаєм. Аграрний сектор України, відомий своїми родючими землями та значним виробництвом зерна, має потенціал для збільшення експорту до Китаю. Оскільки Китай прагне забезпечити продовольчу безпеку для свого величезного населення, Україна може позиціонувати себе як життєво важливий постачальник сільськогосподарської продукції. Крім того, війна підкреслила важливість диверсифікації торгових відносин [5]. Китай може стати ще більш критичним партнером для України, оскільки вона прагне зменшити залежність від торгівлі з Росією. Крім того, зусилля з відновлення України в післявоєнний період могли б залучити значні китайські інвестиції. Досвід Китаю в розвитку інфраструктури та його Ініціатива «Один пояс, один шлях» (BRI) може виявитися важливою у відбудові пошкоджених українських доріг, мостів та іншої важливої інфраструктури [3]. Китайські інвестиції в ці проекти могли б принести користь українському бізнесу та створити вкрай необхідні можливості для працевлаштування [6].

Щоб скористатися цими потенційними можливостями, і Україні, і Китаю потрібно буде вжити проактивних заходів. Україна має зосередитися на стабілізації своєї економіки та створенні більш сприятливого інвестиційного клімату. Спрощення правил, зменшення бюрократії та забезпечення прозорості будуть важливими для залучення китайських інвесторів. Водночас посилення дипломатичної взаємодії між двома країнами є життєво важливим для зміцнення довіри та зміцнення співпраці.

Висновок

Хоча війна, безсумнівно, ускладнила економічні відносини між Україною та Китаєм, важливо визнати довгостроковий потенціал для розширення співпраці. Усуваючи збої в ланцюзі поставок, зосереджуючись на сферах взаємного інтересу та створюючи сприятливе середовище для інвестицій, обидві країни можуть отримати вигоду від міцнішого економічного партнерства в найближчі роки. Розвиток торговельно-економічного співробітництва між Україною та Китаєм відіграє ключову роль у відновленні економіки України та її майбутній інтеграції у світові ринки.

Список використаних джерел:

1. Бутко Г. вплив війни на торговельно-економічне співробітництво України з Китаєм/ О.Г. Бутко// Економіка України. – 2023. – №4. – С. 34-35.
2. Перспективи розвитку українсько-китайського економічного співробітництва в умовах війни / В.М. Гончарук// Вісник Національного університету "Києво-Могилянська академія – 2023. №2. – С.58-61.
3. Торговельно-економічні відносини України з Китаєм в контексті геополітичних змін/ О.М. Яценко// Міжнародні відносини. – 2023. – №4. – С.73-75.
4. Інвестиційна співпраця України з Китаєм: проблеми та перспективи/ Д.А. Борзенко //Актуальні проблеми економіки. – 2023. – №5. – С.93-94.
5. Інтернет- ресурс: Міністерство економіки України. URL: <https://me.gov.ua/> (дата звернення 29.02.2024)
6. Інтернет-ресурс: Посольство України в Китайській Народній Республіці. URL : <https://china.mfa.gov.ua/> (дата звернення: 29.02.2024).

СЕКЦІЯ «ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА В УМОВАХ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ УКРАЇНИ»

УДК 341.754:341.232.1(477)(043.2)

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ПОПЕРЕДЖЕННЯ ТЕРОРИЗМУ: РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ПРАВОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ ТА СПІВПРАЦІ ДЕРЖАВ У ПРОТИДІ ТЕРОРИСТИЧНІЙ ЗАГРОЗИ ДЛЯ УКРАЇНИ

Назар Безнісько

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Аліна Замула, к.ю.н., доц.

Ключові слова: міжнародна безпека, тероризм, правові інструменти, антитерористична діяльність.

Вступ. У сучасному світі тероризм залишається однією з найбільших загроз міжнародній безпеці та стабільності. Для України, яка перебуває у складній геополітичній ситуації, проблема тероризму набуває особливого значення та актуальності. Міжнародно-правові аспекти запобігання тероризму та міждержавного співробітництва у цій сфері є предметом активних досліджень. Метою зустрічі було висвітлення ролі міжнародно-правових інструментів у запобіганні тероризму та обговорення шляхів міждержавного співробітництва у протидії цій загрози, зокрема в контексті захисту національних інтересів України.

Запровадження та дотримання міжнародних правових стандартів є ключовим чинником в боротьбі з тероризмом. Міжнародні конвенції, угоди та резолюції надають правову основу для співпраці між країнами у виявленні, припиненні та покаранні терористичних дій. Проте, при цьому важливо не лише приймати такі законодавчі акти, а й ефективно їх впроваджувати та виконувати на практиці [1].

Зокрема для України, що перебуває в складній геополітичній ситуації, забезпечення безпеки від терористичних загроз потребує спільних зусиль з боку міжнародних партнерів. Співпраця з іншими країнами у розміні інформації, обміні досвідом та координація дій стають необхідними для ефективної протидії тероризму та забезпечення національної безпеки.

Матеріали та методи. Об'єктом дослідження є історичні передумови виникнення загрози тероризму в Україні та стратегії боротьби з нею. Дослідження ґрунтується на аналізі чинників, що призвели до виникнення та розвитку тероризму, та оцінці ефективності заходів, що вживаються урядом України та міжнародними партнерами для протидії цій загрози.

Результати. Міжнародний тероризм сьогодні є однією з головних загроз безпеці для країн усього світу. Сучасний політичний ландшафт суттєво впливається терористичними діями, які не лише викликають негативні наслідки в конкретних регіонах, але і формують характер та розвиток політичних процесів в цілому. Останні події, зокрема конфлікт на Сході України та загострення відносин у Південній Азії, ілюструють, що тероризм став першочерговою проблемою для світового співтовариства [2].

Зростаюча частота терористичних атак і кількість їх жертв свідчать про серйозність та динамічність цієї проблеми. Останні роки показують, що терористичні групи активно використовують різноманітні методи і тактики, включаючи збройні напади, кібератаки, та хімічне озброєння, поглиблюючи загрозу для мирного населення. Наслідком цього є не лише збільшення кількості жертв, але і складність реагування міжнародного співтовариства на ці виклики [3].

Антитерористичне законодавство постійно розвивається, піддається перегляду та вдосконаленню, щоб відповідати зростаючій загрози тероризму. Такий підхід демонструє серйозність держав у їхній боротьбі з тероризмом і прагнення створити ефективну систему безпеки для своїх громадян та всього світу.

Висновок

Міжнародно-правові механізми та міждержавне співробітництво не лише мають важливе значення для запобігання тероризму, але й сприяють консолідації зусиль для ефективної боротьби з цією

загрозою. Належна імплементація цих інструментів є стратегічним етапом у зміцненні безпеки України та міжнародної спільноти в цілому.

Список використаних джерел:

1. Солоденко В.С. Посилення відповідальності за злочини терористичного спрямування: проблеми комплексного підходу. Актуальні проблеми міжнародного права. 2022. № 6. С. 53-59.
2. Новікова Л.В. Рада Безпеки Організації Об'єднаних Націй як інституція протидії тероризму. Вісник Харківського національного університету імені В.М. Каразін. № 1144, 2014. С. 25–28.
3. Міжнародна конвенція про боротьбу з фінансуванням тероризму Нью-Йорк, 9 грудня 1999 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_518#Text (дата звернення: 17.09.2023).

УДК 341.33:341.242/.244 (043.2)

СУБ'ЄКТИ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА ТА УЧАСНИКИ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ

Владислав Бойко

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Наталія Камінська, д.ю.н., проф.

Ключові слова: міжнародне гуманітарне право, суб'єкти, учасники збройних конфліктів, міжнародно-правовий статус, джерела регулювання.

Вступ. Сучасні події, які відбуваються в Україні протягом останніх десяти років, а особливо з 2022 року, засвідчують потребу вивчення міжнародного гуманітарного права, його джерельної основи, а також об'єктно-суб'єктного складу, інших теоретичних і практично-прикладних аспектів. На жаль, навіть фахові юристи іноді демонструють нестачу знань і досвіду щодо особливостей правового захисту учасників збройних конфліктів, жертв війни, учасників бойових дій, захисту їх прав і свобод, законних інтересів, відновлення порушених прав і свобод або сприяння такому відновленню і т.д. Тому актуальним є поглиблення знань у напрямі визначення поняття та характеристики статусу згаданих осіб, їх співвідношення і розмежування, специфіки механізмів реалізації тощо.

Матеріали дослідження базуються на існуючій доктринальній основі, створеній вітчизняними і зарубіжними юристами-міжнародниками, іншими ученими, а саме: В. Базовим, С. Білоцьким, О. Буткевич, А. Войціховським, М. Гнатівським, В. Денисовим, О. Задорожнім, Р. Єделєвим, А. Капустіним, Т. Коротким, А. Кориневичем, Н. Мадзігон, Н. Мельцером, В. Лисиком, Ж. Пікте, Н. Пронюк, В. Репецьким, М. Цюрупюю та ін. Звісно, дане дослідження таке виявилось можливим завдяки існуючим міжнародно-правовим актам і національному законодавству у даній сфері, аналітичних та інформаційним матеріалів. Основні **методи**, які були використані у цій роботі, – це методи систематизації, аналізу, порівняння, індукції і дедукції, узагальнення, синтезу тощо.

Результати. Сучасне міжнародне право відрізняється від національного права, у тому числі наявністю такої галузі як міжнародне гуманітарне право. Вона має давню історію, не дивлячись на зміни назви і джерел регулювання, відзначається спеціальними принципами та інститутами, об'єктно-суб'єктним складом. Доволі часто знаходимо у літературі підходи стосовно ототожнення чи розмежування таких категорій як «суб'єкти» і «учасники». На наш погляд, ця проблема має переважно теоретичний характер і пов'язана із з'ясуванням теоретико-методологічних особливостей у теорії держави і права, історії держави і права, теорії міжнародного права, насамперед, інституту міжнародної правосуб'єктності та ін.

Так, А.В. Войціховський у підручнику «Міжнародне право» (Харків, 2020), як і переважна більшість авторів інших таких видань, розрізняє дві основні групи учасників збройних конфліктів: ті, що воюють, або комбатанти; ті, що не воюють, або некомбатанти. Автор аналізує вимоги до обох груп учасників збройних конфліктів, звертаючи уваги на специфіку статусу добровольців і найманців, розвідників і шпигунів, військових радників та інструкторів, парламентарів, військовополонених [1, с. 340-345]

Н. Пронюк у навчальному посібнику «Сучасне міжнародне право» підкреслює необхідність розмежування:

- суб'єктів міжнародного гуманітарного права,

- учасників збройних конфліктів. [2, с. 200-201].

У першому випадку це держави, повстала воююча сторона, міжнародні організації, причому варто згадати, що можливе виокремлення держав-гарантів, нейтральних держав, держав, які перебувають у збройному конфлікті, тобто є його сторонами. У другому випадку йдеться про безпосередніх учасників збройних конфліктів – комбатантів (особовий склад збройних сил держав або регулярні сили, нерегулярні сили: ополчення, рухи опору, партизани, повстале населення) і некомбатантів (медичний та інтендантський персонал, військові кореспонденти, капелани і т.д.).

Додатковий протокол I до Женевських конвенцій 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів 1977 року надає чітке визначення збройних сил, які підпорядковані внутрішній дисциплінарній системі, що забезпечує дотримання норм і принципів міжнародного гуманітарного права, застосовуваних у період збройних конфліктів.

Також Міжнародна конвенція про боротьбу з вербуванням, використанням, фінансуванням і навчанням найманців 1989 року, IV Конвенція про закони і звичаї війни на суходолі 1907 року та інші акти конкретизують міжнародно-правове регулювання статусу деяких із згаданих учасників.

Висновки

Загалом проаналізовані доктринальні навчальні джерела не оминають увагою питання статусу і співвідношення суб'єктів міжнародного гуманітарного права та учасників збройних конфліктів, їх окремих категорій. Разом з тим, не всі з них отримали належне міжнародно-правове врегулювання і відображення у національному законодавстві. Тому перед науковцями постають завдання їх подальшого вивчення, а також перспективи удосконалення законодавчих процедур імплементації норм і принципів, стандартів міжнародного гуманітарного права у законодавство України. Так само не виключаємо доцільність модернізації власне міжнародно-правової основи і механізмів реалізації статусу досліджуваних суб'єктів та учасників, з урахуванням реалій сьогодення, загроз і викликів воєнного характеру у XXI ст.

Список використаних джерел:

1. Войціховський А.В. Міжнародне право: підручник. Харків, 2020. 544 с.
2. Пронюк Н.В. Сучасне міжнародне право: навчальний посібник/ вид. друге, допов. і перероб. К.: КНТ, 2010. 280 с.
3. Женевські конвенції 1949 року, Додаткові протоколи до них. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/> (дата звернення: 17.03.2024)
4. Камінська Н.В., Бойко В.І. Міжнародно-правові стандарти захисту внутрішньо переміщених осіб. *ScienceRise: Juridical Science*, 2023. №3(25). С. 57–63.
5. Міжнародне та європейське право в сучасних умовах воєнної агресії РФ проти України: проблеми і перспективи розбудови громадянського суспільства та формування нової архітектури світової безпеки (16 травня 2023 року, м. Київ). К.: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, ННІ міжнародних відносин, Український аналітично-освітній центр європейського та порівняльного права, 2023. С. 10-12.

УДК 347.65(043.2)

ВИКОРИСТАННЯ ТЕРИТОРІЙ ТРЕТІМИ ДЕРЖАВАМИ, ЯКІ Є ОБ'ЄКТОМ ПРАВОНАСТУПНИЦТВА

Ангеліна Бомбела

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник - Марина Головатенко, ст. викладач

Ключові слова: правонаступництво, територія, держава, сервітут, кордон.

Проблема правонаступництва входить до числа найбільш спірних питань у міжнародному праві. Враховуючи, що нові держави утворюються на постійній основі, а їхнє виникнення спричиняє породження питання про їх територію, то постає й питання врегулювання цієї ситуацій.

У світовій практиці проблематику правонаступництва територій та кордонів досліджували такі відомі вчені, як: Я. Броунлі, Йозеф Най, О'Коннел, Л. Оппенгейм, Ганс Моргентгау.

Був проведений аналіз правових та літературних джерел, таких як Віденська конвенція про правонаступництво держав щодо договорів, Договір про Антарктику, а також наукових публікацій, задля проведення логічного аналізу.

Для всіх держав світу важливу роль відіграє формування їхньої території, яка буде закріплена кордоном і визнана світовим співтовариством. Важливо, щоб формування кордону та території не порушувало норми та принципи міжнародного права. Адже існують випадки, коли при правонаступництві державою певної території, зобов'язальні права на цю ж територію мають треті держави, які не є суверенами на ній.

Для міжнародного права не дивним є явище передачі частини території у користування іншій державі, тобто діє право сервітутів. Під сервітутами в міжнародному праві розрізняють велику кількість понять, зокрема кондомініум, транзитні території або оренда території, тимчасове користування. В статті 12 Віденської Конвенції про правонаступництво держав щодо договорів сказано, що правонаступництво як таке, не зачіпає прав та зобов'язань третіх держав щодо користування територією, яка є об'єктом правонаступництва [1]. Тобто, якщо при правонаступництві держави, якась частина території була віддана у користування або належала до таких якими заборонено користуватись, то за умов правонаступництва, обов'язки, які були покладені на державу-попередницю автоматично переходять державі- правонаступниці. Такі зобов'язання стосуються міжнародних сервітутів, об'єктами яких завжди виступає територія. У міжнародному праві існують різні види сервітутів, зокрема позитивні та негативні. До негативних сервітутів відносять території, які на момент правонаступництва були демілітаризовані або зазначені як нейтралізовані зони. До позитивних сервітутів відносять право проходу в межах морської прибережної зони або договірне право вільного транзиту та інше.

Незважаючи на положення, в яких третя держава або група держав мають право, у випадку правонаступництва території користуватися її частиною, Віденська Конвенція про правонаступництво держав щодо договорів накладає обмеження відповідно до яких положення статті 12 п.1 та п. 2 не застосовуються у випадку щодо договірних зобов'язань держави-попередниці, що передбачають заснування іноземних військових баз на території, що є об'єктом правонаступництва держав [1]. Новоутворена держава може самостійно підписати договір про розміщення військових баз та військових сил іншої держави на свої території, у випадку, якщо це задовільняє її інтереси. Якщо за якимось із міжнародних договорів держави-попередниці на цій території розміщувались військові сили чи військові бази третьої держави, то такий договір втрачає силу, а подальше розташування таких об'єктів і сил буде суперечити принципам міжнародного права. Використання третіми державами територій під час їхнього правонаступництва є важливою складовою існування світової економіки у випадках, якщо це транзитні зони. В іншому випадку це є можливістю забезпечити світовий порядок, якщо це демілітаризовані зони або зони міжнародного користування, як Антарктида[2].

Проблема правонаступництва територій і кордонів відображає складність взаємовідносин між державами в міжнародному праві. Принципи правонаступництва мають враховувати інтереси всіх зацікавлених сторін, зокрема, третіх держав, що мають права на певні території. Правове регулювання сервітутів та інших способів використання територій під час правонаступництва є важливим для забезпечення економічного розвитку, міжнародного порядку та уникнення конфліктів. правонаступництвом вимагає аналізу та дотримання встановлених норм та принципів міжнародного права для забезпечення мирного співіснування держав.

Список використаних джерел:

1. Віденська конвенція про правонаступництво держав щодо договорів від 23.08.1978. № 2608-XII URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_185#Text
2. Договір про Антарктику : ООН; Договір, Міжнародний документ від 01.12.1959. №2609-XII URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_224#Text
3. Територія і кордони у міжнародному праві : навчальний посібник / Ю. А. Дем'янюк, Д. А. Купрієнко, О. В. Діденко [та ін.]. Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2014. 232 с.
4. Кріль Р. В. Актуальні питання міжнародного співробітництва та європейської інтеграції / Р. В. Кріль // LEX PORTUS. - 2017.- № 6

УДК 341.24-049.5(477+061.1ЄС)(043.2)

ПРАВОВЕ ТА ІНСТИТУЦІЙНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ З ОРГАНАМИ БЕЗПЕКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЄС

Катерина Боровська

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Дар'я Кібець, к.ю.н., доц.

Ключові слова: Правове регулювання. Інституційне управління. Органи безпеки. Україна. Європейський Союз.

Вступ. Актуальність теми правового та інституційного регулювання діяльності України з органами безпекової діяльності ЄС полягає у зростаючій потребі забезпечення національної безпеки в умовах глобалізації та збільшення транснаціональних загроз. Інтеграція України до європейських безпекових структур вимагає адаптації національного законодавства до стандартів ЄС, а також розвитку відповідних інституційних механізмів.

Матеріали і методи. Дослідження базується на аналізі нормативно-правових актів України та ЄС, що регулюють сферу безпеки, а також на вивченні досвіду країн-членів ЄС у цій галузі. Використовуються методи юридичного аналізу, порівняльного правознавства, а також аналізу документів і матеріалів.

Результати. Взаємодія України з органами безпекової діяльності ЄС ґрунтується на комплексному правовому базисі. Перш за все, угоди про асоціацію та інші міжнародні документи визначають загальні принципи співпраці в сфері безпеки. Угода про асоціацію між Україною та ЄС [1] є основним документом, що визначає рамки співпраці між Україною та ЄС, включаючи сферу безпеки. Вона передбачає політичний діалог, економічну інтеграцію, а також співпрацю в сферах правосуддя та внутрішніх справ. Також угоди про спрощення візового режиму та реадмісію [2], які сприяють співпраці в сфері міграційної політики та боротьби з нелегальною міграцією, а також встановлюють процедури реадмісії осіб.

Одним із головних каталізатором покращення діяльності України з органами безпеки Європейського Союзу є співпраця з Європолем та Frontex. Європол є агентством ЄС, яке займається боротьбою з тяжкими міжнародними злочинами та тероризмом. Україна підписала угоду про стратегічне партнерство з Європолем, що дозволяє обмін інформацією та співпрацю в боротьбі зі злочинністю. Крім того, важливою є допомога Європолу Україні у зв'язку та зборі розвідданих, пов'язаних із війною на території нашої країни. Через українського офіцера зв'язку у штаб-квартирі Європолу Європол активно співпрацює та взаємодіє з українськими правоохоронними органами. Наприклад, Європол підтримує конкретні запити від Українського бюро зв'язків. Більш того, проводиться збір розвідувальної інформації та постійний моніторинг потоків зв'язку, фінансування та вербування насильницьких екстремістів, які подорожують в Україну. [3, с. 716] Не менш важливим є відповідь на оперативні запити щодо ліквідації окремих каналів Telegram, які використовуються для поширення проросійської дезінформації та фейкових новин (ЕСЗ та Європейська мережева інтеграційна група тощо). В той самий момент, Frontex, Європейське агентство з питань прикордонної та берегової охорони, співпрацює з Україною в рамках спільних операцій, тренінгів та обміну інформацією для зміцнення прикордонної безпеки. Прикладом такої роботи може бути підписання робочої угоди 19 лютого у Варшаві між Агенцією Європейського Союзу з охорони кордонів та берегової охорони (Frontex) та Консультативною місією Європейського Союзу (EUAM). Основним напрямком цієї співпраці буде приведення системи інтегрованого управління кордонами України до європейських стандартів, таких як митне та Шенгенське законодавство. Крім того, Місія підтримуватиме національні органи влади у впровадженні стандартів ІУК, проводить тренінги та семінари та сприяє ефективному обміну інформацією щодо управління кордонами [4]. Дана взаємодія охоплює обмін досвідом, спільні тренінги, розвиток інституційних спроможностей, а також реалізацію спільних проектів і програм. Таке співробітництво спрямоване на зміцнення потенціалу українських органів безпеки, підвищення їх ефективності та впровадження кращих європейських практик.

Важливим аспектом співпраці України з Європейським Союзом є гармонізація національного законодавства з європейськими стандартами у сфері безпеки та правопорядку. Це сприяє не лише підвищенню ефективності роботи органів безпеки, але й підвищує рівень довіри міжнародних партнерів до України.

Висновок

Результати нашого дослідження підтверджують, що взаємодія України з органами безпекової діяльності ЄС є ключовим фактором забезпечення безпеки в регіоні. Правові та інституційні механізми, які були визначені, створюють ефективну основу для співпраці та вирішення спільних викликів.

У висновках можна виділити необхідність подальшого розвитку цих механізмів для адаптації до змін у геополітичному середовищі. Одночасно, важливо підкреслити, що взаємодія з органами ЄС сприяє не лише безпеці, але й зміцненню демократії та правової держави в Україні.

Список використаних джерел:

1. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text (дата звернення: 26.02.2024).

2. Угода між Україною та Європейським Співтовариством про спрощення оформлення віз. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_850#Text (дата звернення: 26.02.2024).

3. Moiseieva Y. O., Latysheva M. O., Shalupnia K. S. ACTIVITIES OF EUROPOL AND COOPERATION WITH UKRAINE. Juridical scientific and electronic journal. 2023. № 4. С. 714–717. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-4/173> (дата звернення: 26.02.2024).

4. У готовності до майбутніх викликів: КМСС і Frontex посилюють співпрацю – EUAM Ukraine. EUAM Ukraine. URL: <https://www.euam-ukraine.eu/ua/news/standing-ready-for-future-challenges-euam-and-frontex-strengthen-cooperation/> (дата звернення: 26.02.2024).

УДК 341.3 (043.2)

РОЛЬ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА В ПРОЦЕСІ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ ДЕРЖАВ: АНАЛІЗ ТЕОРЕТИЧНИХ ПІДХОДІВ ТА ПРАКТИЧНИХ ВИКЛИКІВ

Олександр Бушок

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Аліна Замула, к.ю.н., доц.

Ключові слова: повоєнного відновлення держав, роль міжнародного права, відновлення державного суверенітету, агресія Росії проти України, правовий фундамент.

Вступ. Розгляд питання про роль міжнародного права в процесі повоєнного відновлення держав є актуальним та значущим у контексті постконфліктних ситуацій, коли держави зазнають руйнувань, політичної нестабільності та гуманітарних криз. У таких умовах важливо мати ефективні механізми та норми міжнародного права, які сприяють відновленню державності, забезпечують права та безпеку населення та сприяють відновленню миру та стабільності.

Матеріали і методи. Для наукового обґрунтування результатів досліджень використані різні методи – системний аналіз наукових джерел з питань міжнародних угод, повоєнного відновлення країн; аналіз перспектив, що стосуються повоєнної відбудови; історичний аналіз досвіду повоєнного відновлення України. Матеріали – наукові монографії, статті та інші публікації з питань міжнародних угод, повоєнного відновлення, аналітичні матеріали дослідницьких центрів та ЗМІ.

Результати. Роль міжнародного права в процесі повоєнного відновлення держав є важливою та багатогранною. Воно визнається як невід'ємна складова утворення стабільного миру, відновлення демократичних процесів, встановлення правопорядку та захисту прав людини після періоду конфлікту.

Міжнародне право надає правову основу для відновлення державного суверенітету та встановлення нових державних інституцій після періоду конфлікту. Принцип самовизначення народів, визнаний в Хартії Організації Об'єднаних Націй, дозволяє народам вільно визначати свій політичний

статус та економічний розвиток. Крім того, міжнародне право регулює питання статусу окупованих територій та процедури повернення біженців і внутрішньо переміщених осіб.

Повоєнна відбудова означає не лише відновлення зруйнованої інфраструктури, а й відновлення та розбудову нового соціально-економічного потенціалу, відновлення ринків, створення умов для інвестицій та забезпечення сталого економічного зростання. Важливість цього процесу важко переоцінити, оскільки він впливає не лише на економіку країн, що відбудовуються, а й на світову економічну систему [1, с. 61].

Реалізація міжнародного права в процесі повоєнного відновлення зіткнувається з рядом практичних викликів. Деякі з них включають складність досягнення консенсусу серед зацікавлених сторін, нестабільність політичної ситуації, недостатню підтримку з боку міжнародного співтовариства та фінансові обмеження. Крім того, існує проблема взаємозв'язку між міжнародним правом та національним законодавством, а також необхідність забезпечення відповідальності за порушення прав людини та злочини війни.

Сучасні світові події відбуваються в контексті військової агресії Росії проти України. На противагу глобалізації, все чіткіше окреслюється світова тенденція до фрагментації. Процес глобалізації продовжує існувати в усьому світі, але з регіональними та національними обмеженнями: ще до 2020-х років світова економічна думка обговорювала перспективи розвитку в контексті так званої славалізації (повільної глобалізації).

Повоєнна відбудова України відбуватиметься в умовах фрагментованої глобальної економіки та за відповідними параметрами. Україна й надалі залежатиме від зовнішньої фінансової та матеріальної допомоги. У цьому контексті критично важливим є збереження зовнішніх пріоритетів розвитку України, насамперед повноправного членства в Європейському Союзі [2, с. 14].

Сьогодні історія дає нашій країні та нашому народу ще один шанс. Буквально на наших очах, завдяки мужності та героїзму нашої армії та народу, Україна перетворюється з об'єкта маніпуляцій світових геополітичних гравців на повноцінного актора побудови нових безпекових структур післявоєнного світу. Зміни в архітектурі міжнародної безпеки, з якими зіткнеться Європа і світ після війни з Росією, стають неминучими, і Україна має всі шанси стати одним з її ключових гравців. Україна має шанс стати одним з ключових і авторитетних гравців у новій системі регіональної, континентальної та глобальної безпеки.

Історичний шанс перемогти путінський расизм не лише дозволить Україні відновити свою територіальну цілісність у визнаних міжнародним співтовариством кордонах, відбудувати і модернізувати інфраструктуру, економічний, соціальний, науковий та освітній сектори країни, повною мірою реалізувати європейські та атлантичні прагнення українського народу, але й змінить обличчя світу, оскільки вона його змінить. Україна і світ не мають права не скористатися цим історичним шансом [3, с. 12].

Роль міжнародного права у післявоєнній відбудові України відіграє важливу функцію в установленні правового фундаменту, відновленні інфраструктури, забезпеченні прав людини та підтримці економічного розвитку.

Україна, як суверенна держава, користується захистом міжнародного права, що дозволяє їй відновити свою державність та встановити контроль над своїми територіями після періоду конфлікту. Принципи міжнародного права, такі як недоторканність територіальної цілісності та принцип самовизначення народів, підтримуються для забезпечення відновлення держави. Міжнародне право надає норми та стандарти для захисту прав людини в Україні після воєнного конфлікту. Це включає право на життя, свободу, безпеку, недоторканність особи, свободу думки, совісті та релігії.

Висновки

Загалом, міжнародне право відіграє важливу роль у післявоєнній відбудові будь якої країни, забезпечуючи правовий фундамент, захист прав людини, гуманітарну допомогу, відновлення інфраструктури та економічний розвиток. Виконання міжнародних зобов'язань та співпраця з міжнародними партнерами допомагають країнам створити стійке та процвітаюче суспільство після періоду конфлікту.

Список використаних джерел:

1. Магомедов А. Фінансове забезпечення повоєнної відбудови та відновлення економіки: теоретичні засади. Публічне управління: концепції, парадигма, розвиток, удосконалення. Вип.5. 2023. С. 60-76.
2. Плотніков О. Вплив фрагментації світової економіки на повоєнну відбудову України. Міжнародний історичний досвід повоєнної реконструкції економіки: уроки для України: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 27 квітня 2023 р.). ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України», Інститут вищої освіти НАПН України. Київ, 2023. С. 14.
3. Потильчак О. Україна в динаміці змін повоєнного світового порядку (1945-2022): перспектива. Післявоєнний світ: люди, проблеми, цінності: зб. матеріалів міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. Київ, 15 квітня 2022 р. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова. С. 7-12.

УДК 341.1 (043.2)

РОЛЬ НАТО У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ МІЖНАРОДНОЇ БЕЗПЕКИ**Ніяра Веліляєва***Національний авіаційний університет, Київ**Науковий керівник – Ольга Широкова-Мурараш, к.і.н., доц.***Ключові слова:** НАТО, міжнародна безпека, міжнародне право, колективна безпека.

Вступ. Міжнародна безпека, це коли відсутня пряма або прихована загроза виникнення конфліктів. Провідні держави світу за допомогою міжнародних організацій мають протистояти та перешкоджати появі міжнародних конфліктів.

Колективна безпека – це система співробітництва держав з метою спільної боротьби проти агресії. Держави укладають між собою відповідні міжнародні договори та конвенції, положення яких є обов'язковим для дотримання. Колективна міжнародна безпека поділяється на універсальну та регіональну. Організація Північноатлантичного договору відноситься до регіональної безпеки, так як її юрисдикція поширюється на певний окремий регіон.

Результати. Основним і незмінним завданням НАТО є захист свободи і безпеки усіх членів Альянсу політичними і військовими засобами. Держави-учасниці Альянсу мають цінності та принципи, і вони стали основною метою організації: особиста свобода; демократія; права людини; верховенство права.

Крім того, основний принцип НАТО, який став підґрунтям Альянсу – це колективна оборона. Він полягає в тому, що напад на одну з держав-членів Альянсу вважається нападом на них усіх. В такому випадку, держава, на яку напали може покладатися на спроможності збройних сил інших членів організації для забезпечення основоположних потреб у галузі національної безпеки своєї країни.

Але діяльність Північноатлантичного альянсу розповсюджується і за межами регіону. Конфлікти можуть виникнути поза межами кордонів НАТО, тому міжнародна організація сприяє миру і стабільності шляхом проведення операцій із запобігання і врегулювання криз. І головне, Альянс розвиває стосунки і з іншими міжнародними організаціями по всьому світу, задля підтримання міжнародної безпеки не тільки в межах свого регіону.

Це допомагає Альянсу не тільки налагоджувати відносини з іншими організаціями, а й поширювати свої принципи поза межами своїх кордонів. Таким чином, НАТО забезпечує безпеку для країн-учасниць організації і запобігає врегулюванню криз, стабілізує посткризові ситуації і сприяє відбудові. НАТО організовує форуми, зібрання для країн, де консулює з будь-яких питань і ухвалює рішення з політичних і військових аспектів, які впливають на їхню безпеку.

Завдання НАТО у галузі безпеки викладено у Північноатлантичному договорі, але із-за того, що вони мають більш загальний характер, було створено Стратегічні концепції – це декларація цілей Альянсу. Тут детально прописані настанови щодо політичних і військових засобів, які застосовуватимуться для досягнення цілей, і вони залишаються підґрунтям для запровадження політики Альянсу.

Висновок

Завдяки діяльності НАТО між членами Альянсу виникає відчуття спільної безпеки, що сприяє стабільності не лише в євроатлантичному просторі, а поза його межами, розширюючи і розвиваючи принципи Альянсу в сфері міжнародної безпеки по всьому світу.

Принцип НАТО, який став підґрунтям Альянсу – це колективна оборона. Він полягає в тому, що напад на одну з держав-членів Альянсу вважається нападом на них усіх. З моменту свого утворення Альянс взяв на себе як суто військові, так і політичні функції. Створення системи колективної безпеки розглядається як один з найбільш ефективних засобів зменшення ризику війни у сучасних міжнародних відносинах. НАТО намагається створити такі умови, за яких жодна країна не могла б вдаватись до залякування чи тиску, спрямованих проти будь-якої іншої держави, через загрозу силою, або загрозу застосування сили.

Список використаних джерел:

1. Сироїд Т. Л. Міжнародне публічне право: підручник. Одеса: Фенікс, 2018. 744 с.
2. Бехруз Х. Н., Андрейченко С. С., М.В. Грушко та ін. Міжнародне публічне право: основи теорії : навчально-методичний посібник. Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. 252 с.
3. Мартинюк В. Роль політичної складової у процесі Євроатлантичної інтеграції України. *Історико-політичні проблеми сучасного світу: Збірник наукових статей*. Чернівецький національний університет, 2020. Т. 42. С. 57-69.
4. Марчук Є. На шляху до НАТО. Київ : Київ – Париж – Дакар, 2016. 608 с.
5. Павлюк М. Україна–НАТО: правовий аспект. *Буковинський вісник державної служби та місцевого самоврядування*. 2008. № 4. С. 41-42.
6. Юрчак М. 25 років співпраці: фактор НАТО у відносинах України та Європейського союзу. *Україна-Європа-Світ. Міжнародний збірник наукових праць*. Серія: Історія, міжнародні відносини. 2016. Вип. 17. С. 50-57.

УДК: 341.3 (043.2)

ОСОБЛИВОСТІ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДЕЙ В ПЕРІОД ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ

Діана Виграненко

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Савчук Сергій, к. ю. н., доц.

Ключові слова: збройний конфлікт, права людей, Женевські конвенції, Міжнародний Комітет Червоного Хреста, Додаткові протоколи, Загальна декларація прав людини.

Вступ. Захист цивільного населення в період збройних конфліктів є дуже важливою та необхідною задачею. Це є обов'язком держав та міжнародних організацій і також вимагає спільних зусиль для забезпечення безпеки та гідного життя всім людям, які постраждали внаслідок воєнних дій. Актуальність теми дослідження обумовлена необхідністю вивчення особливостей міжнародно-правового захисту прав людей, вивчення важливих документів, які регулюють питання захисту людей. А саме: Женевські конвенції, Додаткові протоколи до них, Загальна декларація прав людини.

Матеріалом дослідження виступило міжнародне законодавство, яке стосується захисту прав людей в період збройних конфліктів. Дане питання висвітлювалося у працях таких вітчизняних і зарубіжних дослідників, як: Р. Алямкін, Ф. Бані-Насер, М. Глушко, М. Гнатовський, Д. Коваль, О. Мережко, В. Мицик, Ж. Ж. Пікте, В. Репецький, О. Розумовський, С. В. Саяпін, Л. Тимченко, О. Тіунов, Д. Шелтон, М. Щербіна та інші. У ході дослідження застосовувались такі **методи**: аналізу, синтезу, індукції, дедукції та логічного узагальнення.

Результати. Права людини вважаються найважливішою людською цінністю, що визнається у всьому світі. Дане положення закріпилося у ключових міжнародних документах. «Визнання гідності, яка властива всім членам людської родини, і рівних та невід'ємних їх прав є основою свободи, справедливості та загального миру...» – з таких слів починається один з базових документів, який визнаний більшістю держав світу.

Загальна декларація прав людини, прийнята Генеральною Асамблеєю ООН в 1948 році. Також важливим є те, що права людини особливо вразливі під час військових конфліктів. Ключовими документами в області введення військових конфліктів є Женевські конвенції і Додаткові протоколи до них, які за своїм змістом виступають певним фундаментом в регулюванні питань захисту людей.

12 серпня 1949 року в Женеві були прийняті наступні документи:

- Конвенція про поліпшення долі поранених і хворих у регулярних арміях (Конвенція I);
- Конвенція про поліпшення долі поранених, хворих і осіб, що постраждали в корабельних аваріях, зі складу збройних сил на морі (Конвенція II);
- Конвенція про поводження з військовополоненими (Конвенція III);
- Конвенція про захист цивільного населення під час війни (Конвенція IV)

В 1977 році відбулося прийняття ще двох додаткових протоколів:

Додатковий протокол I до Женевської конвенції 1949 р., що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів. Та Додатковий протокол II до Женевської конвенції 1949 р., що стосується захисту жертв збройних конфліктів не міжнародного характеру.

Вони були прийняті внаслідок виникнення масштабного національно-визвольного руху. Конвенції застосовуються у разі оголошеної війни або будь-якого збройного конфлікту, навіть якщо одна з воюючих сторін не визнає стану війни.

Положення Женевських конвенцій є обов'язковими для країн що їх ратифікували, також нейтральних країн і тих, хто не є учасником згаданих конвенцій. Саме на Женевських конвенціях базується діяльність чисельних міжнародних організацій, які повинні сприяти дотриманню даних конвенцій та протоколів до них, зокрема, Міжнародного Комітету Червоного Хреста та Червоного Півмісяця, ключовими завданнями яких є захист життя та людської гідності громадян, що постраждали в наслідок військових конфліктів та насилля.

Дотримання прав людини в умовах військових конфліктів є досить складним в плані забезпечення в зв'язку з масштабністю військових дій.

Основними правами, щодо яких відбуваються масові порушення під час збройних конфліктів, є такі: право на життя, захист від катувань та нелюдського поводження; право на справедливий судовий розгляд; право на повагу до сімейного та особистого життя; свобода вільного пересування; право на свободу та особисту недоторканність; свобода думки, совісті та релігії; свобода мирних зібрань і асоціацій; свобода об'єднань; право на свободу слова і вираження поглядів; право власності; право на гідний рівень життя; право на освіту; протидія всім проявам дискримінації; права внутрішньо переміщених осіб; права жінок; права дітей; права людей з інвалідністю; права вразливих груп населення; право на участь в управлінні державними справами.

Найбільшою соціальною цінністю є право на життя. Будь-який каталог прав людини, що міститься в універсальних та регіональних стандартах прав людини, закріплює право на життя як фундаментальне право людини.

Також, у контексті забезпечення прав людини в умовах військових конфліктів особливого значення набуває право на отримання гуманітарної допомоги. Відповідно до положень ст. 30 Женевської конвенції (IV) про захист цивільного населення під час війни.

Ще одним порушенням прав людини, що пов'язане зі збройними конфліктами є насильницьке переміщення. Жінки, діти, люди похилого віку відчують на собі всі жахіття збройних конфліктів.

Висновок

Отже, міжнародно-правовий захист прав людей у період збройних конфліктів необхідний для запобігання порушенням прав людини та гуманітарним кризам, які можуть виникнути під час воєнних дій. Це дозволяє забезпечити захист цивільного населення, воїнів, ув'язнених осіб, дітей, жінок та інших уразливих груп від насильства, знущань та інших форм порушень прав людини.

Також, міжнародне право визначає стандарти поведінки під час конфліктів, забороняє вчинення воєнних злочинів та забезпечує доступ до гуманітарної допомоги для постраждалих. Це сприяє зменшенню страждань цивільного населення та сприяє відновленню миру та стабільності після завершення конфлікту.

Не менш важливим є сьогоднішня ситуація в Україні, а саме те, що на тимчасово окупованих територіях України грубо порушуються права людини та основоположні свободи, а саме право на життя, свободу та особисту недоторканність, право на гідне поводження та не бути підданим катуванням, жорстокому та нелюдському поводженню, право на справедливий судовий розгляд та захист від свавільного арешту і депортації, свободу пересування, політичні права, право власності, свободу думки та її вільне вираження, а також право на соціальних захист.

Список використаних джерел:

1. Алямкін Р.В. Міжнародно-правовий режим захисту прав людини під час внутрішніх збройних конфліктів. Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. 2014. № 6. С. 47–51.
2. Бані-Насер Ф. Міжнародно-правовий захист цивільного населення та інших категорій осіб під час збройних конфліктів. Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. 2015. № 6. С. 79–87.
3. Білозьоров Є. В., Кіндзера Р. І. Міжнародно-правовий захист мирного цивільного населення в умовах збройного конфлікту. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 18. Економічні науки. 2015. Випуск 30. С. 181–187
4. Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод 1950 року: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
5. Ногас Н. Міжнародний захист прав людини під час збройних конфліктів. Актуальні проблеми правознавства. № 4 (32). 2022. С. 132–136.
6. Резолюція Ради Безпеки ООН 1325 про жінок, мир та безпеку: [https://undocs.org/ru/S/RES/1325\(2000\)](https://undocs.org/ru/S/RES/1325(2000))

УДК 33.053.22:004.738.5(043.2)

ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ТА КЛАСИФІКАЦІЇ ВІРТУАЛЬНИХ АКТИВІВ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ

Ганна Воєводіна

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Юрій Волошин, д.ю.н., проф.

Ключові слова: Велика Британія, віртуальні активи, криптоактиви, токен.

Активний розвиток віртуальних активів та розширення їх користувачів по всьому світу призводять до виникнення нових типів віртуальних активів. У зв'язку з цим, виникає актуальна потреба у встановленні єдиної та уніфікованої системи класифікації віртуальних активів.

Велика Британія, займає провідну позицію у сфері регулювання віртуальних активів завдяки комплексному та ефективному підходу до цього питання. Країна забезпечує актуальність та відповідність свого законодавства швидкому технологічному розвитку у сфері віртуальних активів, зокрема нормативне визначення та класифікацію нових типів активів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питаннями правового регулювання віртуальних активів у Великій Британії займалися такі європейські вчені юристи, як С. Wronka, L Haffke, M Fromberger, P Zimmermann, опосередковано визначили класифікацію віртуальних активів S. Huang. Однак у сучасній літературі бракує досліджень, щодо комплексного правового аналізу класифікації віртуальних активів у Великій Британії.

Метою є аналіз сучасних підходів до визначення класифікації віртуальних активів у Великій Британії для створення дієвих правових механізмів їх регулювання, а також для запозичення найбільш універсального та влучного формулювання класифікації віртуальних активів, яке може бути впроваджено в законодавство України.

Перш ніж перейти до класифікації віртуальних активів, необхідно визначити понятійну основу віртуальних активів та їх закріплення в законодавстві Великої Британії. Так, законодавець ототожнює поняття «віртуальні активи», «цифрові активи» та «криптоактиви», а у законодавстві відсутнє розмежування між цими поняттями.

Відповідно до Консультаційного документу «Інформаційна довідка: технічні характеристики криптоактивів Уряду Великої Британії» під криптоактивами розуміють накопичення вартості, яке можна

передати чи обміняти цифровим способом [1]. У Консультаційному документі Казначейства Великобританії «Майбутній режим регулювання фінансових послуг для криптоактивів» зазначається, що під криптоактивом слід вважати будь-яке криптографічно захищене цифрове представлення вартості або договірних прав, які:

(а) можна передавати, зберігати або торгувати в електронному вигляді, а також

(б) використовують технологію, що підтримує запис або зберігання даних (яка може включати технологію розподіленої книги, distributed ledger technology, DLT) [2].

Далі слід зосередити увагу саме на класифікації токенів, які однією із складових віртуальних активів. Найбільш детальне дослідження видів криптоактивів та ставлення до них з боку держави у Великобританії можна знайти у Інструкції щодо криптоактивів від липня 2019 року [3] від наглядового органу з питань боротьби з відмиванням грошей і фінансуванням тероризму (AML/CTF) у сфері криптоактивів Великобританії - Управління з фінансового регулювання та нагляду (далі - FCA). Криптоактиви були розподілені на нерегульовані та регульовані, серед яких досліджувалися токени обміну, службові токени та секьюрїті токени, а також до класифікації були включені електронні гроші та стейблкоїни.

Останнім дослідженням видів криптоактивів є Консультаційний документ Казначейства Великобританії «Майбутній режим регулювання фінансових послуг для криптоактивів» 2023 року, який згадувався раніше. В його межах, крім згаданих вище, до самостійних видів криптоактивів також відносять: NFT; стейблкоїни, забезпечені фіатною валютою; токени, пов'язані з активами; токени, прив'язані до товару; токени з крипто підтримкою; алгоритмічні токени; токени управління; та фан-токени.

Токени обміну не випускаються та не підтримуються жодним центральним органом і призначені для використання як засіб обміну або для інвестиційних цілей. Вони використовують технологію DLT для підтримки запису або зберігання даних.

Службові токени надають власнику доступ до певних товарів або послуг на платформі. Вони використовують технологію DLT для підтримки запису або зберігання даних та створюються з метою конкретної інвестиції.

Секьюрїті токени — токени зі специфічними характеристиками, які надають права та зобов'язання, схожі на окремі види інвестицій, зокрема акції чи боргові інструменти.

Також FCA окремо виділяє **стейблкоїни**. Їхня мета полягає у тому, що ці токени мінімізують волатильність, оскільки вони можуть бути прив'язані до чогось, щоб мати стабільну вартість, наприклад, до фіатної валюти (що підтримується державою, наприклад, долари США) або дорогоцінних металів, таких як золото. Також було розмежування стейблкоїнів на окремі види: на токени, пов'язані з фіатом та з активами, які, у свою чергу, поділяються на пов'язані з товарами та з криптопідтримкою.

Токени, пов'язані з товарами — це підмножина токенів, пов'язаних з активами, які мають на меті підтримувати стабільну вартість відносно базової ціни товару шляхом забезпечення одним або декількома товарами чи активами реального світу, або діють як цифрове представлення базових реальних світових активів, таких як золото, власність або нафта.

Токени з криптопідтримкою — це підмножина токенів, пов'язаних з активами, які пов'язують свою вартість відношенням до інших криптоактивів. Електронні гроші, токени безпеки та стейблкоїни є регульованими видами криптоактивів.

Невзаємозамінні токени (NFT) це криптоактиви, які надають цифрові права власності на унікальний актив (наприклад, витвір цифрового мистецтва) за допомогою такої технології, як DLT, для підтримки запису або зберігання даних. NFT не надають прав або функцій, пов'язаних із секьюрїті токеном, і не функціонують як засіб платежу.

Іншим видом криптоактивів є **алгоритмічні токени** — це токени обміну, які спрямовані на підтримку стабільної ціни в основному або частково за допомогою алгоритму, який сприяє зміні попиту та пропозиції між монетою та одним або кількома криптоактивами, які її підтримують [2].

Токени управління — це підмножина службових токенів, які використовуються виключно власниками для голосування за блокчейн або рішення мережі, але не надають жодних ексклюзивних пільг чи знижок [2].

Фан-токени — це підмножина службових токенів, які надають власникам доступ до різноманітних бонусів, пов'язаних із членством уболівальників, зокрема голосування за рішення клубу, нагороди, дизайн товарів і унікальний досвід [2].

Висновок

Підсумовуючи вищезазначене, можна зробити висновок, що на даному етапі можна констатувати, що у Великій Британії вже створено основу для визначення криптоактивів як предмету правового регулювання та захисту. Зокрема уваги заслуговує те, що Великобританія поступово приходить до власного розуміння регульованих та нерегульованих криптоактивів, а також класифікує їх, орієнтуючись на розширення та деталізацію регулювання правового поля в майбутньому. Однак, як і в більшості країн, правове регулювання віртуальних активів у Великобританії все ще розвивається та знаходиться у динаміці, тому зміни та доповнення в регулюванні у майбутньому не тільки можливі, а й необхідні. Саме тому важливо продовжувати вивчення та спостереження за розвитком правового статусу віртуальних активів у Великобританії, яка також може бути прикладом для аналогічного розвитку регулювання в Україні.

Список використаних джерел:

1. Консультаційний документ Уряду Великобританії «Інформаційна довідка: технічні характеристики криптоактивів» від 11.04.2023. URL: <https://www.gov.uk/government/publications/economic-crime-and-corporate-transparency-bill-2022-factsheets/fact-sheet-cryptoassets-technical> (дата звернення: 09.02.2024).
2. Консультаційний документ Казначейства Великобританії «Майбутній режим регулювання фінансових послуг для криптоактивів. Консультація та виклик доказів» від лютого 2023 року. URL: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/1133404/TR_Privacy_edits_Future_financial_services_regulatory_regime_for_cryptoassets_vP.pdf (дата звернення: 09.02.2024).
3. Гайденс Управління з фінансового регулювання і нагляду Великобританії (FCA) «Щодо криптоактивів» від липня 2019. URL: <https://www.fca.org.uk/publication/policy/ps19-22.pdf> (дата звернення: 09.02.2024).

УДК: 502/504(100)(043.2)

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Юлія Гагин

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник - Анна Коцюруба, к.ю.н., доц.

Ключові слова: екологічна безпека, міжнародне співробітництво, забруднення навколишнього середовища.

Вступ. Актуальність теми полягає у визнанні глобального характеру екологічних проблем, які не знають кордонів і вимагають спільних зусиль різних країн та міжнародних організацій. Сучасні екологічні виклики, такі як зміна клімату, забруднення повітря та води, вимагають комплексного підходу та координації на міжнародному рівні. Міжнародне співробітництво сприяє обміну досвідом, розробці та впровадженню ефективних екологічних стандартів і технологій. Воно також важливе для розробки міжнародних правових актів, які регулюють екологічні питання на глобальному рівні, забезпечуючи юридичну основу для захисту довкілля та здоров'я людей.

Україна, як частина міжнародної спільноти, активно бере участь у міжнародному співробітництві, підписуючи та ратифікуючи міжнародні угоди, і працює над приведенням національного законодавства у відповідність до міжнародних стандартів. Це сприяє підвищенню екологічної безпеки в країні та за її межами.

Матеріалом дослідження виступив діалектичний метод для розгляду розвитку правового забезпечення екологічної безпеки, позитивістський метод для аналізу стану гарантування екологічної безпеки, загальнонаукові методи (аналіз, синтез та узагальнення) для аналізу поняття екологічної

безпеки, компаративний метод для порівняння міжнародно-правових механізмів, системний метод для виявлення проблематики дослідження, метод прогнозування для розробки перспектив поліпшення правових механізмів, юридично-догматичний метод для теоретичного визначення поняття екологічної безпеки, порівняльно-правовий метод для аналізу міжнародно-правового регулювання, нормативно-аналітичний метод для дослідження законодавства, і метод тлумачення законодавства для виявлення особливостей реалізації нормативних механізмів. Всі ці методи разом створюють міцну основу для розуміння важливості міжнародного співробітництва в забезпеченні екологічної безпеки.

Результати. Ефективне вирішення екологічних викликів, з якими стикається Україна, вимагає активної взаємодії та співпраці на міжнародному рівні. Основні причини цього полягають :

всесвітньому розмаху екологічних викликів;
перетинанні кордонів забруднюючими речовинами;
зобов'язаннях України перед міжнародними угодами щодо захисту довкілля;
потребі у спільному використанні знань та новітніх технологій, а також у привабленні закордонного капіталу.

Висновок

Отже, види міжнародного співробітництва включають розробку міжнародних угод, обмін знаннями та технологіями, спільні дослідження та проекти, а також фінансову та технічну підтримку.

Список використаних джерел:

1. Величко К.Ю., Толоч К.О. Екологічна криза як найбільший виклик світовій безпеці в умовах глобалізації. Механізми забезпечення сталого розвитку економіки: проблеми, перспективи, міжнародний досвід: матеріали I Міжнар. наук.-практ. конф., 23 квіт. 2020 р. / редкол. : О. І. Черевко [та ін.]; Харківський держ. ун-т харч. та торг. Х. : ХДУХТ, 2020. С. 211–213.

2. Грубінко А., Кучер А. Правове забезпечення екологічної безпеки в умовах військового конфлікту: міжнародний досвід і вітчизняні реалії. Тернопіль: Видавництво ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2019 р. С. 52.

3. Звіт “Жива планета – 2018: Прагнути більшого”. (2018). WWF. URL: http://awsassets.panda.org/downloads/zhyva_planeta2018.pdf (дата звернення 18.03.2024)

4. Здоровега, М. В. Роль міжнародних неурядових організацій. Міжнародні інтеграційні процеси: історичний досвід, сучасні виклики та перспективи: матеріали Міжнародної науко-во-практичної конференції. Національний університет "Львівська політехніка". (15-19). 3 жовтня 2015, Львів, Україна: Видавництво ПП "Сорока".

УДК 342.95(477) (043.2)

ВПЛИВ РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ НА ПРАВОВИЙ ПОРЯДОК

Віталій Гдичинський

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий консультант – Наталія Камінська, д.ю.н., проф.

Ключові слова: міжнародний правопорядок, режим воєнного стану, правовий порядок, права і свободи людини

Вступ. З 2014 р. перед Україною постали ряд викликів і загроз, зумовлених російською агресією проти нашої держави. Їх наслідками, як відомо, стали численні людські жертви, територіальні втрати, у т.ч. анексія АР Крим і незаконна окупація Донецької та Луганської областей (до 24 лютого 2022 р.), а згодом відкрите застосуванням збройної сили проти суверенітету, територіальної цілісності й політичної незалежності України з катастрофічними втратами, масовими порушення прав і свобод людини, знищенням об'єктів власності, критичної інфраструктури тощо. Грубі порушення міжнародного права у ХХІ ст. уже негативно вплинули на правові порядки різних рівнів, що зумовлює необхідність відповідних досліджень теоретичного і прикладного характеру, їх актуальність.

Матеріали дослідження ґрунтуються на існуючих доктринальних джерелах, міжнародно-правових актах і національному законодавстві, а також результатах деяких експертних і аналітичних розвідок. Зокрема, заявлена проблематика висвітлюється переважно у працях таких учених як М. Баймуратов, І.

Білас, В. Василенко, А. Войціховський, В. Денисов, С. Кузніченко, С. Кулик, І. Нуруллаєв, В. Пилипчук, А. Селіванов, Т. Сироїд, О. Скрипнюк, І. Хила, Н. Шаптала, Є. Щербань та ін.

При підготовці дослідження використано наступні загальнонаукові і спеціальнонаукові **методи**: аналізу, синтезу, узагальнення, діалектичний, порівняльно-правовий, системний, прогностичний тощо.

Результати. Широкомасштабне вторгнення російської федерації на територію України як нова стадія війни, яка триває вже більше десяти років, гібридна агресія рашистів спрямована проти незалежної, демократичної, унітарної, правової Української держави та існування Українського народу зумовили запровадження воєнного стану.

Закономірно, що з 2022 р. активізувались вітчизняні наукові напрацювання на дану тематику. Так, текстуальний і системно-логічний аналіз правової природи воєнного стану дає можливість відзначити такі концептуальні засади досліджуваного поняття як основу побудови його теоретико-методологічної парадигми: а) доктринальний і формально-догматичний розвиток такого правового режиму відбувається еволюційним шляхом; б) воєнний стан є особливим, тобто надзвичайним щодо звичайних умов життєдіяльності суспільства правовим режимом, його впровадження детерміноване фактичними подіями надзвичайного, загрозливого для життєво важливих національних інтересів змісту, передусім у формі акту зовнішньої агресії чи реальної загрози здійснення такого акту; в) метою його застосування є юридичне забезпечення реалізації оборони держави як її ключової зовнішньополітичної функції, що потребує тимчасового запровадження надзвичайних інституціональних механізмів і конституційних обмежень; г) основними об'єктами правової охорони при застосуванні воєнного стану є державний суверенітет і територіальна цілісність, на які завжди посягає будь-яка зовнішня збройна агресія; д) даний правовий режим з точки зору його функціональної характеристики має дихотомічний характер, що полягає у симбіотичному поєднанні двох елементів – спеціального режиму організації та діяльності системи органів і посадових осіб публічної влади та тимчасового обмеження (звуження нормативного обсягу та правових можливостей реалізації) конституційних прав та свобод людини і громадянина року [1].

На наш погляд, важливою є чітка законодавча регламентація основоположного поняття, а саме згідно зі ст. 1 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» 2015 р. «воєнний стан – це особливий правовий режим, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень» [2].

У зв'язку із введенням в Україні воєнного стану тимчасово, на період дії правового режиму воєнного стану, передбачена можливість обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина, передбачених статтями 30, 34, 38, 39, 41-44, 53, а також вводиться тимчасове обмеження прав і свобод юридичних осіб в межах та обсязі, необхідних для забезпечення можливості запровадження та здійснення заходів правового режиму воєнного стану. Разом з тим, ключові положення закріплено у статтях 3 і 19 Основного Закону України, концентруючись на відповідальності держави перед людиною за свою діяльність. Проте науковці підкреслюють неможливість в умовах збройної агресії виконання цих зобов'язань у повному обсязі. За ст. 64 Конституції в умовах воєнного або надзвичайного стану можуть встановлюватися окремі обмеження прав і свобод із зазначенням строку дії цих обмежень [3].

Водночас значення воєнного стану як особливого правового режиму проявляється у переліку надзвичайних повноважень уповноважених органів публічної влади, так як йдеться про організаційно-управлінську реакцію держави на виникнення збройної загрози її життєво важливим інтересам, конституційним засадам і цінностям. Тому можна погодитись, що одним з першочергових завдань є координація діяльності усіх органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні,

забезпечення належного виконання покладених на них завдань, функцій, зокрема, з огляду на запровадження воєнного стану [4].

Разом з тим, відзначаються прогалини й недоліки техніко-юридичних і процедурних аспектів запровадження режиму воєнного стану в Україні, окремих місцевостях, що можуть бути доволі небезпечними, впливати на права і свободи людини і громадянина, загалом існуючий правовий порядок у державі. Наприклад, процедура запровадження воєнного стану в Україні передбачає одну процесуальну дію, але кілька документів, неузгодженість положень ст. 64 Конституції України і Закону України «Про правовий режим воєнного стану». Тому обґрунтовується доцільність модернізації останнього, а також низки підзаконних актів у даній сфері [5-7].

Загалом, практика запровадження і дії правового режиму воєнного стану в Україні та інших державах демонструє значний вплив його на правові порядки різних вимірів, а саме: насамперед безпосередньо на національний, а також на міжнародний або світовий правопорядок, інтеграційний або наднаціональний правопорядок тощо.

Висновки

В умовах сьогодення перед Українською державою постала низка невідкладних завдань у зв'язку із запровадженням правового режиму воєнного стану з 2022 р., поряд з активізацією європейської та євроатлантичної інтеграції України. Практичні аспекти реалізації даних процесів демонструють певні виклики, проблеми і невідкладні завдання. Це стосується потреби модернізації законодавства, прийняття спеціального законодавства для усунення реальних і потенційних загроз державному суверенітету, територіальній цілісності, політичній незалежності, захищеності прав і свобод громадян, стабільності правового порядку, ефективного здійснення функцій оборони держави в умовах зовнішньої збройної агресії, захисту конституційного ладу, миру і безпеки.

Список використаних джерел:

- Кулик С. Правовий режим воєнного стану: теоретико-методологічні аспекти. URL: <https://slovo.nsj.gov.ua/index.php/ua/arkhiv-nomeriv/2022/1-2-38-39-2022/30-arh-2022/739-pravovij-rezhim-voennogo-stanu-teoretiko-metodologichni-aspekti> (дата звернення: 15.03.2024)
- Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 року № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>. (дата звернення: 15.03.2024)
- Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 14.03.2024)
- Камінська Н. Роль Верховної Ради України в умовах воєнного стану. *Діяльність державних органів в умовах воєнного стану*: збірник матеріалів Міжнародного науково-практичного онлайн-семінару (м. Кривий Ріг, 29 квітня 2022 року). Кривий Ріг, 2022. С. 65-67.
- Левченко А. Вплив правового режиму воєнного стану на забезпечення права на таємницю кореспонденції в Україні. URL: <https://czasopisma.marszalek.com.pl/images/pliki/cpls/2/cpls209.pdf> (дата звернення: 14.03.2024)
- Хила І. Ю. Конституційні основи обмеження прав і свобод в умовах надзвичайного стану: досвід зарубіжних країн. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2019. Вип. 2. Том 1. С. 39–44.
- Ukraine in the system of modern international legal order and European integration: problems of doctrine and practice in the context of modern humanitarian challenges (2022): collective monograph / ed. by authors. Chernivtsi: Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University, 644 p.

УДК 94(477)«20»:327.51(1-622НАТО)(043.2)

УКРАЇНА ТА НАТО: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Всеволод Головань

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Наталія Сальнікова, к.і.н., доц.

Ключові слова: Україна, НАТО, співробітництво, безпека.

Питання співпраці України та НАТО є актуальним вже досить тривалий час. На тлі повномасштабної агресії з боку РФ перейшовши зі статусу важливого у життєво необхідний.

Актуальність партнерства полягає в тому, що Україна та НАТО мають спільні стратегічні цілі, адже мають спільного ворога. Тому що геополітичне протиборство між РФ і НАТО відіграє ключову роль у безпеці Європи, де розширення НАТО сприймається Росією як загроза її національній безпеці.

Україна намагається побудувати найбільш прийнятну стратегічну модель щодо національної безпеки. Найбільш розумним і корисним з усіх точок зору рішенням є вступ до Північноатлантичного альянсу. Це пов'язано з тим, що саме НАТО – це організація, яка працює над зміцненням безпеки євроатлантичної спільноти, а Україні край важливо забезпечити мирне майбутнє, стабільність та можливість розвиватися як держава, тому неотримання статусу повноправного члена НАТО буде без перебільшень трагедією для української держави. Тому що залишитися поза блоком – значить мати постійну нависаючу загрозу. Дозволити собі нейтралітет, як от Швейцарія – не підходящий для нашої країни варіант, в силу географічного розташування, принципово інших масштабів тощо. Жодні компроміси та перемир'я з РФ не можуть надати гарантій [2].

Не дивлячись на факт, що західні країни все ще вірять в безумовне дотримання міжнародного права усіма країнами, поводять себе досить пасивно і відверто бояться ескалації, а НАТО, як і більшість міжнародних організацій потребує змін і реформ – західний світ і Північноатлантичний альянс постають єдиними існуючими в світі гарантами безпеки. А отже Україна має триматися вектору цивілізованого розвитку і співпраці.

З початку 2000-х, на фоні економічного зростання Росії, сталося відродження її імперських амбіцій та геополітичних претензій до Заходу. Співпраця між Україною та НАТО стає ключовим елементом забезпечення безпеки та стабільності в регіоні та за його межами.

До того ж партнерство є вигідним для обох сторін. Україна після вступу стане єдиною країною Альянсу з досвідом ведення повномасштабних бойових дій. Участь в миротворчих операціях, інструкторська діяльність тощо: все це стане підсиленням для усіх країн НАТО.

Розвиток стратегічного партнерства включає спільні військові навчання, обмін даними та розвідувальною інформацією, а також підтримку в сфері реформування оборонної галузі. Також підтримка демократії та прав людини є важливими аспектами співпраці між Україною та НАТО [2].

Спираючись на успіх минулих спільних ініціатив і досягнень, Україна та НАТО мають серйозний потенціал для поглиблення співпраці в різних сферах, що становить важливий елемент забезпечення мирного та стабільного майбутнього. Членство в Альянсі відповідає національним інтересам України, тому що політична і військова міць НАТО можуть захистити її незалежність і територіальну цілісність краще, ніж «примарний» статус позаблокової країни чи «фіктивного папірця» щодо гарантій безпеки, як от Будапештський меморандум [1].

Процес євроатлантичної інтеграції України постає логічним продовженням її стратегічного курсу на утвердження в суспільстві принципів демократії.

Визнання України як європейської країни ґрунтується на спільних цінностях з західним світом, включаючи розвиток демократії, прав людини, та громадянського суспільства, які є ключовими пріоритетами країни, як це підкреслено у відповідних законодавчих актах.

Таким чином, необхідно зазначити, що членство в НАТО зіграє для України важливу роль у вирішенні стратегічних завдань України, зокрема підвищить безпеку регіону, забезпечить захист національної території та надійно відверне можливі агресії з боку Росії, покращуючи обороноздатність країни. Адаптація українських військових структур до стандартів НАТО та зміцнення євроатлантичної інтеграції сприятимуть кращому захисту економічних та політичних інтересів України на міжнародній арені. Вступ до НАТО також підсилить економічну безпеку України, поліпшить умови для європейської економічної інтеграції та зміцнить вплив країни на європейську політику, що відіграватиме важливу роль у процесі приєднання до Європейського Союзу.

Список використаних джерел:

1. Operation Atlantic Resolve – Fact Sheet 2016. URL: <http://www.eucom.mil/doc/35204/operation-atlantic-resolve-fact-sheet-april-15-2016> (дата звернення: 18.03.2024).

2. Schneider A. D. U.S. and NATO naval engagement with Russia in the Black Sea: historical patterns and current prospects. URL: http://calhoun.nps.edu/bitstream/handle/10945/50477/16Sep_Schneider_Alex.pdf?sequence=1 (дата звернення: 18.03.2024).

УДК 341 (043.2)

ДИПЛОМАТИЧНІ ПРИВІЛЕЇ ТА ІМУНІТЕТИ

Марія-Ліза Гошій

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Анна Коцюруба, к.ю.н., доц.

Ключові слова: дипломатичні привілеї, дипломатичний імунітет, Віденська конвенція про дипломатичні зносини, зловживання дипломатичними привілеями та імунітетами.

Вступ. Дипломатичні привілеї та імунітети – це система спеціальних прав та пільг, що надаються дипломатичним агентам, дипломатичним представництвам та іншим учасникам дипломатичних зносин. Їхня мета – забезпечити безперебійне та ефективне функціонування дипломатії, гарантуючи дипломатам свободу та безпеку, необхідні для виконання їхніх завдань. Актуальність дослідження теми зумовлена зростанням ролі дипломатії у сучасному світі, де дипломатичні привілеї та імунітети стають все більш важливим інструментом забезпечення миру та безпеки. З одного боку, важливо забезпечити дипломатам необхідні умови для роботи, а з іншого – не допустити зловживання цими правами та пільгами.

Матеріали та методи. Дослідження ґрунтується на аналізі правових документів, зокрема на Віденській конвенції про дипломатичні зносини 1961 року, Конвенції про консульські зносини 1963 року. Також, Закони України "Про дипломатичну службу" та "Про консульську службу".

У дослідженні проведено аналіз практики застосування дипломатичних привілеїв та імунітетів, а саме: рішення міжнародних судів та арбітражів, дипломатична практика різних країн, звіти та доповіді міжнародних організацій.

Результати. Встановлено, що існують різні види дипломатичних привілеїв та імунітетів. Їх можна поділити на три основні групи, такі як - особисті привілеї та імунітети, імунітети дипломатичних представництв, функціональні привілеї та імунітети [3]. Крім того, дослідження підтвердило, що надання дипломатичних привілеїв та імунітетів ґрунтується на кількох принципах, а саме: необхідність забезпечення незалежності та ефективності дипломатії, гарантування безпеки та недоторканності дипломатів, заохочення співробітництва та взаєморозуміння між державами [1]. Також, в ході дослідження було виявлено зловживання дипломатичними привілеями та імунітетами [4]. Це призводить до негативних наслідків. Виявилось, що надмірними зловживаннями є, ухилення від сплати податків, незаконна торгівля, вчинення злочинів [4]. У зв'язку з цим для запобігання та припинення зловживань дипломатичними привілеями та імунітетами вживаються такі заходи: відмова у наданні дипломатичного статусу, вислання дипломатів, позбавлення дипломатичних привілеїв та імунітетів [5].

Висновок

Дипломатичні привілеї та імунітети – це важливий інструмент, що забезпечує ефективне функціонування дипломатії. Їх обґрунтування ґрунтується на принципі суверенітету та взаємності. Ці привілеї та імунітети гарантують дипломатам свободу та безпеку, необхідні для виконання їхніх завдань, а також сприяють розвитку мирних та дружніх відносин між державами.

Список використаних джерел:

1. Віденська конвенція про дипломатичні зносини 1961 р. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MU61K03U>
2. Віденська конвенція про консульські зносини 1963 р. URL: <https://naples.mfa.gov.ua/normativno-pravovi-akti/4978-vidensyuka-konvecija-pro-konsulysykyi-znosini>
3. Панов А. Дипломатичні привілеї та імунітети. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/7637?locale=en>
4. Михайлов О.Ю. Проблема зловживання дипломатичними привілеями та імунітетами. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/items/a171801d-bdd0-4636-bf37-2fcc784074a0>

5. Руденко І. І. Особливості користування дипломатичними привілеями та імунітетами. Правові та інституційні механізми забезпечення розвитку держави та права в умовах євроінтеграції : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (20 травня 2016 р., м. Одеса) : у 2 т. Т. 1 / відп. ред. М. В. Афанасьєва. Одеса : Юридична література, 2016. С. 447-449.

УДК 341.11 (043.2)

ПРАВО ВЕТО ТА ЙОГО ВПЛИВ НА МІЖНАРОДНІ КОНФЛІКТИ

Олександра Діденко

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник - Ольга Стрельцова, к.ю.н, доц.

Ключові слова: Право вето, Рада Безпеки ООН, Громадянська війна в Сирії, Ізраїльсько-палестинський конфлікт, Кримська криза, Міжнародна підтримка, Мир і безпека.

Право вето, яким володіють п'ять постійних членів Ради Безпеки Організації Об'єднаних Націй (РБ ООН), є важливим аспектом процесу прийняття рішень Радою. П'ятірка, до якої входять США, Росія, Китай, Франція та Велика Британія, має право накладити вето на будь-яку суттєву резолюцію, винесену на розгляд РБ ООН, незалежно від рівня міжнародної підтримки, яку вона може мати.

Нижче описано процедуру та правові наслідки застосування права вето постійними членами Ради Безпеки ООН.

Пропозиція резолюції. Будь-який член РБ ООН може запропонувати резолюцію, яка зазвичай стосується питань міжнародного миру та безпеки.

Обговорення та переговори. Перед голосуванням, як правило, відбувається період обговорення та переговорів між членами Ради. Можуть бути запропоновані поправки, щоб отримати ширшу підтримку резолюції.

Голосування. Коли рада готова проголосувати за резолюцію, кожен член ради віддає свій голос. Якщо резолюція отримує необхідну кількість голосів "за" (дев'ять з п'ятнадцяти) і не наражається на вето, вона приймається.

Право вето. Будь-який з п'яти постійних членів може використати своє право вето, щоб заблокувати прийняття резолюції, незалежно від рівня її підтримки серед інших членів. Одного вето достатньо, щоб запобігти прийняттю резолюції.

Блокування прийняття резолюції. Найбільш безпосереднім наслідком вето є недопущення прийняття резолюції Радою Безпеки ООН. Це може загальмувати або припинити зусилля, спрямовані на вирішення різних міжнародних проблем, включаючи конфлікти, гуманітарні кризи та миротворчі операції.

Політичні наслідки. застосування права вето може призвести до політичної напруженості та дипломатичних наслідків у відносинах між постійними членами та іншими країнами, особливо тими, які виступають за накладення вето на резолюцію.

Вплив на довіру до ООН. Часте застосування права вето, особливо в ситуаціях, коли резолюція має переважну міжнародну підтримку, може підірвати довіру та ефективність РБ ООН як органу, відповідального за підтримання міжнародного миру і безпеки.

Громадянська війна в Сирії. Росія і Китай неодноразово використовували своє право вето для блокування резолюцій, спрямованих на врегулювання громадянської війни в Сирії, що призвело до затяжного конфлікту і гуманітарних страждань.

Ізраїльсько-палестинський конфлікт. Сполучені Штати часто використовували своє право вето, щоб захистити Ізраїль від резолюцій, які критикують його дії на окупованих палестинських територіях, що негативно впливає на зусилля, спрямовані на вирішення конфлікту.

Кримська криза. Вето Росії на резолюцію РБ ООН щодо анексії Криму в 2014 році призвело до міжнародного засудження і подальшої ескалації напруженості між Росією і західними країнами.

Висновок

Право вето, яке мають постійні члени Ради Безпеки ООН, виявляє значний вплив на процес прийняття рішень в організації. Здатність будь-якого з п'яти країн вето вето надає їм величезну важливість у визначенні міжнародних політичних та стратегічних курсів. Використання права вето часто спричиняє політичні та дипломатичні розбіжності між країнами, а також може підірвати довіру до самої ООН як організації, відповідальної за збереження світового миру і безпеки. Події, такі як громадянська війна в Сирії, ізраїльсько-палестинський конфлікт і кримська криза, ілюструють вплив вето на міжнародну політику та геополітичні стосунки, і водночас підкреслюють потребу в пошуку компромісів та альтернативних шляхів розв'язання конфліктів.

Список використаних джерел:

1. Право вето як «ліцензія на вбивство» [Електронний ресурс]. - Режим доступу <https://armyinform.com.ua/2022/10/01/pravo-veto-yak-licenziya-na-vbyvstvo/>
2. Президентське вето в сучасних демократичних системах". Аналітична записка [Електронний ресурс]. - Режим доступу <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/politika/prezidentske-veto-v-suchasnikh-demokraticnikh-sistemakh-analitichna-zapiska>
3. Що таке право вето у яких випадках і ким воно застосовувалось [Електронний ресурс]. - Режим доступу <https://translations.com.ua/pravo-veto.html>
4. UN Security Council [Електронний ресурс]. - Режим доступу <https://www.un.org/securitycouncil/>
5. U. N. Security Council Reform and the Right of Veto (підручник) / Bardo Fassbender. - К. : Springer, 1998. – 436 с.

УДК 347.73 (043.2)

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДЕРИВАТИВНИХ КОНТРАКТІВ НА ВІРТУАЛЬНІ АКТИВИ: АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ

Микола Довгий

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Роман Мельник, д.ю.н., проф.

Ключові слова: правове регулювання, деривативні контракти, віртуальні активи, економічні явища

Вступ. Правове регулювання похідних контрактів на віртуальні активи є актуальною темою в сучасному фінансовому світі. З появою криптовалют та інших віртуальних активів з'явилася потреба у створенні ефективної правової системи, яка б регулювала ці нові фінансові інструменти. Аналіз сучасного стану правового регулювання похідних контрактів на які віртуальні активи є вхідним для розуміння проблеми, представленої в цій сфері, та пошуку шляхів їх вирішення.

Матеріали і методи. Для проведення аналізу сучасного стану правового регулювання похідних контрактів на віртуальні активи ви можете використати різні методи та матеріали. Методи – дослідження наукових статей, книг, академічних дисертацій та інших джерел, які стосуються правового регулювання похідних контрактів на віртуальні активи, ключові поняття, правові норми, виклики та регуляторні підходи, які застосовуються в різних юрисдикціях; аналіз законодавства. Матеріали – наукові статті, наукові тези, інтернет ресурси.

Результати. В останнє десятиліття ринок віртуальних активів, включаючи криптовалюту, токени, і інші форми цифрових активів, демонстрував небувалий ріст. Сьогодні віртуальні активи є об'єктивним економічним явищем і необхідно розробити оптимальні правові умови для їх розвитку. Необхідно розробити оптимальні правові умови. Через невизначеність правового статусу віртуальних активів фізичні та юридичні особи - власники віртуальних активів позбавлені ефективних способів захисту своїх майнових прав.[1, с. 202] Це сприяло зростанню інтересу до деривативних контрактів на віртуальні активи, які використовуються для хеджування, спекуляцій, або просто для отримання доступу до ринку без необхідності прямого володіння основними активами.

Однак регуляторне оточення для таких інструментів залишається складним і різноманітним в залежності від юрисдикції. Ми розглянемо сучасний стан правового регулювання деривативних контрактів на віртуальні активи, виділивши ключові виклики та напрямки розвитку. Важливо зазначити, що якщо раніше поняття «віртуальні активи» стосувалося тільки опису криптовалют, то зараз до віртуальних активів відносять активи, що відповідають, згідно з визначенням FATF, таким параметрам: мають цифровий вираз вартості; ними вільно торгують на ринку; мають чітку систему обігу та ідентифікації [2].

Основною проблемою у правовому регулюванні деривативів на віртуальні активи є відсутність єдиної класифікації цих активів. Різні країни можуть визначати віртуальні активи як валюту, фінансовий інструмент, комодиті, або ж зовсім іншу категорію, що безпосередньо впливає на регуляторні вимоги до деривативів, базованих на цих активах.

У США дві основні федеральні агенції, які займаються регулюванням деривативів на віртуальні активи, – це Комісія з цінних паперів і бірж (SEC) та Комісія з торгівлі товарними ф'ючерсами (CFTC). SEC зосереджується на деривативах, які вона класифікує як цінні папери, тоді як CFTC регулює деривативи, які вважаються комодиті. Розмежування між "цінними паперами" та "комодиті" в контексті віртуальних активів часто стає предметом дебатів і правової невизначеності.

У Європейському Союзі регулювання деривативів на віртуальні активи відбувається на рівні окремих країн-членів, але спрямоване загальноєвропейськими ініціативами, такими як Регуляція ринків фінансових інструментів (MiFID II). Недавно ЄС працює над введенням спеціалізованого регулювання для ринку криптоактивів (MiCA), яке має стандартизувати підходи до регулювання віртуальних активів та їх похідних продуктів.

У країнах Азії та Тихоокеанського регіону підходи до регулювання можуть суттєво відрізнитися. Наприклад, Японія визнає криптовалюту як законний платіжний засіб і регулює деривативи на криптоактиви, тоді як Китай має значно більш суворі обмеження на використання та торгівлю криптовалютами. Не менш розвинений фінансово-технічний ринок криптовалют вдалося створити в Китаї, де склався однозначний підхід до інтерпретації цього явища. Так, під криптовалютою в Китаї розуміється якийсь актив або віртуальний товар. Продаж цифрових грошей може обкладатися податком на додану вартість, а дохід і прибуток у криптовалюті підлягають обкладенню податком на прибуток та податком на приріст капіталу [3, с. 28]

Для подолання існуючих викликів та створення сприятливого регуляторного середовища для деривативів на віртуальні активи необхідна міжнародна співпраця та гармонізація правил. Регуляторам слід працювати над розробкою гнучких, але чітких норм, які б враховували особливості цифрових активів та забезпечували б адекватний захист інвесторів. Також важливою є підтримка інновацій та розвиток технологічних стандартів для забезпечення прозорості та безпеки ринку.

Висновок

Аналізуючи сучасний стан правового регулювання похідних контрактів на віртуальні активи, можна зробити висновок, що ця область стає все більш актуальною і складною. Віртуальні активи, такі як криптовалюти, цифрові токени та інші цифрові ресурси, набувають широкого використання та значення в економіці. Правове регулювання похідних контрактів на віртуальні активи потребує балансу між захистом інвесторів та сприянням інноваціям. Це складне завдання, яке вимагає постійного оновлення та адаптації до змін у цій динамічній галузі.

Список використаних джерел:

1. Овчаренко А.С. Правове регулювання віртуальних активів та криптовалют в Україні: сучасний стан і перспективи. Юридичний науковий електронний журнал. Вип.№4. Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого. 2020. С. 200-202.
2. Віртуальні активи в Україні. Чому потрібно легалізувати ринок віртуальних активів та які можливості це відкриває для економіки. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2020/09/1/664585> (дата звернення 15.02.2024).
3. Скрипін В. В Китаї заборонили ICO, ринок відреагував падінням котирувань всіх великих крипто валюти. ІТС.ua. 2017.URL: <https://itc.ua/news/v-kitae-zapretili-icoryinok-otreagiroyal-padeniem-kotirovok-vseh-krupnyih-kriptovalyut> (дата звернення 15.02.2024)

УДК 341.1 (043.2)

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ В МІЖНАРОДНО-ТОРГОВЕЛЬНИХ ВІДНОСИНАХ МІЖ
УКРАЇНОЮ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ

Іван Єфіменко

*Міністерство юстиції України, Київ***Ключові слова:** право СОТ, право ЄС, міжнародна торгівля.

З початку повномасштабного вторгнення Європейський Союз застосував чимало заходів для забезпечення економічної підтримки українських виробників. Зокрема, було прийнято на один рік Регламент про автономні торговельні заходи (АТЗ) вперше від 4 червня 2022 року, а пізніше подовжено ще на один рік від 5 червня 2023 року, який тимчасово встановив повний лібералізуючий режим для товарів походженням з України [1]. Так, уповноважені органи ЄС зобов'язалися не стягувати митних платежів та застосовувати обмежувальних заходів до українських товарів, аби наші вітчизняні виробники змогли наростити прибуток та оговтатися від фінансових збитків та логістичних труднощів, спричинених військовою агресією РФ. Також Рада Європейського Союзу та Європарламент планують продовжити призупинення застосування ввізних мит та квот на український експорт до ЄС ще на один рік, а саме до 5 червня 2025 року [2].

Дія АТЗ суттєво допомогла полегшити складну ситуацію, в якій опинилися українські виробники та експортери через неспровоковану та невиправдану військову агресію Росії. Однак, попри першочергову спрямованість на підтримку українського товаровиробництва та стимулювання експорту в умовах ведення війни, з часом це спричинило ряд невдоволень європейських товаровиробників, які наразі можемо спостерігати з боку наших західних сусідів, у першу чергу – Польщі. Так, польські аграрії, скаржачись на збільшений імпорт української сільськогосподарської продукції, починаючи з кінця 2023 року, вдалися до самостійного блокування українсько-польського кордону, перешкоджаючи руху вантажних автомобілів, а також товарних поїздів.

З точки зору міжнародного-торговельного права, а також права ЄС, можна стверджувати, що такі односторонні дії польських фермерів-протестувальників, які блокують кордон і не пропускають вантажні фургоны, є незаконним торговельним бар'єром, що порушує статті I, III та XI ГАТТ, ст. 35 Угоди про Асоціацію між Україною та ЄС а також виключну компетенцію у сфері комерції Європейської комісії, встановлену ст. 3(1)(e) Договору про функціонування Європейського Союзу (ДФЄС) [3-6].

У площині права Світової організації торгівлі (СОТ), принцип недискримінації є наріжним каменем багатосторонньої торговельної системи. Генеральна угода з тарифів і торгівлі (ГАТТ) забороняє членам СОТ дискримінувати імпорт з інших країн-членів за допомогою кількісних обмежень або нетарифних бар'єрів. Дії польських фермерів, які вибірково націлені на українські товари, можуть розглядатися як порушення принципів режиму найбільшого сприяння (MFN) та національного режиму (NT), закріплених у ГАТТ. До того ж ст. XI ГАТТ прямо встановлює заборону на кількісні обмеження імпорту та експорту, яку своїми діями польські протестувальники фактично створили. Аналогічна заборона щодо запровадження або зберігання в силі будь-які заборони чи обмеження або заходи еквівалентної дії щодо імпорту або експорту будь-якого товару міститься в ст. 35 Угоди про Асоціацію.

Крім того, ЄС відповідно до статті 3(1)(e) Договору про функціонування Європейського Союзу (ДФЄС), має виключну компетенцію у сфері спільної торговельної політики, яка включає торговельні відносини з країнами, що не є членами ЄС. Коли йдеться про торговельні відносини з країнами, що не є членами ЄС, такими як Україна, саме Європейська Комісія, діючи від імені союзу в цілому, має юридичну компетенцію за ст. 207 ДФЄС запроваджувати будь-які торговельно-обмежувальні заходи або вести переговори щодо торговельних угод, відповідно до процедур та принципів, встановлених в Договорі про заснування Європейського Союзу та інших законодавчих актах ЄС. Окремі країни-члени не можуть в односторонньому порядку вживати таких заходів, оскільки це підриває спільну торговельну політику ЄС.

Постає логічне запитання, як же можна уникнути та вирішити зазначену ситуацію, розблокувавши західні кордони для здійснення так необхідного постачання товарів. Враховуючи прихований

політичний аспект польських аграріїв, та підхід права ЄС і СОТ, доцільним вбачається проведення консультації Україною з іншими торговельними партнерами, щоб з'ясувати їхні занепокоєння та знайти взаємоприйнятне рішення. Натомість, поточні односторонні дії польської сторони, можуть призвести до ескалації напруженості та потенційних заходів у відповідь або суперечок у рамках СОТ, що напроцуд є небажаним в поточних економічних та політичних реаліях українсько-європейських відносин, і насамперед активному процесі євроінтеграції та проведення скринінгу законодавства.

Висновок

Підсумовуючи, ситуація на польсько-українському кордоні, де місцеві фермери блокують в'їзд українських товарів, є не виправданим торговельним бар'єром, який не відповідає законодавству ЄС та СОТ. Введення торговельно-обмежувальних заходів щодо третіх країн, таких як Україна, є виключною прерогативою Європейської Комісії. Держави-члени не можуть вживати таких заходів в односторонньому порядку. Доцільним вбачається нагальне і активне проведення низки консультацій Україною з представниками ЄК та Польщею для пошуку взаємоприйнятного рішення та розблокування кордонів.

Список використаних джерел:

1. Regulation (EU) 2023/1077 of the European Parliament and of the Council of 31 May 2023. URL : <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2023/1077> (Last accessed: 24.03.2024).
2. Ukraine: Council and Parliament reach a deal to renew EU's autonomous trade measures (press-release). URL : <https://cutt.ly/qw9RHvyQ> (Last accessed: 24.03.2024).
3. Генеральна Угода з Тарифів та Торгівлі (ГАТТ) 1994. URL : https://www.wto.org/english/docs_e/legal_e/gatt47.pdf (Last accessed: 24.03.2024).
4. Угода про застосування статті VI ГАТТ (Антидемпінгова Угода СОТ). URL : https://www.wto.org/english/docs_e/legal_e/19-adp_01_e.htm (Last accessed: 24.03.2024).
5. Договір про функціонування Європейського Союзу. URL : <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A12012E%2FTXT> (Last accessed: 24.03.2024).
6. Угода про Асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#n2820 (Last accessed: 24.03.2024).

УДК 341.231.14:344.13:341.1(043.2)

ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ ПІД ЧАС ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ ЗА МІЖНАРОДНИМ ПРАВОМ ПРАВ ЛЮДИНИ ТА МІЖНАРОДНИМ ГУМАНІТАРНИМ ПРАВОМ

Аліна Журавель, Валерія Кравченко

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Аліна Замула, к.ю.н., доц.

Ключові слова: Міжнародне гуманітарне право, збройний конфлікт, захист прав людини, геноцид, воєнні злочини, злочини проти людяності, Генеральна Асамблея, Комісія з прав людини, Рада з прав людини.

Вступ. За останні десятиліття збройні конфлікти забрали життя мільйонів цивільних осіб. Серйозні порушення міжнародного гуманітарного права та прав людини є поширеним явищем у багатьох збройних конфліктах.

За певних обставин деякі з цих порушень можуть навіть становити геноцид, воєнні злочини або злочини проти людяності. За останні 20 років уряди, повстанці, політики, дипломати, активісти, демонстранти і журналісти посилалися на міжнародне гуманітарне право та прав людини у збройних конфліктах. Вони регулярно згадуються у резолюціях Ради Безпеки Організації Об'єднаних Націй, у дискусіях Ради з прав людини Організації Об'єднаних Націй, у політичних ООН з прав людини, в дискусіях Ради ООН з прав людини, в політичних памфлетах опозиційних рухів, в доповідях неурядових організацій (НУО), в навчанні солдатів і в дипломатичних дискусіях.

Матеріали та методи. Правові акти міжнародного права людини, зокрема Загальна декларація прав людини, Конвенція про захист прав людини та основних свобод, міжнародні гуманітарні конвенції, такі як Женевські конвенції про захист жертв війни, публікації наукових статей та досліджень, що стосуються прав людини та гуманітарного права під час збройних конфліктів.

Аналіз текстів міжнародних правових документів та конвенцій для визначення захисту прав людини під час збройних конфліктів, аналіз конкретних ситуацій з порушенням прав людини під час збройних конфліктів та виявлення способів їх захисту відповідно до міжнародного права.

Результати. Міжнародне право прав людини та міжнародне гуманітарне право мають спільну мету збереження гідності та людяності кожного. Протягом багатьох років Генеральна Асамблея, Комісія з прав людини і, нещодавно Рада з прав людини вважали, що під час збройного конфлікту сторони конфлікту мають юридично обов'язкові зобов'язання щодо прав осіб, які постраждали від конфлікту. Хоча міжнародне право прав людини і міжнародне гуманітарне право відрізняються за сферою дії права людини та міжнародне гуманітарне право пропонують низку механізмів захисту осіб у збройному конфлікті, як цивільних осіб, так і тих, хто більше не беруть безпосередньої участі у бойових діях або активних учасників конфлікту.

Дійсно, як було визнано, зокрема, міжнародними та регіональними судами, а також органами Організації Об'єднаних Націй, договірними органами та ООН, договірними органами та спеціальними процедурами з прав людини, обидві системи права застосовуються до ситуацій збройного конфлікту і доповнюють один одного.

Війна - це явище, яке постійно змінюється, а отже, міжнародне право прав людини та міжнародне гуманітарне право повинні постійно адаптуватися, щоб уникнути прогалин у захисті, який вони надають. постійно адаптуватися, щоб уникнути прогалин у захисті, який вони забезпечують. Зміни права, по суті, випливають з практики різних органів, які здійснюють нагляд за дотриманням системи.

Судова практика судових органів, а також договірних органів, є важливим джерелом тлумачення і має фундаментальне значення для розвитку системи. Але правильне застосування правил і, що найважливіше, забезпечення належного захисту груп населення, які перебувають у зоні ризику вимагають глибокого розуміння того, як ці різні норми взаємодіють між собою і як вони доповнюють одна одну, щоб забезпечити найвищий можливий рівень захисту.

Що стосується взаємодоповнюваності, то і право прав людини, і міжнародне гуманітарне право взаємодоповнюють одне одного в різний спосіб. В результаті зусиль, спрямованих на забезпечення ефективного захисту прав усіх осіб в ситуаціях збройного конфлікту, низка органів та організацій системи ООН, спеціальних механізмів з прав людини, а також міжнародних Організації Об'єднаних Націй, спеціальні механізми з прав людини, а також міжнародні та регіональні суди все частіше застосовують на практиці зобов'язання та регіональні суди на практиці все частіше застосовують зобов'язання міжнародного права прав людини та міжнародного гуманітарного права у взаємодоповнюючому та взаємопідсилюючому сенсі.

Протягом багатьох років Генеральна Асамблея, Комісія з прав людини, а віднедавна і Рада з прав людини вважали, що в ситуаціях збройного конфлікту сторони конфлікту мають юридично обов'язкові зобов'язання щодо прав осіб, які постраждали від конфлікту.

У цьому відношенні як міжнародне право прав людини, так і міжнародне гуманітарне право надають широкий захист і гарантії прав осіб, які не беруть активної участі у воєнних діях. Застосування обох джерел права повинно здійснюватися у взаємодоповнюючий та взаємопідсилюючий спосіб. Це допоможе запобіганню виникненню прогалин у захисті та може сприяти діалогу зі сторонами конфлікту щодо обсягу їхніх правових зобов'язань. Крім того, взаємодоповнююче застосування обох правових норм також забезпечить необхідні елементи для притягнення до відповідальності на національному або міжнародному рівні за порушення, скоєні в ході конфлікту.

Висновки

Незважаючи на ці складнощі, послідовна практика міжнародних судів, регіональних судів з прав людини, договірних органів і спеціальних процедур Ради з прав людини чітко показує, що їх взаємодоповнюваність і взаємопідсилюючий характер сприяли створенню міцного набору юридичних зобов'язань, які широко захищають права всіх осіб, що постраждали від збройного конфлікту. Хоча

конфлікти норм неминучі - звідси важливість принципу *lex specialis* - вони є скоріше винятком, ніж правилом. Майбутній розвиток подій може включати рішення Міжнародного суду ООН, який все частіше займається застосуванням договорів з прав людини, а також подальші рішення регіональних судів з прав людини, резолюції Ради Безпеки та Ради з прав людини, а також роботу договірних органів з прав людини.

Список використаних джерел:

1. Алямкін Р.В. Міжнародно-правовий режим захисту прав людини під час внутрішніх збройних конфліктів. Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. 2014. № 6. С. 47–51.
2. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв збройних конфліктів неміжнародного характеру (Протокол II), від 8 [...] ООН; 3. Протокол Міжнародний документ від 08.06.1977. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_200
4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004
5. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права (Міжнародний пакт ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР № 2148 VIII (2148-08) від 19.10.1973 року). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#
6. Ногас Н. Міжнародний захист прав людини під час збройних конфліктів. Актуальні проблеми правознавства. № 4 (32). 2022. С. 132–136.

УДК 341:2 (043.2)

ІСЛАМСЬКЕ ПРАВО ТА ГЛОБАЛІЗАЦІЯ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ

Анастасія Іщенко

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник - Ількін Нуруллаєв, д.ю.н., проф.

Ключові слова: ісламське право, глобалізація, виклики, можливості, адаптація, сучасність, міжнародні відносини, секулярна держава, мусульманське право, ідентичність, культурна різноманітність, ісламська культура.

Вступ. У сучасному світі, де глобалізація стає все більш визначальним явищем, ісламське право зазнає впливу як викликів, так і можливостей, проблематика набуває все більшої актуальності, оскільки вона стосується не лише внутрішніх аспектів мусульманських країн, а також міжнародних відносин, культурного взаємодії та суспільних змін. Глобалізація вносить нові виклики і можливості для розвитку ісламського права, що створює потребу в дослідженнях та увазі з боку академічної спільноти та правових експертів.

Мета дослідження. Ісламське право і глобалізація становлять основні фактори, що визначають сучасні тенденції і виклики у міжнародному правовому порядку. Зростання впливу ісламських країн на світовій арені, проблеми інтеграції мусульманських спільнот у різних країнах, а також зростання культурної та економічної взаємодії між різними регіонами світу потребують нового розуміння і адаптації ісламського права до сучасних реалій. Таким чином, вивчення взаємозв'язку між ісламським правом та глобалізацією є дуже актуальним і має великий потенціал для сприяння розвитку сучасного правового світу.

Результати. У сучасному світі, де глобалізація зростає на моменті, ісламське право стикається з низкою викликів і відкриває нові можливості. Це тема, яка привертає увагу багатьох дослідників і експертів, оскільки вона стосується не лише суспільства, а й міжнародних відносин.

Для кращого розуміння цієї проблематики, необхідно розглянути деякі ключові джерела. Книга Абдуллахі Ахмеда Ан-На'іма "Islam and the Secular State: Negotiating the Future of Shari'a" проаналізує взаємодію ісламського права з секулярною державою в умовах глобалізації та висвітлює важливі аспекти адаптації ісламського права до сучасних реалій [1].

У своїй праці "Islamic Law in the Modern World" Мохаммад Хашім Камалі розглядає сучасні тенденції в ісламському праві та його вплив на глобальне суспільство. Він акцентує увагу на тому, як ісламське право пристосовується до нових викликів і відповідає потребам сучасного світу [2].

Тарік Рамадан у своїй книзі "Western Muslims and the Future of Islam" досліджує вплив глобалізації на мусульман у західних країнах та їхню роль у майбутньому ісламу. Він аналізує, як глобалізація впливає на ідентичність та практику мусульман у західних суспільствах [4].

Нарешті, важливим джерелом є праця Мухаммада Мухсіна Хана "The Translation of the Meanings of Sahih Al-Bukhari: Arabic-English", яка дозволяє краще розуміти основи ісламського права через інтерпретацію ключових текстів ісламу [3].

Висновок

У висновку слід підкреслити, що в сучасному світі ісламське право переживає вплив глобалізації, що вносить як виклики, так і можливості. Розширення впливу ісламських країн на міжнародну арену, питання інтеграції мусульманських громад у різних країнах, а також збільшення культурної та економічної взаємодії між різними регіонами світу потребують глибокого розуміння та адаптації ісламського права до сучасних умов. Дослідження зв'язку між ісламським правом та глобалізацією відкриває нові перспективи для розвитку сучасного правового порядку і потребує уваги та досліджень з боку академічної спільноти та правових експертів.

Список використаних джерел

1. An-Na'im, Abdullahi Ahmed. Islam and the Secular State: Negotiating the Future of Shari'a. [Islam and the Secular State: Negotiating the Future of Shari'a]. 2008. URL: DeGruyter. URL: https://eltearabszak.hu/wp-content/uploads/2019/01/Abdullahi-Ahmed-An-Na-im-Islam-and-the-Secular-State_-Negotiating-the-Future-of-Sharia.pdf

2. Kamali, Mohammad Hashim. Islamic Law in the Modern World. [Islamic Law in the Modern World]. 2018. URL: <https://www.jstor.org/stable/43304479>

3. Muhammad Ibn Isma'il Al-Bukhari. The Translation of the Meanings of Sahih Al-Bukhari - Arabic-English (9 Volumes). Translated by Muhammad Muhsin Khan, edited by Taqi-ud-Din Al-Hilali, Nasif Al-Ubaydi, Mahmud Hamad Nasr, Muhammad Amin Al-Misri. [The Translation of the Meanings of Sahih Al-Bukhari - Arabic-English]. Addeddate: 2015-05-12. URL: https://archive.org/details/TheTranslationOfTheMeaningsOfSahihAl-Bukhari-Arabic-English9Volumes/Sahih%20Al-Bukhari-Arabic_English_Volume-1-Ahadith-0001-875/

4. Ramadan, Tariq. Western Muslims and the Future of Islam. [Western Muslims and the Future of Islam]. 2003. URL: https://books.google.com.ua/books?hl=en&lr=&id=0eCu4nXJbUUC&oi=fnd&pg=PP13&dq=Western+Muslims+and+the+Future+of+Islam+by+Tariq+Ramadan&ots=m-gzUPJDe_&sig=36D6h550cgKquRTp-MYsMvXS0dE&redir_esc=y#v=onepage&q=Western%20Muslims%20and%20the%20Future%20of%20Islam%20by%20Tariq%20Ramadan&f=false

УДК 341:2 (043.2)

РОЛЬ ШАРІАТУ В СУЧАСНІЙ МУСУЛЬМАНСЬКІЙ ПРАВОВІЙ СИСТЕМІ

Анастасія Іщенко

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник - Ількін Нуруллаєв, д.ю.н., проф.

Ключові слова: шаріат, мусульманська правова система, традиція, адаптація, ісламське право, сучасні виклики, цінності.

Вступ. У сучасних мусульманських країнах шаріат, як важлива система права, грає велику роль у визначенні норм поведінки та правових відносин мусульман. Він встановлює права і обов'язки людей у різних сферах, таких як сімейне право, кримінальне право, фінансові відносини і багато інших. Проте, розуміння значення шаріату у сучасних правових системах потребує дослідження історичного розвитку цієї системи, її пристосування до нових викликів та розуміння впливу на життя суспільства і правову практику.

Мета дослідження. Вивчення ролі шариату в сучасних мусульманських правових системах допоможе розкрити суть і важливість цієї системи, її вплив на суспільство та правову практику, а також сприятиме розумінню можливих шляхів пристосування шариату до вимог сучасності. Тому вивчення цієї теми є вагомим для розуміння сучасного мусульманського світу та його взаємодії зі світовими правовими та культурними стандартами.

Результати. У сучасній мусульманській правовій системі роль шариату відображається у злитті традиційних цінностей та принципів ісламу з адаптацією до сучасних реалій. Згідно з джерелом "The Shari'a: History, Ethics and Law" від Мохаммеда Хашіма Камалі, шариат є не лише правовою системою, але й інтегральною складовою ісламської культури, що регулює різні аспекти життя мусульман. Дане джерело вказує на те, що шариат охоплює не лише аспекти права, але й етику, духовність та мораль, що робить його багатограним та комплексним явищем [4].

Книга "Islamic Law: Its Scope and Equity" від Імрана Ахсана Хана Нязі досліджує різноманітні аспекти шариату в сучасних мусульманських суспільствах. Зазначене джерело підтверджує, що шариат є важливим джерелом права в численних мусульманських країнах, де він використовується як основа для створення інституцій, законів і судових рішень [5].

У книзі "The Origins and Evolution of Islamic Law" Ваеля Б. Халлака наведено історичний огляд розвитку шариату, що підкреслює його постійну адаптацію до змін у суспільстві та контексті. Це підтверджує думку про те, що шариат є живою системою, яка може відповідати сучасним потребам і викликам [2].

У статті "Islamic Law in Modern Courts", авторства Хайдера Ала Хамуді, опублікованій у журналі "University of Pittsburgh Law Review", розглядається практичний вплив шариату на судові рішення у сучасних судових системах. Зазначене джерело вказує на те, що шариат та його принципи можуть бути застосовані у судовій практиці, проте з урахуванням сучасних правових стандартів і принципів [3].

У книзі "Religious Pluralism and Islamic Law: Dhimmis and Others in the Empire of Law" від Анвера М. Емона розглядаються аспекти релігійного плюралізму та взаємодії ісламського права з іншими релігійними традиціями. Це джерело висвітлює, як шариат сприймається і взаємодіє з іншими правовими системами у сучасному багатокультурному світі [1].

Висновок

Отже, через аналіз вищезгаданих джерел можна побачити, що роль шариату в сучасній мусульманській правовій системі полягає в збереженні традиційних цінностей і принципів ісламу, адаптованими до сучасних реалій, та його використанні як основи для правових інститутів, законів і судових рішень.

Список використаних джерел:

1. Emon, Anver M. Religious Pluralism and Islamic Law: Dhimmis and Others in the Empire of Law. [Religious Pluralism and Islamic Law: Dhimmis and Others in the Empire of Law]. 2012. Available at: <https://books.google.com/books?hl=en&lr=&id=wFbWEPGx7SkC> . pp. 1-150.
2. Hallaq, Wael B. The Origins and Evolution of Islamic Law. [The Origins and Evolution of Islamic Law]. 2005. Available at: <https://repository.library.georgetown.edu/handle/10822/984486>. pp. 1-50.
3. Hamoudi, Haider Ala, Cammack, Mark. Islamic Law in Modern Courts. [Islamic Law in Modern Courts]. 2018. Available at: <https://books.google.com/books?hl=en&lr=&id=7WIODwAAQBAJ> . pp. 1-100.
4. Kamali, Mohammed Hashim. The Shari'a: History, Ethics and Law. [The Shari'a: History, Ethics and Law]. 2021. URL: https://scholar.google.com/scholar?hl=en&as_sdt=0%2C5&q=Mohammed+Hashim+Kamali+The+Shari%27a%3A+History%2C+Ethics+and+Law&btnG= . pp. 1-20.
5. Nyazee, Imran Ahsan Khan. Islamic Law of Business Organization: Partnerships. [Islamic Law of Business Organization: Partnerships]. 2009. Available at: <https://www.iefpedia.com/english/wp-content/uploads/2009/10/Islamic-Law-of-Business-Organization-Partnerships-Islamabad-Reviewed-by-Mohammed-Kamali.pdf>. pp. 1-30.

УДК 004.8(477):341.987(043.2)

DEVELOPMENT OF LEGAL REGULATION OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN UKRAINE RELAYING ON EUROPEAN EXPERIENCE

Oleksandra Kazymirova

National Aviation University, Kyiv

Academic supervisor – Natalia Mushak, Doctor of Legal Sciences, Professor

Keywords: Artificial intelligence, legal regulation, legal instrument

Introduction. Currently the regulatory framework for artificial intelligence (“AI”) is an utmost necessity as together with the benefits for human prosperity and social well-being through the enhancing progress and innovation, certain applications of the AI systems can potentially pose the risks to security and human rights. This is especially relevant for Ukraine in terms of intensified use of AI since the outbreak of war by Russia [1].

Materials and methods. The subject of the research is the development of legal regulation of AI in Ukraine relying on foreign tendencies of AI governance, in particular European experience. Thus, the articles of the scholars, who this issue before is used for this paper. In particular such scholars as Tomina V. U., Mucoida R. V., Marushchak A. I., Savliya N. O., Pylypchuk G. P., Baranov O. A., Gilyaka O. S. and others. The primary methods applied to present thesis is content analysis and critical analysis.

Results. As for now, the application of AI is not regulated in Ukraine, however it gradually proceeds in this process. In 2020, the Cabinet of Ministers approved the Concept of the Development of Artificial Intelligence in Ukraine, envisaging the development and implementation of national legislation on AI. Later, the Action Plan for the Implementation of the Concept of Artificial Intelligence Development in Ukraine for 2021 – 2024 was adopted [2]. Even though these legal instruments outline the scope of application of AI in various spheres, they neither indicate ways of regulating areas in which AI can be applied nor address the issues of restrictions and prohibitions on the use of AI in Ukraine as well as the principles of responsibility for the use of AI and the consequences that the AI systems can cause. Thus, Ukraine should join the global practice of introducing ethical rules and legal regulation of the use of AI in order to protect human rights, ensure the safety of the AI systems, transparency for the public of their creation, and accountability of developers [3]. The experience of the European Union (“the EU”) is especially relevant in terms of European integration of Ukraine to the Union. In 2021, the European Commission proposed the Draft AI Act as the first EU regulatory framework for AI. In 2023 political agreement on the Draft AI Act was reached and the final text of the AI Act is expected to be formally endorsed in April 2024. The Act implies a risk-based approach, providing an internal framework for the application of the AI systems within the Union [4].

On the other hand, the development of AI regulation at international level is headed by the Council of Europe (“the CoE”) as the Organisation is deeply engaged into the elaborating a legal instrument on the development, design and application of AI systems with the worldwide effect. The negotiations on the Draft Framework Convention on Artificial Intelligence, Human Rights, Democracy and the Rule of Law envisaging basic obligations to respect human dignity, the rule of law, and democratic principles when AI is used, are currently held by the CoE and other interested non-members states [5].

Conclusions

The integration of Ukraine to the EU implies the implementation of the AI Act and harmonising its legislation with the Union’s. Even though this may be hindered by certain obstacles, Ukraine still should take into account the EU legislation while developing its own national regulation on AI. Secondly, Ukraine is a party to the Committee on AI of the CoE which develops the Convention. Thus, as a state aimed to take an active role in shaping future policies, Ukraine is supposed to sign and ratify the Convention, thus ensuring the development and application of AI based on the standards of the CoE on human rights, democracy and the rule of law.

References:

1. Tomina V. U., Mucoida R. V. Peculiarities of the use of artificial intelligence in the conditions of martial law in the territories of Ukraine. *Modern theories and improvement of world methods: materials of int. scien. and prac. Conf.*, Helsinki, June 06 – 09, 2023. P. 150 – 154
2. Marushchak A. I. The influence of international processes of regulation of artificial intelligence on the information law of Ukraine. *Scientific journal “Information and Law”*. 2023 № 4(47). P. 55 – 63

3. Savliva N. O. Peculiarities of legal regulation of artificial intelligence technologies in Ukraine and abroad: a comparative aspect. *Modern aspects of science and practice: materials of int. science conf.*, Melbourne, Nov. 30 – Dec. 3 2021. P. 573 – 574

4. Pylypchuk G. P., Baranov O. A., Gilyaka O. S. The problem of legal regulation in the field of artificial intelligence in the context of the development of legislation of the European Union. *Bulletin of the National Academy of Legal Sciences. Scientific Legal Journal*. Kyiv, 2022. No. 2. P. 35 – 62

5. Artificial Intelligence. Council of Europe Portal: website. URL: <https://www.coe.int/en/web/artificial-intelligence/cai> (access date: 15. 04. 2024)

УДК 341.3 (043.2)

РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ УГОД У ПРОЦЕСІ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ ДЕРЖАВ АНАЛІЗ ПРИКЛАДУ ПІВДЕННОЇ КОРЕЇ

В'ячеслав Кальницький

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Борис Бабін, д.ю.н., проф.

Ключові слова: міжнародні угоди, відновлення держав, повоєнне відновлення, дипломатичні відносини, Південна Корея.

Вступ. У контексті повоєнного відновлення держав міжнародні угоди грають важливу роль у встановленні правової основи та створенні умов для стабільності та розвитку країн. Приклад Південної Кореї демонструє, як міжнародні угоди впливали на її формування та реалізацію після війни.

Матеріали і методи. Для наукового обґрунтування результатів досліджень використані різні методи – системний аналіз наукових джерел з питань міжнародних угод, повоєнного відновлення та досвіду Південної Кореї; порівняльно-правовий аналіз міжнародних угод, що стосуються повоєнної відбудови; історичний аналіз досвіду повоєнного відновлення Південної Кореї. Матеріали – наукові монографії, статті та інші публікації з питань міжнародних угод, повоєнного відновлення та досвіду Південної Кореї; аналітичні матеріали дослідницьких центрів та ЗМІ.

Результати. Корея була окупована Японією до 1945 року і де-факто стала японською колонією. Протягом трьох років, до 1953 року, в Кореї тривала жорстока громадянська війна. Півострів був розділений на Корейську Народно-Демократичну Республіку на півночі та Республіку Корея на півдні. Перехід до демократії був непростим через колоніальне минуле та наслідки Трирічної війни.

Ситуація ускладнювалася не лише великою кількістю жертв і післявоєнною розрухою. Фактично, цілі галузі промисловості були або зруйновані, або залишилися на півночі Кореї. Але це не завадило країні стати одним зі світових лідерів технологічних інновацій, побудувати сильну економіку та у рекордно короткі терміни, майже за одне покоління, увійти до топ-20 країн світу за обсягом ВВП. Варто зазначити, що Південна Корея, мабуть, єдина країна у світі, яка має дуже мало природних ресурсів, таких як природний газ і нафта, і має лише один сухопутний кордон з Північною Кореєю, яка все ще має потужні укріплення та оборонні позиції. Південна Корея імпортує здебільшого рис, овочі та морепродукти з власних джерел, а решту продовольства - понад 70 відсотків - постачає з інших частин світу [1, с. 9].

Слід зазначити, що післявоєнне відновлення економіки Республіки Корея фактично розпочалося лише через сім років після завершення військових дій. Стрімке економічне зростання та вирішальні зміни в структурі національної економіки відбулися на початку 1960-х років, коли в результаті військового перевороту було встановлено авторитарний режим, а не одразу після закінчення війни, коли США почали надавати значну підтримку, і не може бути орієнтиром для України. Модель економічного відновлення Південної Кореї характеризується ефективним поєднанням ринкових механізмів, таких як конкуренція та ціноутворення, з регулюючим впливом держави.

Складовими цього поєднання є такі ключові напрямки Розробка та реалізація п'ятирічного плану соціально-економічного розвитку країни. План встановлює пріоритети, цілі та засоби їх досягнення для кожного етапу національної стратегії соціальної реконструкції. Спрямовання коштів і технологічних

ресурсів державних підприємств на високотехнологічні проекти, розвиток національної системи освіти та фінансування наукових досліджень державним і приватним секторами [2, с. 127].

Варто відзначити тісну співпрацю між вищою освітою, національними науково-дослідними установами та приватними компаніями. Вісімдесят п'ять відсотків валового внутрішнього продукту Південної Кореї створюється в міських агломераціях".

За словами експертів, промислові ланцюжки Південної Кореї побудовані дуже раціонально. Наприклад, в Пусані побудований один з провідних світових автомобільних заводів. У Пусані також знаходиться найбільший у світі автомобільний металообробний завод і багато електротехнічних компаній. Завдяки такому розташуванню, щойно вироблені автомобілі можуть відправлятися безпосередньо в країни світу з цехів, розташованих майже повністю в межах порту [3].

Міжнародні угоди відіграли важливу роль у сприянні економічному відновленню Південної Кореї. Наприклад, угода про співробітництво та економічну допомогу з Японією (1965) встановила фінансові та торговельні відносини, що сприяли індустріалізації та модернізації країни. Міжнародні угоди сприяли встановленню дипломатичних відносин та міжнародного визнання Південної Кореї. Наприклад, угода про встановлення дипломатичних відносин з Японією (1965) та угода про встановлення відносин з Республікою Китай (1992) мали важливе значення для зміцнення міжнародного статусу країни.

Міжнародні угоди також сприяли забезпеченню безпеки та стабільності в Південній Кореї. Наприклад, угода про нерозповсюдження ядерної зброї (1968) забезпечила міжнародні гарантії та підтримку для недопущення ядерної зброї на території країни.

Розквіт Кореї почався насамперед з масштабних закупівель технологій у США. Особливістю початку корейського дива стала націоналізація банківської системи, яка дозволила конгломератам контролювати кредитні операції. Поява національних проектів також перетинається з принципами корейської п'ятирічки, яка визначила розвиток корейської економіки на довгі роки: У п'ятирічному плані держава як замовник ставила завдання і контролювала їх виконання, а великі корпорації були виконавцями і отримували певні преференції [4, с. 43].

Висновки

Аналіз прикладу Південної Кореї показує, що міжнародні угоди відіграли важливу роль у процесі повоєнного відновлення держав. Вони сприяли підтримці, економічному відновленню, дипломатичним відносинам, міжнародному визнанню та забезпеченню безпеки. Цей приклад може послужити важливим досвідом для інших країн, що стикаються з відновленням після конфліктів, і підкреслює значення міжнародного співробітництва та укладання міжнародних угод у цьому процесі.

Список використаної літератури:

1. Венгер В.В., Романовська Н.І. Механізми та напрями фінансування української промисловості у повоєнний період: світовий досвід. *Науковий вісник Міжнародної асоціації науковців*. Том 1, № 3, 2022. 15 с.
2. Небрат В. Державна суб'єктність у реалізації національної програми економічної реконструкції Республіки Корея. Відбудова для розвитку: зарубіжний досвід та українські перспективи. *Частина 2. Міжнародна колективна монографія*. Роль держави у повоєнній реконструкції економіки. Київ. 2023. С. 110-129.
3. Південна Корея: економічне диво за одне покоління. URL: <https://iprosvita.com/pivdenna-koreia-ekonomichne-dyvo-za-odne-pokolinnia/> (дата звернення 24.03.2024).
4. Обіход Т.В. Подолання клановості економіки України як запорука її ефективного розвитку. *Збірка матеріалів Всеукраїнської наукової конференції «українське сьогодні - 2022: реалії війни та перспективи відновлення країни»*. Луцьк, ДонНТУ, 2022. С. 41-44.

УДК 341.2; 342.7 (043.2)

ЧИ НА ЧАСІ НОВЕЛІЗАЦІЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІНСТИТУТУ ГРОМАДЯНСТВА: МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ ТА НАЦІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ

Анастасія Камінська

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ

Науковий консультант – Наталія Камінська, д.ю.н., проф.

Ключові слова: громадянство, міжнародні стандарти, гарантії, законодавство, національна безпека.

Вступ. Враховуючи тривалу збройну агресію і вторгнення російської федерації на територію України, окупацію значної частини території Української держави і геноцид Українського народу, наша держава постала перед жорстокими викликами і загрозами. Це спричинило нові законодавчі ініціативи, включаючи пов'язані з інститутом громадянства тощо.

Матеріали дослідження базуються на існуючому доктринальному доробку, зокрема В. Боняк, А. Кавун, Н. Кінаш, К. Бугайчука, Л. Наливайко, О. Садовської, Р. Бедрія, О. Радченко, О. Скрипнюка та ін. Також джерельну основу даної роботи становлять міжнародно-правові акти і національне законодавство у даній сфері. Методологічна основа дослідження зумовлена використанням таких **методів:** аналіз, узагальнення, порівняння, синтез, систематизація, прогнозування тощо.

Результати. Безумовно, конституційно-правовий і міжнародно-правовий інститут громадянства відзначався певною стабільністю, проте із вищезгаданими подіями і запровадженням воєнного стану в Україні з 2022 р. відбулись певні зміни. Активна вимушена міграція громадян України, примусова паспортизація на тимчасово окупованих територіях України російською федерацією, на наш погляд, належать до суттєвих факторів впливу на національну безпеку держави, національну гуманітарну політику, систему і механізми забезпечення прав і свобод людини і громадянина згідно з існуючими міжнародними стандартами, дієвість гарантій їх реалізації і захисту.

Інститут громадянства, як і інститут народовладдя, є визначальними для сучасного демократичного розвитку суспільства й держави. Однак кризові періоди, які ми переживаємо, зумовлюють потребу привернення уваги науковців, законодавців та інших уповноважених владних органів, громадських неурядових організацій до їх новелізації, розробки ініціатив, внесення за потреби змін і доповнень до законодавства і т.д.

Не таємниця, що певна частина громадян України ще до початку дії правового режиму воєнного стану в Україні з 2022 р. набули громадянство інших держав [1-3] (Угорщини, Польщі, Ізраїлю, США, Канади тощо). Тому спостерігались періодичні громадські обговорення випадків множинного громадянства у високопосадовців, олігархів, що переважно негативно позначались на довірі до них суспільства, а також до державних органів, уповноважених контролювати такі випадки, реагувати і притягати винних до відповідальності. Такі ситуації потребують уваги з боку уповноважених владних органів для реагування і врегулювання.

На думку експертів і дослідників, дискусійними є ініціативи про множинне громадянство Президента, народних депутатів України. Це стосується внесення до парламенту законопроекту, спрямованого на запровадження інституту множинного громадянства в Україні. Ним передбачено ухвалення комплексних змін до законодавства та запровадження інституту множинного громадянства. Серед позитивних аспектів – надання громадянства Україні всім етнічним українцям та їхнім нащадкам з різних країн світу, крім громадян країни-агресорки. Президент підкреслив, що з початком повномасштабної агресії росії проти України багатомільйонна діаспора українців у всьому світі стала на захист інтересів нашої держави й допомагає попри сотні й тисячі кілометрів від рідної землі. Після багатьох років очікування вони нарешті мають стати українцями й за паспортом. Як запевняє глава держави, множинне громадянство буде однією з можливостей реалізації права бути українцем, за яке ми зараз боремося. [4]

Проте можна відзначити й деякі можливі негативні наслідки таких ініціатив, зокрема, у контексті призову на військову службу, мобілізацію, реалізацію низки конституційних прав і свобод громадян України. Не можна не згадати і про значний вплив успішного вирішення проблем у сфері колізій і

прогалин, що стосуються громадянства в умовах європейської і євроатлантичної інтеграції, набуття Україною членства у Європейському Союзі, подальших виборчих процесах до національних і наднаціональних представницьких органів. Важливо на цьому шляху належним чином дотримуватись міжнародних стандартів, виконувати взяті зобов'язання, не допускати дискримінації, натомість реально забезпечувати правовий зв'язок особи з державою, захист прав і свобод людини та громадянина, верховенства права, національних інтересів України і національної безпеки, збереження міжнародного миру і безпеки.

Висновки

В умовах післявоєнного відновлення і розбудови Української держави серед першочергових питань, що потребуватимуть невідкладного законодавчого регулювання, пов'язані з громадянством, реалізацією конституційно-правового статусу громадян України та інших категорій осіб. Оскільки ст. 4 Конституції України встановлено єдине громадянство [5], а зміни і доповнення до неї можливі після припинення воєнного стану, тому на часі експертне і наукове вивчення, аналіз і врахування можливих позитивних і негативних наслідків новелізації правового регулювання інституту громадянства.

Список використаних джерел:

1. Бугайчук К. Л. Деякі питання щодо позбавлення громадянства України в умовах воєнного стану. Problems of science and practice, tasks and ways to solve them: The XXVI International Scientific and Practical Conference (Helsinki, Finland, 05-08 July 2022). Helsinki, 2022. P. 107-110.
2. Дрьомов С. В. Інститут громадянства як регулятор впливу на стан забезпечення національної безпеки України. Аналітична доповідь, URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2017-12/Institut_Gromadyanstva_Print_Bleed%3D3mm-b18af.pdf (дата звернення: 21.03.2024)
3. Камінська Н.В., Бойко В.І. Міжнародно-правові стандарти захисту внутрішньо переміщених осіб. *ScienceRise: Juridical Science*, 2023. №3(25). С. 57–63.
4. Президент України ініціює ключовий законопроект, який дасть змогу запровадити інститут множинного громадянства. URL: <https://www.president.gov.ua/news/prezident-ukrayini-iniciyuue-klyuchovij-zakonoprojekt-yakij-88465> (дата звернення: 21.03.2024)
5. Конституція України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 21.03.2024)
6. Кінаш Н.Б. Реалізація загальноєвропейських принципів громадянства в Україні: конституційно-порівняльне дослідження : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. Київ. 2020. 281 с.

УДК 349.2 (043.2)

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ ДИСКРИМІНАЦІЇ У ПРАВІ НА ПРАЦЮ

Артем Кіріченко

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Олександр Вареник, д.ю.н., проф.

Ключові слова: дискримінація, Міжнародна організація праці, Європейське економічне співтовариство

Вступ. У багатьох країнах світу дискримінація в сфері зайнятості є серйозною проблемою, що порушує рівність та справедливість. Міжнародне право відіграє ключову роль у боротьбі з цією негативною тенденцією, встановлюючи стандарти та норми, спрямовані на запобігання дискримінації та забезпечення рівних можливостей для всіх. Прогрес у цій сфері пройшов декілька етапів розвитку, від концепції "рівності перед законом" до підходів, спрямованих на досягнення фактичної рівності. Різноманітні міжнародні угоди та конвенції, а також внутрішні законодавчі акти країн, підтримують цільову спрямованість до ліквідації дискримінації у всіх сферах праці та зайнятості. Давайте розглянемо як це відбувається на практиці та які інструменти використовуються для забезпечення дотримання цих принципів.

Матеріали та методи. Для наукового обґрунтування дослідження використано міжнародні правові документи ООН, Міжнародної організації праці та європейські акти, такі як Європейська

конвенція з прав людини та договори Європейського економічного співтовариства. Методологія включає аналіз текстів цих документів, порівняння положень різних нормативних актів, а також наукові статті та монографії про розвиток міжнародного права у сфері зайнятості та боротьби з дискримінацією.

Результати. Міжнародне право зробило значний внесок у викорінення дискримінації у сфері зайнятості в усьому світі, особливо щодо расових та гендерних упереджень. Воно передувало аналогічним національним законам і було схвалене різними міжнародними органами. У межах Європейського економічного співтовариства (ЄЕС) її вплив особливо помітний завдяки прямому застосуванню та верховенству законів ЄЕС над національними.

Розвиток міжнародного права щодо дискримінації у сфері зайнятості можна простежити в чотири етапи. Спочатку була прийнята концепція "рівності перед законом", але вона виявилася недосконалою, оскільки класифікувала людей на нерівні групи. Потім з'явився "диференційований підхід", спрямований на усунення необґрунтованих відмінностей у ставленні до людей. Згодом з'явився "підхід рівності можливостей", який мав на меті досягти фактичної рівності шляхом компенсації вразливих груп населення. Нарешті, "підхід рівності результатів" наголошує на проактивних заходах для подолання нерівності. Ці етапи простежуються в міжнародному правовому розвитку з 1945 року, кульмінацією якого стали основні конвенції, такі як договори ООН про расову та гендерну дискримінацію [1].

Конвенція ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок [2] демонструє глобальне прагнення до рівності. Стаття 4 дозволяє тимчасові спеціальні заходи для просування рівності, які не вважаються дискримінацією, якщо вони спрямовані на виправлення існуючої нерівності і з часом будуть поступово скасовані. Це важлива міжнародна декларація про те, що позитивні дії не суперечать принципам рівності за умови, що ці заходи є тимчасовими. У разі ратифікації без застережень, стаття 4 вбудовує у внутрішнє законодавство держави три ключові гарантії: що преференційне ставлення за ознакою раси чи статі не розглядається як порушення рівності, що такі заходи триватимуть доти, доки не будуть досягнуті цілі рівності, і що держави вживатимуть позитивних дій, необхідних для реалізації прав, викладених у Конвенції. Однак статті бракує механізмів правозастосування, керівних принципів щодо тягаря доведення та визначень прямої та непрямой дискримінації, що ускладнює її ефективне застосування.

З 1919 року Міжнародна організація праці (МОП) відіграє ключову роль у створенні договорів і рекомендацій, які встановлюють права і кодекси поведінки в трудовому законодавстві, законодавстві про соціальне забезпечення та соціальний захист. Один з таких договорів, Конвенція МОП про політику в галузі зайнятості (№ 122), забезпечує свободу вибору роботи та рівні можливості незалежно від раси, кольору шкіри, статі, релігії, політичних поглядів, національного походження чи соціального статусу [3]. Дискримінація у сфері зайнятості розглядається і забороняється Конвенцією про дискримінацію в галузі праці та занять (№ 111) та Рекомендацією до неї. Ці документи закликають до проведення національної політики, спрямованої на забезпечення рівності у сфері зайнятості, та визначають заходи для ліквідації дискримінації. Рекомендація містить вказівки щодо того, як ефективно впроваджувати цю політику.

Рада Європи прийняла два ключові документи: Європейську конвенцію з прав людини та Європейську соціальну хартію. Хоча Конвенція зосереджена на захисті політичних прав, деякі її положення стосуються трудового права, наприклад, заборона примусової праці та забезпечення свободи вираження поглядів, об'єднань і віросповідання. Конвенція гарантує право на вступ до профспілок, а Європейський суд з прав людини наголошує на захисті осіб, які не є членами профспілок. Британський Закон про профспілки і трудові відносини відповідає цим принципам, дозволяючи укладати угоди про членство в профспілці, але роблячи винятки для релігійних заперечень. Незважаючи на початкову поширеність, офіційні профспілкові угоди стали менш поширеними, а пізніші закони вимагають схвалення працівниками шляхом голосування. Однак винятки все ще існують, що знижує ефективність Соціальної хартії у боротьбі з дискримінацією через її слабкі механізми нагляду.

В Європейському економічному співтоваристві (ЄЕС) правило рівності забезпечує справедливість між громадянами та державами-членами, особливо в економічних питаннях, викладених у Римському договорі [1]. Це правило забороняє дискримінацію за національною ознакою при працевлаштуванні з метою забезпечення рівних можливостей для всіх. Положення Договору про ЄЕС гарантують рівне

ставлення до трудящих-мігрантів і стосуються гендерної рівності у сфері зайнятості. Європейський суд роз'яснив, що дискримінація у сфері зайнятості або соціальних виплат не допускається правилами ЄЕС. Крім того, стаття 119 Договору про ЄЕС вимагає рівної оплати праці для чоловіків і жінок, що забезпечується Судом ЄС. Для врегулювання потенційних ретроспективних вимог про компенсацію Суд обмежив застосування статті 119 випадками нерівного ставлення, що мали місце після певних дат. Було видано кілька директив, спрямованих на подальше сприяння рівному ставленню в рамках ЄЕС.

Висновки

Міжнародні угоди й конвенції сприяли визнанню й забезпеченню рівності в зайнятості. Вони вплинули на національне законодавство, зокрема на створення захисних заходів від дискримінації. Правила Європейського економічного співтовариства вимагають включення принципу недискримінації у національні закони. Інституції, як Європейський суд та Європейський суд з прав людини, грають ключову роль у забезпеченні дотримання цих заходів. Ця галузь права постійно розвивається, відповідаючи змінним поглядам на рівність в зайнятості.

Список використаних джерел:

1. Vogel-Polsky E. Unlawful discrimination in employment in International law and Community law: Their interrelationship with domestic law. URL: <https://digitalcommons.law.uga.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1589&context=gjicl>.
2. Руднєва О. Проблеми коментування та імплементації конвенції з ліквідації всіх форм дискримінації щодо жінок. *Юридична Україна*. 2003. № 2. С. 11–13.
3. Поліщук О. В. Міжнародна організація праці (МОП): у системі міжнародного правового регулювання трудової міграції. *Зовнішня торгівля: право та економіка*. 2006. № 6. С. 110–114.

УДК 004.946.5.056:001.895(043.2)

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ КІБЕРБЕЗПЕКИ ТА КІБЕРДИПЛОМАТІЇ ДО ЗАХИСТУ НАЦІОНАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Ірина Керекеша

Національний авіаційний університет

Науковий керівник – Роман Максимович, к.ю.н., доц.

Ключові слова: кібербезпека, захист, національні інтереси, інновації.

Вступ. Умови глобалізації створюють нові виклики для захисту національних інтересів, що вимагає пошуку інноваційних підходів. Тому розглянемо ці два напрями інноваційних стратегій та заходів, спрямованих на захист національних інтересів в умовах глобалізації. **Матеріалом** дослідження виступило міжнародне законодавство, яке стосується кібербезпеки та кібердипломатії. У ході дослідження застосовувались такі **методи:** аналізу, синтезу, індукції, логічного узагальнення.

Результати. У сучасному цифровому світі кібербезпека стає однією з найважливіших складових національної безпеки. Інноваційні підходи до кібербезпеки включають розробку та впровадження передових технологій шифрування, інтелектуальних систем виявлення загроз, а також активну кібердипломатію для співпраці та координації з іншими країнами у сфері кібербезпеки. Використання кібердипломатії є базою для підтримки національних інтересів у кіберпросторі через ведення діалогу та співпрацю з іншими країнами.

Кібербезпека включає в себе заходи та стратегії, спрямовані на захист комп'ютерних систем, мереж і даних від кіберзагроз. В контексті захисту національних інтересів, кібербезпека виявляється важливою для:

- захисту від кібератак, спрямованих на критичну інфраструктуру, економічні та військові об'єкти;
- запобігання кібершпигунству та кібервійськовим операціям, спрямованим на викрадення конфіденційної інформації та завдання шкоди національним інтересам.

Кібердипломатія використовується для підтримки національних інтересів через кіберпростір. Це включає в себе:

- діалог та співпрацю з іншими країнами у сфері кібербезпеки для спільного захисту від кіберзагроз;
- ведення переговорів та укладання міжнародних угод з кібербезпеки для забезпечення кіберстабільності та захисту від кіберзагроз.

Приклади:

- Україна активно залучається до кібердипломатії, співпрацюючи з міжнародними партнерами та організаціями з метою підвищення своєї кібербезпеки та протидії кіберзагрозам;
- США та Європейський союз регулярно проводять переговори та обмін інформацією з кібербезпеки для забезпечення спільного захисту від кіберзагроз.

Висновок

Інноваційні підходи до захисту національних інтересів в умовах глобалізації вимагають постійного вдосконалення та адаптації до змін у світовому порядку. Тільки шляхом впровадження передових технологій, розвитку кібердипломатії, активного участі в міжнародних дипломатичних процесах та розробки комплексних стратегій в усіх сферах можна забезпечити ефективний захист національних інтересів в умовах глобалізації.

Кібербезпека та кібердипломатія стали необхідними інструментами у сфері захисту національних інтересів в умовах зростаючих кіберзагроз та цифрової глобалізації. Використання цих інструментів дозволяє країнам ефективно захищати свою кіберінфраструктуру та забезпечити безпеку у кіберпросторі з метою захисту національних інтересів.

Список використаних джерел:

1. Cybersecurity Law & Policy - Lawfare: <https://www.lawfareblog.com/topic/cybersecurity-law-policy>
2. NATO Cooperative Cyber Defence Centre of Excellence. (2020). Tallinn Manual 2.0 on the International Law Applicable to Cyber Operations. Retrieved from: <https://ccdcoe.org/wp-content/uploads/2018/11/Tallinn-Manual-2.0.pdf>
3. The Significance of Cyber Diplomacy in the 21st Century - <https://bestdiplomats.org/cyber-diplomacy/>

УДК 355.1(477):502:504:341(043.2)

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЗАХИСТУ ДОВКІЛЛЯ В УМОВАХ ВІЙНИ НА ПРИКЛАДІ УКРАЇНИ

Тетяна Колеснікова

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Анна Запорозчук, к.ю.н., доц.

Ключові слова: Україна, війна, захист довкілля, міжнародне право, наслідки.

Війна становить значну загрозу довкіллю, завдаючи йому шкоди, яка може мати довгострокові та незворотні наслідки. За два роки повномасштабного вторгнення РФ нанесла шкоди українському довкіллю на майже 63 мільярди доларів США [1]. Знищення природних ресурсів, забруднення ґрунту та води, а також деградація екосистем мають значний вплив на життя людей та довкілля в цілому. Міжнародне право містить ряд норм, спрямованих на захист довкілля в умовах війни. Важливо розуміти ці норми та їх практичне застосування для забезпечення ефективного захисту довкілля.

Об'єктом дослідження є міжнародно-правові норми та механізми захисту довкілля в умовах війни. Методики досліджень включають аналіз міжнародних договорів, конвенцій, резолюцій, правових документів, а також використання наукової літератури з даної тематики. Використання інтердисциплінарного підходу дозволяє з'ясувати вплив війни на довкілля та шляхи його мінімізації.

Основною міжнародно-правовою нормою у сфері захисту довкілля під час воєнних конфліктів є *Конвенція про заборону військового чи іншого ворожого використання засобів впливу на природне середовище*, прийнята Генеральною Асамблеєю ООН 10 грудня 1976 року [2]. Конвенція забороняє державам-учасницям вдаватися до військових або інших ворожих засобів для знищення, завдання шкоди або ушкодження іншим державам-учасницям з метою впливу на природне середовище, що має широкі, довгострокові або серйозні наслідки.

Положення Конвенції були доповнені та розвинуті *Додатковим протоколом до Женевської конвенції про захист жертв міжнародних збройних конфліктів від 8 червня 1977 року* (Протокол I) [3]. Протокол I містить положення щодо захисту довкілля під час прямого збройного конфлікту. Згідно зі статтею 35 Протоколу I, забороняється застосування методів або засобів ведення війни, які мають на меті завдати широкої, довготривалої та серйозної шкоди навколишньому природному середовищу.

Римський статут Міжнародного кримінального суду був прийнятий у 1998 році і визначає основний зміст міжнародних злочинів. Хоча ні росія, ні Україна не є сторонами Римського статуту, МКС має юрисдикцію над подіями в Україні, оскільки саме в Україні були скоєні злочини, а український уряд раніше оприлюднив спеціальну заяву про визнання юрисдикції МКС. У контексті руйнування довкілля у воєнний час Римський статут визначає його як екологічний воєнний злочин, тобто "навмисні напади, знаючи, що це спричинить масштабну, довготривалу та серйозну шкоду" [4].

Висновок

Захист довкілля під час збройних конфліктів є важливою сучасною проблемою, яка потребує нагальної уваги та ефективних заходів. Війна та застосування різних видів зброї мають значний вплив на навколишнє природне середовище, що призводить до серйозних наслідків для екосистем та здоров'я людей.

Невідповідність правової бази реальним викликам захисту довкілля під час війни створює важливу потребу в розробці нових стратегій та міжнародних норм, що враховують реалії сьогодення. У цьому контексті існуючі стандарти та обмежені норми, що захищають довкілля, не забезпечують всебічного та ефективного захисту в умовах воєнного конфлікту. Необхідно активізувати зусилля для розробки компромісної, але ефективної міжнародної стратегії, спрямованої на захист екосистем у воєнний час та мінімізацію негативного впливу військових операцій на довкілля.

Список використаних джерел:

1. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України URL: <https://mepr.gov.ua/za-dva-roky-povnomasshtabnogo-vtorgnennya-rf-nanesla-shkody-ukrayinskomu-dovkillyu-na-majzhe-63-milyardy-dolariv-ssha/>. (дата звернення: 09.03.2024).
2. Конвенція про заборону військового чи будь-якого іншого ворожого використання засобів впливу на природне середовище URL: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/hostenv.shtml. (дата звернення: 09.03.2024).
3. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_199#Text. (дата звернення: 10.03.2024).
4. The Rome Statute of the International Criminal Court. 1998. URL: <https://www.icc-cpi.int/sites/default/files/RS - Eng.pdf>. (дата звернення: 10.03.2024).

УДК 341.1/.8: 342.7 (043.2)

ОСНОВНІ МІЖНАРОДНІ ДОКУМЕНТИ, ЩО ЗАКРІПЛЮЮТЬ ПРАВА ЛЮДИНИ ПРИ РІЗНИХ ВИКЛИКАХ В МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ

Владислав Коробейников

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Олександр Вареник, д.ю.н., доц.

Ключові слова: права, людини, декларація, конвенція, захист.

У сучасному світі захист прав людини визнається однією з найважливіших складових міжнародного права. Основними міжнародними документами, що закріплюють права людини, є Всеагентська декларація прав людини, Міжнародний пакт про громадянські і політичні права, Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права, Європейська конвенція з прав людини та інші.

Загальнознані норми прав людини притаманні як міжнародному, так і внутрішньодержавному праву. Вони відбивають історично досягнутий рівень демократії та гуманності суспільства на міжнародному та внутрішньодержавному рівні. Завдяки цьому, останні мають особливі юридичні

властивості. Ні міжнародний договір, ані внутрішньодержавний закон не можуть обмежити права людини. Для обґрунтування такого статусу використовується концепція природних прав людини. Зокрема, звертаючись до законодавства України, ми можемо стверджувати, що зазначене положення відображене і у національному законодавстві. Так, ст. 21 Конституції України передбачено наступне: «Права і свободи людини є невідчужуваними та непорушними».

Відповідно, конституційні права і свободи гарантуються і не можуть бути скасовані. При прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод. Це положення належить і до міжнародних договорів. Так, Статут ООН зобов'язує держави сприяти та розвивати повагу до прав людини. Будь-який договір, що принижує права людини, буде визнаний недійсним за ст. 103 Статуту, яка визначає за останнім переважаючу силу зобов'язань. Права людини, зафіксовані у Загальній декларації прав людини, є прикладом стандартів. Стандарти Загальної декларації прав людини є початковими як для міжнародного права, так і для побудови національних систем прав людини

Всеагентська декларація прав людини, прийнята Генеральною Асамблеєю ООН у 1948 році, є одним з перших і найбільш загальних документів, що гарантують права людини. Вона містить принципи, що стали основою подальшого розвитку міжнародного права в галузі прав людини.

Міжнародний пакт про громадянські і політичні права та Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права, прийняті в 1966 році, доповнюють Всеагентську декларацію та конкретизують права людини з різних сфер життя. Ці документи забезпечують громадянам право на життя, свободу слова, справедливий судовий процес, освіту, працю та інші соціальні та економічні права.

Європейська конвенція з прав людини, укладена у 1950 році, є ще одним важливим документом, який закріплює права та свободи людини в Європі. Ця конвенція стала основою для створення Європейського суду з прав людини, який вирішує справи про порушення прав людини у країнах-учасниках конвенції.

Однак, українське суспільство і держава зіштовхнулися зі значними викликами в області прав людини через глобальні та регіональні кризи. Наприклад, останні роки були важкими для України через агресію з боку Росії та конфлікт на сході країни. Ці події призвели до серйозних порушень прав людини, зокрема щодо права на життя, свободу вираження думки, безпеку та інші.

У контексті глобальних викликів та захисту національних інтересів України, можна привести конкретні приклади, які ілюструють важливість дотримання міжнародних стандартів прав людини.

Один із таких прикладів - це ситуація з правами кримських татар та інших мешканців анексованого Росією Криму. Після анексії у 2014 році, були документовані численні порушення прав цих груп національних меншин, включаючи обмеження свободи слова, релігії та обмеження доступу до освіти в рідній мові. Цей приклад демонструє, як впливає незважання на міжнародні норми на права людини під час вирішення глобальних конфліктів.

Інший приклад стосується прав журналістів та активістів у зоні конфлікту на сході України. Протягом конфлікту з бойовиками та російськими військами, були випадки фізичних нападів, залякування та обмежень у роботі представників ЗМІ та громадських організацій. Цей приклад підкреслює необхідність захисту прав журналістів та активістів, які відіграють ключову роль у забезпеченні інформаційної свободи та прозорості в умовах конфлікту.

Такі приклади вказують на важливість врахування міжнародних стандартів прав людини при вирішенні глобальних викликів, з якими стикається Україна. Повага до прав людини не лише забезпечує захист основних цінностей і свобод громадян, але й сприяє побудові стабільного та демократичного суспільства, що є ключовим фактором у досягненні національних інтересів країни.

Забезпечення національних інтересів України в умовах міжнародного права стає важливим завданням, яке вимагає балансу між захистом прав людини та державних інтересів. Україна зобов'язана дотримуватися міжнародних стандартів прав людини, але при цьому враховувати свої унікальні виклики і особливості.

Таким чином, міжнародні документи з прав людини є основою для захисту основних прав та свобод людини як на глобальному, так і на національному рівні. Україна, приймаючи участь у міжнародних

відносинах, повинна бути відповідальною за дотримання цих стандартів, що є важливим чинником у забезпеченні своїх національних інтересів у контексті глобальних викликів.

Висновок

Підбиваючи висновок, необхідно підкреслити важливість забезпечення прав людини як основи стабільного і демократичного суспільства. Глобальні виклики не повинні служити виправданням для порушень прав людини, а міжнародні стандарти мають бути дотримуваними у всіх умовах. Україна, як і інші країни, повинна продовжувати працювати над покращенням ситуації з правами людини та враховувати міжнародні норми при вирішенні своїх національних інтересів.

Список використаних джерел:

1. Права людини: міжнародно-правовий аспект. Железов О.Є. URL: https://univd.edu.ua/general/publishing/konf/20_01_2017/pdf/11.pdf
2. Права людини і збройні конфлікти. Навчальний посібник/ О. В. Сенаторова. URL: https://nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/msc_6_copy.pdf
3. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв збройних конфліктів неміжнародного характеру. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_200 (дата звернення: 10.12.2022).

УДК 341.232: (341.174(4)+341.217(4/7))(043.2)

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПОЛІТИКИ ЄС У СФЕРІ БОРОТЬБИ ЗІ ЗЛОЧИННІСТЮ В УКРАЇНІ

Вікторія Коров'янюк

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Наталія Мушак, д.ю.н., проф.

Ключові слова: боротьба зі злочинністю, ЄС, Україна.

З моменту здобуття незалежності Україна зіткнулася з необхідністю ухвалення багатьох важливих рішень, які визначали долю та подальші кроки у становленні нової незалежної держави. Одним із таких складних питань стало вирішення проблеми забезпечення дієвих механізмів боротьби зі злочинністю та участь нашої держави у зміцненні безпеки, як у регіоні, так і у світі. Молода незалежна держава на перших етапах становлення вела політику багатовекторності, яка передбачала наявність кількох перспективних напрямів співробітництва без виділення стратегічного чи основного вектора [1].

Слід зазначити, що вивчення засобів боротьби зі злочинністю на міжнародному рівні відносин після закінчення «холодної війни» загалом, і питання співробітництва ЄС у сфері міжнародної безпеки зокрема, досить широко представлені у роботах вітчизняних та зарубіжних дослідників. Серед вітчизняних авторів слід виділити роботи В. Батюка А. Іжака, А. Делінського, П. Демчука, А. Шевцова та ін. О. В. Приходько, М. А. Троїцьким, О. Розановим, Л. Хухлиндіною та іншими. До зарубіжних дослідників даної тематики необхідно віднести Дж. Беннета, С. Брауна, М. Брі, Ю. Вангера, Ф. Кемерона, Дж. Ліндлі-Френч, Меррі Е. Уайн, Н. К. фон Крейтора, Х. Ріке та багатьох інших.

Пріоритетні напрямки розвитку політики ЄС у сфері боротьби зі злочинністю в Україні включають такі аспекти [2]:

1. Координація законодавства є одним із ключових напрямів співпраці України та ЄС у сфері протидії злочинності. Цей процес передбачає інкорпорацію європейських стандартів та нормативно-правових актів, що регулюють боротьбу зі злочинністю, у вітчизняне законодавство України;

2. Обмін інформацією це важливий аспект співпраці України та ЄС у боротьбі зі злочинністю. Обмін оперативною та аналітичною інформацією дозволяє ефективно виявляти, запобігати та розслідувати злочинні діяння, вживати необхідних заходів щодо запобігання злочинним діям;

3. Спільні операції між Україною та Європейським Союзом у сфері протидії злочинності є важливим механізмом співпраці та координації дій щодо забезпечення безпеки та правопорядку. Ці операції спрямовані на спільне розкриття, розслідування та припинення кримінальних правопорушень, а також здійснення спільних заходів щодо запобігання та протидії злочинності;

4. Обмін інформацією та розвідка. У рамках спільних операцій Україна та ЄС обмінюються оперативною та аналітичною інформацією про кримінальні ситуації, осіб, організації та методи злочинної діяльності. Розвідка та аналіз інформації допомагають виявляти злочинні мережі, налагоджувати зв'язки та виявляти злочинні плани.

5. Спільні слідчо-оперативні заходи та затримання. Україна та ЄС проводять спільні розслідування кримінальної діяльності, зокрема організованої злочинності, торгівлі наркотиками, тероризму, торгівлі людьми тощо. Спільні операції з арешту дозволяють спільно затримувати та переслідувати транснаціональних злочинців.

6. Обмін досвідом та навчання. Україна бере участь у спільних навчаннях, тренуваннях і семінарах, організованих Європейським Союзом. Це дозволяє українським правоохоронним органам отримати нові знання, навички та практичний досвід у сфері боротьби зі злочинністю відповідно до європейських стандартів.

7. Координація та спільне планування. Україна та ЄС активно співпрацюють у плануванні та координації спільних операцій. Це включає встановлення спільних цілей, розподіл завдань, а також обмін інформацією та ресурсами для досягнення спільних результатів у боротьбі зі злочинністю.

8. Технічна та фінансова підтримка, яку ЄС надає Україні у сфері боротьби зі злочинністю, є важливою складовою співпраці та сприяє посиленню потенціалу українських правоохоронних органів. ЄС надає технічну допомогу для розвитку та модернізації інфраструктури правоохоронних органів в Україні. Це може включати надання сучасного обладнання, технологій та програмного забезпечення для допомоги українським правоохоронним органам у проведенні оперативно-розшукових заходів, розслідуванні злочинів, обміні інформацією тощо.

Висновок

Ефективна співпраця України з ЄС дає країні доступ до новітніх технологій, методів і практик у сфері боротьби зі злочинністю, що сприяє підвищенню професійних можливостей правоохоронних органів, підвищенню рівня безпеки та забезпеченню правопорядку в країні.

Список використаних джерел:

1. Шостко О. Ю. Проблеми порівняльно-правового аналізу та адаптації законодавства України у сфері боротьби зі злочинністю до законодавства ЄС // Питання боротьби зі злочинністю. – Харків.-2022.- Вип. 23.-С. 3-16.

2. Войціховський А. В. Міжнародне співробітництво у боротьбі зі злочинністю як пріоритетний напрямок зовнішньої політики України //Право і безпека.-2020.-№3.-С.10–14.

УДК 347.78:004.8(043.2)

РЕГУЛЮВАННЯ АВТОРСЬКОГО ПРАВА В СУЧАСНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ КРАЇН У ЗВ'ЯЗКУ З РОЗВИТКОМ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

Анастасія Коропатва

Національний авіаційний університет

Науковий керівник – Марина Головатенко, ст.викладач

Ключові слова: штучний інтелект, авторське право, Велика Британія, Україна, міжнародні організації, ЄСПЛ

Вступ. Штучний інтелект можна вважати проблемою 21 століття. Саме в цей час штучний інтелект набув швидкого розвитку в усіх сферах життя. Твори, статті написані штучним інтелектом не мають регулювання в багатьох країнах, але питання врегульовано міжнародними організаціями. Проблема правового регулювання авторського права має неабиякий вплив на захист осіб від посягання та порушення їх творів. Питання авторського права у своїх доктринах розглядають Бусол О.Ю., Андрощук Г., Лавренова Н., Абрамович Н., Уткіна М.С., О.Кривецький, І.Городиський, М.Карчевський, О. Радутний, Т. Каткова, В. Глушков, М. Амосов, О. Івахненко, Л. Калужнін, О. Кухтенко, В. Скурихін, А. Шевченко, О. Баранов, серед зарубіжних Н. Бостром, Д. Говард, А. Тюрінг, Р. Курцвейл, К. Шваб.

Матеріали. Дослідження проводилось за використання законів країн про авторське право, рішень міжнародних організацій щодо авторського права, доктрини спеціалістів у галузі авторського права та

статтей з практикою ЄСПЛ. Поняття штучний інтелект немає чіткого закріплення та захисту творів написаних штучним інтелектом на законодавчому рівні в багатьох країнах. У доктринах є багато варіантів визначення поняття «штучний інтелект». На думку Бусол О.Ю «Штучний інтелект - розуміється як здатність автоматичних систем брати на себе функції людини, вибирати й приймати оптимальні рішення на основі раніше отриманого життєвого досвіду й аналізу зовнішніх впливів» вважає «ШІ — це штучно створена людиною система, здатна обробляти інформацію, яка до неї надходить, пов'язувати її зі знаннями, якими вона вже володіє, і відповідно формувати своє уявлення про об'єкти пізнання»[3]. Визначення штучний інтелект дав Генеральний директор ВОІВ Френсіс Гаррі, на його думку «Штучний інтелект — це новий передній край цифрових технологій, і він здійснить глибокий вплив на наш світ». Слід зазначити, що більшість країн світу не мають належного законодавчого регулювання щодо функціонування штучного інтелекту [2]. У Європейському Союзі, Європарламент 13 березня 2024 року ухвалив перший у світі закон про штучний інтелект (ШІ), який має врегулювати використання технологій цього типу. Він спрямований на захист фундаментальних прав, демократії, верховенства права та стійкості навколишнього середовища від штучного інтелекту з високим ризиком, одночасно стимулюючи інновації та утверджуючи Європу як лідера в цій галузі. Регламент встановлює зобов'язання для ШІ на основі його потенційних ризиків і рівня впливу[1]. Європейський суд з прав людини розглянув справу “Centrum för rättvisa проти Швеції” (заява № 35252/08), яка стосується автоматизованого радіоелектронного перехоплення сигналів. Заявник стверджував, що під час своєї роботи за допомогою електронної пошти, телефону та факсу спілкується з особами, організаціями та компаніями у Швеції. ЄСПЛ заявив, що вплив автоматизованої радіоелектронної розвідки на захист приватності дійсно є негативним. Проте суд вважає, що такі системи важливі для національної безпеки. Результатом стало ухвалене рішення суддями, що система не має значних недоліків у своїй структурі та розвинулася достатньо, щоб мінімізувати ризик втручання у приватність та компенсувати відсутність відкритості [4]. В Україні згідно Закону України «Про авторські та суміжні права» зазначено що автором є фізична особа, яка своєю творчою працею створила цей твір. Також в статті 8 цього закону зазначено, Неоригінальні об'єкти, згенеровані комп'ютерною програмою (програмами), охороняються правом особливого роду (*suī generis*), відповідно до статті 33 цього Закону. Згідно з статтею 33 твори згенеровані комп'ютерною програмою на них не поширюються особисті не майнові права. Особи на яких будуть поширюватись права згенеровані комп'ютерною програмою їм належать майнові права або які мають ліцензійні повноваження на комп'ютерні програми. Договором можуть визначатися умови належності права особливого роду (*suī generis*) на неоригінальні об'єкти, згенеровані відповідними комп'ютерними програмами [5]. У Великій Британії з 1988 року діє закон, де зазначено, що авторство творів створених штучним інтелектом належить, особам, які створили ці системи. Таке рішення не має чіткої позитивної позиції для всіх, тому що авторство твору буде надаватись програмістам, які створили програму, а участь людини буде мінімальною на цьому будуть заробляти компанії залучаючи інвестиції в розробку штучного інтелекту. Асоціація візуальних митців Великої Британії, звернулася до уряду з проханням вжити заходів, які б забезпечити вирішувати авторам право вирішувати, чи хочуть, щоб їх автори були частиною баз даних штучних інтелектів. На думку асоціації, автори, які опублікують свої твори у вільному доступі, мають отримувати оплату, коли їх твори будуть використовуватись штучним інтелектом у наданні відповідей на запити користувачів [6].

Результати. Результатами дослідження можна вважати дані від міжнародних організацій на наддержавному рівні врегулювали питання авторського права, далі питання вже мають врегулювати держави на національному рівні.

Висновок

Питання авторського права врегульоване у країнах англо-американського права, завдяки судовій практиці та законодавчим актам, а країни романо-германського права мають розмите поняття авторського права, так як не має прицендентів щодо авторства людини чи штучного інтелекту. У зв'язку з появою законів про штучний інтелект, члени ЄС регулюють авторське право, лише питання часу. А інші країни не члени ЄС будуть врегулювати це питання самостійно користуючись вже розробками країн, які будуть лідерами у сфері регулювання авторського права.

Список використаних джерел:

1. Artificial Intelligence Act: MEPs adopt landmark law | News | European Parliament. URL: <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20240308IPR19015/artificial-intelligence-act-meps-adopt-landmark-law> (date of access: 16.03.2024).
2. Андрощук Г. Тенденції розвитку технологій штучного інтелекту: економіко-правовий аспект. Теорія і практика інтелектуальної власності. 2019. № 3. С. 84–101.
3. Бусол О. Ю. Потенційна небезпека штучного інтелекту. Інформація і право. 2015. № 2. С. 121–128.
4. Європейський суд з прав людини. Справа CENTRUM FÖR RÄTTVISA ПРОТИ ШВЕЦІЇ. Право на приватність. URL: <https://privacy.khpg.org/1604922627> (дата звернення: 17.03.2024).
5. Закон України «Про авторське право і суміжні права» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text> (дата звернення: 17.03.2024)
6. Штучний інтелект vs авторське право: закони різних країн - Юридична Газета.). Юридична газета – онлайн версія. URL: <https://yur-gazeta.com/dumka-eksperta/shtuchniy-intelekt-vs-avtorske-pravo-zakoni-riznih-krayin.html> (дата звернення: 17.03.2024)

UDC 341.171(043.2)**THE FIRST STEPS IN OPENING NEGOTIATIONS IN FUNDAMENTAL RIGHTS PART
(UKRAINE STATE OF PLAY)****Nataliia Koshel***Kyiv***Keywords:** EU, accession, negotiations, fundamental rights.

The pursuit of fundamental rights within the context of Ukraine's aspirations for European integration represents a critical juncture in its national trajectory. This research delves into the initial phases of negotiation, underscoring the significance of aligning domestic legal frameworks with the European Union's *acquis communautaire*. The impetus for this study stems from the evolving geopolitical landscape and Ukraine's commitment to the European Union's values and standards.

This study employs a qualitative analysis of Ukraine's legislative reforms, with a particular emphasis on the harmonization of its fundamental rights legislation with that of the EU. The research methodology encompasses a comparative legal analysis, utilizing both doctrinal research and case law review. Specifically, the statistical method applied involves a content analysis of legal texts to quantify the convergence between Ukrainian law and EU directives.

Accession to the European Union (EU) is a structured and multi-stage process that requires a country to meet certain political, economic, and legal criteria (Copenhagen criteria and additional ones, including those putted forward in 2020 with the updated enlargement methodology) [1].

In the wake of aggression from the Russian Federation, Ukraine submitted its application for EU membership on February 28, 2022, aligning with the Union's values and legal frameworks. Despite the turmoil, the European Commission endorsed Ukraine as a candidate on June 17, 2022, a move supported by the European Parliament's resolution on June 23, 2022, which also included Moldova and Georgia in the EU's expansion vision. That same day, the European Council confirmed Ukraine's candidate status, marking a pivotal step in its EU accession journey amidst a challenging geopolitical landscape.

Ukraine's journey towards European Union (EU) accession involves several critical steps following the attainment of candidate status. On March 12, 2024, the European Commission completed the drafting of a negotiating framework tailored for Ukraine, which is currently awaiting the EU Council's unanimous decision for the commencement of formal negotiations [2].

Prior to this, on February 21-22, 2024, explanatory meetings were conducted in Brussels to discuss the EU *Acquis*, particularly focusing on Section 23, which pertains to the "Rule of law and fundamental rights and freedoms." These meetings are instrumental in explaining the EU's legal acts and assessing Ukraine's existing laws and practices against them. The European Commission elucidated the key aspects of EU law, including the protection of fundamental rights such as children's rights, whistleblower rights, personal data protection,

procedural rights, victim rights, freedom of speech, anti-discrimination measures, Roma rights, and gender equality, among others [3].

The meetings also highlighted the EU's commitment to supporting Ukraine's efforts in aligning with EU standards, particularly in the areas of judicial reform and public administration. The EU side has expressed expectations for Ukraine to present two road maps addressing these reforms. Additionally, the need for a transition period for the approximation of certain EU laws was noted, along with Ukraine's participation in relevant EU programs.

A significant focus was placed on combating corruption, establishing productive bilateral relations with EU member states, and ensuring the involvement of all Ukrainian state authorities responsible for the legislative approximation under the negotiated section. The discussions also touched upon issues not covered during the explanatory meeting, which will be addressed in subsequent meetings under Bargaining Section 24.

The outcome of these meetings was a reaffirmed readiness from both parties to cooperate towards achieving common objectives in the realm of law and fundamental rights, with the EU assuring continued support for Ukraine's legislative harmonization process [4].

Ukraine's EU accession process entails a meticulous screening by the European Commission to evaluate readiness across various policy fields. This screening culminates in a report outlining whether Ukraine can commence negotiations or must first satisfy specific opening benchmarks. These benchmarks are prerequisites for initiating discussions in each policy area. Furthermore, Ukraine is required to present its negotiating stance, aligning with the EU's consolidated position to proceed with negotiations. Particularly for Chapters 23 and 24, which cover Judiciary and fundamental rights, and Justice, freedom, and security, respectively, the Commission advocates for the initiation of these chapters based on comprehensive action plans. The fulfillment of interim benchmarks, predicated on these action plans, is essential before establishing closing benchmarks.

Conclusion

These steps are designed to ensure that the candidate country is fully prepared to align with EU laws and standards and to implement necessary reforms. The process is thorough and requires a strong commitment from the candidate country to meet the EU's stringent criteria for membership. It reflects the EU's commitment to integration, stability, and mutual prosperity among its member states.

References:

1. European Commission. Steps towards joining. <https://commission.europa.eu/>. URL: https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/enlargement-policy/steps-towards-joining_en (date of access: 24.03.2024).
2. European pravda. Approval of Ukraine's EU accession negotiation framework faces possible delays. *European pravda*. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/eng/news/2024/03/12/7181539/> (date of access: 24.03.2024).
3. Facchi A. *An Introduction to Fundamental Rights in Europe*. Edward Elgar Publishing, 2022. 160 p.
4. *Fundamental Rights in the EU Area of Freedom, Security and Justice* / ed. by S. Iglesias Sánchez, M. González Pascual. Cambridge University Press, 2021. URL: <https://doi.org/10.1017/9781108769006> (date of access: 24.03.2024).

УДК 34.100.19 (043.2)

ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ МІЖНАРОДНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО УЧАСТІ ДІТЕЙ У ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТАХ

Назарій Криворучко

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Ольга Широкова-Мурараш, к.і.н., доц.

Ключові слова: збройний конфлікт, діти, захист дітей, вербування.

Вступ. Протягом останніх років, можна спостерігати збільшення кількості збройних конфліктів, які порушують низку міжнародно-правових норм, зокрема міжнародне гуманітарне право та права людини, де найуразливішою категорією є діти. Доволі розповсюдженою є практика залучення й

використання дітей у збройних конфліктах, яких вербують для виконання різноманітних функцій. Глобальність цієї проблеми обумовлює актуальність теми.

Матеріалом дослідження виступило міжнародне законодавство, яке стосується участі дітей у збройних конфліктах. Дане питання висвітлювалося у працях таких українських дослідників як Н. Крестовська, Баран А., Базан І. та ін. У ході дослідження застосовувались такі **методи**: аналізу, синтезу, індукції, дедукції та логічного узагальнення.

Результати. До середини ХХ ст. питання захисту прав дітей не виступало предметом регулювання міжнародного законодавства [1, с. 51]. Тільки після масштабних жертв з-поміж дітей після Другої світової війни згадане питання опинилося у центрі уваги міжнародної спільноти.

Болівійське відділення Міжнародного Комітету Червоного Хреста у 1946 р. запропонувало проєкт Конвенції про захист дітей у випадку міжнародного конфлікту чи громадянської війни, проте така ідея була відхилена, а норми, які пропонувались, були включеними до складу Четвертої Женевської конвенції 1949 р., яка була присвячена захисту цивільного населення під час війни [6, с. 175]. Прийняття у 1989 р. Конвенції про права дитини виступило істотним кроком вперед у напрямку становлення захисту прав дитини як в загальному, так і у ситуаціях збройних конфліктів. Підтвердивши положення Четвертої Женевської конвенції 1949 р. [3] й Додаткового Протоколу № 1 до Женевських конвенцій 1977 р. [2], вона стала основою захисту дітей у ситуаціях збройного конфлікту. Одним з основних положень Конвенції є вимога для держав-учасниць вживати всіх можливих заходів з метою забезпечення того, аби особи до 15 років не брали безпосередньої участі у воєнних діях [5]. Відсутність відповідності рівня врегулювання правового захисту дітей у ситуаціях збройних конфліктів викликам часу обумовила розробку й підписання Факультативного протоколу до Конвенції про права дитини у 2000 р., згідно якому держави-учасниці повинні вживати усіх можливих заходів з метою забезпечення того, аби військовослужбовці їх збройних сил, що не досягли вісімнадцяти років, не брали прямої участі у воєнних діях (ст. 1), а також не підлягали обов'язковому призову до збройних сил (ст. 2) [8].

Римський статут Міжнародного кримінального суду від 1998 р. визначає вербування або набір дітей віком до 15 років до складу збройних сил або груп чи використання останніх для активної участі у бойових діях як військовий злочин [7]. Конвенція МОП № 182 від 1999 р. прирівняла вербування дітей для використання останніх у збройних конфліктах до найгірших форм дитячої праці й зобов'язала держави-учасниці до викорінення такого ганебного явища [4]. Також протягом останніх 20 років Рада Безпеки ООН ухвалила ряд резолюцій стосовно захисту дітей, що потрапили у ситуацію збройного конфлікту [1, с. 52].

Висновок

Отже, сьогодні захист прав дітей від участі у збройних конфліктах почав бути вагомою й невід'ємною складовою порядку денного міжнародно-правової спільноти. З метою захисту фундаментальних прав й свобод дитини під час збройного конфлікту було здійснено розробку ряду норм та стандартів, які сформували міжнародну нормативно-правову базу для захисту дітей від участі у збройних конфліктах, проте фіксація фактів подальшого залучення дітей до збройних конфліктів сьогодні свідчить про недосконалість механізму міжнародно-правового регулювання у даній сфері.

Список використаних джерел:

1. Баран А., Базан І. Щодо питання міжнародно-правових механізмів захисту прав дітей під час збройних конфліктів. *Актуальні проблеми правознавства* : збірник наукових праць / ред. В. М. Слома та ін. Тернопіль : ЗУНУ, 2022. Вип. 3. С. 50-54.
2. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I) від 08.06.1977 р. № 995_199. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_199#Text (дата звернення: 14.03.2024)
3. Женевська конвенція про захист цивільного населення під час війни від 12.08.1949 р. № 995_154. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_154#Text (дата звернення: 14.03.2024)
4. Конвенція МОП № 182 від 17.06.1999 р. № 993_166. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_166#Text (дата звернення: 14.03.2024)
5. Конвенція про права дитини від 20.11.1989 р. № 995_021. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text (дата звернення: 14.03.2024)

6. Крестовська Н. М. Дитина і зброя: історико-правові аспекти. *Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти*. 2018. № 1. С. 164–174.

7. Римський Статут Міжнародного Кримінального Суду від 17.07.1998 р. № 995_588. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_588#Text (дата звернення: 14.03.2024)

8. Факультативний протокол до Конвенції про права дитини щодо участі дітей у збройних конфліктах від 01.01.2000 р. № 995_795. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_795#Text (дата звернення: 14.03.2024)

УДК 341.171(043.2)

ПИТАННЯ ОСНОВНИХ ОЗНАК ПРАВОНАСТУПНИЦТВА В ПРАВІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Михайло Куян

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Ольга Стрельцова, д.ю.н., проф.

Ключові слова: Європейський Союз, правонаступництво, інституційне правонаступництво.

В контексті перспектив набуття Україною членства в Європейському Союзі важливе значення має дослідження змісту і характеру відносин правонаступництва в ЄС, виділення основних ознак цього явища. Це сприяє формуванню теорії правонаступництва та дає можливість прогнозувати перспективи правотворчих ініціатив в Європейському Союзі.

В методологічному плані таке дослідження має ґрунтуватися на аналізі змін в установчих договорах Співтовариств і ЄС, генезису його інституцій та з'ясування правової природи самого Європейського Союзу.

Зауважимо, що інститут наступництва в ЄС не є змістовно тотожним щодо правонаступництва у міжнародному праві й положень Віденських конвенцій про правонаступництво. Адже праву ЄС притаманний динамічний розвиток, який зумовлений перманентним характером правовідносин наступництва в Європейському Союзі.

Попередньо нами було виділено три основні види правовідносин наступництва в Європейському Союзі [1]. Перший вид правонаступництва слід пов'язати з поетапним заснуванням європейських інтеграційних організацій і їх реформуванням, оскільки згідно положень Лісабонського договору, Союз замінив та став правонаступником Європейського Співтовариства. правонаступництво на рівні інститутів (інституцій) ЄС є ще одним видом відносин правонаступництва в Європейському Союзі. Найбільш складним з огляду на юридичні підстави, є третій вид правонаступництва, що відбувається на рівні держави-члени – Європейський Союз. Про нього можна вести мову у зв'язку із набуттям членства у ЄС новими державами. При цьому, відповідно до положень ст. 351 Договору про функціонування Європейського Союзу [2], утверджується відсутність правонаступництва Європейського Союзу щодо міжнародних угод, укладених державами-членами до їх вступу до Союзу.

Таким чином, на відміну від правонаступництва в міжнародному праві відсутня як така проблема розриву міжнародних зобов'язань держав-членів у зв'язку з набуттям ними членства в ЄС. Але, попри збереження державами-членами їх суверенного статусу, зміст їх правосуб'єктності зазнає певних змін, передусім через недостатню визначеність та широту повноважень ЄС, яка проте обмежена принципами субсидіарності і пропорційності.

Нерозривність юридичної і фактичної складових правонаступництва у ЄС є ще однією його характерною рисою. При цьому фактична складова (succession in fact), не є ситуацією переходу (передачі) певної території держави-члена Європейському Союзі, натомість є поширенням його юрисдикції (юрисдикції інститутів) на відповідну територію держави-члена. Юридична складова (succession in law) полягає у відповідній передачі прав і обов'язків державами-членами Європейському Союзі, але в певних, хоча й невизначених межах для цілей Союзу.

Дуалізм ідентичності є характерною рисою правонаступництва в ЄС. Держави-члени зберігаючи свою ідентичність, набувають додаткової, союзної ідентичності й Європейський Союз формує власну ідентичність за рахунок держав-членів. Зокрема, це виявляється в інституті громадянства Союзу, що є

додатковим до національного громадянства, не замінюючи його. Інститут політичних партій на європейському рівні й визначена у статті 10 (4) Договору про Європейський Союз їх ключова функція «сприяння формуванню європейської політичної свідомості та вираженню політичної волі громадян Союзу» засвідчує розвиток європейського громадянського суспільства поряд з громадським суспільством в кожній державі-члені ЄС.

Інститут правонаступництва в Європейському Союзі поєднує національні, наднаціональні і міжнародні (міжурядові) чинники, що найбільше проявляється в інституційній структурі ЄС. Ґрунтовно, особливості інституційної структури ЄС досліджуються Матіасом Руффертом (Matthias Ruffert), яким, зокрема, зверталася увага на питання національного, наднаціонального і міжурядового в інституційній структурі ЄС загалом [3]. На нашу думку, ці аспекти мають значення для розуміння специфіки правонаступництва в ЄС. Зокрема, йдеться про відповідність інституційної структури вимогам демократичного режиму (функціонування Союзу ґрупується на представницькій демократії); подвійне демократичне представництво (в Європейській Раді держави-члени представлені главами держав або урядів, в Раді - урядовими міністрами, які є підзвітні національним парламентам; міжурядовий характер Європейської Ради; наднаціональну природу Європейської комісії, Європейського центрального банку тощо.

Висновки

Підсумовуючи, маємо підстави для твердження про особливу природу і зміст інституту правонаступництва в праві ЄС, яка потребує до дослідницької уваги, враховуючи її теоретичне і практичне значення.

Список використаних джерел:

1. Куян М.В. Питання видів і юридичних підстав правонаступництва в праві Європейського Союзу. Часопис Київського університету права. 2023. № 3. С. 218-223.
2. Консолідовані версії Договору про Європейський Союз та Договору про функціонування Європейського Союзу. Консолідовані версії станом на 20.03.2010. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b06#Text
3. Matthias Ruffert. EU Institutional Framework. The Oxford Encyclopedia of EU Law [OEEUL], January 2022. URL: <https://opil.ouplaw.com/display/10.1093/law-oeul/law-oeul-e45>

УДК 342.7(043.2)

КОНВЕНЦІЯ ПРО КІБЕРЗЛОЧИННІСТЬ («БУДАПЕШТСЬКА КОНВЕНЦІЯ») В УМОВАХ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ УКРАЇНИ

Анастасія Луцькова

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Роман Максимович, к.ю.н., доц.

Ключові слова: Україна, Глобальні виклики, Міжнародне право, Національні інтереси, Територіальна цілісність, Транснаціональна злочинність, Кібербезпека, Енергетична безпека, Екологічна безпека, Міграційні процеси, Демократія, Правова держава, Міжнародна економічна співпраця

Вступ. В сучасному цифровому світі кібербезпека стає однією з ключових складових національної безпеки для багатьох країн, включаючи Україну. З метою захисту своїх національних інтересів та ефективного протидії кіберзлочинності, Україна долучилася до "Будапештської конвенції про кіберзлочинність". У цьому контексті важливо проаналізувати, як впровадження положень конвенції впливає на забезпечення кібербезпеки та захист національних інтересів України.

Матеріали та методи. У даному дослідженні використовувалися різноманітні джерела, включаючи міжнародні документи, законодавство України у сфері кібербезпеки, аналітичні звіти, наукові публікації та офіційні заяви. Методи порівняльного аналізу та контент-аналізу дозволили систематизувати інформацію та зробити висновки щодо впливу "Будапештської конвенції" на кібербезпеку України.

Результати. У результаті впровадження положень "Будапештської конвенції" Україна досягла значних досягнень у сфері кібербезпеки та захисту національних інтересів. Дослідження показує, що країна активно зміцнює свої кіберні оборонні потенціали та здатність реагувати на кіберзагрози. Україна впроваджує ряд заходів для забезпечення кібербезпеки на національному рівні. Ці заходи включають у себе створення спеціалізованих центрів кібербезпеки, розробку та впровадження національних кіберні стратегій, підвищення кіберні грамотності населення та навчання спеціалістів у сфері кібербезпеки. Додатково, "Будапештська конвенція" допомагає Україні покращити міжнародну співпрацю в цій області. Країна активно співпрацює з іншими державами-учасницями конвенції у обміні інформацією про кіберзагрози та використовує механізми конвенції для спільних розслідувань кіберінцидентів. Значним досягненням України є здатність ефективно реагувати на кібератаки, які є загрозою для національної безпеки. Швидка та координована реакція українських кіберні служб дозволяє мінімізувати шкоду, завдану кіберзлочинцями, та швидко відновити нормальне функціонування критичних інфраструктур.

Отже, результати дослідження свідчать про позитивний вплив "Будапештської конвенції" на забезпечення кібербезпеки та захист національних інтересів України, підкреслюючи важливість міжнародної співпраці в цій сфері.

Висновки

«Будапештська конвенція» відіграє ключову роль у забезпеченні кібербезпеки України та захисті її національних інтересів. Впровадження положень конвенції дозволяє Україні активно брати участь у міжнародних зусиллях з протидії кіберзлочинності та зміцнювати своє позиціонування як сучасної кіберні держави.

Список використаних джерел:

1. Convention on Cybercrime: Protocol on Xenophobia and Racism Second Protocol on Enhanced Cooperation and Disclosure of Electronic Evidence. URL: <https://rm.coe.int/booklets-bc-2-protocols-guidance-notes-en-2022/1680a6992>
2. Законодавство України у сфері кібербезпеки. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_575#Text
3. Оперативний центр реагування на кіберінциденти Державного центру кіберзахисту Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України URL: <https://scpc.gov.ua/api/files/22c75b41-d1d8-4da6-bd46-fa5489af9cbe>

УДК 005.8(043.2)

КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КІБЕРБЕЗПЕКИ: ВІД ТЕХНІЧНИХ ЗАХОДІВ ДО МІЖНАРОДНОГО ПРАВА ТА СОЦІАЛЬНОЇ ДЕРЖАВИ

Анастасія Луцькова

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник - Роман Максимович, к.ю.н, доц.

Вступ. У зв'язку зі стрімким розвитком інформаційних технологій та зростанням кіберзагроз, питання кібербезпеки стає надзвичайно актуальним для сучасного суспільства. Кібербезпека визначається як рівень захисту важливих інтересів людей, суспільства та держави у контексті використання інформаційних технологій. Для ефективного забезпечення кібербезпеки необхідно вдосконалення стратегій та методів управління цими ризиками.

Матеріали та методи. У даному дослідженні були проаналізовані різні аспекти кібербезпеки та шляхи її забезпечення. Для цього використовувалися відповідні теоретичні джерела, законодавство у сфері кібербезпеки, а також практичний досвід країн, які активно впроваджують заходи для захисту від кіберзагроз.

Результати. Проведений аналіз виявив кілька ключових результатів, які відображають сучасний стан та вимоги до забезпечення кібербезпеки.

Комплексний підхід до захисту: встановлено, що ефективна кібербезпека потребує комплексного підходу, який охоплює як технічні, так і організаційні заходи. Недостатність однієї з галузей захисту може створити вразливості для кібератак.

Потреба у вдосконаленні координації: Досягнення оптимального рівня кібербезпеки вимагає ефективної координації між різними секторами суспільства, включаючи урядові органи, приватні компанії та громадські організації. Безперервний обмін інформацією та спільні дії можуть значно підвищити рівень захисту.

Зростання кіберграмотності: Виявлено, що одним із найважливіших елементів кібербезпеки є кіберграмотність населення. Люди повинні бути освічені щодо потенційних загроз та заходів захисту, що дозволить їм бути більш свідомими та обережними в онлайн-середовищі.

Постійне оновлення заходів захисту: Зрозуміло, що кіберзагрози постійно еволюціонують, тому інструменти та методи захисту також повинні постійно оновлюватись. Регулярне оновлення програмного забезпечення, використання передових технологій шифрування та впровадження сучасних методів виявлення загроз є важливими складовими ефективної кібербезпеки.

Міжнародне співробітництво: Результати дослідження підтверджують необхідність міжнародного співробітництва в сфері кібербезпеки. Кіберзагрози не зупиняються на національних кордонах, тому спільні дії між країнами є важливим елементом боротьби з цими загрозами.

Узагальнюючи, результати дослідження свідчать про необхідність системного та комплексного підходу до забезпечення кібербезпеки, який враховує технічні, організаційні та людські аспекти. Тільки шляхом спільних зусиль урядових та нероздільних секторів можна досягти оптимального рівня захисту від кіберзагроз.

Висновки

Отже, кібербезпека є надзвичайно важливим аспектом сучасного суспільства, адже вона забезпечує захист від різноманітних кіберзагроз, які можуть тягнути за собою серйозні наслідки для індивідів, організацій та держав. Для ефективного забезпечення кібербезпеки необхідні стратегічні підходи, комплексні заходи та співпраця всіх зацікавлених сторін.

Список використаних джерел:

1. Cybersecurity and Infrastructure Security Agency. (<https://www.cisa.gov/cybersecurity>)
2. European Union Agency for Cybersecurity. (<https://www.enisa.europa.eu/>)
3. National Institute of Standards and Technology - Cybersecurity Framework. (<https://www.nist.gov/cyberframework>)
4. The Cybersecurity and Infrastructure Security Agency Act of 2018. United Nations Group of Governmental Experts on Developments in the Field of Information and Telecommunications in the Context of International Security. (<https://www.un.org/disarmament/group-of-governmental-experts/>)
5. World Economic Forum - Global Risks Report. (<https://www.weforum.org/reports/the-global-risks-report-2022>)

УДК 341.215.2(043.2)

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ РОЗШИРЕННЯ ЄС

Катерина Мануїлова

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Олександр Мороз, д.т.н., доц.

Ключові слова: ЄС, ст. 49 Договору про Європейський Союз, країна-кандидат.

Унікальний суб'єкт міжнародного права Європейський Союз є цікавим для дослідження з різних сторін. В останні роки набули особливої актуальності питання, пов'язані з його розширенням. Про розширення ЄС можна говорити з позиції виявлення його причин, в історичному плані, з погляду значення – позитивних та негативних наслідків розширення ЄС як для його окремих держав-членів, так і для третіх країн, інших міжнародних організацій, для світової спільноти загалом. Ці та інші питання активно обговорюються не лише у наукових та політичних колах, а й серед фахівців, які не займаються цими питаннями безпосередньо. Фактично всебічне вивчення процесу розширення ЄС має одну спільну,

глобальну мету – відповіді на запитання про те, як зміниться світ і як це позначиться на конкретних громадянах [1].

Дослідження проблеми інтеграції до ЄС знайшли своє відображення у роботах та монографіях таких авторів, як І. Бережнюк, С. Боротничек, А.С Гальчинський, О.А. Корнієвський, В. Опришко, Н. Пирець, П. Пашко, В. Посельський, М. Тонєв, Є.Д.Холстїніна, О.Дугїна, З.Бжезинський, О.Лєдяєва, С.Хантїнгтона та їн.

Визначення проблем та перспектив, що стоять перед конкретними державами при приєднанні до ЄС, ставить низку завдань. По-перше, відсутність відправної точки – нормативного та доктринального визначення механізму вступу до ЄС – потребує заповнення цієї прогалини. Механізм вступу до ЄС загалом врегульований у ст. 49 Договору про Європейський Союз і складається з низки послїдовних стадїй, які, однак, прямо договором не називаються і, відповідно, не розкриваються. Проте їх видїлення можливе шляхом тлумачення норм права, а також на підставі їснуючої практики [2].

Початковими учасниками Європейських співтовариств були шість держав: Бельгїя, Італїя, Люксембург, Нїдерланди, ФРН, Францїя. У такому складі три Європейські співтовариства – ЄОУС, Євратом та ЄЕС – функціонували у 50-ті та 60-ті роки ХХ столїття. Перше розширення Європейських спїльнот відбулося лише 1973 року, коли до них приєдналися Великобританїя, Данїя та Ірландїя. У 1980-ті роки кїлькїсний склад держав-членів ЄС зрїс з 9 до 12: у 1981 р. демократичний режим дозволив Грецїї стати членом Спївтовариств, а за нею в 1986 р. було приєднання Іспанїї та Португалїї. У 1995 роцї членами Європейського союзу та спїльнот стали Австрїя, Фїнляндїя та Швецїя. У 2004 роцї членами ЄС стали відразу 10 держав, у тому числі три республїки колишнього СРСР (Латвія, Литва, Естонїя), п'ять схїдноєвропейських країн з колишнього соціалїстичного табору (Польща, Угорщина, Чехїя, Словаччина, Словенїя) та двї невеликї держави в Середземному морї (Кїпр та Мальта). 6-е розширення ЄС завершилося вступом до ЄС Болгарїї та Румунїї у 2007 роцї. І останнє на сьогоднїшнїй день розширення відбулося 1 липня 2013 року – до ЄС вступила Хорватїя [3].

Держави, які претендують на вступ до ЄС, відповідно до офіцїйно їснуючої класифїкацїї подїляються на 3 групи: країни – потенцїйні кандидати, країни-кандидати та країни, що приєднуються. Наразї 5 держав мають статус країни-кандидата в ЄС: Ісландїя, Туреччина, Македонїя, Чорногорїя та Сербїя. Держава стає офіцїйним кандидатом до вступу тодї, «коли країна до цього готова, це не обов'язково має означати, що з цїєю країною відкритї офіцїйні переговори» [3, с. 11].

Державї надається цей статус країни, що приєднується до ЄС після підписання угоди про вступ, що означає, що країна стане повноправним членом ЄС з дати, зазначеної в договорї про вступ, після того, як пройде ратифїкацїя цього договору в усїх країнах-членах ЄС. .

Потенцїйними кандидатами на вступ до ЄС є: Албанїя, Боснїя та Герцєговина та Косово. Цим країнам Схїдних Балкан буде надано офіцїйний статус кандидатів лише тодї, коли вони будуть до цього готовї. Цї країни залученї до так званого процесу стабїлізацїї та асоцїацїї, який має на метї надання допомоги даним державам у їхньому просуванні до вступу до ЄС.

Висновок

Отже, державї надається цей статус країни, що приєднується до ЄС, після підписання угоди про вступ, і це означає, що країна стане повноправною членом ЄС з дати, зазначеної в договорї про вступ, після того, як пройде ратифїкацїя цього договору в усїх країнах-членах ЄС.

Список використаних джерел:

1. Офіцїйний сайт Європейського союзу. URL: http://ec.europa.eu/enlargement/policy/steps-towards-joining/index_en.htm.
2. Enlargement and Agriculture: An Integration Strategy for the EU's New Member States. URL: <http://europa.eu.int/comm/enlargeme>.
3. Key Documents Related to the Enlargement Process. URL: <http://europa.eu.int/comm/enlargement/report2021>.
4. Де Куєто Ногєрас К. Країни центральної та схїдної Європи та проблеми розширення Європейського Союзу // Журнал міжнародного права та міжнародних відносин. 2020. № 1.

УДК 327.7:341.3(043.2)

CHALLENGES AND PROSPECTS OF UKRAINE'S ACCESSION TO NATO

Iryna Malykhina

National Aviation University, Kyiv

Academic supervisor – Igor Karaman, J.D., Assoc. Prof.

Keywords: Euro-Atlantic integration, NATO, Ukraine, security, reforms.

Introduction. The issue of Ukraine's accession to the North Atlantic Treaty Organisation ("NATO") has become extremely relevant in the context of Russian aggression and the complex geopolitical situation in the region. Researchers emphasise the importance of a comprehensive analysis of the challenges and prospects for Ukraine's Euro-Atlantic integration, taking into account security, economic and institutional factors. The purpose of this paper is to comprehensively examine Ukraine's readiness for NATO membership and assess the potential consequences of joining the Alliance.

Materials and methods. The study analyses the current state of relations between Ukraine and NATO and the prospects of accession of Ukraine to the Alliance on the basis of official documents, expert materials and academic publications. A set of general scientific methods, including comparative, analytical and content analysis, was used to systematise and summarise the available data.

Results. Among the key challenges for Ukraine on its path to NATO is the need for comprehensive reforms in the areas of security, democratisation, anti-corruption and human rights in line with NATO standards [4]. These reforms are mandatory requirements for accession and will require significant efforts from the Ukrainian government and civil society. In addition, there is a lack of consensus among NATO member states on Ukraine's membership, as it requires the unanimous consent of all 32 countries under Article 10 of the North Atlantic Treaty [5].

However, the biggest challenge remains the ongoing armed conflict in Ukraine, as NATO principles make it impossible to join the Alliance during active hostilities [1]. Thus, the primary task for Ukraine is to restore its territorial integrity and end the hostilities, before its application for membership to NATO can be considered. Another obstacle is the concern of Western partners about the possible escalation of the conflict as a result of accession of Ukraine to NATO. Russian propaganda actively uses narratives about the alleged threat posed by the Alliance to Russia. Some European states fear that granting membership to Ukraine will only strengthen this rhetoric and provoke Russia to further aggression and unpredictable actions, including the use of tactical nuclear weapons [2].

Despite the challenges, joining NATO also opens up a number of prospects for Ukraine. The main advantage is the increased level of security and protection of territorial integrity through collective defence under Article 5 of the North Atlantic Treaty [6]. Membership will contribute to further modernisation and reform of the Armed Forces of Ukraine in line with NATO standards, enhancing their combat capabilities and effectiveness. This includes improving military infrastructure, weapons, personnel training, as well as strengthening cooperation and information exchange with other Allies [3].

In addition to the military aspect, Ukraine will receive assistance in developing democratic legislation and institutions in line with the EU and NATO standards. This is important for the promotion of human rights, the rule of law and the overall movement towards European integration. Ukraine will be able to count on the support of the Alliance in reforming the defence sector [3], which will directly affect the strengthening of its defence capabilities.

At the economic level, NATO membership and close cooperation with partner countries will have a positive impact on the investment climate in Ukraine [7]. Joining the Alliance will be seen by foreign investors as an additional signal of stability and predictability of the economic environment in the country. This could stimulate foreign direct investment, job creation and economic growth.

Conclusion

Despite the existing challenges, Ukraine's accession to NATO opens up prospects for increased security, democratisation and economic growth. Provided that the necessary reforms are implemented and the conflict is resolved, Ukraine will have a chance to join the Alliance, which will strengthen its defence capabilities, rule of law and investment climate.

References:

1. Кручиніна О. Україна–НАТО: проблеми та перспективи співпраці в умовах російсько-української війни. Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії. 2023. No. 2 (16). P. 145–156.
2. Стужук Ю., Шпура М. Співробітництво України з НАТО: історична ретроспектива та сучасність. Збірник наукових праць Центру воєнно-стратегічних досліджень НУОУ імені Івана Черняхівського. 2023. P. 118–125.
3. Mahmud K. U. Is Russia A Threat to NATO?. Modern Diplomacy. URL: <https://modern diplomacy.eu/2024/03/19/is-russia-a-threat-to-nato/> (date of access: 22.03.2024).
4. Relations with Ukraine. NATO. URL: https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_37750.htm (date of access: 22.03.2024).
5. The North Atlantic Treaty. NATO. URL: https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_17120.htm (date of access: 22.03.2024).
6. The policy of European and Euro-Atlantic integration as a key factor for Ukraine's transformation / N. Pipchenko et al. European Spatial Research and Policy. 2021. Vol. 28, no. 1. P. 265–285.
7. Why should Ukraine be invited to join NATO. Центр "Нова Європа". URL: <http://neweuropa.org.ua/en/analytics/chomu-ukrayinu-varto-zaprosyty-do-nato/> (date of access: 22.03.2024).

УДК 341.1(043.2)

**ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ СПІЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ
ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ**

Ярослав Миркєєв

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Наталія Мушак, д.ю.н., проф.

Ключові слова: Європейський союз, спільна політика безпеки та оборони, безпека.

Європейський Союз (далі – ЄС) стоїть перед викликом забезпечення безпеки та обороноздатності своїх країн-членів у змінному геополітичному середовищі. Різноманітність загроз, починаючи від збройних конфліктів в регіоні до кібератак та гібридних загроз, вимагає від ЄС злагоджених дій та ефективної стратегії. У цьому контексті аналіз викликів та перспектив спільної політики безпеки та оборони набуває важливості.

Для дослідження викликів та перспектив спільної політики безпеки та оборони Європейського Союзу використовувалися наступні методи аналізу для вивчення стратегічних документів з політики безпеки та оборони, офіційну позиції та пріоритетів Союзу.

ЄС стикається з рядом викликів у реалізації спільної політики безпеки та оборони. Одним із основних є різноманітність інтересів серед держав-членів ЄС щодо стратегічних питань безпеки та оборони. На прикладі розвитку воєнної агресії Російської Федерації проти України ми бачимо що різні держави готові до різного ступеню залученості до військових операцій, мають різний рівень обороноздатності та відмінні погляди на потенційні загрози. Це ускладнює процес ухвалення єдиної стратегії та координації дій.

Ще одним викликом є обмежені ресурси, які країни ЄС готові виділити на підтримку спільної політики безпеки та оборони. Збройні сили деяких країн потребують серйозного модернізаційного оновлення, що вимагає значних фінансових ресурсів. Поєднання інтересів та зусиль для забезпечення адекватного фінансування вимагає дипломатичної майстерності та гнучкості.

Проте, не дивлячись на ці виклики, існують перспективи для розвитку спільної політики безпеки та оборони в Європейському Союзі. Однією з них є поглиблення співпраці з НАТО, що дозволить посилити колективну безпеку в регіоні. Крім того, поступове підвищення обороноздатності та спільне використання оборонних ресурсів можуть призвести до створення більш ефективних військових структур.

Також, важливим аспектом є співпраця в області кібербезпеки та протидії гібридним загрозам. У цифрову епоху кібератаки та дезінформація можуть стати не менш небезпечними, ніж традиційні військові загрози, тому спільна реакція на ці виклики вимагає спільних зусиль та координації.

У підсумку, виклики та перспективи спільної політики безпеки та оборони Європейського Союзу взаємопов'язані та вимагають від країн-членів злагоджених дій. Шлях до успішної реалізації спільної стратегії може бути складним, проте з відповідними зусиллями та визначеними діями він може призвести до зміцнення безпеки та стабільності в регіоні та за його межами.

Список використаних джерел:

1. Enhancing EU Military Capabilities Beyond 2040. Main findings from the 2023 Long-Term Assessment of the Capability Development Plan. European Defence Agency. <https://eda.europa.eu/docs/default-source/eda-publications/enhancing-eu-military-capabilities-beyond-2040.pdf> (Last accessed: 19.03.2024).

2. Defence Data 2022. Key findings and analysis. European Defence Agency. https://eda.europa.eu/docs/default-source/brochures/2022-eda_defencedata_web.pdf (Last accessed: 19.03.2024).

3. 2023 EU Capability Development Priorities. European Defence Agency. Cyber Defence. <https://eda.europa.eu/docs/default-source/brochures/qu-03-23-421-en-n-web.pdf> (Last accessed: 19.03.2024).

УДК 341.1 (043.2)

ЛЕГІТИМНІСТЬ ТА НАСЛІДКИ ВИКЛЮЧЕННЯ ДЕРЖАВИ З МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ: АНАЛІЗ З ПОГЛЯДУ МІЖНАРОДНОГО ПУБЛІЧНОГО ПРАВА

Георгій Ничипоренко

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Роман Мельник, д.ю.н., проф.

Ключові слова: легітимність, держави, міжнародні організації, доктрина міжнародного права, міжнародне публічне право.

Вступ. Легітимність виключення держави з міжнародної організації є важливим питанням в міжнародному публічному праві. Виключення може мати серйозні наслідки для держави, а також для самої організації та системи міжнародного співробітництва.

Матеріали і методи. Для розуміння легітимності та наслідків виключення держави з міжнародних організацій необхідно провести аналіз основних принципів та норм, які регулюють відносини міжнародного співтовариства. Це включає вивчення міжнародних договорів, статутів міжнародних організацій, резолюцій та рішень міжнародних судів. У дослідженні були використані такі методи – правовий аналіз, для вивчення нормативно-правових актів, таких як статuti міжнародних організацій, міжнародні договори, резолюції; текстовий аналіз; літературний аналіз, проводиться огляд наукових досліджень, статей, монографій та інших джерел, що стосуються теми. Матеріали – наукові статті, наукові тези, офіційні звіти, інтернет ресурси.

Результати. Легітимність, на відміну від законності, не є формальним законом або чітко сформульованою правовою нормою. Це відповідність між поведінкою органів державної влади та очікуваннями суспільства від них. Таким чином, легітимність державної влади, а отже, і державних інституцій, що займаються питаннями громадянства, означає, що вони користуються підтримкою суспільства, що до них прихильно ставляться і що їхній діяльності довіряють[1].

Будучи оціночною за своєю природою, легітимність гарантує стабільність і стійкість функціонування органів державної влади, що займаються питаннями громадянства [2, с. 118].

Можливо, найбільш загальне визначення, з якого можна розпочати, запропоноване Г. І. Морозовим: «Міжнародна організація — це стабільна форма міжнародних відносин, що включає, в переважній більшості випадків, контрагентів принаймні з трьох держав і має узгоджені її учасниками цілі, компетенцію діяльності та власні органи, а також інші специфічні організаційні інституції (це може бути статут, процедура, членство, порядок роботи, ухвалення рішень тощо)».

Французький дослідник Ш. Зорґбіб акцентував увагу на трьох основних рисах, що вирізняють міжнародні організації: політична воля до співпраці, зафіксована в установчих документах; наявність

постійного апарату, що забезпечує послідовність у розвитку організації й, нарешті, автономність компетенцій та ухвал. Таким чином, першопричиною створення міжнародної організації є політична воля, що визначає діяльність суб'єкта міжнародних відносин; щоправда, вона характерна для реалізації не лише довготривалих, але й короткотривалих зовнішньополітичних інтересів тієї чи іншої держави [3, с. 7].

Тому обов'язковою ознакою міжнародної організації мала би бути розвинена інституційна структура, орієнтована на реалізацію діяльності на міжнародній арені. З огляду на це російський дослідник М. А. Ломагін ідентифікує її як "стабільну, чітко структуровану форму міжнародного співробітництва, що створена її членами на добровільних засадах для спільного розв'язання загальних проблем і провадить діяльність у рамках статуту".

Перш за все, виключення держави з міжнародної організації підпадає під засади права держави на самозбереження та суверенітет. Згідно з цими засадами, кожна держава має право вибирати свою участь у міжнародних організаціях і зберігати свою суверенітетну незалежність. Проте, якщо держава порушує принципи або обов'язки, встановлені у статуті організації, інші члени організації можуть вважати виключення легітимним заходом для захисту цих принципів та збереження довіри до організації.

Також, у доктрині міжнародного права існує три основні погляди на вихід з міжнародної організації за відсутності прямої вказівки в Статуті:

1. вихід з міжнародної організації неможливий - Г. Лютерпахт;
2. держави можуть вийти навіть за відсутності положення про вихід - Н. Сінгх;
3. вихід можливий, але лише за певних умов - А. Талалаєв [4].

Наслідком виключення держави з міжнародної організації можуть вплинути різні наслідки. Перш за все, виключена держава втрачає можливість брати участь у прийнятті рішень та впливати на політику організації. Це може обмежити її можливості впроваджувати свої інтереси та взаємодіяти з іншими державами на міжнародному рівні.

Другим наслідком є втрата доступу до ресурсів та пільг, які надає міжнародна організація своїм членам. Наприклад, держава може втратити можливість отримувати фінансову підтримку, технічну допомогу, економічні пільги або інші види сприяння, які надаються членам організації. Це може вплинути на економічний розвиток та здатність держави впроваджувати певні політики або програми.

Третій наслідок полягає втраті престижу та довіри на міжнародній арені. Виключення з міжнародної організації може вважатися сигналом про порушення принципів та норм, що може вплинути на сприйняття держави іншими державами та міжнародною спільнотою. Це може мати наслідком обмеження можливостей для дипломатичних переговорів, втрату впливу та підтримки в міжнародних форумах, а також може мати негативний вплив на її зовнішньополітичні відносини.

Ще виключення держави з міжнародної організації може мати наступні наслідки на її внутрішні справи:

- втрата міжнародного статусу та позиції в міжнародній спільноті;
- обмеження доступу до ресурсів та можливостей, які надаються членам організації;
- зміна законодавства та політик, орієнтованих на вимоги організації;
- втрата довіри та престижу на міжнародній арені;
- вплив на внутрішню політику, включаючи політичні зміни та реформи.

Ці наслідки можуть вплинути на політичну, економічну та соціальну ситуацію держави, але їх масштаб і характер будуть залежати від конкретних обставин і контексту виключення з міжнародної організації.

Висновки

Виключення держави з міжнародної організації має серйозні наслідки як для самої держави, так і для міжнародної організації. Це складний процес, який повинен відповідати нормам та процедурам міжнародного права, а також засадам справедливості та легітимності. Вирішення таких питань вимагає уважного аналізу конкретних обставин та дотримання процедур, що передбачені статутами організації та міжнародними договорами.

Список використаних джерел:

1. Коваль О.Я. Співвідношення понять «легітимність» та «легальність» державної влади як визначальних категорій функціонування суспільства. Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія». 2015. Вип. № 3. С. 21.
2. Суржинський М.І. Легітимність державних органів, які беруть участь у вирішенні питань громадянства (на прикладі України). Конституційне право. Муніципальне право. Часопис Київського університету права. 2020/1. С. 118-121.
3. Скрипник О. М. Історія міжнародних організацій. Навчальний посібник. Умань: ПП Жовтий О.О., 2011. 226 с.
4. Гольтенберг Т. Особливості припинення членства у Всесвітній організації охорони здоров'я. European political and law discourse. Volume 5 Issue 4. 2018. С. 81-85.

UDC 341.231.14:344.13:341.17(4)(043.2)

RESPONSIBILITIES OF STATES TO PROTECT THE RIGHT TO LIFE DURING MILITARY OPERATIONS ACCORDING TO EUROPEAN CONVENTION ON HUMAN RIGHTS**Oleksandr Nikishchenko***National Aviation University, Kyiv**Scientific Supervisor – Anna Zaporozhchuk, Candidate of Law, Associate Professor***Keywords:** right to life, European Convention on Human Rights, military operations.

During the Anti-Terrorist Operation, Joint Forces Operation and defense against russia's armed aggression against Ukraine, one of the main national interests of Ukraine has been to ensure proper protection of human rights on its territory. This task is quite challenging for states engaged in armed conflicts or wars. However, life of a person is the highest value, and the state is obliged to protect it by all legal means, even in such extreme circumstances. The legal basis for such protection is created by a variety of international legal acts, including the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms (“the ECHR”). Research methods are theoretical: they consist in searching for reliable academic sources and publications; gathering of empirical data on the topic; generalisation and systematisation of the received information.

The ECHR, in my opinion, is one of the most powerful regional legal acts in the field of human rights protection. It was adopted in 1950 within the framework of the Council of Europe. According to Article 2 “Right to life” of the Convention, “everyone’s right to life shall be protected by law. No one shall be deprived of his life intentionally (...)” [1]. § 2 of the same Article provides that in some cases deprivation of life shall not be considered as a violation, if it takes place after the use of force, which is necessary to protect other persons from unlawful violence or to quell a riot or insurrection [ibid.]. Such rules may also be applied by states during armed conflicts.

It is envisaged in Article 15 that during the war, a state is able to derogate from its obligations in exceptional circumstances [ibid.]. At the same time, one of Ukrainian scholars points out that this rule shall not be applied to derogate from the obligations arising from Article 2 [2, p. 29]. Exception is the case of death of a person during lawful military actions – for instance, when as a result of a shelling organised by a country in order to exercise its self-defence, a person dies [ibid., p. 29]. Still, it is necessary for a country to ensure that there are no or minimal threats for civilians when conducting military operations. This may be applied to Ukraine, as it is a Member State to the Council of Europe and is a Party to the ECHR. But still, Ukraine is obliged to respect the right to life, and to ensure that no one’s life is arbitrarily deprived, either by representatives of enemy armed forces or other persons.

It is important to pay attention to procedural aspects of the right to life during the war. In case of death of a person, the state is obliged to conduct an effective investigation of the situation [3, p. 256]. The investigation must be conducted within adequate time limits, without unreasonable number of examinations or unjustified delays [ibid. p. 256]. For Ukraine, it is another challenge during the war with russia, especially taking into consideration the fact, that it is not always possible to bring offenders of russian nationality to criminal responsibility.

Conclusion

The obtained information can be used to improve the protection of the right to life, especially during armed conflicts, which create high threats to everyone. The issue of human rights protection during the war remains quite challenging, but it is very important. Mankind is unable to prevent all the wars – so maximum efforts should be taken in order to minimise human suffering and to save lives of persons.

References:

1. Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, Council of Europe, Council of Europe Treaty Series 005, 1950. URL: https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/convention_eng (access date: 09.03.2024).
2. Kamenchuk T. (2022); The state of ensurement of human rights in the conditions of war in Ukraine; Law and Society, № 4, 2022, pp. 27 - 31. URL: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2022/4_2022/5.pdf (access date: 09.03.2024).
3. Orel L. et al. (2020); Realization of the Right to Life on the Materials of the Practice of the European Court on Human Rights; International Journal of Management, 11 (8), 2020, pp. 253 - 259. URL: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3713812 (access date: 09.03.2024).

УДК 328.185:341.123(043.2)

ДІЯЛЬНІСТЬ ООН У БОРОТЬБІ З КОРУПЦІЄЮ

Максим Ніконенко

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Марина Головатенко, ст.викладач

Ключові слова: корупція, міжнародна організація, конвенція, ООН, Генеральна Асамблея ООН, антикорупційна політика.

Вступ. Корупція постає як глобальна загроза світовому порядку. Тому суб'єкти міжнародної антикорупційної політики займаються розробкою інструментів для вирішення цієї проблеми.

Матеріалом дослідження виступило міжнародне законодавство. У світовій практиці багато вчених досліджували діяльність ООН у боротьбі з корупцією, серед них І.С.О. Нуруллаєв, М. Буроменський, О.Ткаченко та інші. У ході дослідження застосовувались такі **методи:** аналізу, синтезу, індукції, дедукції та логічного узагальнення.

Результати. Суб'єктами міжнародної антикорупційної політики є міжнародні організації, діяльність яких пов'язана з профілактикою та скороченням негативного впливу корупції, а також з усуненням причин та умов, сприяють її виникненню.

До теперішнього часу сформовано систему міжнародного співробітництва у боротьбі з корупцією, було підписано 8 конвенцій.

Міжнародні механізми та світові правові стандарти боротьби з корупцією лише почали формуватися за історичними мірками, коли основна увага приділялася боротьбі з підкупом посадових осіб у транснаціональних фінансових операціях [1].

Згодом було зроблено перші кроки щодо розробки міжнародних угод про фінансово-економічне співробітництво та антикорупційний захист інвестицій для боротьби з найбільш небезпечними та корупційними діями.

15 грудня 1975 р. Генеральна Асамблея ООН приймає резолюцію за №3514 проти підкупу в міжнародних комерційних угодах. Саме в цей час створюється Міжнародна асоціація розвитку (IDA), Міжнародний центр з врегулювання інвестиційних спорів (ICSID), багатостороння агенція з гарантій інвестицій (MIGA) [2].

Відповідно до вимог резолюції VIII Конгресу ООН (1990 р.) «Корупція у сфері державного управління» розробляється науково-понятійний апарат, досліджуються причини, джерела та форми корупційних правопорушень. Тоді вперше на міжнародно-правовому рівні було визначено ознаки та складу корупційних злочинів [1].

Багато що змінилося у зв'язку з прийняттям Генеральної Асамблеї ООН 12 грудня 1996 р. Резолюції A/RES/51/59 «Боротьба з корупцією», Резолюції A/RES/51/191 від 16 грудня 1996 р. «Про

боротьбу з корупцією та хабарництвом у міжнародних комерційних операціях» та затвердженням «Міжнародного кодексу поведінки державних посадових осіб» [2].

У 2001 р. у рамках Глобальної програми ООН проти корупції було прийнято «Антикорупційний набір інструментів» з переліком та описом корупційно-корисливих діянь від хабара і корисливих витрат, до лідера, кумівства і непотизму [2].

Ухвалення Генеральної Асамблеєю ООН 31 жовтня 2003 р. Конвенції проти корупції (UNCAC), яка сьогодні справедливо кваліфікується як міжнародно-правовий фундамент антикорупційної політики глобального рівня. Одночасно було засновано Конференцію держав-учасниць Конвенції (CoSP), основним завданням якої є моніторинговий аналіз ситуації та вироблення рекомендації щодо реалізації установлень конвенції, як універсального антикорупційного інструменту.

Висновок

Міжнародна антикорупційна політика продовжує розвиватися та вдосконалюватися. Встановлені міжнародні механізми, такі як Конвенція проти корупції та Кодекс поведінки міжнародного цивільного службовця, є основою глобальної боротьби з корупцією. За останні роки було досягнуто значного прогресу в побудові антикорупційних стандартів та механізмів, але зусилля в цьому напрямку все ще потребують продовження ефективного контролю та зменшення впливу корупції на світовий порядок.

Список використаних джерел:

1. Запобігання та протидія корупції / за ред. А. Михненка. К.: ДНУ «Акад. фін. управ. ління», 2013. 666 с.
2. Задорожній О.В. Міжнародно-правові стандарти боротьби з корупцією. URL:<http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/5023/1/%D0>
3. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції від 31.10.2003: Закон України від 18.10.2006 року No 252-V. Верховна Рада України: офіційний веб-сайт. 2018. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16

УДК 332.135(043.2)

УГОДА ПРО АСОЦІАЦІЮ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄС ПІСЛЯ ПОДАННЯ УКРАЇНОЮ ЗАЯВКИ НА ЧЛЕНСТВО В ЄС

Юлія Пастушок

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Ольга Стрельцова, д.ю.н., проф.

Ключові слова: ЄС, Україна, членство.

Дослідження включає аналіз угоди про асоціацію, а також подання заявки на членство в ЄС. Основні об'єкти дослідження – текст самої угоди, її вплив та перспективи членства.

У ЄС притримуються розбіжності щодо того, чи надавати Україні чітку перспективу членства. Існує напруга між політичною підтримкою ЄС України та її опором російській військовій агресії, з одного боку, та вимогами до членства в рамках процедури вступу до ЄС, з іншого.

Країни-члени ЄС розділилися щодо того, як реагувати на заявку України на членство. Занепокоєння викликає економічна та інституційна готовність України розпочати довгий і складний шлях вступу до ЄС, особливо зараз, коли країна зазнає величезних економічних збитків від війни.

З часів Помаранчевої революції 2004 року і особливо Революції Майдану 2014 року Україна наполягала на чіткій перспективі членства на кожному щорічному саміті ЄС. 15 грудня 2016 року було прийнято рішення не надавати Україні статусу країни-кандидата на вступ до ЄС.

Угода про асоціацію та її поглиблена зона вільної торгівлі – основа для поступової та часткової інтеграції в ЄС. ЄС та Україна підписали кілька галузевих угод, які частково інтегрують Україну в окремі розділи внутрішнього ринку ЄС, такі як енергетика (Договір про енергетичне співробітництво у 2011 році) та авіація (Угода про спільний авіаційний простір між Україною та ЄС у 2021 році).

Крім того, звіти Європейської Комісії про імплементацію демонструють, що Україна досягла значного прогресу за останні 5 років. Проте ще потрібні подальші зусилля в таких сферах, як енергетика,

право інтелектуальної власності, корпоративне управління державними підприємствами, судова реформа та верховенство права.

Тим часом пропозиція конкретних і надійних стимулів для реформ і поступової інтеграції в Союз матиме фундаментальне значення. У поєднанні з фінансовою допомогою та новими формами галузевої інтеграції в ключовій політиці ЄС, поточна Угода про асоціацію залишається найбільш прийнятним інструментом для подальшого розвитку цих двосторонніх відносин. Динамічний характер Угоди у поєднанні з перспективою відкритого вступу означає, що і ЄС, і Україна можуть переорієнтувати свої Угоди на нові та більш амбітні форми політичної асоціації чи економічної інтеграції та навіть пристосувати його до контексту перед вступом.

Висновок

Результати та довгострокові геополітичні наслідки війни, що триває в Україні поки що неможливо передбачити. Вторгнення Росії в Україну призведе до великих економічних збитків і залишить країну в руїнах. ЄС та його союзники повинні будуть підтримати економічне відновлення України, а саме фінансами та технікою. Угода про асоціацію та вільна торгівля можуть стати важливими інструментами для відновлення та реформам в Україні під час війни для подальшого вступу в ЄС.

Список використаних джерел:

1. Рада Європейського Союзу (2022), Заявка України на членство в Європейському Союзі.
2. Україна та ЄС: становлення відносин і сфери співробітництва. URL: <https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus>.
3. Угода про асоціацію між Україною та ЄС: переваги та виклики. URL: <http://www.vestnik-econom>.

УДК 341.228:502.131(043.2)

INTERNATIONAL COOPERATION FOR SUSTAINABLE MARITIME DEVELOPMENT: LEGAL PERSPECTIVES AND POLICY IMPLICATIONS

Roman Pavlysh

National Aviation University, Kyiv

Supervisor – Glib Byaliy, Ph.D., Associate Professor

Key words: Law of the Sea, marine resources, marine pollution, environmental protection.

Introduction. In today's world, maritime development is becoming an increasingly important part of the global economic and environmental landscape. Growing attention to the conservation and efficient use of marine resources is stimulating international cooperation for sustainable maritime development. Questions regarding the legal perspectives and socio-economic impacts of such cooperation emerge as crucial in the context of ensuring economic growth, preserving marine ecosystems and ensuring maritime environmental security.

The research materials. This includes International Conventions and Agreements, such as the UN Convention on the Law of the Sea (UNCLOS), as well as regional agreements on the protection of the marine environment and the development of marine resources, the study of the legislative framework and policies of countries on maritime development and the study of reports and publications of international organizations, such as the UN, the International Maritime Organization (IMO).

Results. The coastal and marine [1] environment in this most populous region of the world is under serious pressure from human activities. While the basic processes affecting the region's coastal and marine environments are the same as elsewhere in the world, rapid economic growth, urbanization and industrialization are putting particularly high pressure on the environment in, for example, East Asia. In addition, many of the countries in the region are major maritime nations that depend on and influence the ocean. It is recognized that many development pressures are conflicting in coastal and ocean space and that the environment often loses out to economic considerations [2]. Due to the transboundary nature of the ocean environment, governance at the global, regional and local levels is a must.

In terms of legal frameworks, the cornerstone is the UNCLOS, which outlines the rights and obligations of states regarding maritime zones. Complementary regional agreements and conventions deal with specific maritime issues such as marine pollution, fisheries management and the conservation of marine biodiversity [3]. Adherence to international legal obligations, particularly those contained in UNCLOS, is essential to promote

sustainable maritime development and ensure effective management of marine resources. From a policy perspective, effective international cooperation in maritime development requires the formulation and implementation of coherent policies at both national and international levels. These policies must address various aspects, including sustainable fisheries management, marine pollution prevention, maritime safety and protection of marine ecosystems. Policy coherence and coordination between states and international actors are essential to effectively address transboundary maritime issues. Incorporating the principles of sustainable development, environmental protection and social justice into maritime policies is essential to achieve the long-term sustainability of maritime activities [4].

But there are problems regarding effective international cooperation for sustainable maritime development. These include a lack of coordination among states, conflicting interests over marine resources, limited capacity and resources in developing countries, and emerging maritime threats such as illegal fishing [5] and marine pollution. Innovative legal and policy responses are needed to effectively address such issues [6].

Conclusion

Even though there are still many issues regarding this question, there are opportunities for enhanced cooperation and collaboration. Greater cooperation between States, international organizations, and non-governmental entities can facilitate the exchange of knowledge and best practices in the field of sustainable maritime development. Integrating maritime issues into broader sustainable development agendas, such as the UN's Sustainable Development Goals (SDGs), offers the prospect of synergies and collaboration across sectors. In addition, innovative approaches such as public-private partnerships and community-based initiatives can complement traditional state-led efforts to promote sustainable maritime development.

References:

1. The State of the Marine Environment. Trends and processes. United Nations Environment Programme (UNEP). Global Programme of Action for the Protection of the Marine Environment from Land-based Activities (GPA). URL: https://wedocs.unep.org/bitstream/handle/20.500.11822/12469/global_so_e_trends.pdf?sequence=1&isAllowed=y
2. 2022 United Nations Conference to Support the Implementation of Sustainable Development Goal 14: Conserve and sustainably use the oceans, seas and marine resources for sustainable development. URL: https://sdgs.un.org/sites/default/files/2022-05/ID_2_Marine_and_coastal_ecosystems.pdf
3. United Nations Convention on the Law of the Sea. Article 63 Stocks occurring within the exclusive economic zones of two or more coastal States or both within the exclusive economic zone and in an area beyond and adjacent to it. URL: https://www.un.org/depts/los/convention_agreements/texts/unclos/unclos_e.pdf
4. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions EU Action Plan: Protecting and Restoring Marine Ecosystems for Sustainable and Resilient Fisheries. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX%3A52023DC0102>
5. UN. Illegal, unreported and unregulated fishing. URL: <https://www.fao.org/3/i6069e/i6069e.pdf>
6. Technology advancement and international law in marine policy, challenges, solutions and future prospective. URL: <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fmars.2023.1258924/full>

УДК 342.723(043.2)

DEVELOPMENT OF BIOETHICS IN INTERNATIONAL LAW AND ITS IMPACT ON THE PROTECTION OF HUMAN RIGHTS

Yevheniia Plokhotiuk

National Aviation University, Kyiv

Academic supervisor - O. S. Kaspruk, Candidate of Legal Science, Associate Professor

Keywords: bioethics, international law, biomedicine, human rights.

Introduction. The topic has become relevant due to several global issues and modern events. It's important to balance scientific advancements with fundamental human rights and liberties in a society where technology and science are advancing quickly, particularly in the fields of biomedicine and genetics. The two main

objectives of the study are (1) an investigation of bioethical principles in international law and (2) their implications for the human rights protection system. Due to their inherent qualities, objects enable us to evaluate shifts in global bioethics perspectives and comprehend the ways in which these shifts impact fundamental liberties and rights. In order to examine these objects, normative legal document analysis is carried out, which enables the identification of the primary international bioethical norms and their position within the international legal system. B. Ostrovska, S. Stetsenko, M. Medvedeva, and others examined international legal issues related to bioethics in their papers.

The results. In international law, bioethics is crucial in establishing the moral guidelines and standards that control the application of medical and biological technology. Its significance is on guaranteeing concordance between the advancement of science and the defense of essential human liberties. The flexibility of bioethics in responding to emerging legal challenges—like genetic research, medical artificial intelligence, and environmental concerns—while maintaining the protection of human rights is another factor contributing to its significance in international law.

An important role in the process of establishing and protecting human rights is played by bioethical principles as guidelines for compliance with ethical requirements when applying biomedicine to humans. In general, bioethical principles determine the limits of permissible intervention in human nature, and also establish the prohibition or limitation of any activity that may pose a threat to human life, health, and dignity [1].

The fundamental tenets of bioethics, such as respect for human dignity, the outlawing of discrimination, the right to informed consent, and the principles of confidentiality, are established by international law, notably through documents like the Universal Declaration of Bioethics and Human Rights [2], the International Convention on Human Rights and Biomedicine [3], the Universal Declaration on the Human Genome and Human Rights [4], and others. These guidelines are meant to guarantee the moral implementation of scientific discoveries while respecting people's rights and liberties as well as the interests and welfare of society.

The international norms outlined in bioethics documents are the foundation for national laws and regulations governing medical practice, biomedical research, and other biological technology-related fields. This makes it possible to guarantee adherence to both domestic and international bioethics law while also taking into consideration the unique characteristics of every nation.

International organizations, like UNESCO, the World Medical Association, and others, play an essential part in fostering international cooperation among nations to implement standards at the national level and in developing international standards and principles. This guarantees the preservation of human rights in an era of fast technological advancement and makes it feasible to establish a shared ethical framework for acts in the international arena.

The conclusion. The results of the research demonstrate the vital significance that bioethical principles—which set moral norms and regulate the application of biological technologies—play in international law. Human rights and scientific advancement are guaranteed by bioethics, which is particularly important in an era of fast technological advancement. National laws and regulations are based on international bioethics principles, and the cooperative participation of international organizations guarantees the development of a shared ethical standard for global action.

References:

1. Ostrovska B.V. "Bioethical principles as the establishment of a new level of human rights protection in international law." *Legal journal of the National Academy of Internal Affairs of Ukraine*. URL: <https://doi.org/10.33270/04181602> (Last accessed: 14.03.2024).
2. UNESCO "Universal Declaration on Bioethics and Human Rights". URL: <https://www.unesco.org/en/legal-affairs/universal-declaration-bioethics-and-human-rights?hub=66535> (Last accessed: 14.03.2024).
3. Council of Europe "The International Convention on Human Rights and Biomedicine". URL: <https://rm.coe.int/168007cf98> (Last accessed: 14.03.2024).
4. UNESCO "The Universal Declaration on the Human Genome and Human Rights". URL: <https://www.refworld.org/legal/resolution/unesco/1997/en/28510> (Last accessed: 14.03.2024).
5. Medvedeva M. "the place of eco-and bio-ethical standards in the mechanism of international human rights protection" URL: <https://www.academia.edu/12560204/%D0%9C%D0%86%D0%A1%D0%A6>

D0%95_%D0%95%D0%9A%D0%9E_%D0%A2%D0%90_%D0%91%D0%86%D0%9E%D0%95%D0%A2%D0%98%D0%A7%D0%9D%D0%98%D0%A5_%D0%A1%D0%A2%D0%90%D0%9D%D0%94%D0%90%D0%A0%D0%A2%D0%86%D0%92_%D0%A3_%D0%9C%D0%95%D0%A5%D0%90%D0%9D%D0%86%D0%97%D0%9C%D0%86_%D0%9C%D0%86%D0%96%D0%9D%D0%90%D0%A0%D0%9E%D0%94%D0%9D%D0%9E_%D0%9F%D0%A0%D0%90%D0%92%D0%9E%D0%92%D0%9E%D0%93%D0%9E_%D0%97%D0%90%D0%A5%D0%98%D0%A1%D0%A2%D0%A3_%D0%9F%D0%A0%D0%90%D0%92_%D0%9B%D0%AE%D0%94%D0%98%D0%9D%D0%98 (Last accessed: 14.03.2024).

УДК 341.24(043.2)

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ПРИЗУПИНЕННЯ ЧЛЕНСТВА ТА ВИКЛЮЧЕННЯ ДЕРЖАВИ З МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Марія Поган

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Роман Максимович, к.ю.н, доц.

Ключові слова: Міжнародні організації, членство, призупинення членства, виключення, санкції, статuti, наслідки, ООН, Рада Європи, ОАД.

Вступ. Міжнародні організації (МО) відіграють важливу роль у сучасному світі, сприяючи співпраці між державами у політичній, економічній, безпековій, правозахисній та інших сферах. Членство в міжнародній організації надає державам багато переваг, таких як доступ до ресурсів та інформації, участь у прийнятті рішень та можливість впливати на міжнародний порядок. Однак за певних обставин членство держави в міжнародній організації може бути призупинено або вона може бути виключена з організації. Ці заходи зазвичай застосовуються як санкція за порушення державою статутних зобов'язань або інших норм міжнародної організації.

Матеріали та методи. В рамках даного дослідження об'єктом вивчення є практичні аспекти призупинення членства та виключення держави з міжнародних організацій. Метод системного аналізу: вивчення та узагальнення практики призупинення членства держав у міжнародних організаціях та їх виключення. Порівняльно-правовий метод: порівняння правових положень різних міжнародних організацій щодо процедур призупинення членства та виключення. Індуктивний метод: узагальнення результатів дослідження та формулювання висновків.

Результати. Призупинення членства: призупинення членства держави в Міжнародній організації з міграції (МОМ) означає тимчасове позбавлення права брати участь у роботі організації. Це може включати, зокрема, позбавлення права голосу, права брати участь у засіданнях органів МОМ, а також права на отримання допомоги та інших ресурсів. Рішення про призупинення членства зазвичай приймається голосуванням органу міжнародної організації [1;5]. Прикладом призупинення членства є випадок з Венесуелою, яку виключили з Організації американських держав (ОАД) у 2019 році за порушення демократії та прав людини. Виключення з Міжнародної морської організації: виключення з ІМО є більш суворою санкцією, що означає остаточне припинення членства держави в організації. Це може мати серйозні наслідки для держави, оскільки вона втрачає всі права і можливості, пов'язані з членством. Рішення про виключення держави з міжнародної організації зазвичай приймається голосуванням органів організації [3]. Наприклад, Росія була виключена з міжнародної організації Парламентською асамблеєю Ради Європи (ПАРЄ) у 2014 році за анексію Криму. Практика: процедури призупинення членства та виключення з міжнародних організацій детально викладені в їхніх статутах. Загалом, ці процедури передбачають низку послідовних кроків, таких як: ініціювання процедури; розслідування, розгляд справи; наслідки. Наслідки призупинення членства та виключення з МПО можуть бути різними, але зазвичай включають: втрата права голосу; втрата права брати участь у засіданнях органів МПО; втрата права на отримання допомоги та інших ресурсів; втрата іміджу [4].

Висновки

Практичні аспекти призупинення членства та виключення держави з міжнародної організації є складними та багатограними. Перш ніж держава може бути виключена з міжнародної організації, необхідно виконати низку процедур. Ці процедури детально викладені в статутах міжнародних

організацій. Наслідки призупинення членства та виключення з міжнародної організації можуть бути серйозними для держави. Важливо знати про ці наслідки, щоб уникнути їх [5]. Дослідження показали, що існують певні прогалини в положеннях, що регулюють процедури призупинення членства та звільнення з Міністерства оборони. Ці прогалини можуть призвести до зловживань з боку міжнародних організацій. Статути міжнародних організацій потребують вдосконалення для забезпечення справедливості та прозорості у застосуванні санкцій проти держав-порушників.

Список використаних джерел:

1. Василенко, В. А. (2020). Рада Європи: історія та сучасність.
2. Галанза М.А. (2017). Право міжнародних організацій: Підручник. Хмельницький: Хмельницький національний університет.
3. Корнелюк, В. С. (2022). Право міжнародних організацій: Теоретичні та практичні аспекти. Київ: Український центр європейського права.
4. Левандовський, О. В. (2018). Право міжнародних організацій: Навчальний посібник. Київ: Національний університет "Київська політехніка".
5. Малиновський, А. Ю. (2017). Право міжнародних організацій: Навчальний посібник. Одеса: Юридичний інститут ОНУ імені І.І. Мечникова.
6. Опришко, М. В. (2015). Право міжнародних організацій: Навчальний посібник. "Міжнародне право". Київ: Національний університет "Київська політехніка".

УДК 347.7(043.2)

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ КЛЮЧОВИХ КОНВЕНЦІЙ У СФЕРІ ЗАХИСТУ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Вадим Постоєнко

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник - Аліна Замула, к.ю.н., доц.

Ключові слова: інтелектуальна власність, конвенція, правовий захист, міжнародно-правове регулювання, міжнародний договір.

Права інтелектуальної власності становлять невід'ємну складову розвитку людського потенціалу, підґрунтя для творчих інновацій та економічного процвітання. В умовах глобалізації та стрімкого поширення цифрових технологій належний захист інтелектуальної власності набуває особливого значення. Відсутність чітких та уніфікованих міжнародно-правових норм може призводити до правової невизначеності, порушень виключних прав авторів, винахідників і правласників, а також неналежного врегулювання юрисдикційних питань.

З огляду на транснаціональний характер обігу об'єктів інтелектуальної власності, основою ефективного захисту прав інтелектуальної власності є система універсальних міжнародних договорів. Ключові конвенції у цій сфері заклали підвалини міжнародно-правового регулювання, забезпечили гармонізацію національних законодавств і сприяли становленню універсальних стандартів. Саме тому проведення міжнародно-правового аналізу основних договірних джерел у галузі прав інтелектуальної власності є надзвичайно актуальним завданням.

Паризька конвенція про охорону промислової власності від 1883 року стала першим універсальним міжнародним договором, який закріпив принципи територіальності та національного режиму у сфері охорони прав інтелектуальної власності. Її основоположні положення, як то принцип національного режиму та норми щодо конвенційного пріоритету, заклали фундамент міжнародно-правового підходу до захисту промислової власності. Безперечно, конвенція належить до класичних універсальних міжнародних договорів, норми якої мають наднаціональний характер і створюють уніфіковані стандарти.

Іншим важливим міжнародним актом у сфері охорони прав інтелектуальної власності є Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів 1886 р. Одним з ключових принципів даної конвенції є визнання авторських прав без обов'язкової реєстрації твору і без вимоги дотримання будь-яких формальностей. Бернська конвенція закріплює доктринальні засади правової охорони авторського

права як невід'ємного суб'єктивного права фізичної особи. При цьому конвенція встановила низку мінімальних стандартів регулювання авторських прав, обов'язкових для держав-учасниць, що надає їй наднаціонального характеру в міжнародно-правовому вимірі.

При розгляді основоположних конвенцій з авторського права, слід також відзначити Всесвітню конвенцію про авторське право, також відому, як Женевська конвенція про авторське право 1952р. Фундаментальна розбіжність між Бернською конвенцією та Женевською конвенцією полягає у тому, що Бернська конвенція зосереджена на створенні уніфікованої системи захисту авторських прав для країн-підписантів, у той час як Женевська конвенція має за мету захищати права іноземних авторів у рамках національного законодавства кожної з країн-учасниць.

Договір ВОІВ про авторське право 1996 року доповнив міжнародно-правову систему охорони авторських прав, адаптувавши її до реалій епохи цифрових технологій. Він став важливим міжнародним інструментом гармонізації національних законодавств, закріпивши низку специфічних норм щодо використання творів у цифровому форматі в інтернет-середовищі. При цьому положення договору не відмінюють чинності Бернської конвенції, а лише вибудовують сучасну конвенційну парадигму охорони авторського права на універсальному рівні.

Важливим етапом розвитку системи міжнародно-правового регулювання інтелектуальної власності стала Угода ТРІПС 1994 року як невід'ємна складова правової системи СОТ. Угода ТРІПС визначає норми для захисту інтелектуальної власності та їх застосування, зобов'язуючи держави-члени СОТ дотримуватися встановлених міжнародних угод у цій сфері. Вона доповнює ці зобов'язання вимогами ТРІПС, забезпечуючи наявність ефективних механізмів примусу для охорони прав інтелектуальної власності у кожній країні-учасниці.

Зазначені міжнародні договори стали фундаментом універсальної міжнародно-правової системи захисту прав інтелектуальної власності на сучасному етапі. Водночас їхній аналіз виявляє й певні проблемні аспекти, пов'язані з еволюцією технологій, зокрема в цифровій сфері. Це вимагає подальшого розвитку міжнародно-правового регулювання з урахуванням новітніх викликів та загальносвітових трендів.

Отже, необхідною передумовою подальшого ефективного захисту прав інтелектуальної власності в глобальному вимірі є розвиток та модернізація системи міжнародних договорів у цій сфері відповідно до загальносвітових технологічних трендів і новітніх реалій. При цьому основоположні міжнародно-правові принципи та стандарти, закладені базовими конвенціями, мають зберегти свою чинність як фундамент універсального правопорядку у сфері інтелектуальних прав.

Список використаних джерел:

1. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів. Паризький Акт від 24 липня 1971 р., змінений 2 жовтня 1979 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_051#Text. (дата звернення: 22.03.2024).
2. Договір Всесвітньої організації інтелектуальної власності про авторське право, прийнятий Дипломатичною конференцією 20 грудня 1996 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_770#Text. (дата звернення: 22.03.2024).
3. Ізбаш О. О. Міжнародні аспекти захисту інтелектуальних прав / О. О. Ізбаш // Lex Portus : юрид. наук. журн. / редкол. : С. В. Ківалов (голов. ред. ради), Б. А. Кормич (голов. ред.), І. В. Сафін (заст. голов. ред.), Т.В. Аверочкіна (наук. ред., відп. секр.) [та ін.] ; НУ "ОЮА", ГО "МА Святий Миколай". Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2018. № 2. С. 79-94.
4. Міжнародне приватне право : підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / за ред. проф. В. П. Жушмана та доц. І. А. Шуміло. Харків: Право, 2011. 320 с.
5. Паризька конвенція про охорону промислової власності від 20 березня 1883 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_123#Text. (дата звернення: 22.03.2024).
6. Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (TRIPS) 1994 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/981_018#Text. (дата звернення: 22.03.2024).

УДК 34-01-504(043.2)

ВПЛИВ КЛІМАТИЧНИХ ЗМІН НА СОЦІАЛЬНІ ПРОГРАМИ: РОЛЬ СОЦІАЛЬНОЇ ДЕРЖАВИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТІЙКОСТІ ТА РОЗВИТКУ**Софія Ракітянська***Національний авіаційний університет, Київ**Науковий керівник - Роман Максимович, к.ю.н., доц.*

Ключові слова: Кліматичні зміни, соціальні програми, соціальна держава, стійкість, розвиток, соціальна справедливість, уразливі соціальні групи, адаптація, соціальний захист, фінансові вкладення, політична воля, співпраця, міжнародне співробітництво, глобальна стратегія.

Вступ. Сьогодні зміна клімату стала однією з найважливіших глобальних екологічних проблем, наслідками якої є небезпечні погодні катаклізми, різкі зміни погоди, паводки, повені, сильні вітри, зливи і дощі, град, посухи, що призводять до значних екологічних та економічних збитків. Вплив кліматичних змін на соціальні програми є нещасною реальністю, яка вимагає пошуку нових стратегій та політичного втручання для забезпечення стійкості та розвитку суспільства. У цьому контексті, роль соціальної держави набуває ключового значення.

Матеріали та методи. Дослідження впливу кліматичних змін на соціальні програми є надзвичайно важливим, зважаючи на зростаючий вплив наслідків таких змін на життєдіяльність сучасного суспільства [1]. Тому розуміння їх впливу на суспільний розвиток є важливим для розвитку соціальної політики держави.

Адже аналіз наслідків, спровокованих змінами клімату, дозволяє державі попередити виникнення соціальних проблем та внести своєчасні зміни в соціальну політику, тим самим, попередити кліматичну кризу [2].

Результати. Еволюцію у розумінні глобальних проблем, пов'язаних із зміною клімату, можна побачити на прикладі угод у сфері глобального потепління.

Якщо в «Конвенції Ріо» переважно розглянуті питання, пов'язані з екологією, то у Кіотському протоколі містяться зобов'язання країн стосовно пошуку механізмів скорочення та стабілізації парникових газів.

Проте, запропоновані механізми були комерціалізовані – країни з низьким економічним розвитком почали торгувати своїми квотами на викиди парникових газів, тому цей підхід не сприяв досягненню поставленої мети – зниження концентрації парникових газів [3]. Важливим моментом Кіотського протоколу була орієнтація на розвиток «зеленої» енергетики. В багатьох країнах світу підприємства, які розвивали «зелену» енергетику отримали надзвичайні преференції від урядів. Проте за даними Всесвітньої метеорологічної організації пільговий розвиток «зеленої» енергетики не дав відчутних результатів у боротьбі з парниковими викидами. На відміну від Кіотського протоколу, Паризька угода передбачає, що зобов'язання по скороченню шкідливих викидів в атмосферу беруть на себе усі країни, незалежно від ступеня їх економічного розвитку. Крім того, у Паризькій угоді було зазначено, що до 2020 року повинні бути розроблені перспективні плани, які передбачають конкретні кроки у сфері зниження викидів парникових газів та запобігання глобальному потеплінню. Виконання Паризької угоди її підписантами має оцінюватись кожні 5 років, а її результати будуть використовуватись для встановлення нової національно визначеної участі країн-учасників на наступний період [4].

Кліматичні зміни приносять із собою величезні соціальні проблеми, які поглиблюються через кліматичну несправедливість, що виникає на основі різноманітних структурних нерівностей між багатими і бідними країнами. Крім того, вона існує також на рівні суспільств усередині країн та обумовлена класовими, етнічними, гендерними, віковими й іншими відмінностями між різними групами населення [5].

Висновок

Таким чином, можна відмітити, що кліматична криза загрожує основам нашого життя, тому заходи щодо боротьби зі зміною клімату можуть не лише покращити екологію, але й зменшити соціальну несправедливість, як у глобальному масштабі, так і на рівні держави, яка є головним актором кліматичної політики. Розподілена енергетика, стійка мобільність, нові зелені робочі місця,

діджиталізація, розвиток громадського транспорту, протидія корупції в екологічній сфері – це прояви соціальної політики, що допомагає саме тим, хто в іншому разі постраждає від стрімкої зміни клімату найбільше.

Список використаних джерел:

1. Боротьба зі зміною клімату та соціальна справедливість. Фонд ім. Фрідріха Еберта. 2020 URL: <https://library.fes.de/pdf-files/bueros/kiew/17374.pdf>
2. Захарченко О. В. Наукові основи сталого розвитку. О. В. Захарченко. Наукові праці національного університету харчових технологій. 2015. № 4. С. 68–75.
3. Зміна клімату: наслідки та заходи адаптації: аналіт. Доповідь. [С.П. Іванюта, О. О. Коломієць, О. А. Малиновська, Л. М. Якушенко]; за ред. С. П. Іванюти. К. : НІСД, 2020. 110 с.
4. Дизайнерська діяльність: екологічне проектування. Науково-методичне видання. В.О.Свірко, О.В.Бойчук, В.М. Голобородько, А.Л. Рубцов, О.В.Кардаш, О.В.Чемакіна. Київ: УкрНДІ ДЕ, 2016. 196 с.
5. Кліматична політика та громадянське суспільство: Майбутнє країн Східного партнерства в контексті Європейського зеленого курсу. Ав.кол.: Андрусевич А., Андрусевич Н., Козак З., Романко С. Аналітичний документ. 2020. 60 с.
6. Механізми мінімізації корупції в реалізації державного контролю та нагляду за довкіллям: аналітична записка. USAID_Взаємодія 2018. 37 с.

УДК32(043.2)

МЕТОДИ БОРОТЬБИ З ТРАНСНАЦІОНАЛЬНОЮ КОРУПЦІЄЮ

Софія Ракітянська

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник - Роман Максимович, к.ю.н., доц.

Ключові слова: Транснаціональна корупція, Міжнародне співробітництво, Міжнародні конвенції, Міжнародні організації (ООН, МВФ), Антикорупційні інституції, Громадянське суспільство, Незалежність судів, Громадський тиск, Прозорість у владі, Правопорядок, Моніторинг корупції, Правозахистні організації, Міжнародні стандарти прозорості та відповідальності, Стратегії запобігання конфлікту інтересів, Стратегії покарання корупційних злочинів, Використання сучасних методів аналізу даних для виявлення корупційних схем.

Вступ. Транснаціональна корупція стала однією з найбільших загроз для стабільності та розвитку сучасного світу. Її вплив простягається через національні кордони, підриваючи довіру до урядів, економічну ефективність і соціальну справедливість. Збором великої кількості ресурсів у руках обмеженої групи людей, транснаціональна корупція не лише шкодить конкретним країнам, але і загрожує глобальній демократії, правам людини та економічному розвитку. Однак, існують методи боротьби з цим явищем, які можуть допомогти міжнародній спільноті зменшити його негативні наслідки.

Матеріали та методи. По-перше, для ефективної боротьби з транснаціональною корупцією необхідне міжнародне співробітництво. Злочинні групи, які займаються корупцією, перетинають кордони без зусиль, тому потрібно спільно працювати, обмінюватися інформацією та надавати правову допомогу для виявлення та покарання винних осіб [1]. Міжнародні конвенції, такі як Конвенція ООН проти корупції (UNCAC), створюють правовий фреймворк для співпраці між країнами у боротьбі з корупцією.

По-друге, важливо підтримувати та розвивати глобальні антикорупційні інституції та механізми. Наприклад, Міжнародний валютний фонд (МВФ), Всесвітній банк та Європейський Союз здійснюють програми допомоги країнам у боротьбі з корупцією та реформуванні їхніх інституцій. Зміцнення таких організацій і механізмів допоможе підвищити їхню ефективність у боротьбі з транснаціональною корупцією [2].

По-третє, необхідно залучати громадянське суспільство та ЗМІ до моніторингу корупції та сприяти їхньому активному участі у процесі виявлення та розкриття випадків корупції. Вони можуть виступати

як сторонні спостерігачі, стежити за діяльністю урядових інституцій та публічних посадовців, а також висвітлювати корупційні скандали, щоб змусити уряди приймати заходи для їх запобігання.

По-четверте, важливо зміцнювати правові системи країн та забезпечувати незалежність судів. Лише тоді, коли правопорядок працює ефективно і правопорушникам накладаються відповідні покарання, можна говорити про успішну боротьбу з корупцією.

Україна, як і багато інших країн, стикається з серйозними викликами, пов'язаними з транснаціональною корупцією. Проте, Україна виявляє активний інтерес у боротьбі з цим явищем і приймає різноманітні заходи для його подолання.

В Україні було прийнято ряд антикорупційних законів та створено спеціалізовані органи, такі як Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК) та Національне антикорупційне бюро (НАБУ), які мають за мету ефективно реагувати на корупційні порушення. Україна активно співпрацює з міжнародними партнерами, такими як Європейський Союз, Сполучені Штати та інші, для забезпечення фінансової, технічної та правової підтримки у боротьбі з корупцією. Також важливим є участь України у міжнародних антикорупційних ініціативах та програмах, які сприяють обміну досвідом та найкращими практиками [6].

Результати. Україна в останні роки здійснила значний прогрес у боротьбі з корупцією, включаючи створення спеціалізованих антикорупційних органів та удосконалення законодавства.

Міжнародні ініціативи, такі як міжнародні конвенції та співробітництво між правоохоронними органами, сприяють обміну інформацією та спільним діям у боротьбі з корупцією.

Застосування механізмів фінансового моніторингу дозволяє виявляти та припиняти фінансові потоки, пов'язані з корупцією.

Висновок

Незважаючи на позитивні зміни, Україна все ще має значний потенціал для поліпшення ситуації з корупцією. Наприклад, необхідно продовжувати реформування правоохоронних органів та судової системи для забезпечення їхньої незалежності та ефективності. Також важливо забезпечити прозорість у владі, знизити бюрократичні бар'єри та сприяти участі громадськості у процесах прийняття рішень [7].

Україна продовжує працювати над вдосконаленням своїх антикорупційних механізмів та залученням всіх зацікавлених сторін у цей процес. Шлях до повного подолання транснаціональної корупції може бути складним, проте активна позиція та взаємодія всіх суб'єктів суспільства може сприяти досягненню цієї мети.

Список використаних джерел:

1. Управління Організації Об'єднаних Націй з наркотиків та злочинності (УНЗ ООН). (2017). Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції (UNCAC). URL: <https://www.unodc.org/unodc/en/treaties/CAC/index.html>
2. Світовий банк. (2020). Антикорупція та доброчесність: Огляд. URL: <https://www.worldbank.org/en/topic/governance/brief/anti-corruption>
3. Transparency International. (2020). Індекс сприйняття корупції 2020. URL: <https://www.transparency.org/en/cpi/2020/index/nzl>
4. Європейська комісія. (2020). Антикорупція. URL: https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/organized-crime-and-human-trafficking/anti-corruption_en
5. Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР). (2017). Конвенція ОЕСР по боротьбі з хабарництвом. URL: <https://www.oecd.org/corruption/oecdantibriberyconvention.htm>
6. Глобальна фінансова доброчесність. (2020). Незаконні фінансові потоки. URL: <https://gfintegrity.org/issues/illicit-financial-flows/>
7. Freedom House (2020). Свобода у світі: Україна. URL: <https://freedomhouse.org/country/ukraine/freedom-world/2020/>
8. Національне антикорупційне бюро України (НАБУ). (2020). URL: <https://nabu.gov.ua/en>
9. Центр протидії корупції (ЦПК). (2020). URL: <https://antac.org.ua/en/>
10. Європейський суд з прав людини (ЄСПЛ). (2020). URL: <https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home&c=>

11. The Guardian. (2020). Журналістські розслідування про корупцію. URL: <https://www.theguardian.com/world/investigations+corruption>

УДК 341.1/8: 341.4(043.2)

МЕТОДИ ТА СТРАТЕГІЇ ЄВРОПОЛУ У БОРОТБІ З ПІРАТСТВОМ

Богдан Ретьман

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Володимир Процаєв, д.ю.н., проф.

Ключові слова: Європол, Європейський Союз, морське піратство, Євроюст, безпека на морі.

Європол є правоохоронним органом Європейського Союзу. Призначенням Європолу є посилення взаємного співробітництва компетентних органів держав-членів ЄС у боротьбі з організованою злочинністю, тероризмом та іншими формами тяжких злочинів, які зачіпають дві або більше держав-членів ЄС. Одним із пріоритетів є боротьба з морським піратством.

Морське піратство є однією з найбільших глобальних проблем нашого часу. Вона впливає на всі регіони світу та всі рівні суспільства: морське піратство може підірвати політичну, соціальну та економічну стабільність. Морське піратство стало індустрією, що розвивається, приносячи піратам сотні мільйонів євро за останні кілька років.

21 листопада 2012 року Рада Безпеки ООН прийняла чергову, 13-ту резолюцію, що стосується ситуації з піратством, зокрема піратством в районі Сомалі. Цією резолюцією Рада Безпеки ООН ще раз підкреслила свою схвильованість загрозою, яку піратство та збройний розбій на морі проти суден становлять загрозу не лише «... для оперативної, безпечної і ефективної доставки гуманітарної допомоги в Сомалі і регіон але й для безпеки моряків і інших осіб, для міжнародного судноплавства і безпеки морських торговельних шляхів, а також інших суден, що піддаються ризику, включаючи рибпромислову діяльність відповідно з міжнародним правом...». Також була виказана схвильованість поширенням піратської загрози на західну частину Індійського океану і прилеглі морські райони та зростання потенціалу піратів.

У зв'язку з цим Європол розробив такі проекти:

- Підвищення безпеки на морі через багатосторонню співпрацю: Обмін інформацією та спільні операції з іншими країнами та організаціями, такими як НАТО, ООН і Африканський Союз.

Щоб покласти край морському піратству, потрібні величезні інвестиції матеріально-технічного, військового, правоохоронного та судового ресурсів.

Зі свого боку, Європол відіграє ключову координуючу роль. Його Європейський антитерористичний центр (ЕСТС) здійснює проект «Морське піратство» у тісній співпраці з Євроюстом та Інтерполом. Європол та Інтерпол також об'єднали зусилля зі Службою кримінальних розслідувань Військово-морських сил США (USNCIS), і ці три організації узгодили набір інструкцій щодо того, як правильно розслідувати випадки морського піратства.

Європол та Інтерпол також тісно співпрацюють з іншими міжнародними та регіональними органами по боротьбі з морським піратством, включаючи Управління ООН з наркотиків і злочинності (UNODC), Міжнародну морську організацію (ІМО) і Міжнародне морське бюро (ІМВ).

- Юридичні заходи: Здійснення юридичних переслідувань злочинців, затриманих за фактами морського піратства, в рамках міжнародного права та співпраці з національними правоохоронними органами.

- Підготовка місцевих сил безпеки: Допомога країнам, що страждають від піратства, у підготовці та підтримці їхніх власних морських сил безпеки.

Висновок

Боротьба з морським піратством є складним і багатогранним завданням, яке вимагає спільних зусиль та співпраці міжнародних організацій, країн та морських сил. Європол відіграє важливу роль у цьому процесі, сприяючи координації дій та обміну інформацією між учасниками. Однак необхідно надалі зміцнювати заходи безпеки, сприяти розвитку країн, що страждають від піратства, і забезпечувати ефективну правову систему для притягнення до відповідальності злочинців.

Список використаних джерел:

1. Maritime Piracy. URL: <https://www.europol.europa.eu/crime-areas/maritime-piracy>
2. Моїсеєва А. Що потрібно знати про Європол та його співпрацю з Україною? URL: <https://golaw.ua/ua/insights/publication/shho-potribno-znati-pro-yevropol-ta-jogo-sivpraczyu-z-ukrayinoyu/>
3. European Union Decision endorses central role of INTERPOL against maritime piracy off Somalia. URL: <https://www.interpol.int/fr/Actualites-et-evenements/Actualites/2010/European-Union-Decision-endorses-central-role-of-INTERPOL-against-maritime-piracy-off-Somalia>

UDC 32.22/28(477.74) «312»(043.2)

THE ROLE OF INTERNATIONAL ORGANIZATIONS AND COUNTRIES IN SUPPORTING UKRAINE IN THE CONTEXT OF INTERNATIONAL LAW DURING A FULL-SCALE RUSSIAN INVASION

Dariia Ratushniak

National Aviation University, Kyiv

Research supervisor – Iryna Les, Candidate of Law Sciences, Associate Professor

Key words: international organizations, full-scale invasion, international law, international security

International security is essential for the preservation and development of the entire world. International organizations that seek to ensure security are subjects of international security. Arms control, conflict prevention, ensuring human and citizen rights and freedoms are among the many security issues that international organizations deal with.

As a result of the largest military war in Europe since World War II, expert assessments and analytical research in the field of security and foreign policy have changed significantly. Unlike the past years, when the European community focused on fighting conflicts, maintaining peace and supporting international security cooperation, now its attention is focused on new issues. These new issues include the peculiarities of the organization of territorial defense, the lack of alternatives to NATO and the transatlantic system for European defense, the illusory prospects of EU "strategic autonomy" and the need to identify and assess the consequences of Russian aggression[1].

Supporting Ukraine during a full-scale invasion has many aspects related to international law. The role of international organizations and countries in this context can be decisive for ensuring international peace and security. Regarding aspects of this role:

1. Promotion of international security: International organizations, such as the UN, EU, NATO, can take measures to ensure international security in the event of a full-scale invasion, for example, by adopting resolutions, sanctions, peacekeeping missions.

2. Political and diplomatic support: Member countries of international organizations can act as means of political and diplomatic support for Ukraine in international forums and organizations.

3. Humanitarian assistance: The provision of humanitarian assistance, such as medical and humanitarian convoys, can be critical to ensuring the protection of civilians.

4. Legal protection: The role of international courts and arbitration bodies in protecting Ukraine's rights from violations of international law is also important.

5. Economic sanctions: International organizations and countries can use economic sanctions against the aggressor to pressure him and ensure compliance with international law.

In general, supporting Ukraine during a full-scale invasion requires international organizations and countries to take effective measures in accordance with international law to ensure international peace and security.

Armed conflict harms the development of any society or state. In this case, international law, in particular international humanitarian law, is crucial because its rules limit the right of parties to a conflict to choose the means of warfare that could kill millions of people if used because of advances in technology and science related to the production of the means waging war. International security is a powerful tool for protecting national security and unarmed defense against any aggression. Instead, the system of collective security requires that the democratic countries that are its members seek to cooperate more closely to avoid interference from outside their

territories that could affect their common peace and security. NATO and the EU have created such groups to help denationalize security policy and take regional needs into account [2].

Conclusion

In general, supporting Ukraine during a full-scale Russian invasion requires international organizations and countries to take decisive action in accordance with international law to ensure international peace and security. In the context of a full-scale Russian invasion of Ukraine, international organizations and countries play an important role in supporting and protecting Ukraine from violations of international law. Condemnation of invasion, application of sanctions, political and diplomatic support, provision of humanitarian aid and promotion of peaceful resolution of the conflict are only some of the aspects of activities that can help in resolving the crisis. The support of the international community is important for ensuring the restoration of Ukraine's territorial integrity and international peace and security.

References:

1. The European Parliament. What Think Tanks are Thinking. EU security, defence and foreign policies. Briefing, February, 2023. URL: https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2023/739364/EPRS_BRI... (Last accessed: 26.02.2024).
2. Юридичний науковий електронний журнал. Роль міжнародного права у підтримці загального миру та безпеки. Мартинюк О.В., Гаврилюк С.В. URL: http://lsej.org.ua/11_2022/195.pdf (Last accessed: 27.02.2024).

УДК 341.215.4:341.9:341.31(043.2)

ОСОБЛИВОСТІ ЗАХИСТУ ЦИВІЛЬНОГО НАСЕЛЕННЯ ПІД ЧАС ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ

Олеся Сауляк

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Анна Коцюруба, к.ю.н., доц.

Ключові слова: гуманітарне право, цивільне населення, захист, евакуація, цивільна безпека, збройний конфлікт, міжнародні норми.

Вступ. Цивільні особи все частіше становлять переважну більшість жертв збройних конфліктів, навіть незважаючи на те, що міжнародне гуманітарне право (МГП) передбачає, що напади мають бути спрямовані лише на комбатантів і військові об'єкти, а цивільні особи та цивільні об'єкти мають поважатися. Проте, навіть якщо МГП суворо дотримується, цивільні особи можуть стати жертвами збройних конфліктів, оскільки напади та військові операції, спрямовані на військові об'єкти, не заборонені лише тому, що вони також можуть вплинути на цивільних. Цивільні особи на війні потребують поваги з боку тих, у чий руки вони потрапили, тих, хто міг, наприклад, заарештувати, жорстоко поводитися чи переслідувати їх, конфіскувати їхнє майно або позбавити їх їжі чи медичної допомоги.

Історія війни сповнена випадків використання облоги як методу ведення війни. Деякі з них сумно відомі своєю надзвичайно високою кількістю загиблих. Сучасні конфлікти знову привернули увагу міжнародної спільноти до облог та інших тактик оточення, які часто мають тяжкі наслідки для великої кількості мирних жителів.

Матеріали і методи. У процесі написання використані джерела інформації, такі як законодавство та дані з медіа. Аналіз такої інформації дозволив зробити висновки щодо особливостей захисту цивільного населення під час збройного конфлікту, виявити ключові проблеми та визначити можливі шляхи покращення ситуації. Крім того, використовувалися аналітичні методи для обробки та інтерпретації отриманих даних з метою надання обґрунтованих рекомендацій з покращення захисту цивільного населення у подібних ситуаціях.

Результати. Відповідно до МГП деякі з заходів захисту передбачені для всіх цивільних осіб, але більшість застосовуються лише до «захищених цивільних осіб», тобто в основному до тих, хто перебуває в руках ворога. Правила поведінки з цивільними особами, які перебувають під захистом, поділяються

на три групи: перша стосується цивільних осіб, які опинилися на території противника, друга містить більш детальні та захисні правила, що застосовуються до цивільних осіб, які перебувають під захистом, територія яких окупована ворогом, тоді як третя група охоплює положення, спільні для території противника та окупованих територій [1]. Це означає, що жодні правила не поширюються на цивільних осіб, які не є (цивільними особами противника) на території воюючої сторони чи на окупованій території. Тому «окуповану територію» слід розуміти як функціональне поняття, що стосується цивільних осіб у руках ворога, яке застосовується, щойно цивільні особи потрапляють у руки ворога за межами території ворога. Найдетальніші правила стосуються поводження з цивільними особами, інтернованими у зв'язку з конфліктом, як на власних, так і на окупованих територіях противника, з міркувань безпеки. Цей детальний режим для інтернованих цивільних осіб виправдовує той факт, що таке інтернування є винятком із загального правила про те, що цивільні особи противника, на відміну від комбатантів, не можуть бути затримані. Він загалом схожий на режим, передбачений III Конвенцією для військовополонених.

Цивільні особи на війні також мають поважатися воюючою стороною, яка протистоїть тій стороні, в чіях руках вони знаходяться, яка може, наприклад, бомбити їхні міста, атакувати їх на полі бою або перешкоджати доставці продовольства тощо. Ці норми щодо захисту цивільного населення від наслідків військових дій, які викладені здебільшого в Протоколі I [2] та звичаєвому праві (частково заснованому на Гаазьких положеннях 1907 року), є частиною закону про поведінку бойових дій і приносять користь усім цивільним особам, які опинилися на території сторін міжнародного збройного конфлікту.

Женевські конвенції містять істотні, але обмежені положення щодо евакуації окремих категорій осіб, які піддаються особливому ризику, включаючи поранених і хворих, а також певних цивільних осіб, таких як інваліди, люди похилого віку, діти або вагітні жінки. У ширшому плані, сьогодні обложена сторона не може змусити цивільних осіб залишитися проти їх волі в зоні облоги.

Норми МГП застосовуються до ведення військових дій під час облоги, зокрема принципи та правила розрізнення, пропорційності та запобіжних заходів. Реалізація кількох правил, що впливають із принципу запобіжних заходів, вимагає від обох сторін дозволяти цивільним особам залишати обложу територію, щоб уникнути бойових дій, коли це можливо. Зокрема, необхідно постійно піклуватися про збереження цивільного населення під час усіх військових операцій, і необхідно вживати всіх можливих запобіжних заходів, зокрема у виборі засобів і методів ведення війни, щоб уникнути або звести до мінімуму випадкову втрату життя цивільного населення та поранення цивільних осіб. В обложеному районі, де ведуться бойові дії, і з огляду на небезпеку, одним з очевидних запобіжних заходів є евакуація цивільних осіб або принаймні дозвіл їм залишити територію. Сторони також повинні надавати ефективні завчасні попередження про напади, які можуть вплинути на цивільне населення. Стрілянина чи інший напад на цивільних осіб, які тікають з обложеної території, означатиме прямий напад на цивільних осіб і є категорично забороненим міжнародним правом [1].

Крім того, норми МГП щодо голодування та операцій з надання допомоги спрямовані на те, щоб у поєднанні гарантувати, що цивільні особи не будуть позбавлені запасів, необхідних для їхнього виживання.

Однак, з початком повномасштабної війни, розпочатої російською федерацією, можна спостерігати порушення принципів та норм міжнародного права. Виняткове перекреслення міжнародних норм виявляється у численних аспектах, включаючи, але не обмежуючись цим, порушення територіальної цілісності сусідніх держав, систематичні атаки на мирне цивільне населення, використання заборонених збройних засобів та неприпустиме втручання в суверенні права інших націй. Ці дії є не лише порушенням норм міжнародного права, але й призводять до глобальної загрози миру та безпеки, ставлячи під сумнів основоположні принципи світового порядку.

У березні 2022 року правоохоронними органами України були зафіксовані випадки насильства, включаючи розстріли, катування, повішення та згвалтування, які стосувалися цивільного населення, включаючи неповнолітніх та малолітніх осіб. Ці події вважаються частиною загального контексту геноциду українського народу. У той час уряд країни-агресора відкидає будь-які звинувачення, розглядаючи їх як умисну провокацію та маніпуляцію українською владою.

Масові розслідування провідних міжнародних ЗМІ, таких як Bellingcat, Deutsche Welle, The Economist, BBC та The New York Times, спростували ствердження російської влади. Були представлені докази, що підтверджують, що російські силовики виявляли та вбивали українських цивільних чоловіків, деяких із зв'язаними за спиною руками [3].

Висновок

Важливо підкреслити, що захист цивільного населення під час збройного конфлікту вимагає комплексного підходу та співпраці між міжнародними організаціями, державами-учасницями конфлікту та громадськими організаціями. Гуманітарні норми та принципи міжнародного права повинні бути суворо дотримані для забезпечення безпеки та захисту цивільного населення. Крім того, важливо розвивати механізми для забезпечення доступу до гуманітарної допомоги та медичних послуг для постраждалих, а також сприяти розвитку миру та примирення для запобігання подібним конфліктам у майбутньому.

Загалом, ефективний захист цивільного населення у збройних конфліктах передбачає взаємодію всіх сторін конфлікту, а також активну роль міжнародної спільноти в забезпеченні безпеки та гуманітарної допомоги. Тільки шляхом спільних зусиль можна забезпечити безпеку та захист цивільного населення у найбільш вразливих умовах збройного конфлікту.

Список використаних джерел:

1. Женевська Конвенція про захист цивільного населення під час війни від 12 серпня 1949 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_154#Text (Last accessed: 22.03.2024).
2. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I), від 8 червня 1977 року/ URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_199#Text (Last accessed: 22.03.2024).
3. Rudenko O. The Kyiv Independent «Hundreds of murdered civilians discovered as russians withdraw from towns near Kyiv (GRAPHIC IMAGES)». URL: <https://v.gd/hwpC2F> (Last accessed: 22.03.2024).

УДК 314.15(477+4-6ЄС)(043.2)

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРАВОВОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ З УКРАЇНОЮ В ПИТАННЯХ МІГРАЦІЇ

Андрій Світличний

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Ірина Лесь, к.ю.н., доц.

Ключові слова: міграція, міжнародне міграційне право, імміграційне законодавство ЄС, права мігрантів.

Україна залишається важливим партнером для ЄС через свої ресурси, населення та географічне положення. ЄС також важливий для України. Відносини мають довгу історію, починаючи з 1994 року. Трансформація законодавства стала відомою після підписання Угоди про асоціацію. Ця угода була підписана в 2014 році і набула чинності в 2017 році. Вона має обов'язковий характер. Цілі угоди включають сприяння миру, демократії та інтеграції внутрішнього ринку ЄС. Обидві сторони зобов'язані дотримуватися права та демократичних принципів.

Угода про Асоціацію (УА) є головною правовою основою для відносин між Україною та ЄС, спрямованою на зближення українського законодавства з європейським. Угода встановлює поступове наближення, враховуючи терміни та динаміку розвитку законодавства ЄС. Угода містить положення щодо зближення законодавства та "умовні застереження", які залежать від виконання певних умов. Положення про зближення посилаються на конкретні правові акти ЄС, які мають бути прийняті в Україні. Україна внесла зміни до багатьох законів або прийняла нові для наближення до близько 564 актів ЄС, імплементувавши 56 та частково 30. Ці показники свідчать про складність та об'ємність завдань Угоди. Шлях до наближення українського законодавства до законодавства ЄС буде тривалим, враховуючи велику кількість невиконаних та непочатих зобов'язань.

З метою реалізації Угоди були створені двосторонні інститути, включаючи Саміт, Раду з асоціації, Комітет асоціації та Комітет парламентської асоціації. Важливою частиною співпраці є створення робочої групи з міграції. Угода про асоціацію між Україною та ЄС містить важливі положення щодо міграції, які закріплені у розділі III "Правосуддя, свобода та безпека", у статтях 16-19. Стаття 16 наголошує на співробітництві у сфері міграції, притулку та управління кордонами. Угода також встановлює положення про мобільність працівників та їх поведження.

Стаття 17 забезпечує принцип взаємності в поводженні з працівниками громадян України та громадянами держав-членів ЄС. Українці є однією з найбільших груп таких мігрантів у Європейському Союзі. Причинами трудової міграції до ЄС є безробіття та низькі заробітні плати. Хоча грошові перекази, які здійснюють українські трудові мігранти з країн ЄС до України, мають позитивний вплив на економіку країни, постійна міграція молоді на постійне місце проживання до країн ЄС в майбутньому може мати негативні наслідки, такі як демографічні зміни та старіння населення.

Негативні події останніх двох років значно посилили міграційні процеси, що має великий вплив на економіку нашої держави. У цьому контексті для України важливо забезпечити захист прав своїх громадян за кордоном та сприяти їхньому поверненню на Батьківщину.

З метою захисту прав українських трудових мігрантів за кордоном важливо укласти двосторонні угоди з державами-членами ЄС про трудову діяльність та соціальний захист громадян України, угоди про взаємне працевлаштування працівників та угоди про працевлаштування та співробітництво у сфері трудової міграції, які передбачають подібні двосторонні зобов'язання держав.

Держави, які приймають мігрантів, мають гарантувати їхні права, включаючи правовий захист, медичну допомогу та інформацію. З метою підтримки повернення громадян України, важливо розвивати політику реінтеграції, проте, механізми її реалізації залишаються нечіткими, що знижує ефективність цієї політики.

Україна та Європейський Союз співпрацюють у сфері візових відносин. Безвізовий режим для України став одним з головних завдань у контексті її інтеграції до ЄС. Протягом 2017-2018 років безвізовий режим використали мільйон громадян України, що є високим показником. Цей крок отримав позитивну оцінку від країн Східного партнерства та вважається значним досягненням як для України, так і для ЄС.

Важливо відзначити, що безвізовий режим з ЄС може бути зупинений у випадку невиконання Україною державних реформ, особливо у боротьбі з корупцією. ЄС має механізм призупинення безвізового режиму та перевірки виконання вимог.

Україна та ЄС співпрацюють у боротьбі з нелегальною міграцією через інтегроване управління кордонами. Розроблена стратегія до 2025 року передбачає спільні операції та навчання персоналу. Міжвідомча робоча група планує зустрічі для обміну досвідом. Співпраця з Європейською прикордонною та береговою охороною розширить можливості в оцінці ризиків та розвитку технологій.

Висновок

Проаналізувавши законодавство та практику в сфері міграції в Україні, можна дійти до висновку, що існує потреба у вдосконаленні міграційного законодавства у відповідності до європейських стандартів, а саме: створення інформаційних компаній для обізнаності мігрантів, створення певних груп для вирішення міграційних питань, укладення міжнародних договорів щодо міграції, реформування у боротьбі з корупцією, підвищення рівня прав людини, розробка програм повернення українців, розвиток міграційного законодавства задля визначення пріоритетів в міграційній політиці держави Україна.

Список використаних джерел:

1. Мельничук О. І. Біженці. *Енциклопедія міжнародного права* : у 3 т. / редкол.: Ю. С. Шемшученко, В. Н. Денисов [та ін.] ; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. Київ : Академперіодика, 2014. Т. 1: А–Д..

2. Конвенція про статус біженців : прийнята 27 липня 1951 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_011#Text

3. Глобальна угода щодо мігрантів / Організація Об'єднаних Націй. URL: <https://www.iom.int/global-compactmigration>

4. Глобальна угода щодо біженців / Організація Об'єднаних Націй. URL: www.unhcr.org/the-global-compact-refugees.html

5. Директива 2011/95/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 13 грудня 2011 року про стандарти кваліфікації громадян третіх країн або осіб без громадянства як бенефіціарів міжнародного захисту, єдиного статусу для біженців або осіб, які мають право на додатковий захист, а також щодо змісту наданого захисту (перероблена). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32011L0095>

6. Директива 2013/33/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 26 червня 2013 року про стандарти для прийому осіб, які просять про міжнародний захист (перероблена). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32013L0033>

7. Безушко М. Міграційна політика ЄС : виникнення та проблеми сьогодення. Юридичний науковий електронний журнал. 2020. № 1.

8. Кортукова Т. Нові форми співробітництва Європейського Союзу з третіми країнами у сфері спільної імміграційної політики. Європейські перспективи. 2018.

9. Пак Н.А. Нелегальна міграція та контроль кордонів у Європейському Союзі / Міжнародні відносини Серія» Політичні науки». 2017. №14.

УДК 314.4(043.2)

ІНСТИТУТ ЕКСТРАДИЦІЇ У МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ

Наталія Семенюк

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Дар'я Кібець, к.ю.н, доц.

Ключові слова: екстрадиція, передача засуджених, співпраця держав, ООН.

Вступ. Під екстрадицією в літературі прийнято розуміти видачу осіб, винних у скоєнні злочинних діянь, яка запитує державу для суду над ними або виконання покарання [1, с. 233]. Багато в чому під впливом цього підходу в юридичному побуті закріпилося визначення екстрадиції як «окремого інституту видачі підозрюваних у скоєнні злочинів та засуджених злочинців» [1, с. 237]. Передача засуджених з однієї держави в іншу для відбування призначеного покарання узгоджується з положеннями Європейської конвенції про видачу 1957 р.[2], якими, зокрема, передбачається не лише передача, а й такі її різновиди, як відстрочена передача та передача з умовами (ст. 19).

Матеріалом дослідження виступили міжнародно-правові документи і рішення. У тому числі документи ООН (наприклад, Типовий договір про видачу, прийнятий на 45-й сесії Генеральної Асамблеї ООН 14 грудня 1990 р.; Римський статут Міжнародного кримінального суду 1998 р. та ін.), конвенції (Європейська конвенція про видачі 1957 р., Європейська конвенція про взаємну правову допомогу у кримінальних справах 1959 р., Берлінська конвенція про передачу осіб, засуджених до позбавлення волі, для відбування покарання в державі, громадянами якої вони є 1978 р.) та міждержавні договори.

Результати. Екстрадиція досі залишається переважно договірним інститутом. Звичайних норм міжнародного права в цій галузі мало і стосуються вони, в основному, питання видачі осіб, які зазнали переслідувань з політичних мотивів. Обов'язок видати конкретну особу або групу осіб, який впливає з норм міжнародного права, в принципі існує тільки в тому випадку, якщо це передбачено міжнародним договором та, вочевидь, за умов, у ньому передбачених. Спостерігається тенденція встановлювати судовий контроль при ухваленні рішення про видачу [1, с. 32].

Не всі договори, які регламентують екстрадицію, присвячені виключно екстрадиції. Є чимало договорів, як двосторонніх, так і багатосторонніх, присвячених широкому колу питань про правову допомогу (у кримінальних, цивільних та сімейних справах), у яких містяться положення, що стосуються екстрадиції. У будь-якому разі сучасні договори, що регулюють питання екстрадиції, містять статті, що обмежують обов'язок видачі. Наприклад, у них передбачається неприпустимість видачі, якщо особа, щодо якої надійшов запит про видачу, вже відбула покарання за скоєний злочин. Часто в такого роду договорах зустрічається становище, яке не допускає видачу власних громадян.

Загальноновизнаною є норма міжнародного звичаєвого права, що накладає на держави обов'язок не видавати особу, яка отримала політичний притулок на їх території, тій державі, в якій вона зазнавала переслідувань з політичних мотивів, причому судить про те, чи зазнавала дана особа такою переслідуванням, держава, яка надала притулок. Щоб розглядатися як особа, яка переслідується з політичних мотивів, не обов'язково піддаватися кримінальному переслідуванню за свої переконання, політичну чи релігійну діяльність тощо.

Майже універсальними стали норми Конвенції про статус біженців 1951, Протоколу щодо статусу біженців, 1967 р. та Статуту Управління Верховного комісара ООН у справах біженців [1, с. 238], які практично прирівнюють невидачу тих осіб, хто визнаний на їх підставі біженцем або, які отримали політичний притулок. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських що принижуючих гідність видів поводження та покарання від 10 грудня 1984 р. зобов'язує її учасників не видавати будь-яку особу іншій державі, якщо є підстави вважати, що їй загрожуватиме там застосування тортур [2, с. 29].

Відсутні чіткі норми, що обмежують право видавати осіб, які просили про надання їм політичного притулку або статусу біженця, але отримали відмову держави, в якій вони зазнавали або могли зазнати переслідувань.

Незважаючи на розширення мережі договорів про екстрадицію, не всі держави ними пов'язані. Якщо прохання про видачу адресоване державі, яка не бере участі в договорі про екстрадицію з державою, яка направила прохання (у цій ситуації саме прохання, а не запит), то суворо юридично запитувана держава не зобов'язана задовольняти таке прохання.

Висновок

Отже, нормативне регулювання екстрадиції на міжнародно-правовому та внутрішньодержавному рівні ще не склалося в повному обсязі: воно, як і екстрадиційна практика, переживає період інтенсивного розвитку з урахуванням викликів міжнародній спільноті з боку злочинності та тероризму. Те, що було зазначено вище, дозволяє зробити висновок, що в питаннях екстрадиції державам доведеться ще багато працювати.

Список використаних джерел:

1. Поняття та принципи екстрадиції у кримінально процесуальному праві. URL: <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2022/01/45.pdf>
2. Європейська конвенція про видачу правопорушників. Конвенція, Міжнародний документ від 13.12.1957. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_033#Text

УДК 341.638(470+571)(043.2)

ЕФЕКТИВНІСТЬ МІЖНАРОДНИХ САНКЦІЙ ПРОТИ РОСІЇ ЯК НАУКОВА ПРОБЛЕМА

Владислав Серебрій

Національний авіаційний університет, м. Київ

Науковий керівник – Ірина Лесь, к.ю.н., доц.

Ключові слова: санкції, вторгнення, Україна, Росія, війна, конфлікт.

Вступ. У сучасних умовах одним із запобіжників війни є економічна пов'язаність країн-суперників, саме тому коли одна країна порушує норми міжнародного права чи розпочинає загарбницьке вторгнення, інша проти неї застосовує економічні санкції. Це потужний інструмент, який, зокрема, впливає на перебіг війни за межами лінії фронту, адже за своєю суттю економічні санкції — фінансові обмеження, які накладають на окрему особу, групу осіб, компанію чи галузь економіки.

Матеріали та методи. Для наукового дослідження використано офіційні міжнародні правові документи ООН, та європейські акти, звіти міжнародних організацій, таких як Міжнародний валютний фонд або Світовий банк, що оцінюють вплив санкцій, договори Європейського економічного співтовариства, наукові статті, що аналізують ефективність санкцій. Методологія включає аналіз текстів цих документів, порівняння положень різних нормативних актів, а також наукові статті та монографії про розвиток міжнародного права у сфері накладання санкцій.

Результати. Вторгнення Росії в Україну викликало безпрецедентну хвилю санкцій, спрямованих на всі аспекти російської економіки. У перші місяці конфлікту сам масштаб, швидкість і координація цієї відповіді на агресію росії вселяють надію на те, що економічний тиск може відіграти вирішальну роль у цьому конфлікті. Але величезний масштаб зусиль також викликає занепокоєння. Зокрема, це підкреслює відносну відсутність правових обмежень, що регулюють економічну війну, навіть перед обличчям потенційно серйозної шкоди третім сторонам і глобальній економіці. Хоча ці занепокоєння не викликали браку пропозицій щодо реформ, фрагментований інституційний ландшафт і відсутність політичної волі, ймовірно, зірвуть будь-які спроби далекоюсяжних перетворень.

Науковці Інституту міжнародної економіки Пітерсона вважають, що санкції вплинуть не лише на російську економіку, а й на всі верстви населення країни-агресорки. Але санкції, на їхній погляд, не зупинять війну.

Загалом в американських експертних джерелах помітний певний скептицизм щодо санкцій як успішного інструмента впливу. Ця тезу підкріплює дослідження Інституту міжнародної економіки Пітерсона «Economic Sanctions Reconsidered». У ньому науковці проаналізували 174 випадки запровадження санкцій у ХХ ст. й виявили, що вони були успішними у 34 % випадків. Серед найменш успішних — ті, які прагнули повалити режим.

Усі санкції, що їх запровадили Сполучені Штати, ЄС та інші країни за агресію Росії проти України й за інші злочини та грубі порушення міжнародного права, є правомірними каральними й примусовими заходами, вони спрямовані на відновлення суверенітету та територіальної цілісності України, припинення агресивної політики Москви, покарання за вчинені злочини.

Отже, санкції накладають із метою примусити Росію поважати основоположні принципи й норми міжнародного права й міждержавного співжиття. Санкції – дієвий інструмент впливу на Росію, адже вони, безперечно, стримують агресивність Кремля, сповільнюють розбудову мілітарної машини, гальмують розвиток російської економіки та є однією з причин її стагнації протягом останніх років – усього часу агресії проти України. Заяви Москви про протилежне – це обман, орієнтований на одурманення російського населення.

Висновки

Отже, за великим рахунком, практично ніколи у попередній історії реалізація санкційної стратегії не була послідовною, через те, що цьому заважали бізнес-інтереси і саме тому видається цілком закономірним, що, зазвичай, лише пряме збройне втручання регіональних чи оонівських сил особливого призначення або його загроза, дозволяла досягти поставлених цілей, що так чи інакше також є свідченням неефективності попереднього застосування санкцій. Україна та її партнери повинні докласти максимальних зусиль у напрямі правового врегулювання питань щодо використання заморожених активів російських олігархів та конфіскації пов'язаних із російською державою активів для відбудови України, розроблення міжнародного механізму компенсації збитків, завданих Україні російською воєнною агресією.

Список використаних джерел:

1. Лешукова І. Процесуальні особливості міжнародної співпраці слідчих органів внутрішніх справ України при розв'язанні питань про видачу (екстрадицію). Підприємництво, господарство і право. 2009. №11. 175-179
2. Седляр Ю. Міжнародні санкції у світовій політиці: теорія і практика. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. 412 с.
3. Статут Організації Об'єднаних Націй і Статут Міжнародного Суду. Статут ООН від 26 червня 1945 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_010#Text (дата звернення: 15 березня 2024 р.)
4. Шморгун О. Цивілізаційні витоки кризи глобальної системи міжнародної безпеки та шляхи її подолання. Трансформація стратегічної стабільності та проблеми ядерної безпеки на початку ХХІ століття. Київ: Державна установа «Інститут всесвітньої історії НАН України», 2017. С. 6-31
5. Інвестиції країни-агресора: в який бізнес Росія вклала гроші в Україні. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/28354151.html> (дата звернення: 24.12.2018)

УДК 341:355.422(043.2)

THE EFFECTIVENESS OF INTERNATIONAL LAW IN PREVENTING ARMED CONFLICTS AND WAR CRIMES

Anastasiia Syrotiuk

National Aviation University, Kyiv

Scientific supervisor - Anna Zaporozhchuk, PhD in Law, Associate Professor

Keywords: International law; Armed conflicts; War crimes; Prevention; Effectiveness.

Introduction. The effectiveness of international law in preventing armed conflicts and war crimes is becoming increasingly important in the context of the ever-growing threat to international security. The ability of international law to respond to such challenges and avoid escalation of conflicts is crucial for maintaining peace and stability in the world. The purpose of the study is to identify the factors affecting the effectiveness of international law in the context of prevention of armed conflicts and war crimes.

Materials and Methods. The study includes an analysis of relevant international legal acts, monographs and articles covering the issues of international law and conflict studies. The object of the study is international law, its mechanisms and instruments aimed at preventing conflicts and war crimes.

Results. The effectiveness of international law in preventing armed conflicts depends on the level of acceptance and compliance by countries with international legal norms and obligations [1].

The mechanisms of preventive diplomatic settlement of conflicts provided for by international law are not effective enough in the context of modern international conflicts [2, p.512].

Insufficient implementation of the principle of state responsibility for violations of international law contributes to impunity for war crimes and human rights violations [3, p.96].

International law plays an important role in preventing armed conflicts and war crimes. It provides a framework for interaction between countries and regulates their behavior in relations with each other. Thanks to international law, countries can resolve their disputes through diplomacy and peaceful negotiations. This helps to reduce tensions and the risk of conflicts that could lead to military action.

However, the effectiveness of international law is not always guaranteed. Some countries can ignore or violate international rules and norms, which can lead to armed conflicts. For example, an intervention by the internal affairs of another country without the consent of the UN may violate international law and lead to armed clashes.

In addition, the actions of international organizations, such as the UN, can also affect the effectiveness of international law in preventing conflicts and war crimes. The ability of the UN to take effective measures to resolve conflicts and bring perpetrators to justice may be limited by the political interests of some UN members [3, p.98].

Improving the effectiveness of international law in preventing armed conflicts and war crimes requires joint efforts of all stakeholders. Raising awareness of international norms and creating mechanisms for their implementation can help reduce human rights violations and conflicts between countries. It is also important to support international organizations that are able to intervene in conflict situations and facilitate conflict resolution through diplomatic efforts.

In addition, accountability mechanisms for violations of international law should be strengthened to ensure that perpetrators of war crimes do not go unpunished. Courts and tribunals, such as the International Criminal Court, play a key role in bringing perpetrators to justice and facilitating the establishment of justice in international conflicts.

Finally, the development of mechanisms for the peaceful settlement of conflicts and support for international peacekeeping missions can help prevent the escalation of conflicts into war and reduce the suffering of the civilian population. By combining these measures, the effectiveness of international law in combating war crimes and armed conflicts can be improved, contributing to peace and stability in the world [3, p.101].

Conclusions

The study emphasises the need to further improve international law and its implementation in order to effectively prevent armed conflicts and war crimes. These results may be useful for the development and implementation of political and legal strategies aimed at strengthening international peace and security.

References:

1. Бабич А.А. Міжнародна та національна відповідальність за порушення норм міжнародного права в реаліях проведення АТО (Сучасна війна: гуманітарний аспект, 2017) - URL - <http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/science/stud-conf/suchasna-viynagumanitarniy-aspekt/41.pdf> (Last accessed 15.03.2024).
2. Базов В.П. Теорія та принципи міжнародного гуманітарного права : монографія / В.П. Базов. К. : Фенікс, 2020. 512 с.
3. Березовська-Чміль, О., Кобець, Ю. Політичний конфлікт гібридного типу: глобальний та регіональний виміри. Науково-теоретичний альманах «Грані», 2020. №23 (8). С. 93–101.

УДК: 341(043.2)

ОРГАНИ МІЖНАРОДНОГО КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОСУДДЯ**Валерія Сітнікова***Національний авіаційний університет, Київ**Науковий керівник – Ірина Лесь, к.ю.н., доц.*

Ключові слова: міжнародне кримінальне правосуддя, міжнародні суди, інституційні моделі, міжнародний судовий механізм, міжнародне співробітництво, юрисдикція.

Стурбованість міжнародної спільноти серйозними порушеннями загально визнаних принципів і норм міжнародного права та безпрецедентне зростання злочинності сприяє значному поширенню практики формування й діяльності міжнародних судів кримінальної юрисдикції. Багатоманітність міжнародних зв'язків, різний рівень соціально-економічного розвитку країн, розвиток доктрини міжнародного права і юридичної науки привели до створення складної системи міжнародних відносин та органів правосуддя. Судові органи, що покликані діяти у сфері правозастосування міжнародного кримінального права, здійснюють міжнародне кримінальне правосуддя.

Органи міжнародного кримінального правосуддя (міжнародної кримінальної юстиції) – це суди, засновані міжнародною спільнотою при участі ООН на підставі чи на виконання міжнародних договорів. Вони у складі міжнародних суддів, з участю міжнародних обвинувачів і захисників, у процесуальному порядку, передбаченому міжнародно-правовими документами, здійснюють розгляд і вирішення по суті кримінальних справ щодо осіб, винних у здійсненні найбільш тяжких злочинів, що викликають стурбованість міжнародної спільноти (міжнародних злочинів), а також у справах про інші злочини, віднесені до їх юрисдикції при заснуванні, а також реалізують інші функції, необхідні для відправлення правосуддя. Міжнародне кримінальне правосуддя представляє собою міжнародний судовий механізм і процедуру, що створені світовою спільнотою держав для розгляду кримінальних справ осіб, які вчинили міжнародні злочини. Здійснюється ця діяльність спеціальними органами міжнародного кримінального правосуддя (міжнародної кримінальної юстиції), що мають низку специфічних ознак, які відрізняють їх від усіх інших органів і установ, а також володіють певними організаційними (інституційними) особливостями.

Матеріально-правовою основою міжнародного кримінального правосуддя, що відправляється цими органами, є міжнародні договори, які встановлюють злочинність і караність міжнародних злочинів, а також принципи міжнародного кримінального права, визнані міжнародною спільнотою. До предметної юрисдикції міжнародних органів юстиції віднесені найбільш тяжкі злочини, що викликають стурбованість міжнародної спільноти, а саме: злочини геноциду, злочини проти людяності і воєнні злочини. В окремих випадках їх юрисдикційна сфера доповнюється злочинами з внутрішньодержавного права окремих країн. Територіальна юрисдикція органів міжнародної кримінальної юстиції обмежена: або територією держави-учасниці (МКС), або держав, на території яких здійснені злочини, віднесені до їх предметної юрисдикції, і названі в статутних документах.

Висновок

Діяльність органів міжнародного кримінального правосуддя знаходиться під пильною увагою міжнародної спільноти, а іноді піддається критиці. Діапазон оцінок простягається від виключно позитивних, що визнають за судовою практикою органів міжнародного кримінального правосуддя

прецедентний і основоположний характер для міжнародного права, до повного заперечення законності їх заснування та легітимності здійснюваного ними правосуддя. Іноді в цих оцінках переважають політичні мотиви, ігноруючи те, що міжнародне кримінальне правосуддя спрямовано на припинення міжнародних злочинів, суспільна небезпека яких визнана міжнародною спільнотою. Вивчення обставин становлення органів міжнародного кримінального правосуддя, особливостей їх заснування, призначення, інституційних моделей, принципів діяльності тощо має сприяти об'єктивній характеристиці системи органів міжнародного кримінального права, здійсненню правосуддя та підстав для формування міжнародного кримінально-процесуального права.

Список використаних джерел:

1. Теорія та практика міжнародного кримінального права: підручник / Зелінська Н.А., Андрейченко С.С., Волок Н.В., Коваль Д.О.; за ред. проф. Зелінської Н.А. Одеса: Фенікс, 2017. 582 с. 366.
2. Офіційний вебсайт Міжнародного кримінального суду. URL: www.icc-cpi.int
3. Римський Статут Міжнародного кримінального суду від 17 липня 1998 р. із змінами. Чинна редакція від 16 січня 2002 р. Документ 995_588. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_588

УДК 341.1(043.2)

ПРАВОВІ ЗАСАДИ УЧАСТІ ЯПОНІЇ У МІЖНАРОДНИХ РЕГІОНАЛЬНИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ

Дмитро Соломко

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Ольга Стрельцова, д.ю.н, проф.

Ключові слова: ASEAN, АБР, Японія, міжнародні регіональні організації; співпраця, партнерство.

Вступ. Актуальність даної теми визначається зміною японської доктрини щодо своєї міжнародної політики, але окрім базового підходу, який ґрунтується на дипломатії «м'якої сили», нам відомо небагато. Разом з тим, Японія наразі є одним із лідерів Індостихоокеанського регіону, на який чекають великі зміни у найближчому майбутньому. Тому актуально було б охарактеризувати регіональні міжнародні організації, членом яких є Японія, розкрити їх суть, проаналізувати підстави участі «країни сонця, що сходить» саме у цих організаціях, визначити яким договором це обумовлено та які обов'язки на неї покладені.

Матеріали та методи. У даній роботі буде проаналізовано дві регіональні міжнародні організації та роль Японії у них. Це такі організації, як Азіатський банк розвитку (АБР) та Асоціація держав Південно-Східної Азії (АСЕАН). Для наукового обґрунтування результатів досліджень «Правових засад участі Японії в регіональних міжнародних організаціях» використаний аналітичний метод, а саме аналіз організацій, в яких знаходиться Японія, принципів її діяльності в рамках цих структур, та договорів, які юридично оформлюють її членство.

Результати. Варто почати аналіз з АБР[1], адже Японія займає лідируючу позицію у цій міжнародній фінансовій організації. Говорячи більш детально, Японія є співзасновником Азіатського банку розвитку.[2] АБР був заснований у результаті підписання договору у 1966 році, Угода була укладена між 31 країною-членом, включаючи Японію.

Даний договір мав на меті створення інституції, що допомагатиме розвиватися країнами Індостихоокеанського регіону. Штаб-квартиру організації було вирішено започаткувати у Манулі, що на Філіппінах. Першим очільником став японець Такеші Ватанабе, який займав цю посаду з 1966 по 1972 роки. Наразі головою АБР є Матсуга Асакава, який займає цю посаду з 2020 року. Азіатський банк розвитку укладає договори про співпрацю й з іншими японськими організаціями, наприклад з ЛІСА, яка також займається фінансуванням проектів розвитку та відновлення, але по всьому світу, включаючи Україну.

Як уже зазначалося, Японія є частиною даної інституції та робить активні інвестиції у проекти інфраструктури. На відміну від китайської ініціативи «Один пояс, один шлях», АБР інвестує без залучення своїх підрядників та компаній, що робить цю організацію більш надійним партнером. Однак

слід зазначити, що у деяких випадках АБР повертає інвестиції з приватного сектору для фінансування проектів розвитку. Японія, як країна з розвинутою промисловістю та високим рівнем технологічного розвитку, має значну частку у приватних інвестиціях у регіоні.

Необхідно зазначити, що Японія потенційно може просувати свої інтереси у країнах, з якими у неї нестабільні відносини на міжнародній арені, до прикладу з вже вищезазначеним Китаєм. Японія знаходиться у позиції одного з головних акціонерів цієї інституції, що працює тільки на посилення її впливу на країни ІТР.

ASEAN [3]. З ASEAN ситуація є більш складною, адже Японія не є членом цієї організації, але є партнером. ASEAN була створена за Бангкокською декларацією в 1967 році. Метою Асоціації Південно-Східної Азії було сприяння мирному співробітництву та економічному розвитку між країнами регіону. Її місія полягає в зміцненні політичного та економічного співробітництва, забезпеченні стабільності та безпеки, сприянні соціальному прогресу та підвищенні рівня життя населення, а також збереженні миру та стабільності в регіоні Південно-Східної Азії.

Японія співпрацює з ASEAN на основі ряду договорів та принципів, включаючи Договір про дружбу та співробітництво між Японією та ASEAN (AJCEP)[4], План дій ASEAN-Японія, а також принципи невтручання у внутрішні справи та непорушності територіальної цілісності країн-членів ASEAN. Ці договори та принципи забезпечують базу для широкого спектру співпраці між Японією та ASEAN у сферах економіки, політики, культури та інших галузях.

Угода AJCEP, яка набула чинності в 2008 році, охоплює торгівлю товарами та послугами, інвестиції та економічне співробітництво між Японією та країнами ASEAN. Вона передбачає скасування тарифів на товари протягом 13 років, правила походження товарів, створення підкомітетів з питань послуг та інвестицій, а також ініціативи з розвитку бізнес-середовища, транспорту, туризму та інших галузей.

Представлений договір дав змогу Японії відкрити більше простору для інвестицій та разом із своєю тогочасною політикою по спрощенню створення бізнесу, заохочувати іноземних підприємців відкривати свої підприємства або філії.

Висновок

Підсумовуючи, необхідно зазначити, що Японія наразі нарощує свій економічний вплив у ІТР. Це можна спостерігати через підвищення інвестицій через АБР та поглиблення співпраці із країнами ASEAN задля забезпечення стабільної позиції у боротьбі з Китаєм.

Список використаних джерел:

1. Японія та АБР: URL: <https://www.adb.org/sites/default/files/publication/27772/jpn-2022.pdf>
2. Статус АБР: URL: <https://www.adb.org/documents/agreement-establishing-asian-development-bank-adb-charter>
3. ASEAN: URL: <https://asean.org/the-founding-of-asean/>
4. Договір AJCEP: URL: <https://www.asean.org/wp-content/uploads/images/2015/October/outreach-document/Edited%20AJCEP.pdf>

УДК 341: 342.7(043.2)

ОСНОВНІ КАТЕГОРІЇ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ПРАЦІВНИК-МІГРАНТ» В МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ

Сташишин Анна

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Роман Максимович, к.ю.н., доц.

Ключові слова: працівник-мігрант, трудящі-мігранти, праця, міжнародно-правовий захист.

Вступ. В сучасному світі міграція працівників є складним та актуальним явищем, яке має велике значення для міжнародного співробітництва, економічного розвитку та соціальної справедливості. Одним із ключових аспектів цієї проблематики є визначення поняття «працівник-мігрант» у міжнародному праві. Розуміння основних категорій та дефініцій цього поняття визначає правовий

статус, права та обов'язки працівників-мігрантів, а також механізми їхнього захисту на міжнародному рівні.

Саме через призму міжнародних конвенцій та угод можна з'ясувати, які права й обов'язки мають працівники-мігранти, як вони регулюються на рівні міжнародного співтовариства, а також які механізми захисту доступні для цієї категорії працівників.

Теоретико-методологічну основу дослідження розглядається в праці Т.О. Гнатюк, О.П. Радчук, Н.М. Сандровський, Д. Хелстен, М Шенкс та ін.

Методологічною основою для дослідження питання визначення «працівник-мігрант» в міжнародному праві, використовуються такі методи, як загальнонаукових та теоретичний метод.

Результати. Велике значення для міжнародно-правового захисту іноземних працівників має правильне з'ясування змісту поняття та точне визначення на цій основі в міжнародних актах терміна «працівник-мігрант» [1].

Згідно з розробками Міжнародної організації праці виділяють кілька основних категорій мігрантів:

1. Сезонні робітники - мігранти – люди, що працюють у державі, яка не є їх власною державою, протягом певної частини року, тому що робота, яку вони виконують, залежить від сезонних умов;

2. Трудящі-мігранти, пов'язані з реалізацією проекту – трудящі-мігранти, допущені в державу працевлаштування на певний період для роботи виключно за певним проектом;

3. Трудящі-мігранти, які працюють за контрактом, що встановлює обмеження стосовно терміну зайнятості та типу роботи, виконуваної мігрантом;

4. Тимчасові працівники-мігранти – люди, допущені в країну, яка не є їх власною країною, для виконання протягом обмеженого терміну певної професійної діяльності. Вони можуть змінювати роботодавців та відновлювати дозвіл на роботу без необхідності виїзду з країни працевлаштування;

5. Трудящі-мігранти, які після перебування в країні працевлаштування протягом декількох років надається дозвіл на проживання (вид на проживання) в цій країні з невизначеним строком та дозвіл на роботу без особливих обмежень. Працівникам-мігрантам, що влаштувалися, не потрібно виїжджати з країни працевлаштування, коли у них немає роботи, і їм зазвичай надається право возз'єднання з членами сім'ї при виконанні деяких умов, що стосуються забезпеченості роботою та житлом;

6. Висококваліфіковані працівники-мігранти, яким завдяки їх кваліфікації надається режим сприяння при допуску в країну, яка не є їх власною країною, а отже, на них поширюється менше обмежень щодо термінів перебування, зміни місця роботи та возз'єднання сім'ї [2]. Висококваліфіковані трудові мігранти займають найбільш вигідну позицію у більшості країн світу. Так, навіть ті іноземні країни, які не мають намір залучати до праці трудящих мігрантів, не відмовляють у прийнятті та працевлаштуванні висококваліфікованих працівників, адже їх кількість у багатьох країнах світу є обмеженою. Висококваліфіковані працівники отримують більше привілеїв та можливостей у працевлаштуванні й наданні місця проживання, ніж працівники з низьким рівнем кваліфікації [3].

Працівники-мігранти належать до категорії тимчасових мігрантів, які мають дозвіл на роботу на певний термін. Так, деякі з них є сезонними працівниками, які займаються трудовою діяльністю за кордоном досить нетривалий час, в рамках кількох тижнів або місяців, інші – здійснюють трудову подорож за кордон кожного дня, витрачаючи при цьому невелику кількість часу, адже відстань від їх дому до іноземної країни доволі незначна. Однак слід зазначити, що ця категорія мігрантів має досить низький рівень соціального захисту. Так, працівники-мігранти стикаються з особливими труднощами в галузі соціального забезпечення, оскільки права у цій галузі, як правило, пов'язані з періодами зайнятості, внесками або з проживанням у приймаючій країні [1].

Відповідно до Конвенції ООН «Про захист прав всіх трудящих-мігрантів та членів їх сімей» від 18.12.1990 р. у ст. 2 встановлює такі категорії трудящих-мігрантів:

– прикордонний трудящий – трудящий-мігрант, який зберігає своє звичайне місце проживання в сусідній державі, до якого він зазвичай повертається щодня або принаймні один раз на тиждень;

– сезонний трудящий – трудящий-мігрант, робота якого за своїм характером залежить від сезонних умов та виконується тільки протягом частини року;

– моряк – трудящий-мігрант, найнятий для роботи на судні, зареєстрованому в державі, громадянином якої він або вона не є;

– трудящий, зайнятий на стаціонарній прибережній установці – трудящий-мігрант, найнятий на роботу на прибережній установці, що знаходиться під юрисдикцією держави, громадянином якої він або вона не є;

– трудящий, робота якого пов'язана з переїздами – трудящий-мігрант, який, зазвичай проживаючи в одній державі, внаслідок характеру своєї роботи змушений переїжджати до іншої держави або до держав на короткі періоди;

– трудящий на проєкті – трудящий-мігрант, допущений в державу роботи за наймом на певний термін до роботи виключно за конкретним проєктом, здійснюваним у цій державі його або її наймачем;

– трудящий цільового найму – трудящий-мігрант, який посланий його або її наймачем на обмежений та певний період часу в державу роботи за наймом для виконання конкретних функцій чи обов'язків; або який протягом обмеженого та певного періоду часу виконує роботу, що вимагає професійних, комерційних, технічних чи інших спеціальних навичок; або який на прохання його або її наймача в державі роботи за наймом виконує протягом обмеженого та певного періоду часу роботу, що має тимчасовий чи короткостроковий характер; та який повинен залишити державу роботи за наймом або після закінчення дозволеного періоду перебування, або раніше, якщо він чи вона більше не виконує цих конкретних функцій або обов'язків чи не займається цією роботою;

– трудящий, працюючий не за наймом – трудящий-мігрант, який займається діяльністю, що винагороджується, відмінною від роботи за договором найму, та який забезпечує за рахунок такої діяльності засоби свого існування, працюючи, як правило, самостійно або спільно з членами своєї сім'ї, а також будь який інший трудящий-мігрант, визнаний трудящим, працюючим не за наймом, відповідно до чинного законодавства держави роботи за наймом або двосторонніми чи багатосторонніми угодами [4].

Висновки

Поняття «працівник-мігрант» в міжнародному праві є ключовим для забезпечення прав та захисту цієї вразливої категорії населення. Основні категорії визначення, які включають сезонних робітників, трудящих, пов'язаних з реалізацією проєкту, трудящих за контрактом, тимчасових працівників-мігрантів та висококваліфікованих працівників, допомагають враховувати різні аспекти міграції та забезпечити відповідний захист прав та інтересів кожної з цих груп. Важливо, щоб в міжнародному праві продовжували розвиватися механізми, спрямовані на захист прав працівників-мігрантів та визначення їхнього статусу, зокрема через удосконалення міжнародних актів та угод, спрямованих на цю мету. Тільки таким чином можна забезпечити справедливі умови для праці та життя для всіх працівників-мігрантів у міжнародному співтоваристві.

Список використаних джерел:

1. Малиновська О.А. Трудова міграція: соціальні наслідки та шляхи реагування. Київ: НІСД, 2011. 40 с.
2. Адельсеїтова А.Б., Алімова Г.Л. Трудова міграція: питання удосконалення законодавства України. Вчені записки Таврійського національного університету ім. В.І. Вернадського Серія «Юридичні науки». Том 26 (65). 2013. № 1. С. 3-9.
3. International Migration Law: Glossary on Migration / International Organization for Migration URL: www.iom.int
4. Конвенція про правовий статус трудящих-мігрантів і членів їхніх сімей держав від 18.12.1990 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_j82#Text

УДК 341.3 (043.2)

ЗАСТОСУВАННЯ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА В ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТАХ

Артем Турчин

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Роман Максимович, к.ю.н., доц.

Ключові слова: Міжнародне гуманітарне право (МГП), збройні конфлікти, захист цивільного населення, воєннопонені, Женевські конвенції, додаткові протоколи.

Вступ. Міжнародне гуманітарне право (МГП) є важливою частиною міжнародного права, що регулює ведення збройних конфліктів і має на меті обмежити їхні наслідки, зокрема, шляхом захисту некомбатантів і регулювання засобів і методів ведення війни. Розвиток технологій та зміна характеру військових конфліктів поставили нові виклики перед МГП, особливо з точки зору його застосування та дотримання [1]. У цій статті проаналізовано сучасні виклики та розвиток МГП в контексті збройних конфліктів.

Матеріали та методи. Дослідження ґрунтується на аналізі правових документів, зокрема Женевських конвенцій та Додаткових протоколів до них, практики Міжнародного суду ООН, звітів міжнародних організацій та наукової літератури з міжнародного гуманітарного права. У дослідженні використано методи правового аналізу, зокрема теоретичного, за допомогою яких можна систематизувати та оцінити норми міжнародного права, що застосовуються до ведення та управління збройними конфліктами, а також критично проаналізувати сучасні виклики та тенденції розвитку міжнародного гуманітарного права.

Результати. Встановлено, що сучасні збройні конфлікти характеризуються не лише традиційними формами ведення війни, але й широким застосуванням нових технологій, таких як безпілотні літальні апарати (БПЛА), кібератаки та гібридні загрози [2]. Це ставить під сумнів чинність традиційних норм міжнародного гуманітарного права (МГП), багато з яких були розроблені в епоху, коли таких технологій не існувало або вони не мали широкого застосування. Наприклад, захист цивільного населення від кібератак, ударів безпілотників та інших форм гібридної війни набуває все більшого значення, тоді як існуючі норми МГП не завжди адекватно реагують на ці виклики.

Крім того, дослідження підтвердило, що проблема дотримання норм МГП залишається актуальною [3]. Незважаючи на наявність детально регульованих правил, надання захисту цивільному населенню та обмеження використання певних засобів і методів ведення війни не завжди дотримується в реальних бойових діях. Порушення норм МГП, включаючи напади на медичних працівників, цивільні об'єкти та гуманітарних працівників, залишаються поширеними явищами у сучасних конфліктах.

У зв'язку з цим створення механізмів притягнення до відповідальності за порушення МГП стає ключовим аспектом забезпечення ефективності цього правового режиму. Покращенню ситуації може сприяти розширення юрисдикції міжнародних судових органів, таких як Міжнародний кримінальний суд, а також підвищення рівня моніторингу та звітності щодо порушень МГП. Однак не менш важливим є активне залучення сторін конфлікту до діалогу та імплементація стандартів МГП.

Висновок

Це дослідження розкриває складну динаміку міжнародного гуманітарного права в контексті сучасних збройних конфліктів. Використання нових технологій, таких як кібератаки та безпілотні літальні апарати (БПЛА), змінює спосіб ведення воєн і ставить нові виклики перед МГП [4]. Стандартні підходи до захисту цивільного населення та обмеження ведення війни можуть виявитися недостатніми для протидії цим новим загрозам. Тому існує потреба в постійній адаптації та перегляді МГП до реалій сучасних військових конфліктів.

Крім того, дослідження підтверджує, що важливість дотримання МГП залишається високою, незважаючи на його складність і неоднозначність у практичному застосуванні. Міжнародне гуманітарне право має захищати права та інтереси вразливих цивільних осіб у конфліктах, а його імплементація вимагає підзвітності та дотримання міжнародних стандартів усіма сторонами конфлікту.

Список використаних джерел:

1. ICRC, "International Humanitarian Law: Answers to Your Questions," International Committee of the Red Cross, 2004.
2. Jann K. Kleffner, "Non-State Actors and International Humanitarian Law," International Review of the Red Cross, Volume 87, Issue 857. 2005.
3. Michael A. Newton and Larry May (Eds.), "Proportionality in International Law," Oxford University Press, 2013.
4. International Review of the Red Cross, various issues. Available online through the International Committee of the Red Cross website: www.icrc.org

УДК 341.3(043.2)

LEGAL CONSEQUENCES OF VIOLATIONS OF INTERNATIONAL HUMANITARIAN LAW

Yuliia Fanta

National Aviation University, Kyiv, Ukraine

Scientific adviser -Yurii Voloshyn, Professor, Doctor of Legal Sciences

Key words: war crimes, international humanitarian law, war.

International humanitarian law (IHL), also known as the law of war, is a body of law that regulates the conduct of armed hostilities. It seeks to protect people who are not or are no longer participating in the hostilities, such as civilians, wounded and sick soldiers, and prisoners of war [1].

Violations of IHL can range from relatively minor offenses, such as looting, to more serious crimes, such as torture and killing. The most serious violations of IHL are considered war crimes.

Part Two of the Draft Articles deals with the substance of State responsibility, that is to say obligations arising for the responsible State from its responsibility [1]. The responsible State must cease the unlawful conduct and make full reparation, which includes restitution, compensation, or satisfaction. Article 3 of the Hague Convention No. IV58 and Article 91 of Protocol I specifically mention only financial compensation [2]. However, since under those provisions such compensation has to be paid only “if the case demands”, it may be seen, as in general international law, as subsidiary to “restitutio in integrum”. In addition, the Draft Articles remind us that the obligation to make reparation also applies in cases of violations of international humanitarian law governing non-international armed conflicts, which are not covered by the aforementioned treaty rules [2].

The ILC stresses that such obligations may also exist towards persons or entities other than States, for example in the case of “human rights violations and other breaches of international law where the primary beneficiary of the obligation breached is not a State”. The Draft Articles do not deal with such rights “which may accrue directly to [private] persons” but recognize the possibility. Whether and to what extent private persons are entitled to invoke responsibility on their own account depends on each applicable primary rule. War victims are certainly beneficiaries of international humanitarian law obligations. However, for international armed conflicts many of the latter are still formulated as obligations between States [3]. The obligation to pay compensation for violations laid down in international humanitarian law was traditionally seen as an obligation to pay compensation to the injured State, i.e. the State to which the individual injured persons belonged and to which they had to refer their claim. This view is strongly influenced by the traditional view of diplomatic protection under which the national State of an injured foreigner is deemed to be presenting its own claim and not that of its national. At least in international humanitarian law this construction is not always correct, as many rules are formulated in a human rights-like manner as entitlements of war victims. In such cases the only problem is procedural, i.e. that the injured individuals have no standing in the usual procedures for the settlement of disputes [3]. Substantively they do have, however, an entitlement under international law. Their national State and even every third State may present it at the international level in their favour. They themselves may present it before national courts whenever international law is directly applicable in a given legal system and the rules concerned are self-executing, or whenever domestic law provides them with a private right of action [4]. Historically, former belligerents sometimes established arbitral tribunals or special courts to adjudicate such claims brought by former enemy individuals against them. Too often, however, they waived reparation for violations in peace treaties and other agreements, a practice which would today violate an explicit prohibition of international humanitarian law [5].

Conclusion

Accountability for violations of IHL is essential to deter future violations and to ensure that justice is done. There are a number of challenges to accountability, but there are also reasons to be hopeful about the future.

References

1. Sassòli, M. (2020). The internationalization of armed conflicts: State practice and implications for implementing international humanitarian law. *Harvard International Law Journal*, 61(2), 303-350.
2. Sivakumaran, S. (2019). The general protection of human rights in international humanitarian law: A case study of the Geneva Conventions. *Human Rights Quarterly*, 41(4), 747-779.

3. Jinks, D., & Ronzoni, M. (2018). The moral responsibilities of the military: Legal and ethical considerations in armed conflict. *Journal of Political Philosophy*, 26(2), 219-240.

4. Ohlin, J. (2017). The Geneva Conventions as constitutive instruments. *International & Comparative Law Quarterly*, 66(3), 587-614.

5. Wilmshurst, E. (2016). Prosecuting violations of international humanitarian law before national courts: Recent trends and challenges. *Journal of Conflict & Security Law*, 21(1), 47-70.

УДК 341, 342.7, 316.334(043.2)

АНАЛІЗ ДОТРИМАННЯ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА У СУЧАСНОМУ СВІТІ

Раміль Ханкішієв

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Алена Замула, к.ю.н., доц.

Ключові слова: міжнародне право, дотримання, сучасний світ.

Вступ. У сучасному глобалізованому світі, де взаємодія між націями, міжнародними організаціями та іншими міжнародними акторами зростає в динаміці та складності, міжнародне право виступає як ключовий інструмент регулювання міжнародних відносин. Воно визначає основні принципи та норми, що мають бути дотримані всіма державами та суб'єктами міжнародного права з метою забезпечення миру, стабільності та розвитку. Проте, поняття дотримання міжнародного права в сучасному світі виявляється складним і багатограним, враховуючи різноманітність інтересів, конфліктів та викликів, з якими стикаються держави та інші міжнародні суб'єкти. Таким чином, аналіз дотримання міжнародного права у сучасному світі стає надзвичайно важливим завданням для забезпечення ефективності та справедливості міжнародного порядку.

Міжнародне право — система норм і принципів, що регулюють взаємодію держав та інших суб'єктів міжнародного співтовариства. Це основна складова міжнародних відносин, яка визначає права та обов'язки держав, міжнародних організацій та інших суб'єктів у їх взаємній діяльності. Міжнародне право охоплює багато питань, від мирного вирішення конфліктів і прав людини до права міжнародної торгівлі та морського права. Він базується на принципах справедливості, рівності, доброї волі та взаємної вигоди. Міжнародне право має велике значення для забезпечення міжнародного миру та безпеки, розвитку співробітництва між державами та захисту прав людини. Таким чином, вивчення та аналіз міжнародного права допомагає зрозуміти та вирішити складні проблеми, які виникають у сучасному світі.

Дотримання правових норм і зобов'язань у контексті міжнародного права є важливим аспектом для забезпечення міжнародного порядку та стабільності. Це поняття охоплює широкий спектр ситуацій, від виконання міжнародних угод до дотримання стандартів прав людини. Однак реальність показує, що дотримання норм міжнародного права може бути складним завданням і може стикатися з різними перешкодами.

Однією з перешкод є відсутність механізмів забезпечення виконання рішень міжнародних організацій. Це часто призводить до того, що держави можуть порушувати міжнародне право, не несучи відповідальності за свої дії. Крім того, політичні мотиви та інтереси часто переважають зобов'язання за міжнародними договорами, що може призвести до того, що держави ухиляються від своїх зобов'язань або не виконують їх.

Для забезпечення ефективного дотримання міжнародного права необхідні як національні, так і міжнародні механізми нагляду та моніторингу. Національні системи правосуддя повинні відігравати ключову роль у забезпеченні внутрішнього дотримання міжнародного права, а міжнародні механізми, такі як Міжнародний суд ООН і Міжнародний кримінальний суд, повинні мати достатні повноваження та ресурси для ефективного вирішення конфліктів і порушень.

Сучасний світ - це час історії, коли швидкі зміни стають нормою, адаптація - ключ до успіху, а виклики є не лише численними, але й зростаючими за масштабами. Суспільство знаходиться під впливом різних факторів, які варто розглядати з різних ракурсів.

Однією з характеристик сучасного світу є стрімкий розвиток технологій. Це не лише змінює спосіб життя людей, але й впливає на всі сфери діяльності - від економіки до культури. Інтернет та соціальні медіа стали не тільки засобами комунікації, але й платформами для розваг, освіти та бізнесу. Штучний інтелект, розробки у галузі біотехнологій, енергетики та транспорту - все це переплітається в мозаїку сучасного технологічного ландшафту.

Глобалізація - ще одна важлива риса сучасного світу. Країни та регіони стають все більш взаємозалежними, а економічні, культурні та політичні взаємодії стають більш складними та інтенсивними. Це відкриває нові можливості для розвитку, але й породжує нові виклики, такі як збільшення нерівності, міграційні кризи та конфлікти між культурами та цивілізаціями.

Зміна клімату та екологічні проблеми стають однією з найбільших загроз сучасному світу. Підвищення рівня викидів парникових газів, забруднення водних ресурсів та втрата біорізноманіття можуть призвести до серйозних наслідків для людства та екосистем усього світу.

Сучасний світ також характеризується постійними політичними та соціальними трансформаціями. Рухи за права людини, боротьба за демократію та соціальну справедливість, а також зміни в політичних системах відображають бажання суспільства до змін та покращень.

Висновок

Міжнародне право є важливою основою сучасного світу, воно визначає правила і стандарти, за якими взаємодіють держави та інші суб'єкти міжнародного співтовариства. Дотримання цих норм відіграє важливу роль у забезпеченні стабільності, миру та співпраці між націями.

Однак у сучасному світі ми стикаємося з багатьма проблемами, які ставлять під сумнів ефективність і відповідність міжнародному праву. Такі глобальні виклики, як зміна клімату, конфлікти та нерівність, вимагають відповідальних і рішучих дій на міжнародному рівні.

Список використаних джерел:

1. Brownlie, Ian. "Principles of Public International Law." Oxford University Press, 2012. - Ця книга є класичним джерелом з міжнародного права та розглядає питання дотримання норм міжнародного права в сучасному світі.
2. Roth, Brad. "Government Law and Policy: A Framework for Global Governance." Cambridge University Press, 2017. - Робота висвітлює важливі аспекти дотримання міжнародного права в контексті сучасних глобальних викликів та тенденцій.
3. United Nations. "The UN and International Law." United Nations Publications, 2019. - Ця публікація розглядає роль Організації Об'єднаних Націй у забезпеченні дотримання міжнародного права в сучасному світі.
4. International Court of Justice. "Reports of Judgments, Advisory Opinions and Orders." International Court of Justice, various years. - Звіти та рішення Міжнародного Суду є важливим джерелом для дослідження практики дотримання міжнародного права.
5. Kratochwil, Friedrich. "Rules, Norms, and Decisions: On the Conditions of Practical and Legal Reasoning in International Relations and Domestic Affairs." Cambridge University Press, 1989. - Робота розглядає питання формування та дотримання норм міжнародного права в контексті сучасних міжнародних відносин.
6. Henckaerts, Jean-Marie, and Louise Doswald-Beck (eds.). "Customary International Humanitarian Law." Cambridge University Press, 2005. - Ця книга досліджує практику та звичаєве міжнародне гуманітарне право та питання його дотримання в сучасному світі.

УДК 341.4(043.2)

МІЖНАРОДНИЙ КРИМІНАЛЬНИЙ СУД – ПОРЯДОК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІЖНАРОДНОГО КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОСУДДЯ**Юрій Чорний***Національний авіаційний університет, Київ**Науковий керівник – Ірина Лесь, к.ю.н., доц.*

Ключові слова: Міжнародний кримінальний суд, Римський статут, геноцид, злочини проти людяності, військові злочини, міжнародна кримінальна юрисдикція, боротьба з міжнародними злочинами, Міжнародний трибунал по колишній Югославії.

Вступ. На рубежі 20-го та 21 століття, що відзначається своєю важливістю та науково-технічним прогресом, у цьому місті проходила діяльність «Дипломатичної конференції спеціальних представників під егідою ООН щодо створення Міжнародного кримінального суду». З 15 червня по 17 липня 1998 року в Римі проходив судовий процес, за результатами якого було підписано Статут Міжнародного кримінального суду. У цій роботі брали участь 156 країн і понад 260 неурядових організацій. Римський статут набув чинності 1 липня 2002 року. Відтоді він погрожував переслідувати винних у геноциді, злочинах проти людяності та військових злочинах безпосередньо в Міжнародному кримінальному суді.

Матеріали дослідження. В українській юридичній науці міжнародній кримінальній юрисдикції та боротьбі з міжнародними злочинами приділяли увагу В. Антипенко, В. Базов, М. Броменський, В. Буткевич, С. Вікріст, О. Кашинюк, С. Ківалов та інші. в дослідженні. , Д. Кулеба, Н. Зелінська, А. Маєвська, В. Мар'яненко, А. Мацько, С. Морозов, М. Пашковський, В. Пилипенко, М. Серибонь, В. Семьонов, Т. Тиреоїд та інші вчені [1, 2].

Результати. Основоположниками доктрини міжнародного кримінального судочинства були Гюстав Менєс та Леонід Олексійович Комаровський, а матеріально-правовим поштовхом — Женевські конвенції 1864 року. Об'єктивними передумовами для створення Міжнародного кримінального суду були: Загальноісторичні події: масштаби Першої світової війни, яка вимагала покарання за масове вбивство людей; Судовий процес: Нюрнберг, Далекий Схід, Токіо. Розпад колишньої Югославії та створення міжнародного трибуналу для покарання винних у серйозних порушеннях міжнародного гуманітарного права на федеративній території Югославії. Збройний конфлікт у Руанді. Дипломатична конференція та прийняття Римського статуту МТП. Відповідно до Римського статуту (стаття 3), місцем розташування Міжнародного кримінального суду є Гаага, Нідерланди («місце проживання»), але на даний момент суд буде тимчасово розташований у передмісті Гааги в «DeArc». З 2007 по 2009 рік він був переведений в постійне приміщення в «Олександр Казере».

Міжнародний кримінальний суд поширює свою юрисдикцію на чотири категорії кримінальних діянь: геноцид, злочини проти людяності, військові злочини та агресія. Відповідно до Статуту, Суд є постійно діючим органом, юрисдикція якого поширюється на фізичних осіб. Існує принцип відсутності строку давності, який чітко визначає, що строк давності не поширюється на обвинувачених у міжнародних злочинах. Існує принцип індивідуальної кримінальної відповідальності. Це звертає увагу на те, що МКС має юрисдикцію лише щодо фізичних осіб [6, 26]. До кримінальної відповідальності за злочини, передбачені цим Кодексом, притягається особа, якщо: - Якщо злочин вчинено фізичною особою, або. - Змова з іншими. Суди не визнають жодних винятків (національних чи міжнародних) чи інших спеціальних норм, що стосуються публічного статусу осіб, які можуть захистити їх від кримінального переслідування в певних випадках і вивести їх за межі юрисдикції держави. внутрішнє) правосуддя (стаття 27(2) Декрету).

Україна брала активну участь у підготовці Конвенції та підписала її, а також Конвенцію про привілеї та імунітети Міжнародного кримінального суду. Проте Хартія досі не ратифікована. Це було заблоковано Висновком Конституційного Суду України № 3-в/2001 від 11 липня 2001 року. Конституційний суд постановив, що стаття 1 Хартії вказує на те, що Міжнародний кримінальний суд є постійним органом, уповноваженим здійснювати юрисдикцію щодо осіб, відповідальних за найсерйозніші злочини, що викликають стурбованість міжнародної спільноти. Водночас ми вважаємо, що вона підкреслює, що це суд доповнює національне законодавство. Інститути кримінальної юстиції.

Подібне положення також міститься в пункті 10 преамбули статуту. Характер Міжнародного кримінального суду як доповнення до національних судових систем викладено в ряді інших статей Статуту, зокрема в пункті 2 статті 4, згідно з яким Суд поширює свою юрисдикцію на території Здатний виконувати функції та владу.

Держави-учасниці визначені в статті 17(1)(а), яка визначає, що суд повинен діяти не лише за запитом держави-учасниці, але також у випадках, коли держава, що знаходиться під її юрисдикцією, має юрисдикцію над особою, за власною ініціативою. Якщо особа, підозрювана у вчиненні передбаченого законом злочину, «не бажає чи не може проводити розслідування», я відповідним чином порушу кримінальну справу. Таким чином, Міжнародний кримінальний суд доповнює систему внутрішньої юрисдикції. Можливість таких доповнень до української судової системи не передбачена главою 8 Конституції України «Правосуддя». Це є підставою для висновку про невідповідність пункту 10 преамбули та статті 1 Указу положенням частин 1 і 3 статті 124 Конституції України, а отже, що Україна приєдналася до цього Указу у 2006 році. Я зроблю це. Зміни на основі частини другої статті 9 Конституції України можливі лише за умови внесення до неї відповідних змін.

Суд дійшов наступного висновку: Римський статут Міжнародного кримінального суду, підписаний від імені України 20 січня 2000 року та поданий до Верховної Ради України для надання згоди на обов'язковість, містить пункт 10 преамбули та статтю 1 Статуту. «Міжнародний кримінальний суд доповнює національні інститути кримінального правосуддя» [2, 3]. Проте у світлі трагічних подій, які сталися в Україні з 21 листопада 2013 року по 22 лютого 2014 року, питання визнання юрисдикції Міжнародного кримінального суду є актуальним як ніколи. Це призвело до загибелі людей, які мирно захищали свої права, гарантовані Конституцією України. За даними МОЗ, офіційна кількість загиблих становить 100 осіб.[4] 25 лютого 2014 року до Міжнародного кримінального суду було подано проект подання про визнання Україною юрисдикції Міжнародного кримінального суду щодо злочинів проти людяності, вчинених вищими посадовими особами держави.

Це мало особливо серйозні наслідки, зокрема масові вбивства громадян України під час мирних акцій протесту в період з 21 листопада 2013 року по 22 лютого 2014 року [5]. У заяві йдеться про те, що від імені народу України Верховна Рада України як єдиний орган законодавчої влади України визнає юрисдикцію та передає справу до Міжнародного кримінального суду для притягнення до кримінальної відповідальності. Під час мирних акцій протесту громадян, які проходили в Україні з 30 по 30 листопада 2013 року та 22 лютого 2014 року, а саме Віктора Януковича – Президента України та інших посадових осіб, визначених Міжнародним кримінальним судом обвинувачів. Стаття 7 Статуту МКС говорить «Про злочини проти людяності», що включає вбивства, ув'язнення та інші жорстокі позбавлення фізичної свободи та порушення основоположних норм міжнародного права, тортури та злочини проти будь-якої групи людей. Включає переслідування, насильницькі зникнення людей, а також будь-які навмисні дії. Дії, які спричиняють серйозні страждання або серйозні тілесні ушкодження.

Висновок

Утім, незважаючи на його важливість, суд стикається з низкою викликів, які стримують його потенціал. Політичні перепони, обмежена юрисдикція, невиконання державами рішень суду, а також складнощі в затриманні підозрюваних ставлять під загрозу його здатність забезпечувати справедливість ефективно.

Для подолання цих труднощів та підвищення ефективності МКС, необхідно посилити міжнародну підтримку і співпрацю. Держави повинні не лише активізувати свої зусилля у співпраці з судом, але й працювати над ратифікацією та імплементацією Римського статуту в національне законодавство. Окрім того, підтримка з боку міжнародних організацій та цивільного суспільства може допомогти підвищити обізнаність про діяльність МКС і забезпечити тиск на держави, що ігнорують його рішення.

Список використаних джерел:

1. Філіп Ферре, Патріс Сартр, La Courpenale International. Російський переклад Марти Кузнецової. Міжнародний кримінальний суд з точки зору США та Франції.
2. «Про участь України в Римському статуті Міжнародного кримінального суду». Analysis Notes [Електронний ресурс]. - Режим доступу: URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/1471/>

3. Висновок Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Президента України щодо надання висновків щодо відповідності Конституції України Римському статуту Міжнародного кримінального суду (справа Римського статуту) [електронний ресурс]. Режим доступу: URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v003v710-01>.

4. «Небесна сотня»: кількість загиблих майданівців досягла 100 [Електронний ресурс] - Режим доступу: URL: <http://www.pravda.com.ua/news/2014/03/6/7017843/?attempt=1>

5. Проект заяви до Міжнародного кримінального суду від 21 листопада 2013 року щодо визнання Україною юрисдикції Міжнародного кримінального суду щодо злочинів проти людяності, вчинених вищими посадовими особами держави з особливо тяжкими наслідками, та масових вбивств громадян України у мирний час. за період з 22 лютого 2014 року [електронний ресурс]. Режим доступу: URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=49944

6. Статут Римського міжнародного кримінального суду, Міжнародного суду ООН. Декрет, міжнародний документ від 17 липня 1998 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_588.

УДК 341.1(043.2)

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН НА ВНУТРІШНЬОМУ РИНКУ ЄС

Дар'я Швець

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Аліна Замула, к.ю.н., доц.

Ключові слова: внутрішній ринок Європейського Союзу, правове регулювання, європейська інтеграція, європейські стандарти.

Вступ. Внутрішній ринок Європейського Союзу (ЄС) є одним з найбільших та найвідкритіших ринків у світі, який охоплює понад 450 мільйонів споживачів та 20 мільйонів підприємств. Внутрішній ринок базується на чотирьох свободах: вільному руху товарів, послуг, капіталу та осіб. Ці свободи дозволяють створювати сприятливі умови для конкуренції, інновацій, економічного зростання та соціального захисту в ЄС.

Тема полягає в тому, що внутрішній ринок ЄС постійно розвивається та адаптується до нових викликів, таких як глобалізація, цифрова трансформація, екологічна криза, пандемія COVID-19 тощо. Ці виклики вимагають від ЄС постійного оновлення та удосконалення правового регулювання відносин на внутрішньому ринку, щоб забезпечити його ефективність, конкурентоспроможність, справедливість та стійкість. Однак правове регулювання внутрішнього ринку також стикається з рядом проблем, таких як недостатня гармонізація, невиконання та порушення правил, нерівність та дискримінація, недостатній діалог та участь зацікавлених сторін, низький рівень інформованості та довіри громадян та підприємців до внутрішнього ринку тощо.

Метою дослідження є аналіз правового регулювання відносин на внутрішньому ринку ЄС, його особливостей, проблем та перспектив, а також розробка рекомендацій щодо його вдосконалення. Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у процесі функціонування внутрішнього ринку ЄС. Предметом дослідження є правові норми та принципи, що регулюють ці відносини, а також їхнє застосування та дотримання.

Методи дослідження: 1) загальнонаукові методи (аналіз, синтез, порівняння, узагальнення, класифікація, систематизація тощо); 2) спеціально-юридичні методи (формально-логічний, догматичний, історико-правовий).

Результати. Правове регулювання відносин на внутрішньому ринку Європейського Союзу є надзвичайно важливою складовою для забезпечення ефективного функціонування європейської інтеграції та забезпечення взаємного користування перевагами європейської єдності для всіх держав-членів.

На внутрішньому ринку ЄС діє принцип вільного руху товарів, послуг, капіталу та праці, що передбачає відсутність митних обмежень, квот та інших перешкод для торгівлі між державами-членами.

Це створює сприятливі умови для підприємств, щоб конкурувати на єдиному ринку, а також розширює вибір для споживачів та сприяє зростанню економіки в цілому [1].

Правове регулювання включає в себе різноманітні аспекти, такі як стандартизація продукції, регулювання фінансових послуг, охорона прав інтелектуальної власності, антимонопольне законодавство, правила щодо державних допомог та багато іншого.

Ця система правового регулювання є важливим інструментом для забезпечення розвитку та процвітання європейського бізнесу, створення сприятливого клімату для інвестицій та підтримки соціального та економічного розвитку всіх держав-членів ЄС.

При цьому важливою складовою правового регулювання є механізми контролю та забезпечення дотримання правил усіма учасниками внутрішнього ринку. До цих механізмів належать митні та фіскальні контролю, моніторинг відповідності стандартам якості та безпеки, а також судові та адміністративні процедури для вирішення порушень правових норм.

Загалом, правове регулювання відносин на внутрішньому ринку ЄС спрямоване на забезпечення стабільності, прозорості та конкурентоспроможності європейського бізнесу, а також захист прав споживачів і підтримку соціального та економічного розвитку у всіх країнах-членах ЄС [2].

Правове регулювання на внутрішньому ринку ЄС також враховує потреби та інтереси різних суб'єктів, включаючи малих та середніх підприємств, споживачів, регіональні та місцеві органи влади. Це виявляється у розробці спеціальних програм, ініціатив та фінансових інструментів, спрямованих на підтримку цих суб'єктів, стимулювання їхньої конкурентоспроможності та сприяння створенню сприятливих умов для розвитку.

Одним із ключових аспектів правового регулювання є забезпечення відповідності європейських стандартів і норм міжнародним договорам та угодам, що дозволяє зберігати високий рівень якості та безпеки продукції та послуг, а також сприяє спільному розвитку та співпраці з іншими країнами [3].

Для ефективного функціонування внутрішнього ринку ЄС необхідне постійне оновлення та адаптація правового регулювання до змін у суспільстві, технологіях та економіці. Такий підхід дозволяє забезпечити актуальність та реагувати на виклики та можливості, що виникають у процесі європейської інтеграції.

Узгоджене правове середовище на внутрішньому ринку ЄС сприяє зміцненню європейської ідентичності, розвитку міжкультурного діалогу та підтримці миру та стабільності на континенті. Це створює основу для подальшого розвитку та співпраці між державами-членами ЄС, сприяючи їхньому загальному процвітання та добробуту [4].

Висновки

Таким чином, слід зазначити, що правове регулювання на внутрішньому ринку Європейського Союзу є невід'ємною складовою європейської інтеграції та сприяє забезпеченню ефективного функціонування єдиної економічної та соціальної системи. Це правове середовище сприяє вільному руху товарів, послуг, капіталу та праці, створюючи сприятливі умови для підприємств, споживачів та економіки в цілому.

Правове регулювання враховує потреби та інтереси різних суб'єктів, включаючи малі та середні підприємства, споживачів та регіональні органи влади. Крім того, воно сприяє забезпеченню високих стандартів якості та безпеки продукції та послуг, а також забезпечує відповідність європейських норм міжнародним стандартам.

Постійне оновлення та адаптація правового регулювання до змін у суспільстві та економіці є важливим для забезпечення актуальності та ефективності внутрішнього ринку ЄС. Узгоджене правове середовище сприяє розвитку європейської ідентичності та міжкультурного діалогу, сприяючи миру та стабільності на континенті.

Отже, правове регулювання на внутрішньому ринку ЄС відіграє важливу роль у зміцненні та процвітання Європейського Союзу, сприяючи його соціальному, економічному та політичному розвитку.

Список використаних джерел:

1. Право Європейського Союзу : підручник / за ред. В.І. Муравйова. К.: Юрінком Інтер, 2011. 704 с.

2. Губанов О.О. Правова доктрина як елемент правової системи Європейського Союзу: її місце та зв'язок з іншими елементами // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки. 2015. Вип. 4(1). С. 24-28
3. Яковюк І.В. Правові основи інтеграції до ЄС: загальнотеоретичний аналіз: монографія / І.В. Яковюк. Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого". Х.: Право, 2013. 760 с.
4. Основи права Європейського Союзу: нормат. матеріали (із змінами, внесеними Лісабон. договором) / за заг. ред. М.В. Буроменського. Х. : ФІНН, 2010. 392 с.

СЕКЦІЯ «МІЖНАРОДНИЙ ТУРИЗМ І АВІАЦІЯ»

УДК 338.47(043.2)

ПОДІЄВИЙ ТУРИЗМ В НІМЕЧЧИНІ

Александрова Марія

*Національний авіаційний університет, Київ**Науковий керівник – Сергій Фокін, к.п.н., доц.***Ключові слова:** Німеччина, фестивалі, подієвий туризм.**Вступ.** Тема подієвого туризму в Німеччині набуває великого значення у зв'язку зі зростаючим інтересом до культурної різноманітності та інноваційних підходів у туристичній галузі.**Матеріали і методи.** Об'єктом дослідження виступає подієвий туризм. Для розв'язання вирішених задач використовувався комплекс елементів дослідження, а саме: літературний аналіз; географічний аналіз; метод системного аналізу; метод аналізу статистичних даних.**Результати:** Німеччину щороку з'їжджається величезна кількість туристів - ця країна приваблює близько 37,5 мільйонів подорожуючих. На сучасному світовому туристичному ринку Німеччина посідає третє місце за популярністю в Європі. Приблизно кожен десятий турист світу обирає саме цей край, що складає 9% від загальної кількості подорожуючих. У працях [1], це свідчить про те, що Німеччина у своєму розвитку туризму дотримується різноманітної стратегії, одночасно розвиваючи і внутрішній, і в'їзний туризм.

Туристи з усього світу відвідують різноманітні фестивалі, виставки, аукціони та народні свята у цій країні. Серед найважливіших культурних заходів у Німеччині, які привертають увагу туристів, можна відзначити кінофестиваль у Берліні, Міжнародний фестиваль короткометражних фільмів "Оберхаузен", карнавали та історичні народні свята у Кельні, "Райзен Гамбург" (туристичний ярмарок) і багато іншого. Один з найпопулярніших фестивалів - це пивний фестиваль Октоберфест у Мюнхені, який залучає мільйони відвідувачів і вважається найбільшим у світі за масштабами. У цьому році, за оцінками організаторів, Октоберфест відвідало близько 5,7 мільйона гостей. На фестивалі можна було побачити туристів зі США, Великої Британії, Шотландії, а також з країн Європи та інших куточків світу.

Велике значення в туризмі Німеччини мають спортивні події, такі як Олімпійські ігри, чемпіонати світу та Європи з футболу, гонки "Формули 1" і т.д. Ці заходи збирають мільйони туристів з усього світу.

Серед інших важливих туристичних подій у Німеччині можна виділити Бременський карнавал, Міжнародний кінофестиваль у Берліні, свято музики в Берліні, свято світла в Берліні, парад кохання (Love Parade), театралізований фестиваль Spierlart, Міжнародний фестиваль пива Oktoberfest, фестиваль у Кьольні та інші.

Щорічно Німецька туристична асоціація разом зі своїми партнерами організовує Німецький день пішого туризму, який вважається найбільшим заходом, присвяченим пішому туризму в Європі. У 2022 році відбувся 121-й День німецького походу в Фелльбасі, де близько 20 000 осіб взяли участь.

Кільський тиждень - це ще одна важлива подія в Німеччині, яка привертає увагу багатьох. Це вітрильне змагання, яке поєднує в собі величезну кількість вітрильних суден та різноманітні анімаційні заходи, присвячені водному туризму.

Подієвий туризм в Німеччині має велике значення не лише з культурної, але й з соціально-економічної перспективи для розвитку туризму в країні. Заходи такого типу, такі як музичні фестивалі, гастрономічні заходи, спортивні події та кінофестивалі, є важливими магнітами для туристів з усього світу. Уряд Німеччини активно підтримує розвиток подієвого туризму, оскільки це приносить збільшення надходжень у місцевий бюджет і сприяє формуванню позитивного іміджу країни.

Висновки

Наведений аналіз досвіду Німеччини є важливим для України, особливо в контексті відновлення туристичної галузі після воєнних подій. Україні необхідно вивчити досвід ФРН та використовувати його при розробці стратегій відновлення та розвитку туризму. Активна співпраця з Німеччиною та іншими країнами Європейського Союзу, а також великими туроператорами, може допомогти залучити інвестиції та технології для відновлення та підтримки туристичної індустрії в Україні. Такий підхід сприятиме

збільшенню привабливості України як туристичного напрямку і сприятиме її інтеграції у світовий туристичний ринок.

Список використаних джерел:

1. Фокін С. П., Беркова О. П., Борисюк О. А., Бут М. Г. Подієвий туризм Німеччини: досвід для України. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія : Географія. Тернопіль, 2023. №1 (54). С. 148-157
2. Кравець О. М., Байлик С. І. Організація анімаційних послуг в туризмі: навч. посібник. 2-ге вид., перероб. і доп. Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 335 с.
3. Власова Т. І., Алейніков О. В. (2015): Подієвий туризм – ефективний антикризовий інструмент залучення туристичних потоків у регіоні. Вісник НАТ. №1. С.38-40.

УДК: 338.48-6:641/642]:663.2(043.2)

ВИННИЙ ТУРИЗМ В ІСПАНІЇ

Олександра Беляєва

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Оксана Борисюк, к.геогр.н., доц.

Ключові слова: винний туризм, гастрономічний туризм, Іспанія, енотуризм

Вступ. Вино й туризм є ідеальним симбіозом завдяки створенню унікальної гастрономічної туристичної пропозиції, водночас сприяючи економічному й соціальному розвитку виноробних регіонів та економічному розвитку країни загалом. Іспанія, як одна з найбільших туристичних дестинацій світу, володіє великим потенціалом у сфері винного туризму, або енотуризму, що є підґрунтям для наукового вивчення.

Матеріали і методи. Об'єктом дослідження є виноградарство та виноробство в Іспанії як одна зі складових національного туризму. У ході роботи використовувалась сукупність методів дослідження, а саме: системний аналіз та синтез, порівняння, аналіз статистичної інформації, а також описовий та пошуковий методи.

Результати. Виноробство як людська діяльність існувало на іспанських землях здавна, однак найбільшого поширення набуло у III ст. до н.е. за часів правління Римської Імперії. На той час іспанське вино переважало над італійським й експортувалось на всі території Стародавнього Риму, а двома найбільшими виноробними регіонами були Терраконенсис на півночі (сучасна Таррагона) й Бетика (Андалусія) – на півдні.

Сьогодні Міжнародна організація виноградарства та виноробства щорічно збирає дані про виноградники та світове виробництво вина. За підсумками останнього дослідження, у 2023 році Іспанія опинилась на 3-му місці із показником у 30,7 млн га землі, засаджених винним виноградом, програючи лише Франції та Італії й випереджаючи США [1].

Серед головних виноробних регіонів Іспанії виділяють наступні: Ріоха, Рібера-дель-Дуеро, Хумійя, Ріас Бахас, Херес-де-ла-Фронтера, Пріорат (Каталонія). Країна має велику кількість місцевих сортів винограду, кількість яких налічує понад 600 видів, однак 88% відсотків вина в країні виробляється лише з 20 окремих сортів, зокрема червоні: Темпранію, Бобаль, Гарнача, а також білі: Вердехо, Альбаріньйо, Макабео тощо.

Питанням розробки й структуруванням винних маршрутів в Іспанії, а також координації між ними займається Іспанська асоціація винних міст (ACEVIN). Їхня діяльність спрямована на створення якісного туристичного продукту, який би сприяв поширенню іспанської культури через винні традиції країни. У 2000 р. вони у партнерстві з урядом Іспанії представили Комплексний план якості іспанського туризму, який, серед іншого, передбачав розробку такого туристичного продукту як «Винні шляхи Іспанії», що водночас мало на меті покращення національного та міжнародного іміджу іспанських винних груп, а також збільшення продажів вина завдяки його купівлі туристами безпосередньо на виноробнях. Зокрема у 2019 році, загальна кількість винних туристів в Іспанії становила близько 3 млн відвідувачів [2].

У період 2017 – 2020 рр. найбільш відвідуваними маршрутами були такі винні шляхи: Penedès; Marco de Jerez; Rivera del Duero. Ці три маршрути представляють понад 40% від загальної кількості винних туристів [2].

Винний шлях Рібера-дель-Дуеро пролягає через материкову частину Іспанії (регіон Кастилья і Леон). Він розтягується на 115 кілометрів вздовж р. Дору та пропонує вино, що виробляється здебільшого на основі місцевого сорту винограду Темпранію. На цьому шляху пропонуються як червоні, так й білі та рожеві вина різної категорії. Загалом маршрут охоплює 23 тис га виноградників, де щорічно виготовляється майже 50 млн літрів вина. Серед інших сортів винограду, що є менш популярними, зустрічаються Каберне-Совіньйон, Мерло, Мальбек і Гарнача Тінта, а також єдиний сорт білого винограду – Альбійо. Локальні підземні погребі відображають місцеві традиції виноробства й поєднуються з авангардною архітектурою, кастильською кулінарією й природними ландшафтами, що приваблюють туристів [3].

Висновки

Отже, виноробство в Іспанії є одним з найбільших у порівнянні з іншими країнами світу, що відображалось як й історично, так і має вплив на сучасні економічну та соціальну сфери країни. Іспанський винний туризм підтримується з боку уряду, а також іншими позаурядовими організаціями (серед них – ACEVIN), у результаті чого регулярно приваблює мільйони туристів на рік. Серед найбільш популярних туристичних винних маршрутів виділяють Penedès; Marco de Jerez; Rivera del Duero, що є постачальниками майже половини потоку гастрономічних туристів в країну.

Список використаних джерел:

1. Liz Thach. Climate Change Propels France To #1 Largest Global Wine Producer In 2023. URL: <https://www.forbes.com/sites/lizthach/2023/11/11/climate-change-propels-france-to-1-largest-global-wine-producer-in-2023/>
2. Javier Martínez-Falcó. Wine tourism in Spain: The economic impact derived from visits to wineries and museums on wine routes. 2022. URL: https://rua.ua.es/dspace/bitstream/10045/131167/6/Investigaciones-Turisticas_25_08.pdf.
3. Spain's official tourism website. Ribera del Duero Wine Route. URL: <https://www.spain.info/en/oenology/wine-route-ribera-duero/>

УДК 338.484(043.2)

ПСИХОЛОГІЧНИЙ ВПЛИВ ВІЙНИ НА РОЗВИТОК МАРКЕТИНГУ ТУРИЗМУ

Юлія Білобловська

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Оксана Беркова, к.еко.н., доц.

Ключові слова: туризм, маркетинг туризму, психологія війни.

Вступ. Війна має значний і довготривалий вплив на всі сфери життя, включаючи туризм. Психологічні наслідки війни для людей, які живуть в уражених регіонах, а також для тих, хто планує подорожувати, необхідно враховувати при розробці маркетингових стратегій для туристичного сектору.

Матеріали і методи. Об'єктом дослідження виступає туристичний ринок України. Для розв'язання визначених завдань використовувався комплекс взаємодоповнюючих методів дослідження, а саме: системного аналізу та синтезу, порівняльного аналізу, а також методи групування та узагальнення.

Результати. Війна має значний вплив на психологічний стан українців. Психологія воєнного часу свідчить про наявність у людей посттравматичного стресового розладу (ПТСР), тривоги, депресії та інших психологічних проблем. Люди, які пережили війну, постійно відчують тривогу, страх і постійну напругу. Це робить їх менш схильними до подорожей, особливо в небезпечні або незнайомі місця. Також є категорія тих, хто відчуває провину за те, що їм вдалося втекти від небезпеки, тоді як інші залишилися страждати. Це робить їх менш схильними до насолодження відпочинком та відкладення подорожей у інше життя. Ці проблеми нині негативно впливають на бажання людей подорожувати, а також на

індустрію туризму загалом. Серед визначних факторів впливу війни на маркетинг туризму варто виділити: зниження попиту на туризм на внутрішній та міжнародний туризм; зміна іміджу країни через постійну загрозу життю; зниження інвестицій.

В умовах війни маркетингові інструменти в туризмі України зазнають значних змін. Серед сучасних маркетингових інструментів, які застосовують об'єкти туристичної галузі є: цифровий маркетинг (активна комунікація в соцмережах, відеомаркетинг, контент-маркетинг), розробка індивідуальних турів, локалізація (створення турів на місцях, співпраця з місцевими громадами), можливість зміни дат та умов туру, пропозиція альтернативних варіантів, підкреслення безпечності турів, страхування від невіїзду або затримок через ситуацію на кордоні і т.д.

Незважаючи на труднощі, маркетинг туризму в Україні є надійним джерелом підживлення для існування туризму під час війни. Серед стратегій, які можна використовувати є: підкреслення безпеки через демонстрацію того, що в Україні є і умовно безпечні регіони (захід України); адаптація туристичних підприємств до реалій сьогодення через залучення до роботи кваліфікованих спеціалістів з психологічною освітою; акцент на позитивних аспектах країни – Україна досі володіє значними природними та культурно-історичними ресурсами, які є привабливими та цікавими для туристів; створення спеціальних пропозицій та стимулів, зокрема для внутрішнього туризму важливо заохочувати людей подорожувати та поновлювати сили. Для цього є достатньо ресурсів, особливо варто приділити увагу створенню спеціалізованих турів для військовослужбовців та їх сімей; співпраця з міжнародними організаціями та туристичними операторами, щоб підвищити імідж країни та відновити довіру до її туристичної індустрії.

Висновки

Отже, розвиток маркетингу туризму нині – важливий інструмент для покращення не лише туристичної галузі, але і найважливіше – психоемоційних станів населення України. Нині головним є створення акценту на безпеці, позитивних аспектах України, спеціальних пропозиціях та співпраці України з іншими країнами, а також з міжнародними організаціями та туроператорами.

Список використаних джерел:

1. Психологія воєнного часу: як допомогти собі та іншим під час війни URL: <https://kadrovik.isu.net.ua/news/545656-psykholohiya-voyennoho-chasu-yak-dopomohty-sobi-ta-inshym-pid-chas-viyny/> (дата звернення 17.03.2024).

2. How the war in Ukraine will affect European tourism. globetrender.com, 2022. URL: <https://globetrender.com/2022/04/28/how-the-war-in-ukraine-will-affect-european-tourism>. (дата звернення 17.03.2024).

УДК 330.34(043.2)

ІНКЛЮЗИВНИЙ ТУРИЗМ ЯК РУШІЙНА СИЛА ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ ПІСЛЯ ВІЙНИ: УРОКИ З ДОСВІДУ ІНШИХ КРАЇН

Юлія Білобловська

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Валерій Пестушко, к.геогр.н., проф.

Ключові слова: туризм, інклюзивний туризм, безбар'єрний туризм, подорожі для людей з обмеженими фізичними можливостями.

Вступ. Війна стала невід'ємною частиною життя українців. Її наслідки торкнулися не лише людей, які безпосередньо постраждали від бойових дій, але й всієї туристичної галузі. В таких умовах важливо не лише відновити туризм, але й зробити його доступним для всіх, особливо людей з фізичними порушеннями та інших людей з особливими потребами.

Матеріали і методи. Об'єктом дослідження є інклюзивний туризм та досвід країн світу для розвитку інклюзивного туризму. Серед завдань, які варто виокремити, є дослідити досвід інших країн, які постраждали від військових дій, та виокремити кроки, які необхідно зробити для розвитку

інклюзивного туризму в країні. Для розв'язання визначених завдань був використаний комплекс методів дослідження, серед них: системного аналізу та синтезу, порівняльного аналізу, а також узагальнення.

Результати. Впродовж останніх десятиліть завданням туризму ООН було донесення світу важливості туризму як соціального та відповідального фактору, основою якого є філософія того, що всі люди мають однакові права на доступ до подорожей та туризму, і серед них окрему роль виділити актуальному явищу відомому як «інклюзивний або безбар'єрний туризм». Нині в Україні мешкає понад 3 мільйони людей з особливими потребами, і ця статистика свідчить про те, що активні військові дії наносять непоправний вплив на життя українців, зокрема військових [1].

Інклюзивний туризм – це концепція, яка передбачає доступність туризму для всіх людей, незалежно від їх фізичних, ментальних, когнітивних чи сенсорних особливостей. Нинішні умови життя спонукають до того, що туризм має стати одним з інструментів для адаптації та реабілітації осіб, які постраждали внаслідок військових дій [2].

Багато країн, які пережили війну, вже успішно розвивають інклюзивний туризм. Після Другої світової війни Німеччина, яка стала переможеною країною та опинилася в руїнах, однією з перших запровадила поняття «інклюзивного туризму». Першими кроками на шляху стали адаптація інфраструктури до потреб людей, підготовка висококваліфікованих кадрів, розробка персоналізованих маршрутів. На сьогодні ця країна на 95% адаптована до потреб людей з обмеженими можливостями [3].

Один з сучасних досвідів адаптації туризму під потреби людей з інвалідністю є країна Ізраїль. Одним з ключових досягнень уряду в галузі інклюзивного туризму є Israel4All - спеціальний веб-сайт та туристична кампанія Israel4All, яка створена для людей з інвалідністю, літніх людей та інших мандрівників, які потребують додаткової допомоги під час подорожей [4].

Звідси випливає, що розвиток більш доступного та відкритого ринку туризму дасть змогу Україні відкрити доступ до нового сегменту ринку, який раніше не був задіяний; підвищення іміджу країни, створення нових робочих місць. Для цього необхідно провести ряд заходів, серед яких створення відповідної нормативно-законодавчої бази для підтримки інклюзивного туризму в Україні, підготовка кваліфікованих кадрів, зокрема з психологічною освітою; розробка туристичних маршрутів з відповідним інфраструктурним забезпеченням.

Висновки

Розвиток інклюзивного туризму в Україні має стати одним з пріоритетів післявоєнного відновлення. Це не лише гуманний крок, але й вигідний економічний проект. Досвід інших країн свідчить, що інклюзивний туризм може стимулювати економіку, підвищити імідж країни та дати людям з особливими потребами можливість відчути себе частиною суспільства.

Список використаних джерел:

1. Війна та інклюзивність: як ворожий агітпроп намагається погіршити сприйняття українцями людей з інвалідністю. URL: https://detector.media/propahanda_vplyvy/article/220957/ 2023-12-24 -viyna-ta-inklyuzyvni-st-yak-vorozhyy-agitprop-namagaietsya-pogirshyty-spryunyattya-ukraintsyamy-lyudey-z-invalidnistyu/ (дата звернення 22.03.2024).
2. Inclusion and tourism URL: <https://www.giz.de/en/downloads/giz2021-en-inclusion-tourism.pdf> (дата звернення 22.03.2024).
3. Barrierefreies Reisen. URL: https://www.einfach-teilhaben.de/DE/AS/Themen/MobilitaetReisen/BarrierefreiesReisen/barrierefreiesreisen_node.hl (дата звернення 22.03.2024).
4. Israel4All URL: <https://www.israel4all.com> (дата звернення 22.03.2024).

УДК 338.48(043.2)

ІНФРАСТРУКТУРНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕКРЕАЦІЙНИХ ТЕРИТОРІЙ ТУРЕЧЧИНИ

Руслана Бондар

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Світлана Мархонос, к.геогр.н., доц.

Ключові слова: рекреаційна територія, рекреаційна послуга, рекреаційна інфраструктура, рекреаційний потенціал.

Вступ. Туреччина – країна світовий лідер з надання туристичних послуг, адже гармонійно поєднала в собі багатовікову історію та сучасність, підтвердженням цього можуть бути статистичні дані UNWTO щодо кількості туристичних прибуттів, за останні роки: 2020-2022. Дослідження інфраструктурного забезпечення рекреаційних територій Туреччини має важливе значення для розвитку туризму в країні, задля забезпечення конкурентоспроможності та сталості галузі, а також врахування нових тенденцій рекреаційного туризму і загалом туризму, як цілісної галузі.

Матеріали та методи. Об'єктом дослідження є інфраструктурне забезпечення рекреаційних територій Туреччини, як складової туристичної галузі. Предметом дослідження є стан та розвиток інфраструктури на рекреаційних територіях Туреччини. Для розв'язання визначених завдань використовувався комплекс взаємодоповнюючих методів дослідження, а саме: системного аналізу та синтезу, порівняльного аналізу, аналізу статистичних даних, а також методи групування та узагальнення.

Результати. Туреччина – країна, що володіє значним рекреаційним потенціалом, що включає в себе природно-рекреаційні ресурси, прибережні смуги. Щодо основного аспекту дослідження, туристична інфраструктура включає в себе: заклади тимчасового розміщення та харчування, транспортні засоби, заклади для розваг, тощо. Кожен з цих елементів відіграє важливу роль у створенні туристичного продукту, а правильна комбінація забезпечить незабутні враження туристу. Основні елементи інфраструктури повинні виконувати не тільки виключно рекреаційну функцію, а й служити провідним фактором поліпшення всього соціально-економічного життя країни. Це має бути інфраструктура загального користування, що відповідає світовим стандартам і зорієнтована на всіх мешканців Туреччини та її гостей. З 2001 року кількість готельних мереж і груп в Туреччині зросла вдвічі і сьогодні досягло 165. Загальна кількість готелів в 165 готельних мережах Туреччини становить 824. Варто відзначити, що 82% мережевих і групових готелів належить місцевим власникам, 15% -іноземним власникам, а 3% готелів знаходиться в спільному володінні місцевих і іноземних партнерів. Серед найбільш незвичних та ексклюзивних готелів Туреччини вирізняють:

1. Готель Les Ottomans – бутик-готель на березі Босфору, в якому відпочивали Дональд Трамп, Кайлі Міноуг, Рікі Мартін та Кевін Костнер.

2. Готель Siragan Palace – в якому є елегантний люкс Sultan, що коштує 30 000 доларів за ніч та є одним з найдорожчих готельних номерів у світі.

3. Махх Royal Kemer – п'ятизірковий готель, який межує з Прибережним національним парком «Олімпос Бейдагларі».

4. Rixos Downtown Antalya – п'ятизірковий готель, що має сертифікат, про його відповідність екологічних стандартів.

У Туреччині розташовано 1300 термальних джерел, внаслідок чого Туреччина займає сьоме місце у світі і друге місце в Європі за потенціалом геотермальних ресурсів. Спеціалізовані установи термального лікування країни здатні прийняти 35 000 чоловік. Найбільш визначним закладом для тимчасового розміщення для рекреації та використання термальних джерел є спеціалізована установа термального лікування Афьон, що здатна вмістити в собі 2 тис. пацієнтів.

Висновок

Щодо проблем і перспектив розвитку інфраструктурного забезпечення рекреаційних територій Туреччини, варто зазначити, що проблеми переважно пов'язані із гострою етно-культурною ситуацією в країні, на врегулювання якої йде значна кількість централізованих зусиль влади, однак підсумовуючи все описане вбачається, що перспектив розвитку туристичної галузі в рази більше аніж проблем, однак слід вказати, що неможливо до кінця ефективно впровадити інноваційні схеми розвитку перспективних напрямів без вирішення вже існуючих в країні загалом та в галузі туризму зокрема проблем. Наявні рекреаційні ресурси дозволяють Туреччині створювати належне до світових стандартів інфраструктурне забезпечення рекреаційних територій, та залишатися протягом десятиріч у списках найвідвідуваніших країн світу, а також у серцях мільйонів задоволених туристів з усього світу.

Список використаних джерел:

1. Величко В.В. Організація рекреаційних послуг. Режим доступу: https://tourlib.net/statti_ukr/smal.htm

2. Рекреаційна інфраструктура / Колотуха О.В. // Спортивний туризм та активна рекреація: географія, систематизація, практика (словник-довідник). Режим доступу: <https://geohub.org.ua/node/5866>

3. Юрченко С., Юрченко О. Туреччина як напрям виїзного туризму: сучасні реалії та перспективи розвитку/ Юрченко С., Юрченко О.//Вісник львівського університету. Серія міжнародні відносини. 2014.- Вип. 34.- С. 178–186.

УДК 338.48(043.2)

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ І ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ЛІКУВАЛЬНОЇ РЕКРЕАЦІЇ

Анна Гурленко

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Віктор Сайчук, к.геогр.н, доц.

Ключові слова: інноваційні технології, лікувальна рекреація, медичний туризм.

Вступ. Медичний туризм є важливим напрямком розвитку сучасної медицини. Він поєднує в собі медичні послуги з відпочинком та можливістю подорожей, що дозволяє пацієнтам отримати якісне лікування та водночас отримати нові враження та відпочити у незвичних місцях. Сучасна охорона здоров'я та медицина постійно стикаються з актуальними проблемами, пов'язаними з підвищенням якості та ефективності лікувального відпочинку. У зв'язку зі зростанням інтересу до здорового способу життя та підвищеною увагою до профілактики та лікування захворювань виникає потреба в інноваційних методах і способах організації лікувальної рекреації.

Матеріали і методи. Об'єктом дослідження виступає сфера лікувальної рекреації, яка є цілеспрямованим процесом забезпечення фізичного та психічного здоров'я людей за допомогою інноваційних методів та організаційних форм. Для досягнення визначених цілей використано комплекс взаємопов'язаних методів, а саме: зібрання та аналіз статистичних даних, літературний огляд, порівняльний аналіз, а також методи узагальнення та спостереження.

Результати. Використання технологій у лікувальній рекреації має значний потенціал для покращення якості життя пацієнтів та забезпечення їх швидкого одужання. З точки зору ресурсів, технологія може ефективно використовувати обмежені ресурси, економити час і зменшувати витрати. Основним принципом використання технологій у сфері відпочинку є створення середовища, сприятливого для відновлення та зміцнення здоров'я.

Інноваційні методи лікувальної рекреації включають в себе ряд нових технологій, а саме:

1. Телемедицина – це використання комп'ютерних та телекомунікаційних технологій, які дозволяють пацієнтам дистанційно отримувати медичну консультацію та діагностику за допомогою відеозв'язку. Це забезпечує доступ до медичної допомоги тим, хто живе у віддалених районах або не має доступу до оздоровчого закладу. Телемедицина дозволяє ефективно використовувати ресурси, зменшує потребу в поїздках до місця рекреації та скорочує час очікування на медичне обслуговування.

2. Віртуальна реальність (VR) – технології, що дозволяють створювати захоплюючі середовища, де пацієнти можуть рухатися, займатися спортом, розслаблятися та знаходити внутрішню гармонію через ілюзію дійсності. VR можна використовувати для контролю рівня складності та інтенсивності навчання, підвищення мотивації пацієнтів і забезпечення інтерактивності.

3. Електронні системи охорони здоров'я - інтернет та мобільні пристрої дозволяють людям отримувати доступ до різноманітних даних про природні ресурси, такі як ліси, озера, гори та парки. Це допомагає їм знайти найближчі місця відпочинку, дізнатися про доступність і безпеку цих місць, а також отримати інформацію про екологічні та природоохоронні аспекти. Такі технології дозволяють збирати, обробляти, зберігати та обмінюватися інформацією про здоров'я ефективним і безпечним способом.

4. Технологія моніторингу – віддалене спостереження за станом пацієнтів та показниками їх здоров'я. Носимі пристрої або фітнес-трекери вимірюють такі показники здоров'я, як пульс, артеріальний тиск і рівень активності. Ця інформація в режимі реального часу передається медичним працівникам, які можуть допомогти виявити потенційні проблеми зі здоров'ям, зменшити ризик ускладнень і допомогти пацієнтам вести більш комфортне, активне та здорове життя.

Висновки

Отже, лікувальна рекреація є важливою частиною науки та практики медицини, яка спрямована на покращення фізичного та психічного стану людей, особливо тих, хто страждає певними медичними проблемами або має ризик розвитку цих проблем. Основною метою лікувальної рекреації є покращення якості життя та забезпечення загального самопочуття пацієнта. Використання новітніх технологій, таких як віртуальна реальність, додатки та інші новаторські концепції, може забезпечити більш ефективну та персоналізовану підтримку пацієнтів. Таким чином, перспективи інноваційних методів та форм в організації лікувальної рекреації є потенційно великі, вони постійно розширюються та покращують результати лікування.

Список використаних джерел:

1. Gonzalez-Pereira B., Guerrero-Bote V. P., Moya-Aneyn F. A new approach to the metric of journals' scientific prestige: The SJR indicator, *Journal of informetrics*, 2010, Vol. 4, Issue 3, pp. 379– 391. DOI: 10.1016/j.joi.2010.03.002
2. Свінціцький А.С., Висоцька О.І. Актуальні питання щодо впровадження медичних інноваційних технологій у закладах охорони здоров'я. *Практикуючий лікар*. 2015. № 1. С. 7–13.

УДК 641/642(450)(043.2)

ГАСТРОНОМІЧНІ ТРАДИЦІЇ ІТАЛІЇ, АНАЛІЗ ТА ОСОБЛИВОСТІ

Денис Єжкун

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Оксана Борисюк, к. геогр. н., доц.

Ключові слова: Італія, національна кухня, гастрономія, гастрономічні традиції

Вступ. Національна кухня в будь-якій країні має майже тотожне значення як культура, архітектура і традиції – вона відкриває особливості та дозволяє поринути в новий колорит сповна. Вважається, що найкращі страви готують зовсім не в пафосних дорогих ресторанах, а в невеличких тавернах або сімейних закладах, де секрети передаються з покоління в покоління не одне століття. Італійська кухня – це справжнє творіння мистецтва, де кожна страва виражає національний характер, традиції та смакові уподобання. Традиційні страви італійської кухні користуються популярністю у всіх куточках земної кулі. При цьому кожен регіон Італії має свої власні, місцеві страви, які часто не мають нічого спільного зі звичним для жителів інших районів країни меню. Кожен регіон, провінція і місто сонячної Італії привносили і привносять свій внесок в різноманіття гастрономічних смаків країни.

Матеріали і методи. Об'єктом дослідження є гастрономічні традиції Італії. У ході роботи використовувалась сукупність методів дослідження, а саме: системний аналіз та синтез, порівняння, аналіз статистичної інформації, а також описовий та пошуковий методи.

Результати. Національна кухня Італії, мабуть, найрізноманітніша в світі. Основу її складають кулінарні традиції середземноморської, грецької та арабської кухонь, помножені на багатовікові культурні традиції стародавніх римлян.

Кухня в цій південній країні відрізняється залежно від регіону, але все-таки можна виокремити топ-3 страв: 1. Піца. 2. Паста. 3. Джелато (дивовижне італійське морозиво відоме у всьому світі).

Гастрономічні традиції Італії стали відомі та шановані по всьому світу завдяки своїм неповторним смакам, вишуканим поєднанням інгредієнтів та традиційним методам приготування страв. Конкретні приклади італійської кухні дозволяють розкрити її глибину та унікальність. Наприклад, рецептура італійської пасти карбонари, класичного представника національної кухні Італії, дозволяє зрозуміти важливість використання традиційних інгредієнтів, свіжих яєць, гуанчіале (сиров'ялені свинячі щоки) та сир пармезан, які стали символами смаку Італії.

Однією з основних особливостей італійської кухні є використання сезонних та місцевих інгредієнтів для створення страв. Ще однією унікальною особливістю італійської гастрономії є її регіональна різноманітність. Кожен регіон Італії має свої власні традиції щодо приготування страв та використання інгредієнтів. Наприклад, в Неаполітанській кухні виділяються піца Маргарита та паста

Неаполітано, тоді як в Сицилійській кухні – популярні аранчіні (обсмажені кульки з рису, начинені м'ясом з моцарелою) та капоната (овочева рагу з баклажанів, тушених разом з іншими овочами).

Також варто відзначити значущий вплив італійської кухні на загальну гастрономічну карту світу. Італійські ресторани та кав'ярні є популярними у багатьох країнах, а страви, такі як піца, паста, тірамісу та інші, часто стають фаворитами у меню ресторанів по всьому світу.

Додатково, аналізуючи популярність італійських страв за межами Італії, можна зазначити приклад піци – італійська страва, що походить з Неаполя, стала такою популярною по всьому світу, що тепер існують різноманітні версії піци, адаптовані до різних культурних смаків. Піца стала однозначним фаворитом людей різних вікових категорій та з різних куточків планети. Незважаючи на це, класична італійська піца все ще відзначається автентичними особливостями: тонким тістом, домашнім томатним соусом та національними італійськими символами-інгредієнтами, такими як моцарелла або пармезан.

Висновки

Отже, гастрономічні традиції Італії відображають багатогранність культурної та кулінарної спадщини країни, відзначаються своєю унікальністю та великим впливом на глобальну гастрономічну карту. Національна кухня вражає своєю різноманітністю, вишуканістю та багатством смакових відтінків. Головними особливостями цієї кухні є використання сезонних та місцевих інгредієнтів, регіональна різноманітність та відданість традиціям у приготуванні страв.

Список використаних джерел:

1. Dickie J. *Delizia!: The Epic History of the Italians and Their Food* Paperback. – Illustrated, October 1, 2010. 384 pages.
2. Food in Italy: A Guide to Italian Cuisine: веб-сайт. URL: <https://familydestinationsguide.com/food-in-italy/>
3. Koltsikoglou G. *Gastronomy and festivals in Italy*. Teramo: University of Teramo, 2020. 50p.

УДК 378.147(043.2)

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ СФЕРИ ТУРИЗМУ

Ярина Жежкун

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Сергій Фокін, к.п.н., доц.

Ключові слова: компетенції фахівців, професійна підготовка, туризм.

Вступ. Сучасний туризм – це динамічно розвиваюча галузь економіки, що потребує кваліфікованих кадрів. Професійна підготовка фахівців сфери туризму має свої особливості, зумовлені специфікою цієї галузі. Метою дослідження є вивчення особливостей професійної підготовки фахівців сфери туризму. Актуальність дослідження полягає у необхідності визначення та обґрунтування особливостей професійної підготовки фахівців сфери туризму, що відповідають потребам сучасного ринку праці.

Матеріали і методи. Об'єктом дослідження є процес професійної підготовки фахівців сфери туризму. Предметом дослідження є особливості професійної підготовки фахівців сфери туризму. Для розв'язання визначених завдань використовувався комплекс взаємодоповнюючих методів дослідження, а саме: системного аналізу та синтезу, порівняльного аналізу, аналізу статистичних даних, а також методи групування та узагальнення.

Результати. Проведене дослідження дозволило виокремити та обґрунтувати особливості професійної підготовки фахівців сфери туризму, зумовлені специфікою цієї галузі. Їх глибокий науковий аналіз дає можливість краще зрозуміти сучасні тенденції та перспективи розвитку туристичного ринку:

1. Міждисциплінарний характер. Міждисциплінарний характер підготовки фахівців з туризму виходить за рамки традиційного розуміння та потребує комплексного підходу, що інтегрує знання з економіки, географії, історії, культурології, психології, лінгвістики та інших дисциплін.

2. Економічний аспект. Підготовка фахівців з туризму повинна ґрунтуватися на розумінні економічних принципів функціонування туристичної галузі, включаючи:

– Макроекономічні фактори: вплив ВВП, інфляції, валютних курсів на розвиток туризму;
– Мікроекономічні фактори: поведінка споживачів на туристичному ринку, ціноутворення, конкуренція;

3. Географічний аспект. Глибоке знання географії є необхідним для фахівців з туризму, адже воно включає:

– Географію туризму: вивчення туристичних ресурсів світу, країн, регіонів;
– Картографію та геоінформатику: використання карт, схем, геоінформаційних систем для планування маршрутів [1];
– Країнознавство: детальне вивчення географії, культури, історії країн світу.

4. Історичний та культурологічний аспекти. Розуміння історичних та культурологічних аспектів туризму дає можливість:

– Розкрити цінність історичних та культурних пам'яток;
– Забезпечити культурну sensitivity фахівців.

5. Психологічний аспект. Важливим аспектом підготовки фахівців з туризму є знання психології туризму: мотивації, поведінки туристів та етнопсихології [2];

6. Лінгвістичний аспект. Володіння іноземними мовами є невід'ємною частиною професійної підготовки фахівців з туризму:

– Іноземні мови: вільне спілкування з туристами, ведення ділової документації;

7. Практична спрямованість. Практична спрямованість підготовки фахівців з туризму є ключовим фактором їх успішного працевлаштування.

8. Міжнародний характер. Туризм – це глобальна галузь, тому фахівці з туризму повинні мати знання про особливості туризму в різних країнах світу, а також володіти іноземними мовами.

Висновки

Отже, професійна підготовка фахівців сфери туризму має свої особливості, зумовлені специфікою цієї галузі. Для підготовки кваліфікованих кадрів для туристичної галузі необхідно використовувати комплексний підхід, який враховує міждисциплінарний характер туризму, практичну спрямованість підготовки, міжнародний характер туризму та особисті якості фахівців.

Список використаних джерел:

1. Особливості підготовки майбутніх фахівців сфери туризму та гостинності в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку. URL: <https://repository.sspu.edu.ua/bitstream/123456789/8290/3/%D0%9A%D0%BE%D> (дата звернення 02.03.2024).

2. Іншомовна підготовка фахівців для сфери туризму: активізація впровадження інтерактивних технологій. URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=6010 (дата звернення 02.03.2024).

УДК 338.48(043.2)

БЛОКЧЕЙН-ТУРИЗМ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ

Павло Заєць

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник - Олександр Колотуха, д.геогр.н., проф.

Ключові слова: туризм, технології блокчейн, блокчейн-туризм.

Вступ. Туризм на початку ХХІ ст. став провідною галуззю світової економіки. Щоби динамічно розвиватися ця галузь потребує застосування нових підходів, впровадження нових технологій. Однією з таких технологій є технологія блокчейн. Виробники туристичних послуг стверджують, що завдяки застосуванню технології блокчейну можна повністю позбутися від монополії на туристичному ринку, що, в свою чергу, призведе до зниження цін на послуги та підвищення рівня комфорту туристів. Блокчейн у сферу туризму впроваджують здебільшого молоді компанії, які лише виходять на висококонкурентний ринок. Тож актуальним є аналіз переваг та недоліків впровадження блокчейн-технологій в сфері туризму.

Матеріали та методи. Методика дослідження полягала у застосуванні такого методу наукового дослідження як аналіз та синтез.

Результати. О. Колотуха визначає *блокчейн-туризм* (від англ. *blockchain* – ланцюжок) як технологію, що застосовується в індустрії туризму і подорожей через її низьку вартість використання, яка усуває посередників і комісійні збори. Вона дозволяє туристу безпосередньо здійснювати оренду нерухомості, автомобілів, бронювання екскурсій, підбір гідів, дає доступ до всіх страхових компаній для миттєвої реєстрації туристичної політики, а також – це найбільший туристичний інформаційний портал з усією інформацією, необхідною для мандрівника [1].

Переваги впровадження технології блокчейн у туризмі численні. Однією з істотних переваг є підвищення прозорості та безпеки транзакцій – технологія блокчейн може забезпечити безпечні та прозорі транзакції, зменшуючи ризик шахрайства та гарантуючи, що всі сторони, залучені до транзакції, мають доступ до однієї інформації. Ця підвищена прозорість також може призвести до більш ефективного та спрощеного процесу бронювання, зниження витрат і покращення досвіду клієнтів.

Вплив технології блокчейн на індустрію туризму вже відчувається. Багато компаній вивчають потенціал технології блокчейн для покращення своєї діяльності та обслуговування клієнтів. Наприклад, платформи на основі блокчейну можуть уможливити однорангові транзакції, зменшуючи потребу в посередниках і знижуючи витрати як для компаній, так і для клієнтів. Крім того, технологія блокчейн може забезпечити більш ефективний і безпечний обмін даними між підприємствами, покращуючи співпрацю та інновації в галузі. З появою технологій туристи матимуть покращені умови для планування та здійснення подорожей, що зробить індустрію туризму більш доступною та приємною.

Децентралізоване управління даними є ще одним важливим застосуванням технології блокчейн в індустрії туризму. Використовуючи децентралізовану систему, туристичні підприємства можуть зберігати та обмінюватися даними безпечним і прозорим способом. Це може допомогти зменшити випадки шахрайства та кібератак, а також підвищити ефективність керування даними. Наприклад, готелі можуть зберігати загальнодоступну інформацію про свою якість і послуги в блокчейні, що дозволяє туристам приймати більш обґрунтовані рішення під час бронювання житла.

Використання технології блокчейн в індустрії туризму може істотно вплинути на розвиток сучасного туризму. Інноваційні інформаційні технології, такі як блокчейн, можуть підвищити ефективність і якість послуг, що надаються, створюючи нові моделі послуг і підвищуючи загальну ефективність. Крім того, зростання міжнародного туризму може бути підтримано використанням технології блокчейн, оскільки вона забезпечує безпечні та прозорі засоби обробки транзакцій та управління даними. Оскільки індустрія туризму продовжує розвиватися та адаптуватися до нових технологій, використання блокчейну, ймовірно, ставатиме все більш поширеним.

Незважаючи на потенційні переваги впровадження технології блокчейн, існують також проблеми та ризики, які слід враховувати. Однією з головних проблем є висока вартість впровадження технології, яка може стати перешкодою для малих і середніх підприємств. Крім того, складність технології та відсутність стандартизації можуть ускладнити інтеграцію з існуючими системами та процесами. Є також занепокоєння щодо конфіденційності та безпеки даних, оскільки розподілена природа технології блокчейн ускладнює видалення або зміну даних після їх запису.

Висновки

Таким чином, що проаналізувавши переваги та недоліки впровадження блокчейн технологій в сферу туризму, можна дійти до висновку, що виробникам туристичних послуг можна повністю позбутися від монополії на туристичному ринку, що, в свою чергу, призведе до зниження цін на послуги та підвищення рівня комфорту туристів.

Список використаних джерел:

1. Блокчейн-туризм / Колотуха О.В. // Спортивний туризм та активна рекреація: географія, систематизація, практика (словник-довідник). - Електронний ресурс. - Режим доступу: <http://geohub.org.ua/node/5805> (дата звернення: 09.03.2024).

УДК 338.48 (043.2)

АНАЛІЗ МАКРОЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ УКРАЇНИ ТА КРАЇНАХ ЄС

Анна Іваніцька

*Національний авіаційний університет, Київ**Науковий керівник – Оксана Беркова, к.е.н., доц.***Ключові слова:** макроекономічні показники, ВВП, частка туризму.

Вступ. Україна та Європейський Союз (ЄС) мають великий потенціал для розвитку туризму завдяки своїй багатій культурній спадщині, природним ресурсам та історичним пам'яткам. Щоб краще зрозуміти вплив та динаміку розвитку туризму на економіку України та Європейського Союзу, необхідно детально вивчити макроекономічні показники. Вони є важливим кроком до розуміння впливу туризму на економіку, виявлення можливостей для розвитку туризму та інших галузей також співпраці між країнами у всіх сферах.

Матеріали і методи. Для розв'язання визначених завдань використовувався комплекс взаємодоповнюючих методів дослідження, а саме: використання офіційних статистичних даних, для отримання певної інформації; використання аналітичних звітів та досліджень від міжнародних організацій, від приватних аналітичних компаній, що спеціалізуються на туризмі та економіці; порівняння макроекономічних показників України та країн ЄС.

Результати. Багато держав визнали туристичну індустрію одним з пріоритетних напрямів розвитку національної економіки та культури, що сприяє: збільшенню ВВП, валютних надходжень, розвитку промисловості і торгівлі, інфраструктури, інвестицій, сприяє створенню нових галузей.

У даний час туризм забезпечує близько 3,8% світового ВВП і близько 11% з урахуванням непрямого впливу. Частка туризму у ВВП більшості країн коливається від 1% у високорозвинених і диверсифікованих економіках до 10% у країнах з відносно великим туристським сектором.

До пандемії індустрія подорожей і туризму створювала 10,6% всіх робочих місць (334 мільйони осіб) і 10,4% світового ВВП (9,2 трлн доларів). Однак за рік індустрія скоротилася на 18,5%, втративши 62 мільйони робочих місць (а це майже кожний п'ятий працівник).

Згідно з офіційними даними Євростату, у 2021 році частка туризму у ВВП країн ЄС становила в середньому близько 4,2%.

Реальний валовий внутрішній продукт (ВВП) України у 2021 році зріс на 3,4% після спаду на 3,8% у 2020 році. Номінальний ВВП становив 5 трлн 459,6 млрд грн, а з розрахунку на особу – 131,94 тис. грн. Макроекономічна стабільність України зумовлена тим, що у 2020 році міжнародний туризм майже зупинився. Це позитивно вплинуло на економіку, оскільки українці зазвичай витрачають за кордоном набагато більше, ніж отримують від в'їзних туристів. Іншим ключовим фактором стало поступове відновлення та оптимістичний бізнес-клімат через послаблення карантинних обмежень, а також сприятлива кон'юнктура на зовнішніх товарних ринках, що сприяло збільшенню експорту товарів та послуг. ВВП України у 2022 році впав на 28,8%, у фактичних цінах він становив 5 трлн 239 млрд грн. Це стало наслідком не лише повномасштабного вторгнення з 24 лютого, а й значного зростання ризиків напередодні, що негативно позначилося на ділових та споживчих настроях, руйнування підприємств, виїзд частини працездатних українців за кордон України, зменшення іноземних туристів. Але, незважаючи на це все, економіка адаптувалася до реалій воєнного часу і демонструє стійке зростання. За даними Міністерства економіки, зростання ВВП у 2023 році становило 5%. Найбільший внесок – зробив сектор послуг, зокрема державне управління та оборона. При цьому позитивні тенденції спостерігалися у багатьох інших основних секторах (у сільському господарстві, у промисловому секторі, у транспортному та покращення інвестиційного попиту у будівництві). НБУ покращив прогноз зростання ВВП України на 2023 рік з 2,9% до 4,9%. Серед причин такого рішення - краща адаптованість підприємств та домогосподарств до умов війни, кращі перспективи врожаю, розширення альтернативних шляхів експорту та суттєвіше зростання бюджету.

Висновки

Отже, за вище представленими даними, можна проаналізувати, що за певний період, ВВП всіх країн значно зменшився через всесвітню пандемію, яка негативно вплинула на всю світову економіку.

Для збереження пріоритетного статусу туристичної індустрії як рушійної сили економічного розвитку, культурного зростання та зростання ВВП, необхідно впроваджувати різноманітні комплексні стратегічні заходи.

Список використаних джерел:

1. Які країни мають найбільший показник ВВП: топ-50 за 2021 рік URL: <https://apostrophe.ua/ua/news/economy/2021-12-27/u-kakih-stran-samyiy-bolshoy-pokazatel-vvp-top-50-za-2021-god/254155>
2. Краще за всі прогнози: Мінекономіки оцінило зростання ВВП за минулий рік. URL: <https://www.unian.ua/economics/other/ekonomika-ukrajini-v-uryadi-ocinili-zrostannya-vvp-za-minuliy-rik-12523236.html>
3. У Мінекономіки озвучили причини зростання ВВП України URL: <https://tsn.ua/groshi/u-minekonomiki-ozvuchili-prichini-zrostannya-vvp-ukrayini-1847695.html>
4. Держстат покращив оцінку падіння ВВП України за 2022 рік URL: <https://minfin.com.ua/ua/2023/12/31/118778472/>

УДК 338.48(043.2)

**ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА
У ЛЬВІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ**

Дар'я Іщенко

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Світлана Мархонос, к.геогр.н, доц.

Ключові слова: державна підтримка, готельна індустрія, готельний продукт, потік клієнтів, розвиток

Вступ. Готельна галузь сьогодні – один із секторів національного господарства. В умовах сучасної ринкової трансформації економіки України суттєвого значення набуває мобілізація якісно нових джерел підвищення її ефективності для формування соціально-орієнтованої економічної системи. Вирішити цю стратегічну проблему можливо, головним чином, через становлення принципово нових для нас економічних відносин, де головна роль належить розвитку готельної індустрії на регіональному та міжнародному рівні.

Матеріали і методи. Об'єктом дослідження є готельний бізнес Львівської області та його тенденції розвитку. При цьому використовувалися такі загальнонаукові методи дослідження як: аналіз та синтез, узагальнення, класифікація, порівняльний аналіз.

Результати. Львівський регіон – це культурний осередок нашої держави, що посідає третє місце в Україні за кількістю готелів та аналогічних засобів розміщення (після Одещини та Запоріжжя), друге місце за кількістю осіб, які обслуговувалися у колективних засобах розміщування (після м. Київ). Тож можемо підсумувати, що Львівська область найбільш перспективна в Україні щодо розвитку готельного господарства.

Поряд з цим, маємо виявити і певні проблеми, які перешкоджають росту готельного господарства Львівського регіону. Вони криються у недосконалому економіко-правовому середовищі функціонування сфери гостинності, низькому рівні фінансування галузі, неефективному використанні наявних ресурсів, неякісному сервісу, невеликих обсягах інвестицій у будівництво готелів, високій частці оподаткування доходів, високих цінах на сертифікацію готельних послуг тощо.

В даному випадку, основні тенденції розвитку готельної сфери Львівського регіону вбачаються у еволюції, модернізації та розвитку наявних готельних підприємств. Зокрема, рекомендовано:

1. Оновити та покращити законодавчу та нормативно-правову базу регулювання відносин в готельній галузі, створити програми заохочення українських та іноземних інвесторів до розвитку готельної індустрії. Це допоможе створити нові робочі місця, збільшити дохідність галузі, гармонізувати різні види державного контролю.

2. Довести до норм та міжнародних стандартів класифікації готельних господарств і їх сервісного обслуговування, що створить стабільний потік клієнтів завдяки умінню персоналу «знайти та втримати» свого споживача.

3. Створити привабливий імідж готельних господарств Львівської області, щоб вийти на регіональний і міжнародний рівень.

4. Розширити асортимент послуг та підвищити якість приймання клієнтів, що забезпечить високі конкурентні переваги на ринку і збільшить потік відвідувачів.

5. Організувати умови розвитку готельної індустрії по всій області. Для цього варто заохотити місцевих підприємців створювати готельні підприємства (особливо кемпінги, хостели, мотелі) через мінімізацію податків у перші роки функціонування. А співпраця із різними суб'єктами туристичної діяльності та активне залучення готельних господарств до організації ярмарково-виставкових заходів розширить цільову аудиторію і збільшить обсяг інвестицій.

6. Активізувати державно-приватне партнерство, що підштовхне львівський готельний бізнес до подальшого розвитку власної справи.

Висновки

Отже, готельні господарства в Львівській області стикаються під час своєї діяльності з безліччю проблем, вирішення яких має носити комплексний характер. Забезпечити сталий розвиток готельної індустрії в даному регіоні можливо, передусім, за умов підвищення якості готельної пропозиції відповідно європейських стандартам, стабілізації існуючих економічних і політичних проблем в Україні, створенню умов для активізації інвестиційної діяльності.

Список використаних джерел:

1. Ільницька-Гикавчук Г.Я. Стан та перспективи розвитку готельного господарства Львівської області. Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Економічні науки. 2020. №1. С. 39-42.

2. Косенко Ю. Готельна індустрія: тренди якісного обслуговування. 2023. URL: <https://business.diia.gov.ua/cases/antikrizovi-risenna/gotelna-industria-trendi-akisnogo-servis-u-2023-roci> (дата звернення 20.03.2024).

3. Роїк О.І., Сулятицька Я.Д. Дослідження сучасного стану і тенденцій готельного господарства Львівської області. Ефективна економіка. 2020. №6. С. 17-26.

УДК 339.138 (043.2)

ВПЛИВ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА МАРКЕТИНГ ТУРИЗМУ

Ірина Капленко

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Оксана Беркова, к.ек.н., доц.

Ключові слова: маркетинг туризму, соціальні мережі, Facebook, Instagram, TikTok, YouTube, контент-маркетинг, інфлюенсер-маркетинг, таргетована реклама.

Вступ. Вплив соціальних мереж на маркетинговий туризм став високим у сучасному світі. Соціальні мережі надають туристичним компаніям можливість прямого зв'язку зі споживачами, залучення аудиторії, розповсюдження реклами та створення сприятливого іміджу. Вони також дають клієнтам можливість поділитися своїм досвідом подорожей, що впливає на рішення інших користувачів.

Матеріали і методи. Об'єктом дослідження є соціальні мережі. Предмет - використання соціальних мереж в маркетингу туризму. Метою дослідження є аналіз ефективних підходів до маркетингу в соціальних мережах у контексті туристичної індустрії, виявлення ключових стратегій та методів, що сприяють залученню уваги аудиторії, підвищенню лояльності та створенню позитивного іміджу бренду.

Результати. Використання соціальних мереж у маркетингу туризму є ефективним стратегічним підходом для підвищення ефективності комунікації з аудиторією та конкурентоспроможності туристичних брендів. Широке охоплення активних користувачів у соціальних мережах дозволяє туристичним компаніям швидко досягати різноманітних аудиторій, а пряма комунікація з клієнтами

створює унікальні можливості для задоволення їхніх потреб у реальному часі та побудови довіри. Таргетована реклама на платформах соціальних мереж дозволяє точно налаштовувати цільову аудиторію, а публікація візуального контенту допомагає ефективно демонструвати привабливі аспекти подорожей та залучати увагу аудиторії. Такий комплексний підхід робить соціальні мережі потужним інструментом для досягнення маркетингових цілей у сфері туризму.

Найпопулярніші соціальні мережі для маркетингу туризму включають такі платформи, як Facebook, Instagram, YouTube, LinkedIn, Twitter та TikTok. Facebook, з його мільярдами користувачів по всьому світу, надає широкі можливості для розміщення реклами, створення спільнот та проведення цікавих кампаній. Instagram, як візуально-орієнтована платформа, дозволяє розміщувати фото та відео контент, що ідеально підходить для презентації привабливих туристичних місць та послуг. YouTube, як найбільша відеоплатформа у світі, створює можливості для туристичних компаній показати відеоогляди, екскурсії та інші візуальні матеріали, що привертають увагу та заохочують подорожі. LinkedIn може бути корисним для залучення бізнес-клієнтів, партнерств та професійного розвитку. Twitter дозволяє туристичним брендам швидко спілкуватися з клієнтами, вести актуальні обговорення та просувати нові пропозиції. Завдяки своєму швидкому росту та популярності серед молоді, TikTok стає все більш важливою платформою для туристичного маркетингу, особливо для приваблення молодшої аудиторії. Ці соціальні мережі надають туристичним компаніям різноманітні інструменти та можливості для взаємодії з аудиторією та просування своїх послуг.

Маркетингові стратегії в соціальних мережах ґрунтуються на теоріях та практичних методах, що спрямовані на досягнення цілей туристичних компаній. Дослідження підтверджують, що ефективні стратегії включають створення якісного контенту, який зацікавлює та утримує увагу аудиторії, використання таргетованої реклами для максимізації результативності кампаній, співпрацю з інфлюенсерами для підвищення впливу бренду, активне спілкування з аудиторією для підвищення довіри та формування позитивного іміджу, а також використання аналітики для постійного вдосконалення стратегій на основі отриманих даних. Ці стратегії, підтримані теоретичними концепціями та емпіричними дослідженнями, відіграють ключову роль у досягненні успіху туристичних компаній у сфері соціального маркетингу.

Висновки

Ефективні стратегії маркетингу в соціальних мережах ґрунтуються на створенні якісного контенту, використанні таргетованої реклами, співпраці з інфлюенсерами, активному спілкуванні з аудиторією та використанні аналітики для постійного вдосконалення стратегій. Ці підходи дозволяють компаніям залучати увагу потенційних клієнтів, підвищувати їхню лояльність та створювати позитивний імідж бренду. Результати досліджень свідчать про те, що успішна взаємодія з аудиторією в соціальних мережах може значно підвищити конкурентоспроможність туристичних компаній і сприяти їхньому подальшому розвитку.

Список використаних джерел:

1. Система маркетингових досліджень в туризмі. URL: https://elib.lntu.edu.ua/sites/default/files/elib_upload/маркетинг%20в%20туризмі/page8.html (дата звернення: 17.03.2024).
2. Сучасні тенденції мобільного маркетингу у сфері туризму <https://reicst.com.ua/asp/article/view/monograph-02-2022-01-07>. (дата звернення 17.03.2024).

УДК 338.48 (043.2)

РЕЛІГІЙНИЙ ТУРИЗМ В ІТАЛІЇ

Ірина Кишман

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Віктор Сайчук, к.геогр.н., доц.

Ключові слова: релігійний туризм, розвиток, перспективи.

Вступ. Релігійний туризм є одним з найважливіших аспектів туристичної індустрії Італії, країни з багатою історією та культурою. Відвідання релігійних святинь та пам'яток має велике значення для мільйонів паломників і туристів, які щороку приїжджають до Італії з усього світу. Розуміння проблем та

перспектив розвитку релігійного туризму в Італії є критично важливим для забезпечення сталого та збалансованого розвитку туристичної індустрії цієї країни, збереження культурної спадщини та стимулювання соціального та економічного зростання.

Матеріали і методи. Під час написання використовувалися наступні методи дослідження: теоретичний аналіз джерел інформації з проблем дослідження; метод системного аналізу; метод аналізу економічних показників, їх динаміки; графічний метод для відображення територіального розміщення кластерів; методи моделювання та прогнозування.

Результати. Туризм в Італії розвивається швидкими темпами. Хоча пандемія COVID-19 значно вплинула на туристичну сферу та кількість туристів, вже з 2021 року відбувається поступове відновлення туризму (Рис.1).

Рис. 1. Загальна кількість прибуттів туристів

На сьогоднішній день релігійний туризм в Італії залишається важливою галуззю туристичної індустрії і відіграє значну роль у культурному та економічному розвитку країни. Італія є однією з провідних країн у світі за обсягом релігійного туризму. Місця, такі як Ватикан, Римські катедри, Ассізі та інші святині, привертають мільйони паломників та туристів щороку. Італія має добре розвинену туристичну інфраструктуру, яка забезпечує зручність для відвідувачів, що подорожують з метою релігійних мандрівок. Готелі, ресторани, транспортні засоби та інші послуги часто адаптовані до потреб паломників. Також країна має величезний культурний та історичний потенціал, який зберігається в релігійних пам'ятках. Це стимулює інтерес та приваблює відвідувачів.

Релігійний туризм в Італії може мати кілька проблем, серед яких перевантаженість популярних місць релігійного значення, збереження історичних пам'яток, конфлікти з місцевим населенням, комерціалізація та втрата духовного змісту, а також соціокультурні проблеми. Для вирішення цих проблем важливо розробляти стратегії управління туризмом, збалансовані між збереженням культурної спадщини, задоволенням потреб туристів та забезпеченням духовних потреб відвідувачів та місцевого населення.

Релігійний туризм в Італії залишається відкритим і привабливим. Історична та культурна спадщина країни, підтримка держави, сприятливе географічне розташування, розвиток інфраструктури та проведення релігійних заходів і свят - усі ці чинники сприяють привабливості Італії як місця паломництва та релігійного туризму. З урахуванням цих факторів, релігійний туризм в Італії може продовжувати зростати, привертаючи віруючих та туристів з усього світу.

Висновки

Важливим елементом туристичної індустрії в Італії є релігійний туризм. Італія має величезний потенціал у цій сфері завдяки своїй багатій історії, культурі та релігійним святиням. Держава підтримує розвиток туризму, включаючи релігійний, через прийняття сприятливого законодавства та інвестиції у

туристичну інфраструктуру. Однак існують виклики, такі як перевантаженість деяких святинь, проблеми збереження історичних об'єктів та конфлікти з місцевим населенням, які потрібно вирішувати для підтримки сталого розвитку релігійного туризму. Зростаючий інтерес до релігійних пам'яток в Італії вимагає ретельного управління, збалансованого між збереженням культурної спадщини, задоволенням потреб туристів та забезпеченням духовних потреб відвідувачів та місцевого населення.

Список використаних джерел:

1. Релігійний туризм як історико-суспільне явище. URL: [file:///C:/Users/Admin/ Downloads/ Uk_msshr_2013_19\(2\) 42.pdf](file:///C:/Users/Admin/Downloads/Uk_msshr_2013_19(2)_42.pdf) (дата звернення 24.03.2024).
2. Офіційний сайт Всесвітньої туристичної організації. URL: <https://unwto.org/> (дата звернення 24.03.2024).

УДК 796.57(043.2)

ВЕЛОТУРИЗМ У СВІТІ

Ярослав Король

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Сергій Фокін, к.п.н., доц.

Ключові слова: туризм, спортивний туризм, велотуризм.

Вступ. Велосипедний туризм один з найпопулярніших видів активного відпочинку. Це цікавий, захоплюючий, відносно не дорогий вид активного відпочинку та напрямок спортивного туризму, який ґрунтується на проходженні різноманітних туристичних маршрутів на велосипеді.

Матеріали і методи. Об'єктом дослідження виступає велотуризм, актуальність, популярність та наявність його маршрутів у світі.

Результати. На сьогодні велосипедний туризм є одним із найбільш популярних способів активного відпочинку, завдяки широкій популярності велосипедного транспорту та інтересу сучасних людей до здорового способу життя. Він вигідно обходить пішохідний туризм своєю швидкістю пересування і корисний для життя навідміну від автотуризму. Подорожі на велосипеді зміцнюють м'язи, підвищують витривалість організму та сприяють покращенню діяльності серцево-судинної та дихальної систем. Сучасні велосипеди мають невелику вагу, зазвичай легко керуються та швидко набирають швидкість.

Велотуризм поділяється на два основних типи подорожей: велотур – організована, цивілізована подорож на велосипеді без необхідності перевезення поклажі. і велопохід – подорож яка включає повну відсутність цивілізації або мінімальну кількість цивілізованих умов.

Країни Європи, зокрема Німеччина, Нідерланди, Данія, Ірландія та Норвегія (відсоток велосипедистів складає близько 60%), активно просувають велосипедний туризм як спосіб поліпшення екологічної ситуації в містах та збереження здоров'я мешканців. Щодо мережі велосипедних доріжок у європейських містах, найбільш розвиненими є: Гельсінкі з 1300 км, Лондон з 900 км та Париж з 341 км. Тим часом, за даними статистики велосипедного туризму ЕСФ, найбільш активними "велосипедними" столицями є (% - відсоток велосипедистів): Копенгаген - 35%, Амстердам - 32%, Берлін - 13%, Любляна - 12%, Гельсінкі - 11%, Загреб - 10,1%, Стокгольм - 9%, Дублін - 7,9%, Відень - 6%, Рига - 4%.

У Данії статистика показує, що 90% населення використовують велосипеди принаймні один раз протягом півроку. Уряд Данії активно підтримує велосипеди як транспорт майбутнього, втілюючи це у проєкті "Зелена хвиля", який регулює велосипедні потоки.

У Україні ситуація є менш сприятливою. За даними Української асоціації велосипедистів, менше ніж 2% населення країни користується велосипедами. Проте, українська влада старається внести зміни та запроваджує цікаві ініціативи, такі як проєкт "Вишиваний шлях". У цілому, Україна поки не готова до міжнародного велотуризму. Опитування показало відсутність велосипедної інфраструктури у країні, з доріжками, які обмежені і концентровані в основному у великих містах. Другою найбільш поширеною проблемою була неухважність водіїв інших транспортних засобів. Наостанок, третьою проблемою є відсутність популяризації та освіченості населення з цього питання. Важливо відзначити, що Україна володіє значним потенціалом для розвитку велосипедного туризму. Наприклад, у опитаних респондентів

61% виявили бажання вирушити у велосипедну подорож. Серед найпопулярніших регіонів України для велосипедного туризму виділяються Закарпатська, Львівська та Одеська області. (Електронне джерело: <https://ecf.com/>)

Висновок

Отже, велотуризм один із популярних та перспективних видів спортивного туризму, що має великий потенціал. Він пропонує незабутні подорожі та відчуття і сприяє здоровому способу життя та збереження навколишнього середовища. Велосипедні маршрути відкривають можливості для подорожей, що дозволяють мандрівникам насолоджуватися природою та культурною спадщиною країн. Популяризація велосипедних турів може стати стимулом для населення більш турботливо ставитися до збереження та охорони культурних цінностей та природних об'єктів краю.

Список використаних джерел:

1. Велосипедний туризм – популярний літній вид активного відпочинку, спорту і розваги [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://mustang.lviv.ua/archives/858#.VTnoSdztmko>
2. Особливості та переваги велосипедного туризму [Електронний ресурс] Режим доступу: https://tourlib.net/statti_ukr/shyshkina.htm

УДК: 338.48-6:641/642(477)(043.2)

ВИННИЙ ТУРИЗМ В УКРАЇНІ

Кузіна А.Р.

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Борисюк О.А., к.геогр.н., доц.

Ключові слова: гастрономічний туризм, винний туризм, виноробні.

Вступ. Винний туризм – спеціалізований вид туризму, що має на меті дегустацію, споживання, купівлю вина безпосередньо у виробника. За останні роки в Україні спостерігається значний розвиток цього напрямку, що зумовлено зростанням інтересу до вивчення та відчуття унікального характеру українських вин та виноробних регіонів. Із заглибленням у культурну спадщину та технології виробництва вина, туристи мають можливість не лише насолоджуватися вишуканими смаками, але й долучитися до захопливих екскурсій та дегустаційних подій, що робить винний туризм однією з найпривабливіших форм подорожей.

Матеріали і методи. Актуальність гастрономічного туризму в сучасному світі набуває особливого значення, ставши не лише засобом насолоди смаковими враженнями, але й способом вивчення та враженням унікальної культурної спадщини кожного регіону. Об'єктом дослідження в даній статті є винний туризм в Україні. Винний туризм розглядається як складова гастрономічного туризму, спрямована на підвищення інтересу до українських вин та традицій виноробства. Для розв'язання визначених завдань використовувався комплекс взаємодоповнюючих методів дослідження, а саме: системного аналізу, аналізу статистичних даних, а також методи узагальнення.

Результати. Винний туризм передбачає відвідування плантацій виноградників; дегустаційних залів та підвалів; ресторанів, що пропонують послуги дегустації вина; винних фестивалів; інших спеціалізованих заходів. В Україні це напрямок швидко набуває популярності, а винні господарства стають ключовими об'єктами відвідання туристів[2].

В Україні є низка регіонів, в яких вдало поєднуються географічні, екологічні, кліматичні, культурні та політичні умови для вирощування винограду та виробництва вин (в Одеській, Миколаївській, Херсонській, Запорізькій та Закарпатській областях).

Найпопулярніші напрямки винного туризму в Україні це: село Шабо [1], Одеська область, розташоване виноробне підприємство «Шабо», одне з перших в Україні. Ця місцевість вирізняється історичним спадщиною виноробства, яке почалося ще за часів давньогрецьких поселень. Сьогодні "Шабо" славиться різноманіттям вин, таких як «Шардоне Shabo», «Каберне Shabo», «Брют Grand Reserve», а також своїм Центром культури вина, де відвідувачі можуть не тільки спробувати вина, але й дізнатися про виготовлення та історію виноробства краю;

В Одеській області, у смт. Великодолинське, розташована виноробня «Вина Гулієвих»[1]. Засновані в кінці минулого століття виноградники, що вирощують сорти мерло, каберне-совіньон, шардоне, транімер, рислінг, стали основою для вин від «Вин Гулієвих». Вони відображають унікальність терруару та багатий досвід виноробства;

Виноробний комплекс «Чізай» [1], розташований в Закарпатській області, м. Берегове, пропонує туристам подорож в історію та культуру виноробства. З музеєм виноробства, великими виноградниками та дегустаційним залом, «Чізай» стає місцем, де об'єднуються сучасність та традиції.

Щоб винний туризм став більш захоплюючим для туристів, додатково можуть проводитися майстер-класи з виноробства, організація або участь у винних фестивалях, де представлені різноманітні вина, мистецтво та розваги, винні тури можуть включати творчі майстер-класи, такі як розмальовка винних пляшок, створення винних келихів тощо [2].

Ці винні напрямки є лише частиною багатогранного світу винного туризму в Україні. Завдяки своїм унікальним історичним шармом та неперевершеним смаковим досвідом, вони стають мандрівкою для тих, хто цінує справжнє мистецтво виноробства.

Висновок

Винний туризм в Україні швидко здобуває популярність, завдяки своїм унікальним об'єктам, багатим історичним спадщинам та вишуканим смакам місцевих вин. Найпопулярніші напрямки, такі як Шабо, Вина Гулієвих та Чізай, не лише дозволяють туристам насолоджуватися вишуканими винами, але і вивчати традиції виноробства та культуру регіонів. Додаткові заходи, такі як майстер-класи та участь у винних фестивалях, роблять винний тур більш захопливим та незабутнім. Винні напрямки України відкривають двері у світ справжнього мистецтва виноробства та гастрономії для тих, хто шукає неповторні враження та відкриття.

Список використаних джерел:

1. Туризм гастрономічний: винний рай України. URL: <https://doba.ua/ukr/blog/turizm-gastronomichnij-vinnij-raj-ukrayini.html>

2. Винний туризм. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%92%D0%B8%D0%BD%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B8%D0%B7%D0%BC

УДК 338.48(043.2)

ОСОБЛИВОСТІ І НАПРЯМКИ ГАСТРОНОМІЧНОГО ТУРИЗМУ

Яна Курапова

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Оксана Борисяк, к.геогр.н., доц.

Ключові слова: гастрономія, гастрономічний туризм, напрямки гастрономічного туризму.

Вступ. Гастрономічний туризм – це динамічний та стрімко зростаючий сегмент туристичної індустрії, який поєднує в собі любов до подорожей, нових вражень та кулінарні дослідження. Він дає можливість туристам не лише побачити мальовничі пейзажі та історичні пам'ятки, але й зануритись у глибини кулінарних традицій та етнічної самобутності різних регіонів.

Матеріали і методи. Об'єктом дослідження виступає гастрономічний туризм. Для розв'язання визначених завдань використовувався комплекс взаємодоповнюючих методів дослідження, а саме: системного аналізу та синтезу, порівняльного аналізу, а також методи групування та узагальнення.

Результати. Гастрономічний туризм – є досвідною поїздкою до гастрономічного регіону для відпочинку й розваг, що включає в себе відвідування первинних та вторинних виробників продуктів харчування, гастрономічні фестивалі, продовольчі ярмарки, події, фермерські ринки, кулінарні шоу та демонстрації, дегустації якісних продуктів харчування або будь-якої туристичної діяльності, пов'язаної з харчовими продуктами.

Метою гастрономічних турів є насолодження особливостями кухні тієї чи іншої країни. При цьому дана мета не зводиться лише до того, щоб спробувати якусь рідкісну, екзотичну страву або

перепробувати незліченну кількість страв. Важливо насолодитися місцевою рецептурою, яка століттями вбирала в себе традиції і звичаї місцевих жителів, їхню культуру приготування їжі.

В світі існують відомі гастрономічні напрямки, серед яких можна назвати Іспанію, Францію, Італію, Грецію, Бельгію, Португалію, США (особливо Каліфорнія в долинах Напи та Сономи), Бразилію, Перу, Мексику, Нову Зеландію, Південну Африку, Австралію, Чилі, Малайзію, Японію, Індонезію, Балі, Китай або Сінгапур. Кожна країна намагається запропонувати туристам унікальну «родзинку»: у Франції це найсмачніші круасани та багети, а також овочеві страви, щедро присмачені прованськими травами та запашною оливковою олією. До речі, окремо треба сказати про кухню Провансу, яку називають «кухнею сонця». Родзинка – страви з курчати та ягняти, приправлені легендарними прованськими травами – чебрецем, розмарином, базиліком та естрагоном. Готується все це на прованській оливковій олії та подається з келихом місцевого благородного вина.

В Італії туристам запропонують піцу та пасту з різними наповнювачами, найсвіжіші сири та вишукані вина. Крім того, на батьківщині італійського ренесансу, Тоскані, й кухня відповідна: вишукана, але проста та зрозуміла. Ковбаси, рибні та овочеві страви, знаменита золотаво-зелена оливкова олія, яке вважається одним із найкращих у світі. Неодмінно варто спробувати й біфштекс по-флорентійськи з м'яса молодих бичків.

Гастрономічний туризм останнім часом набуває все більшого поширення. Любителів екзотичної кухні запрошують Таїланд, Китай, Японія, Марокко та Південна Африка.

У США гастротуризм почав набирати обертів наприкінці ХХ ст. Сюди туристи їдуть, щоб подивитися, як виробляють віскі, та дізнатися, з чим подають цей ядрений напій. У Нью-Йорку добре розвинений міський гастротуризм – мандрівники відвідують відомі «мішленівські» ресторани, де обідають зірки.

Країни Азії також викликають неабиякий інтерес у любителів відкриттів.

Висновки

Отже, гастрономія здійснює значний вплив на розвиток індустрії гостинності в країнах та регіонах, та стає одним з ключових його факторів. В світі існують відомі гастрономічні напрямки, серед яких можна назвати Іспанію, Францію, Італію, Грецію, Бельгію, Португалію, США (особливо Каліфорнія в долинах Напи та Сономи), Бразилію, Перу, Мексику, Нову Зеландію, Південну Африку, Австралію, Чилі, Малайзію, Японію, Індонезію, Балі, Китай або Сінгапур. Дослідження гастрономічного туризму має свої власні особливості, оскільки воно об'єднує аспекти туризму, гастрономії, культурології та інших галузей.

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт Всесвітньої асоціації гастрономічного туризму. URL: <http://www.worldfoodtravel.org>. (Дата звернення 18.02.2024 р.).

УДК 392.8:641.56 (=163.2'282.4) (043.2)

ТРАДИЦІЇ БЕССАРАБСЬКОЇ КУХНІ

Валерія Куртєва

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Оксана Борисяк, к.геогр.н., доц.

Ключові слова: бессарабія, кухня, національна культура.

Вступ. Сучасна Бессарабія має досить підстав, аби стати відомим регіоном з просунутою місцевою кухнею. Особливістю місцевої кухні є формування під впливом багатьох народностей, які історично заселяли територію регіону, адже національна кухня є яскравим сегментом національних культур. Бессарабська кухня - це унікальна суміш румунської, української, болгарської, єврейської, турецької, грецької, гагаузької та навіть албанської кухонь.

Матеріали і методи. Об'єктом дослідження бессарабської кухні є традиції, страви, інгредієнти та кулінарні особливості, які характеризують кулінарну культуру регіону Бессарабія. Для розв'язання

визначених завдань використовувався комплекс взаємодоповнюючих методів дослідження, а саме: системного аналізу, аналізу статистичних даних, а також методи узагальнення.

Результати. Оригінальність бессарабської гастрономії полягає в системі харчуванні болгар та молдован, яка формувалася протягом багатьох століть під впливом характерних кліматичних та історичних умов. Зокрема, внаслідок міжетнічної взаємодії та близькості болгар із греками, турками, румунами та албанцями, які мають власні тисячолітні кулінарні традиції, які благотворно вплинули на болгарсько-молдовську кухню. Результатом цього стали популярні й нині рецепти, які хоч і вважаються болгарськими, але мають прямі аналоги в кулінарії згаданих етносів.

Бессарабська кухня, яка є частиною молдовської кулінарної традиції, фокусується на деяких ключових факторах: 1. Локальні продукти: Край славиться своїми свіжими овочами, фруктами, сиром та м'ясом. 2. Вплив сусідніх кухонь: Бессарабська кухня віддзеркалює вплив сусідніх кухонь, зокрема румунської, української та турецької кухні. 3. Сезонність: Традиційні страви бессарабської кухні часто залежать від сезонності продуктів. 4. Збереження традицій: Бессарабська кухня має глибокі історичні корені, і багато страв передаються з покоління в покоління.

Топ-10 страв, характерних для бессарабської кухні:

1. Мамалига з бринзою (Mălai cu brânză): це традиційна страва з кукурудзяної крупи, яка подається з бринзою або сиром.
2. Плєцинице (Plăcinte): це печені пироги, які можуть бути начинені різноманітними інгредієнтами, такими як картопля, капуста, м'ясо або сир.
3. Суп-боршч (Borș): це кислий суп, який готується на основі буряка, картоплі, моркви та інших овочів, а також м'яса чи грибів.
4. Салат Залатай (Salată de vinete): салат з смажених або запечених баклажанів, змішаних з різними інгредієнтами, такими як часник, оцет, оливкова олія та зелень.
5. Голубці у виноградному листі (sarmale): в Бессарабії мають свою відмінність, адже соковитий фарш загортають не тільки в капустяне листя, але й у виноградне, подаються з домашньою сметаною.
6. Вертута (Vertuta): страва молдавської і грецької кухні – рулет з витяжного тіста, подібний німецькому штруделю. Начиняють вертуту бринзою, смаженою цибулею, маком з родзинками, фетою з помідорами, медом з волоськими горіхами, яблуками.
7. Юшка по-бессарабськи з саламуром (Pește cu salamur): готується із різноманітних сортів дунайської риби на відкритому вогні. Використовують дунайського сазана, сома, судака, осетрових. Саламура - це гострий соус який додається в кінці приготування страви.
8. Каварма (Kavarma): м'ясна страва, як правило готується з баранини.
9. Токань (Tochitură): це тушкована страва з м'яса, зазвичай свинини або яловичини, з додаванням цибулі, перцю, картоплі та інших овочів.
10. Заварник (Zăvăraială): це густий гарячий суп, приготований з м'яса, картоплі та інших овочів.

Висновки

Отже, бессарабська кухня - це смачна і різноманітна кулінарна традиція, яка відображає багатотисячлітню історію і культурний контекст регіону. З використанням місцевих продуктів, таких як кукурудза, бринза, овочі та м'ясо, бессарабська кухня відтворює аутентичний смак та аромати регіону. Страви бессарабської кухні часто відзначаються простотою приготування, але водночас вони можуть бути надзвичайно смачними і насиченими смаками.

Список використаних джерел:

1. Самобутні традиції бессарабської кухні: якось скуштувавши, не забудеш URL: <https://mahala.com.ua/novyny/samob-tn-e-tradycyuy-bessarabskoj-kuhny-vkusyv-odnazhd-ne-zabudesh/> (дата звернення 28.02.2024).
2. Особливості бессарабської кухні URL: <https://health.fakty.com.ua/ua/tilo/yizha/osoblyvosti-bessarabskoyi-kuhni/> (дата звернення 28.02.2024).

УДК 338.486.1(043.2)

ВИКОРИСТАННЯ ХОЛІСТИЧНОГО МАРКЕТИНГУ В ТУРИСТИЧНОМУ БІЗНЕСІ

Вікторія Куценко

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Оксана Беркова, к.е.н., доц.

Ключові слова: холістичний маркетинг, туристичне підприємство, бізнес.

Вступ. У сучасному світі конкуренція в галузі туризму посилюється, і компанії повинні розвивати ефективні маркетингові стратегії. Одним із підходів є холістичний маркетинг, який спрямований на створення глибокого та комплексного враження про бренд, а також на задоволення потреб різних сегментів цільової аудиторії.

Матеріали і методи. Об'єктом дослідження є туристичний бізнес. Для досягнення поставлених цілей застосовано різні методи дослідження, зокрема: системний аналіз, порівняльний аналіз, аналіз статистичних даних, а також методи групування та узагальнення.

Результати. Холістичний маркетинг - це стратегічний підхід до маркетингової діяльності, що передбачає інтеграцію всіх елементів маркетингу в єдину, спільну систему. Він базується на ідеї, в якій клієнти бачать компанію як цілісну сутність, і їх враження від усіх взаємодіючих з нею елементів впливають на їх сприйняття та рішення.

У туристичному бізнесі застосування холістичного маркетингу може бути особливо ефективним насамперед через створення цілісного туристичного досвіду, тобто інтеграцію усіх аспектів подорожі - від планування маршруту до післяподорожніх послуг - для забезпечення неперевершеного досвіду для клієнтів. Також, через використання даних та аналітики для індивідуального підходу до кожного клієнта, що допомагає задовольнити їх унікальні потреби та бажання. Холістичний маркетинг передбачає розробку консистентної та інтегрованої маркетингової комунікації, що зміцнює брендову ідентичність та пропонує однорідне повідомлення клієнтам; використання CRM - систем та програм лояльності для підтримки довгострокових відносин із клієнтами та збільшення їхньої відданості.

Сервіс для бронювання житла "Booking" широко відомий своєю інтегрованою стратегією маркетингу, а застосування саме холістичного маркетингу проявляється в багатьох аспектах. Насамперед сервіс має зручний та легкий у використанні веб-сайт і додаток, де клієнти можуть обрати потрібне помешкання та прочитати відгуки інших людей, що сприяє створенню довіри до платформи. "Booking" застосовує персоналізовані пропозиції, проаналізувавши попередні пошуки та бронювання користувача, а також проводить акції та надає знижки. Окрім бронювань помешкання, в сервісі можна забронювати додаткові послуги, такі як автомобільні прокати чи екскурсії, завдяки партнерським програмам, що надає більше можливостей для користувачів та залучає нових. Холістичний маркетинг допомагає "Booking" створювати цілісний досвід для клієнтів, що сприяє підвищенню продажів та рейтингу на ринку онлайн бронювань.

Незважаючи на потенційні переваги холістичного маркетингу, туристичні підприємства стикаються з рядом викликів, таких як складність інтеграції систем, збір та аналіз даних, а також нестабільність в галузі. Однак перспективи застосування холістичного маркетингу в туристичній бізнесі залишаються світлими, оскільки він дозволяє компаніям бути більш адаптивними та відкритими для змін у споживчих уподобаннях, забезпечуючи тим самим їхню конкурентоспроможність та успішність на ринку.

Висновки

Холістичний підхід до маркетингу в туристичному бізнесі представляє собою важливий інструмент для досягнення успіху та конкурентоспроможності. Він не лише сприяє створенню цілісного та неперевершеного туристичного досвіду для клієнтів, але й дозволяє підприємствам бути більш гнучкими та реагувати на зміни у споживчих уподобаннях. Створення інтегрованих маркетингових стратегій, які базуються на принципах інтеграції, зосередженості на клієнті, співпраці та інновацій, дозволяє туристичним підприємствам ефективно залучати та утримувати клієнтів. Персоналізація послуг, розвиток маркетингової комунікації та управління відносинами з клієнтами стають ключовими елементами стратегій, спрямованих на забезпечення задоволення потреб та очікувань сучасних туристів.

Незважаючи на виклики, що стоять перед туристичними підприємствами, такими як складність інтеграції систем та нестабільність в галузі, перспективи застосування холістичного маркетингу залишаються високими. Шляхом постійного вдосконалення стратегій та використання сучасних технологій, туристичні підприємства можуть забезпечити свою конкурентоспроможність та успішність на ринку, привертаючи та задовольняючи потреби сучасних туристів.

Список використаних джерел:

1. Робул Ю.В. Холістична концепція ефективності маркетингу. Маркетинг і менеджмент інновацій. 2011.№4. Т.2. С. 124-130.
2. Саламацька О.Ю. Дослідження сучасної концепції маркетингу // О.Ю. Саламацька // Європейський вектор економічного розвитку. 2011.№2 (11). С. 210 – 216.

УДК 658.8 (043.2)

МЕТОДИ ТА СТРАТЕГІЇ ВИКОРИСТАННЯ СОЦІАЛЬНИХ МЕДІА ДЛЯ ПІДПРИЄМСТВ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ

Ольга Лебедева

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Оксана Беркова, к. е. н., доц.

Ключові слова: соціальні медіа, гостинність, підприємства, методи використання, маркетинг.

Вступ. Використання соціальних медіа в індустрії гостинності вимагає ретельної планування та розробки стратегії для досягнення певних цілей. Розглянемо методи та стратегії, які підприємства індустрії гостинності можуть використовувати для успішного використання соціальних медіа.

Матеріали і методи. Об'єктом дослідження є підприємства індустрії гостинності, які використовують соціальні медіа в своїй маркетинговій стратегії.

Результати. Підприємства повинні створити та активно підтримувати профілі та сторінки в популярних соціальних мережах, таких як Facebook, Instagram, Twitter, LinkedIn, та інші. Це дає змогу підприємствам будувати базу прихильників та спілкуватися з аудиторією. Контент-стратегія визначає, якого виду контент буде створюватися та публікуватися в соціальних медіа.

За даними Global Overview Report Digital 2022 [2], найпопулярнішою соціальною мережею є Facebook. Facebook залишається важливим маркетинговим каналом соціальних мереж для готелів, оскільки немає обмежень щодо розміру тексту чи відео в публікаціях. Крім того, після злиття Instagram і Facebook можна створювати платні кампанії та просувати їх в обох каналах.

YouTube – друга за популярністю соціальна мережа. Багато людей вважають, що відео привертає більше уваги, ніж зображення та текстові дописи. Зараз на платформі YouTube понад 2 мільярди користувачів, і це число зростає щодня. Коли мова заходить про маркетингові кампанії готелів, мобільні відео швидше залучають нових гостей, ніж звичайні фотографії. Наприклад, мережа українських готелів Reikartz Hotel Group просуває свій бренд на YouTube. На їхньому каналі можна подивитися відео про ресторани мережі готелів Reikartz, готелі в різних регіонах України, як мережа готелів проводить літні та зимові дитячі анімації, переваги спа-програм у готелях мережі та багато іншого. Корисна інформація [1].

Третьою в рейтингу найуживаніших соціальних мереж йде WhatsApp. WhatsApp в готелях можна використовувати для: безпосередньої комунікації з гостями на етапі бронювання та після check-in, бронювання додаткових послуг, збору та обробки відгуків. Корисною функцією в WhatsApp є можливість створення чат-ботів. Таким чином гість готелю завжди зможе швидко отримати необхідну йому інформацію або зробити додаткові замовлення. Telegram є менш популярною соціальною мережею у світі, однак його функціонал можливостей дуже схожий на WhatsApp. Більшість готелів світу на своєму офіційному сайті одразу мають кнопки переходу в чат у WhatsApp, Telegram або у подібну соціальну мережу.

Instagram – четверта за популярністю соціальна мережа у 2022 році. Наразі Instagram є медіа-платформою, що розвивається найшвидше, з понад 1 мільярдом активних користувачів щомісяця. Instagram в першу чергу відомий користувачам своєю можливістю публікувати фотографії та відео [1].

Однак зараз зростає популярність прямих трансляцій, історій, бумерангів тощо. Готельєри можуть ділитися порадами щодо подорожей, місцевою їжею, майбутніми подіями та знижками в публікаціях в Instagram.

Також зростає популярність відносно нової соціальної мережі TikTok, створеної для обміну короткими відео та популярними піснями. Готелі можуть використовувати TikTok, щоб проводити міні-тури готелем та околицями. Таким чином потенційні гості можуть побачити переваги того чи іншого готелю, побачити найкрасивіші краєвиди тощо. Оскільки в соціальній мережі домінують користувачі Gen Z і Millennial, це дозволить готелям залучати молоде покоління до своїх потенційних списків гостей [1].

Висновки

Соціальні медіа надають можливість підприємствам рекламувати свої товари та послуги серед цільової аудиторії. Рекламні кампанії можуть бути таргетованими на конкретні групи користувачів, що збільшує ефективність реклами. Підприємства повинні систематично моніторити ефективність своєї діяльності в соціальних медіа [3]. Методи та стратегії використання соціальних медіа для підприємств індустрії гостинності мають бути адаптованими під конкретні цілі та потреби кожного підприємства.

Список використаних джерел:

1. Reena Lakha. Role of social media networks in promoting hotel industry. International Journal of Scientific Research in Science and Technology. 2021
2. Статистика Statista. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.statista.com/customercloud/global-consumer-survey>
3. Тренди, які впливають на бізнес [Електронний ресурс]. - Режим доступу: www.innovations.com.ua

УДК 338.48(043.2)

РЕКРЕАЦІЯ У ФІЗИЧНІЙ КУЛЬТУРІ ТА СПОРТІ

Ілля Лісовик

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Валентина Кучеренко, ст.вickl.

Ключові слова: рекреація, фізична рекреація, рекреація у спорті

Вступ. Рекреація і спорт завжди присутні в житті людини і є її невід’ємною частиною. З розвитком суспільства розвивається і сам процес надання рекреаційних послуг і спорту. На даний момент вони є важливою частиною суспільства. Адже, рекреація як складова вітчизняної економіки може активізувати її зростання, стимулювати зайнятість, поповнювати валютні резерви та сприяти підвищенню її міжнародної конкурентоспроможності

Матеріали і методи. Об’єктом дослідження виступає саме рекреація та її прояви у спорті. Для розв’язання визначених завдань використовується комплекс методів дослідження, а саме: аналіз, порівняння, статистичні дані, ознайомлення з роботами цієї тематики.

Результати. Рекреація, від латинського «recreatio», означає відновлення. Індустрія відновлення духовних, фізичних, моральних, етичних сил передбачає широкі можливості для надання послуг, коли людина вибирає, а фахівці координують набір рекреаційних занять для якісного відновлення здоров’я.

Рекреація як одна з головних форм продуктивного використання вільного часу людини – суспільний, економічний і науковий феномен, для якого не мають значення міжгалузеві та міждисциплінарні межі. Не дивлячись на цю особливість, слід зауважити, що найбільший вклад у її вивчення і розуміння вносить географія, у царині якої сформувалася потужний науковий напрям – географія рекреації і туризму.

Рекреацію можна сприймати і як заплановану бездіяльність, яка здійснюється за чийось бажанням. У глибшому сенсі вона розглядається у зв'язку з емоційним досвідом та натхненням, що з'являється як наслідок рекреаційної дії. З іншого боку, рекреація може сприйматися як система ресурсів чи сервісу. І, врешті-решт, не буде помилкою розглядати рекреацію як будь-який тип або вид усвідомленого задоволення фізіологічних бажань і соціальних потреб особистості під час відпочинку.

Саме туризм у сучасному світі сприймається як головна форма рекреаційної діяльності, перетворившись на потужну самостійну галузь нематеріального виробництва, яка задовольняє рекреаційні потреби.

Фізична рекреація – це організований активний відпочинок з використанням фізичних вправ та інших рухових дій, а також природних сил, що досягається через використання методів, засобів і форм фізичної культури. "Рекреація" по суті означає "відновлення". Фізичну рекреацію можна також характеризувати як комплекс заходів, спрямованих на вдосконалення процесів відновлення працездатності після фізичної і розумової роботи.

Слід наголосити, що сутність фізичної рекреації полягає, передусім, у визначенні цього явища (процесу) як системи різноманітних занять, що ґрунтується на використанні спеціально організованої рухової активності.

Наразі, спорт у рекреації – це показник активності, якою люди займаються у вільний час з метою, відпочинку, розвитку здоров'я та підтримки фізичної форми. Зважаючи на те, що в професійному спорті учасники змагаються на результат перемоги, виснажуючи свій організм, та часто отримують важкі травми, то спорт у рекреації орієнтований на задоволення. Рекреаційний спорт має соціальне значення, оскільки поєднує людей різного віку та культурних фонів. Він надає більш щасливого і здорового способу життя яке може задовольнити потреби людей. Таким чином, це індустрія відновлення життєвих сил людей: духовних, фізичних, моральних і ін.

Висновки

Отже рекреація, фізична рекреація та спорт є дуже схожі, але водночас мають різні значення. Натомість, всі вони спрямовані на оздоровлення і відпочинок людей різного віку та статі. Задоволення у рекреації (відновленні) чи фізичній рекреації (фізичні навантаження, фізичні вправи), або через спорт реалізується різними видами рекреаційних занять. Ці види діяльності можуть відноситися до різних сфер, але за своїм цільовим спрямуванням орієнтовані на зміцнення та розвиток здоров'я, життєвих сил людини. Варто зауважити, що бути здоровим не тільки корисно а й також на сьогодні модно. Зокрема, рекреаційною діяльністю займаються всі верстви населення і здійснювати її можна повсюдно. Рекреація, туризм і спорт виконують суспільно важливі й необхідні функції – максимальне задоволення потреб населення в оздоровленні, лікуванні, відпочинку, духовному та фізичному розвитку.

Список використаних джерел:

1. Поняття здоров'я, фізичної рекреації та оздоровчо-рекреаційної рухової активності. URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/en/infocentre/get/23388/> (дата звернення 11.02.2024).
2. Рекреація. URL: <https://uk.m.wikipedia.org/wiki/> (дата звернення 07.01.2024).
3. Смаль І.В., Смаль В.В. Педагогічні та рекреаційні технології в сучасній індустрії дозвілля. https://tourlib.net/statti_ukr/smal.htm
4. Соціальною функцією спорту. URL: <https://uzhnu.edu.ua/en/infocentre/get/24645> (дата звернення 24.01.2024).
5. Фоменко Н.В. Рекреаційні ресурси та культурологія. URL: https://tourlib.net/books_ukr/fomenko23.htm

УДК 338.48(043.2)

СПІВПРАЦЯ УКРАЇНИ ТА ТУРЕЧЧИНИ У ТУРИСТИЧНІЙ СФЕРІ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ

Анна Літвінова

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Віктор Сайчук, к.геогр.н., доц.

Ключові слова: туристична діяльність, туристичний ринок, взаємовідносини України з Туреччиною.

Вступ. Україна - приваблива туристична дестинація з багатою культурою, історією та природними красами. Розширення туристичного ринку вимагає вивчення та впровадження нових напрямків. Один з таких напрямків - тури в Туреччину, що відкриває нові можливості для української туристичної галузі.

Матеріали і методи. Об'єктом дослідження виступає туристичний потенціал Туреччини. Для розв'язання визначених завдань використовувався комплекс взаємодоповнюючих методів дослідження, а саме: системного аналізу та синтезу, порівняльного аналізу, аналізу статистичних даних, а також методи групування та узагальнення.

Результати. Туреччина - один із найпопулярніших туристичних напрямків світу, що швидко розвивається завдяки своїй географічній розмаїтості та культурному багатству. Крім того, країна відома своєю гостинністю. Наразі релігійний туризм дуже популярний у Туреччині. Деякі ключові місця включають:

Собор Святої Софії, Стамбул. Має дуже важливе значення для християнської та мусульманської релігії.

1. Ефес, Ізмір. Дуже цікавий християн, оскільки тісно пов'язані з життям біблійних персонажів.
2. Церква Святого Петра, Антакья. Антакья або Антіохія - місце, де жив Святий Петро.
3. Музей мозаїк Карійс. Був перетворений на мечеть, а потім став музеєм.
4. Священне рибне озеро, Урфа. Вважається, що саме тут король Німрод намагався вбити Авраама,

кинувши його в піч.

Завдяки цим зусиллям Туреччина залишається привабливим місцем для туристів. Туристична галузь 2023 року принесла Туреччині рекордний обсяг доходів - понад \$46 млрд. Це на 53,4% перевищує результат річної давності.

За даними міністерства культури та туризму Туреччини, за підсумками 2023 року в країні зафіксовано 49 209 180 візитів іноземців. Це на 10,4% більше, ніж роком раніше (44564395). Лідерами за обсягами турпотоку до Туреччини у 2023 році стали:

- Росія – 6 313 675 візитів у 2023 році: +20,7% до 2022 року (5 232 611);
- Німеччина – 6193259 візитів у 2023 році: +9,05% до 2022 року (5679194);
- Британія – 3800922 візитів у 2023 році: +12,8% до 2022 року (3370739) [7].

На четвертому та п'ятому рядку розташовуються Болгарія та Іран. На зазначені ТОП-5 країн у 2023 році припало майже половина (44,1%) всього іноземного турпотоку до Туреччини.

А ось щодо перспектив розвитку туристичних відносин Туреччини з Україною, то основні напрямки співпраці України з Туреччиною в туристичній сфері полягають у сприянні взаємного туризму:

- збільшення кількості авіарейсів між Україною та Туреччиною;
- спрощення візових процедур для туристів;
- спільне просування туристичних продуктів на міжнародних виставках та ярмарках;
- обмін інформацією про туристичні можливості двох країн;
- розробка спільних туристичних маршрутів.
- збереження культурної спадщини.

Як і зазвичай в Туреччині є Посольство України і воно знаходиться за такою адресою: Sancak Mahallesi 512. Sokak No: 17, Çankaya - Ankara / Türkiye 06550

Напрямки співпраці:

- співпраця між туроператорами обох країн для створення цікавих та зручних турів;
- спільні маркетингові кампанії для просування туристичних напрямків обох країн;
- використання технологій для забезпечення ефективного бронювання та інших туристичних сервісів.

Висновки

Україна та Туреччина має великий потенціал росту. Обидві країни мають значний туристичний потенціал, який може бути розвинутий через спільні зусилля. Співпраця також може призвести до розширення туристичних послуг, включаючи культурні тури, екстремальний туризм, медичний туризм та інші напрямки. Обмін досвідом і ресурсами може призвести до створення взаємовигідних умов для розвитку туризму в обох країнах. Співпраця в туризмі може сприяти не тільки розвитку туристичного сектору, але й загальному економічному співробітництву між Україною та Туреччиною.

Список використаних джерел:

1. Васильєв Д.А. Україна-Туреччина: взаємини. - К.: РНМК, 2006.

2. Туристичні можливості Туреччини: аналіз, проблеми, перспективи // Туризм України. - 2005. - № 12. 24. Юрик Р.А. Маркетинг як інструмент управління турфірмою. - К.: Основи, 2006.

УДК 640.441:006.015.5 (043.2)

СТАНДАРТИ ЯКОСТІ КАВИ У КАВ'ЯРНЯХ ТРЕТЬОЇ ХВИЛІ

Денис Лопушанський

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Оксана Борсюк, к.геогр.н., доц.

Ключові слова: кав'ярні, кавова індустрія, хвилі розвитку, стандарти якості

Вступ. В сучасному світі споживання кави асоціюється не лише з можливістю отримати бадьорість та енергію, а й з невід'ємним складником певного стилю життя. З кожним роком кав'ярні третьої хвилі все більше користуються популярністю серед шанувальників цього ароматного напою. Їхня вишуканість у декорі, підході до сервісу та увага до деталей роблять їх бажаним місцем для зустрічей, роботи або відпочинку, проте найголовнішим складником популярності є чіткі стандарти якості, яких дотримуються ці заклади.

Матеріали і методи. Об'єктом дослідження виступає характеристика поняття «кав'ярня третьої хвилі» та класифікація стандартів якості кави у закладах цієї категорії. Для розв'язання визначених завдань використовувався комплекс взаємодоповнюючих методів дослідження, а саме: системного аналізу, аналізу статистичних даних, а також методи узагальнення.

Результати. Кав'ярні – невеличкий заклад ресторанного господарства, де подають відвідувачам каву, чай, закуски тощо. До меню зазвичай включають найпопулярніші напої, відомі у всьому світі: кава натуральна, кава-капучино, кава-еспreso, кава по-східному, кава-корето тощо. Кав'ярні, як місце зустрічей громадськості, з'явилися у країнах Близького Сходу у XVI столітті, де чоловіки збиралися поспілкуватися, випити кави (як правило по-турецьки) або чаю. Пройшло багато століть, поки сформувалась кавова індустрія. Історія розвитку кав'ярень в світі поділяється на певні періоди, що дістали назву хвиль.

Термін «хвиля» використовується для опису та класифікації різних етапів розвитку світової кавової індустрії протягом XX-XXI століть. Ця концепція була вперше запропонована в 2002 році американським експертом з обсмажування кави, Тріш Ротгеб. «Хвилі» кавової індустрії відображають періоди значних змін і нововведень у способах вирощування, обробки, обсмажування та споживання кави.

Виділяють три основні хвилі:

1. Перша хвиля кавової індустрії виникла у 1800-х роках, особливістю цього періоду було поширення серед закладів харчування кави масового виробництва з низькою якістю, проте доступною ціною, що сприяло появі культових корпорацій таких як Folgers і Maxwell House.

2. Друга хвиля виникла як логічне продовження першої. Наприкінці 20-століття, під час економічного буму, прагнення людей вживати більш якісну каву стало результатом створення великих кавових компаній, таких як Peet's і Starbucks. В цей період популяризується використання автоматичних кавових машин, відмова від приготування кави на сировині місцевого значення та поява звичних дня нас напої, а саме лате та капучино.

3. Третя хвиля виникла у 2002 році та стала революційною для індустрії споживання кави та кавових напоїв. Основною відмінністю кав'ярень третьої хвилі є підвищена увага до якості кави, її походження та способів приготування. Також заклади цього типу відрізняються винятковою атмосферою, унікальним дизайном та підходом до обслуговування відвідувачів.

Стандарти якості кави у кав'ярнях третьої хвилі є основою успішної діяльності цих закладів. Класифікуючи кав'ярні цього типу, до основних вимог відносять:

1. Працевлаштування тільки кваліфікованих барист, що розуміються на культурі заварювання кави;

2. Можливість дізнатися інформацію, вказану в паспорті кавових зерен, а саме: сорт зерна та методи його вирощування;
3. Наявність альтернативних методів заварювання, до них відносять: колд-брю кемекс, пуровер, сифон, аеропрес;
4. Приготування кави з різним ступенем обжарювання зерна;
5. Можливість замовити лате-арт для свого напою;
6. Обов'язкова наявність веганських видів молока: кокосового, вівсяного, мигдалевого, соєвого та рисового.

Висновки

Отже, кавова галузь відносно молода, але в її розвитку вже виділяють три чітких етапи. Популярність кав'ярень третьої хвилі свідчить про те, що споживачі все більше цінують не лише смак кави, а й процес її приготування та культуру споживання напою. Основними аспектами успішності кав'ярень цього типу є якість, уважність до деталей та професійний підхід, у приготуванні кавових напоїв. Кав'ярні третьої хвилі відіграють важливу роль у формуванні сучасної кавової культури та збагаченні гастрономічних вражень сучасного суспільства.

Список використаних джерел:

1. Justin Krump. Coffee Waves: Everything You Need To Know About The 1st, 2nd, 3rd waves. URL: <https://finalgrind.com/blogs/blog/coffee-waves-everything-you-need-to-know-about-the-1st-2nd-3rd-and-4th-wave>

УДК 338.48(043.2)

АНАЛІЗ ДОСВІДУ ОРГАНІЗАЦІЇ ПОСЛУГ ЛІКУВАЛЬНОЇ РЕКРЕАЦІЇ КУРОРТУ ВІШІ

Вікторія Лукаш

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Валентина Кучеренко, ст.викладач

Ключові слова: рекреаційні ресурси, лікувальна рекреація, рекреаційні послуги.

Вступ. Франція є одним з лідерів у сфері рекреації, оскільки щорічний потік відпочиваючих збільшується, а відповідно і внесок у створенні ВВП країни зростає. На території Франції існують всі умови задля створення та функціонування територіальних рекреаційних систем, як ефективною форми територіального планування і організації рекреаційної діяльності. Завдяки безперервному функціонуванню ТРС досягається максимальне задоволення рекреаційних потреб рекреантів на базі місцевих рекреаційних умов і ресурсів.

Матеріали і методи. Об'єктом дослідження виступає лікувальна рекреація курорту Віші та його організація. Для розв'язання визначених завдань використовувався комплекс взаємодоповнюючих методів дослідження, а саме: системного аналізу та синтезу, порівняльного аналізу, аналізу статистичних даних.

Результати. Франція має давні традиції розвитку лікувально-оздоровчого відпочинку. Природною основою для його розвитку є багаті бальнеологічні ресурси й унікальний мікроклімат лісових масивів, гірських районів і морського узбережжя. Природні рекреаційні ресурси Франції надзвичайно різноманітні і саме вони визначають рекреаційну спеціалізацію країни. Французькі оздоровчі курорти належать до найбільш респектабельних і дорогих в Європі і в більшості своїй орієнтовані на найвимогливіших клієнтів. Найбільш відомими курортами Франції є Віші, Ніцца, Біаріц та багато інших у різних районах країни.

Віші – одне з найкрасивіших курортних міст світу з великою кількістю парків, скверів, палаців, ресторанчиків і бутиків, а всіляке змішання стилів архітектури підкреслює його досконалість. Також Віші привертає увагу рекреантів і туристів своїм світським життям, зокрема, прогулянками по набережних, яскравими вечорами в модних барах і казино, відвідування музеїв, скачок, оперного театру. побудованого за проектом знаменитого архітектора Гарн'є. Натомість, слід зазначити, що світової слави зажив французький бальнеологічний курорт Віші, перш за все завдяки особливим властивостям місцевих мінеральних джерел.

У Віші використовують 12 субтермальних і термальних джерел родонової вуглекислої гідрокарбонатної натрієвої води. Лікувальні властивості яких високо цінуються фахівцями всього світу. Температура води в джерелах коливається від 16° до 75°. Використання зазначених вод дозволяє лікувати захворювання печінки, нирок, жовчних шляхів, кишківника, ендокринної системи, надмірну вагу переважно, депресію. Найвідоміші лікувальні центри Les Celestines, «Будинок» і «Калу». Також лікувальні процедури і програми оздоровчого характеру надає термальний центр Centre Thermal des Dômes. Серед пропонуванних рекреаційних занять – масаж в 4 руки під душем з мінеральної води, струменевий душ, гідромасаж, лікування грязями, вуглекислі ванни, аерозолі, прийом мінеральної води і ін. Особливістю курорту Віші є мінеральні ванни – найбільші в Європі, а засновані на тутешніх мінеральних водах косметичні засоби Vichy відомі у всьому світі.

Важливою передумовою розвитку Французького курорту Віші є добре розвинена інфраструктура, транспортна доступність, високий рівень туристичного обслуговування, забезпеченість інформацією, сувенірами. Так, мережа автострад, автомобільних і залізниць пов'язує його зі всіма найбільшими містами Франції і Європи; міжнародний аеропорт Клермон-Ферран Овернь знаходиться за 52 км від м. Віші; готельне господарство складається з готелів класу люкс і готельних резиденцій. Отже, Французький курорт Віші володіє всім необхідним для організації повноцінного відпочинку.

Висновки

Організація послуг лікувальної рекреації на курорті Віші є важливим чинником розвитку туристичного бізнесу в регіоні. За своїм туристично-рекреаційним потенціалом Віші має всі можливості стати курортом світового рівня. Успішне функціонування курорту базується на комплексному підході до організації роботи, включаючи забезпечення якості медичного обслуговування, розвиток рекреаційної інфраструктури та залучення кваліфікованого персоналу. Загалом більшість курортів мають достатній рівень надання рекреаційних послуг, проте є ще складові над якими можна попрацювати. Проте, інші країни, зокрема Україна, можуть перейняти такий досвід організації послуг лікувальної рекреації.

Список використаних джерел:

1. Уварова Г.Ш., Федорова Ю.О. Особливості розвитку рекреаційного туризму у Франції // Географія та економіка в рідній школі: науково-метод. журн. К.: Педагогічна преса, 2019. №6. с. 26-30.
2. Віші – спа готель. URL: <https://www.vichy-spa-hotel.fr/en/vichy/comment-venir> (дата звернення 10.02.2024).

УДК 338.48(043.2)

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ В ЧОРНОГОРІЇ

Інна Лук'янець

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Світлана Мархонос, к.геогр.н., доц.

Ключові слова: курорт, розвиток, готельна справа.

Вступ. Туризм в Чорногорії розвивається швидкими темпами. Чорногорія – це країна, з вражаючими гірськими пейзажами та прибережними лініями на Адріатичному узбережжі, стала популярним напрямком для туристів. Чорногорія пропонує різноманітні види відпочинку, включаючи пляжний, активний, екскурсійний і культурний туризм. Уряд і місцеві органи активно працюють над розвитком інфраструктури, підвищенням якості послуг і просуванням Чорногорії як туристичного напрямку. Залучення іноземних інвестицій та сприяння створенню різноманітних пропозицій для відвідувачів грають важливу роль у розвитку сфери туризму.

Матеріали і методи. Об'єктом дослідження є туристична сфера Чорногорії. Методи включають аналіз літератури, аналітичні методи, статистичні.

Результати. За перші 6 місяців 2023 року Чорногорія отримала 453 млн євро доходу від туризму, що є рекордним результатом: на 90% більше, ніж у 2022 році, та на 78% – ніж у 2019 році. Є дві ключові причини. Інфляція, яка за період червень 2019 року – червень 2023 року становила 25%, тоді як за період червень 2022 року – червень 2023 року – 8%, а також кількість українців і росіян, які тимчасово

перебувають у Чорногорії через війну. На даний час у Чорногорії туристів на 3% більше, ніж було водночас у рекордному 2019 році. Останні дані за кількістю іноземних туристів у Чорногорії.

Популярні місця для відвідування в Чорногорії включають Подгорицю, Будву, Котор, Бар. Збільшення готельних потужностей створює базу для туризму, що охоплює весь ринок. Підвищення комфортабельності готелів у поєднанні з модернізацією супутньої інфраструктури і зростанням числа розважальних закладів буде сприяти продовженню літнього туристичного сезону до 150-165 днів з максимальним використанням всіх готельних потужностей.

Туристична база Чорногорії в даний час бурхливо розвивається після тривалого періоду застою - багато готелів модернізуються і реконструюються. Чорногорія пропонує відпочиваючим більш 150000 місць в сезон, з них більше 35 000 - в готелях. У Чорногорії прийнята своя класифікація готелів - категорія Deluxe, категорія А, категорія В. Для готельної справи в Чорногорії характерні низький рівень заробітної плати, невисока протягом року ступінь використання ліжко-місць, поганий стан рекреаційної інфраструктури. Лише 1-3 тис. готельних ліжко-місць з 26 тис. наявних в готелі задовольняють вимогам іноземних гостей. З 83 тис. ліжко-місць 36 тис. (Або 27,5%) припадають на готельні (у тому числі 19 тис. не пов'язані з категорії або двозіркові), 15 тис. - не розташовані в кемпінгах з мінімальним набором послуг і близько 14,5 тис. - у зареєстрованому приватному секторі.

У плані розвитку Чорногорії передбачено, що в 2024 році туристичний потенціал Чорногорії буде нічим не гірше, ніж в найпопулярніших туристичних регіонах світу. З урахуванням, що щорічне збільшення кількості туристів становить близько 10%, можна з упевненістю стверджувати, що цей план виконується успішно. Згідно з планом розвитку Чорногорії в 2024 році, планується, що кількість місць у готелях Чорногорії збільшиться в 2,5 рази. Крім збільшення кількості місць, буде більше місць в елітних готелях, тобто, не тільки відбудеться збільшення кількості туристів, а й більше стане приїжджати заможних туристів, які платять більше. Також Чорногорія зможе приєднатися до ЄС до 2030 року, який був визначений своєрідним часовим орієнтиром для координації процесів розширення та реформ як в країнах-кандидатах, так і в самому Євросоюзі.

Висновки

Отже, розвиток туристичної сфери в Чорногорії можна оцінити як перспективний і стабільно зростаючий. Інфраструктура та послуги для туристів постійно покращуються, що сприяє зростанню туристичного потоку. Однак є виклики, такі як екологічні питання та збереження природних ресурсів, які потребують уваги та розв'язання. Загалом, туристична галузь у Чорногорії має потенціал для подальшого розвитку, якщо буде здійснено раціональне управління та збереження природи.

Список використаних джерел:

1. Чорногорія. Путівник [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <https://sunkissed.com.ua/chornogoriya-putivnik/>.
2. Чорногорія - маленька країна з чудовими курортами, середньовічними містами і унікальною природою [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <https://businessvisit.com.ua/uk/blog/chornogoriya-malenka-krayina-z-chudovimi-kurortami-serednovichnimi-mistami-i-unikalnoyu-prirodoyu/>.

УДК: 338.48-6:638.1(477)(043.2)

АПІТУРИЗМ ЯК РІЗНОВИД ГАСТРОНОМІЧНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Анастасія Лунько

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Оксана Борисюк, к.геогр.н., доц.

Ключові слова: терапія, гастрономічний туризм, бджільництво.

Вступ. У сучасному світі туристична галузь продовжує розвиватися, постійно з'являються нові різновиди, напрямки та маршрути для подорожей. Особлива увага приділяється екологічному напрямку, а саме: зелений, сільський, аграрний тощо. Глобальність мети змінити навколишнє середовище, здоров'я населення породжують унікальні види туризму, серед яких виділяють апітуризм.

Матеріали й методи. Об'єктом дослідження виступає гастрономічний туризм, а саме його підвид – апітуризм та його характеристика. Для детального розгляду даної теми були використані такі методи

дослідження як: метод аналізу статистичних даних, порівняння, спостереження, методи групування та узагальнення.

Результати. За класифікацією гастрономічного туризму, а саме за метою подорожі виділяють культурно – пізнавальний, гурман та оздоровчий туризм. Апітуризм відноситься до оздоровчого підвиду туризму[1]. Апітуризм – це альтернативний вид туризму, що пов'язаний з медициною із застосуванням бджіл, дегустацією, споживанням продуктів бджільництва (мед, віск, прополіс, маточне молоко, бджолина отрута, перга, забрус) безпосередньо на місцевості виробника. Апітуризм відносно нове явище для України. Зокрема відомий той факт, що саме бджільництво як явище зародилося дуже давно, але і зараз це явище продовжує вдосконалюватися.

Ключові факти, що пояснюють таку зацікавленість туристів до пасіки та мистецтва бджільництва:

По-перше: цей вид туризму пропонує відчути унікальні враження, які пов'язані з природою. Саме відвідування пасіки, спостереження за медоносними бджолами, дегустація меду, прогулянки садами, апітерапія відбувається в межах природи, що і дозволяє відвідувачам сповна насолодитися процесом заглиблення та пізнання цього напрямку туризму.

По-друге: складовою апітуризму є лікувальний туризм. Так, з'явилося таке поняття як «апітерапія», яка передбачає використання продуктів бджільництва для оздоровчих цілей. Це може бути бджолина отрута, в таких випадках використовують укуси бджіл у спеціальні місця тіла. Такий спосіб ефективний при лікуванні певних видів захворювання. Ще один інноваційний спосіб лікування – сон на вуликах. Людям пропонують провести певний час у спеціальному будиночку, де вони можуть полежати на спеціальному ліжку, під яким знаходяться вулики з бджолами.

По-третьє: туристи-любители меду можуть скуштувати продукцію бджільництва одразу на місці виробництва продукту, при цьому на власні очі побачивши всю технологію роботи з бджолами, пересвідчитися у дотриманні технологій та якості виробленого продукту, а також придбати із собою як сувенір. Привабливим для туристів буде саме те, що вони самі змогли долучитися до кропіткого та захоплюючого процесу [2,4].

Варто зазначити, що в Україні налічують майже 400 тис. пасічників, які утримують 4 млн. вуликів. А за останніми статистичними даними 2022 року (рис.1), Україна посіла 4 місце за масштабами виробництва меду в світі (100 тис. тонн).

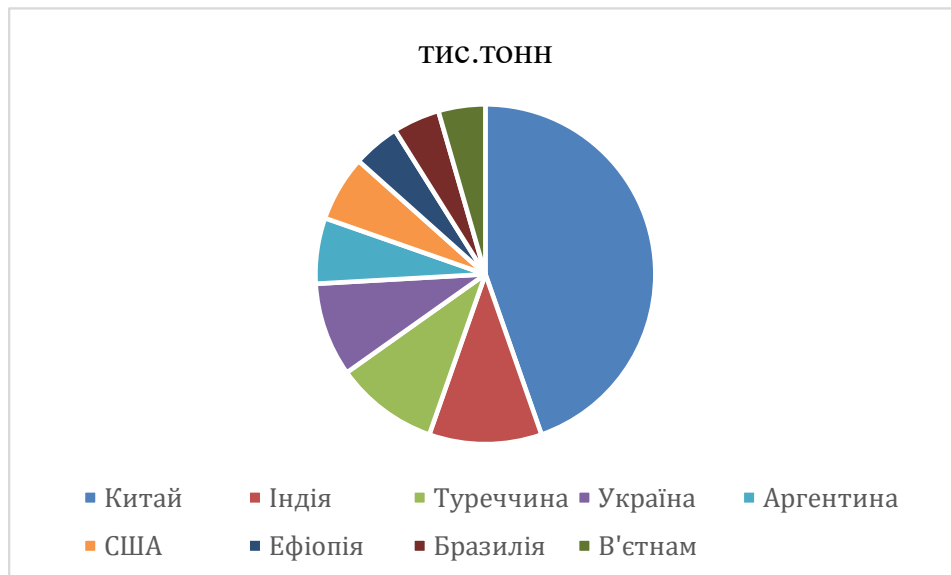

Рис. 1. Виробництво меду за 2022 рік [3]

Регіони з відмінними кліматичними умовами та рослинністю, які сприяють виробництву меду та розвитку бджільництва та апітуризму в Україні є: степова зона, а саме Кіровоградська, Херсонська, Одеська, Запорізька області; лісостепова зона: Київська та Черкаська області; регіони Карпат і Поділля: Львівська, Закарпатська, Івано-Франківська та Чернівецька області; Полісся: Сумщина, Полтавщина.

Висновок

Отже, варто зазначити, що такий вид гастрономічного туризму як апітуризм стабільно набирає популярність в Україні. Все більше і більше людей звертаються до методу апітерапії, аби покращити стан здоров'я за допомогою продуктів бджільництва.

Список використаних джерел:

1. Сутність та класифікація видів гастрономічного туризму. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/omelnycka2.htm
2. Апітуризм (медовий туризм, бджолиний туризм). URL: <https://compass-tour.com.ua/?m0prm=2&show=795>
3. Міжнародний ринок меду станом на 2022 рік. URL: <http://surl.li/rlvld>
4. Апітуризм. URL: <https://www.apiturizem.si/en/apiturizem/>

УДК: 159.9-027.233:338.48-52(043.2)

ПСИХОЛОГІЯ УСПІХУ В СПОРТИВНОМУ ТУРИЗМІ

Анастасія Лунько

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Сергій Фокін, к.геогр.н.,доц.

Ключові слова: психологічний стан, мотивація, спортивно-оздоровчий туризм.

Вступ. Психологія в спортивному туризмі посідає вагоме місце для визначення успішності туриста, формуванні та вдосконаленні спортивних навичок. Психологічні аспекти допомагають людині розвинути емоційну стійкість та витривалість, навчити керувати своїми емоціями та справлятися зі стресом.

Матеріали і методи. Об'єктом дослідження виступає спортивний туризм та значення психології. Для підготовки тез використовувалася спеціальна література, пов'язана з психологією спорту, загальної психології, психології туризму. Були задіяні методи глибинного аналізу, порівняння, абстрагування.

Результати. Психологія має велике значення для спортивного туризму. Знаючи вплив психологічних факторів на результативність досягнень [1], можна досягти вагомих результатів та успіху в спортивному туризмі. Успішність в спорті залежить від мотивації, вміння контролювати свій емоційний стан, бути гнучким та адаптуватися під зміни, і звісно від дисциплінованості спортсмена-туриста.

Концентрація та увага. Вміння зосереджуватися на завданні та процесі його виконання – дуже цінна навичка для спортсмена-туриста, адже вона дозволяє показувати найкращі результати у критичних ситуаціях. *Розвиток мотивації.* У спортивному туризмі важливо зберігати внутрішню мотивацію [2], яка і буде спонукати спортсменів вдосконалювати свої навички та прагнути до кращих результатів. *Дисциплінованість.* Цей аспект свідчить про наявність внутрішнього стрижня, про стійкість характеру та здатність обирати часом не зручні та комфортні обставини, але правильні для досягнення бажаної мети. *Переборення страхів та перешкод.* Спорт – це про здатність не загострювати увагу на труднощах, і попри все, навіть свої страхи, продовжувати досягати поставлених цілей.

Наміри туристів-спортсменів можна охарактеризувати через два типи мотивів: особисті та соціальні (рис.1). Особисті мотиви: *туристичні дослідження* [3]. Спортсмени-туристи прагнуть ознайомитися з культурою опанування певним видом спортивного туризму в різних країнах та познайомитися з новими людьми. *Саморозвиток* – самовдосконалення спортсмена як особистості та його фізичних сил. *Зняття стресу:* туристами керує дві основні мотивації – це втеча і пошук. Туристи прагнуть втекти від рутини, щоденних обов'язків у пошуках новизни та відпочинку. *Фізичні навантаження* – прагнення вдосконалювати свою фізичну форму та зберегти здоров'я. Соціальні мотиви: *соціальний зв'язок.* Спортсмени-туристи часто вмотивовані приналежністю та соціалізацією, наприклад такий соціальний фактор як співпраця, можуть підтримувати відчуття важливості. *Соціальне визнання* – бажання відчувати свою значимість, повагу і захоплення серед суспільства, завдяки перемогам, отриманню нагород. Так наприклад турист, що займається гірськолижним туризмом прагне дослідити

навколишнє середовище, познайомитися з новими людьми, отримати нові знання та розвинути спортивні навички, відпочити та змінити оточення на певний час, і при цьому, підтримувати своє здоров'я з унормованими фізичними навантаженнями, з можливістю відчувати власну конкурентоспроможність, взяти участь в змаганнях та отримати винагороду.

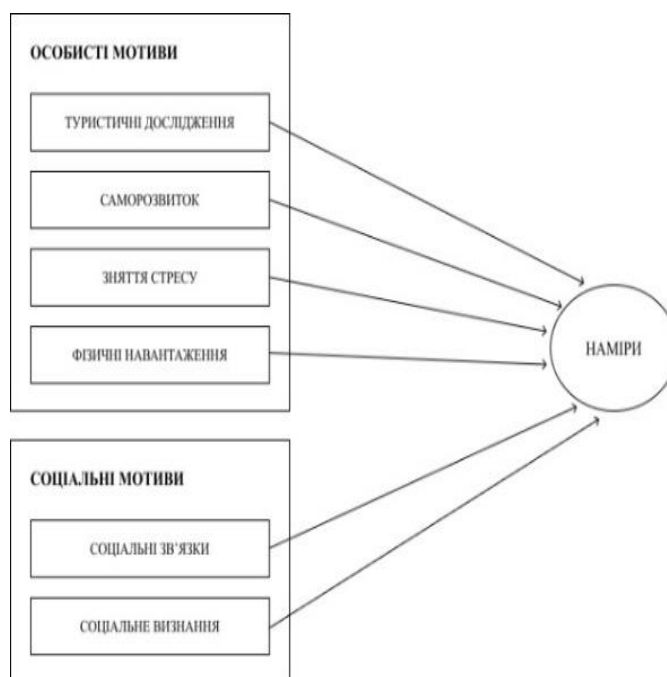

Рис.1. Наміри брати участь у спортивному туризмі [3]

Висновок

Психологічний фактор у спортивному туризмі відіграє важливу роль для формування особистості, яка буде наділена такими рисами характеру як: здатність концентруватися не тільки на результатах, але й на всьому шляху випробувань для спортсмена-туриста, важливість саморегуляції та контролю емоційних станів, вольових проявів, сили нервової системи, вміння адаптуватися до швидких змін, правильно визначати мотиви діяльності, адекватність оцінювання власних сил та розвиток комунікативних здібностей.

Список використаних джерел:

1. Психологічна надійність у спорті. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/psychology/28907/>
2. Роль психології у спорті. URL: <https://newsworld.com.ua/yaka-rol-psikhologii-u-sporti/>
3. Motivations for participation in active sports tourism: a cross-national study. URL:

https://www.researchgate.net/publication/356758238_Motivations_for_participation_in_active_sports_tourism_a_cross-national_study

УДК 338.48-6:641/642(043.2)

ПРОБЛЕМИ В ОРГАНІЗАЦІЇ ТУРИСТИЧНИХ ПОДОРОЖЕЙ ДЛЯ ВЕГАНІВ

Надія Олефіренко

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Оксана Борисюк, к.геогр.н., доц.

Ключові слова: веганство, спосіб життя, туризм, гастрономічний туризм.

Вступ. Сучасний туризм пропонує багато можливостей подорожувати та відкривати нові культури, традиції та гастрономічні враження. Однак для людей, котрі обирають веганський спосіб життя, цей захоплюючий світ подорожей може дістати багато проблем і запитань. Проблематичність туризму для

веганів виникає із-за культурних, соціальних та практичних обмежень, що ускладнюють їх здатність насолоджуватися подорожами.

Матеріали і методи. Об'єктом дослідження виступає одна з форм вегетаріанства – веганство. Веганство - це не просто дієта, а філософія, заснована на повазі до всього живого і відмові від будь-яких продуктів тваринного походження. Для дослідження буде використаний комплекс взаємодоповнюючих методів дослідження, а саме: системного аналізу та синтезу, аналізу статистичних даних, а також методи узагальнення.

Результати. Згідно зі статистикою 2023 року, у світі до веганів належить приблизно 88 мільйонів людей [2]. Останні роки численність прихильників вегетаріанства та зокрема веганів зростає. Однією з ключових причин збільшення кількості вегетаріанців є зростання обізнаності про вплив традиційного харчування на здоров'я людини та навколишнє середовище. Наукові дослідження доводять переваги веганської дієти для здоров'я, через зниження ризику захворювань серця, діабету та інших захворювань [1]. Крім того, вегетаріанство допомагає зменшити екологічний слід і скорочує тваринництво, що привабливо для тих, хто хоче мінімізувати свій вплив на землю. В Україні загальна кількість вегетаріанців досягла 2 млн – 5% населення країни. В деяких країнах Західної Європи сьогодні кожен десятий – вегетаріанець.

Відомо, що попит народжує пропозиція, проте все ще веганам та веганкам важко забезпечити себе повноцінним раціоном під час туристичної подорожі. Однією з головних проблем є відсутність веганських страв та альтернатив у ресторанах і кафе. У багатьох країнах, де традиційна кухня заснована на м'ясі, рибі та молочних продуктах, знайти веганські страви може бути надзвичайно важко. Під час візитів до ресторанів та спілкування з місцевими жителями вегани можуть відчувати себе виокремленими. Друга проблема полягає в культурних особливостях харчування. У деяких культурах поняття вегетаріанства може бути незвичайним або навіть неприйнятним, що може викликати нерозуміння або навіть неприйняття з боку місцевих жителів або обслуговуючого персоналу. Вегани повинні заздалегідь планувати свої поїздки, роблячи дослідження та знаходячи веганські варіанти харчування, що може бути часо- та енергозатратним.

Всього лише два кроки можуть допомогти вирішити ці проблеми у майбутньому:

1. Веганські альтернативи у закладах громадського харчування. Збільшення кількості ресторанів та кафе, що пропонують окреме веганське меню у туристичних районах, що забезпечить веганам доступ до повноцінного й поживного раціону під час подорожей. Згідно з онлайн-гідом для вегетаріанців *Harro Cow*, де значаться всі вегетаріанські кафе і ресторани світу, в Україні зараз більше 40 закладів такої спрямованості. Велика частина з них (20) відкриті в Києві, 6 – у Львові, по 4 – в Одесі і Харкові, 3 – в Дніпрі. Ці заклади пропонують альтернативи (напр. у кав'ярнях – рослинне молоко, яке може бути: бананове, кокосове, вівсяне картопляне тощо).

2. Інформаційні ресурси. Створення веб-сайтів, додатків або онлайн-спільнот, які надають інформацію про веганські заклади харчування, рецепти, поради та інші корисні ресурси для веганів у подорожах. В Україні благодійна організація «Кожна Тварина», метою якої є поширення веганства та захист прав тварин, має власний сайт, на якому можна знайти необхідну інформацію. Організація влаштовує просвітницькі події різного формату: лекції, тренінги, зустрічі, дискусії, покази документальних фільмів [4].

Висновки

Посилення усвідомлення екологічних, етичних і оздоровчих аспектів харчування призвело до збільшення кількості веганів у багатьох країнах світу. Тому, об'єднані зусилля індустрії туризму, урядів, неурядових організацій і спільноти веганів можуть допомогти створити більш дружнє та доступне середовище для веганів у світі подорожей. Забезпечення рівного доступу до можливостей подорожей для всіх, незалежно від їхніх поглядів на харчування та способу життя, є важливим аспектом створення рівності та інклюзивності в сучасному світі подорожей.

Список використаних джерел:

1. Чи здорове веганство? Висновки провідних організацій охорони здоров'я. URL: <https://www.veganexpress.org/post/chy-zdorove-vehanstvo>

2. How Many Vegans Are in the World? Exploring the Global Population of Vegans URL: <https://worldanimalfoundation.org/advocate/how-many-vegans-are-in-the-world/>
3. Worldwide growth of veganism. URL: <https://www.vegansociety.com/news/media/statistics/worldwide>
4. Організація «Кожна Тварина». URL: <https://www.everyanimal.org/>

УДК 338.48(043.2)

ІННОВАЦІЙНІ ІНСТРУМЕНТИ ПРОСУВАННЯ ТУРИСТИЧНОГО ПРОДУКТУ

Тетяна Пасічник

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Світлана Мархонос, к.геогр.н., доц.

Ключові слова: інноваційність, просування, цифрові технології, туристична індустрія.

Вступ. Впровадження інноваційних інструментів просування туристичного продукту стає ключовим завданням сучасних туристичних операторів у форматі швидкозмінюваної та конкурентної галузі туризму. Прагнення до постійного удосконалення та адаптації до вимог ринку вимагає від туристичних підприємств активного впровадження новаторських підходів у маркетингові стратегії.

Матеріали і методи. Об'єктом дослідження є інноваційні інструменти просування туристичного продукту в туристичному бізнесі. Для досягнення поставлених цілей використовувалися різноманітні методи дослідження, а саме: системного аналізу та синтезу, порівняльного аналізу, аналізу статистичних даних, а також методи групування та узагальнення.

Результати. Глобальна цифрова трансформація значно впливає на туристичну галузь, визначаючи чотири основні тенденції: платформи, sharing economy, революцію вражень і технологічні гаджети. Цифрові платформи розширюють можливості споживачів, стимулюючи туристичні компанії до впровадження інноваційних технологій. Sharing Economy змінює взаємовідносини між постачальниками та споживачами послуг. Революція вражень за допомогою онлайн відгуків і контенту, створеного туристами, підсилює вплив споживачів. Технологічні гаджети, такі як пристрої IoT, чат-боти і віртуальна реальність, змінюють уявлення про майбутнє туризму.

На сьогодні цифрові рішення стали ключовим елементом розвитку туризму у всіх сферах створення туристичного продукту. Наприклад, лоукостери роблять світ доступним для подорожей, платформи забезпечують об'єднання послуг у сфері транспорту і проживання, а sharing-сервіси роблять проживання доступними для обмежених бюджетів. Автори пропозицій дозволяють швидко порівнювати ціни та умови наданих послуг [3].

До інноваційності просування туристичного продукту включають різні стратегії та методи просування, такими є:

– використання віртуальної реальності (VR) та доповненої реальності (AR) - створення вражаючих віртуальних турів або інтерактивних додатків, які дозволяють потенційним туристам віртуально досліджувати місця призначення та готелі;

– персоналізований маркетинг - використання даних та аналітики для створення персоналізованих пропозицій та промоакцій, які відповідають конкретним потребам та інтересам клієнтів;

– використання інтерактивних контентів - створення інтерактивних карт, відео-екскурсій, аудіогідів та інших цифрових контентів, що зацікавлять та залучать увагу клієнтів;

– технології блокчейну для бронювання та оплати - використання технології блокчейн для забезпечення безпеки та ефективності процесу бронювання та оплати туристичних послуг;

– геолокаційні технології та мобільні додатки - розробка мобільних додатків з можливістю персоналізації та рекомендацій відповідно до місця перебування туриста та його інтересів.

Перетворення спілкування між продавцями та покупцями у туристичній галузі, зокрема, впливає на глобальні системи дистрибуції. На сьогоднішній день існує перспективний проект Winding Tree, який ґрунтується на технології блокчейн і забезпечує взаємодію всіх учасників туристичного виробничого процесу. Цей проект, а також інші подібні системи, можуть відіграти ключову роль у витісненні з ринку гігантів GDS [1].

Висновки

Отже, глобальна цифрова трансформація туристичної галузі супроводжується важливими тенденціями, такими як розвиток цифрових платформ, sharing economy, революція вражень і технологічні гаджети. Такі інновації значно розширюють можливості як для споживачів, так і для туристичних компаній, спонукаючи до впровадження новітніх технологій.

Список використаних джерел:

1. Millennials, attribute-based selling, "rogue" OTAs - what hospitality looks like in 2020. URL: phocuswire.com/ota-insight-hospitality-forecast-2020
2. Negroponte N. Being Digital. New York: Alfred A. Knopf, 1995. 272 p.
3. Морозов М.А., Морозова Н.С. Нова парадигма розвитку туризму та індустрії гостинності в умовах цифрової економіки. *Вісник Національного університету. Серія: «Людина та суспільство»*. 2018. №1. 3. 135-141.

УДК 338.48(043.2)

ТУРИСТСЬКІ СТЕЖКИ ЯК ЕЛЕМЕНТ НАЦІОНАЛЬНОЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ

Катерина Поліщук

Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

Науковий керівник – Олександр Колотуха, д. геогр.н., проф.

Ключові слова: туристські стежки, туристична інфраструктура, екологічна свідомість, культурна спадщина.

Вступ. Розвиток глобального туризму ставить перед дослідниками завдання оптимізації територіальної організації туристських маршрутів, що є ключовими для залучення туристів та збереження природних та культурних ресурсів. Однією з найдієвіших форм організації активних туристських маршрутів є туристські стежки. Важливість геопросторової організації туристських стежок підкріплюється широким спектром досліджень, які вказують на значення інтеграції геоінформаційних систем у стратегічне планування туристичної інфраструктури [1,2]. Таке дослідження буде відповідати актуальним потребам розвитку туристичної галузі та має на меті розробку ефективних стратегій для підвищення привабливості та доступності туристських стежок.

Матеріали та методи. Методика дослідження полягала у застосуванні такого методу наукового дослідження як аналіз та синтез.

Результати. У розмаїтті сучасного світу туризм займає особливе місце, стаючи мостом, що з'єднує людей з неповторною красою природи, глибиною історії та різноманітністю культур. Серцем цього з'єднання є туристські стежки, які не просто слугують шляхами для переміщення, але й представляють собою унікальні історії, відкриття та враження, що залишаються з нами на все життя.

Різноманітність маршрутів туристськими стежками вражає: від спокійних прогулянок лісовими стежками до випробувань мужності на гірських вершинах. Кожен маршрут пропонує унікальні можливості для дослідження, пригод та самопізнання. Чи то ми долаємо кратери згаслих вулканів, чи насолоджуємося тишею лісових масивів, чи перетинаємо бурхливі річки, чи шукаємо спокій на берегах озер – кожна стежка відкриває свій світ, несе свої виклики.

Дослідження виявило ряд ключових факторів, які впливають на ефективність та привабливість туристських стежок. Серед них – стан інфраструктури, доступність інформації про маршрути, наявність додаткових сервісів (наприклад, гідів, інформаційних таблиць, місць відпочинку). Було також визначено, що інтеграція геопросторових технологій може значно покращити досвід користувачів, зокрема через створення інтерактивних карт, мобільних додатків для навігації та віртуальних турів [3].

Важливим аспектом стало також розглядання адаптації стежок для осіб з обмеженими можливостями, що вимагає особливої уваги до крутизни схилів і типу поверхні. Такий підхід сприяє інклюзивності та доступності природних та культурних об'єктів для всіх категорій відвідувачів.

Дослідження підкреслює незамінну роль туристсько-екологічних стежок у сфері оздоровлення, виховання та збереження природного та культурного ландшафту. Вони не лише сприяють фізичному розвитку та виховують екологічну свідомість, але й служать містком до глибшого розуміння природної

та культурної спадщини. Стежки об'єднують людей різного віку та соціального статусу, дозволяючи їм ділитися спільними враженнями та досвідом [3].

Значні інвестиції та творчий підхід необхідні для створення та утримання туристських стежок, які є довготривалим процесом, включаючи планування, проєктування, облаштування та підтримку. Важливо відзначити, що успіх туристських стежок лежить у злагодженій роботі органів місцевої влади, громадських організацій, ентузіастів туризму та всіх, хто піклується про збереження культурної та природної спадщини.

Висновок

Розвиток туристських стежок не лише сприяє екологічному та культурному збагаченню, але й є каталізатором економічного зростання регіонів, приваблюючи туристів, створюючи робочі місця та підвищуючи інвестиційну привабливість. Водночас, ключовим залишається збереження балансу між розвитком туристичної інфраструктури та охороною природних ландшафтів. Тому, вкладення у розвиток та підтримку туристських стежок є стратегічним інвестуванням у майбутнє нації, сприяючи збереженню природи, культурному розвитку, фізичному здоров'ю та екологічній освіті. Такі зусилля потребують уваги, підтримки та інвестицій з боку усіх секторів суспільства, стаючи ключовим елементом національної стратегії розвитку туризму.

Список використаних джерел:

1. Антоненко І. Геопросторові аспекти туристичної діяльності та інноваційні форми туризму. *Вісник Львівського університету*. Серія міжнародні відносини. 2014. Випуск 34. С. 3–11.
2. Колотуха О.В. Геопросторова організація спортивного туризму: Монографія. Кіровоград: ФОП Александрова М.В., 2015. 448 с.
3. Микитин Т.М. Організаційні механізми створення та функціонування екологічних стежок : Монографія / Т.М. Микитин, С.М. Остапчук, Н.О. Машта, А.В. Прокопчук (під заг. ред. Микитина Т.М.). Рівне: Волин. береги, 2018. 182 с.

УДК: 641.56(=161.2):338.48(043.2)

УКРАЇНСЬКА КУХНЯ ДЛЯ ТУРИСТІВ: СТАРІ РЕЦЕПТИ ТА НОВІ ІДЕЇ

Анастасія Полторацька

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Оксана Борисюк, к.геогр.н., доц.

Ключові слова: кухня, старі рецепти, нові ідеї.

Вступ. Гастрономія є важливим ресурсом території, джерелом формування її ідентичності. Інтерес гостротуристів до вивчення та дегустації місцевої кухні робить українську кухню особливо привабливою. Національна кухня – різноманітна, ситна і дуже смачна. Українці здавна вміли готувати цікаві, поживні страви з простих, доступних компонентів – свинини, птиці, овочів, ягід, борошна, яєць і молока. З появою нових технологій та зміною смаків споживачів удосконалення української кухні набуває все більшого значення, сприяючи її популяризації та збереженню.

Матеріали та методи дослідження. Об'єктом дослідження виступає українська кухня, зокрема аналіз старих традиційних її рецептів та нових тенденцій. Для розв'язання визначених завдань використовувався комплекс взаємодоповнюючих методів дослідження, а саме: системного аналізу, аналізу статистичних даних, а також методи узагальнення.

Результати. Україна по праву може пишатися тим, що задовольнить смак навіть найбільш претензійного гурмана. В українській кухні є традиційні страви, завдяки яким її упізнають. Старовинні рецепти української кухні досі використовують кухарі не тільки в нашій країні, а й в Америці, Європі: судак із цибулею та часником, карасі в сметані, борщ, а ще – галушки, вареники, узвар... Але зберегти вікові рецепти та ефективно апелювати до ширшої аудиторії допомагає використання сучасних технологій. Розширення асортименту страв та інноваційна подача створюють привабливі умови для туристичної галузі.

Українська традиційна кухня – це невід'ємна частина оригінальної культури країни та незмінний символ гостинності його населення.. Не лише багаті смаки, але й історичні та культурні аспекти додають

колериту та приваблюють туристів. Однак, щоб привабити і задовольнити сучасних туристів, традиційну кухню потрібно поєднувати з новими ідеями та концепціями, зберігаючи при цьому її здоровий глузд.

З іншого боку, старі рецепти української кухні мають великий потенціал для залучення автентичних і традиційно налаштованих туристів. Такі страви, як вареники, борщ та голубці, відображають українські смаки та культурну спадщину. Традиційні методи приготування, використання місцевих інгредієнтів та відкриття унікальних рецептів сприяють автентичності та культурній глибині.

Водночас важливо впроваджувати нові ідеї та концепції, щоб українська кухня залишилася актуальною та привабливою для сучасних туристів. Це включає додавання нових варіацій до традиційних страв, використання інгредієнтів, раніше незнайомих українській кухні, та впровадження сучасних методів приготування.

Висновок

Розвиток української кухні відкриває значні перспективи для розвитку гастрономічного туризму в Україні. Поєднання традиційних рецептів з новими ідеями пропонує унікальний кулінарний досвід для туристів з усього світу. Розуміння та використання сучасних технологій у гастрономічному туризмі є важливим фактором у просуванні української кухні на міжнародному ринку.

Список використаних джерел:

1. Болюх О.О., Гончар О.Б. Кулінарна подорож із міфами та легендами української кухні / Гостинність, сервіс, туризм: досвід, проблеми, інновації: матеріали X Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 6-7 квітня 2023 р.) К.: КНУКІМ, 2023. С.102-105.
2. У пошуках нових смаків та форми української кухні. URL: https://yizhakultura.com/material/20210729_1507

УДК 338:48(043.2)

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ ШРІ-ЛАНКИ

Анастасія Пугач

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Світлана Мархонос, к.геогр.н., доц.

Ключові слова: готельне господарство, туризм, тенденції.

Вступ. Туризм в Шрі-Ланці розвивається швидкими темпами не зважаючи на різні перешкоди. Уряд Шрі-Ланки підтримує розвиток туристичної сфери за допомогою різних програм та заходів, спрямованих на залучення не лише іноземних туристів, а й популяризацію внутрішнього туризму.

Матеріали і методи. Об'єкт дослідження – туристична сфера Шрі-Ланки. *Предметом дослідження є стан та розвиток туризму в Шрі-Ланці. Для розв'язання визначених завдань використовувався комплекс взаємодоповнюючих методів дослідження.*

Результати. На розвиток туризму в Шрі-Ланці впливають різні фактори. Вплив терористичних атак та пандемії COVID-19. Терористичні атаки: Теракти 2019 року суттєво вплинули на туристичну сферу. Країна втратила частину свого туристичного потенціалу через підвищення страху та обмеження безпеки. Пандемія COVID-19: Заходи обмеження та закриття кордонів у зв'язку з пандемією мали суттєвий вплив на туризм у 2020 році та можуть мати далекосяжні наслідки. Зважаючи на залежність від туризму, Шрі-Ланці може докладати зусиль для диверсифікації своєї економіки для зменшення вразливості до подібних випадків.

На рис.1 показана щомісячна статистика по туристам в Шрі-Ланці за період з 03.2021 по 10.2023 роки.

Туристична політика Шрі-Ланки часто адаптується до змін в галузі туризму та глобальних тенденцій з метою забезпечення сталого розвитку та задоволення потреб туристів. Основні аспекти туристичної політики включають:

1. Маркетинг і реклама. Просування Шрі-Ланки як привабливого туристичного напрямку з врахуванням природних крас, культурної спадщини і інших унікальних аспектів.

2. Розвиток туристичної інфраструктури. Готельний бізнес: Сприяння розвитку готельного господарства, включаючи створення комфортних готелів і курортів для різних категорій туристів. Транспорт: Розвиток транспортної інфраструктури для полегшення пересування туристів між різними туристичними атракціями.

3. Екологічна та культурна збереженість. Екологічні стандарти: Забезпечення екологічної сталості та збереження природних ресурсів, щоб забезпечити довгостроковий розвиток туризму. Захист культурної спадщини: Заходи для збереження та презервації історичних та культурних пам'яток.

4. Безпека та лояльність туристів. Туристична безпека: Забезпечення безпеки туристів шляхом впровадження відповідних заходів безпеки на туристичних об'єктах та в регіонах.

5. Розвиток туристичних продуктів. Різноманітність пропозицій: Створення різноманітних туристичних продуктів для привертання різних категорій туристів, таких як пригодницький туризм, екологічний туризм, аюрведа-туризм, тощо.

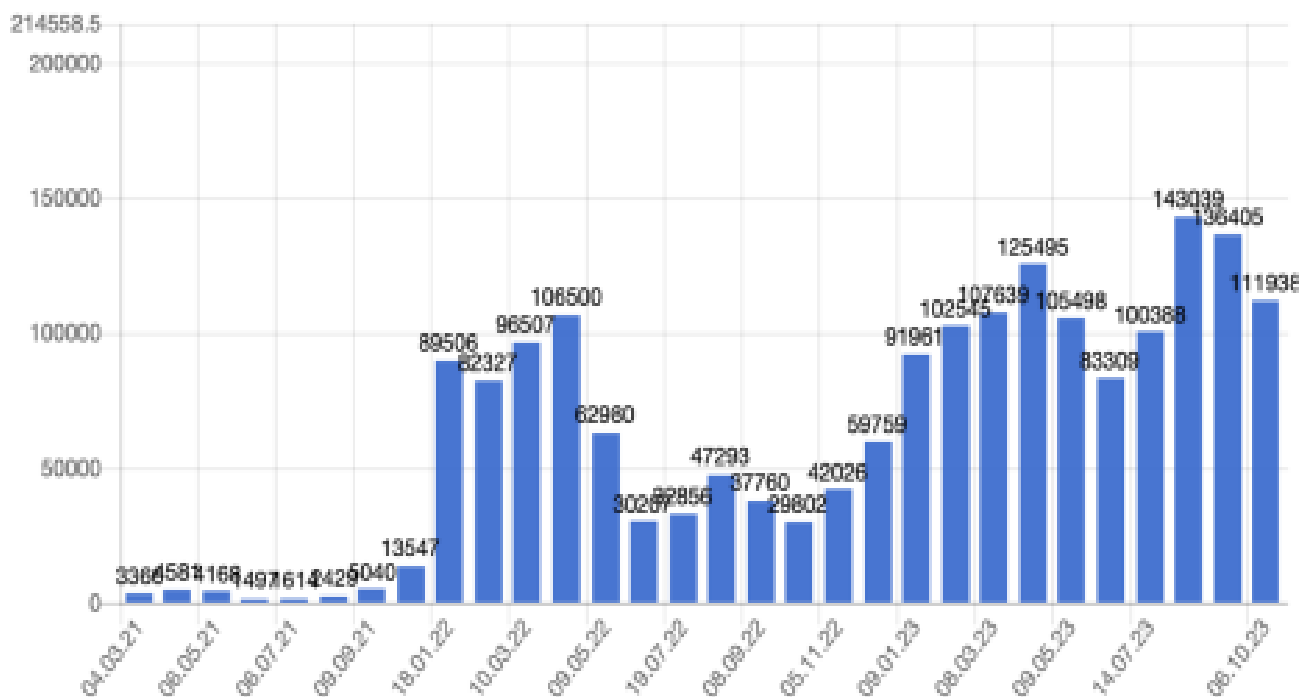

Рис. 1. Динаміка туристичних потоків до Шрі-Ланки

Висновки

Аналіз розвитку туристичної сфери Шрі-Ланки показує стабільне зростання інтересу до країни як туристичного напрямку. Шрі-Ланка приваблює туристів своєю багатою культурою, природними пам'ятками, прекрасними пляжами та розвиненою готельною інфраструктурою. За останні роки країна зазнала значного зростання у сфері туризму завдяки активній рекламній кампанії, поліпшенню інфраструктури та залученню іноземних інвестицій. Такі тенденції сприяють економічному розвитку країни та позитивно впливають на соціально-економічний розвиток Шрі-Ланки.

Список використаних джерел:

1. Шрі-Ланка: Довідник. 400 с.
2. Travel-world [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: URL: <http://travel-world.pp.ua/2152-naykrasch-gotel-shr-lanki-3-4-5-zrok-vse-vklyucheno-horosh-plyazh-ayurveda-v-komplekt.html>
3. МАРМ» [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу. URL: <https://mapme.club/kraiini/90-shri-lanka.html>

УДК 338.48 (043.2)

ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ**Олександр Пшеничко***Національний авіаційний університет, Київ**Науковий керівник - Оксана Борисюк, к.георг.н., доц.***Ключові слова:** туристичний бізнес, діджиталізація, цифрові технології, цифрові сервіси.

Вступ. Туризм важлива галузь економіки, яка постійно змінюється під впливом технологічного прогресу. Діджиталізація, тобто використання цифрових технологій у всіх аспектах туристичного бізнесу, стає все більш актуальною та впливає на всі етапи туристичного процесу. Нові технології, які створюються, дозволяють туристу безпосередньо працювати з виробником туристичної послуги, що сприяє наданню споживачеві більш якісного і недорогого продукту, підвищуючи відповідальність виробника.

Матеріали і методи. Об'єктом дослідження виступає діджиталізація туристичного бізнесу. Методичною основою дослідження є загальнонаукові методи – аналізу та синтезу – для дослідження переваг впровадження цифрових технологій у сферу туризму

Результати. Давоський економічний форум у 2018 р. в аналітичних матеріалах визначив перелік цифрових технологій, до яких належать хмарні і мобільні технології, блокчейн, технології віртуалізації, ідентифікації, штучного інтелекту, біометричні технології, технології доповненої реальності, адаптивні (3D-друк) та ін. Одним із головних документів, які регулюють діджиталізацію в Україні, є розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації» № 67-р від 17 січня 2018 року та низка інших (Кабінет Міністрів України, 2018). Відповідно до зазначеного розпорядження КМУ на державному рівні створюють умови для розвитку діджиталізації в країні [3].

Digital революція не минула і туристичний бізнес, зачепивши всі його сегменти. Діджиталізація туристичної діяльності – це глибока трансформація туристичного бізнесу, що передбачає використання цифрових технологій для оптимізації процесів формування, просування та реалізації туристичних продуктів, підвищення продуктивності праці та взаємодії зі споживачами [2]. Перші цифрові сервіси для туристів з'явилися на початку 2000-х і були орієнтовані на онлайн-бронювання житла та покупку квитків: Booking.com, AirB & B, Uber, Gett. Сьогодні, узагальнюючи досвід туристичного бізнесу в епоху digital-комунікацій, можна виокремити такі основні його напрямки:

1. Онлайн-бронювання та платформи – зростання популярності онлайн-бронювання готелів, авіаквитків, турів через різноманітні платформи та додатки, що забезпечує зручність та доступність для туристів у будь-який час.

2. Віртуальні тури – віртуальні тури набирають популярність, дозволяючи туристам відвідати популярні місця та атракції не виходячи зі свого дому за допомогою віртуальної реальності.

3. Мобільні додатки – розробка мобільних додатків для туристів, які надають інформацію про туристичні об'єкти, маршрути, ресторани та інші послуги, а також забезпечують навігацію та можливість здійснення оплати.

4. Персоналізація – використання аналітики даних для персоналізації пропозицій та послуг для кожного туриста, забезпечуючи більш індивідуалізований досвід.

Поряд з великою кількістю переваг, які надає діджиталізація туристичному бізнесу цей процес має ряд ризиків [2]:

- питання безпеки та конфіденційності даних;
- нерівномірний доступ до цифрових технологій у різних регіонах України;
- потреба у навчанні персоналу для використання нових цифрових інструментів.

Висновки

Діджиталізація туристичної діяльності відкриває безліч можливостей для покращення якості обслуговування та зручності для туристів. Однак її впровадження вимагає уваги до вирішення ряду ризиків та забезпечення універсального доступу до цифрових технологій. Діджиталізація туристичної діяльності призвела до значних змін у способі взаємодії туристів з послугами та продуктами. Від онлайн-

бронювання готелів до використання віртуальної реальності для віртуальних турів. Такі інновації дозволяють забезпечити більш персоналізований та ефективний сервіс для туристів, а також стимулюють розвиток нових напрямків у туристичній індустрії.

Список використаних джерел:

1. Мала І. Навіщо туристичному бізнесу діджиталізація. URL: <https://nv.ua/ukr/biz/experts/navishcho-turistichnomu-biznesu-didzitalizaciya-2509752.html>
2. Потенційні переваги та недоліки процесів діджиталізації. URL: <https://doi.org/10.32843/infrastruct48-6/>
3. Розпорядження Кабінету Міністрів України № 67-р від 17 січня 2018 року «Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 201–2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації». URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-shvalennya-konceptsiyi-rozvitku-cifrovoyi-ekonomikita-suspilstva-ukrayini-na-20182020-roki-ta-zatverdzhennya-planu-zahodiv-shodoyiyi-realizaciyi>.

УДК 338:48(043.2)

СТОМАТОЛОГІЧНИЙ ТУРИЗМ, ЯК ЧАСТИНА МЕДИЧНОГО ТУРИЗМУ

В'ячеслав Римаренко

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Марина Бут, к.геогр.н., доц.

Ключові слова: медичний туризм, стоматологічний туризм, туризм, виїзний туризм.

Вступ. У сучасних реаліях медицина може стати занадто дорогою, мати певні правові або інші обмеження у країні проживання туриста, просто бути не якісною, або ж саме необхідна тобі процедура може бути просто відсутньою у країні, це призвело до створення медичного туризму, зокрема його стоматологічного напрямку.

Матеріали і методи. Об'єктом дослідження виступає стоматологічний туризм, як частина медичного туризму загалом, передумови його виникнення та розвитку у сучасних реаліях світового медичного туризму. Для написання цього матеріалу були залучені такі методи дослідження, як: аналітичний, історичний, синтез та ретроспективний методи,

Результати. Почнемо з основи, а саме з медичного туризму. Він існує вже сотні років, відтоді, як лікарі рекомендували своїм пацієнтам подорожувати до більш відповідного клімату, який допоможе полегшити їхній стан: наприклад, уникнути вологого клімату на півночі та подорожувати, щоб знайти тепліший клімат.

Стоматологічний же туризм, можливо, спочатку починався як індивідуальний досвід і поширювався з вуст в уста: таким чином все більше і більше людей зацікавилися альтернативними місцями для лікування своїх проблем із зубами.

Із появою та розширенням цивілізованого, післявоєнного, світу стоматологічний туризм став більш популярним. Це дозволило збільшити мобільність, як для кваліфікованих стоматологів, так і для пацієнтів, які можуть лікувати свої стоматологічні проблеми в іншій країні, де вони знайдуть найкращі можливості для свого лікування з тих або інших причин.

Стоматологічний туризм, у його вже традиційному розумінні, винайшли європейці в 50-60-х роках минулого століття. Вони швидко зрозуміли, що практично в усьому світі стоматологія розвивається досить добре, а в деяких країнах послуги такої ж якості можна отримати за рекордно низькою ціною. Є значна економія, навіть якщо врахувати витрати на проїзд та проживання.

Як ми бачимо, медичному туризму в цілому та стоматологічному у тому числі, як правило, притаманні особи, які приїхали з країн із високим рівнем доходу, таких як Німеччина, Велика Британія, Австрія, або із США та Канади, наприклад до Мексики. Проте цей вид туризму полягає в більшому, ніж пошук найдешевших альтернатив стоматологічні послуги, що надаються в країні походження. Адже у країні із якої приїхав медичний турист просто може не бути у вільному доступі відповідних процедур, ліків, тощо. Наприклад стоматологічні туристи які їдуть зі сходу у Румунію із Польщі, можуть їхати туди

через те що у Польщі через правові норми, просто дуже мало стоматологій мають доступ до знеболювальних препаратів, що робить більшість важких процедур у ротовій порожнині досить болісною для пацієнтів, що й може послугувати приводом для стоматологічної туристичної подорожі у сусідню країну.

Однак нижчі витрати у “менш розвинутих” країнах, не обов’язково означають гіршу якість. Багато країн, які пропонують доступні стоматологічні та інші медичні послуги, отримують свою вигоду, не тільки від послуг висококваліфікованих спеціалістів наданих іноземцям, але й завдяки тому що іноземці можуть залишатись у країні на певний термін, адже, чисто фізично не всі проблеми та маніпуляції можливо провести за один короткий, неповний день.

Висновки

Стоматологічний туризм є відносно новим напрямом туризму, який включає у себе як корисні так й необхідні аспекти медицини та лікування. Його існування зумовлено наявністю певних обмежень у країнах які можуть бути нівельовані подорожжю до сусідньої держави, та ще й за менший кошт, та з більшим комфортом, а на додачу сам процес лікування можливо поєднати із відпочинком.

Сам же напрям стоматологічного туризму буде тільки набирати популярність через те що росте кількість потенційних туристів, йде розвиток технологій та спеціалістів не можна буде замінити у найближчих роках. Тому попит на нього буде актуальним й надалі.

Список використаних джерел:

1. History of Dental Tourism 13 грудня 2022 року URL: <https://romaniandentaltourism.com/history-of-dental-tourism/> (дата звернення 21.03.2024)
2. Dental tourism URL: <https://www.bestdentalsmilestudio.com/dental-tourism/> (дата звернення 21.03.2024)

УДК: 338.48 (043.2)

ЦИФРОВІЗАЦІЯ РИНКУ КРУЇЗНИХ ПОДороЖЕЙ

Діана Романова

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Оксана Борисюк, к.геогр.н., доц.

Ключові слова: діджиталізація, круїзна подорож, цифрові технології.

Вступ. За визначенням ЮНВТО, круїзний туризм є одним із найдинамічніших видів туризму у ХХІ ст. про що свідчать статистичні дані (9 % річних за останні 25 років). Популярність круїзів полягає в тому що він надає можливість поєднати комфортну морську подорож з різноманітними розвагами та ознайомленням з природою, історією, культурою країн, які відвідують під час подорожі. Тому організація морських подорожей потребує взаємодії безлічі туристичних галузей: транспорт, сфера розміщення, розваг, ресторанного бізнесу та гостинності. Технологічний розвиток, який відбувається у сучасному світі вплинув і на круїзні подорожі: збільшення розмірі лайнерів та їх місткості, урізноманітнення розважальних програм, а також впровадження цифрових технологій

Матеріали і методи. Об’єктом нашого дослідження є процес діджиталізації морських круїзів, який розглядається як частина інновацій у туристичному секторі. Для детального розгляду даної теми були використані такі методи дослідження як: метод аналізу та синтезу, статистичні методи та порівняння, методи групування та узагальнення.

Результати. Цифровізація морських круїзів є необхідним кроком, який підвищить ефективність і конкурентоспроможність цієї галузі. Цифрові технології покращують ефективність бізнес-діяльності, спілкування зі споживачами, оптимізують та автоматизують бізнес-процеси.

Найефективнішими для залучення нових клієнтів в туристичній індустрії вважаються веб-маркетинг та пошукова оптимізація. Веб-маркетинг передбачає просування товарів і послуг через онлайн-сервіси. Наприклад, завантажують відеоролики з оглядом морського лайнеру, створюють канали про морські подорожі на YouTube. За їх допомогою компанії інформують цільовий ринок про туристичні

пропозиції, стимулюють бронювання турів та квитків, обробляють платежі й взаємодіють з клієнтам. Ще одним сучасним інструментом цифрового маркетингу є реклама в пошукових системах. За її допомогою туристичні підприємства інформують нових клієнтів про морські подорожі, певні туристичні напрями, тощо.

Діджиталізації морських круїзів охоплює низку складових компонентів, які відіграють ключову роль у розвитку цієї галузі.

Кіберфізичні системи. Впровадження кіберфізичних систем у морські круїзи дозволяє створювати нові способи отримання та надання інформації, полегшувати спілкування з пасажирями через мобільні додатки та підвищувати комфорт і зручність під час подорожі.

Робототехніка. Використання робототехніки під час морських круїзів допомагає автоматизувати низку технологічних процесів, що гарантує безпеку та ефективність виконання різноманітних завдань на борту судна.

3D-друк дає можливість створювати нові та унікальні об'єкти та сервіси на морських круїзах, покращуючи досвід подорожі пасажирів.

Інтернет речей (IoT). Технології IoT у морських круїзах покращують безпеку та комфорт для пасажирів і екіпажу, а також дозволяють краще контролювати та керувати різними аспектами подорожі.

Великі дані, або Big Data. Технології обробки великих даних дозволяють аналізувати та використовувати інформацію з різних джерел, щоб зробити сервіси кращими та допомогти керівництву приймати більш розумні рішення.

Висновки

Таким чином, перспективи розвитку ринку морських круїзів залежать від цифровізації туристичної діяльності. Поширення цифрових технологій і систем управління значно вплине на ефективність операційних процесів, якість послуг і комфорт пасажирів.

Список використаних джерел:

1. Інтернет-видання «Cruise1st». URL: <https://www.cruise1st.co.uk/blog/cruise-holidays/how-old-is-the-average-cruise-passenger>.
2. Socia media stats worldwide. Statcounter: веб-сайт. URL: <http://surl.li/gcjzu>
3. Охлопкова Д.К., Пітухова А.А., Захарова Н.Г. Сучасний стан круїзного туризму // Соціодинаміка. 2019. № 12. С.134-147.

УДК 338.48(043.2)

ДО ПИТАНЬ ЕКОНОМІЧНОЇ ОЦІНКИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ

Владислав Савченко

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник - Олександр Колотуха, д.геогр.н., проф.

Ключові слова: туризм, економічна оцінка, TDGDP.

Вступ. Міжнародний туризм – одна з найбільш швидко прогресуючих галузей світового господарства, яка розглядається економістами як самостійний вид економічної діяльності. До економічних функцій туризму, в першу чергу, відносяться економічні вигоди, які він надає. Так, туризм стимулює розвиток елементів інфраструктури або непрямыми (збільшення заробітної плати робітників спричинює збільшення сум прибуткового податку, що сплачується ними в бюджет, залучення іноземної валюти і різного роду інвестицій тощо). Не менш важливою економічною функцією туризму є диверсифікація економіки – утворення галузей, що обслуговують індустрію туризму, які забезпечують зростання доходів населення та підвищення рівня добробуту нації, підвищення ділової активності та розширення виробництва товарів і послуг у результаті збільшення платоспроможного попиту за рахунок іноземних та внутрішніх туристів. Туристична діяльність безпосередньо впливає на близько 40 галузей економіки і задіює 10-15% працездатного населення будь-якої країни. Тривалий час рівень розвитку туризму в тій чи іншій країні визначався двома показниками: кількістю туристських відвідувань та сума

експортних доходів від туризму. Обидва вони не враховували непрямі, опосередковані доходи від туризму.

Матеріали та методи. В дослідженні використані аналітичні та статистичні матеріали Всесвітньої туристської організації (UNWTO). Методика дослідження полягала у застосуванні такого методу наукового дослідження як аналіз та синтез.

Результати. Тож, з 2010 р. UNWTO почала здійснювати економічну оцінку розвитку туризму в світі та в окремих регіонах і країнах через визначення *прямого валового внутрішнього продукту туризму* (TDGDP – Tourism direct gross domestic product) – макроекономічного показника, який вимірює прямий внесок туризму в економіку. TDGDP – це сума частини валової доданої вартості, створеної всіма галузями промисловості у відповідь на споживання внутрішнього туризму, плюс сума чистих податків на продукцію та імпорт, включена у вартість цих витрат за покупними цінами [1]. За допомогою цього інструменту можна оцінити ВВП туризму, встановити прямий внесок туризму в економіку та розробити більш складні та детальні схеми його розвитку.

Оцінки глобального та регіонального TDGDP базуються на таких даних:

1. *Офіційні дані, надані окремими країнами та територіями* – це дані країн, які офіційно звітують про TDGDP. Дані щодо TDGDP або прямої валової доданої вартості в туризмі (TDGVA), вираженої у відсотках від ВВП на основі туристичного сателітного рахунку (TSA), надані 75 економіками за один або більше років.

2. *Оцінки, отримані за допомогою моделі множинної регресії для країн, які не мають даних* – для економік, які не мають доступних даних. Оцінки TDGDP (у дол. США) здійснюються на основі моделі множинної лінійної регресії з використанням доходів від міжнародного туризму (надходження від міжнародного туризму плюс надходження від пасажирських перевезень) і кількості готельних номерів, щоб оцінити економічну діяльність міжнародного (в'їзного) та внутрішнього туризму відповідно.

3. *Оцінки без даних на основі оціночної номінальної зміни* (у дол. США) – очікувана номінальна зміна TDGDP на основі простої лінійної моделі з використанням доходів від міжнародного туризму як пояснюючої змінної. Ця змінна була використана для ретро- та екстраполяції значень, повідомлених кожною економікою. Для базових років між роками з звітними даними для оцінки TDGDP використовується лінійний тренд.

Висновки

Наявність даних у кожній географічній групі та на кожному просторовому рівні (світ, регіони, ЄС-27 та G20) було розраховано, щоб служити показником надійності оцінок TDGDP, оскільки вони базуються на даних окремих країн. Це «охоплення даними» розраховується шляхом додавання ВВП країн, для яких доступні дані TDGDP, у кожній групі, незалежно від того, офіційні чи розрахункові, потім ділення суми на загальний ВВП кожної групи та множення на 100. Отриманий відсоток відображає частку країн, для яких доступні дані за регіонами та роками, і тому є частковим показником надійності. Наприклад, 97% охоплення даними для світу в 2018 р. означало, що глобальна оцінка TDGDP за цей рік є дуже надійною (з точки зору охоплення даними), оскільки країни, для яких доступні значення TDGDP (офіційні чи розрахункові), становлять 97% світового ВВП у 2018 р. Охоплення від 80% до 90% вказує на добру надійність, а від 70% до 80% – помірну надійність з точки зору покриття. Для відсотків нижче 70% оцінки вважаються недостатньо надійними. Охоплення даними для Африки є найнижчим (30-38%) і тому вважається ненадійним.

Список використаних джерел:

1. United Nations Statistics Commission, World Tourism Organization (UNWTO), Statistical Office of the European Communities (Eurostat) and Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD) (2010). *Tourism Satellite Account: Recommended Methodological Framework 2008*, Luxembourg, Madrid, New York, Paris (online) available at: <https://www.e-unwto.org/doi/book/10.18111/9789211615203>.

УДК 338.48(043.2)

ДОПОВНЕНА РЕАЛЬНІСТЬ ЯК СПЕЦИФІЧНА СКЛАДОВА ЕКСКУРСІЙНО-ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**Вікторія Саліковська***Національний авіаційний університет, Київ**Науковий керівний – Віктор Вишневський, д.геогр.н., проф.***Ключові слова:** доповнена реальність, технологія, AR.

Вступ. Туристична галузь невинно розвивається, зокрема, завдячуючи технічному прогресу. Сучасні технології дають змогу отримувати людям враження, які мало чим поступаються від тих, які можна отримати від справжніх подорожей у віддалені куточки Землі. Важливим є й те, що в суспільстві завжди є ті, хто вже не в змозі вирушити у тривалу та ризиковану подорож. У зв'язку з цим в екскурсійно-туристичної діяльності все більш поширеним стає поняття “доповнена реальність”.

Матеріали і методи. Об'єктом дослідження є доповнена реальність, як складова екскурсійно-туристичної діяльності. Для з'ясування сутності цього поняття та визначення перспектив його розвитку насамперед використано аналітичні методи дослідження, а саме аналіз, порівняння, систематизація, прогнозування, опис.

Результати. Доповнена реальність (Augmented Reality, AR) – це технологія, яка додає цифровий шар до фізичного світу, створюючи враження взаємодії з віртуальними об'єктами у реальному часі. Користувачі можуть використовувати смартфони або спеціальні пристрої з AR для перегляду додаткової інформації, яка невидима для неозброєного ока. Це може бути графіка, текст, анімація, 3D моделі тощо. AR дозволяє розширювати реальність, а не замінювати її, що відрізняє її від віртуальної реальності (VR).

У сфері туризму AR поступово відіграє все більшу роль. Доповнена реальність змінює спосіб, яким ми досліджуємо та сприймаємо світ, роблячи подорожі більш інтерактивними та цікавими. Туристи можуть отримувати розширену інформацію про місця, які вони відвідують, отримувати персоналізовані рекомендації щодо маршрутів, ресторанів і визначних місць, а також занурюватися в історію та культуру кожного місця через AR-екскурсії та інтерактивні історичні реконструкції.

Можливості розширеної реальності (AR) в туристичній галузі відкривають світ персоналізованих, значущих, захоплюючих та освітніх досвідів. Ось лише кілька складових, якими нині послуговується доповнена реальність для революціонізації туризму:

1. Навігація та орієнтування: Технологія AR робить навігацію в незнайомих місцях швидшою, зручнішою та персоналізованою, дозволяючи туристам отримувати доступ до розширеної інформації про своє оточення у реальному часі.

2. Інтерактивні та захоплюючі досвіди: AR дозволяє туристам поглибитися у нові досвіди, перетворюючи їх з пасивних спостерігачів на активних учасників; тим самим створюються незабутні враження від подорожей.

3. Музеї та об'єкти культурної спадщини: AR підвищує освітню цінність туризму, дозволяючи туристам безпосередньо взаємодіяти з оточенням і занурюватися в історію та культуру місця.

У майбутньому, розвиток технології AR в туризмі буде надалі змінювати та вдосконалювати способи, якими ми подорожуємо та взаємодіємо зі світом. Очікується, що AR буде використовуватися для створення ще більш іммерсивних та персоналізованих подорожей, покращення маршрутизації та навігації, а також для спрощення комунікації між туристами та місцевими мешканцями. Крім того, з розвитком мереж 5G та Інтернету речей (IoT) AR може стати ще більш доступним та забезпечити більш високу якість користування.

Висновки

Доповнена реальність (AR) має значний потенціал для розвитку туризму, принесення нових, інтерактивних та персоналізованих подорожей. Вона надає змогу туристам отримувати доступ до розширеної інформації про своє оточення, занурюючись в історію, культуру та природні краси кожного місця. З поширенням AR в туризмі очікується підвищення якості та задоволення від подорожей, а також стимулювання нових туристичних інновацій.

Список використаних джерел:

1. Marc Truyols 5 Ways Augmented Reality is Enhancing the Tourism Experience. URL: <https://mize.tech/blog/5-ways-augmented-reality-is-enhancing-the-tourism-experience/#what-is-the-future-of-augmented-reality-in-tourism>

УДК 338.48(043.2)

ПРИГОДНИЦЬКИЙ ТУРИЗМ: СПЕЦИФІКА ОРГАНІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ

Маргарита Степаненко

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Сергій Фокін, к.п.н., доц.

Ключові слова: пригодницький туризм, специфіка туризму, організація туризму в Україні.

Вступ. Пригодницький туризм, з його акцентом на активному відпочинку, в єднанні з природою та гострих відчуттях, набирає дедалі більшої популярності в Україні. З кожним роком цей вид туризму несе в собі як нові можливості, так і певні виклики для організації цього виду туризму.

Матеріали. Об'єктом дослідження є пригодницький туризм в Україні. Для розв'язання визначених у роботі завдань використовувався комплекс взаємодоповнюючих методів дослідження: опис, аналіз наукової літератури, порівняльний аналіз.

Результати. Пригодницький туризм – різновид туризму, пов'язаний з фізичними навантаженнями та організацією нестандартних турів у екзотичні й екологічно чисті природні резервації та включає незвичайні подорожі, нетрадиційні транспортні засоби.[1]

Досить часто зустрічається думка, що пригодницький туризм схожий з іншими видами туризму і це дійсно так. Багато схожого можна зустріти із спортивним туризмом, еко-туризмом, але все ж таки пригодницький туризм має деякі специфічні особливості - оригінальна задумка, унікальність та різнобарв'я наповнення пригодницького туру, спеціальна підготовка та знання туристів, підвищений рівень небезпеки під час туру. Пізнавальна мета - невід'ємна частина будь-якого пригодницького туру. Побачити, відчути, зрозуміти, поборотися зі стихією - ось що вабить мандрівників. [2]

Пригодницький туризм в Україні є комерційним видом туризму. Є попит на організовані тури, в порівнянні з минулим, коли пригодницькі подорожі мали одиничний характер і не відрізнялися особливою організованістю та масовістю. Сучасний турист не має бажання витратити багато часу для формування власної подорожі, він хоче обрати тур з переліку запропонованих туристичним підприємством.

Під час створення пригодницьких турів туристичні підприємства проводять колосальну роботу на етапі формування туру. Це пов'язано з низкою факторів, які необхідно ретельно врахувати, щоб гарантувати безпеку та успішність туру.

Необхідні фактори для організації пригодницьких турів:

- оцінка ризиків, що можуть статися під час туру (погодні умови, травми тощо);
- підготовка маршруту: маршрут пригодницького туру має бути ретельно спланований з урахуванням рівня підготовки учасників, їх досвіду, погодних умов та інших факторів;
- підбір персоналу, який має кваліфікацію, досвід та знання;
- професійне обладнання, що відповідає умовам туру;
- страхування туристів;
- оформлення документів, що потрібні під час туру

Ретельна підготовка та необхідність додаткового спорядження підвищує вартість пригодницьких турів. Важливо зазначити, що висока вартість пригодницьких турів виправдовується унікальним досвідом, який вони пропонують. Туристи отримують можливість досліджувати незвідані місця, кинути виклик своїм фізичним можливостям, а також отримати незабутні враження.

Україна багата на різноманітні туристичні ресурси, що дає можливість сформувати дійсно цікаві та різноманітні пригодницькі тури. Відповідно до проведеного аналізу найбільша кількість турів пропонується до Українських Карпат, Закарпаття та Поділля. Насправді, кожна область України є

придатною для створення в ній пригодницьких турів, можливо вони будуть не «жорсткого» типу, а більш «м'якого».

Сучасний стан України є мало придатним для розвитку туризму з міркувань безпеки. Кількість туристів значно зменшилася, але з кожним місяцем відповідно до статистики Державної агенції розвитку туризму (ДАРТ) кількість податків від туристичної галузі збільшується, що дає надію на те, що пригодницький туризм продовжить розвиватися. [3]

Отже, Україна має великий потенціал для створення пригодницьких турів. З кожним роком попит на пригодницькі тури зростає завдяки їх унікальності та оригінальності.

Список використаних джерел:

1. Кляп М.П. Сучасні різновиди туризму: навчальний посібник/ М. П. Кляп, Ф. Ф. Шандор. – К.: Знання, 2011. – 334 с.
2. Пригодницький туризм: активний відпочинок для активних людей. URL: https://bankchart.com.ua/money/turist/statti/prigodnitskiy_turizm_aktivniy_vidpochinok_dlya_aktivnih_lyudey
3. Державна агенції розвитку туризму. Динаміка податкових надходжень від регіонів за три квартали 2023 року URL: <https://www.tourism.gov.ua/blog/dinamika-podatkovih-nahodzhzen-vid-regioniv-za-tri-kvartali-2023-roku>

УДК 338.488.2:640.43(363.4)(043.2)

ЗАКЛАДИ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА ФРАНЦІЇ

Антон Торопинін

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Оксана Борисюк, к.геогр.н., доц.

Ключові слова: ресторан, кафе, бістро, французька кухня, гастрономія, туризм.

Вступ. Франція, без перебільшення, є однією з гастрономічних столиць світу. Її кухня славиться своїми вишуканими стравами, свіжими інгредієнтами та досконалим поєднанням смаків. Ця репутація підтримується численними ресторанами, кафе та бістро, які пропонують широкий спектр кулінарних вражень.

Матеріали і методи. Для проведення дослідження використовувалися інформаційні ресурси, аналіз статистичних даних та літературні джерела. Методи аналізу та порівняльного огляду використовувалися для розуміння ролі та впливу закладів ресторанного господарства Франції.

Результати. Ресторанне господарство Франції вважається одним з найвидатніших у світі, відомим своєю вишуканою кухнею, винами високої якості та витонченим сервісом. Заклади ресторанного господарства Франції можна класифікувати за різними критеріями: такими як зірковість (згідно з рейтингом Мішлен), тип кухні (традиційна французька, регіональна, міжнародна тощо), місцезнаходження (міські, сільські, біля моря тощо) та багато інших.

Типові заклади ресторанного господарства Франції:

1. Ресторани haute cuisine – це елітні заклади з вишуканою кухнею, високим рівнем сервісу та звично засновані на власних унікальних рецептах та стилі кухні.
2. Бістро (Bistro) - це типові французькі заклади, де подаються традиційні страви за помірними цінами. Бістро відомі своєю домашньою атмосферою та простою, але смачною кухнею.
3. Кафе (Café) - ці заклади відомі своїм широким асортиментом напоїв, від кави до вина, а також легкими стравами та закусками. Кафе можуть бути як міськими, так і провінційними, атмосфера може коливатися від затишної до модної.
4. Закусочні (Brasserie) - вони схожі на бістро, але мають більш широкий асортимент страв і часто пропонують круглодобове обслуговування.
5. Ресторани швидкого харчування (Fast food) - хоча це не так популярно як в інших країнах, Франція також має свої власні мережі швидкого харчування, які пропонують широкий вибір страв, включаючи бургери, сендвічі та фастфуд.

6. Ресторани з мішленівськими зірками - це заклади, визнані за високу якість кухні та обслуговування і позначені рейтингом Мішлен з однією, двома або навіть трьома зірками.

7. Регіональні ресторани - вони спеціалізуються на стравах конкретного регіону Франції, пропонуючи клієнтам унікальний смак і атмосферу певного регіону.

Висновок

Заклади ресторанного господарства Франції відіграють незамінну роль у підтримці та просуванні культурної спадщини країни. Їхні інноваційні підходи та збереження традицій формують унікальний образ французької гастрономії у світі, роблячи цю галузь ключовим чинником у культурному та господарському розвитку Франції.

Список використаних джерел:

1. The Michelin Guide: <https://guide.michelin.com/en>
2. French Ministry of Tourism: <https://www.france.fr/en>
3. World Travel Guide: <https://www.worldtravelguide.net/guides/europe/france/>

УДК 338.48-6:637.3(477.87)(043.2)

ОСОБЛИВОСТІ СИРНОГО ТУРИЗМУ НА ЗАКАРПАТТІ

Дар'я Тютюнова

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Оксана Борисюк, к.геогр.н., доц.

Ключові слова: гастрономічний туризм, сирний туризм, сироварство, дегустація.

Вступ. Сирний туризм Закарпаття відіграє важливу роль у залученні туристів та сприяє розвитку регіональної господарської сфери. Закарпатський регіон відомий своєю багатю сироварницькою традицією та унікальними видами сирів, які привертають увагу як місцевих жителів, так і гостей з усього світу. У цьому дослідженні детально проаналізовано особливості сирного туризму на Закарпатті, включно з матеріалами і методами, результатами та висновками, які визначають його значення та перспективи розвитку.

Матеріали і методи. Об'єктом дослідження виступає сирний туризм та його особливості у межах Закарпаття. Для наукового обґрунтування результатів досліджень використаний дескриптивний метод аналізу, який описує основні аспекти сирного туризму регіону. Також використаний метод аналізу літературних джерел для підтвердження важливості сирного туризму та його ролі в регіональному розвитку. Для отримання інформації про популярність та перспективи розвитку сирного туризму використаний метод аналізу відкритих даних, зокрема, про проведення фестивалів.

Результати. Сирний туризм на Закарпатті є одним із найцікавіших напрямків туристичної діяльності в регіоні, адже історично склалося так, що Закарпаття внаслідок географічних, кліматичних, екологічних, культурних та соціально-політичних умов є одним з найбільших в Україні виробників і експортерів якісних крафтових сирів [1]. Сирний туризм дозволяє гостям не лише насолодитися смаком унікальних місцевих сирів, а й поринути у світ давніх традицій сироваріння. Туристи можуть спостерігати за процесом виробництва сирів, долучитися до нього та дізнатися більше про це унікальне ремесло.

Багато сироварень на Закарпатті відкривають свої двері для туристів, пропонуючи екскурсії та майстер-класи з виготовлення сирів. Це дозволяє відвідувачам не лише побачити, а й зануритися в атмосферу місцевої культури та традицій. Одними з найпопулярніших сироварень на Закарпатті є: Селиська сироварня, «Бараново», Сироварня Біласовиці, «Перечинська Мануфактура», «Ізки».

На Закарпатті регулярно проводяться сирні фестивалі та конкурси, де сироварні демонструють свої найкращі вироби, а відвідувачі можуть смакувати різні види сирів та отримувати нові враження. Наприклад, вже кілька років у місті Винники проводяться фестивалі сиру і бринзи, також користуються популярністю фестивалі «Рахівська Бринза», що відбувається восени та «Гуцульська Бринза» – навесні, які проходять у місті Рахів, Фестиваль Великоберезнянського сиру «Молочна ріка» [2].

Перспективними напрямками розвитку «сирних турів» окрім основного овечого, козиного та коров'ячого молока, є можливість організації турів на ферми буйволів [3]. Такими є Ферма «Карпатський Буйвіл» та Буйволина еко-ферма «Райський куточок». Тут проводять екскурсії та дегустації продукції з буйволиного молока. Там можна поспостерігати за буйволами, а також скуштувати та придбати додому: сири, сметану, масло, молоко, кефіри.

Сироварство на Закарпатті часто є сімейним бізнесом, що відтворюється протягом поколінь. Велика частина сироварень є малими підприємствами, які притягають увагу до місцевих громад і сприяють розвитку сільських територій.

Сироварні на Закарпатті постійно експериментують із створенням нових видів сирів та продуктів, що відкриває нові можливості для розвитку сирного туризму та привертає увагу туристів.

Висновки

Сирний туризм на Закарпатті є важливим ресурсом для регіонального розвитку та приваблення туристів з усього світу. Він сприяє збереженню та популяризації місцевих сироварницьких традицій. Сирний туризм на Закарпатті має потенціал для подальшого росту, зокрема шляхом розширення асортименту сирів, організації нових сирних маршрутів та співпраці з іншими туристичними галузями. Таким чином, розвиток сирного туризму на Закарпатті є перспективним напрямом для збільшення привабливості регіону для туристів та сприяє зростанню економічного потенціалу місцевої господарської сфери.

Список використаних джерел:

1. Закарпатський сир та сирний туризм. URL: <https://prokarpaty-tour.info/uk/zakarpatskij-sir-ta-sirnij-turizm/>
2. Сировари із Закарпаття. URL: <https://www.ukr.net/news/details/uzhgorod/29030895.html>
3. Сирний туризм Закарпаття. URL: <https://tourinform.org.ua/syrnyj-turyzm-zakarpattya>

УДК: 338.48-6:663.918(043.2)

ДОСЛІДЖЕННЯ ШОКОЛАДНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Дарія Цегельна

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Оксана Борисюк, к.геогр.н., доц.

Ключові слова: гастрономічний туризм, шоколадний туризм, дегустація, крафт.

Вступ. Гастрономічний туризм в Україні активно розвивається, і серед його різновидів - шоколадний туризм виявився одним з найпопулярніших [1, 3-5]. Причиною цього є підвищення інтересу до відвідування місцевих шоколадних фабрик і музеїв, що супроводжується екскурсіями та дегустацією шоколаду. Активізацію цього напрямку спричинило збільшення числа вітчизняних виробників високоякісного шоколаду і розвиток шоколадної кулінарії.

Матеріали і методи. Об'єктом дослідження виступає шоколадний туризм, зокрема розвиток шоколадного туризму в Україні. При цьому основна увага приділяється шоколадним фабрикам та музеям, які розташовані у Львові та Києві, туристичним компаніям, що пропонують шоколадні тури та гастротуристам. Для розв'язання визначених завдань використовувався комплекс взаємодоповнюючих методів дослідження, а саме: системного аналізу, аналізу статистичних даних, а також методи узагальнення.

Результати. Шоколадний туризм – спеціалізований вид туризму, пов'язаний з ознайомленням із історією виникнення шоколаду, технологією виробництва та дегустацією шоколадних виробів безпосередньо у виробника. Він займає одне з провідних місць серед напрямків гастрономічного туризму як в світі, так і в Україні [1, 3]. Його популярність в нашій країні постійно зростає завдяки збільшенню числа вітчизняних виробників і розвитку шоколадної культури [2]. Головними об'єктами шоколадного туризму в нашій країні є фабрики: Roshen, Svitoch, Korona, Konti, Житомирські ласощі, Millennium. Але головний потенціал сконцентрований в двох містах – м. Львів та м. Київ [3]. Саме тут розташовані основні шоколадні фабрики країни Львівська майстерня шоколаду (п'ятиповерхова шоколадна фабрика

у самому центрі Львова) та Київська кондитерська фабрика «Рошен» (заснована у 1874 році, з 2018 року діє як підрозділ кондитерської корпорації «Рошен»)[1, 3]. Київська кондитерська фабрика «Рошен» один з найбільших виробників кондитерських виробів в Україні та Східній Європі, входить у тридцятку найбільших виробників кондитерських виробів світу.

Протягом останніх п'яти років спостерігається значне зростання кількості гастротуристів, які відвідують ці шоколадні фабрики. Наприклад, кількість гастротуристів, які відвідують екскурсії на шоколадну фабрику у Львові збільшилася на 30% порівняно з попередніми роками. Подібна позитивна динаміка спостерігається і в Києві – кількість гастротуристів на фабрику «Рошен» зросла на 25% (рис.1)[2].

Окрім того, постійно розширюється асортимент шоколадної продукції, яку пропонують фабрики. З'являються нові оригінальні смаки та види шоколаду. Варто окремо зазначити розвиток виробництва крафтового шоколаду, яким активно займаються обидві провідні фабрики [1]. Іншим важливим трендом є вдосконалення дегустацій, екскурсій та майстер-класів на шоколадних фабриках. Запроваджуються нові інтерактивні формати та підходи для гастротуристів з метою підвищення їх задоволеності [3].

Крім цього, в Україні з'являються локальні шоколадні виробники, які також пропонують цікаві туристичні продукти. Проводяться різноманітні тематичні заходи, присвячені шоколаду.

Висновки

Шоколадний туризм в Україні динамічно розвивається та має великий потенціал. Основними його тенденціями є зростання популярності і розширення пропозиції. Перспективними напрямками є розвиток інтерактивних форматів, крафтового виробництва та регіональної мережі.

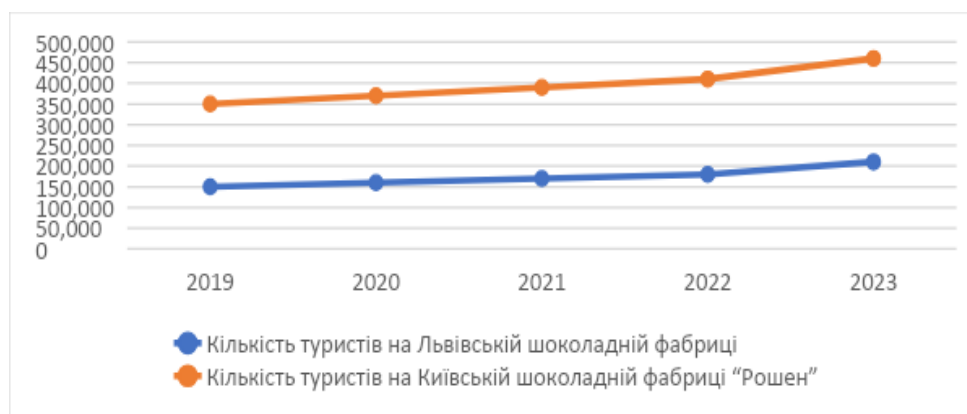

Рис.1. Динаміки кількості гастротуристів на шоколадних фабриках України. Джерело: [2].

Список використаних джерел:

1. Бойко, В. О. Шоколадний туризм – свято гарного настрою // Інноваційне підприємництво та торгівля: сучасний стан та перспективи розвитку: Збірник матеріалів конференції (м. Херсон, 20 квітня 2022 р.). Херсонський державний аграрно-економічний університет, 2022. С.55
2. Кукліна Т.С. Гастрономічний туризм на туристичному ринку України / Т.С. Кукліна. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/kuklina.htm.
3. Михайлюк О.Л., Хумаров О.А. Перспективи розвитку гастрономічного туризму в Україні. Економічні інновації. 2020. Т. 22, Вип. 2 (75). С. 71-81.

УДК 338.48(043.2)

МЕХАНІЗМ РЕГУЛЮВАННЯ СФЕРИ ТУРИЗМУ НА ПРИКЛАДІ ЯПОНІЇ

Анна Черненко

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Світлана Мархонос, к.геогр.н., доц.

Ключові слова: туризм, регулювання, Японія.

Вступ. На сучасному туристичному ринку Японія стає все популярнішим напрямком. Вона славиться своєю багатю культурною спадщиною, такою як чаювання, сади, храми, святкування

традиційних свят. Це привертає надзвичайно велику кількість культурних туристів, яка постійно зростає. Основні напрямки - Токіо, Кіото, Осака та інші популярні туристичні міста. Приваблює увагу гурманів японська кухня, включаючи суші, сашіми, рамен тощо. Країна славиться своєю природною красою, включаючи гори, озера, термальні джерела, національні парки.

Матеріали і методи. Об'єктом дослідження виступає механізм регулювання туристичної сфери Японії. Для розв'язання визначених завдань використовувався комплекс взаємодоповнюючих методів дослідження, а саме: системного аналізу та синтезу, порівняльного аналізу, а також методи групування та узагальнення.

Результати. Туристична діяльність в Японії регулюється різними нормативно-правовими актами та законами на державному та місцевому рівнях. Закон про приватні туристичні бюро та обслуговування подорожей (Private Tourist Bureau and Travel Service Act) - регулює діяльність туристичних агентств, туроператорів та інших суб'єктів, які надають послуги в сфері туризму та подорожей. Закон про туризм і готельне господарство (Tourism and Hotel Management Act) - визначає стандарти та вимоги до готелів та інших господарств, що надають туристичні послуги. Він також регулює туристичну інфраструктуру та забезпечує безпеку туристів. Закон про культурний обмін та міжнародний туризм (Cultural Exchange and International Tourism Act) - встановлює положення про підтримку та розвиток культурного обміну та міжнародного туризму в Японії, включаючи маркетингові ініціативи та програми для привертання іноземних туристів. Закон про природоохоронні об'єкти (Natural Parks Act) – регулює діяльність природних парків, включаючи збереження природи та безпеку туристів. Багато префектур і муніципалітетів також мають свої власні нормативно-правові акти та положення, що стосуються туристичної діяльності, такі як місцеві правила щодо реклами, господарства і громадського порядку.

Щодо державних органів управління туризмом в Японії можна виділити Міністерство з питань земель, інфраструктури, транспорту і туризму (MLIT), Агентство з питань культурного обміну (JNTO), Регіональні уряди. Також існують й недержавні органи та асоціації, які впливають на управління туризмом в Японії:

- японська асоціація туроператорів (JATA);
- японська готельна асоціація (JHA);
- туристичні об'єднання;
- приватні підприємства та готелі.

Висновки

Отже, регулювання туристичної сфери відіграє надзвичайно важливу роль в управлінні та розвитку туризмом. Японія має чітку та всебічну систему регулювання вищезгаданої сфери, яка поєднує закони, постанови, рекомендації та інші нормативні акти. Ця система спрямована на забезпечення безпеки та комфорту туристів, а також на збереження природних та культурних ресурсів країни. Як і будь-що в нашому світі, наявні як переваги (безпека та комфорт туристів, сталий розвиток туризму, збереження природних та культурних ресурсів), так і недоліки (бюрократія, відсутність гнучкості) такої системи регулювання.

Список використаних джерел:

1. Японська національна туристична організація. URL: <https://www.jnto.go.jp/> (дата звернення 19.03.2024).
2. Державне управління туристичною галуззю в Японії. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/31584> (дата звернення 19.03.2024).
3. Туризм у Японії. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A2%D1%83%D1%80%D0%B8%D0%B7%D0%BC_%D1%83_%D0%AF%D0%BF%D0%BE%D0%BD%D1%96%D1%97 (дата звернення 20.03.2024).

УДК 338.48(043.2)

ДІАГНОСТИКА РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ ХОРВАТІЇ

Єлизавета Черней

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Світлана Мархонос, к.г.н., доц.

Ключові слова: туристична сфера, туризм в Хорватії, туристична дестинація.

Вступ. Туризм в Хорватії – це галузь пріоритетного розвитку. Основою економіки держави є сфера послуг, частка якої у ВВП близько 70%. В останні роки ринок туристичних послуг Хорватії зазнав значних змін. Вплив світової пандемії був колосальним, але за останніми даними країна майже повністю відновила всі показники та продовжує розвиватись.

Матеріали і методи. Об'єктом дослідження виступає туристична сфера Хорватії. Для розв'язання визначених завдань використовувався комплекс взаємодоповнюючих методів дослідження, а саме: системного аналізу та синтезу, порівняльного аналізу, аналізу статистичних даних, а також методи групування та узагальнення.

Результати. Туристична сфера Хорватії стрімко відновлюється після періоду впливу епідемії. Для наочності варто скористатись звітом інституту туризму Хорватії “Туристична статистика за 2023 рік”. Виділимо такі дані:

1. 712 тисяч ночівель у закладах розміщення.
2. Порівняно з лютим 2022р. року досягнуто на 15,6% більше ночівель.
3. У лютому 2023 року зафіксовано 277 тис прибуттів туристів.
4. Порівняно з лютим 2022р. року досягнуто на 20,3% більше прибуттів туристів.

Важливою складовою є дослідження структури закладів розміщення за лютий 2023 року. Загальна ситуація є такою: 58.8% готелі, 3.2% кемпінги, 33.4% розміщення в квартирах та приватному секторі, 4.5% інші заклади розміщення. Найбільша кількість ночівель у лютому 2023 року спостерігалась – у готелях (58,8%), частка орендованого житла є меншою (33,4%). Популярністю у туристів користуються звичайні готелі та квартири чи будинки на оренду.

У 2022 році в Хорватії було зафіксовано 18,9 мільйонів прибуттів і 104,8 мільйонів ночівель, що на 37 % більше від кількості прибуттів, і на 25 % більше ночівель туристів порівняно з аналогічними показниками 2021 року. При цьому серед іноземних туристів зафіксовано 92,3 млн ночівель, а серед внутрішніх – 12,5 млн ночей. Спостерігається переважання іноземних туристів над внутрішніми.

У 2023 році найбільша кількість туристів, які скористалися послугами закладів розміщення, спостерігалась із Хорватії (281,3 тис.), Словенії (74,9 тис.) та Австрії - 47,4 тисяч осіб. А найменше із Італії (26, 2 тис. осіб) та Сербії – 21,2 тисячі туристів [3]. (табл.1.).

Таблиця 1

Ночівлі туристів у закладах розміщення в Хорватії за країнами прибуття

Країна	Ночі (тисячі)	Прибуття (тисячі)
Хорватія	281,3 (39,5%)	131,9 (47,6%)
Словенія	74,9 (10,5%)	30,6 (11,1%)
Австрія	47,4 (6,7%)	15,7 (5,6%)
Німеччина	37,7 (5,3%)	12,2 (4,4%)
Боснія і Герцеговина	32,3 (4,5%)	9,0 (3,3%)
Україна	30,7 (4,3%)	2,4 (0,9%)
Італія	26,2 (3,7%)	11,1 (4,0%)
Сербія	21,2 (3,0%)	7,4 (2,7%)

В 2023 році спостерігалась тенденція в збільшенні кількості внутрішніх туристів. У закладах розміщення зупинялись самі хорвати. Їх кількість приблизно 39,5 %. Хорватія є також популярною серед українців. Таких туристів було 11,1 тисячі.

Висновки

Отже, туристична сфера Хорватії з кожним роком досягає все кращих показників. Країна є популярною не лише серед іноземних туристів, а й серед внутрішніх. Зараз можна спрогнозувати, що в наступні роки туристична галузь буде мати ще більш стрімку позитивну динаміку.

Список використаних джерел:

1. OECD Tourism Trends and Policies 2022. URL: <https://www.oecd.org/publications/oecd-tourism-trends-and-policies-20767773.htm>
2. Tourist statistics of Croatia in Croatian. URL: <https://www.iztg.hr/hr/turisticka-statistika/>
3. Turistička statistika Hrvatska 2023 in Croatian. URL: https://www.iztg.hr/files/file/RAZNO/2023/2023_03_21_Turistickastatistika_veljaca_2023.pdf

УДК 338:48(043.2)

ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК ШОПІНГ-ТУРИЗМУ У СВІТІ. РОЛЬ ІТАЛІЇ У СКЛАДІ ГЛОБАЛЬНОГО ШОПІНГ-ТУРИЗМУ

Єлизавета Чистякова

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Марина Бут, к. геогр. н., доц.

Ключові слова: шопінг-туризм, шопінг, культурний обмін, Італія, місцеві виробники.

Вступ. У сучасному світі, де туристична індустрія постійно змінюється та розвивається, шопінг-туризм виокремився як одна з привабливих форм відпочинку, здатна задовольнити потреби навіть найвибагливіших мандрівників. Особливо це стосується Італії, країни з багатовіковою історією та культурою, де кожен регіон може запропонувати унікальні товари та вироби, здатні зачарувати туристів з усього світу.

Матеріали і методи. Об'єктом дослідження виступає шопінг-туризм, особливості його формування та розвиток в контексті глобалізованого світу з акцентом на роль Італії як однієї з ключових дестинацій. Дослідження спрямоване на вивчення історичної динаміки, економічного значення, соціокультурного впливу шопінг-туризму, а також аналізує чинники, що сприяють його популярності серед туристів з усього світу.

Результати. Шопінг-туризм як феномен став значною складовою світової туристичної індустрії, що впливає на економіку країн, розвиток місцевих громад та міжкультурні зв'язки. Визначальним елементом цього явища є його спроможність адаптуватися до змінних потреб споживачів та глобальних трендів, а також формувати нові напрямки розвитку туризму.

Від давніх часів торгівля була одним з основних стимулів подорожей. Проте, сучасне обличчя шопінг-туризму сформувалося у ХХ столітті з розвитком глобалізації, зростанням мобільності населення та збільшенням доходів. Це призвело до виникнення спеціалізованих шопінг-турів, великих торгових центрів та аутлетів, які стали не лише місцями покупок, а й туристичними атракціями.

В останні роки, з розвитком глобалізації та збільшенням купівельної спроможності населення, шопінг став однією з ключових мотивацій для подорожей. Міста і регіони, які вдало використовують свої ресурси, можуть перетворитися на світові шопінг-хаби, приваблюючи туристів з усіх куточків планети. Великі міста, як-от Париж, Нью-Йорк чи Дубай, використовують свій статус модних столиць, щоб залучити любителів шопінгу. Водночас, деякі регіони спеціалізуються на певних товарах: наприклад, Італія відома своїм взуттям та керамікою, а Туреччина - текстилем та ювелірними виробами.

Італія займає унікальне місце у світі шопінг-туризму, своєму різноманіттю, якістю товарів і унікальному поєднанню культурного та покупкового досвіду. Міста, як-от Мілан, Рим, Венеція, і Флоренція, є меккою для любителів шопінгу, пропонуючи високоякісні товари від відомих брендів, а також унікальні вироби місцевих майстрів. Це місце, де кожен може знайти щось особливе, відчувати дух Італії та привезти додому частинку її багатой культури.

Також цей вид туризму сприяє економічному зростанню, створюючи робочі місця, збільшуючи доходи від туризму та підтримуючи місцевих виробників. В Італії цей сектор значно впливає на

економіку, зокрема, через залучення іноземних туристів, що є ключовими споживачами високоякісних італійських товарів. Шопінг-туризм має важливе соціокультурне значення, оскільки сприяє культурному обміну та розумінню. Італія, зі своїм багатством культурної спадщини, пропонує унікальний досвід, що поєднує покупки з вивченням історії, мистецтва та гастрономії.

Висновки

Шопінг-туризм є важливим сегментом глобальної туристичної індустрії, що має значний економічний та культурний вплив. Роль Італії має велике значення, завдяки її історичному, культурному та економічному внеску. Подальше дослідження та розвиток цього сектору відкриває нові можливості для зростання та інновацій.

Список використаних джерел:

1. Класифікація туризму. URL: http://tourlib.net/books_ukr/pucentejlo34.htm
2. Маркетингові дослідження та звіти: Mintel - Shopping Tourism Reports. URL : <https://www.mintel.com/>
3. Міністерство культури та туризму Італії. URL: <http://www.beniculturali.it/>
4. Новини та аналіз модної індустрії в Мілані, центрі шопінг-туризму в Італії. URL: <https://www.businessoffashion.com/community/cities/milan>
5. Сайт Всесвітньої туристичної організації. URL: <https://www.unwto.org>
6. Історія та особливості розвитку туризму в Італії: Т.В. Біляков, науково-практична конф., 29-30 трав. 2017 р. / Умань: ВПЦ «Візав», 2017. 204 с.
7. Сучасні різновиди туризму: навчально-методичний посібник / М. П. Кляп, Ф. Ф. Шандор, Н. В. Машика, Ф. В. Карпюк, С. Райц, В. Данилюк, Ю. М. Чаварга, Л. Коваль, Н. Годованець. К.: Знання, 2011. 256 с.

УДК 338:48(043.2)

ГЕОГРАФІЧНА СТРУКТУРА ГАСТРОНОМІЧНОГО ТУРИЗМУ ФРАНЦІЇ

Ярослав Чуб

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник - Марина Бут, к.геогр.н., доц.

Ключові слова: гастрономія, туризм, географія, Франція, вино.

Вступ. Гастрономія, суто як галузь туризму, на даний момент ще розвивається, проте в якості складової туризму — гастрономія є невід’ємною необхідністю кожної подорожі. Найбільші потоки з гастрономічного туризму класично формуються навколо країн Західної Європи, де існуюча розвинута культура, в поєднанні з дарами цивілізаційного прогресу, пропонують світу найбільш якісні страви та напої. Звісно, лідером була і залишається вічно-молода Франція, де в кожному регіоні та комуні можна отримати такий унікальний споживчий досвід.

Матеріали і методи. Об’єктом дослідження виступає гастрономічний туризм та його географічна структура у Франції. В ході дослідження були використанні наступні методи: аналіз статистичних даних, історичне порівняння, узагальнення, аналіз та синтез.

Результати. У всіх сучасних спеціалістів в цій сфері є своя думка і, в цілому, вони між собою тотожні. Що цікаво, так це їх суттєве співпадіння з визначенням автора, який жив у Франції в часи правління Наполеона Бонапарта, а саме Жана Брійя-Саварена. На його думку, гастрономія – це розумне знання всього, що стосується харчування людини. Її мета полягає в тому, щоб стежити за її збереженням, пропонуючи найкраще можливе харчування. Таким чином, саме гастрономія, спонукає фермерів, виноградарів, рибалок, мисливців і великих кухарів, незалежно від того, під якими іменами чи кваліфікацією вони можуть маскувати свою участь у приготуванні їжі. Предметом гастрономії є все, що можна їсти; його безпосередня мета — збереження особин; і її засобами реалізації є культура, яка виробляє, торгівля, яка обмінює, промисловість, яка заготовляє, і досвід, який винаходить засоби, щоб використати все з найкращою вигодою [2].

Через призму туристичного сектору, гастрономія — вкрай перспективний виток туризму. Проте в якості складової, - гастрономія є невід’ємним елементом будь-якої подорожі взагалі. Ще Маслоу описав прийом їжі як один із основних етапів ієрархічної піраміди в якості фізіологічної потреби. Оскільки туризм і гастрономія розглядаються як гедонічні продукти, вони впливають на поведінку туристів, які шукають різноманітність. Їжа є другою за величиною витратою в бюджеті мандрівників і, зазвичай, близько 40% бюджету туристів витрачається на харчування та послуги готелю. Типові гастрономічні туристи — це, по суті, той самий сегмент, що й у культурного туризму: працевлаштовані пари з доходом вище середнього у віці 30–50 років. Гастрономічні туристи подорожують парами, мають вищу освіту, витрачають більше, ніж інші культурні туристи, залишаються довше та розміщуються в готелях, і головною мотивацією для них є можливість відпочинку та ледарювання [1].

Оскільки гастрономія формується на основі кухні, що складається з продуктів обумовлених місцевою географією, — саме вивчення останнього дозволить в повній мірі зрозуміти природу гастрономічного туризму. Найкращім прикладом для розгляду буде Франція, - колиска найвідомішої та найбільш розвинутої кухні світу. Саме у Франції фундаментальна концепція терруару (ідея про те, що місцевість визначає якість продукції, а особливо вина) набула всеосяжного поширення.

Кліматично та географічно Францію можна вважати розділеною на три частини. На півночі такі регіони, як Шампань і Бургундія, мають помірний клімат із суворими зимами та прохолодною, часто дощовою осінню, що означає, що такі продукти, як виноград можуть не повністю дозріти, а таким чином виробляють вина, які можуть бути ніжними та вишуканими. Для порівняння, на півдні Франції клімат середземноморський. Тут досягнення виноградом зрілості становить невелику проблему, і вина «м’ясисті», повніші, більш «сонячні» в роті. Нарешті, на узбережжі Атлантичного океану виноробні регіони Бордо та західної Луари мають морський клімат. Тут Гольфстрім пом’якшує те, що інакше могло б бути надто суворими умовами. А задушливе літо Бордо, наприклад, робить можливим унікальне солодке вино Сотерн.

Одержимість Франції географією призвело до розробки детальної системи правил, відомої як Appellation d’Origine Controlee (АОС). Ця система визначила ті місця, де сьогодні виготовляють більшість найкращих вин у Франції, а потім визначила, як ці вина мають виготовлятися [3, с. 107-113].

Висновки

Таким чином, пропонуючи виробникам Франції застосовувати ригідні класифікації, - зберігається унікальні характеристики гастрономії окремих регіонів. Високі стандарти, наприклад АОС, змушують вивчати історію місцевості, а разом із тим, комплексність терруару. Саме завдяки такому підходу сьогодні ця країна й надалі володіє одним з найбагатших ресурсів для гастрономічного туризму.

Список використаних джерел:

1. Gastronomy Tourism: Motivations and Destinations, St. Kliment Ohridski University Press Sofia. Berrin Guzel, Müge Apaydin. 2016
2. The Physiology of Taste Or Meditations on Transcendental Gastronomy. Jean Anthelme Brillat-Savarin. Everyman`s Library. 2009. p. 504
3. The Wine Bible. Karen McNeil. Workman Publishing. 2015. p. 910.

УДК 338.48.1 (043.2)

ПРИНЦИПИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ

Ірина Шевченко

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Оксана Беркова, к.е.н., доц.

Ключові слова: сталий розвиток, сталий розвиток туризму, концепція сталого розвитку туризму, принципи сталого розвитку туризму.

Вступ. Туризм є однією з найбільш динамічних і швидкозростаючих галузей економіки, але його розвиток має значний вплив на довкілля та соціальну сферу. Одним з найважливіших завдань в цій галузі

є забезпечення сталого розвитку туризму, що передбачає збалансоване задоволення потреб туристів, захист довкілля та забезпечення сталого розвитку місцевих громад.

Матеріали і методи. Об'єктом дослідження виступає туристична сфера та її особливості, як складова сталого розвитку. Для розв'язання визначених завдань використовувався комплекс взаємодоповнюючих методів дослідження, а саме: системного аналізу та синтезу, порівняльного аналізу, аналізу статистичних даних, а також методи групування та узагальнення.

Результати. На сьогодні туризм є галуззю, що динамічно розвивається і приносить високі прибутки у світову економіку, водночас виступаючи одним із найважливіших чинників соціально-культурного розвитку, що сприяють підвищенню рівня та якості життя населення. Спектр виконуваних функцій туризму дає можливість використовувати його в якості дієвого інструменту стимулювання соціально-економічного зростання на макро- та мезорівнях господарювання.

Сталий туризм – це такий вид туризму, при якому забезпечується оптимальне використання ресурсів навколишнього середовища, підтримуються соціально-культурні особливості туристичних дестинацій та спільнот, які там проживають, забезпечується життєздатність довгострокових економічних процесів з огляду на їхню вигоду для всіх зацікавлених кіл.

Таким чином, можна погодитись із визначенням Ю. Б. Миронова, що сталий (гармонійний, збалансований) розвиток – це розвиток, який забезпечує визначений тип рівноваги, тобто баланс між його соціально-економічними та природними складовими [1].

Сталість розвитку туризму передбачає відмову від короткострокового мислення та підхід до планування, що враховує інтереси усіх стейкхолдерів – туристів, місцевих жителів, бізнесу та влади. Сталість розвитку туризму вимагає інтеграції економічних, соціальних та екологічних аспектів, які сприяють розвитку галузі, збереженню природного середовища та підвищенню якості життя місцевих жителів [2].

Сталий розвиток туризму передбачає існування певних принципів, які забезпечують баланс між економічними, соціальними та екологічними аспектами розвитку галузі. Основними принципами сталого розвитку туризму є: збереження природних та культурних ресурсів; соціальна відповідальність; економічна ефективність; врахування потреб туристів; здійснення екологічних заходів; розумна інфраструктура [3].

Основоположні принципи сталого розвитку туризму і методи управління, що застосовується для всіх форм туризму у всіх видах напрямків, включають масовий туризм і різні ніші сегментів туризму. Принципи сталості відносяться до охорони навколишнього середовища, економічних та соціально-культурних аспектів розвитку туризму, і повинен бути встановлений баланс між цими трьома вимірами, щоб гарантувати його довгострокову стійкість.

Висновки

Сталий розвиток ринку туристичних послуг здатен задовольнити не лише потреби туристів та економічні інтереси туристичного регіону, але й забезпечити збереження та відновлення екологічного стану навколишнього середовища, схоронності культурної та національної самобутності населення.

Використовуючи принципи концепції сталого розвитку, туризм може не лише подолати труднощі, але й виступити у ролі локомотиву, який виведе інші галузі на шлях сталого розвитку. Для подальшого успішного впровадження принципів сталості у розвиток туризму необхідна консолідація зусиль всіх зацікавлених сторін на всіх рівнях, врахування інтересів всіх груп, включаючи місцеві громади, туристів, представників туристичного бізнесу.

Список використаних джерел:

1. Миронов Ю. Б. Матеріали наукової конференції «Актуальні проблеми економіки і торгівлі в сучасних умовах євроінтеграції» (м. Львів, 11-12 травня 2017 р.) Львів: ЛТЕУ, 2017. 440 с. 218-219.
2. Павліха Н. В., Цимбалюк І. О., Савчук А. Ю. Сталий розвиток туризму та рекреації: сучасні виклики й перспективи для України: монографія. Луцьк: Вежа-Друк, 2022. 211 с.
3. Туристичні послуги і туроператорська діяльність: конспект лекцій для студентів денної та заочної форми навчання / Упорядники: С.М. Калініченко, С.О. Заїка. Харків: ДБТУ, 2023. 108 с.

УДК 338.48(043.2)

ДОСЛІДЖЕННЯ АГРОТУРИЗМУ В УКРАЇНІ**Арсеній Шендрик***Національний авіаційний університет, Київ**Науковий керівник – Віктор Сайчук, к.геогр.н., доц.***Ключові слова:** агротуризм, сільський розвиток, туризм, агрорекреаційний кластер.

Вступ. Агротуризм, що визначається як перетин сільського господарства і туризму, охоплює різноманітні види діяльності, які пропонують відвідувачам зануритися у сільську місцевість. В останні роки агротуризм став важливим рушієм розвитку сільських територій, використовуючи притаманні сільськогосподарським ландшафтам ресурси для створення економічних можливостей, зберігаючи при цьому культурну спадщину та сприяючи збереженню довкілля. Україна, країна, відома своїми родючими ґрунтами, різноманітним сільськогосподарським виробництвом та багатими культурними традиціями, має всі можливості для того, щоб скористатися потенціалом агротуризму.

Матеріали та методи. Об'єктом цього дослідження є агротуризм в Україні, що охоплює широкий спектр видів діяльності, які пропонують туристам занурення в сільську місцевість. Дослідження зосереджене на розумінні соціально-економічної динаміки, рушійних сил, викликів та можливостей, пов'язаних з агротуризмом в українському контексті. Серед методів дослідження були використані наступні методи: методи системного аналізу та метод узагальнення.

Результати. Розвиток агротуризму в Україні зумовлений кількома факторами. По-перше, широкі сільськогосподарські ландшафти країни, що охоплюють родючі рівнини, мальовничі села та історичні садиби, пропонують багату палітру атракцій як для внутрішніх, так і для міжнародних відвідувачів. По-друге, зростаючий інтерес споживачів до автентичних, експериментальних подорожей підживлює попит на пропозиції агротуризму - від проживання на фермах і кулінарних турів до аграрних майстер-класів і активного відпочинку на свіжому повітрі. По-третє, урядові ініціативи, спрямовані на розвиток сільського туризму та агропідприємництва, надали поштовх для розвитку агротуризму, включаючи фінансові стимули, навчальні програми та маркетингову підтримку [2, с. 145].

З 2016 року в Україні реалізується ініціатива, спрямована на створення шести агрорекреаційних кластерів з метою сприяння розвитку сільського туризму. Серед них - курорт Коблево, розташований на території Березанського та Очаківського районів Миколаївської області, анклав "Диканька цілий рік" у Полтавській області, проект "Козачий хід" у Парафіївській об'єднаній територіальній громаді, що реалізується спільно з Качанівським парком, з Качанівським парком, фермерським господарством "Соколиний хутір" та фермерським господарством "Мрія" в Чернігівській області, а також з місцевостями в Одеській області, курортами "Лазурне" та "Арабська стрілка" в Херсонській області, екопарком "Фрумушика" та екопарком "Медвино" в Київській області.

Не менш важливою є інтеграція екофестивалів у ці ініціативи. Наприклад, на Поділлі проводиться етнологічний фестиваль "Кушова папороть", на Херсонщині - "Зелені хутори Таврії" та міжнародний еко-фестиваль "ФайноПтах". Так само в Середньо-Будському районі Сумської області розгортається екофестиваль "Дикий мед", а в Одеській області проходить сімейний екофестиваль "Кодимафест" [3].

Незважаючи на свій потенціал, агротуризм в Україні стикається з безліччю викликів та обмежень. Недоліки інфраструктури, включаючи погану дорожню мережу та неадекватні засоби розміщення, перешкоджають доступу до сільських дестинацій та обмежують зростання агротуристичних підприємств. Більше того, бюрократичні перепони, регуляторні складнощі та непослідовна політика створюють бар'єри для підприємництва та інвестицій у секторі. Крім того, соціально-економічні відмінності між регіонами посилюють нерівність у розвитку агротуризму, оскільки багатші регіони часто отримують непропорційно більшу вигоду від надходжень від туризму [1, с. 4].

Висновки

Отже, агротуризм має величезний потенціал як рушій розвитку сільських територій та сталого туризму в Україні. Незважаючи на такі виклики, як дефіцит інфраструктури, регуляторні бар'єри та соціально-економічна нерівність, агротуризм пропонує можливості для економічної диверсифікації, збереження культури та охорони довкілля. Для подолання цих викликів необхідні узгоджені зусилля,

включаючи інвестиції в сільську інфраструктуру, впорядкування нормативно-правової бази та сприяння співпраці між зацікавленими сторонами

Список використаних джерел:

1. Забуранна Л.К. Сільський туризм як чинник ефективного соціально-економічного розвитку сільських територій України. Туризм сільський зелений. 2012. №1. С. 3-5.
2. Філюк С.М. Сутність поняття, умови та перспективи агротуристичної діяльності. Young Scientist. 2017. № 5.1(45.1). С. 141–145
3. Destination-Ukraine: скільки Україна може заробляти на туризмі. URL: <https://delo.ua/economyandpoliticsinukraine/destination-ukraine-skolko-ukraina-mozhet-zarab-355991/>

УДК 338.48(043.2)

АНТИКРИЗОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ТА РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТ В ТУРИЗМІ

Марія Щупак

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Оксана Беркова, к. е. н., доц.

Ключові слова: менеджмент, туризм, антикризовий менеджмент, ризики в туризмі, ризик-менеджмент.

Вступ. Туризм є однією з сфер діяльності з високим ризиком, оскільки ця діяльність вимагає взаємодії між різними незалежними галузями діяльності. Функціонування туристської діяльності в умовах ринкової економіки пов'язане з багатьма труднощами, критичними ситуаціями, форс-мажорними обставинами, які потребують аналізу та оцінки з метою їхньої мінімізації.

Матеріали і методи. Напрямок дослідження є можливі кризові ситуації в туризмі та їх подолання за допомогою антикризового менеджменту та ризик-менеджменту. Для розв'язання визначених завдань використовувалися такі методи дослідження : системний аналіз та синтез, порівняльний аналіз та спостереження.

Результати. Особливістю туристичного ризику є його мультиплікативність. Вона залежить від взаємопов'язаності інших сфер, що тісно співпрацюють з туристичною індустрією та посилюють позитивний ефект від туризму завдяки дії механізму мультиплікатора [3].

У цілому можна виділити такі ключові кроки антикризового менеджменту туристичної індустрії: розробка антикризового плану, формування команди антикризових менеджерів, співпраця з ЗМІ, яка є однією з вирішальних в період настання кризи, оскільки виступає своєрідним «містком» між продавцем і споживачем тур послуг, відсутність паніки у команді, адже у період кризи панічне сприйняття ситуації може призвести до катастрофічних втрат, втримання позитивного іміджу, що значно збільшує діапазон можливостей будь-якого учасника ринку [2]. Одним з методів в туризмі є аутсорсинг суть якого полягає в передаванні обов'язків з обслуговування підрядникам чи постачальникам, за умови гарантування ними якості та ефективності їх виконання. Також, говорячи про сьогоднішнє, можна зрозуміти, що антикризовий менеджмент та ризик-менеджмент є дуже важливим не тільки для сфери туризму. Для туризму цей тип менеджменту став особливо актуальним, адже саме ця сфера зазнала найбільших збитків в умовах сьогоднішнього, в середньому галузь скоротилася на третину. За перші 3 місяці 2023-го року було сплачено на 29% менше податків, а також на 34% зменшилась кількість компаній у туристичній галузі.

Тож останні роки показали нам ризики та їх вплив на туристичну індустрію, а також усю важливість антикризового менеджменту. Ми можемо наглядно побачити використання антикризового менеджменту на прикладі туристичної агенції «Viko Travel», яка стикнулася в 2022 році з роботою під час повномасштабної війни, що завдало не мало збитків. Аналізуючи дії цієї турагенції, можна зрозуміти, що в першу чергу вони обдумували подальші кроки в своїй роботі, а також почали зв'язуватися з закордонними партнерами для допомоги туристам. Для продовження діяльності, за словами Костянтина Спасенка, «потрібно було шукати варіанти, які б максимально підходили за критерієм ціна/якість та не тягнули всі кошти наших громадян, бо, звісно, у воєнний час знайти

можливість оплатити готель складно було для кожного». Така компанія, як «FORBES», почала тісно взаємодіяти з ЗМІ, розповідаючи про свою діяльність під час війни. Завдяки таким заходам вони стали одними з тих, хто зміг втриматися під час цієї кризи та відновити свою діяльність.

Висновки

Підсумовуючи усе вище сказане, можна зробити висновок, що в туристичній індустрії можна стикнутись з різними кризовими та ризиковими ситуаціями, оскільки вона в своїй роботі спирається на інші галузі, що в більшості випадків і створює ризикові ситуації. Тож для цієї сфери важливо знати і використовувати ризик-менеджмент та антикризовий менеджмент для передбачення розвитку можливих ситуацій та уникнення або мінімізації збитків. Можна зазначити такі основні складові ризик-менеджменту та антикризового менеджменту: розробка системи превентивних заходів задля зменшення впливу кризи, формування системи антикризових планів і програм, відновлення роботи на докризовому рівні, реалізація системи антикризових планів і програм. До ключових методів антикризового управління туристичним підприємством варто віднести: даунсайзинг, регуляризацію, дегрідований метод (CRM) та аутсорсинг.

Список використаних джерел:

1. Білецька І.М. Антикризовий менеджмент в туризмі. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4898> (дата звернення 14.03.2024).
2. Писаревський І. М., Стещенко О. Д. Ризик-менеджмент у туризмі навчальний посібник для вищих навчальних закладів. URL: <http://surl.li/rqlnj> (дата звернення 14.03.2024).
3. Кожухівська Р. Б. Управління процесами ризик-менеджменту на туристичних підприємствах. URL: <https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/2456/1/rizik-menedgment%20v%20turismi.pdf> (дата звернення 14.03.2024).

УДК 338.48-6:637.3(043.2)

РОЗВИТОК СИРНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Єлизавета Юзвак

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Оксана Борисюк, к.г.н., доц.

Ключові слова: сирний туризм, сироваріння, гастрономічний туризм.

Вступ. Сучасний туризм став важливою галуззю економіки багатьох країн світу, значні перспективи для його розвитку має й Україна. Серед багатьох його цікавих різновидів можна виокремити гастрономічний туризм, зокрема його сирний напрямок. У світлі розвитку та популярності сироваріння, Україна має унікальну можливість відкрити свій потенціал у цій сфері. Сироваріння в Україні поступово стає не лише традиційним заняттям, але й важливою галуззю для розвитку малого та середнього бізнесу, а також туризму.

Матеріали і методи. Об'єктом дослідження виступає сирний туризм України та його потенціал як важливої галузі туризму. Для розв'язання визначених завдань використовувався комплекс взаємодоповнюючих методів дослідження, а саме: системного аналізу та синтезу, порівняльного аналізу та узагальнення.

Результати. Сирний туризм – це спеціалізований вид туризму, що має на меті дегустацію, споживання, купівлю сиру безпосередньо у виробника (на фермі, у спеціалізованому магазині, сироварні, дегустаційному залі, ярмаркові чи фестивалі).

В Україні сирний туризм відіграє важливу роль у розвитку гастрономічного туризму та сприяє залученню уваги туристів до культурної та кулінарної спадщини країни. Хоч цей вид туризму і не розповсюджений по всій території країни, проте деякі регіони привертають до себе увагу. Завдяки такому виду туризму зростає інтерес до місцевих продуктів, зберігаються традиції кулінарної та культурної спадщини, відбувається просування місцевих виробників та стимулювання розвитку малого бізнесу.

Виробництво сиру в Україні має давні коріння, що сягають часів Київської Русі. Селяни виготовляли сир з коров'ячого, козячого та овечого молока власного виробництва. Однак сироварні

традиції в Україні найкраще збереглися в Закарпатті. Цей регіон вважають «осередком» справжніх українських сироварів, а особливим видом українського сиру є бринза, універсальна їжа на всі випадки життя, без якої важко собі уявити стіл мешканця Карпатських гір.

Сирний туризм Закарпаття передбачає відвідування полонин, пасовищ; відвідування сироварень; ресторанів, що пропонують послуги дегустації традиційного закарпатського сиру; відвідування тематичних фестивалів; можливість фотографування на полонинах, пасовищах, місцях виробництва традиційної продукції; можливість споживання продукції безпосередньо у місці виробництва; можливість долучитись до процесу виробництва сиру; відвідування інших спеціалізованих заходів.

Звісно, в інших регіонах України також виготовляють різні види сирів, але для цього сирні фабрики використовують новітні технології та спеціальні апарати, використовують інші рецепти, додають інші спеції. В українському сироварінні на сьогоднішній день фахівці розрізняють близько двох десятків великих процвітаючих компаній – виробників, зокрема «Шосткінський міський молочний комбінат», ВАТ «Галактон»; «Пирятинський сирзавод»; «Баштанський маслосирзавод»; «Хмельницька маслосирбаза», а також об'єднання (холдинги) – ДП «Гадячсир», «Континуум - Льон - Контракт» та ін. За згоди керівництва вищезазначених сироробних підприємств цілком реально розробляти сирні тури або ж включати відвідання цих закладів до різних туристичних програм та маршрутів.

Отже, на даний момент цей вид туризму не є досить популярним, проте його розвиток в Україні є можливим і має великий потенціал. Для реалізації цього потенціалу необхідно:

1. Створення сирних маршрутів: Розробка та просування спеціалізованих туристичних маршрутів, які включають відвідування сироварень, сільських господарств та ферм, де виробляються найсмачніші сири України.

2. Організація сирних фестивалів: Проведення різноманітних сирних фестивалів та ярмарок, де виробники сиру з усієї країни зможуть представити свої продукти та познайомити відвідувачів з українською сирною культурою.

3. Реклама та маркетинг: Залучення уваги туристів до сирного туризму шляхом активної реклами та маркетингу в соціальних мережах, туристичних брошурах, тощо.

4. Підтримка малих сироварень: Надання фінансової підтримки та консультування малим сироварням та фермерам для розвитку їхнього бізнесу та підвищення якості продукції.

Отже, сирний туризм у різноманітне подорожі та сприяє просуванню, підтримці та збереженню місцевих звичаїв і традицій. Саме тому деякі етнічні райони України вже використовують гастрономічний туризм, зокрема сирний, для популяризації регіону. Тож перспективи розвитку сирного туризму в Україні є значними, і цей напрямок може стати важливим чинником у залученні туристів та розвитку сільських регіонів країни.

Список використаних джерел:

1. Петренко М. Батиченко С. «Сирний туризм на Закарпатті». URL: <https://dspace.nuft.edu.ua/server/api/core/bitstreams/14bae990-87cd-4567-a736-17a4154f66f2/content>

2. Філоненко І.М. «Сирний туризм: сутність, передумови, особливості розвитку». URL: https://scinotesgeo.at.ua/Volume_6/filonenko.pdf

УДК 338.48.(043.2)

ТЕРИТОРІАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА ФРАНЦІЇ

Марина Яковчук

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Світлана Мархонос, к.геогр.н., доц.

Ключові слова: туризм, готельне господарство, Франція, регіон, готелі

Вступ. Франція є однією з провідних країн у галузі туризму, яка пропонує багато місць для відпочинку, від відомих музеїв до гірських курортів. Один з ключових елементів французької туристичної системи - це готельне господарство, яке складається з мереж готелів, курортів, кемпінгів та інших закладів розміщення розташованих по всій країні.

Матеріали та методи. Об'єктом дослідження виступає готельне господарство Франції. Для розв'язання визначених завдань використовувався комплекс методів дослідження, а саме: метод системного аналізу, статистичного аналізу.

Результати. Кожна область та місцевість країни має свої унікальні особливості та пропонує різні форми відпочинку. У Франції є багато різних типів готелів, від малих готелів-пансіонів до розкішних п'ятизіркових готелів. Окрім того, в кожному регіоні Франції існують органи місцевого самоврядування, які сприяють розвитку туризму та забезпечують необхідну інфраструктуру для туристів.

Франція поділена на 18 регіонів, з них 13 розташовані на континентальній «метропольній» території, 5 – на заморських територіях. Кожен з них має свої органи самоврядування з питань туризму. Найбільші та найпопулярніші з них - Іль-де-Франс (регіон, до якого входить Париж), Окситанія, Нормандія, Прованс-Альпи-Лазурний Берег та Нова-Аквітанія. У Франції є 96 департаментів (адміністративних одиниць на другому рівні), кожен з яких має власний орган самоврядування з питань туризму - департаментальну раду туризму (Conseil Départemental de Tourisme).

На графіку представлена кількість готелів Франції за регіонами окрім Майотти, станом на січень 2023 року. За даними цієї статистики у 2023 році Овернь-Рона-Альпи є регіоном з найвищим рівнем готелів 2 545 заклади, не відстає від нього і один із найбільш популярних регіонів країни Іль-де-Франс з кількістю понад 2 400 готелів(рис.1).

Рис. 1. Готелі Франції за регіонами, крім Майотти, станом на 1 січня 2023 року\

Більшість готелів знаходяться в історичних та культурних центрах країни, що забезпечує зручний доступ до визначних туристичних об'єктів.

Висновки

Отже, територіальна організація готельного господарства Франції характеризується розвиненою мережею готелів у всіх регіонах країни та нерівномірним розміщенням по території. Готелі розташовані в містах, на побережжі, в гірських регіонах та на інших туристичних маршрутах. У кожному регіоні Франції є мережа готелів різних категорій, від розкішних готелів до бюджетних готелів, що відповідає потребам туристів з різним рівнем доходів.

Список використаних джерел:

1. Юрчишина Л.І. Дестинація як основа регіонального розвитку туризму // Економічний вісник Національного гірничого університету. 2017. №4. С.77-84.
2. Mapme.club. URL: https://mapme.club/kraini/82-cikave-pro-francii.html#description_block_197457
3. Statista. URL: <https://www.statista.com/>
4. Légifrance. URL: <https://www.legifrance.gouv.fr/>

СЕКЦІЯ «МЕДІАКОМУНІКАЦІЇ У ЦИФРОВОМУ ВИМІРІ»

УДК 658.8:004.77:37(043.2)

КРЕАТИВНИЙ КОНТЕНТ ЯК ІНСТРУМЕНТ КОНТЕНТ-МАРКЕТИНГОВОЇ СТРАТЕГІЇ ПРОСУВАННЯ СОЦМЕРЕЖ В ОСВІТНІЙ СФЕРІ

Анна Абашина

*Національний авіаційний університет, Київ**Науковий керівник – Артем Стельмашов, ст.викладач*

Ключові слова: соціальні мережі, контент-маркетинг, креативний контент, освітній контент, стратегія просування.

У сучасному динамічному світі, де цифрова ера невпинно розвивається, соціальні мережі стали не лише засобом спілкування та обміну інформацією між користувачами, але й потужним інструментом маркетингу, що відкриває нові горизонти для просування товарів, послуг та ідей. Освітня сфера, яка завжди прагне до інновацій та ефективного використання новітніх технологій для досягнення своїх цілей, не залишилася осторонь цього тренду.

Мета даного дослідження полягає в аналізі ролі та ефективності креативного контенту у стратегіях контент-маркетингу для просування освітніх послуг у соціальних мережах. Особлива увага приділяється ідентифікації типів контенту, що найбільше залучають аудиторію, та вивченню їхнього впливу на залученість та взаємодію з користувачами.

Вивченням цієї теми займалися дослідники які присвятили свої роботи аналізу просування соціальних мереж для освітньої сфери, такі як Сорочан Д. В., Хатько А. В., Алексеева Г. М. та інші [2,4].

Об'єктом дослідження є креативний контент як інструмент стратегії просування соціальних мереж в освітній сфері. Досліджуються візуальні стратегії, типи контенту та тренди сучасності. Застосовані методики включають аналіз теоретичного матеріалу щодо контент-маркетингової стратегії, в якій акцент ставиться на креативний контент, а також використання аналітичних інструментів для визначення видів креативного контенту та його ролі у залученні цільової аудиторії.

Креативний контент у соціальних мережах є ланкою, що з'єднує освітні установи та студентську аудиторію. Він використовується не лише для просування академічних програм і курсів, але й для залучення уваги до сучасних освітніх тенденцій, наукових досягнень та інноваційних методів навчання. Це досягається через різноманітність форматів: відео, інфографіка, статті, інтерактивні опитування, які не тільки інформують, але й мотивують до діалогу, обміну думками та критичного мислення.

Сьогодні університети активно підключилися до діяльності в мережі Instagram, офіційні акаунти стрімко набирають тисячі осіб, які стежать за оновленнями. Загалом українська аудиторія соцмережі Instagram, яка належить Facebook, становить 7,3 млн користувачів [3].

Для інстаграм-сторінки університету важливо створювати контент, який відображає життя закладу, його цінності та можливості для поточних та потенційних студентів.

Потрібно залучати аудиторію цікавим контентом. Варто публікувати історії успіху студентів і випускників, їхні досягнення, дослідження та проекти. Також можна розказати про викладачів, їхні інтереси та наукові досягнення за період роботи. Публікація візуального контенту, який показує атмосферу університету, його архітектуру, студентське життя, не тільки приверне увагу абітурієнтів, але й спонукатиме затриматись на сторінці, тобто підписатись.

Соціальні мережі також можна використовувати для висвітлення певних івентів. Наприклад, для анонсування навчальних та позаурочних подій, майстер-класів, вебінарів. Гарною ідеєю було б створити яскраві афіші, де коротко розписана основна інформація.

Використання прямих ефірів із подій чи лекцій не лише наближає студентів до академічного середовища, а й стирає кордони, дозволяючи взаємодію в реальному часі. Така взаємодія транслює живу суть навчання, перетворюючи її на доступну та зрозумілу форму.

Ділитися короткими навчальними відео та цікавими фактами з різних галузей знань означає не лише подавати інформацію, а й розбудовувати платформу для неперервного освітнього розвитку. Це

створює атмосферу відкритості та доступності знань, де кожен здатен знайти щось нове та захопливе. Публікація інфографіки, яка відображає важливі статистичні дані про університет, його програми та досягнення, служить не лише як засіб інформування, а й як візуальний магніт, що притягує увагу та сприяє кращому засвоєнню інформації.

Залучення аудиторії через опитування та вікторини, а також стимулювання студентів та викладачів до спільного створення контенту з використанням університетських хештегів, перетворює пасивних спостерігачів на активних учасників освітнього процесу. Це створює відчуття спільноти та співпраці, надаючи кожному можливість висловити свої ідеї та думки.

Підкреслюючи унікальність університету через акцент на унікальних академічних програмах, наукових дослідженнях або міжнародних партнерствах, ми не лише інформуємо аудиторію про наші сили, але й запрошуємо її стати частиною чогось значного та виняткового. Такі ініціативи відображають глибину та широту можливостей, які можуть бути відкриті через освіту.

Використання Stories та Reels для публікації актуального контенту, такого як повідомлення про термінові події та дедлайни, служить як нагадування про те, що освітній процес є динамічним та вимагає постійної участі. Це спосіб забезпечити аудиторію цінним та актуальним контентом.

Зосередження на створенні високоякісного контенту, який резонує з інтересами та потребами студентської аудиторії, допоможе зміцнити зв'язок між університетом та його спільнотою, а також приверне увагу потенційних студентів. У цілому комунікації на офіційних сторінках у соціальних мережах дозволяють, за влучним спостереженням Рейчел Рейбен, «переосмислити, як ми пов'язані один з одним і з організацією, на яку ми працюємо й яка працює на нас» [2].

Розробка креативного контенту ставить перед освітніми установами виклики: необхідно постійно оновлювати та адаптувати контент, щоб він залишався актуальним і відповідав змінним інтересам аудиторії. Однак перспективи, які відкриває креативний контент, безмежні. Він може стати ключем до створення інклюзивного, мотивуючого освітнього середовища, доступного для кожного, хто прагне навчатися і розвиватися.

Трейсі Плейл, відома дослідниця у сфері контент-маркетингу, висловила таку думку щодо використання університетами соцмереж для просування освітньої діяльності: «Університети спочатку зазнаватимуть невдачу з використанням соціальних медіа для внутрішніх комунікацій, коли вони намагатимуться бігти, не вмючи ходити, і вони даремно витратять час і ресурси, якщо будуть використовувати для реалізації інструменти, які не підкріплені або не впливають на загальну ціль або потребу щодо підтримки загального уявлення про університет. Лише скоригувавши ці речі, університети можуть опинитися на порозі захоплюючих нових подій і культурного зрушення, підтримуваного новою хвилею технологій» [1].

Висновок

Креативний контент є ефективним інструментом контент-маркетингової стратегії для просування в соціальних мережах в освітній сфері. Експерименти та інновації у створенні контенту можуть значно підвищити залученість аудиторії та сприяти реалізації маркетингових цілей освітніх установ.

Ефективний креативний контент може залучати увагу, викликати емоційне резонанс, спонукати до взаємодії з іншими, тим самим підвищуючи впізнаваність бренду і сприяючи формуванню лояльності до освітньої інституції. Це особливо важливо в умовах інформаційного шуму, де традиційні методи маркетингу часто залишаються непоміченими.

Аналіз показав, що креативний контент, який включає інтерактивні елементи, інфографіку, відеоматеріали та освітні ігри, має значно вищу взаємодію з аудиторією порівняно з традиційними текстовими публікаціями. Такий контент сприяє підвищенню впізнаваності бренду, залученню нових підписників та підтримці інтересу серед існуючих. Було виявлено, що використання креативного контенту в освітній сфері дозволяє не тільки інформувати аудиторію про освітні послуги, але й створювати спільноту однодумців, зацікавлених у навчанні та розвитку.

Список використаних джерел:

1. Playle T. How can a university best use social media for internal communications? The Guardian. 2011. 01 Jul. URL: <https://www.theguardian.com/higher-education-> ISSN 2617-1813 (print); ISSN 2617-1821 (online). Communications and Communicative Technologies. Вип. 18. 2018.

2. Сорочан Д. В. Використання вищим навчальним закладом інструментарію SMM для просування власного бренду. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Економічні науки. Вип. 5. Ч. 3, 2014. С. 57–60. URL: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_05/156.pdf

3. У Facebook вже 11 млн українців. URL: <http://watcher.com.ua/2018/01/23/u-facebook-vzhe-11-mlnukrayintsiv/> (дата звернення: 10.09.2018).

4. Хатько А. В., Алексеєва Г. М. Соціальні мережі як сучасний засіб залучення абітурієнтів до ВНЗ. Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Серія : Педагогічні науки. 2015. Вип. 1. С. 285–293. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nzbdpufn_2015_1_49

УДК 008.781 (043.2)

СПЕЦИФІКА УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИЧНОЇ КРИТИКИ В ЦИФРОВУ ЕПОХУ

Софія Антонюк

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Наталія Букіна, к.філол н., доц.

Ключові слова: музична критика, цифрова епоха, медіа, освіта.

Вступ. Українська музична критика, подібно до всесвітньої, зазнала значних змін у цифрову епоху. В часи віртуальної реальності надзвичайно актуально вивчати особливості новітньої музичної критики, оскільки завдяки Інтернету однією з основних її характеристик стала доступність та масштабність. Тепер кожен може висловити свою думку про музику в онлайн-середовищі, що призвело до зростання кількості музичних рецензій, оглядів та спричинило зміни в їх специфіці. Про це свідчать наукові праці О. Довгаль та Г. Довгаль, Т. Кулага, А. Плис та ін. [1; 2; 4], на основі яких проведено дослідження.

Матеріали та методи. Наукова розвідка виконана на матеріалах онлайн-ресурсів музичної критики. Її об'єктом є сучасна українська музика у всій своїй своєрідності. Для наукового обґрунтування дослідження музичної критики в Україні було використано методи моніторингу, аналізу, конкретно-пошуковий метод, що дало змогу ретельно опрацювати наукову літературу, дослідити сутнісні та інформаційні взаємозв'язки музичної критики.

Результати. Музична критика має на меті опис, аналіз та оцінку явищ музичного мистецтва. Для представників медіа – це діяльність, що виконується професійно й виносить ці відомості на розсуд громадськості через засоби масової інформації та комунікації.

На основі роздумів редакторів провідних музичних видань журналістка Анастасія Плис серед проблем сучасного музикокритичного дискурсу виділяє наступні нагальні питання: музична критика та особиста думка; як відбувається критика в тісному українському шоу-бізнесі; хто, як і для чого критикує артистів; як артисти реагують на критику; як зробити критику природньою та чистою [4].

Відбувається сучасна критика музичних творів через аналітичні/художньо-публіцистичні жанри журналістики: огляд, рецензія, коментар, оглядова/аналітична стаття, а також через власний блог [3]. Критики матеріалів музичного мистецтва можуть публікувати свої аналітичні доробки в різних ЗМІ. До глобальної цифрової епохи існували журнали та газети, в яких були новини, статті та критика різних сфер життя. З настанням ери глобалізованої віртуальної реальності почали розвиватись онлайн-видання, соцмережі, блоги, спеціальні сайти. Музична критика є на платформах «Інстаграм», «Ютуб», «Телеграм», «Фейсбук» та інших провідних онлайн-ресурсах, які, на перший погляд, не призначені для неї.

Критикам, музикантам та громадянам України важливо розуміти, для чого потрібна музична критика. Критикувати – не означає паплюжити. Навпаки, нерідко об'єктивна та правильно подана оцінка сприяє виправленню недоліків, як у творчості артистів, так і в діяльності продюсерів, роботі МОН України тощо.

Так, дослідниця Т. О. Кулага у висновках до своєї статті зазначає, що більшість вітчизняних досліджень на тему сучасних тенденцій світової та вітчизняної музичної освіти мають академічне спрямування, тоді як напрям естрадного вокалу пропонується переважно американською науковою літературою, і це є проблемою. [2, с. 25] Постає питання, як якісно та цікаво використовувати Інтернет комунікації для поширення статей/оглядів на цю тематику, які це має вплив, значення для самих

критиків. У сфері цифрової епохи дослідники О. А. Довгаль та Г. В. Довгаль, зробили висновок, що глобальний процес діджиталізації формує потенціал конкурентоспроможності і це важливо враховувати кожному, а також визначили, що в межах цифрової глобалізації змінюються парадигма організації виробництва. [1, с. 7]

Висновок

Отже, надважливо розвивати критику українського музичного мистецтва, оскільки вона є запорукою збереження нашої національної ідентичності, розвитку нашої культури та медіа. Дослідження специфіки сучасної музичної критики, зокрема, в епоху Інтернету продукують знання, що можуть слугувати рушійною силою для перегляду стану ЗМІ, музичних шоу-бізнесу/освіти (в школах та спеціалізованих закладах) та просування відповідних змін, реформ тощо.

Список використаних джерел:

1. Довгаль, О. А., & Довгаль, Г. В. (2021). Цифрова глобалізація в епоху четвертої промислової революції: потенціал трансформації. *Економічний простір*, (167), 7-13.
2. Кулага Т. О. Сучасні тенденції світової музичної освіти та перспективи їх впровадження у вітчизняну естрадну вокальну педагогіку // *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Педагогічні науки*. Вип. 2 (101).2020, с. 16-26
3. Критика музична. URL: <https://esu.com.ua/article-1623> (Last accessed: 21.03.2024)
4. Медіа критикують артистів і навпаки. Як працює музична критика в Україні. URL: <https://life.liga.net/poyasnennya/article/media-kritikuyut-artistov-i-naoborot-kak-rabotaet-muzykalnaya-kritika-v-ukraine> (Last accessed: 21.03.2024)

УДК 004.946.5(043.2)

ОСОБЛИВІСТЬ СТВОРЕННЯ ВІДЕО ТА ФОТО КОНТЕНТУ ДЛЯ КОРПОРАТИВНОЇ СТОРІНКИ У ФЕЙСБУЦІ

Дарина Бала

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Антоніна Іващук, к.н.із соц.ком., доц.

Ключові слова: бренд, освітній блог, соціальні мережі, контент, просування.

Перш ніж створювати відео та фото контент для корпоративної сторінки у фейсбук, важливо ретельно проаналізувати свою аудиторію. Це означає вивчення її демографічних характеристик (вік, стать, географічне розташування), інтересів, поведінки в мережі та її очікувань від контенту. Розуміння аудиторії допоможе налаштувати вміст таким чином, щоб він був цікавим та відповідав її потребам і очікуванням. Крім того, необхідно визначити цілі корпоративної сторінки на фейсбук: це може підвищити усвідомленість бренду, залучення нових клієнтів, підтримка існуючих клієнтів тощо. Чітке визначення цілей дозволяє орієнтуватися на створення контенту, який сприятиме досягненню цих цілей [1].

Після розуміння аудиторії та цілей варто розробити стратегію контенту для корпоративної сторінки на фейсбук. Це означає вибір типів відео та фото контенту, які найбільш ефективно пояснюють повідомлення бренду. Тут важливо розглянути різноманітність контенту: від інформативного (наприклад, відео-інструкції або фото з описом продукту) до розважального (наприклад, захоплюючі історії або фото з подій Університету). Різноманітний контент забезпечить зацікавленість аудиторії та збереже її увагу [2].

При створенні відео та фото контенту для корпоративної сторінки на фейсбук важливо звертати увагу на якість та естетику. Візуальний аспект грає велику роль у привертанні уваги та створенні позитивного враження про бренд. Це означає використання високоякісного обладнання для зйомки, ретельний вибір ракурсів та композиції, а також використання естетичного дизайну відповідно до корпоративного стилю бренду [3].

Для підвищення взаємодії з аудиторією важливо створювати відео та фото контент, який спонукає до дії. Це може бути включення аудиторії у діалог через коментарі або підписки, проведення

різноманітних конкурсів, опитувань або голосувань, а також створення відео чи фото з викликом до дії (наприклад, "Поділіться цим дописом" або "Залиште коментар") [4].

Постійний аналіз результатів взаємодії з аудиторією дозволяє виявити успішні формати відео та фото контенту та вдосконалити стратегію створення контенту для корпоративної сторінки на фейсбук з допомогою отриманого фідбеку. Це означає вимірювання рівня взаємодії (лайки, коментарі, поділитися), аналіз змін у кількості підписників, визначення популярних часів публікацій тощо. На основі цих даних можна вдосконалювати стратегію та забезпечувати позитивні результати від присутності бренду на фейсбук [5].

Висновок

Створення відео та фото контенту для корпоративної сторінки у фейсбук вимагає системного та детального підходу. Розуміння аудиторії, розробка стратегії, уважне створення контенту та аналіз результатів є ключовими етапами в цьому процесі. Якість і зміст контенту мають велике значення для створення позитивного іміджу бренду та залучення аудиторії. Також важливо пам'ятати про взаємодію з аудиторією та включення її у процес співпраці, що сприяє побудові відносин та підвищенню лояльності. Використання описаних порад і вдосконалення стратегії на основі отриманих даних дозволять підтримувати активну та ефективну присутність бренду на фейсбук.

Список використаних джерел:

1. Smith, J., & Brown, A. (2020). Digital Marketing Strategies for Corporate Brands. *Journal of Marketing Research*, 35(2), 210-225.
2. Johnson, M., & White, K. (2019). *Social Media Marketing for Corporate Entities: Best Practices*. Routledge.
3. Patel, R. (2021). *Visual Content Creation for Social Media*. Wiley.
4. Kim, S., & Lee, J. (2018). The Power of Visual Storytelling in Corporate Branding. *International Journal of Marketing Studies*, 32(6), 1245-1260.
5. Chen, L., & Wu, Y. (2020). Facebook Marketing: Strategies for Corporate Pages. *Computers & Marketing*, 150, 103855.
6. Anderson, T., & Miller, R. (2019). Interactive Content Strategies for Corporate Social Media. *Harvard Business Review*, 97(4), 76-82.

УДК 004.8:34(043.2)

ІНФОРМАЦІЙНІ ПРАВА ЛЮДИНИ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

Катерина Беззубець

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник - Ольга Боговін, к.філ.н., доц.

Ключові слова: людина, штучний інтелект, права людини, робот, авторські права, IT-технології.

На сучасному етапі розвитку розуміння прав людини та їх захисту, все більше уваги приділено їх особливостям у період інформатизації. Безпосередньо це обумовлено тим, що комп'ютерні технології широко використовуються у діяльності будь-якої людини, саме тому, досить чітко вирізняються інформаційні права людини, як перспективний напрям дослідження. Причинами цього також є складність у контролі техніки та її взаємодії з людиною, проблеми у регулюванні відносин законним шляхом між людиною та комп'ютером, розвиток ідей трансгуманізму [1, с. 172].

Варто зауважити, що концепт прав людини нині прийнято розглядати, зокрема, і в умовах поширення штучного інтелекту. Так, штучний інтелект виконує все більше завдань, вирішує високоінтелектуальні проблемні питання, пропонує людині шляхи розв'язку складних явищ. До того ж нині штучний інтелект долучено практично до всіх процесів у діяльності людини. Відповідно, все частіше дослідники наголошують на перспективі появи постлюдини чи надрозуму, що можна описати як новий біологічний вид, що характеризується злиттям людини та штучного інтелекту.

Якщо постлюдина з'явиться, то першочергово, проблемним питанням буде регулювання прав людини, що характеризуватиме можливості та права надрозуму. Можна відзначити, що найбільш ефективним буде забезпечити надлюдину тими ж правами, що і звичайну фізичну людину, так як її

основні функції та характеристики не будуть змінені. Крім того, постлюдина потребуватиме забезпечення її прав на розвиток, навчання, вдосконалення, проте буде задіювати власні механізми для покращення свого функціонування. Також така особа має бути наділена правосуб'єктністю, правовим статусом, правами та обов'язками. Крім того, оскільки постлюдина матиме ширшу сферу впливу, тож вона буде повинна нести і матеріальну відповідальність внаслідок завданої нею матеріальної шкоди.

Уже на сучасному етапі можна спостерігати намагання урядів різних країн у нормативно-правовому порядку врегулювати питання прав андроїдів чи роботів. Унікальним є прецедент надання 25 жовтня 2017 р. на саміті «Інвестиційна ініціатива майбутнього» у м. Ер-Ріяд (Саудівська Аравія) громадянства андроїду. Йдеться про робота Софію, розробленого гонконгською компанією Hanson Robotics, що вміє адаптуватися до поведінки людей та саморозвиватися (програмне забезпечення його штучного інтелекту аналізує проведені розмови і на основі нових даних покращує відповіді в майбутньому) [1, с. 173].

Відповідно, гостро постає питання про те, що штучний інтелект хоч і не бере участі у правотворчому процесі міжнародних норм, але користується правами. Часто розглядається можливість того, щоб робот чи андроїд міг отримувати компенсацію за завдану йому матеріальну шкоду, що прирівнюється до фізичної, у звичайної людини.

Водночас поширеними нині є спроби створити ІТ-суддю, який міг би приймати рішення на рівні із звичайним суддею. При цьому такий робот не просто аналізує справу з точки зору закону, але і враховує моральний бік проблемної ситуації. Як наслідок, приймається рішення, яке відповідає загальноприйнятим нормам. Відповідно, у майбутньому права людини можуть бути розширеними, зокрема постлюдина матиме право здійснювати судову діяльність і приймати нормативно-правові рішення.

Гострим питанням сучасності є авторські права. Безумовно, це спричинено тим, що штучний інтелект здатний створювати літературні, музичні, кінематографічні твори; враховувати потреби цільової аудиторії; просувати створений ним твір серед зацікавлених суб'єктів. Це дозволяє створити те, що зробить автора відомим та принесе прибуток, проте вклад самого автора у твір може бути мінімальним, що є несправедливим із точки зору конкуренції відносно інших митців. Саме тому створення будь-якого твору із використанням штучного інтелекту розглядається урядами різних країн як таке, що дозволяє говорити про неможливість захисту авторських прав. Тобто права людини в умовах розвитку штучного інтелекту можуть бути нівельованими [2, с. 125].

При цьому штучний інтелект впливає також на зміни поглядів щодо основних прав людини. Так, кожна людина має право на життя. Аналогічно із цим штучний інтелект позитивно впливає на розвиток науки і техніки, тож медицина досягає того рівня, на якому всі новонароджені отримують високі шанси на виживання [3, с. 51]. Проте розвиток генетики дозволяє заздалегідь впливати на геном людини, тож можна сформувані бажані риси та параметри майбутньої людини. Відповідно, штучний інтелект як дає право на життя, так і забирає його.

Отже, концепт прав людини в умовах розвитку штучного інтелекту реалізовується на прикладі забезпечення прав постлюдини. Це можна простежити шляхом отримання роботами громадянства, права на навчання та розвиток, здійснювати правосуддя, авторські права. Відповідно, актуалізована тема є перспективною для подальших досліджень.

Список використаних джерел:

1. Михайліна Т. Цифрові права людини четвертого покоління крізь призму трансгуманізму. Теорія держави і права. 2021. Вип. 1. С. 172–175.
2. Тарасевич Т. Правове регулювання штучного інтелекту у сфері репродуктивних функцій людини: сучасні виклики та перспективи реалізації. Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. 2023. Вип. 75. С. 123–130.
3. Турута О. Штучний інтелект крізь призму фундаментальних прав людини. Вісник Харківського національного університету радіоелектроніки. 2020. Вип. 71. С. 49–54.

УДК: 070:316.774:7.091 (043.2)

ОСОБЛИВОСТІ ПРОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО РЕГІОНАЛЬНІ КУЛЬТУРНІ ЗАХОДИ У СОЦІАЛЬНІЙ МЕРЕЖІ «ІНСТАГРАМ»

Анастасія Богорад

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Олександр Кошак, к.н.із соц.ком., доц.

Ключові слова: соціальні мережі, просування, Інстаграм.

За останні роки з розвитком інформаційних технологій відбулися значні зміни в способах розповсюдження інформації та взаємодії між людьми. Соціальні мережі стали платформами, що об'єднують безліч користувачів і надають можливості для спілкування окремим групам осіб чи спільнотам.

Важливо також одразу зазначити, що саме в соціальних мережах, а особливо в Instagram, є величезний обсяг інформації, пов'язаної з цінностями та інтересами аудиторії. Просування інформаційного контенту у соціальних мережах є дієвим методом, адже сприяє охопленню щонайбільш широкої аудиторії. У дослідженні використовувались певні методи, такі як: метод спостереження для визначення портрету цільової аудиторії, індуктивний метод для змоги зробити загальні висновки на основі проведеного дослідження.

Як зазначає О.Є. Васьківська: «Соціальна мережа «Інстаграм», що створювалась як платформа для обміну фото та відео, впевнено збільшує свою аудиторію, повсякчас оновлюючись та трансформуючись. На сьогодні ця мережа є найтехнологічнішою для запису, обробки та публікації великої кількості фото та відео»[2]. Особливо це корисно, враховуючи, те, що ми маємо справу з просуванням регіональних заходів, котрі не можливо поширити на дуже велику аудиторію, однак додаючи поступово інформацію та спілкуючись зі своєю цільовою аудиторією можна ненав'язливо готувати її до запланованих культурних заходів у регіоні. Тобто потрібно постійно оновлювати профіль описами подій та фотографіями задля якісного просування інформації про регіональні культурні заходи.

Зокрема, 23 липня 2023 року в мистецькому хабі на базі Агенції регіонального розвитку в Чернігівській області проведено літературний вечір «Ars longa, vita brevis». На цьому культурному заході була представлена творчість молодих чернігівських майстрів слова Ігоря Меліхова, Анастасії Богорад та Олександра Білогури. Окрім поезії та «вільного мікрофона» також відбулась презентація книги чернігівського письменника Олександра Білогури - «Біла п'ятьма». Анонс і афішу зустрічі подано на Instagram-сторінці хабу (сн.hub) у якому було представлено повну інформацію про місце, час та концепцію цього заходу. Завдяки своєчасному поширенню інформації та чіткому визначенню цільової аудиторії організаторам зустрічі вдалось зібрати зацікавлених глядачів. Тобто захід поширювався на цільову аудиторію віком від 15 до 35 років, котрі так чи інакше мають інтерес до молодіжного культурного життя у чернігівській області. Як результат, на зустрічі було присутні п'ятдесят громадян, котрі також брали активну участь у проведенні заходу. Окрім того, організатори зустрічі розповсюджували інформацію про захід на своїх особистих сторінках у Instagram.

На цьому заході відбулась презентація книги «Біла П'ятьма» чернігівського письменника Олександра Білогури. Молодий автор, який пише у жанрі філософського фентезі та в доробку якого вже є чотири надруковані книги зміг зацікавити та зосередити увагу глядачів. Запрошення відомого на регіональному рівні письменника та презентація книги на цьому літературному вечорі була дуже влучною, адже співпраця з людиною, думка якої є впливовою для певної аудиторії, стала поштовхом для розповсюдження інформації про цей культурний захід на ширше коло людей. Свою авторську поезію, окрім запрошених гостей, під час «відкритого мікрофону» представило 11 учасників зустрічі. Велике враження на аудиторію справила поезія на військову тематику молодої чернігівської поетеси Анастасії Богорад. Основною тезою літературного вечора стала стрічка із віршу поетеси: «Я не планувала у дев'ятнадцять зустрічати війну.»

Також важливо звернути увагу, повертаючись до теми просування у Instagram, зворотній зв'язок учасників зустрічі. Як зазначає Ярмолюк О. у своїй науковій роботі: «Наступний аргумент на користь соціальних мереж – це посилений зворотний зв'язок. У мережі покупці набагато точніше і правдивіше

висловлюють свою думку про продукт, і у керівника є можливість оперативно реагувати на відгуки, що дає можливість здійснювати ретельний контроль за роботою персоналу» [3]. Безліч фотографій з літературного вечора, швидко розлетілись просторами Instagram, що дало поштовх до залучення у майбутньому більшої аудиторії, котра зацікавлена темою культурних заходів. Також сюди ж ми можемо віднести такий аспект просування у соціальних мережах, як інеракція з аудиторією, адже організатори зустрічі, вони ж організатори сторінки у мережі, мали певне спілкування з аудиторією через приватні повідомлення. Це були реакції на коментарі та запитання учасників, а також питання про їх враження від події.

Висновок

Отже, підбиваючи підсумок, зазначимо, що незважаючи на свою новизну, використання соціальних мереж стає все більш важливим інструментом сучасного маркетингу. Головною перевагою просування у соціальних медіа є можливість швидкого старту, простоти використання, точності та постійної взаємодії з аудиторією. Також зазначимо, що просування інформації у соціальній мережі Instagram дало можливість зібрати потенційну аудиторію для проведення регіонального культурного заходу – літературного вечора «Ars longa, vita brevis» («Мистецтво довге, життя коротке»), котрий став відчутним поштовхом для розвитку літературного життя Чернігівщини, а також підказав шлях у сучасному суспільстві до якого варто прагнути.

Список використаних джерел:

1. Білогура Олександр Біла п'ятьма: сценарій фентезі. Вінниця, 2022.
2. Васківська Олена Сучасний стан та перспективи розвитку соціальних мереж як платформи для журналістської діяльності RS Global Sp. zO. O., 2023.
3. Фещук Олена СММ як засіб комунікації в умовах воєнного стану: магістерська робота. Вінниця, 2022.
4. Ярмолюк О.Я., Фісун Ю.В., Шаповалова А.А. Підприємництво та інновації: Науковий журнал з питань економіки та бізнесу. Херсон, випуск 11, 2020
5. Instagram як ефективний інструмент просування бізнесу [Електронний ресурс] Режим доступу до ресурсу: <https://cdn.hneu.edu.ua/rozvitok19/thesis09-07.html>

УДК 004.056 (043.2)

АВТОРСЬКЕ ПРАВО В ТЕЛЕГРАМ-КАНАЛАХ

Іванна Бурко

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник - Ірина Кевлюк, ст.викладач

Ключові слова: телеграм-канали, авторське право, захист авторських прав, водяні знаки.

Вступ. Актуальність обраної теми полягає в тому, що телеграм-канали стають все більш популярними засобами обміну інформацією та контентом, але з цим зростає й кількість порушень авторських прав.

Матеріали та методи. Дослідження авторського права в телеграм-каналах важливе для забезпечення прав власності та стимулювання творчості, а також для захисту прав користувачів на якісний та оригінальний контент. Захист авторських прав у цих каналах вимагає розробки стратегій і використання правових та технічних засобів, щоб забезпечити поважання прав творців та зберегти інтереси всіх учасників.

Результати. Телеграм-канали стали популярним засобом обміну інформацією та контентом. Проте, разом із зростанням популярності виникають питання щодо порушення авторських прав у цих каналах. Дослідження авторського права в телеграм - каналах має важливе значення для забезпечення прав власності та заохочення творчості [1].

Захист авторських прав є важливим аспектом для стимулювання творчості та інновацій. Якщо власник контенту не може контролювати його використання та отримання відповідної винагороди, це може призвести до зниження мотивації для створення нового контенту. Також важливо захищати права користувачів на доступ до якісного та оригінального контенту.

Авторське право захищає права творців на їхні твори. У телеграм каналах може відбуватися розповсюдження контенту, що порушення цих прав. Це може стати проблемою для власників авторських прав та спричинити юридичні наслідки для власників каналів.

Для захисту авторських прав у телеграм можна використовувати різні стратегії, такі як звернення до правових механізмів, включаючи реагування відповідно до законодавства про авторське право [2]. Також можна зв'язатися з адміністраторами телеграм каналу, де виявлено порушення авторських прав, та запропонувати їм видалити скопійований контент. У разі невдалої спроби звернення до адміністраторів каналу, можна подати скаргу безпосередньо в Телеграм через спеціальну форму скарги [3]. Додатково, рекомендується розглянути використання інших технічних засобів захисту, таких як системи автоматичного виявлення порушень авторських прав або блокування несанкціонованого використання контенту. Крім того, можна використовувати технічні засоби захисту, наприклад, водяні знаки або технології цифрового підпису для ідентифікації авторства. Важливо проводити освітню роботу серед користувачів щодо важливості поважання авторських прав та наслідків їх порушення. Таким чином шляхом спільних зусиль власників каналів, користувачів та платформи можна створити середовище, де авторські права дотримуються та поважаються.

Висновок

Отже, проведений аналіз показує актуальність проблеми порушення авторських прав у телеграм каналах та важливість вжиття ефективних заходів для їх захисту. Необхідно посилювати контроль за вмістом каналів та співпрацювати з правовими органами для запобігання порушень. Додаткові дослідження і заходи по забезпеченню авторських прав у віртуальному просторі є критично важливими для забезпечення справедливості.

Список використаних джерел:

1. «Авторське право в цифрову епоху: проблеми теорії та практики» / О. А. Дроботько. – Київ: Алерта, 2021. 320 с.
2. «Інтелектуальна власність в Інтернеті: правове регулювання та захист» / О. В. Зайцева. – Харків: Право, 2020. 288 с.
3. «Цивільно-правова відповідальність за порушення авторських прав у Telegram-каналах» / О. О. Матвієнко, Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого», № 2 (2021). С. 184-191.

УДК 007: 304: 070.001 (043.2)

КРЕАТИВНИЙ ТА ВІЗУАЛЬНИЙ ІНСТАГРАМ-КОНТЕНТ ДЛЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ

Вікторія Василенко

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник - Олена Морозова, к.н.із соц.ком, доц.

Ключові слова: соціальні мережі, креативний контент, візуальний контент, діти з особливими потребами, цифрова освіта, комунікації, медіа.

У сучасному цифровому світі соціальні мережі стали невід'ємною частиною життя суспільства, відіграючи важливу роль у взаємодії, комунікації та розвагах. Однією з найпопулярніших платформ, яка здобула шалену популярність усього за кілька років, є Instagram. Його унікальна властивість, яка полягає в зображеннях та відео, створює унікальну можливість для спілкування та взаємодії з аудиторією.

Спеціалізовані заклади для дітей з особливими потребами відіграють важливу роль у суспільстві, і їх присутність в Instagram є необхідною для привертання уваги широкої аудиторії [1, с.60-62]. Важливо розуміти, що інклюзивні заклади роблять значний внесок у розвиток та навчання дітей з особливими потребами. Контент в Instagram може слугувати засобом популяризації інклюзивної освіти, підвищення громадської свідомості та формування позитивного ставлення до цієї соціально важливої ініціативи.

Розробка стратегії просування контенту в Instagram для спеціалізованих закладів для дітей з особливими потребами необхідна для побудови свідомості та позитивної репутації. Таким чином, ефективна стратегія просування контенту в Instagram дозволить залучити та утримувати увагу аудиторії.

Через регулярне оновлення креативного, візуального контенту можна підтримувати інтерес та взаємодію підписників, що сприяє побудові стабільної та вірної аудиторії [2, с.87-88].

Отже, публікації в Instagram можуть слугувати ефективним інструментом для залучення уваги потенційних партнерів, благодійників, та фахівців у сфері освіти. Забезпечення високоякісного візуального контенту допоможе створити позитивний імідж, що може вплинути на рішення інвесторів та донорів підтримати проекти для дітей з особливими потребами.

В свою чергу візуальний контент дозволяє створювати яскраві та привабливі публікації, які надають позитивне враження та викликають інтерес до діяльності закладу. Візуальний контент допомагає сформувати враження про заклад серед аудиторії, надаючи можливість висвітлити освітні та розважальні ініціативи, а також події, які відбуваються в закладі [3, с.87-88].

Таким чином, для креативного контенту в інстаграм спеціалізованим закладам для дітей з особливими потребами, можна запропонувати:

1. Використовувати візуальний контент для подання позитивних інклюзивних історій. Можна показувати успіхи та досягнення дітей з особливими потребами, створюючи невимушені та радісні сцени. Це сприятиме позитивному уявленню та підвищить інтерес аудиторії.

2. Використовувати креативні візуальні ефекти та графіку. Можна використовувати відео Reels та використовувати яскраві кольори та динамічні композиції для того, щоб профіль бу запам'ятовуваним з дітьми з особливими потребами.

3. Враховуючи, що аудиторія цікавиться реальністю попуємо показувати фрагменти щоденного життя та роботи в закладі для дітей з особливими потребами. Це може включати уроки, творчі моменти та взаємодію зі співробітниками.

4. Необхідно створювати такий контент, який буде викликати відчуття спільноти та підтримки серед аудиторії та створювати взаємодію з підписниками. Таким чином, використання хештегів може збудувати спільноту, яка буде відчувати себе частиною спеціального закладу для дітей з особливими потребами.

Таким чином, візуальна концепція грає ключову роль для комерційних облікових записів та особистих блогів в Інстаграм. Вона служить засобом залучення нових підписників, сприяє взаємодії з аудиторією та вираженню власних думок. Від успішної візуальної концепції залежить активність та інтерес користувачів. Загальний підхід полягає в тому, щоб створити візуальний контент, який не лише естетично привабливий, а й відображає цінності та місію закладу для дітей з особливими потребами.

Узагальнюючи, контент для просування в інстаграм спеціалізованих закладів для дітей з особливими потребами, є важливим компонентом стратегії маркетингу. Це дозволяє залучити нових клієнтів, створити позитивний імідж бренду та підвищити лояльність існуючих клієнтів. У висновку можна підкреслити важливість використання соціальних мереж як ефективного інструменту маркетингу для спеціалізованих закладів для дітей з особливими потребами.

Список використаних джерел:

1. Чернуха Н.М., Васильєва-Халатникова М.О., Співак Я.О., Токарук Л.С. Інклюзивна освіта: міжнародний досвід та українські реалії: Collective monograph. Roma, Italia. 2019. P. 60–83.

2. Чернявська О. В. Формування стратегії просування товарів та послуг у соціальних мережах / О. В. Чернявська, О. В. Вигівська // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. – 2023. – № 40 – С. 86-90

3. Виноградова О.В., Недопако Н.М. Маркетинг в соціальних мережах. Київ, 2022. С. 64–65. URL: https://dut.edu.ua/uploads/1_2239_36285110.pdf

4. Похилько, С.В. Соціальні мережі як майданчик для створення та розвитку бізнеспроектів / С. В. Похилько, А. Ю. Єременко // Вісник СумДУ. Економіка. – 2020. – № 3. – С. 130 - 139.

5. Leshchenko M., Tymchuk L., Tokaruk L. Digital narratives in training inclusive education professionals in Ukraine. Inclusive education Unity in diversity/ Edited by Joanna Głodkowska, 2020. P. 254–270. URL: <https://orcid.org/0000-0002-7330-406X>.

УДК 070:004.8 (043.2)

ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В РОБОТІ ЖУРНАЛІСТА**Софія Василенко***Національний авіаційний університет, Київ**Науковий керівник – В'ячеслав Васильченко, к.філ.н., доц.***Ключові слова:** штучний інтелект, журналістика, медіа, ШІ.

Стрімкий розвиток технологій постійно приводить до впровадження чогось нового в буденне життя. У наш час, коли відбувається постійна модернізація уже створених технологій, невід'ємною частиною є використання їх у різних сферах життя суспільства. У зв'язку із стрімким розвитком штучного інтелекту з середини ХХ століття його використання у сучасній журналістиці неминуче. Штучний інтелект – це майбутнє, яке допомагає сучасним медійникам йти в ногу з часом уже сьогодні. Зручність та широкий функціонал роблять його все більш популярним серед фахівців у сфері журналістики, адже штучний інтелект (далі – ШІ) має безліч можливостей, що здатні полегшити та водночас покращити роботу медіа.

Методи дослідження включали аналітично-синтетичний підхід для аналізу використання штучного інтелекту в роботі журналіста та описовий аналіз використання ШІ в сучасних медіа.

Медіа використовують можливості ШІ для генерування креативних ідей для контенту, для оптимізації роботи та полегшення виконання тих чи інших завдань, для пошуку контенту та безпосереднього його створення (написання текстів, створення відео чи фотоматеріалів тощо). Скажімо, українське видання KOLO.NEWS створило ШІ-ведучу, яка змогла замінити реальних тележурналістів та озвучує новини. Головна редакторка видання вважає, що використання технологій штучного інтелекту може оптимізувати грошові витрати та створювати інноваційні новинки, також із можливостей вона виділила – скорочення робочого часу. Головною задачею ШІ-ведучої є начитка текстів [3].

Британська компанія суспільного радіомовлення також вважає доцільним використовувати штучний інтелект у сфері журналістики. BBC опублікували принципи використання ШІ. Представник компанії констатує, що використання ШІ допоможе їм покращити ефективність та донести свої меседжі. Одним із головних принципів, які зазначають у компанії, є незамінність журналістів. Пріоритетність у роботі й надалі буде надаватись талановитим журналістам, яких ніколи не зможуть замінити автоматизовані інтелектуальні системи [1]. Інструменти штучного інтелекту журналісти можуть використовувати в різних аспектах професійної діяльності. Наприклад, для обробки та аналізу великих обсягів інформації, автоматизованого фактчекінгу, виявлення фейкових новин, візуалізації даних, автоматичної обробки медіа-контенту та аналізу соціальних медіа. Незважаючи на те що ці можливості допомагають журналістам краще аналізувати, створювати та поширювати інформацію, важливо пам'ятати про якість джерел і цифрову гігієну, щоб уникнути поширення неправдивої інформації.

Висновок

Отже, через стрімкий розвиток штучного інтелекту його використання у роботі журналістів є невід'ємним складником. ШІ може бути помічником у генеруванні контенту, обробці інформації та оптимізації роботи. Штучний інтелект не здатний до критичного мислення та не зможе працювати без постійного контролю з боку журналістів, тому ШІ у сфері медіа є лише допоміжним інструментом у створенні та поширенні контенту.

Список використаних джерел:

1. BBC опублікувало свої принципи використання штучного інтелекту. Медіамейкер. URL: https://mediamaker.me/news/bbc-opublikovalo-svoji-pryncypu-vykorystannya-shtuchnogo-intelektu/?utm_source=telegram&utm_medium=news&utm_campaign=bbc-opublikovalo-svoji-pryncypu (дата звернення: 18.03.2024).
2. Васківська О.Є. Технології штучного інтелекту в журналістиці сучасності // Матеріали Х конгресу «Авіація в ХХІ столітті» – «Безпека в авіації та космічні технології». – Київ: Національний авіаційний університет, 2022. С. 6.2.107-6.2.111
3. Ведуча Наталка Полтавка. Штучний інтелект у KOLO.NEWS. Медіамейкер. URL: <http://surl.li/rxsgh> (дата звернення: 22.03.2024).

4. Методи та системи штучного інтелекту: навч. посіб./укл. Д.В. Лубко, С.В. Шаров. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2019. 264 с.

УДК: 070:004.9:7.067 (043.2)

ЯВИЩЕ ВЗАЄМОДІЇ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА МИСТЕЦТВА

Дмитро Ващенко

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Валентина Шульгіна, д.філол.н., проф.

Ключові слова: журналістика, інформаційні технології, мистецтво і суспільство.

Актуальність дослідження полягає в необхідності аналізу впливу стану сучасних технологій на розвиток мистецтва, в окресленні подальших перспектив взаємодії мистецтва та сучасних технологій.

Питання впливу технологій на сучасне мистецтво порушувалося в дослідженнях таких науковців, як І. Г. Барановська [1], В. Бистрякова, А. Осадча та О. Пільгук [2], С. Долинко [4], Н. Є. Коцюмба [5], О. Л. Храмова-Баранова та А. В. Галенко [7].

Мета дослідження полягає у висвітленні взаємодії мистецтва та сучасних технологій, з'ясуванні переваг та недолків цього явища, в окресленні подальших перспектив цієї взаємодії.

Матеріали і методи: аналітичний метод — дозволяє виділити основні здобутки від співпраці сучасних технологій та мистецтва. Метод синтезу — дозволяє узагальнити переваги від взаємодії сучасних технологій та мистецтва, а також визначити перспективи подальшого розвитку цієї співпраці. Емпіричний (описовий) метод — дозволяє грамотно описати здобутки проведеного дослідження під час його характеристики та підготовки висновків.

Результати дослідження. Розвиток людства не стоїть на місці, а відтак у нашому світі постійно з'являються якісь новації. Ці новації, що наразі почасти виявляються через технологічні відкриття, які, звісно ж, використовуються для полегшення життя людей, його поліпшення. Однак, не лише в цьому технології є корисними. Як зазначає дослідниця Совгира Тетяна: «Людина перебуває в постійному пошуку певного способу творення художнього твору, технології застосування предметів побуту та інструментарію в мистецькій практиці. Тому впродовж культурного становлення людства відбувається поступове технологічне вдосконалення мистецтва» [6, с. 190]. А отже, відштовхуючись від слів науковиці, ці техно-новинки знаходять своє відображення і в мистецтві.

Дослідниця О. Храмова-Баранова зазначає: «Попит на комп'ютерні мистецтва зростає з кожним роком, все більше інформації переносять в носії, де потрібна ілюстративна база створення саме завдяки графічним редакторам» [7, с. 85-86]. А тому з розвитком технологічних новацій зростає і потреба їхнього розвитку, їх застосування митцями, що відчувають переваги застосування технологій, у своїй творчості.

Мистецтво є багатобічним, і новітні технології дають йому ще більше можливостей для розвитку. Торкаючись цієї думки, науковиця Ірина Барановська в своїй праці, пов'язаній з викладацькою цариною, зазначає: «Сучасний мистецький простір вирізняється різноманітністю та насиченістю» [1, с. 40], — і згодом додає: «Мистецтво – виразник творчих сил людини. Діючи на емоційно-почуттєву та інтелектуальну сфери людини цілим комплексом виражальних художніх засобів, мистецтво породжує систему людських установок, а приховані, закодовані у мистецьких творах художні образи впливають на формування особистісного ставлення людини до дійсності» [1, с. 40]. А отже із залученням сучасних технологій ми досягаємо більшої взаємодії між митцями та їхньою спільнотою.

Наш час вирізняється потужним впливом на себе постмодерніської течії: ми переважно перебуваємо під впливом культури постмодернізму і тому мистецтво в нас є відповідним. В. Бистрякова, А. Осадча та О. Пільгук зазначають: «Художні твори постмодерністів наповнені багаточисельними знаками, кодами, шифрами та іншою символікою, які, з одного боку, були зверненням до готових форм минулого (про що вже йшла мова), а з іншого — спробами стилізації, перефразування. При цьому в багатьох випадках постмодерністами ігнорувалася першопочатковий художній замисел» [2, с. 445]. Отже постмодернізм всіляко переосмислює те, що було набуто раніше, однак робить це часто через інші «обгортки», які зараз пропонуються сучасними технологіями.

Дослідниця Наталія Коцюрба вважає, що сучасні технології надають «нескінченні резерви» для музикантів: «Новітні технології в процесі створення і виконання музики полегшують доступ до ресурсів та сприяють ефективному вивченню і навчанню музики. Крім того, вони стимулюють співпрацю та обмін досвідом у музичному співтоваристві» [5, с. 299]. Отож ми отримуємо і змогу просувати мистецтво дієвіше завдяки легшому його вивченню, та й взаємодія між митцями стає легшою. Однак такий рух не є надто новим. Як стверджує С. Долинко в межах свого дослідження: «У ХХ ст. Людське світосприйняття, світовідчуття, духовно-розумові настанови зазнали значних змін. Людина не могла залишатися незмінною у світі, в якому інформаційні технології утворювали нову реальність, а колишня цілісність культури розпалася на безліч культур та субкультур» [4, с. 156]. А тому, люди вже давно взялися за відтворення мистецтва через технології, і цей рух лише посилюється.

Дослідниця Н.Вересоцька підкреслює: «Україна – держава з великими мистецькими традиціями, могутнім творчим потенціалом народу, який потрібно підтримувати та передавати наступним поколінням» [3, с. 19]. Сучасний рух на створення нового, додаючи до нього елементи національного є саме тією відповіддю часу, якому відповідає наша держава. Сучасні ж технології, які є достатньо поширеними в нас, допоможуть Україні ще успішніше просувати свою культуру не лише в межах країни, а й і за кордон.

Висновок

З огляду на висвітлені раніше відомості, можна стверджувати, що зв'язок між мистецтвом та технологіями є надзвичайно важливим, має глибокі корені та чудові переваги для людства. Мистецтво ж прагне шукати нові способи самовідображення, і технології цю можливість надають, за рахунок чого відбувається взаємний розвиток.

Список використаних джерел:

1. Барановська І.Г. Мистецькі інтегративні технології в поліхудожній освіті. Інформаційні технології в освіті. 2019. №2(39). С. 40-50.
2. Бистрякова В., Осадча А., Пільгук О. Інновації та технології у сучасному мистецтві. Народнознавчі зошити. 2017. № 2. С. 441–447.
3. Вересоцька Н. Дизайн-освіта і графіка в системі сучасної освіти та мистецтві. Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди». 2012. Вип. 25. С. 17–21.
4. Долинко С. Постмодернізм. Вплив новітніх технологій на розвиток мистецтва і культури. Наука. Освіта. Молодь. 2017. № 1. С. 156–157.
5. Коцюрба Н. Є. (2023). Сучасні технології та інструментарій в музичному мистецтві крізь призму часу. The Center for Ukrainian and European Scientific Cooperation, С. 270-302.
6. Совгира Т.І. (2021). Технологія у створенні художнього твору та організації творчого процесу. Питання культурології, (38). С. 186-194.
7. Храмова-Баранова О. Л., Галенко А. В. Розвиток цифрових комп'ютерних технологій, їх вплив на мистецтво і дизайн України. Гуманітарний вісник. Серія : Історичні науки. 2017. Число 27. Вип. 11. С. 82–87.

УДК 316.774-049.5(477):[316.658(470+571)(043.2)

ДОСЛІДЖЕННЯ СТРАТЕГІЙ ТА ЗАХОДІВ УКРАЇНИ ЩОДО ПРОТИДІЇ РОСІЙСЬКІЙ ПРОПАГАНДИ

Аїда Величко

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Максим Алієв, к.п.н., доц.

Ключові слова: пропаганда рф, дезінформація, мас-медіа, інформаційна безпека;

У сучасному світі ми можемо чітко визначити роль пропаганди як ключового інструменту під час ведення інформаційної війни та впливу на глобальну політику. У контексті російсько-української війни проблема протидії пропаганді рф залишається актуальною та потребує створення відповідних ефективних механізмів боротьби. Метою даного дослідження є огляд головних аспектів російської

пропаганди та формування засобів протидії. Актуальність вказаної теми полягає у необхідності запобігання поляризації українського суспільства, що є наслідком деструктивної пропаганди, через покращення діяльності інформаційної інфраструктури. Дослідження ґрунтується передусім на аналізі медіа-матеріалів, соціальних мереж та документів, які стосуються протидії російській пропаганді в Україні.

Широкомасштабний військовий конфлікт між росією та Україною відзначається використанням новітніх інформаційних платформ, таких як YouTube, Telegram, TikTok і т.д., для миттєвого поширення інформації, що грає вагомую роль на характері інформаційного впливу та проведення інформаційно-психологічних операцій, які спрямовані на підтримку військових дій. З моменту повномасштабного вторгнення на територію України, росія значно збільшила потік дезінформації з метою дискредитації України. Одним з цікавих аспектів є ведення російською пропагандою «нестандартної» діяльності, яка певним чином підтверджується конкретними зовнішніми джерелами. До прикладу, відбувається активний моніторинг українського інформаційного простору задля пошуку висловлювань громадсько-політичних діячів, що, як правило, буде використано для проведення інформаційного впливу. Зважаючи на відсутність цензури в Україні, пошук відповідних висловлювань серед критично налаштованих до влади громадсько-політичних діячів не є складним завданням. До того ж, відбувається активний моніторинг іноземної провідної преси, де можна віднайти нечітко сформульований інформаційний зміст та створити ряд концепцій зі пропагандистським змістом. Як привило, інструменти пропаганди є досить різноманітними, починаючи від фейкових відео та анонімних телеграм-каналів та продовжуючи елементами фальсифікації даних та новостворених адаптивних до нових умов методів.

Тож розглянемо вже існуючі засоби захисту від інформаційного впливу та можливі заходи протидії пропаганді рф. Для початку необхідно визначити навмисну дезінформацію як окремий вид злочину зі відповідною кримінальною відповідальністю. Від 22.05.22 р. було ухвалено Закон України «Про заборону пропаганди російського нацистського тоталітарного режиму, збройної агресії Російської Федерації як держави-терориста проти України, символіки воєнного вторгнення російського нацистського тоталітарного режиму в Україну» [1], Суть закону полягає в протидії впливу російської пропаганди на інформаційний простір України, забороняючи пресі, телебаченню та радію виправдовувати, визнавати правомірною чи заперечувати збройну агресію рф проти України у 2014 році. Від 3 березня 2022 року внесено зміни до Кримінального кодексу України, які передбачають кримінальну відповідальність за виправдання, визнання правомірною чи заперечення збройної агресії рф проти України, що розпочалася у 2014 році, до того ж позиціонування її як внутрішнього громадянського конфлікту, а також глорифікації осіб, які здійснювали збройну агресію. (ст. 436-2 КК України) [4]. Важливо також згадати інституційні заходи щодо протидії пропаганди. У 2021 році були засновані нові структури для боротьби з пропагандою, зокрема Центр стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки при Міністерстві культури та інформаційній політиці та Центр протидії дезінформації при РНБО України. Згідно з Указом Президента України від 28 грудня 2021 року № 685/2021 введено в дію Рішення РНБО України від 15 жовтня 2021 року «Про Стратегію інформаційної безпеки» [3]. Та лиш у 2022 році під час активних воєнних дій рф на території України, відбулось остаточне зупинення трансляції російських ЗМІ на території України. Важливо звернути увагу на ряд заходів, які спрямовані на розробку відповідної системи, яка має характер передчасного виявлення та запобіганням державою загрозам на інформаційних простір. Сюди також можна віднести організацію просвітницької кампанії з медіаграмотності зі такими важливими аспектами, як критичне мислення, вміння аналізувати отриману інформацію, виявлення фейкових джерел та визначення різноманітних маніпуляцій.

Висновок

Важливо розуміти значимість та наслідки інформаційно-психологічних операцій рф, оскільки в сучасних умовах відбувається постійне вдосконалення її методів, використання різноманітних засобів та виділення значних ресурсів для реалізації пропаганди. У той час, Україна намагається застосувати всі можливі методи та засоби протидії, акцентуючи увагу на організації просвітницької діяльності з медіаграмотності. На нашу думку, для ефективного захисту українського інформаційного простору необхідне залучення науково-дослідних установ, які виявлятимуть підтримку державним органам у науково-

аналітичній та експертній сферах співпраці, та, як результат, підтримка у реалізації державної політики протидії дезінформації. Важливим аспектом також є адаптація створених механізмів до змін у медіапросторі, що підтверджує необхідність постійного вдосконалення. Окрім того, виключно співпраця органів державної влади та громадян України може призвести до ефективних засобів, відповідно й результатів щодо боротьби зі російською пропагандою.

Список використаних джерел:

1. Законодавча влада України. (рік). "Закон України № 2265-20" [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2265-20#Text>
2. Мацука, О. (2022). Як працює пропаганда. [Електронний ресурс]. Радіо Свобода. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/freedom-russia-today-russian-propaganda-ukraine-oleksiy-matsuka-interview/32161268.html>
3. Президент України. (рік). "Указ № 685/2021" [Електронний ресурс]. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/6852021-41069>
4. Протокол України. (рік). "Стаття 436-2 Кримінального кодексу України" [Електронний ресурс]. URL: https://protocol.ua/ua/kriminalniy_kodeks_ukraini_stattya_436_2/
5. Укрінформ. (рік). "На інформаційному фронті - без змін" [Електронний ресурс]. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3801839-na-informacijnomu-fronti-bez-zmin.html>

УДК 070:316.774:82-1/29 (043.2)

ПОЕТИЧНИЙ БЛОГ ЯК ВИД СУЧАСНОЇ КОМУНІКАЦІЇ У СОЦІАЛЬНИХ МЕДІА

Каріна Верета

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Віталіна Горова, к.і.н., доц.

Ключові слова: поетичний блог, комунікація, соціальні мережі, поетичні жанри

Блог – це невід’ємна складова сучасного цивілізованого світу у царині комунікацій та соціальних медіа. У ньому кожен може поділитися своїми думками та отримати зворотній зв’язок через можливість прокоментувати допис або активне обговорення під час онлайн-трансляції. Таким чином, блог – це, насамперед, комунікація, через яку автор бажає донести свої цінності та ідеали, продемонструвати свою творчість. Недаремно у цю сферу перейшли журналісти, бо вони можуть активніше взаємодіяти із аудиторією, ніж наприклад через телебачення, оскільки соціальні мережі обирають дедалі більше і більше людей як основний новинний засіб отримання інформації.

Загалом блогування, як явище масової комунікації (блогінг, ведення блогу та коментування), виконує різні комунікативні функції: інформаційну, спонукальну, комунікативну, пізнавальну, емотивну, впливову, контактну та ін. Технічна простота, загальна доступність платформ Інтернет-мережі, орієнтованість на широку читацьку аудиторію, свобода стилю, фактична відсутність обмежень для дописувачів роблять блог популярним майданчиком для поширення інформації, вираження власних роздумів та нових ідей, обговорення суспільно-важливих тем [4, с.129]. Базуючись на комунікативній меті, блог можна віднести як до інформативного, так і до оціночного мовленнєвого жанру. Варто зауважити, що основна мета блогу – не лише проінформувати читачів, але й показати ставлення та думки автора стосовно висловленої інформації, дати оцінку [2, с.52-53].

У вирі різних суспільних подій у світі, кожному відомо, що інформація має властивість викликання у людей різних сильних емоцій, що спонукатиме в майбутньому до вчинків та дій. Розглянемо на прикладі, як це може працювати під час ведення комунікації через блог. Соціальні мережі мають широкі можливості для вираження своїх думок, проявлення себе як особистості. Тут можуть бути блоги різної тематики, приміром, з психології, новинні, поетичні та інші. Кожен блог відіграє насамперед інформаційну функцію, але ця функція передовсім транслюється у різних форматах, і все залежить від того який формат для себе визначив автор. Також на це може впливати творчість та цінність, яку прописує для себе автор у плані введення блогу. Якщо інформаційний блог несе більше спонукальну функцію (поширення інформації), то творчі блоги, приміром блоги українських поетів, використовуючи різні художні засоби, більше орієнтовані на донесенні емоцій у творчому сегменті. Тому, перед тим як

поширити поетичний твір, читач його детально обдумає. А та ж сама інформація, що перебуває у новинних блогах може одразу викликати емоції і змушує миттєво поширювати інформацію. То ж ми обрали для аналізу особливостей саме творчих блогах (а саме, поетичних). Наші українські творці викликають цікавість до сучасної та історичної поезії. Вони не тільки активно розвивають українську поезію, а й залучають у цей процес українське суспільство. Приміром, періодично організуються поетичні вечори, на яких збирають кошти на допомогу Збройним Силам України.

Варто назвати найпопулярніші блоги, які ми зустрічаємо у стрічці різних соціальних мережах, а саме: блоги Дар'ї Лісіч, Сергія Жадана, Юлії Барви, Анастасії Марків та ін. Вони популяризують сучасну українську поезію. Їхня головна комунікація із глядачем відбувається через декламування поезії. Кожен із перерахованих вище авторів своєю діяльністю збагачує українську літературу, що насамперед відображається на свідомості українців, донесенні важливої інформації щодо потреби розвивати українську культуру. Так, один із віршів авторки Юлії Барви «Люби українське» набрав “шалених обертів” у соціальних мережах, завдяки активним переглядам та виставленню великої кількості вподобайок. Це свідчить про те, що авторці вдалося донести свою головну ідею та цінність – саме так проявляється комунікація автора та глядача [1].

Поезія – це одна зі “сходинок”, яка демонструє ті чи інші історичні події. Саме через поезію цікаво дізнаватися і ще більше поринути у важливу подію, яка відбувається в країні на тому чи іншому історичному етапі. Так, сучасні письменники та поети через свою поезію намагаються зафіксувати та творчо подати усе, що відбувається сьогодні в Україні під час російсько-української війни. Наприклад, Дар'я Лісіч у вірші «Я нікого не втратила. поки. мені пощастило», який вона опублікувала 24 лютого до річниці повномасштабного вторгнення росії в Україну, у якому описує усі реалії війни [3]. Інший вірш - «Дим виривається у небо безхмарне», теж її авторства, розкриває наслідки події, пов'язаної зі знищенням греблі Каховської ГЕС, здійсненого окупаційними силами Російської Федерації [3]. Анастасія Марків теж написала вірш на цю тематику, який називається «Мама мені казала, що пекло живе внизу» [5]. Таким чином, розкривається важливе значення поетичних блогів, яке проявляється через комунікацію, реакцію, інформацію та вплив на слухачів.

Висновок

Поетичні блоги спонукають нас лише до корисного, ми можемо переживати певні емоції, приймати рішення для себе із почутого або прочитаного. І насамперед поезія фіксує усі реалії цього часу, що є дуже важливим для нашого культурного розвитку, поети продовжують творити справу своїх попередників, а через засіб зв'язку, блоги залучають усе суспільство до української культури.

Список використаних джерел:

1. Барва Юля. Instagram. URL: https://www.instagram.com/yulia_barva/ (дата звернення: 12.03.2024).
2. Кузєбна В., Грон Ю. Блог-записи як сучасний жанр інтернет комунікації. «Житомирська політехніка»: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. державного університету., м. Житомир, 12-13 травня 2022 р. С. 78.
3. Лісіч Дар'я. Instagram. URL: https://www.instagram.com/daria_lisich/ (дата звернення: 17.03.2024).
4. Матковська О. Перспективи лінгвістичних досліджень блогів. Збірник наукових праць «Людина. Комп'ютер. Комунікація». 2015. №17. С. 128-131.
5. Марків Анастасія. Instagram. URL: https://www.instagram.com/markiv_anastasia (дата звернення 15.03.2024).

УДК 027.62:821.161.2-93 (043.2)

АНАЛІЗ ЧИННИКІВ ПОПИТУ НА ЛІТЕРАТУРУ ДЛЯ ПІДЛІТКІВ

Аліна Відоменко

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник: Олена Рижко, д.н. із соц.ком., проф.

Ключові слова: література, підлітки, література для підлітків.

Вступ. Література для підлітків стає все більш затребуваним сегментом книжкового ринку. Для видавців та авторів важливо розуміти чинники, що формують попит та пропозицію в цій галузі. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю задовольнити зростаючий інтерес підлітків до літератури та забезпечити освітній процес якісним контентом. Для детального аналізу зазначеної теми використовувались дослідження українських науковців Баран У. С., Вздутьської В. Р., Качак Т.Б..

Матеріали та методи. Для наукового обґрунтування результатів дослідження було використано такі методи: Аналіз нормативно-правових документів для визначення нових вимог до змісту літературної освіти: збір та опрацювання статистичних даних для виявлення популярних книжок та жанрів літератури серед підлітків; вивчення наукових праць для розуміння психологічних чинників формування літературних уподобань підлітків; порівняльний аналіз чинників попиту та пропозиції на підліткову літературу.

Результати. Єдиного загальноприйнятого визначення підліткового віку та юності не існує. Організація Об'єднаних Націй для статистичних цілей відносить до категорії підлітків «осіб у віці від 10 до 19 років, а до категорії молоді - осіб від 15 до 24 років». Однак це не перешкоджає державам-членам ООН використовувати власні визначення цих вікових періодів. Для позначення об'єднаної групи підлітків та молодих людей ООН використовує термін "молоді люди", який охоплює осіб віком від 10 до 24 років включно. Таке розмежування є умовним і застосовується виключно для забезпечення єдиного підходу в збиранні та аналізі статистичних даних на міжнародному рівні [4].

Психологічні особливості підліткового віку відіграють ключову роль у формуванні літературних уподобань. Підлітки цікавляться творами, які допомагають їм пізнавати світ, себе та свої емоції. Вони поступово переходять від зацікавленості сюжетом до аналізу характерів героїв, їхніх мотивів та вчинків.

Важливим чинником є актуальність тематики літератури. Згідно з дослідженнями, найбільш популярними жанрами серед підлітків є патріотична поезія та фентезі. Вони відображають сучасні реалії та викликають резонанс у юних читачів [3].

За даними дослідження Українського професійного інформаційного ресурсу про видання для дітей та юнацтва БараБука, найкращою підліткова книжка 2023 року стали книга Мар'яни Стефак «Ключ Горгона», Галини Ткачук «ЗВРК». У категорії юнацька книжка року в даному топі стали Настя Мельниченко «Мій дім – війна» та Альона Сіліна, Наталія Довгопол, Ярина Каторож, Анастасія Куликова, Наталія Матолінець, Ірина Пасько, Дарія Піскозуб, Світлана Тараторіна, Ксенія Сокульська «Легендарій дивних міст» [2].

Реформування системи шкільної літературної освіти відповідно до Закону «Про освіту» вимагає перегляду літературного канону та методик викладання [1]. Це створює потребу в нових якісних творах та матеріалах для вивчення.

Інтеграція мистецтв, зокрема популярність пісень на слова класиків та сучасних авторів, розширює пропозицію актуального контенту для підлітків. Такі твори поєднують літературу з музикою, що є привабливим для юних читачів.

Важливим чинником є вимоги до змісту літератури для підлітків. Уникнення ненормативної лексики та провокаційних політичних тем сприяє збереженню підліткової безпосередності та гармонійному розвитку особистості.

Висновок

Аналіз чинників попиту та пропозиції на літературу для підлітків демонструє необхідність врахування психологічних особливостей цільової аудиторії, актуальних тенденцій та освітніх реформ. Створення якісного контенту, що відповідає запитам підлітків та педагогічним вимогам, є ключовим для успішного розвитку цього сегменту книжкового ринку. Видавці та автори мають зосередитися на темах, що резонують з підлітковою аудиторією, інтегрувати різні види мистецтв та зберігати етичні норми в літературі для юних читачів.

Список використаних джерел

1. Про освіту. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 19.03.2024).

2. Top Barabuki: найкращі дитячі та підліткові видання 2023 року. Простір української дитячої книги. URL: <https://www.barabooka.com.ua/top-barabuki-najkrashhi-dityachi-ta-pidlitkovi-vidannya-2023-roku/> (дата звернення: 19.03.2024).

3. Що читати сучасним дітям і підліткам: рекомендовані читацькі списки. Простір української дитячої книги. URL: <https://www.barabooka.com.ua/shho-chitati-suchasnim-dityam-i-pidlitkam-rekomendovani-chitats-ki-spiski/> (дата звернення: 14.03.2024).

4. Frequently asked questions. United Nation. URL: <https://www.un.org/development/desa/youth/what-we-do/faq.html> (дата звернення: 19.03.2024).

УДК 070:32.019.51 (043.2)

ВПЛИВ ДРУКОВАНИХ ЖУРНАЛІВ НА СУЧАСНУ МОЛОДЬ ТА ЇХ САМОВИРАЖЕННЯ

Олександра Вознюк

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Ірина Кевлюк, ст.викладач

Ключові слова: друковані журнали, вплив, сучасна молодь, суспільна думка.

Незважаючи на постійну диджиталізацію та переведення усіх сфер життя суспільства у онлайн формат, друковані журнали залишаються актуальними і досі та неабияк впливають на формування суспільної думки, самовираження та розвитку молодого покоління. За останні десятиліття, з появою широкої доступності цифрових платформ і соціальних медіа, частину уваги зосереджено на впливі цифрових засобів масової інформації. Проте, роль та вплив друкованих журналів на сучасну молодь та їх соціалізацію залишаються важливими для розуміння формування культурної самосвідомості та ідентичності. Поручене питання розглянуто в наукових працях Ю. Витвицької, І.М. Рябіної, Я.В. Мамалігіної та ін.

На думку Я.В. Мамалігіної, журнали – це не лише пояснення узагальнених знань, цінностей, переконань, настанов, а реальна готовність людини до певного типу поведінки в конкретних обставинах. Без практичної складової світогляд мав би надто абстрактний, відвернутий характер. Навіть якщо цей світогляд орієнтує людину не на участь у житті, не на дійову, а на споглядальну позицію, він все одно проектує і стимулює певний тип поведінки [3, с.87].

Актуальність теми дослідження визначається необхідністю розуміння впливу традиційних медіа на формування ідентичності, стилю життя та соціальних уявлень молодого покоління в епоху цифрової революції. У контексті постійного зростання популярності цифрових медіа, дослідження ролі та впливу друкованих журналів стає надзвичайно важливим для розуміння динаміки культурної соціалізації молоді та формування її світогляду.

Матеріали та методи. Для наукового обґрунтування результатів досліджень впливу друкованих журналів на сучасну молодь та їх самовираження було використано методи спостереження - спостереження за реакціями та взаємодією молоді з журнальним контентом спрямовані на документування психоемоційних та поведінкових реакцій, метод порівняльного аналізу - для виявлення статистично значущих відмінностей у проявах самовираження та ідентичності між групами молоді, що активно споживають журнальні публікації, та контрольними групами.

На думку Ю. Витвицької молодіжна періодика визначається багатьма функціями і основною є соціалізація. Поняття соціалізації прийнято розглядати як двосторонній процес, який включає в себе, з одного боку, засвоєння індивідом соціального досвіду шляхом входження в соціальне середовище, систему соціальних зв'язків; з іншого боку - процес активного відтворення індивідом системи соціальних зв'язків на основі його активної діяльності, активного входження в соціальне середовище [1, с.161].

Друковані журнали виступають як майданчик для експресії особистості. Вони створюють можливості для молоді висловлювати свої думки, ділитися своїми історіями та враженнями через листування, фотографії та статті. Через участь у різних рубриках, молодь може знайти спільноту та взаємопідтримку з іншими читачами. Як визначає І.М. Рябінова усі види ЗМІ, включаючи друковану періодику є масовою культурою і коли окрема особистість, опиняючись в середовищі масової

урбанізації, піддається знеособленню і відчуває на собі пригнічення своєї етнокультурної своєрідності, своїх суто індивідуальних рис. Людина стає неминуче схожою на інших оточуючих її індивідів, копіюючи їх поведінку, погляди, смаки, а отже, слухняно інтегрується в суспільство споживання і управління масами [4, с.239].

Реклама у журналах вносить неабияку лепту у вплив на молодь та їх спосіб життя та самовираження. Посилаючись на статтю фахівців Генічеського Головного управління Держпродспоживслужби - Реклама навіює думку, що купівля тієї чи іншої речі здатна зробити людину щасливішою, успішнішою, підвищити її статус. Тож згодом люди починають оцінювати себе та інших саме за критерієм здатності володіння трендовими речами, а не за особисті якості. Подібні уявлення нерідко спричиняють асоціальну поведінку, негативно впливають на психіку, викликають негативні руйнівні емоції, виснажуючи нервову систему, що згубно впливає на здоров'я в цілому [2].

Журнали у своїх матеріалах частіше за все відображають актуальні тренди в моді, красі, здоров'ї, зовнішності та інших сферах, що сприяє формуванню особистого стилю та вибору. Через них молодь вивчає нові модні напрямки, отримує поради з утриманням та доглядом за собою, що впливає на їхнє самовираження та відчуття впевненості.

Висновок

Узагальнюючи, вплив друкованих журналів на молодь є важливим для формування їхньої особистості, стилю життя та світогляду. Вони виступають як джерело інформації, натхнення та сприяють розвитку різних аспектів особистості молодих людей, проте вони так само можуть мати і негативні аспекти свого впливу.

Список використаних джерел:

1. Витвицька Ю. Сучасна молодіжна періодика України: принципи функціонування, типологія, тенденції розвитку / Ю. Витвицька // Вісник Львівського університету. Серія : Журналістика. 2017. Вип. 42. С. 159-166.
2. Вплив реклами на світогляд підлітків 2019 URL: <https://dpss-ks.gov.ua/novini/vpliv-reklami-na-svitoglyad-pidlitkiv> (дата звернення 18.03.2024).
3. Мамалигіна Я.В Концепція журналів світоглядного спрямування та їх комунікативна структура 2022 / Навчально – науковий інститут журналістики КНУ. С. 85-91.
4. Рябінова І.М Феномен глянцевого журналу в контексті масової культури // Наукові записки Міжнародного гуманітарного університету. № 32. с. 237-241.

УДК 796.072.3(477):004.7 (043.2)

ЖАНРИ ФУТБОЛЬНОЇ ОНЛАЙН-ЖУРНАЛІСТИКИ

Дарія Геращенко

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Свдокія Кравченко, к.філол.н., доц.

Ключові слова: жанри, медіа, футбольна онлайн-журналістика.

Вступ. Актуальність дослідження футбольної журналістики в Україні зростає, оскільки існує серед спортивної спільноти велика зацікавленість футболом. Так, за даними дослідницької компанії Gradus – 72% респондентів регулярно дивляться футбольні матчі в інтернет-мережі, адже інтернет-медіа надають уболівальникам можливість перевтілитися арбітра чи експерта, полемізувати й висловлювати думки щодо останніх новин тощо [8, с. 257].

В умовах, коли популярність нових медіа і новітніх технологій очевидна, журналіст має постійно вдосконалювати свої навички та підлаштовуватися під нові формати подання інформації. Дослідники спортивної журналістики В. Гусєв, А. Карнаух, Ю. Сазонова, О. Терханова, І. Тонкіх, О. Шпакова та інші зазначають, що сучасні онлайн-медіа спортивного спрямування існують у жорсткій конкуренції і виникає нагальна потреба в удосконаленні їхнього форматного й змістового-візуального рівнів.

Матеріали та методи. Для наукового обґрунтування результатів дослідження сучасних жанрів футбольної онлайн-журналістики використали методи спостереження, порівняння, аналіз для з'ясування сутності жанрології спортивної журналістики. Для визначення жанрової специфіки футбольних онлайн-

видань здійснювали моніторинг та контент-аналіз соціальних мереж «Телеграм» (канали : «Футбол України» - 68 041 підписників; «Tribuna.com Україна» - 43 042 підписників; «Брутальний Футбол» - 28 006 підписників.) та «Ютуб» (канали : «Вацко Live» - 159 тис. користувачів; «TaToTake» - 92,6 тис користувачів; «Трендець» - 382 тис. користувачів.) з залученням елементів соціологічного та статистичного методів для аналізу сегменту аудиторії та визначення рейтингу видань.

Результати. В умовах новітніх технологій традиційна спортивна журналістика швидкими темпами трансформується у нові медіа. Інструментарій соціальних мереж дає підґрунтя для розвитку інстаграм-блогів, телеграм-каналів, відео-сюжетів тощо. Умови користування новими медіа дозволяють автору створювати оригінальні й креативні матеріали та трансформувати їх різножанрово. В цьому допомагає і зворотній зв'язок з аудиторією, що є однією із переваг нових медіа [1; 4; 6].

Здійснений моніторинг спортивних онлайн-видань дозволив визначити найбільш популярні за кількістю переглядів: «Sport.ua» (133,7 млн), «Football.ua» (122,5 млн), «Football24.ua» (92,4 млн відвідувань), «Ua-football» (63,9 млн), «Dynamo.kiev.ua» (53,4 млн відвідувань). Їх популярність у порівнянні з попередніми роками майже не змінилася [4].

Науковці пропонують різні типології жанрів онлайн-журналістики. Одні виокремлюють власне мережеві жанри (репліка, топ, твіт-репортаж, відео-репортаж, інтерв'ю-лайф та ін.) [5]. Інші дослідники обмежуються лише провідними жанрами, вказуючи 5 основних форматів (огляди, інтерв'ю, інформаційно-аналітичні сюжети, «топи» та репліки) [2].

Узагальнюючи джерела, що відображають різні інтерпретації систематизації жанрів на онлайн-платформах «Інстаграм», «ТикТок», «Телеграм», пропонуємо поглиблену класифікацію жанрів з футбольної журналістики: інформаційні жанри (замітка, інтерв'ю, репортаж, звіт, репліка, відео-уроки, прес-конференції, відеопоради, дискусії, текстові онлайн-трансляції); аналітичні жанри (відеоогляд, бесіда, стаття, огляд, кореспонденція, розслідування); художньо-публіцистичні жанри (нарис, зарисовка, есе, постскрипtum, фейлетон, портретний нарис, коментарі та ін.).

До нових синтетичних жанрів, що адаптовані до певних комунікативних ситуацій, відносимо (аудіо-слайд-шоу, інтерактивна відео-колонка, мультимедійне ток-шоу, мультискрипт, інформаційні ігри, топи). Вони є різновидом інформаційно-аналітичних жанрів. Зазвичай вони мають відкриті коментарі та реакції від шанувальників футбольного контенту через свої унікальні формати та засоби взаємодії.

Висновки

Жанрова система футбольної онлайн-журналістики ефективно розвивається, трансформуючись у інформаційно-аналітичні та синтетичні жанри багатогранного мережевого простору з орієнтацією на сучасного споживача інформації.

Список використаних джерел:

1. Гусев В. А. Спорт і медіа в масовому суспільстві: проблеми взаємодії. Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації. 2015 р. № 2 (22). С. 81–86.
2. Малієнко І., Кирилова О. Провідні формати контенту в спортивному сегменті YouTube. Система національних ЗМК у сучасній Україні: нова візія: Матеріали XVII Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених та студентів. Дніпро, 2021.
3. Сазонова Ю. О. Спортивна журналістика України: історія, еволюція, трансформація: монографія. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. С. 218–224.
4. Тарасюк В. Ю. Сучасні тенденції розвитку спортивної журналістики (на прикладі інтернет-видань). Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації, 2023 р., № 2 (54). С.46-53.
5. Тонкіх І. Ю. Інтернет-журналістика. Жанри в інтернеті [Електронний ресурс]: навчальний посібник. Електронні дані. Запоріжжя: ЗНТУ, 2017.
6. Шпакова О. О., О. В. Терханова. Особливості інтернет-журналістики на прикладі «Sport.ua», «Football.ua» та «UA-Футбол». Масова комунікація у глобальному та національному вимірах. Дніпро: ДНУ імені О. Гончара. 2018. С.250- 254.

УДК 796.072.3(477) (043.2)

МЕДІАПЛАНУВАННЯ РЕКЛАМНОЇ КАМПАНІЇ ОСВІТНЬОГО ЗАКЛАДУ

Владислава Голобородько

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Валентина Шульгіна, д.філол.н., доц.

Ключові слова: медіапланування, цифрова трансформація, рекламна стратегія, освітній заклад, рекламна кампанія.

Вступ. У сучасному світі, насиченому інформацією та рекламою, ефективне медіапланування рекламних кампаній стає ключовим фактором успіху для будь-якого освітнього закладу. Завдяки правильному підходу до медіапланування, заклад може забезпечити оптимальне використання рекламного бюджету та максимальний зворотний зв'язок з цільовою аудиторією.

У зв'язку з постійною конкуренцією у сфері освіти, особливо в умовах цифрової трансформації, необхідність ефективного медіапланування для привертання уваги та залучення студентів до медіаплатформ стає насущною. Окрім того, зростання ролі онлайн-комунікацій та соціальних медіа вимагає постійного аналізу та адаптації стратегій реклами для досягнення найкращих результатів [1, с.281].

Метою дослідження є аналіз сучасних тенденцій у медіаплануванні рекламних кампаній освітніх закладів та розробка рекомендацій щодо оптимізації цього процесу. Це включає в себе дослідження ефективності різних медіаплатформ, розробку стратегій залучення уваги цільової аудиторії, а також вивчення інноваційних підходів до реклами в цифровому середовищі. Результати дослідження сприятимуть покращенню рекламних стратегій освітніх закладів та підвищенню їхньої конкурентоспроможності в освітній сфері.

Матеріали та методи. Для наукового обґрунтування результатів досліджень використаний теоретичний метод.

Результати. Перш за все, звернемося до поняття медіапланування. Медіапланування – це системний підхід до вибору та розподілу медійних ресурсів з метою досягнення максимальної ефективності рекламної кампанії. У контексті освітніх закладів це означає розробку стратегій залучення уваги потенційних здобувачів освітніх послуг та підвищення свідомості про навчальні можливості.

Одним із ключових аспектів сучасного медіапланування є використання цифрових медіа та онлайн-комунікацій. Згідно з дослідженням Л. Джонсона, високий рівень використання інтернету та соціальних медіа серед молоді створює унікальні можливості для цільової реклами освітніх послуг. Отже, включення цифрових платформ у медіаплан стає необхідністю для досягнення успіху.

Також важливо враховувати психологічні аспекти споживачів при плануванні рекламної кампанії. Емоційна залученість до рекламного контенту може значно підвищити ефективність кампанії. Таким чином, включення емоційно заряджених елементів у медіаплан може позитивно вплинути на сприйняття аудиторією [2, с.202].

Робота спрямована на висвітлення ключових аспектів про важливість та складнощі сучасного медіапланування рекламних кампаній освітніх закладів.

Висновок

У сучасному світі ефективне медіапланування для освітніх закладів набуває особливого значення. Насичення інформацією та конкурентне середовище освіти вимагає від закладів не лише наявності рекламних кампаній, а й їх грамотної розробки та впровадження. З метою привертання уваги та залучення здобувачів освітніх послуг, необхідно активно використовувати цифрові медіа та соціальні мережі, що дозволить досягти максимальної ефективності та отримати більш значний зворотний зв'язок із цільовою аудиторією. Аналіз сучасних тенденцій у цій сфері сприятиме оптимізації медіапланування та підвищить конкурентоспроможність освітніх закладів в освітній сфері.

Список використаних джерел:

1. Рижий І. Б. Особливості планування рекламних кампаній. Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького. 2014. № 9. С. 281–287.

2. Немеш О.М. Монографія. Віртуальна діяльність особистості: структура та динаміка психологічного змісту. Київ. 2017. С. 202–204.

УДК 316.7 (043.2)

ТРАНСФОРМАЦІЯ МОДЕЛЕЙ МАСОВИХ КОМУНІКАЦІЙ В УМОВАХ ПЕРЕХОДУ ВІД ІНДУСТРІАЛЬНОГО ДО ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Наталія Головка

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ

Науковий керівник – Вероніка Олещенко, к.н.держ.упр.

Ключові слова: масові комунікації, інформаційна індустрія, віртуальні комунікації.

Вступ. В умовах діджиталізації комунікації переходять на якісно новий етап свого інституційного розвитку. Якщо у другій половині ХХ ст. глобалізація процесу комунікацій була зумовлена активним розвитком таких форм масового спілкування, як преса, телебачення, радіомовлення та книговидавання, то з початку ХХІ ст. все більш помітну роль починають відігравати соціальні масмедіа, що використовують можливості сучасних цифрових технологій. При цьому посилюється втручання в процес комунікації на всіх основних етапах – від планування до управління реакцією комунікаторів, а феномен штучного інтелекту прискорює процес переходу від комунікацій «виробничого конвеєра» до віртуальних комунікацій.

Матеріали та методи. Об'єктом дослідження є феномен масових комунікацій як важливий складник суспільного розвитку. З використанням методу порівняльного аналізу та узагальнення обґрунтовуються особливості трансформації моделі масових комунікацій на етапі переходу від індустріального до інформаційного суспільства.

Результати. Запровадження конструктивної моделі комунікацій у 1970-х – 1990-х рр. було зумовлене інтенсивним розвитком індустріального суспільства, що стимулювало глибоке проникнення виробничого підходу в усі сфери суспільно-політичного та соціально-економічного життя, зокрема й у масові комунікації. Преса, телебачення, радіомовлення, книговидавання перетворюються у своєрідну індустрію – потужні галузі масово-інформаційної діяльності. Натомість інформаційна індустрія, що бурхливо розвивалася у ХХ столітті як результат економічних і соціальних змін, поступово сама ставала потужним чинником глобальних трансформацій у сучасному світі.

Таким чином, науково-технічний прогрес та соціально-економічні процеси стимулювали розширення інформаційних потреб суспільства, а відтак і розвиток як локальних (виробничих, професійних), так і глобальних систем масової комунікації, що сформували новий суспільний сектор – сферу виробництва засобів масової комунікації

Суттєвою ознакою індустрії масових комунікацій стало об'єднання розрізаних суб'єктів комунікацій інформаційного простору в єдину різномірну розгалужену систему засобів масової комунікації (ведучий телепрограми є уособленням комунікатора для телеглядача, але в дійсності його окремі функції виконують багато людей, які впливають на процес та результат комунікацій: журналісти, редактори, керівники телеорганізацій, засновники каналів) [1].

Такий підхід сприяв виникненню транснаціональних медіакорпорацій, імперій і конгломератів, що об'єднували зусилля безпосередньо медійників та представників виробничих галузей, наприклад, виробників мікроелектроніки, а саме: Maxwell Cable Television Company Microsoft, Sky Television, Walt Disney тощо.

Результатом індустріалізації масових комунікацій є ефект культивативності (теорія Джорджа Гербнера) – вплив масмедіа на сприйняття людиною соціальної реальності досягає такого рівня, що її світогляд відображає саме те, що вона постійно бачить у телевізорі [2].

Висновки

Перехід від індустріального до цифрового суспільства зумовлює віртуалізацію інформаційного простору. Широкий доступ суб'єктів масових комунікацій до альтернативних джерел інформації може стати ефективним інструментом протидії культивативному ефекту, характерному для індустріального суспільства. Новітні технології масових комунікацій, що використовують потенціал інтерактивності та

штучного інтелекту, є всепроникними, принципово змінюють способи громадянського комунікування та публічного лідерства і розглядаються як результат еволюційного процесу суспільного розвитку, що зумовлює трансформацію та розвиток демократичної форми правління та водночас потребує виваженості з метою недопущення підміни суті демократичних принципів і засад [3].

Список використаних джерел:

1. Теорія масової комунікації. Київ : ВЦ «Просвіта», 2008. 260 с.
2. Living with Television Now: Advances in Cultivation Theory and Research. New York : Peter Lang Publishing, 2012. 427 p.
3. Даниленко С. Перевтілення демократії в інформаційну добу: роль нових медіа та громадянського комунікування. Політичні дослідження. 2021. №1. С. 90-105.

УДК 331.344.2(043.2)

ЕФЕКТИВНІ ІНСТРУМЕНТИ ПРОСУВАННЯ БРЕНДУ В ОСВІТНІЙ СФЕРІ

Єлизавета Гранкіна

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Антоніна Іващук, к.н.із соц.ком., доц.

Ключові слова: особистий бренд, освітній блог, соціальні мережі, популяризація, просування.

У сучасному світі освітні установи та викладачі змушені змагатися за увагу студентів, фінансову підтримку та статус. У зв'язку з цим, розвиток ефективної стратегії брендування стає важливим завданням. Важливо розуміти найбільш ефективні інструменти просування бренду в освітній сфері з метою залучення студентів, підвищення рівня лояльності та створення позитивного іміджу.

Створення та підтримка активної онлайн-присутності є ключовим фактором у сучасному брендуванні освітніх проєктів. Сайти, соціальні медіа платформи та онлайн-ресурси надають можливість побудувати комунікацію зі своєю аудиторією, надати важливу інформацію та взаємодіяти з учнями [1].

Соціальні медіа платформи, такі як Facebook, Instagram, Twitter та LinkedIn, надають унікальну можливість спілкуватися зі своєю аудиторією, ділитися цікавим контентом та встановлювати глибокі взаємини з клієнтами. Рекламні кампанії на соціальних медіа, спільноти та відео-контент можуть ефективно залучати увагу та стимулювати взаємодію з брендом.

Робота над створенням якісного та цікавого контенту є важливим інструментом просування. Блоги, відео, інфографіка, подкасти та інші формати контенту можуть допомогти бренду залучити увагу аудиторії, підвищити свою експертизу в галузі та встановити авторитет у освітньому сегменті ринку [2]. Вдало побудована контент-стратегія не лише збільшить впізнаваність та додасть нових підписників, а й підвищить зацікавленість у навчанні вже наявної аудиторії.

Формування довіри між освітнім брендом та студентом є надзвичайно важливим елементом в освітній сфері. Для студентів, обираючи навчальний заклад або курс, довіра виконує ключову роль у прийнятті рішення. Вона означає впевненість в якості освіти, стабільності та підтримці в процесі навчання.

Освітні бренди, які успішно будують комунікації, зазвичай відомі своєю якістю, прозорістю та підтримкою. Вони активно співпрацюють зі студентами, пропонуючи їм не лише академічні можливості, але і практичні ресурси для кар'єрного зростання. Це може включати стажування, менторську підтримку та інші програми, які допомагають студентам реалізувати свій потенціал.

Крім того, сприяння взаємодії та співпраці між студентами та навчальним закладом також сприяє формуванню довіри [3]. Позитивне середовище, де кожен студент відчуває себе підтриманим та заохоченим, сприяє успішному навчанню та розвитку.

Оптимізація веб-сайту для пошукових систем є ключовим чинником успіху в Інтернет-просторі. Високе розташування в результатах пошуку Google може привести до значного збільшення трафіку та впливу на бренд.

Участь у професійних організаціях, спільнотах та мережах є важливим інструментом розвитку бренду. Взаємодія з колегами, обмін досвідом та знаннями, участь у заходах та конференціях сприяє розширенню контактів та підвищенню впливу у своїй галузі.

Важливо відслідковувати сучасні тенденції в соціальних мережах та залучати їх у свій контент. Актуальні тренди та жарти допоможуть урізноманітнити наповнення сторінок бренду та налагодити комунікацію з учнями.

Використання таргетування є ключовим елементом ефективної стратегії просування бренду в освітній сфері [4]. Таргет полягає в направленні рекламних зусиль на конкретні сегменти аудиторії, що мають найбільший потенціал для залучення та зацікавленість у наданій освітній пропозиції.

У контексті освіти, таргетування може бути спрямоване на різні групи людей в залежності від їх вікової категорії, освітнього рівня, інтересів, професійних амбіцій тощо.

Висновок

Зважаючи на вищезазначене, конкуренція серед навчальних закладів та викладачів є надзвичайною. Залучення студентів, отримання фінансової підтримки та підвищення статусу вимагає від них розробки ефективних стратегій брендуння. Із розвитком технологій та впровадженням онлайн-простору, активна присутність в мережі стає ключовим чинником успіху.

Соціальні медіа платформи дозволяють будувати глибокі взаємини з аудиторією, а створення якісного контенту сприяє залученню уваги та підвищенню авторитету. Оптимізація веб-сайту та участь у професійних спільнотах допомагають підвищити рівень впливу та розширити контактну базу.

Важливо також враховувати потенціал таргетування для залучення цільових аудиторій. Усі ці аспекти відіграють ключову роль у формуванні довіри між освітнім брендом та студентами, що є надзвичайно важливим для успішного функціонування в освітній сфері.

Список використаних джерел:

1. Бачинська О. М. Маркетингові технології просування бренду закладу вищої освіти на освітньому ринку. Інклюзивна економіка. 2023. №1. С.5–11. URL: https://doi.org/10.32782/inclusive_economics.1-1.
2. Вдовічена О., Гой В., Харів В. Інтернет маркетинг як засіб просування бренду. Економіка та суспільство. 2023. № 53. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-53-51>.
3. Кадлубович Т. І., Черняк Д. С., Лаврійчук В. О. Персональний бренд – складова професійного успіху викладача. Modern european psychological and pedagogical education. the development of a creative learning environment. 2021. URL: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-146-6-19>.
4. Красницька О. Автентичність викладача-лідера. Вища освіта України. 2023. № 4. С. 64–72. URL: [https://doi.org/10.32782/npu-vou.2023.4\(91\).09](https://doi.org/10.32782/npu-vou.2023.4(91).09).

УДК 316.472.4(043.2)

ВИКОРИСТАННЯ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ У РОБОТІ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Олександр Гуляницький

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник - Антоніна Іващук, к.н.із соц. ком., доц.

Ключові слова: соціальні мережі; громадські організації; контент, цільова аудиторія

В останнє десятиліття цифрові технології досягли небаченого розвитку. Так, якщо раніше між винайденням різноманітних технологій могли проходити роки, то зараз – це лічені місяці, а то й тижні. Використання цифрових платформ та інструментів відкриває нові можливості для комунікації, залучення громадськості та реалізації проєктів. Соціальні мережі дозволяють громадським організаціям ефективно поширювати інформацію, збирати зворотній зв'язок та формувати громадську думку. Однак, разом з перевагами, виникають певні виклики, такі як і необхідність забезпечення цифрової безпеки, боротьба з дезінформацією та етичне використання штучного інтелекту. Тому важливо розуміти, як правильно і відповідально використовувати соцмережі, щоб максимізувати їх потенціал та уникнути потенційних ризиків. Ця стаття має на меті розглянути особливості та переваги використання соціальних мереж в роботі громадських організацій

Згідно із Законом України «Про Громадські об'єднання», громадською організацією є «громадське об'єднання, засновниками та членами (учасниками) якого є фізичні особи» [1].

В свою чергу, під поняттям «громадське об'єднання» розуміється «добровільне об'єднання фізичних осіб та/або юридичних осіб приватного права для здійснення та захисту прав і свобод, задоволення суспільних, зокрема економічних, соціальних, культурних, екологічних, та інших інтересів» [1]. Виходячи з цих двох визначень, можна зробити висновок, що громадська організація є формою громадського об'єднання. Відповідно, кожна громадська організація є громадським об'єднанням, але не кожне громадське об'єднання є громадською організацією.

Взагалі, діяльність громадських організацій є специфічною через ряд причин:

1. Неприбутковість. Так, діяльність громадських організацій базується переважно на зовнішньому фінансуванні (в основному – на грантах, які можуть надаватись або державними, або міжнародними інституціями). Сама суть цих організацій полягає не в отриманні прибутків, а у висвітленні різноманітних соціальних, культурних, регіональних проблем, а інколи – і у їх вирішенні.

2. Залучення волонтерів. Цей пункт безпосередньо пов'язаний з попереднім, оскільки далеко не всі громадські організації можуть працевлаштовувати. Таким чином, доводиться залучати людей, які будуть виконувати певні завдання на волонтерських засадах. Це поширена практика, зокрема в ГО «Кримськотатарський Ресурсний Центр». Деякі ж громадські організації для стимулювання волонтерів можуть оплачувати виконання певних завдань. Переважно, це невеликі суми, але грошове заохочення точно стимулює волонтера на якісне та швидке виконання поставлених задач.

3. Різноманітність форм і видів. Тематика, якій присвячена діяльність громадських організацій може бути різноманітною – це й діяльність, що спрямована на патріотичне виховання молоді; діяльність, що має на меті відстоювання прав й свобод певних соціальних груп тощо.

Перераховані вище пункти вимагають врахування під час діяльності ГО, оскільки вони безпосередньо впливають на той тип комунікацій, які проводять ГО та на той контент, який створюють.

У світі сучасних технологій існує одне просте правило – якщо тебе немає в Інтернеті, тебе немає взагалі. Зараз неможливо уявити якусь велику компанію, в якій немає сторінки в хоч одній із соціальних мереж. Як вважає Абдул Мухаммад: «Люди в соціальних мережах увесь день, щодня. Бренди повинні бути там, де люди» [3]. Але це стосується не тільки брендів, громадські організації – не виняток. Дійсно, набагато легше «достукатись» до людей через соцмережі. Для ефективного транслявання повідомлень й визначають цільову аудиторію. Насправді, це ефективно, оскільки громадська організація не «розпилюється» на всіх користувачів, а доносить необхідний меседж певній частині аудиторії – тій частині, якій дійсно цікаво буде побачити цей меседж [2].

Для публікації контенту більшість ГО використовує соціальні мережі, такі як інстаграм, фейсбук, твіттер та навіть тікток. До месенджерів можна віднести телеграм. Кожна з цих платформ має свої особливості, які ГО має враховувати в своїй діяльності.

Так, контент для інстаграму має містити більше візуалу й інтерактивності, аніж тексту. Ця платформа ідеально підходить для публікації картинок. Тест же може їх доповнювати, надавати короткий опис тощо. Стосовно інтерактиву, то це можуть бути різноманітні тести, опитування, голосування тощо. Найзручніше це робити у форматі сторіз. Також, варто зауважити, що цільова аудиторія інстаграму – це переважно молодь і люди середнього (15-40 років). Тому при створенні контенту варто орієнтуватися й на таку особливість. Прикладом оформлення контенту в інстаграмі є допис громадської організації «Відчуй» про уроки вивчення жестової мови.

Стосовно фейсбуку, то цільова аудиторія цієї мережі – це переважно люди середнього та похилого віку (40-70 років). Відповідно, вони можуть сприймати контент трішки інакше. Більшість надає перевагу текстовому контенту, в якому ретельно та змістовно викладена суть питання чи теми. Вони цінують ґрунтовні, розлогі пояснення, детальний виклад інформації. Водночас візуальні елементи, такі як картинки, для них рідше є основним фокусом уваги. Зазвичай ці мультимедійні матеріали відіграють другорядну, допоміжну роль, слугуючи ілюстрацією чи доповненням до текстового контенту. Тож, з огляду на специфіку цільової аудиторії фейсбуку, це платформа ідеально підходить для створення та поширення дописів, основу яких становлять саме текстові матеріали — статті, огляди, роздуми чи новини. При цьому візуальні компоненти можуть ефективно доповнювати текст, проте не відволікати увагу від ключового змістового наповнення. Прикладом слугує допис ГО «Кримськотатарський Ресурсний Центр», що присвячений Всесвітньому дню водних ресурсів.

Особливої уваги заслуговує тікток. Ця платформа найкраще підходить для публікації відеороликів. Власне, вона й заточена на це. Останні кілька років найпопулярнішим форматом роликів є коротенькі (до хвилини) відеоролики, в яких міститься вся корисна й потрібна інформація, висвітлюється певне питання тощо. Так, цей формат можна теж успішно використовувати в діяльності громадських організацій. Наприклад, ГО «Кримськотатарський Ресурсний Центр» має цикл відео, що присвячені історичним топонімам Криму – в цих відео розповідається про те, яку назву мав певний населений пункт в Криму до перейменування, історію міста чи села, історію походження назви. Ці ролики дійсно цікаві і привертають увагу слухача, оскільки вони не розтягнуті. В цьому і є перевага такого формату роликів – викладення всього по суті. До слова, такі відео можуть публікуватись не тільки в тіктоці, а й в інстаграмі (формат «Reels»), в ютубі (формат «Shorts»).

Висновок

Підсумовуючи вищесказане, можна зробити висновок, що, соціальні мережі стали основною платформою для діяльності громадських організацій. В них публікується контент, який висвітлює певні питання, якими опікується ГО; публікуються анонси онлайн та оффлайн подій. З кожним наступним роком роль соцмереж в роботі громадських організацій лише зростатиме.

Список використаних джерел:

1. Про громадські об'єднання : Закон України від 22.03.2012 р. № 4572-VI : станом на 27 лип. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text> (дата звернення: 21.03.2024).
2. Максимова Ю., Рудик О., Залецька І. Використання соціальних медіа для ефективної діяльності сучасних підприємств. Економіка та суспільство. 2023. № 47. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-47-75> (дата звернення: 22.03.2024).
3. Cotriss D. Small Business Guide to Social Media. Business News Daily. 2023. URL: <https://goo.su/IVvbfP> (date of access: 22.03.2024).

УДК 070:316.774:32.019.51 (043.2)

СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ЯК ІНСТРУМЕНТ СТВОРЕННЯ ІМІДЖУ КОМПАНІЇ В ІНТЕРНЕТІ ТА ПОЗА ЙОГО МЕЖАМИ

Наталія Гунько

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Світлана Остапчук, к.п.н.

Ключові слова: медіа, соціальні мережі, імідж компанії.

Вступ. В епоху цифрового зв'язку та глобальної інформаційної доступності соціальні мережі визначають нові виміри комунікації та взаємодії як для індивідуальних користувачів, так і для комерційних, освітніх та громадських організацій. Роль соціальних мереж як інструменту створення та управління іміджем компанії в інтернеті та поза його межами стає невід'ємною складовою стратегії відображення бренду в сучасному цифровому світі. Науковий інтерес зосереджений на розгляді того, як ефективно використовуються соціальні мережі для формування та управління іміджем компанії, враховуючи їх потенціал як в онлайн-, так і в офлайн-середовищі. Це питання у своїх працях досліджували науковці Семенчук Т., Бібік Н. та інші [1; 2].

Матеріали та методи. У дослідженні ми проаналізували наукові статті українських дослідників, що стосувалися використання соціальних мереж для просування та створення іміджу компанії. За допомогою аналітичного методу ми визначили причини й наслідки використання соціальних мереж для підтримки іміджу компанії. Реферативно-аналітичний та порівняльний методи були використані для систематизації теоретичного матеріалу. Також під час дослідження застосовано описовий метод для характеристики соціальних мереж та їх місця в сучасному інтернет-маркетингу.

Підтримка іміджу має вирішальне значення для компаній у будь-якій сфері діяльності: комерційній, громадській або освітній. Імідж відображає популярність та цінність організації, що безпосередньо впливає на сприйняття її цільовою аудиторією. Цей факт підтверджується низкою досліджень, зокрема працею Семенчук Т. «Сучасна модель формування іміджу організації» [1, с. 179]. Позитивний імідж сприяє залученню і утриманню клієнтів, зокрема й студентів, підвищенню довіри та

лояльності, а також забезпечує конкурентну перевагу. У віці цифрового взаємозв'язку, де соціальні мережі відіграють важливу роль у формуванні думки громадськості, підтримка іміджу через активну присутність у цих мережах стає ще більш важливою, особливо для університетів, які можуть використовувати їх для залучення студентів, підвищення своєї репутації та розповсюдження своїх цінностей та досягнень [3].

PR-фахівці використовують різні інструменти для формування іміджу, серед яких можна відзначити наполегливу працю та цілеспрямованість у виконанні запланованих заходів. Один з можливих методів – розробка стратегій для побудови довготривалих та довірчих відносин зі споживачами, формування позитивної громадської думки про продукт, систематичне забезпечення підтримки позитивної репутації тощо. Сучасні соціальні мережі стали новим знаряддям для проведення рекламних кампаній, PR-активності та заходів, спрямованих на підвищення продажів, привернення уваги до компанії. Проте потрібно виокремити SMM – новий напрямок у маркетингових комунікаціях.

Кожна соціальна мережа є онлайн-платформою, призначеною для взаємодії та спілкування між людьми. На думку дослідниці Бібік Н., «поняття «соціальні медіа» охоплює різноманітні Інтернет-ресурси, що дозволяють обмінюватися інформаційними повідомленнями між користувачами. Такі платформи включають в себе соціальні мережі, такі як Instagram, Facebook, різні блоги, мікроблоги, Wikipedia, Youtube та інші, які залучають велику аудиторію користувачів, які проводять все більше часу онлайн» [2].

Соціальні мережі, які становлять основу роботи SMM, є не лише ключовим інструментом для утримання певного іміджу компанії в сучасному світі, але й потужним ресурсом, що має значний потенціал для майбутнього. Інтеграція SMM-стратегій дозволяє створювати позитивне сприйняття бренду, що надає конкурентну перевагу та виокремлює компанію серед інших. Крім того, через SMM компанія має можливість ефективно привертати увагу нової аудиторії, що раніше не була охоплена її діяльністю, та залучати її до своїх послуг. Без SMM-кампанії це було б неможливо, адже соціальні мережі стають не лише платформою для комунікації, але й стратегічним інструментом для розвитку та відображення бренду в цифровому просторі.

Висновок

У цілому, розглядаючи вплив соціальних мереж на створення іміджу компанії в інтернеті та поза його межами, можна зробити висновок, що використання SMM-стратегій виявляється надзвичайно важливим та перспективним для сучасного бізнесу. Соціальні мережі стають не лише ефективним інструментом для підтримки іміджу компанії, але й потужним ресурсом для залучення нових клієнтів, підвищення конкурентоспроможності та створення унікальної ідентичності бренду. В умовах швидкої цифрової трансформації і зростаючої активності в інтернет-просторі вивчення та використання соціальних мереж є не лише актуальним, але й необхідним для успішного розвитку будь-якої компанії.

Список використаних джерел:

1. Семенчук Т. Б., Гера О. Г. Сучасна модель формування іміджу організації. Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки. 2014. Вип. 7(3).т С. 178-181.
2. Бібік Н.В., Рискаль О.В. Соціальні мережі як інструмент просування підприємства. Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Підприємництво та бізнес-адміністрування». 2020. URL: <https://ojs.kname.edu.ua/index.php/area/article/view/2404/2281> (дата звернення: 18.03.2024).
3. Aman, Khairunnisa & Hussin, Norhayati. The Effectiveness of Social Media Marketing in Higher Education Institution. International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences. 8. 2018.

УДК 070.(075.8).021.034 (043.2)

АРХІТЕКТОНІКА ДРУКОВАНОГО ТА ЕЛЕКТРОННОГО ПЕРІОДИЧНОГО ВИДАННЯ: ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Ангеліна Дейнега

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Віталіна Горова, к.і.н., доц.

Ключові слова: архітектоніка, періодичні видання, друковане видання, електронне видання

Вступ. У контексті швидкого розвитку інформаційних технологій та змін у способах сприйняття інформації вивчення структурних особливостей, їх змін у процесі технологічного розвитку, друкованих та електронних періодичних видань набуває особливої ваги. Значний інтерес у науковому середовищі викликає архітекtonіка як поняття, що використовується в різних галузях та вказує на організацію, структуру та композицію об'єкту, твору чи системи. Метою дослідження є провести порівняльний аналіз архітекtonіки друкованих та електронних періодичних видань з метою визначення їх переваг та недоліків.

Матеріали і методи. Для наукового обґрунтування результатів досліджень використані структурний, візуальний, функціональний методи, а також контент-аналіз. Під час структурного аналізу було застосовано опис загальної структури друкованих та електронних видань, включаючи заголовки, вступи, зміст, текстові блоки, графіки та таблиці. Візуальний аналіз передбачає звернення уваги на використання кольорів, шрифтів, розміщення елементів на сторінці та інші візуальні аспекти видань. Функціональний аналіз дає можливість визначити функціональні можливості друкованих та електронних видань, зокрема доступ до додаткових матеріалів, інтерактивність, пошукові функції тощо. При контент-аналізі приділяється увага змістовній складовій друкованих та електронних видань, включаючи тематику, категорії статей, структуру розділів та інші аспекти.

Результати. Потрібно зауважити, що у загальному розумінні, архітекtonіка описує спосіб, яким елементи або частини об'єкту або системи взаємодіють, організовані та поєднуються між собою, щоб створювати цілісну структуру чи смислове ціле. Вона визначає логічність, послідовність, пропорції, співвідношення та інші аспекти, які впливають на сприйняття та функціональність об'єкту. «Сьогодні наукова галузь соціальних комунікацій відіграє важливу роль у розвитку гуманітарних досліджень історії національної та світової книги і періодичної преси на різних етапах розвитку в XIX– XX ст. та сучасності, її ролі, функцій, внеску у розвиток суспільно-політичних, економічних, культурних та державотворчих процесів, національної свідомості та інформаційного простору української науки» [3, с. 355].

Друковані та електронні видання мають схожі структурні елементи, такі як заголовки, вступи, зміст, текстові блоки, графіки та таблиці. Друковані видання часто мають фіксований формат сторінки, що обмежує гнучкість у відображенні матеріалів. У той же час, електронні видання можуть адаптуватись до різних розмірів екрану та пристроїв. Електронні видання можуть включати додаткові функціональні елементи, такі як відео, звукові файли або інтерактивні елементи, що покращують взаємодію з читачем. «Саме композиція об'єднує всі номери газети чи журналу спільними художньо-технічними ознаками: системою розташування матеріалів на шпальтах, розділах і рубриках; постійністю та упорядкованістю розділів і рубрик; способами виокремлення матеріалів та їх індивідуальним оформленням» [1, с. 237].

Друковані видання широко використовують кольори, шрифти та графічні елементи для привернення уваги читачів. «З настанням «ери Інтернету» ринок знову відчув нові тенденції: друковані ЗМІ почали відкривати свої веб-сторінки, які наповнилися «свіжим» контентом, який почав значно випереджати контент друкований» [2, с. 30]. Це може включати використання заголовків та підзаголовків, виділення важливих елементів за допомогою кольору або шрифту, а також використання ілюстрацій та фотографій. Електронні видання мають більшу свободу в дизайні, оскільки можуть використовувати анімацію, переходи та інші візуальні ефекти для покращення користувацького досвіду.

Варто наголосити на тому, що електронні видання мають перевагу у доступі до додаткових матеріалів. Наприклад, вони можуть містити посилання на додаткові джерела, глибокі посилання на конкретні сторінки або додаткову інформацію, яка поглиблює розуміння теми. Електронні видання зазвичай мають пошукову функцію, що дозволяє читачам швидко знаходити необхідну інформацію. У той же час друковані та електронні видання охоплюють широкий спектр тематик, включаючи новини, наукові дослідження, розважальні матеріали та багато іншого. Конкретна структура розділів може варіюватись залежно від видання та його цільової аудиторії. «Також важливою рисою електронних видань є відносна дешевизна їхнього видання та доступність для споживача, що сприяє більшому поширенню творів авторів-початківців та зменшує фінансовий ризик. Проте, незважаючи на очевидні переваги перед традиційними паперовими виданнями, є й недоліки: читач електронної книги залежний від певного пристрою, що здатний відтворювати контент видання» [4, с. 105]. Друковані видання частіше

мають стандартизовану структуру, наприклад, розділ на новини, фінанси, спорт тощо. У той же час, електронні видання можуть бути більш гнучкими та змінювати свою структуру залежно від потреб користувачів.

Висновки

Узагальнюючи, наше дослідження показало, що як друковані, так і електронні видання мають свої переваги та особливості. Вибір між ними залежить від індивідуальних потреб та вподобань користувачів. Друковані видання можуть бути більш традиційними та естетично привабливими, тоді як електронні видання надають більше функціональності та доступності до додаткових матеріалів.

Список використаних джерел:

1. Білограць Х. Р. Особливості архітекtonіки сучасних студентських друкованих періодичних видань. Українська академія друкарства. Соціальні комунікації. Наукові записки. №2(51). 2015. Львів. С. 232-239.
2. Кобинець А.В. Газета – соціотворча структура й підприємство: навч. посіб. Київ. 2020. 237с.
3. Пастушенко О. Книга і періодика в дисертаційних дослідженнях назалежної України: соціокомунікаційний аспект: монографія / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ. 2016. 564 с.
4. Максимчук В. Порівняльний аналіз і характеристика друкованого та електронного видань. Розділ 4. Культура видання: типологічна та формально-змістова специфіка. Масова комунікація: історія, сьогодення, перспективи. 2015. № 7-8 (6). С. 102-106.

УДК: 070:316.774:004.5 (043.2)

ВПЛИВ ПОКАЗНИКА CTR ДЛЯ ПОКАЗІВ НА ПРОСУВАННЯ КОНТЕНТУ НА ПЛАТФОРМІ «ЮТУБ»

Юлія Денисенко

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Олександр Кошак, к.н.із соц.ком., доц.

Ключові слова: CTR-показник, ютуб, просування контенту, реклама.

Вступ. Відеохостинг «Ютуб» використовує все більше контент-мейкерів, тож конкуренція зростає. Завдяки дослідженню впливу показника CTR для показів на просування контенту автори зможуть ефективніше набирати аудиторію, а їх відео частіше потраплятимуть до розділу «Рекомендоване». Дослідженням цієї проблеми на інтернет-платформах займалися вчені Домашева Є.А., Зозульов О.В [2], Новаківський І. І. [3], Сохацька О. М., Легкий О. А. [4]. Роботу з оптимізації контенту досліджувала Білоусько Т. М. [1].

Матеріали та методи. Основними методами, застосованими в роботі, є системний аналіз наукової літератури та знань отриманих в процесі практичної роботи з просування контенту на платформі «Ютуб» для написання теоретичної частини тез, а саме значення показника та алгоритм його роботи. Методи спостереження та узагальнення даних отриманих в ході роботи з аналітикою контенту новинних каналів на платформі «Ютуб» використані для аналізу впливу показника CTR для показів на просування контенту на платформі «Ютуб».

Результати. «CTR (click through rate) – показник, який відображає відношення кількості кліків до показів оголошення. Чим більше кліків, тим більше CTR. Однак це не завжди означає кращі показники конверсії». [2, с. 359]. Тобто цей показник вказує на те, як часто глядачі клікають на конкретне відео, запропоноване їм алгоритмами мережі. Проте, цей показник зараховує лише переходи за показами через сторінки самого ютубу, тобто враховує сторінку «Головне», «Наступне», «Підписки» та пошук за ключовими словами чи назвою відео. При цьому не відображаються переходи з кінцевих заставок інших відео, покази на інших ресурсах: веб-сайтах, соціальних мережах та месенджерах.

Для різних типів контенту, цільової аудиторії каналу та розділу Ютуб, де було показано відео користувачам, показник CTR для показів може змінюватись. За даними модераторів самої платформи «Ютуб», у половини всіх каналів і відео в мережі показник CTR для показів становить від 2 до 10%. Для нових відео та контенту з малою кількістю переглядів показник CTR для показів може бути вищим, ніж

у відео з великою кількістю переглядів. Це відбувається через те, що відео, які спрямовані на вузьку аудиторію, мають певну кількість постійних глядачів і не цікавлять широкий загал, тож показів буде небагато, а підписники клікнуть. Таким чином, різниця між показами та кліками буде мінімальною і автор отримує високий показник CTR для показів. Натомість канали з широким колом потенційних глядачів отримують низький цей показник, бо відео пропонуватиметься великій кількості людей, але клікнуть далеко не всі.

Крім того показник CTR для показів дає зрозуміти авторам контенту, як глядачі реагують на відео та взаємодіють з ним. Якщо цей показник на конкретному відео занадто низький і мало переглядів відео, то варто провести оптимізацію контенту – змінити заголовок, опис, теги та змінити прев'ю, але не кардинально [4]. В разі, якщо перегляди та показник CTR для показів низькі на усіх відео каналу, то в такому випадку автор має зробити ребрендинг і звернути увагу на своє позиціонування на ринку. Бажано проставляти хештеги з назвою каналу, виводити її в теги, зробити фірмовий дизайн та додати лого [1].

Також показник CTR для показів важливий не лише для розуміння автором вподобань своєї аудиторії та трендів ютубу, а й для залучення рекламодавців, адже вартість розміщення залежить від індексу CTR, популярності блогу, відвідуваності і деяких інших чинників. [3]

Висновки

Показник CTR для показів – це співвідношення показів відео на відеохостингу «Ютуб» та кількістю кліків на нього. Завдяки цьому показнику автори контенту можуть покращити свої відео та оптимізувати їх для кращого просування та залучення більшої кількості глядачів, а отже і рекламодавців.

Список використаних джерел:

1. Білоусько Т. М. Роль пошукової оптимізації в маркетинговій діяльності. Економіка та суспільство. 2023. № 54. С. 64-87
2. Домашева Є.А., Зозульов О.В. Підходи до оцінювання ефективності маркетингових інтернет-комунікацій. Економічний вісник НТУУ «КПІ»: збірник наукових праць. 2016. № 13. С. 353–360
3. Новаківський І. І. Оцінювання ефективності Internet-реклами. Проблеми економіки і управління. Зб. наук. праць НУ «Львівська політехніка». 2009. Вип. 640. С. 175–192
4. Сохацька О. М., Легкий О. А. Ефективність цифрових маркетингових комунікацій: від постановки мети до оцінювання результату. Маркетинг і цифрові технології. Одеса, 2017. Т. 1. Вип. 2. С. 4-31.

УДК 070.41:808.2 (043.2)

ФУНКЦІЇ ТЕКСТУ В ІНСТАГРАМ

Ілона Дишкант

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – В'ячеслав Васильченко, к.філ.н., доц.

Ключові слова: інстаграм, текст, функції тексту, соціальна мережа.

Актуальність теми. В інстаграмі текст використовується для передачі інформації, емоційного виразу, побудови спільнот і створення взаємодії між користувачами. Від підписів під фотографіями до коментарів та історій, текст грає ключову роль у сприйнятті контенту. Також текст допомагає в формуванні персонального брендингу, просуванні продуктів і послуг, підтримці спільнот. Тому вивчення функцій тексту в Instagram є важливим аспектом для розуміння та оптимізації використання цієї платформи для різних цілей.

Матеріали та методи. Для наукового обґрунтування результатів дослідження функцій тексту в інстаграм використано методи контент-аналізу та узагальнення. Зокрема, метод контент-аналізу дав змогу систематично проаналізувати текстовий контент, що включає підписи, коментарі, та інші текстові елементи, що супроводжують зображення та відео в публікаціях на платформі. Цей аналіз дозволив дослідити текст за різними категоріями, такими як: емоційний тон, тематика, використані мовні засоби тощо. Крім того, застосування методу узагальнення дозволило сформулювати припущення, яке розкриває основні функції тексту в інстаграмі на основі аналізу виявлених патернів та характеристик текстового

контенту. Такий підхід дозволяє об'єктивно оцінити роль тексту в цій соціальній мережі та зрозуміти його вплив на сприйняття контенту користувачами.

Результати дослідження. Соціальні мережі, зокрема інстаграм, стали не лише платформами для спілкування, а й інструментами впливу, маркетингу та візуального вираження. Однак, наріжним каменем успішного використання інстаграму є не лише графічний контент, але й текстовий. Природа контенту в інстаграмі дозволяє поєднувати словесну та візуальну складові повідомлення. Це стає важливим інструментом комунікації, спрямованим на привертання та утримання уваги аудиторії, а також на організацію смислового контексту тексту.

Візуальні елементи виконують функцію ілюстрації, що сприяє підвищенню достовірності та деталізації тематики повідомлення, а також передачі емоційного забарвлення. Експресивність візуальних складових сприяє залученню уваги аудиторії. Більш того, візуальна передача інформації допомагає легко подолати мовні бар'єри та робить інстаграм популярним у всьому світі. Хоча інстаграм відомий своїм важливим візуальним аспектом, структура та естетика текстового контенту також мають велике значення. Словесна частина контенту в інстаграмі включає повідомлення в загальний контекст, презентує їх у відповідному світлі з точки зору автора та формує його імідж [1].

Текст у постах в інстаграмі може виконувати різноманітні функції комунікації, від відображення особистих думок та емоцій до передачі інформації про продукти або послуги. Він є ключовим засобом взаємодії між автором та аудиторією, сприяючи створенню спільноти та відчуттю приналежності. Відформатований та лаконічний текст сприяє зручності сприйняття інформації, а естетичний оформлення тексту може залучити увагу аудиторії. Текстові пости в інстаграмі часто відображають емоційний стан автора та впливають на емоційний стан аудиторії. Відкритість та автентичність тексту можуть підвищувати рівень залученості та сприяти побудові довірчих стосунків.

Текстовий контент в інстаграмі також відіграє важливу роль у контент-маркетингових стратегіях. Ефективне використання тексту для просування продуктів чи послуг може значно підвищити їхню популярність та продажі [2, с.113]. Успішна реалізація товарів чи послуг в інстаграмі часто залежить від якості текстового контенту. Це дозволяє ознайомити аудиторію з новинками, розкрити їх переваги, вирішити можливі заперечення потенційних клієнтів та створити заклик до дії. Важливо дотримуватися стилістики та голосу бренду, а також викликати емоції та бажання діяти у публікаціях [3, с.295].

Крім того, високоякісні публікації у інстаграмі, що висвітлюють певні теми чи проблеми, є важливим засобом позиціонування себе як експерта в галузі. Підвищення рівня довіри та лояльності аудиторії до експерта як до професіонала відбувається через якісне подання інформації, влучний вибір тем та показників компетентності [1].

Навіть найпривабливіше зображення не може повністю передати особистість автора, але це може здійснити текстовий контент. Спілкування з підписниками через текстові повідомлення дозволяє встановлювати теплі та довірливі стосунки, що є важливим для побудови відносин з аудиторією. Через ці дописи можна поділитися своїми думками, переживаннями, а також запитувати про думку та поради своїх читачів, що стимулює активність на сторінці [1].

Для досягнення максимального ефекту від текстового контенту в інстаграмі, важливо проводити постійний аналіз та оптимізацію публікацій. Це може включати в себе моніторинг ефективності публікацій через аналітичні інструменти, аналіз реакції аудиторії на різні типи контенту, а також вдосконалення стилістики та мови відповідно до потреб цільової аудиторії. Ефективне використання хештегів та ключових слів допомагає залучити увагу нової аудиторії та підвищити видимість контенту. Варто проводити аналіз популярних хештегів у галузі та використовувати їх у публікаціях для досягнення більшої реакції від аудиторії.

Для підвищення ефективності текстового контенту важливо створювати публікації, які відповідають інтересам та потребам цільової аудиторії. Це може включати в себе публікації зі свіжою інформацією, порадами та рекомендаціями, а також історіями успіху чи заохоченням до взаємодії з вашим брендом. Співпраця зі спеціалістами в галузі або впливовими особистостями може допомогти підвищити авторитет бренду та привернути увагу нової аудиторії. Це може включати в себе спільні публікації, акції або рекомендації від цих осіб у текстовому контенті.

Висновки

Загалом, текстовий контент в інстаграмі виявляється потужним інструментом для побудови взаємодії з аудиторією, демонстрації експертизи та досягнення маркетингових цілей. Ефективне використання текстового контенту потребує постійного аналізу, оптимізації та створення цільового та цікавого матеріалу для аудиторії.

Список використаних джерел:

1. Картинка чи текст в Інстаграм: що важливіше? URL: <https://textelit.com.ua/shho-vazhlivishe-v-instagram>.
2. Слободенюк М. Вербальний контент у соціальних мережах: особливості маркетингових текстів. Лінгвістика й лінгводидактика: здобутки і перспективи розвитку: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих науковців (м. Одеса, 02-03 грудня 2021 р.): зб. тез / редкол. Т. О. Євтушина. Одеса: ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського». 2021. С.113-116.
3. Яненко Я.В. Особливості сучасних рекламних текстів у соціальних мережах. Вісник науки та освіти. 2023. №3(9). С.295-306.

УДК 316.485.26:355.422(043.2)

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ МІФІВ У РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКІЙ ВІЙНІ

Богдан Зьоменко

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Олена Мельникова-Курганова, к.н.із соц.ком., доц.

Ключові слова: міф, інформаційна війна, війна, міфологія, масова свідомість

Війна РФ з Україною триває вже 10 років. Російська Федерація, мотивована міфом про можливе «воскресіння Російської імперії в межах Радянського Союзу», виділила величезні ресурси – на ведення інформаційної війни проти України. Більше того, для РФ Україна є батьківщиною слов'янської цивілізації, а історія Київської Русі – православним «ідентифікаційним кодом», тобто «шляхом до відновлення Російської держави».

Війна є основним засобом вирішення проблем, які перешкоджають відродженню «імперії». Російська Федерація обрала міфотворчість як засіб реалізації своєї мети формування у масовій свідомості українського суспільства сприятливого для Російської Федерації образу світу [1, с. 275].

Проблема військового використання міфів та інформаційних стратегій розроблялася та використовувалася протягом всієї історії людства. Навіть китайський філософ Сунь-Дзи стверджував, що «мистецтво війни полягає в тому, щоб захопити чужу державу неушкодженою; зруйнувати ворожу країну – гірший сценарій» [2, с. 19].

У своїх дослідженнях вчені використовують такі ідеї для опису специфіки війни: гаряча, холодна, інформаційна, інформаційно-психологічна, мережева, свідомо тощо, але майже всі вони припускають, що з розвитком суспільства орієнтація зміщується від знищення збройних сил противника до управління масовою свідомістю населення [3, с. 44]. М. Калдор стверджує, що нова війна – це передусім конфлікт між населенням і ворогом, а не битва між кадровими військовими [4, с. 9].

Спроба розпізнати особливості використання міфу в російсько-українській війні і є метою роботи.

Одним із методів, які застосовує Російська Федерація у інформаційній війні, є спроба вселити населенню ворога думку про те, що правда є брехнею. Як наслідок, перед російськими ЗМІ постає завдання перегріти інформаційне середовище, випускаючи численні варіанти інтерпретації фактів, у подальшому на цьому тлі ймовірно буде обраний один із варіантів підтримки власної версії розвитку події [5, с. 105].

Насправді весь наратив Росії, від її назви до останніх подій, є міфом. Помилковою є також спроба пов'язати початок «руської культури» з хрещенням Русі-України, метою якої є обґрунтування влади угро-фінських племен над територією сучасної України. Пізніше частина території Русі відійшла до монголів, що фактично ізолювало країну від решти світу, зокрема в релігійно-філософському плані,

країна залишилася з феодальним мисленням і вірою. Пропагандистська машина Радянського Союзу викоринювала всі ознаки цивілізованого розвитку країни, натомість підтримувала ідеологію, засновану на міфі про «доброго царя і поганих бояр», який формувався під час понад 200-річного панування монголо-татар. Примітно, що православне духовенство було захищене від податків монголо-татарами, але воно було зобов'язане публічно проводити свята для ханів, щоб отримати вигоду з їх влади. У результаті загарбники намагалися використати православну церкву для посилення своєї влади. У майбутньому православна віра часто використовувалася царською, радянською та нинішньою путінською системами як релігійний інструмент для підтримки влади.

Проте з українського боку також поширюються інформаційні міфи. Одним з найвдаліших став міф про «Привида Києва».

Після повномасштабного вторгнення російських військ на територію України, українці почали поширювати інформації про героїзм наших бойових льотчиків. Саму легенду про «Привида Києва» списали на пілота літака МІГ-29, який за перші 30 годин після російського нападу нібито отримав 6 повітряних перемог над столицею. Згодом цю інформацію спростували у Повітряних силах Збройних сил України.

В принципі було зрозуміло, що «Привид Києва» це збірний образ через те, що всі чекали відсилки у зв'язку з перемогою. Наприклад, розлетілася фраза захисників острова Зміїного та історії про «Привиди Києва», а у всіх був улюбленцем пес на прізвисько Патрон.

«Привид як засіб. Зрештою, люди які повірили і почали розповідати про те, що він збив ще 3 літаки впливатимуть на результат. Те, що природно сприяє тому факту, той стан морального духу людей підвищується. А це значить у свою чергу збільшує їх мотивацію та зміцнює віру на перемогу», - каже історик Алфьоров.

На думку історика, українці підтримували такі проекти, бо вони говорили про те, що країна не захоплена і близька перемога. Люди на той момент заряджалися позитивною інформацією [6].

На мою думку, хоч інформацію про «Привида Києва», як про одну людину, було спростовано. Цей міф став жити своїм життям та продовжує розвиватися. Для дітей він залишився абсолютним героєм.

Окремих персонажів також називали «привидами Києва»:

Степан Тарабалка - так звати «Привида Києва» за інформацією The Times, на його рахунок 40 збитих літаків ворога.

У Командуванні Повітряних Сил ЗСУ повідомили, що «Привид Києва» не має жодного відношення до дійсності. Там сказали, що це складова частина льотчиків 40 тактичної авіаційної бригади Повітряних Сил.

Висновок

Підсумовуючи, можна сказати, що інформаційні міфи – це ключова частина інформаційної війни. Необхідно як самим створювати подібні історії, так і максимально протидіяти пропагандистським міфам ворога. Отже, необхідно розвивати сучасну міфологічну діяльність для інформаційної боротьби.

Список використаних джерел:

1. Мельникова-Курганова О. Сучасні прийоми деструктивної пропаганди в інформаційній війні. Інформаційна освіта та професійно-комунікативні технології ХХІ століття. Одеса: Національний університет «Одеська політехніка», 2023. С.275-279.

2. Сунь-Дзи Ч. Мистецтво війни. Львів: Видавництво Старого Лева. 2019. 108 с.

3. Melnykova-Kurhanova, O., Bella, M., Naumenko, L., Ostrovska, N., Liashchenko, A., & Murzina, O. (2022). Media Education as an Effective Perspective on the Formation of Ideology in Society Through the Influence of Self-Consciousness. *Postmodern Openings*, 13(4), 42-55. <https://doi.org/10.18662/po/13.4/504>.

4. Kaldor Mary. *New and Old Wars: Organized Violence in a Global Era*. URL: <https://www.sup.org/books/title/?id=23193> (Дата звернення: 03.03.2024).

5. Мельникова-Курганова О.С. Сучасні інформаційні війни: соціокомунікаційний аспект. Актуальні проблеми масмедіа: Колективна монографія. Київ: Національний авіаційний університет, 2023. С.93-114. <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/60775>.

6. Привид Києва. Як народилась легенда, яка підняла дух українців. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-61291455> (Дата звернення: 01.03.2024).

УДК 070.489 (043.2)

**СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ КОНТЕКСТ УКРАЇНСЬКОЇ КІНОРЕЦЕНЗІЇ: СУСПІЛЬНІ
ТА ПОЛІТИЧНІ АСПЕКТИ****Анастасія Іванова***Національний авіаційний університет, Київ**Науковий керівник – Наталія Букіна, канд. філол. наук, доц.***Ключові слова:** кінорецензія, аспекти, соціально-політичні, кіно.

Вступ. Питання соціокультурного контексту української кінорецензії в аспекті суспільних та політичних реалій залишаються надзвичайно актуальними в українському медіапросторі. У зв'язку зі складними суспільними та політичними процесами кінопродукція стає не лише засобом розваги, а й важливим інструментом формування громадської думки та культурного дискурсу. Аналіз соціокультурного контексту дозволяє краще зрозуміти взаємозв'язок між кіномистецтвом та соціумом, а також сприяє поглибленню дискусій про сучасну культурну ідентичність та політичні вектори розвитку українського суспільства. При формуванні теоретичних положень ми спиралися на таких-то науковців: Л.Брюховецька, І.Михайлин, С.Безкалubenко [6,7,8].

Метою даної роботи є дослідження впливу соціокультурного та політичного контексту на українську кінорецензію. Основним завданням є розкриття ролі кінорецензії як важливого інструменту формування громадської думки та культурного дискурсу в українському суспільстві.

Матеріали та методи. Матеріали та методи роботи включають критичний аналіз документів і відеоматеріалів, спостереження та порівняльний аналіз взаємозв'язку між кінофільмами та соціально-політичною ситуацією в Україні.

Результати. Дослідження дозволить виявити та проаналізувати вплив соціокультурного контексту на українську кінорецензію, зокрема відображення суспільних та політичних аспектів у відгуках критиків. Суспільний контекст української кінорецензії. Українська кінорецензія відображає суспільні та культурні тенденції країни. Наприклад, фільми, що звертають увагу на проблеми соціальної справедливості, міграції або міжетнічної взаємодії, часто отримують більшу увагу в кінорецензіях [4].

Політичний контекст української кінорецензії. Політичні події та ідеологічні течії також впливають на українську кінорецензію. Фільми, що порушують теми політичного протистояння, корупції або війни, часто стають об'єктом уваги кінокритиків [3].

Вплив інформаційних технологій. Розвиток інтернету та соціальних мереж також змінив спосіб, яким сприймається кіно. Також можна виокремити окремі фактори які впливають на соціокультурний контекст української кінорецензії:

1. Вплив суспільного контексту: Аналіз кінорецензій показав, що суспільні події та тренди значно впливають на сприйняття фільмів критиками. Наприклад, під час періоду політичної нестабільності кінокритики відзначали збільшену увагу до фільмів з політичною тематикою та зворотний ефект побажання більшого екранного відступу від політично заряджених сюжетів під час періодів спокою та процвітання [1].

2. Рецепція політичних аспектів: Було виявлено, що українські кінорецензенти активно аналізують політичні підтексти фільмів та їхні відношення до сучасної політичної ситуації в країні. Фільми, що активно відтворюють або коментують політичні події, зазвичай привертають більше уваги кінокритиків та глядачів.

3. Роль медіа та соціальних мереж: Аналіз контенту в медіа та соціальних мережах підтвердив важливу роль цих платформ у формуванні публічної думки щодо кіноробіт. Політичні дискусії та соціальні коментарі відображаються у кінорецензіях та можуть впливати на сприйняття фільмів глядачами.[2]

4. Диверсифікація підходів: Різноманітність підходів до аналізу кінофільмів відзначається серед українських кінорецензентів. Деякі з них акцентують увагу на естетиці та технічних аспектах, тоді як інші зосереджуються на соціальних та політичних аспектах.[5]

Результати дослідження підтверджують, що українська кінорецензія не лише відображає, а й активно формує соціокультурний контекст сучасної України через призму суспільних та політичних аспектів.

Висновок

Соціокультурний контекст має значний вплив на українську кінорецензію, що відображається у сприйнятті кіношедеврів та їхнього розуміння відповідно до суспільних та політичних настроїв. Дослідження цього взаємозв'язку важливе для розуміння культурної динаміки сучасної української суспільно-політичної ситуації. Так як суспільний та політичний контексти є важливими факторами, що впливають на українську кінорецензію. Розуміння цих контекстів допомагає краще розуміти взаємозв'язок між кіномистецтвом та суспільством в цілому.

Список використаних джерел:

1. Джуринський, Ю. Кіно та суспільство: українська кінокритика 1991-2000 років. – Київ: ДУХ і ЛІТЕРА, 2001.
2. Гонтарева, М. Політичні аспекти українського кіно: від «розумного патріотизму» до глобальних культурних маршрутів // Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія "Культурологія". 2019. № 24.
3. Лисенко, С. Кінорецензія як відображення суспільних та політичних процесів в Україні // Кінознавство. 2017. № 1 (29).
4. Медіакритика: <https://ms.detector.media/mediakritika/post/2549/2013-10-28-ukrainska-kinokrytyka-chy-ie-shcho-krytykuvaty/>
5. Кінорецензія як жанр критики: <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/4292>
6. Культ особи : Лариса Брюховецька [Електронний ресурс] // Радіо «Промінь» : [website] Режим доступу: www.youtube.com/watch?v=UaBUXHTUa5g (23. 05. 2014). Назва з екрану.
7. Михайлин І. Л. Основи журналістики : підруч. [для студ. вищ. навч. закл.]. К : ЦУЛ, 2002. 284 с.
8. Безклубенко С. Д. Українське кіно : начерк історії . Київ, 2004. 192 с.

УДК 070:304.2 (043.2)

СУЧАСНИЙ СТАН СОЦІАЛЬНОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ

Юлія Іванюк

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Світлана Остапчук, к.п.н.

Ключові слова: соціальна журналістика, суспільство, громадськість

Вступ. Сьогодні соціальна журналістика відіграє ключову роль у формуванні громадської думки, впливаючи на сприйняття та розуміння суспільних явищ. Її значення зростає в контексті розвитку інтернету та соціальних медіа, що забезпечують необхідну платформу для швидкого поширення інформації та взаємодії з аудиторією. Аналіз сучасного стану соціальної журналістики стає важливим завданням для розуміння її впливу на формування суспільної свідомості та культурного контексту. Цю питання у своїх працях досліджували науковці, Геворкян Г. Солокова К. та інші [2; 1].

Матеріали та методи. Для наукового обґрунтування результатів дослідження сучасного стану соціальної журналістики був використаний метод аналізу. Також було використано метод порівняння задля встановлення подібності або відмінності в поглядах науковців з теми дослідження.

Результати. Соціальна журналістика – це специфічний журналістський напрямок, спрямований на вирішення, запобігання та відображення соціальних проблем у суспільстві. Відмінність між новими медіа, соціальними мережами та соціальною журналістикою є суттєвою і полягає в якості та результативності. На думку дослідниці Соколової К., «результативність журналістики соціальних мереж обмежується взаємодією. Соціальна журналістика використовує взаємодію як механізм своєї реалізації» [1, с. 80]. Це означає, що соціальні медіа та соціальна журналістика мають тісний зв'язок, у чому й полягає унікальність їх функціонування в сучасну епоху.

Єреванська дослідниця Геворкян Г. у своєму дослідженні соціальної журналістики зазначає: «Завдяки новим технологіям і соціальним мережам кожна людина може стати соціальним журналістом і реалізувати своє право створювати, поширювати та отримувати інформацію. Це означає, що соціальні медіа є тією платформою, де люди можуть реалізувати своє право на свободу вираження поглядів. Але водночас зловживання цим правом може призвести до поширення небезпечних явищ, таких як фейкові новини та мова ворожнечі» [2, с. 117-118].

Сучасні технології та соціальні мережі відкрили широкі можливості для соціальної журналістики, сприяючи публікації та поширенню різноманітних соціально-журналістських матеріалів. Крім того, ці інструменти дали змогу соціальним журналістам будувати та розвивати свої персональні бренди, залучаючи більше уваги до своєї діяльності та збільшуючи вплив на аудиторію. Однак важливо враховувати, що цей розвиток також несе певні загрози, зокрема, можливість виникнення маніпуляцій та появи «журналістів-пішок», які використовують свій доступ до аудиторії для поширення односторонньої та прихованої інформації на користь певних політичних або комерційних інтересів.

Глибока взаємодія з аудиторією, яка стала доступною завдяки соціальним мережам, може стати плодючим ґрунтом для маніпуляцій та інформаційних психологічних кампаній (також відомих у нашому медіасередовищі як ІПСО). Це може призвести до зміни характеру соціальних журналістських матеріалів та спричинити появу неповної й викривленої інформації, яка використовується для досягнення власних цілей. Зокрема, в українському медіапросторі відомим є використання так званих «соціалок» для загострення настроїв у суспільстві: це включає в себе висвітлення реальних проблем суспільства, що підживлюються маніпуляціями, приховуванням інформації, ігнорування чи порушення причинно-наслідкових зв'язків [3].

Такі явища можуть підірвати довіру до соціальних мереж як джерела новин й об'єктивної інформації та негативно вплинути на розвиток суспільства. Це може свідчити про необхідність удосконалення механізмів контролю та регулювання соціально-журналістської діяльності в онлайн-середовищі з метою забезпечення об'єктивності й достовірності інформації.

Висновок

Отже, стрімкий розвиток та популярність соціальної журналістики підкреслюють значення її в сучасному інформаційному середовищі. Цьому сприяють соціальні мережі та сучасні технології. Водночас, варто зазначити про необхідність забезпечення об'єктивності й достовірності інформації, вдосконалення механізмів контролю та регулювання соціальної журналістської діяльності в онлайн-середовищі. Тільки тоді соціальна журналістика зможе й далі виконувати свою функцію формування позитивного розвитку суспільства.

Список використаних джерел:

1. Соколова К. О. Компонент «соціального» у сучасній журналістиці: соціальна журналістика. Наукові записки Інституту журналістики. Том 3 (64). 2016. С. 80-86.
2. Greta Gevorgyan. Civic Journalism as a Phenomenon of Digital Civilization. Journal of Political Science: Bulletin of Yerevan University, Vol. 1 (2). 2022. Pp.106-120.
3. Дерев'янка Еліна. ІПСО в українському інфопросторі. URL: <https://pressassociation.org.ua/ua/ipso-v-ukra%D1%97nskomu-infoprostorii/> (дата звернення: — 20.03.2024).

УДК 658.8:663.93(043.2)

СТРАТЕГІЇ ПРОСУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ КАВОВОГО БІЗНЕСУ У КОНТЕКСТІ ЗМІН СПОЖИВЧИХ УПОДОБАНЬ: ВИВЧЕННЯ ВПЛИВУ МАРКЕТИНГОВИХ СТРАТЕГІЙ НА УСПІХ БІЗНЕСУ

Валерія Карабута

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Артем Стельмашов, ст.викладач

Ключові слова: кавовий бізнес, стратегії просування, розвиток бізнесу, маркетингові стратегії, бізнес, вплив.

Кав'ярні стали не лише місцем, де можна насолодитися ароматним напоєм, але й простором для соціальних зустрічей, творчих обмінів та релаксації. Однак, у світлі постійних змін у споживчих уподобаннях, збільшення конкуренції та зростання вимог клієнтів, кав'ярні повинні постійно адаптуватися та розвиватися. Це ставить під сумнів традиційні стратегії та вимагає нових підходів у маркетингу та управлінні.

Дослідження показують, що успішність кав'ярень значною мірою залежить від їхньої здатності адаптуватися до змін у споживчих уподобаннях. Це може включати в себе розширення асортименту напоїв та закусок, впровадження нових технологій обслуговування, а також створення унікальної атмосфери, яка приверне цільову аудиторію.

Маркетингові стратегії відіграють важливу роль у цьому процесі. Дослідження показують, що успішні кав'ярні часто використовують стратегії персоналізованого маркетингу, використовуючи дані про покупців для створення індивідуальних пропозицій та збільшення лояльності клієнтів. Крім того, важливим елементом є просування через соціальні медіа та співпраця з впливовими особистостями, щоб залучити нових клієнтів та підтримувати існуючих.

За використаними маркетинговими засобами необхідно розрізняти такі стратегії бізнесу роздрібною торгівлі: асортиментну, цінову, комунікаційну, організацію продажів у межах певного торгового формату. Наприклад, позиції роздрібних мереж, що розвиваються в межах стратегії диференціації, укріплюються за рахунок здешевлення асортименту і пропонування покупцям якісних товарів під приватними, локальними та інтернаціональними марками другого плану, де додана емоційна цінність іміджевої високоякісної марки компанії виробника замінюється емоційною цінністю марки ритейлера [1, с.157].

У сучасних умовах конкуренції на ринку кавових послуг велике значення має вибір ефективної стратегії розвитку. Для досягнення успіху кавовим бізнесам варто акцентувати увагу на розробці та впровадженні інноваційних маркетингових стратегій, які спрямовані на залучення та утримання клієнтів, а також підвищення їхньої лояльності.

Українські кавові бізнеси можуть досягти успіху завдяки ретельному аналізу ринку, визначенню унікальності своєї пропозиції та розробці інноваційних маркетингових стратегій, що спрямовані на залучення та утримання клієнтів. Важливим елементом є також розуміння та врахування специфіки українського ринку та культурних особливостей споживачів/

У сучасному світі інформаційних технологій одним із най-більш популярних методів просування стає використання мережі Інтернет. Маркетинговий потенціал використання веб-ресурсів надзвичайно високий, а стрімкий розвиток мережі та її можливостей з кожним роком змінює і робить доступнішими методи, за допомогою яких компанії можуть контактувати зі своєю цільовою аудиторією. Інтернет-маркетинг дає змогу суттєво знизити витрати компанії на рекламу, розширити масштаби ведення бізнесу з мінімальними витратами, внаслідок чого вартість контакту зі споживачем скорочується в декілька разів [2, с. 62].

Висновок

У світі постійних змін споживчих уподобань, успішність кав'ярень залежить від їхньої здатності адаптуватися та використовувати нові маркетингові стратегії. Дослідження показують, що кав'ярні, які вмiло використовують персоналізований маркетинг та активно просуваються в соціальних медіа, мають більші шанси на успіх у сучасному бізнес-середовищі.

Список використаних джерел:

1. Petruk V. A., Petruk I. R. Вибір стратегічних альтернатив бізнесу торговельних підприємств у сучасних умовах підприємництва. *Bulletin National University of Water and Environmental Engineering*. 2019. Т. 3, № 83. С. 149. URL: <https://doi.org/10.31713/ve3201815>
2. Ярмолюк О. Я., Фісун Ю. В., Шаповалова А. А. Соціальні мережі як сучасний інструмент просування. *Підприємництво та інновації*. 2020. № 11-2. С. 62–65. URL: <http://ei-journal.in.ua/index.php/journal/article/view/287/281>.

УДК 070:364.467 (043.2)

**ФЕНОМЕН МЕДІА-ВОЛОНТЕРСТВА ТА ЙОГО МІСЦЕ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ
ЖУРНАЛІСТИЦІ****Тетяна Кобрин***Національний авіаційний університет, Київ**Науковий керівник - Ірина Кевлюк, ст.викладач***Ключові слова:** медіа, волонтерство, журналістика, громадськість, джерела.

Вступ. У сучасному цифровому світі медіа-волонтерство набуває все більшого значення в контексті розвитку української журналістики. Цей феномен відображає новий підхід до взаємодії між громадянами та медіа, відкриваючи нові можливості для активної участі громадськості у формуванні медійного простору. Українська журналістика переживає період інновацій та трансформацій, і медіа-волонтерство відіграє ключову роль у цьому процесі, сприяючи зближенню журналістів та громадян, залученню нових голосів до медійної сфери та підвищенню рівня довіри до інформаційних джерел. Цим і зумовлена актуальність даної теми. Історіографія дослідження охоплює праці українських та зарубіжних вчених. Серед них Г. Синоруб, Л. Городенко, В. Гвоздев, А. Рогольський, Б. Потятиник, Д. Рашкофф та ін.

Дослідник Д. Рашкофф зазначає, що розвиток інформаційних технологій розвинувся до того рівня, що людина не може вміло інтегрувати його у робочий процес. Однак, на протипагу його словам, можемо заперечити дану тезу, оскільки з початком повномасштабного вторгнення в Україні соціальні медіа несли швидший та результативніший контент для громадян, а блогери продемонстрували найкращий зразок громадянського суспільства. Автор зазначає, що «віртуальні автори формують нову свідомість і нові інформаційні пріоритети через продукування інформаційних потоків та обмін ними. Вони разом описують людську цивілізацію в реальному часі, а бачення кожного з них є вагомим часткою історії» [3].

Громадянська журналістика, як стверджує В. Гвоздев, відіграє важливу роль у самопросуванні суспільства на шляху до громадянського суспільства. Вона є формою публічної участі громадян у суспільно-політичному житті. [1] Це значить, що громадянська журналістика дає можливість громадянам активно впливати на формування громадянського суспільства через власну участь у медійних процесах. Вона сприяє висвітленню важливих суспільних проблем, розкриттю корупції та недоліків влади, а також підвищенню свідомості громадян про їхні права та обов'язки.

Матеріали та методи. Матеріали для дослідження феномену медіа-волонтерства та його місця в сучасній українській журналістиці включають аналіз літератури та медійного контенту. Серед методів дослідження-дескриптивний аналіз, метою якого є опис феномену медіа-волонтерства та його особливостей в сучасній українській журналістиці.

Результати. «Соціальні медіа - це онлайн-платформи, які ґрунтуються на принципах web 2.0 та надають можливість користувачам створювати власний контент та обмінюватись ним»[2].

Тематика спілкування в соціальних мережах визначається особливостями кожної платформи та її змістовним наповненням, наприклад, аудіовізуальні можливості YouTube або короткі повідомлення у Twitter. Соціальні медіа мають значний вплив на користувачів, оскільки вони формують живу спільноту, яка впливає на сприйняття реальності та встановлює стандарти в оцінці подій. Останні роки відзначаються стрімким розвитком блогінгу, який став надзвичайно популярним серед користувачів соцмереж.

Військова ситуація в Україні стимулювала активність блогерів, які почали зосереджуватися на підтримці та волонтерських ініціативах. Більшість контенту, який вони створюють, тепер присвячений темі війни: збір і поширення інформації про ситуацію в Україні, власні враження та думки, організація збору коштів для потреб ЗСУ та допомоги біженцям, а також координація волонтерської діяльності та локальна підтримка.

Зараз чи не всім відома волонтерська діяльність шоумена Сергія Притули, яка відзначається різноманітністю та активністю протягом російсько-української війни. Він проводив різноманітні проекти, починаючи від програми "Народний Байрактар" і закінчуючи купівлею супутника. Його

сторінк у Facebook, Instagram та Twitter насичена інформацією про волонтерську діяльність, зокрема про надання допомоги військовим. Також важливе місце у медіа-волонтерстві займає інстаграм-проект «Свідомі» на чолі з Анастасією Бакуліною. Проект був створений під час Covid-19, а впродовж повномасштабного вторгнення надавав і надає достовірні дані, поширює збори, ділиться корисною інформацією з громадянами. Люди, які працювали на початку повномасштабного вторгнення над створенням контенту, виконували волонтерську роботу, відпрацьовуючи дванадцятигодинні зміни, а фінансування проекту на той час було незначним.

Висновок

У період війни спільнота трансформувалася завдяки соціальним медіа та новітнім технологіям, що значно прискорило обмін інформацією та координацію волонтерської діяльності. Фото та відео звіти про отриману допомогу посилюють довіру громадян та надихають до подальшої спільної праці. Ми вважаємо, що наступним етапом дослідження може стати моніторинг волонтерського руху у соціальних медіа після завершення війни. Цікавим аспектом є питання, чи продовжать відомі особистості та блогери включати волонтерську діяльність у свій контент після припинення воєнних дій.

Список використаних джерел:

1. Гвоздев, В. М. (2013). Блогінг як вияв і знаряддя громадянської журналістики, Вісник Львівського ун-ту, Серія журн. Вип. 38. С. 469–476.
2. Онищенко О. С. (2013). Соціальні мережі як чинник розвитку громадянського суспільства / О.С.Онищенко, В. М. Горюхов, В. Ф. Попик. НАН України, нац. Б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 220 с.
3. Rushkoff, D. (2005). Get Back in the Box: Innovation from the Inside Out / Douglas Rushkoff. Harper Business, 336 p.

УДК 070 (043.2)

РОЛЬ ІНФОРМАЦІНОЇ ГІГІЄНИ В ІНФОРМАЦІЙНІЙ ВІЙНІ НА ПРИКЛАДІ РОСІЙСЬКИХ НАРАТИВІВ

Валерія Кожаріна

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Олена Мельникова-Курганова, к.н.із соц.к., доц.

Ключові слова: інформаційна гігієна, інформаційна війна, наратив.

В умовах інформаційної війни Росії проти України інформаційна гігієна набула надзвичайно великого значення. Російські спецслужби застосовували увесь арсенал інформаційної зброї: фейкові новини, маніпулювання, використання ботів, шахрайські акаунти, дезінформація, і особливо наративи. Одним з основних наративів була спроба виправдати збройну агресію шляхом поширення міфу про «нацистів» та «геноцид» в Україні.

«Інформаційна гігієна – область знань, що вивчає закономірності впливу на організм людини та суспільне здоров'я інформаційних потоків, що надходять до людини. Основною метою інформаційної гігієни є мінімізація негативного впливу потоків інформації на психічне та фізичне здоров'я людини, а також соціальне благополуччя суспільства» [5]. Інформаційна гігієна є важливим інструментом протидії інформаційно-психологічним операціям (ІПСО).

З початку повномасштабного вторгнення з'явилося безліч легенд та міфів про Україну, що називають «наративами». Нині українські медіа та влада мають якісно, швидко і грамотно протидіяти їм. Такі історії мають вплив не лише на російське та українське населення, а й виходять на міжнародне інформаційне середовище.

Наратив – «це інтерпретація подій, яка не базується на фактах або точних даних» [1, с. 2]. Дослідник Н. Лебідь описує поняття «стратегічного наративу» як ідеології, яка є інструментом держави для просування своїх цінностей, національних ідей у маси [2].

Росія використовує численні фейкові наративи проти України з метою виправдати свою агресію, дестабілізувати внутрішню ситуацію в країні, підірвати міжнародну довіру та підтримку Києва, відвернути увагу від власних протиправних дій. Шляхом поширення брехні про «нацистів», «геноцид»,

«загрози з боку України», провокаціях тощо, Кремль намагається представити себе «визволителем», а Україну – «джерелом загроз». Дослідниця Олена Мельникова-Курганова виділила прийоми деструктивної російської пропаганди і одним з них є «заперечення та створення кількох нових нарративів», тобто росіяни за допомогою медіа заперечують свої злочини та намагаються створити нові історії [3, с. 277].

Наративи можуть набувати міжнародного розголосу, якщо їм швидко не протидіяти. Прикладом може послугувати новина у французькому медіа «Степан Бандера, український антигерой, прославлений після російського вторгнення» [7], де постать Бандери описується як прояв правого радикалізму.

Якісна інформаційна гігієна створює сприятливі умови для медіаграмотності населення, надає можливість швидкому опору нарративам. Львівський медіафорум провів дослідження «Протидія нарративам російської пропаганди про Україну в західних медіа» у грудні 2022 року і визначив головні напрями роботи щодо покращення ситуації: 1) взаємодія з експертним середовищем; 2) взаємодія з українськими посадовцями; 3) співпраця між медіа; 4) обізнаність про країну; 5) обізнаність про наративи російської пропаганди [4, с. 13].

О. Мельникова-Курганова в інтерв'ю розповіла головні правила інформаційної гігієни під час війни, де зазначила «Не варто дивитись й російських блогерів, адже навіть ліберальні «хороші рускіє» поширюють провладні російські наративи в той чи інший спосіб. Сіяти сумнів чи зневіру — основна задача ворога в інформаційному просторі» [6].

Висновок

Інформаційна гігієна критично важлива для протидії російським нарративам, оскільки вона допомагає ідентифікувати та відрізнити фейкові новини і дезінформацію.

Список використаних джерел:

1. Албул С. В. Інформаційна гігієна як засіб протидії дезінформації під час воєнного стану. Одеський державний університет внутрішніх справ. Одеса, 2022. С. 4.
2. Лебідь Н. М. Наративи війни в українських ЗМІ в умовах повномасштабного вторгнення Росії. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика, т. 33 (72) № 5, ч. 2. Київ, 2022. С. 295-300.
3. Мельникова-Курганова О. С. Сучасні прийоми деструктивної пропаганди в інформаційній війні. Інформаційна освіта та професійно-комунікативні технології XXI століття. Одеса: Національний університет «Одеська політехніка», 2023. С. 275-279.
4. Протидія нарративам російської пропаганди про Україну в західних медіа. Lviv media forum. Грудень 2022 - березень 2023. С. 17.
5. Інформаційна гігієна. URL: <http://4uth.gov.ua/informacijna-gigiyena/> (дата звернення: 10.03.2024).
6. Назарова Г. Гігієна в мережі під час війни: 10 порад, як забезпечити гаджети і акаунти та протистояти пропаганді. URL: <https://bit.ly/49R309R> (дата звернення: 14.03.2024).
7. Yaghobzadeh R. Stepan Bandera, the Ukrainian anti-hero glorified following the Russian invasion. URL: <https://bit.ly/43h9In1> (дата звернення: 11.03.2024).

УДК 792,02+792,071 (043.2)

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР ЯК ОБ'ЄКТ ДОСЛІДЖЕННЯ В УКРАЇНСЬКИХ ЗМІ

Євгенія Кретчмер

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Ірина Кевлюк, ст.викладач

Ключові слова: театр, ЗМІ, журналістика, інформація, технології.

Вступ. Актуальність дослідження обумовлена тим що, важливим чинником успішності та затребуваності українського театру є просування театру. Для того, щоб підвищити популярність і підтримувати імідж театру, все більша кількість театрів останнім часом почали замислюватися про власний поступ у соціально-культурній сфері, створюючи самостійні PR-відділи або включаючи PR-

функції в обов'язки літературного відділу. Таким чином, особливий інтерес викликає вивчення та визначення основних функцій українських ЗМІ, виявлення комунікативних особливостей просування театру та визначення найбільш ефективних методів взаємодії, що застосовуються у театральній сфері. Теоретичною базою дослідження є наукові праці Є.В. Водяхін [1], О.Д. Москвич [2], Л. Чернявська[3] та ін.

Матеріали і методи дослідження. Виконання наукової роботи проводилось за допомогою використання українських ЗМІ, з урахуванням інформації про український театр. Об'єктом дослідження є українські театри. Методологічною основою наукової роботи є історичний та порівняльний аналіз, аналогія, понятійне моделювання й узагальнення.

Результати показали, що український театр та українське ЗМІ — два найдавніші види діяльності. Вони постійно розвиваються і модернізуються під впливом інновацій та різних соціальних процесів. Обидва види діяльності підлаштовуються під будь-які обставини, що можна побачити з історичного аспекту. Наприклад, коли тільки з'явився кінематограф, люди були впевнені, що він витіснить сценічне мистецтво, проте через вік глядачі все ще наповнюють зали на виставах. Також і журналістика з приходом нових технологій і насамперед Інтернету не зникла, а продовжила розвиватися та трансформуватися, відкриваючи нові горизонти для своєї діяльності [2].

Хоча театр виник задовго до журналістики, вона стала одним із найважливіших чинників його розвитку. Сучасне українське ЗМІ відображає поточну діяльність сценічного мистецтва, аналізує та оцінює значення театру, бере участь у формуванні репертуарної політики, акторської творчості, режисури, декоративного оформлення, організації театральної справи. Навколо театру завжди вирувало і вирує суспільне життя, окремі спектаклі, позиція режисерів, біографії акторів викликали та викликають зіткнення різних ідейних та політичних позицій авторів. Невипадково Є.В. Водяхін стверджує, що театр є «вища інстанція для вирішення життєвих питань... Все тяжке, що займає відому епоху, само собою вноситься на сцену і обговорюється страшною логікою подій та дій» [1, с.30]

Нині українське ЗМІ стало найважливішим чинником у розвитку українського театру. Кожен етап історія сценічного мистецтва неодмінно знаходить відгук у періодичних виданнях. Обидві сфери під впливом історичних факторів та нових технологій трансформувалися разом. Українське ЗМІ з початку існування і досі відбиває поточну діяльність сценічного мистецтва, аналізує та оцінює значення театру, бере участь у організації театральної справи. І навіть зараз нові тренди, що змінюють сценічну діяльність, трансформують інформаційний порядок денний та театральні ЗМІ в цілому.

Основними формами взаємодії українського театру із ЗМІ є розсилка анонсів, прес-релізів через прес-службу українського театру, а також організація прес-конференцій, прес-турів, прев'ю, творчих зустрічей, екскурсій, вікторин, акцій[3].

Отже, з розвитком сучасних технічних можливостей, поліпшенням засобів зв'язку та здатністю оперативного обміну інформацією – взаємодія із ЗМІ стала більш ефективною. Культура і мистецтво є необ'ємною частиною життя, які потребують правильного розуміння і просування. Формування іміджу та репутації театру, розширення співробітництва, благодійність, проведення акцій, рекламних та PR-кампаній має більшу силу з інформаційною підтримкою ЗМІ. При взаємодії відділу просування театру із ЗМІ необхідно враховувати час, дати, масштаб заходу та форму подання інформації, які відіграють важливу роль при відборі новин в інформаційному потоці. Правильно подана інформація - запорука успішного просування українського театру.

Висновок

Таким чином, в науковому дослідженні описано про відображення театральних подій у ЗМІ та сприйняття аудиторії. Театр прагне бути ближчим до глядача і активно використовує у своїй діяльності цифрові технології, висвітлює власну діяльність у ЗМІ та офіційних акаунтах у соціальних мережах. До цієї обставини підлаштовуються і сучасні театральні медіа, створюючи нові канали комунікації у вигляді блогів театральних журналістів та критиків, прямих трансляцій зі спектаклів та інтерактивних форм взаємодії з глядачем.

Список використаних джерел:

1. Водяхін Є. В. Український театр як інструмент культурної дипломатії та його роль у сучасних інтеграційних процесах. Культура України. 2023. Вип. 82. С. 28-34.

2. Москвич О. Д. Медіатрансформації та івент-технології в сучасній театральній культурі: український контекст. *Культурологія*. 2020. Вип. 35. -С. 115-122.

3. Чернявська Л. Телеграм-канали як інструмент диджиталізації українських масмедіа Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія : Філологія. Журналістика. 2021. Т. 32, № 6. С. 192-198.

УДК 004.7: 070 (043.2)

СПЕЦИФІКА ІНСТАГРАМ-БЛОГУ ПРО ДЕРЖАВНИЙ МУЗЕЙ АВІАЦІЇ УКРАЇНИ

ІМ. О. К. АНТОНОВА

Катерина Кудра

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Наталія Букіна, к.філол.н., доц.

Ключові слова: блог, Інстаграм, музей, соціальні мережі, авіація.

Вступ. Актуальність дослідження обумовлена необхідністю популяризувати вітчизняну авіацію, зокрема, Державний музей авіації України ім. О.К. Антонова за допомогою онлайн-ресурсу «Інстаграм», адже нині соціальні мережі є продуктивним інструментом комунікації та підтримки діяльності культурних закладів. Теоретичною базою дослідження є наукові праці І.Ю. Афанасьєв [1], К.В. Батаєва [2], Ю.І Микитенко [3] та ін.

Матеріали і методи дослідження. Виконання наукової роботи проводилось за допомогою використання соціальної мережі «Інстаграм», з урахуванням інформації про Державний музей авіації України ім. О.К. Антонова. Об'єктом дослідження є блоги на платформі «Інстаграм». Методологічною основою наукової розвідки є методи аналізу, синтезу, порівняння й узагальнення.

Результати показали, що Інстаграм (Instagram) – соціальна мережа, яка створювалася в 2010 році як додаток для публікації та фото та відео контенту [1].

Тут наявна функція фоторедактора та різні фільтри, що змінюють і коригують колір зображення. Особливо популярний у користувачів формат Stories (або «історії»), який дозволяє викладати фото та короткі відео (тривалістю 15 секунд). Публікації у розділі Instagram Stories переглядають 500 млн користувачів на день. Для бізнес-акаунтів на платформі є доступ до статистики (залученість, охоплення тощо). Крім того, існує можливість платної реклами, що таргетується. Завдяки функції Direct, яка є аналогом особистих повідомлень, можна спілкуватись з іншими користувачами. На даний момент в Інстаграм існують різні види сторінок: особисті акаунти користувачів, блоги, бізнес-акаунти, бренди, знаменитості та інші [1].

Онлайн-ресурс «Інстаграм» був обраний нами для створення блогу про Державний музей авіації України ім. О. К. Антонова, оскільки є одним із найпопулярніших в Україні. Водночас цей формат підходить для просування музею авіації ім. О. К. Антонова. Завдяки йому ми можемо охопити унікальну аудиторію, недоступну в інших соціальних мережах.

Аерокосмічна галузь України потребує зміцнення своїх позицій серед вітчизняної аудиторії та на міжнародній арені, чому сприятиме зростання зацікавленості у відвідуванні Державного музею авіації України ім. О. К. Антонова як авіаційного та культурного осередку. Виникає необхідність його просування. Під просуванням ми розуміємо діяльність з планування, втілення у життя і контроль за фізичним переміщенням матеріалів і готових виробів від місць їх виробництва до місць споживання з метою задоволення потреб споживачів та вигодою для себе [2].

Специфіка інстаграм-блогу про Державний музей авіації України ім. О. К. Антонова охоплює як культурологічне, так і просвітницьке завдання: показати глядачам експонати музею та одночасно донести інформацію до аудиторії про історію цих експонатів, художників і самого музею. А також обліковий запис використовується для просування подій та виставок (онлайн та офлайн).

Оскільки соціальна мережа «Інстаграм» має потужну візуальну складову, для публікацій беремо лише якісні фото картин чи репортажні фото з виставок. Іноді використовуємо фотографії, зроблені в музеї. Також важливо відзначити, що компоненти стрічки інстаграм-профілю повинні візуально

гармонійно поєднуватися за колірною гамою та композицією кадрів. Для цього плануються заздалегідь за допомогою контент-плану. У профілі музею постійно наявні інформаційно-розважальні рубрики, наприклад, «Пам'ятні дати», в якій розповідається про біографії художників, чії роботи представлені в колекції музею або персонажів картин. Інша рубрика «#фотодня» - фото експонатів музею з підписом автора, назви роботи та періоду створення. А також публікуються рекламні пости, які повідомляють про нові виставки музею або про події, лекції, майстер-класи [3].

Отже, Інстаграм – це перспективний майданчик для створення блогу в “інстаграм” про державний музей авіації ім. О. К. Антонова. Він дозволяє комунікувати не лише з цільовою аудиторією, а й із людьми, які ніколи не прийдуть до музею.

Висновок

Таким чином, в науковому дослідженні описано специфіку використання соціальної мережі «Інстаграм» для створення блогу про Державний музей авіації України ім. О. К. Антонова. Інстаграм-блог популяризуватиме українську авіацію, сприятиме обміну інформацією, підвищуватиме мотивацію відвідувачів та підписників, стимулюватиме розвиток їх творчих здібностей та пізнавальний інтерес.

Список використаних джерел:

1. Афанасьєв І.Ю., Устименко Л.М. Підтримка тревелблогерів провідними українськими інтернет-мас-медіа. Питання культурології. 2021. № 38. С. 236–247.
2. Батаєва К. В. Візуалізовані цінності у соціальних практиках користувачів української соціальної мережі "Інстаграм". Український соціум. 2021. № 4. С. 26-45.
3. Микитенко Ю.І. Маркетингові інструменти залучення туристів до об'єктів культурної спадщини. Маркетинг в Україні. 2019. № 3(85). С. 44-51.

УДК 070:77:791.4 (043.2)

ЖАНРИ ФОТОЖУРНАЛІСТИКИ У СУЧАСНИХ ДРУКОВАНИХ ВИДАННЯХ

Катерина Кузілова

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Олена Васьківська, к.п.н., доц.

Ключові слова: фотожурналістика, жанри фотожурналістики, фотографія, друковані видання, журнал

Вступ. У період швидкого розвитку медіа і візуальної культури фотожурналістика залишається ключовим інструментом для сприйняття подій і феноменів у світі. Вона відображає не лише моменти історії, а й впливає на формування світогляду та усвідомлення суспільних проблем. У сучасному інформаційному просторі фотожурналістика займає важливе місце, виступаючи в різноманітних жанрах та форматах, зокрема, й у друкованих виданнях. Цю тематику у своїх працях досліджували науковці С. Горевалов та Н.Зикун, Л. Ковальова, Б.Черняков та інші [1; 2], тому можна стверджувати, що питання жанрового різноманіття фотографії у друкованих виданнях є важливою для дослідження.

Матеріали та методи. Для наукового обґрунтування результатів досліджень трансформації жанрів фотожурналістики у сучасних друкованих виданнях використаний метод узагальнення, за допомогою якого ми зафіксували основні жанри фотожурналістики. Також використано метод системного аналізу, щоб проаналізувати сучасні наукові праці та дискурс навколо дослідження жанрів фотожурналістики. Також було використано метод співставлення та порівняння задля встановлення подібності або відмінності у поглядах науковців на тему дослідження.

Результати. Протягом усієї історії свого розвитку фотожурналістика стала невід'ємною складовою журналістики, виокремивши свою власну систему жанрів. Ці жанри частково співпадають з жанрами періодичної преси, проте мають свої відмінності, пов'язані з переважанням візуальної складової над вербальною.

Фотографії, які публікуються в медіа, є необхідною складовою візуального інформаційного потоку, що відображає різноманітні аспекти життя сучасного суспільства. Проте варто відзначити, що такі

фотографії не лише супроводжують текст, але й самі по собі є окремим жанром фотожурналістики, що може відтворювати події, людей та явища.

Науковець Сергій Горевалов розробив власну класифікацію жанрів фотожурналістики, поділивши їх на самостійні та допоміжні. Самостійні жанри, у свою чергу, поділяються на малі (інформаційні) – фотохроніку, фотозамітку, фотозамальовку, фотопривітання, фотонovelу, та великі (аналітичні) – фоторепортаж, фотонарис, фоторозповідь, фоторецензія, фотодайджест. До допоміжних жанрів науковець відносить фотоілюстрацію, фоторекламу, фотознайомство, фотоанонс, фотонатюрморт, фотопортрет та фотопейзаж [1, с. 105].

Дослідник Б. Черняков виділяє інформаційні, аналітичні та художньо-публіцистичні жанри фотожурналістики. «Серед інформаційних жанрів він виділяє фотозамітку, розширену замітку, фотозвинувачення, фоторепортаж, фотокореспонденція інформаційного виду. До аналітичних жанрів він відносить фотокореспонденцію, фотофейлетон аналітичного виду, фото коментар та фотоогляд. Художньо-публіцистичні жанри фотожурналістики представлені фотонарисом, фотозамальовкою, фотофейлетоном» [2, с. 12–15].

У своїх наступних доробках дослідник Сергій Горевалов разом з Наталією Зикун дійшли висновку, що «система жанрів фотожурналістики продовжує «відгукуватися» на зміну інформаційних потреб і смаків сучасної аудиторії, рівень технічного оснащення галузі, економічні та соціальні чинники. Автори виокремлюють фотомонтаж і фотоколаж як самостійні синтетичні жанрові форми сучасної фотожурналістики» [1, с. 260].

Висновок

Отже, існує безліч систем поділу на жанри фотографій у друкованих виданнях сучасності, що свідчить про різноманітність та складність цієї галузі. Різноманітність і складність класифікацій жанрів фотографій в друкованих виданнях спонукала безліч вчених до розробки власних систем, щоб краще розкрити сутність фотожурналістики та її вплив на медійну сферу. Водночас, можемо зазначити, що розвиток цифрових технологій сприяє появі нових жанрів фотожурналістики, що сприятимуть популяризації друкованих періодичних видань.

Список використаних джерел:

1. Горевалов С. І. Фотожурналістика в системі засобів масової комунікації: єдність слова і зображення: навч. посіб. / С. І. Горевалов, Н. І. Зикун, С. А. Стародуб. Київ: КиМУ, 2010. 296 с.
2. Горевалов С. І., Зикун Н.І. Жанри фотожурналістики в умовах посилення тенденції візуалізації ЗМІ. Наукові записки Інституту журналістики. 2014. Т. 56. С. 257-261.

УДК 070:316.774:82-1/-9 (043.2)

БЛОГІНГ ЯК ЯВИЩЕ СУЧАСНОЇ ІНТЕРНЕТ-КОМУНІКАЦІЇ: ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ОНЛАЙН-КОНТЕНТУ ПРО УКРАЇНСЬКУ ЛІТЕРАТУРУ

Анна Лапіга

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Віталіна Горова, к.і.н., доц.

Ключові слова: блогінг, нові медіа, літературний блог.

Значна кількість сучасних журналістів віддають перевагу онлайн-виданням як потенційному місцю роботи. Така тенденція є цілком зрозумілою, адже наразі потенційна аудиторія має бажання дізнаватися потрібну та корисну для себе інформацію з телеграм-каналів, каналів на платформі «Ютуб» або зі сторінок популярних соціальних мереж (інстаграм та фейсбук). Саме у соціальних мережах виникають блоги. Блогінг – це сучасне явище інтернет-комунікації, яке дозволяє людям висловлювати свої думки, ідеї та бачення певної теми в інтернеті. Блоги можуть як особистими, так і корпоративними. Можуть охоплювати різноманітні теми, приміром їжа і харчування людини, тематику у царині фешн-індустрії та науки, питання з політичної сфери діяльності. Специфікою є те, що за їх допомогою можна швидко, доступно та креативно подавати інформацію. При цьому автор використовує індивідуальне оформлення для свого інформаційного повідомлення. Таким чином створюється певний стиль подачі блогу, який

приваблює відповідних поціновувачів. В результаті – автор має широке поле для розвитку своєї творчості та інструмент для самовираження, а цільова аудиторія отримує можливість вибирати зручний та цікавий для неї спосіб сприйняття інформації. Крім того, ведення блогу сприяє підтриманню тісного зв'язку зі своїми читачами, обміну думками в режимі реального часу. З іншого боку телебачення чи друковані періодичні видання мають обмеження щодо такої можливості.

Науковиця О. Кузнецова слушно зауважила, що блоги привертають увагу аудиторії як безконтрольні, інтерактивні, швидкісні засоби масової комунікації. Адже, навіть, в Інтернет-ЗМІ є випускові редактори, які «фільтрують» інформацію, тобто вирішують: побачить матеріал світ чи ні, ставлять матеріали після прочитання, що затримує надходження контенту до аудиторії [2, с. 120].

Крім новинних блогів, існують також сторінки за тематичною спрямованістю. Однією з найпопулярніших «нішевих» тем є українська література. Подібний контент тепер можна побачити не лише у знайомих для нас інстаграмі чи ютубі, але й у відносно новій соціальній мережі «Тікток». Короткі відео з описом зовнішніх характеристик книги та сюжету історії подобаються глядачам та дозволяють швидко ознайомитися з виданням. Огляди книжок часто оформлюють у відповідній до її розповіді атмосфері. Наприклад, оповідь про чаклунство та магів автор намагатиметься продемонструвати певними світловими ефектами чи реквізитом. Відеоролики в ютубі зазвичай створюються більш довгими, з продуманим фоном та образом для ведучого. В інстаграмі блоги про літературу роблять акцент більше на зображеннях, але й вони мають певну структуру створення для того, щоб краще донести до читачів зміст та настрої історії.

У літературних блогах публікуються розгорнуті огляди книг, рецензії. Адже з розвитком журналістики, видавничої справи розвивалося й рецензування, почалося критичне осмислення різноманітної друкованої продукції. Причому ці аналітичні судження з самого початку мали рухомі форми і дедалі ставали гнучкішими, різноманітнішими, цікавішими [1, с. 107]. Також все частіше починає публікуватися контент й про письменників і поетів, з якого ми дізнаємося про їхню журналістську діяльність. Виникають рубрики про цікаві факти з біографії українських, і не тільки, авторів, підбірки крилатих фраз та списки книг або творів, які варто прочитати у певних життєвих обставинах. Найбільш яскравими блогами в інстаграмі, що спеціалізуються на книжковій тематиці, можна виокремити - liubava.hromak [3] та virsh.ua [4]. Останній, з початком повномасштабного вторгнення в Україну, активно публікує вірші, присвячені цим подіям та пости пам'яті сучасним літераторам, котрі загинули на фронті.

Висновок

Отже, блогінг є важливим елементом сучасної інтернет-комунікації, надаючи людям платформу для висловлення своїх думок та ідей на різноманітні теми. На відміну від традиційних ЗМІ, блоги приваблюють аудиторію своєю інтерактивністю, швидкістю, особливою естетикою та атмосферою, яку важко відтворити, наприклад, на сторінках газети. Тематичні блоги, особливо ті, що присвячені українській літературі, з'являються на різних платформах, включаючи інстаграм, тікток та ютуб. Вони пропонують короткі відео, що дозволяють швидко ознайомитися з книгами, а також детальні огляди та рецензії. Такий новий та креативний підхід допомагає популяризувати читання книг в нашому суспільстві та розвіяти міфи про те, що українська література одноманітна чи нудна. Книжкові блоги змінюють ставлення молоді до письменництва, що в свою чергу слугує розвитком українських видавництв.

Список використаних джерел:

1. Бурляй Ю. Основи літературно-художньої критики: Вища школа, 1985. 245 с.
2. Кузнецова О. Ідентичність блога і ЗМІ. Теле- та радіожурналістика. 2013. № 12. С.117–123.
3. Любава Громак. Instagram. URL: <https://www.instagram.com/liubava.hromak/> (дата звернення: 14.03.2024).
4. Українська поезія та проза. Instagram. URL: <https://www.instagram.com/virsh.ua/?igsh=ankxMWFxZ3hzaHR0> (дата звернення: 14.03.2024).

УДК 659.1:316.77(043.2)

ОСОБЛИВОСТІ РОЗРОБКИ КОМУНІКАЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ДЛЯ ПРОСУВАННЯ БРЕНДУ

Богдан Лебідь

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Олена Морозова, к.н.з соц.ком., доц.

Ключові слова: комунікація, просування, бренд, комунікаційна стратегія, канали комунікацій

Розвиток сучасного ринку вимагає від компаній не лише якісного продукту чи послуг, але й ефективної комунікаційної стратегії для просування бренду. Актуальність даної теми полягає у тому, що конкурентне середовище стає все більш насиченим, і лише професійно спроектована та реалізована комунікаційна стратегія може забезпечити успіх бренду на ринку. Для сучасності це є критичним, оскільки враження про бренд формуються не лише через продукт, але і через спосіб, яким він комунікує зі своєю аудиторією.

Глибокі дослідження щодо питання формування та використання комплексу комунікацій провадять велика кількість вітчизняних та зарубіжних науковців, зокрема: Белявцев М. І., Ф. Котлер, Лук'янець Т.І. Примак Т. О., та інші.

Використані підходи включають аналіз контенту публікацій, дослідження аудиторії та її взаємодію з брендом, а також використання аналітичних інструментів для оцінки ефективності рекламних кампаній та залучення цільової аудиторії.

Зростаюча конкуренція, швидкі зміни в смаках і уподобаннях споживачів, а також широкий доступ до інформації створюють складні умови для виведення бренду на ринок і його подальшого успішного просування. Крім того, з плином часу, споживачі стають більш вимогливими до того, як бренди спілкуються з ними, і вимагають більш особистої та аутентичної комунікації.

Спочатку необхідно провести глибокий аналіз цільової аудиторії. Це включає в себе вивчення її демографічних характеристик, інтересів, потреб та поведінки споживання. Наприклад, якщо цільова аудиторія молода та активна, можна зрозуміти, що важливіше для них - враження від бренду, його стиль та інноваційність. На основі цього аналізу формулюються ключові повідомлення та стратегія комунікації, яка максимально приверне увагу цільової аудиторії [4].

Для успішного просування бренду необхідно сформувані унікальний образ, який відрізнятиметься від конкурентів і буде приваблювати цільову аудиторію. Це може включати в себе створення емоційного зв'язку з брендом, підкреслення його цінностей та переваг перед іншими гравцями на ринку. Ключове завдання полягає в тому, щоб бренд став для своїх споживачів не лише продуктом, але й частиною їхнього життя [3].

Щоб забезпечити успішне використання маркетингових комунікацій, необхідно не лише враховувати доступні ціни для споживача, але й прогарантувати високу якість товару або послуги, а також досягнути необхідного соціального ефекту від їх використання. Тому, для ефективного використання маркетингових комунікацій, важливо підходити до цього питання комплексно та систематично, застосовуючи всі необхідні маркетингові інструменти протягом певного часового та операційного періоду [1].

Вибір правильних каналів комунікації - це один з ключових етапів розробки стратегії. Він визначає, як саме буде передаватися повідомлення цільовій аудиторії. Це може бути від афіш на вулицях до цифрових кампаній у соціальних мережах. Важливо врахувати особливості цільової аудиторії та її медіапотреб для максимальної ефективності комунікації.

Висновок

У сучасному бізнес-середовищі успішна розробка комунікаційної стратегії для просування бренду виявляється критичною для досягнення конкурентних переваг та залучення уваги цільової аудиторії. Під час розробки такої стратегії необхідно враховувати не лише сучасні тенденції в маркетингу та споживацькому поведінці, але й унікальність бренду та його цілей. Інтегрований підхід, що включає аналіз цільової аудиторії, використання різноманітних комунікаційних каналів та створення цілісного іміджу, є запорукою успішного взаємодії зі споживачами. Крім того, постійна адаптація та

вдосконалення стратегії на основі змін у ринковому середовищі та споживацьких вподобаннях є ключовим елементом успіху. Таким чином, управління комунікаційними процесами є не лише важливим завданням, але й необхідною умовою для стабільного розвитку бренду у сучасному світі.

Список використаних джерел:

1. Белявцев М.І. Маркетинг: [навч. посібник] / М.І.Белявцев, Л.М.Іваненко. К.: ЦНЛ, 2005. 328 с.
2. Котлер Ф. Маркетинговий менеджмент. К. : Хімджест, 2008. 720 с.
3. Лук'янець Т.І. Маркетингова політика комунікацій: Навч. посібник. - 2-ге вид., доп. і перероб. К.: КНЕУ, 2004. 524 с.
4. Примак Т. О. Маркетингова політика комунікацій : навч. посібн. К.: Атіка ЕльгаН, 2009. 328 с.

УДК 070.1:327.82 (043.2)

**ОСОБЛИВОСТІ ТЕЛЕГРАМ-КАНАЛІВ ЯК НОВІТНІХ ІНСТРУМЕНТІВ МЕДІА:
УКРАЇНСЬКИЙ КОНТЕКСТ**

Євгенія Ляш

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник - Ірина Кевлюк, ст.викладач

Ключові слова: телеграм-канали, медіа, український контекст, вплив на громадську думку, інформаційна безпека, громадянське суспільство, онлайн-спільноти, дезінформація, критичний підхід до інформації.

Вступ. Телеграм-канали стали важливим медіа-інструментом у сучасному цифровому світі, особливо в Україні. Значущість вивчення їх характеристик полягає у їхньому впливі на формування та поширення інформації в кіберпросторі, а також на сприйняття громадськістю подій і тенденцій. Наукові дослідження телеграм-каналів доводять їхню важливість для ЗМІ та суспільства.

Матеріали та методи. Дослідити вплив телеграм-каналів на формування громадської думки та активізацію громадянського суспільства в українському медіа-просторі, проаналізували контент каналів та дослідили їх взаємодію з аудиторією. Основні методи включають аналіз тематичного розмаїття каналів, виявлення ідеологічних ухилів і комерційного характеру. Аналіз впливу каналів на формування онлайн-спільноти та погляди користувачів, щоб отримати повне розуміння їхнього впливу на суспільство.

Результати. Останні дослідження показали значне зростання глобальної аудиторії Телеграм за останні роки. Це зростання було особливо помітним за останній рік до теперішнього часу. Понад 100 мільйонів осіб стали членами, зокрема щодо. Згідно з даними Комісії з цінних паперів і бірж США, орієнтовна кількість щомісячних користувачів у жовтні 2019 року становить близько 300 мільйонів осіб у всьому світі. За власними підрахунками Телеграм, це число становить щонайменше 500 тисяч. [5] Згідно з повідомленням, щоденний приплив нових користувачів у месенджері. Цей висхідний тренд збільшення кількості користувачів Телеграм помітний і в Україні в глобальному інформаційному просторі. Зокрема, у 2019 році кількість користувачів в Україні значно зросла. Кількість користувачів Телеграм в Україні досягла приголомшливих 4,5 мільйонів осіб. З 2017 по 2018 роки українська аудиторія Телеграм безпрецедентно зросла в 600 разів. Згідно з дослідженням, проведеним R&V Group у липні 2021 року, зараз 20% українців користуються Телеграм. За останні шість місяців цей показник зріс на 3% порівняно з попередніми вимірюваннями. [6]

Аналіз телеграм-каналів в українському медіа-просторі дозволяє зробити кілька ключових висновків. По-перше, тематична різноманітність каналу відображає широкий спектр інтересів аудиторії, включаючи політику, культуру, спорт та інші сфери. Дослідження показало, що більшість каналів мали яскраво виражений ідеологічний політичний або комерційний характер, що вплинуло на те, як подається інформація. Крім того, аналіз контенту публікацій показує, що деякі канали використовують сенсаційні заголовки та маніпулюють фактами, щоб привернути увагу глядачів, що може призвести до поширення дезінформації та формування негативного ставлення до певних тем чи осіб. Ми також виявили, що деякі канали активно взаємодіяли зі своїми глядачами, залучаючи їх до дискусій і розмов. У контексті

українського медіапростору дуже актуальним є аналіз впливу телеграм-каналів на формування громадської думки та активізацію громадянського суспільства. Дослідження виявили, що канали зі схожою ідеологічною спрямованістю можуть формувати віртуальні спільноти, тим самим посилюючи свій соціальний вплив. Загалом результати підтверджують важливість телеграм-каналів як нового медіа-інструменту в українському контексті, але також вказують на необхідність критичного підходу до сприйняття інформації, що поширюється через ці канали.

Висновок

Результати дослідження телеграм-каналів в українському медіа-просторі демонструють їх важливість у формуванні громадської думки та поширенні інформації. Новизна отриманих даних полягає у виявленні впливу цих каналів на формування онлайн-спільнот та активізацію громадянського суспільства. Ці результати можуть бути використані для подальших досліджень у сфері медіа та інформаційної взаємодії, а також розробки стратегій контролю якості інформації в онлайн-середовищах.

Список використаних джерел:

1. Драгун В. А. Телеграм-бот для інтеграції з Instagram: thesis. 2021. URL: <http://ir.stu.cn.ua/123456789/23024> (дата звернення: 18.03.2024).
2. Мовчан В. І. Як “сірі” телеграм-канали поширюють дезінформацію та впливають на настрої на прикладі телеграм каналу “Начштабу”. Протидія дезінформації в умовах російської агресії проти України: виклики і перспективи. 2023. URL: <https://doi.org/10.32782/ppss.2023.1.68> (дата звернення: 18.03.2024).
3. Ольшевська Т. Інтернет як джерело інформації : thesis. 2016. URL: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/49272> (дата звернення: 18.03.2024).
4. Прядка В. В. Система пошуку медіа контенту у месенджері «Телеграм» : thesis. 2020. URL: <http://ir.stu.cn.ua/123456789/23407> (дата звернення: 18.03.2024).
5. Соцмережі як джерело інформації українців. URL: <https://rb.com.ua/uk/blog-uk/omnibus-uk/socmerezhi-jak-dzherelo-informacii-ukrainciv/>.
6. Plaintiff securities and exchange commission. URL: <https://www.sec.gov/litigation/complaints/2019/comp-pr2019-212.pdf>.

УДК: 316:007:304:659.1:004.73 (043.2)

МЕТОДОЛОГІЯ АНАЛІЗУ ТЕЛЕГРАМ-КАНАЛІВ ПРО АВІАПОДОРОЖІ

Діана Мазур

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Ірина Кевлюк, ст.викладач

Ключові слова: телеграм, телеграм-канал, авіаподорожі, літак, метод, популярність, подорож.

Вступ. Сучасна комунікативістика активно проявляє інтерес до вивчення нових інструментів медіа. Одним із сучасних форматів мас-медійної комунікації сьогодні активно виявляються публічні телеграм-канали [4]. Телеграм стає все більш популярним як засіб комунікації, тому компанії, які бажають вийти на контакт із цільовою аудиторією, поступово освоюють можливості цього месенджера для ведення бізнесу, не виключаючи також і авіаперевезення. Наприклад, сьогодні багато авіакомпаній створюють і просувають канали телеграм, щоб підтримувати свої веб-сайти та бути ближче до потенційних клієнтів або покупців. На каналі телеграм стосовно авіаподорожей можна знайти не тільки інформацію про дешеві авіаквитки, а й корисні поради, маршрути, місця та багато іншого.

Матеріали та методи. Відповідно до поставлених завдань у роботі використовувались такі методи дослідження: описовий метод слугував засобом інтерпретації та класифікації досліджуваної інформації; зіставний метод використовувався з метою огляду думок та поглядів різних науковців на аналізований об'єкт дослідження.

Результати. Авіаподорож – це подорож літаком. Літаки досі залишаються найпопулярнішим видом транспорту у світі. Це ж стосується і авіаційного транспорту в туризмі, що пояснюється наступними причинами: авіатранспорт - найбільш швидкий і зручний вид на далекі відстані; він

забезпечує високий рівень сервісу; авіакомпанії пропонують різноманітні стимули для туристичних компаній [5]. Авіаподорожі стають все більш популярними, і літати на літаках стало нормою життя для багатьох людей. Це термін, який об'єднує два різних явища. Перш за все авіаперельоти - це активне дозвілля, одна з головних цілей якого - політ на літаку. По-друге, авіаподорожі - це вид туризму, а авіація - це засіб пересування, за допомогою якого можна зустріти найбільше людей за найкоротший час.

Телеграм-канали відіграють важливу роль у цій сфері. Сьогодні основна діяльність цих каналів покликана включати весь комплекс послуг, пов'язаних з повітряним транспортом, не тільки надання інформації, але і продаж місць в готелях, прокат автомобілів, круїзи та інші туристичні поїздки, подорожі та інші види транспорту, а саме туристичних агентств та авіакомпаній [2]. Для електронних продажів авіаквитків часто використовується комп'ютерна мережа "Інтернет" і зокрема "Телеграм". Таким чином авіакомпанії можуть розширити охоплення ринку.

Телеграм настільки простий у користуванні, що його може освоїти кожна людина будь-якого віку. Будь-яка інформація в менеджері може бути відповідно збережена, навіть якщо вона була видалена з самого пристрою. Тим не менш, за допомогою Інтернету навіть можна відновити потрібну інформацію на раніше видаленому телефоні [3]. Це досить зручна функція, яку мають не всі інструменти обміну повідомленнями. Втрата інформації відбувається лише тоді, коли інформація остаточно видалена в самому месенджері. Якщо те саме фотоповідомлення, яке раніше було автоматично збережено на пристрої, пізніше буде видалено, воно стане назавжди недоступним у майбутньому і більше не можна буде відновити чи завантажити знову.

Дослідження показують, що популярність телеграм зумовлена ще й конфіденційністю особистих даних користувачів, що є одним із головних завдань розробників програми для обміну повідомленнями. Це стосується, зокрема, країн, де влада активно втручається в приватне життя громадян з наміром отримати їхні персональні дані через сервери в екстрених ситуаціях, таких як мітинги, пікети, військові дії тощо [1].

Висновки

Телеграм-канали є популярним і ефективним майданчиком для масової комунікації та поширення журнальних матеріалів. Про що свідчать унікальні особливості та можливості телеграм, а саме оперативність отримання та розповсюдження інформації, широта та різноманітність аудиторії, простота та мобільність використання додатку, інтерактивність платформ.

Список використаних джерел:

1. Біклер К., Борден А., Чазан Ю. Звітування заради змін: Посібник для місцевих журналістів у кризових районах. – Інститут звітності про війну та мир, Вашингтон, 2004. С. 245.
2. Зайцев Є. Messenger Телеграм, як освітній ресурс. Організація освітнього процесу в умовах дистанційного навчання у вищій школі: методологія, методика, практика. Тези доповідей Всеукраїнської науково-методичної конференції, Київ, 20 травня 2021 р. Київ: НУХТ, 2021. С. 144–148.
3. Чернявська Л. В., Данилюк Н. О. Телеграм-канали як інструмент диджиталізації українських масмедіа. Науковий журнал «Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика». Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського, 2021. С. 194.
4. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика [Електронний ресурс]. Режим доступу : https://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2021/6_2021/part_3/21.pdf
5. Сучасний стан та перспективи розвитку міжнародного ринку авіаперевезень [Електронний ресурс] . Режим доступу: https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/53425/1/%D0%97%D0%B0%D1%80%D1%83%D0%B1%D1%96%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0_%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BA%20_%D0%A1%D1%83%D1%87%D0%B0%D1%81%D0%BD%D1%96%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B5%D0%BC%D0%B8%20%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B5%D0%B4%D0%B6%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%83%202021__74-77.pdf

УДК 94:004.73(043.2)

ІСТОРІЯ СТВОРЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ, ЇХ РІЗНОВИДИ, ЗНАЧЕННЯ**Дар'я Марцинкевич***Національний авіаційний університет, Київ**Науковий керівник – Валентина Шульгіна, д.філ.н., проф.***Ключові слова:** соціальні мережі, просування, Інтернет, блог, новини, спілкування

Вступ. Соціальні мережі стали невід'ємною частиною рутини майже кожної людини. Користувачі щодня використовують їх задля своїх потреб: спілкування в онлайн-форматі зі своїми близькими та друзями, переглядання новин, споживання розважального чи пізнавального контенту, публікація й просування власного контенту чи своєї компанії, купівля та продаж товарів і послуг тощо.

Люди масово почали використовувати соціальні мережі як платформи для заробітку, це обумовлено зручністю просування свого контенту, можливості працювати вдома та створювати власний графік роботи, а також великою кількістю користувачів. За результатами дослідження цифрової консалтингової агенції «Kerios» [6] станом на січень 2024 року, в світі налічувалося 5,04 млрд користувачів соціальних мереж, що дорівнює 62,3% населення усієї планети. Тому розрізняти соціальні мережі за видами, знати історію створення, способи заробітку та просування вкрай важливо для журналістів та людей інших професій, які хочуть досягти успіху в просуванні себе, своїх послуг чи товару. Крім цього зазначене питання розглянуто в наукових працях О. Васьківської [1]; М. Кіци [2]; О. Ярмолук, Ю. Фісун, А. Шаповалової [5].

Актуальність дослідження полягає в тому, що розуміння еволюції комунікаційних технологій дозволяє краще виявляти тенденції їх розвитку та вплив на суспільство, а також визначати можливості та ризики, пов'язані з використанням соціальних мереж у сучасному світі.

Матеріали та методи. Об'єктом дослідження є соціальні мережі, історія їх створення, різновиди, способи просування та заробітку. Використані методи дослідження включають аналіз наукових праць та інтернет-джерел, де досліджується ця тема. Зроблено аналітичну обробку та узагальнення отриманих даних для формування розуміння соціальних мереж та важливих деталей для грамотної взаємодії з ними.

Результати. Найперша соціальна мережа була створена в 1977 році студентами Стенфордського університету – Джастіном Логом, Ендрю Вайсбергом та Райаном Стюартом [4]. Вона мала назву «Six Degrees of Separation», яка свідчила, що будь-які двоє людей на планеті пов'язані не більше, ніж через шість посередників. Серед ключових функцій, які були доступні в той час для користувачів цієї соціальної мережі були: створення профілю з використанням особистої інформації та даних; додавання друзів; обмін повідомленнями в приватних конференціях.

Дослідниця соціальних мереж Мар'яна Кіца виділяє офіційний етап розвитку соціальних мереж, який вважається початком 2003–2004 років, коли були запущені LinkedIn, MySpace і Facebook. Зазначено, що LinkedIn був створений виключно для встановлення та підтримки професійних контактів, в той час як власники MySpace і Facebook спрямували свої зусилля на задоволення потреб у самовираженні користувачів [2].

У наш час існує велика кількість соціальних мереж, і кожен має можливість обрати ту, яка найбільше відповідає йому за зручністю в користуванні, наявністю необхідних функцій і можливостей.

Соціальні мережі поділяються на: а) глобальні – мають широкий спектр функцій, до таких відносяться Facebook, YouTube, Instagram, Twitter; б) спеціалізовані професійні – спеціалізуються на професійних контактах, до таких відносяться LinkedIn, Behance та інші; в) вертикальні - орієнтовані на певну тему чи групу людей, наприклад Strava – соціальна мережа для спортсменів; г) месенджери та чати – платформи для миттєвого спілкування та передачі інформації [4].

«Сьогодні найбільш популярними соціальними мережами в Україні є Facebook, Instagram, Tiktok та ін. Не менш ніж 70% власників приватного бізнесу використовують соціальні медіа як канали для просування і вирішення інших бізнес-завдань. О. Ярмолук, Ю. Фісун та А. Шаповалова окреслюють основні цілі просування у соціальних мережах: 1) залучення нових клієнтів; 2) підвищення лояльності покупців; 3) брендинг» [5].

Досліджуючи важливість соціальних мереж в сучасному світі, важливо також не забувати той факт, що їх розвиток значно вплинув на роботу журналістів, адже тепер їх використовують як майданчики для поширення своїх матеріалів по всьому світу [1].

Згідно з результатами дослідження, здійсненого на замовлення Громадянської мережі ОПОРА [3], новини в Telegram читає 71,3% українців, на YouTube їх переглядає 66,2%, а на Facebook – 55%. Крім того, 50% опитаних отримують інформацію у Viber, 29,5% – в Instagram, 25,1% – в TikTok, і лише 8,3% – в Twitter. Тому можливість просування свого матеріалу через дані платформи не варто ігнорувати.

Висновок

Отже, перша соціальна мережа з'явилася в далекому 1977 році завдяки трьом студентам Стенфордського університету, а з появою в 2000-х Facebook та інших соціальних мереж популярність та їх розвиток суттєво збільшилися. Зараз споживачів, що користуються соціальними мережами, налічується понад 5 млрд.

Соціальні мережі поділяються на кілька типів: глобальні, що надають широкий спектр сервісів; спеціалізовані професійні, які акцентуються на професійних зв'язках; месенджери та чати, які забезпечують миттєве спілкування та обмін інформацією. Значення соціальних мереж для сучасного суспільства полягає у забезпеченні зв'язку між людьми, створенні платформ для вираження думок та ідей, сприянні розвитку бізнесу та професійному зростанню, а також у формуванні та поширенні інформації, що робить їх важливим інструментом для журналістів у сучасному цифровому середовищі.

В Україні багато людей отримують новини саме через соціальні мережі. Тому з урахуванням кількості споживачів, варто використовувати соціальні мережі з метою просування новин, журналістських матеріалів тощо.

Список використаних джерел:

1. Васківська О. Сучасний стан та перспективи розвитку соціальних мереж як платформи для журналістської діяльності 2023 р. 34–42 URL: <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/62225>
2. Кіца М. Роль соціальних мереж у сучасній журналістиці 2018 URL: <https://science.lpnu.ua/uk/sjs/vsi-vypusky/zhurnalistski-nauky/rol-socialnyh-merezh-u-suchasniy-zhurnalistyци> (дата звернення: 11.03.2024)
3. Лорян Р. Смартфон перемагає телевізор: більшість українців використовують інтернет як основне джерело новин URL: https://www.oporaua.org/polit_ad/smartfon-peremagaie-televizor-bilshist-ukrayintsiv-vikoristovuiut-internet-iaк-osnovne-dzherelo-novin-24266 (дата звертання 11.03.2024).
4. Топ соціальних мереж URL <https://wizeclub.education/blog/top-sotsialnih-merezh/> (дата звернення: 11.03.2024)
5. Ярмолюк О., Фісун Ю., & Шаповалова А. (2020). Соціальні мережі як сучасний інструмент просування. Підприємництво та інновації, (11-2). 62–65. <https://doi.org/10.37320/2415-3583/11.28>
6. Digital 2024: Global Overview Report URL: <https://datareportal.com/reports/digital-2024-global-overview-report> (дата звернення: 11.03.2024)

УДК 070.1:351.751.6 (043.2)

МІСЦЕ ДРУКОВАНОЇ ПРЕСИ В СУЧАСНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРИ УКРАЇНИ

Вікторія Марченко

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Олена Васківська, к.п.н., доц.

Ключові слова: друкована преса, періодичні видання, журнал, інформаційний простір.

Вступ. Періодична друкована преса протягом століть відігравала ключову роль у формуванні громадської думки. Сьогодні, в епоху цифрових технологій, коли доступ до інформації став безпрецедентно широким, роль друкованих видань зазнає трансформації.

Інтернет та соціальні мережі дозволяють широкому загалу отримувати новини та інформацію миттєво, однак друковані видання зберігають свою аудиторію та вплив на суспільство. Вивчення ролі друкованих медіа у сучасному українському суспільстві є важливим аспектом для розуміння динаміки медіа та його впливу на формування громадянського суспільства та політичний процес. Розвиток

друкованої преси та кризові періоди ринку періодичних видань досліджували у своїх працях науковці О.Гоцур, Д.Попіль та Т. Кузнякова [1, 2].

Матеріали та методи. Під час нашого дослідження ми проаналізували наукові статті українських дослідників, що стосувалися кризових періодів періодичної преси та перспектив її подальшого розвитку. За допомогою аналітичного методу ми визначили причини й наслідки зміни ролі друкованої преси. Реферативно-аналітичний та порівняльний методи були використані для систематизації теоретичного матеріалу. Також під час дослідження задіяно описовий метод для опису характеристик друкованої преси та її місця в сучасному інформаційному просторі.

Результати. Аналізуючи генезу друкованої преси, дослідниця Кузнякова Т. дійшла висновку, що «за функціональною спрямованістю (в різних виданнях в різному ступені) українська друкована преса була інформаційною, освітньою, мобілізаційною, соціально-позиціонуальною та виховною» [1, с. 240].

Сьогодні друкована преса у традиційному розумінні, переживає період значних трансформацій та втрачає свою колишню роль з інформування населення. Це демонструється широким переходом переважної більшості українських видань в інтернет-простір. Інтернет відкриває перед медіа нові можливості у поширенні інформації, збільшенні аудиторії та взаємодії з нею.

Під час повномасштабного вторгнення РФ в Україну, інформування населення відбувалась за допомогою різноманітних медіаплатформ, таких як телеграм-канали, новинні сайти, телебачення та радіомовлення. У зв'язку з цим, друкована преса зазнала збільшення конкуренції та втрати актуальності. Водночас на окупованих територіях України, друк українських новинних видань став неможливим через дії окупаційної влади, що перепрофілювала регіональні медіа та використовувала їх для пропагандистських цілей. Крім цього, основною проблемою занепаду друкованих видань під час війни в Україні став дефіцит паперу та доставка матеріалів. Через бойові дії знищено та пошкоджено певну кількість целюлозно-паперових комбінатів в Україні. Через дефіцит паперу та порушення логістики ціни на папір значно зросли. Водночас виникли проблеми з доставкою, військові дії ускладнюють або унеможливають доставку друкованих газет та журналів до читачів.

Дослідниця Оксана Гоцур зазначає, що «зміни на ринку друкованих медіа були обумовлені каталізаторами ще до початку широкомасштабної фази російсько-української війни. Вона виокремлює 5 основних причин: диджиталізація, руйнування логістики та мереж збуту періодики, відтік рекламодавців із газетно-журнального ринку, здорожчання сировини, психологічний чинник: «інформація має бути безкоштовною» [1, с. 41].

Відповідно до нових реалій, друкована преса отримала нову роль – вона стала виступати як майданчик для поширення художніх, розважальних та наукових доробків, припинивши виконувати роль першочергового джерела поширення інформації. Підтвердженням цього є приклад науково-дослідницького журналу «Локальна історія», який розповідає про минуле та сучасне української культури [3]. Під час повномасштабного вторгнення журнал набув популярності, оскільки автори досліджують унікальні та найважливіші події сучасної української історії та формують певний культурний контекст стимулюючи розвиток дискурсу в українському суспільстві та закордоном.

Висновок

У контексті швидкого розвитку цифрових технологій, друковані видання зазнають трансформацій, але продовжують зберігати важливе місце у сучасному медіапросторі. Війна в Україні призвела до проблем зі створення та розповсюдження друкованих медіа. Адаптація традиційних медійних платформ до нових умов вимагає подальшого дослідження та уваги з боку науковців і практиків. Розуміння динаміки та тенденцій розвитку друкованих видань дозволить ефективно використовувати їх потенціал у сучасному суспільстві.

Список використаних джерел:

1. Гоцур О., Попіль Д. Кризові періоди ринку друкованих медіа України (2000-2022 рр.). Вісник Національного університету «Львівська політехніка»: журналістика. № 2 (4), 2022. С. 38-45.
2. Кузнякова Т. Генеза періодичної друкованої преси в Україні. Актуальні проблеми державного управління. 2011. № 2. С. 235-241.
3. Локальна історія URL: <https://shop.localhistory.org.ua/product-category/magazines/> (дата звернення: 17.03.2024).

УДК 070:316.774:81-26 (043.2)

**СОЦІАЛЬНА МЕРЕЖА «ЮТУБ» ЯК ПЛАТФОРМА ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ
УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ****Карина Мирбабаєва***Національний авіаційний університет, Київ**Науковий керівник – В`ячеслав Васильченко, к.філ.н., доц.***Ключові слова:** ютуб, популяризація української мови, ютуб-канали.

У сучасному світі інтернет є невід'ємною частиною комунікативної активності, у якій прогресивно функціонують соціальні мережі як платформи соціальних зв'язків. Вони стали «...інструментом, за допомогою якого велика кількість користувачів глобальної мережі отримує додаткові можливості у спілкуванні та поширенні інформації» [2].

Методи дослідження включали аналіз (для визначення динаміки використання української мови на платформі «Ютуб») та описовий метод що дав змогу визначити популяризацію української мови на «Ютубі».

«Ютуб» — популярний відеохостинг, що надає послуги розміщення відеоматеріалів. Заснований 14 лютого 2005 року Чадом Герлі, Стівеном Чені та Джаведом Карімом. Користувачі можуть додавати, переглядати і коментувати відеозаписи [5].

Соціальна мережа «Ютуб» має такі переваги : безкоштовне створення каналу, загальнодоступний контент, взаємозв'язок із аудиторією, популярна платформа та інші. Зручні функції та характеристики «Ютуб» створюють перспективні умови для розміщення та просування контенту, які також використовують для популяризації української мови.

Популяризація української мови прогресувала у 2022 році. У соціальній мережі «Ютуб», за дослідженнями Detector.media, українізація каналів відчутно посилилася - від 5% до 45% [3].

Сьогодні є значна кількість каналів українською мовою. Також на платформі «Ютуб» активно розвивають контент із навчальною тематикою та вивченням української мови: «Солов'їне шоу», «Легка українська», «На всі двісті», «Мова - ДНК нації», «Риторика», «Мовознавчі баляндрази» та інші.

Активно створюються нові канали та запускаються сучасні проекти для популяризації української мови. Проект “Плюсуй українську” спрямований на популяризацію української мови в соціальних мережах та витіснення російського контенту, який досі залишається поширеним в українському сегменті інтернету [4].

Прикладом популяризації української мови є перехід від російськомовного контенту до українськомовного. Російськомовний блогер Олексій Дурнев на авторському ютуб-каналі від лютого 2022 року розмовляє та поширює відео виключно українською мовою [1].

Зростає кількість україномовних подкастів, які є популярними у соціальній мережі «Ютуб», цей формат є відносно новий для української аудиторії та поширює українську мову серед великої кількості підписників. Крім цього, відкрито доступ до автоматичних україномовних субтитрів які сприяють поширенню української мови.

Висновок

Використання української мови у соціальній мережі «Ютуб» активно прогресує. Нині є значна кількість відомих україномовних каналів та проектів різної тематики. Соціальна мережа «Ютуб» є відкритою платформою із перспективними можливостями та функціями для просування україномовного контенту та популяризації української мови.

Список використаних джерел:

1. Карбунар Н. Блогер-мільйонник Олексій Дурнев розказав, як швидко опанував українську мову. Новини України і світу 2024 року. Останні новини сьогодні онлайн. URL: <https://glavcom.ua/amp/country/society/bloher-miljonnik-oleksij-durnjev-rozkazav-jak-shvidko-opanuvav-ukrajinsku-movu-882173.html> (дата звернення: 15.03.2024).

2. Основні підходи до визначення поняття соціальні медіа (огляд зарубіжних та вітчизняних досліджень) / Вісник студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса. Вісник

студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса. URL: <https://jvestniksss.donnu.edu.ua/article/view/9274> (дата звернення: 15.03.2024).

3. Детектор медіа. URL: https://detector.media/doc/images/news/archive/2021/218701/mova-sotsmerezkh2023_povna.pdf (дата звернення: 15.03.2024).

4. "Плюсує українську": команди 1+1 media та WAW поділилися дієвими порадами для переходу на українську мову. Новини України - останні новини України сьогодні - УНІАН. URL: <https://www.unian.ua/society/yak-pereyti-na-ukrajinsku-diyevi-poradiplyusuy-ukrajinsku-vid-1-1-media-ta-waw-novini-ukrajini-amp-12262524.html> (дата звернення: 18.03.2024).

5. Які переваги використання відео в соціальних мережах? Creative SMM. URL: <https://creativesmm.com.ua/iaki-perevahy-video-v-sotsialnykh-merezakh/> (дата звернення: 18.03.2024).

УДК 316.774(043.2)

КОМУНІКАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ЯК ФАКТОР ЕФЕКТИВНОСТІ РАЙОННИХ ЗМІ

Владислава Міщенко

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Геннадій Христокін., д.філос.н., проф.

Ключові слова: комунікаційна стратегія, районні ЗМІ, менеджмент, маркетинг.

Нині у зв'язку з розвитком громадянського суспільства формується потреба розвитку інфраструктури багатоканальних соціальних комунікацій, вкладених у розвиток узгодження та координації. Роль інформації зростає, важливим стає вміння грамотно подати її споживачам. Із цим дозволяє впоратися комунікаційний менеджмент як самостійний вид спеціального менеджменту, який здійснює пізнання та використання закономірностей обміну інформацією [5, с. 93].

До менеджменту районних ЗМІ можна віднести сукупність принципів, методів, засобів та форм підготовки та випуску газетних номерів із метою задовольнити потреби місцевої аудиторії та отримати прибуток. Крім того, це – наука управління відносинами людей у процесі виробничої діяльності колективу редакції, а також в процесі взаємозв'язків із інфраструктурою журналістики та споживачами інформації.

Роздержавлені ЗМІ в Україні на рівні районів мають вже приватний, а не комунальний характер, що суттєво й відрізняє їх від масової преси. Районні видання висвітлюють саме те, що потрібно цій цільовій аудиторії. До комунікаційних потреб редакції можуть бути віднесені потреба в інформації, власні комунікативні запити, а також інтерес до ефективного зворотного зв'язку з читачами. А оскільки комунікацією необхідно розумно керувати, виникає потреба в комунікативному менеджменті.

Внутрішня комунікація районних редакцій існує у вигляді обміну інформацією між співробітниками та підрозділами. Вона, водночас, поділяється на вертикальну та горизонтальну. Вертикальна комунікація йде як по низхідному (редактор-директор повідомляє підлеглим про стратегічні та тактичні цілі, завдання), так і по висхідній (інформація передається у зворотному напрямку, за допомогою неї повідомляється про результати виконання прийнятих рішень, які виникають перешкоди щодо їх реалізації, пропозиціях щодо їх вирішення) [3].

Ефективність комунікаційного менеджменту районних ЗМІ буде відобразитися в процесі подолання протиріч між: об'єктивними та суб'єктивними чинниками розвитку та діяльності редакцій; миттєвим вирішенням завдань редакцій та вимогами до стратегічного планування; принципами корпоративного управління; напрацюваннями PR-технологій та необхідністю у комплексному, інтегрованому підході до формування комунікативного простору районних видань [1, с. 210].

Використання комунікативного ресурсу в редакційній політиці характеризується ефектом мережевої взаємодії, що породжує зростаючу корисність комунікативного ресурсу та його зростаючу граничну продуктивність. Підвищення ефективності та результативності комунікаційного менеджменту районних редакцій неможливе без перегляду сформованих підходів до організації та управління структурами, які за нього відповідають [4, с. 49].

Постійне розширення інформаційного фонду редакцій, використання сучасних засобів зв'язку та електронного обладнання, постійне навчання кореспондентів в умовах мінімальної кількості працівників

редакцій [2], зокрема основам комунікаційного менеджменту ЗМІ – усе це зумовлює актуалізацію ролі комунікаційного менеджменту в роботі місцевих видань.

Основними завданнями комунікаційного менеджменту районних ЗМІ є:

- регулювання взаємодії працівників (і редакцій загалом) як у зовнішньому, так і у внутрішньому організаційному середовищі;
- скорочення дистанції, встановлення контактів між редакціями та їх цільовими групами;
- ідентифікація працівників редакцій зі своїми редакціями, сприяння зростанню їх мотивації;
- збільшення популярності видань в друкованому та електронному форматах;
- формування довіри до видань та редакцій;
- вивчення громадської думки.

В кризових умовах сьогодення, ті районні редакції, які не припинили своєї діяльності в умовах воєнного стану, розробляючи стратегію свого розвитку «на завтра», враховуючи наявні ресурси, свій потенціал та плануючи свою подальшу діяльність, стикаються з необхідністю формулювання основних цілей, спрямованих на реалізацію головного медійного завдання – надання якісної та достовірної інформації.

Висновок

Отже, ефективність комунікацій районних ЗМІ багато в чому залежить від вмілого вибору комунікаційних інструментів. Головним завданням районних редакцій є формування загальних цінностей – таких як достовірність та актуальність інформації, медійна мобільність, участь в інноваціях для взаємодії з аудиторією тощо. Загальний інформаційний простір районів, який формується в тому числі за допомогою газет, дозволяє активніше розвивати заявлені цінності й ефективно використовувати комунікаційний менеджмент.

Список використаних джерел:

1. Березенко В.В. PR в Україні: осмислення феномену: монографія / за заг. наук. ред. В.М. Владимірова. Київ: Академія Української Преси, 2013. 360 с.
2. Вплив епідемії COVID-2019 на журналістику та локальні медіа в Україні. URL: <http://nsju.org/novini/vplyv-epidemiyi-covid-19-na-zhurnalistyku-ta-lokalni-media-v-ukrayini>.
3. Микитів О. Ю. Менеджмент видавничої справи в умовах глобалізації (на прикладі України): автореф. дис. канд. наук із соц. комунікацій: 27.00.06 / Микитів Ольга Юрійвна; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Ін-т журналістики. Київ, 2011. 18 с.
4. Мудрак Л. Комунікація і криза як громадам протистояти викликам і успішно діяти в період кризи: посібник. Київ. 2020. 108 с.
5. Паскевська Ю. А. PR-технологічний компонент в системі комунікаційного менеджменту. Проблеми сучасної психології. 2013. № 2. С. 91–95.

УДК 070:7.067:32.019.51 (043.2)

МЕДІАМИСТЕЦТВО ЯК ФЕНОМЕН ВПЛИВУ НА МАСОВУ АВДИТОРІЮ

Даниїл Наконечний

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Валентина Шульгіна, д.філол.н., проф.

Ключові слова: медіамистецтво, ЗМІ, вплив, масова свідомість, журналістика і мистецтво

Актуальність дослідження зумовлена зростанням популярності та вагомості медіамистецтва в українському медіапросторі після початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну. Аналіз та розкриття цієї теми є стратегічно важливими для України, оскільки торкається питання розвитку медіамистецтва, його сучасного стану та можливостей, які дозволяють впливати на реальність та сприяти змінам у суспільстві.

Дослідженню медіамистецтва присвячені роботи науковців: Т. М. Габрель [1], В. Ю. Головей [2], К. М. Красносельська [3], Т. В. Міронова [4], Т. В. Русевич [5], О. П. Слюсар [6], Б. Федорович [7].

Мета дослідження полягає в окресленні специфіки медіамистецтва як феномену сучасності та виявленні його впливу на аудиторію.

Методи дослідження: емпіричний метод – дозволяє зібрати та проаналізувати емпіричні дані, що стосуються розвитку медіамистецтва та його впливу на громадськість; метод системного аналізу – дає можливість зібрати та проаналізувати праці українських науковців та матеріали, що стосуються питань з розвитку медіамистецтва, його впливу та сучасного стану; історико-правовий метод – дозволяє дослідити становлення та розвиток сучасного медіамистецтва та вплив медіа на нього; структурно-експертний метод – дозволяє вивчити думки та погляди науковців у сфері розвитку медіамистецтва та його стану в Україні.

Результати дослідження. Будь-яке мистецтво має за мету бути побаченим, відчутим або почутим. Митці бажають, аби їхні твори були зрозумілими та так чи інакше здійснили б вплив на користувача. Медіамистецтво у цьому випадку не є винятком, адже як ніщо інше має можливості втілювати вище згадані цілі. Красносельська К.М. зазначає, що кожен вид медіа мистецтва, спираючись на власні технології, може порушувати культурологічні, естетичні та багато інших питань. Зокрема, медіамистецтво виконує важливі соціальні функції, серед яких є сприяння пристосуванню людини до технологічних новинок крізь художню творчість [3, с. 23].

У перших десятиліттях ХХ століття авангардне мистецтво було мало зрозумілим для мас. Метою авангардних творців було не лише більша кількість людей, які ознайомляться з їхніми роботами, але й вплив на цих людей, що мали сприйняти мистецтво як складник життя, до того ж зрозумівши його [3, с. 24]. Для поширення подібного світогляду та організації виставок авангардного мистецтва використовувались різноманітні технологічні можливості. Серед них були: реклама, друковані ЗМІ, радіо та кіномистецтво.

Через нелінійність медіамистецтва, яка постає на противагу лінійній класиці, митці крізь форми різної складності передавали свої ідеї та суб'єктивний досвід, що, своєю чергою, могло порушувати життєві, буденні, етичні, естетичні та філософські питання. Зважаючи на притаманну медіамистецтву інтерактивність, подібні привернення уваги на вищезгадані і не тільки проблеми з очевидних причин впливали на порядок денний суспільства.

Міронова Т.В. зазначає, що медіамистецтво стало способом формотворення зв'язку між людиною та реальністю крізь авторський твір [4, с. 142]. Наводячи приклад розпаду СРСР, авторка акцентує увагу на творчих доробках тогочасних митців, які, завдяки експериментам з фото та етичними нормами, показали усьому світові той спадок, що був залишений імперією. Як наслідок багато людей були здивовані побаченим, адже пропагандистський образ ідеальної та щасливої радянської людини був розбитий ущент, що, на нашу думку, добре послугувало на користь Україні, народ якої під диктатом Москви, тривалий час переконували у його неспроможності до незалежності.

Однак, Федорович Б. стверджує, що пошук можливостей легшої комунікації з аудиторією привів митців до медіа не лише через те, що ті дозволяють просувати свої роботи на ширшу спільноту, а й у зв'язку з тим, що сама сучасна людина зазнала змедійщення – тобто стала залежною від сучасних інформаційних технологій [7, с. 250]. Це і стало одним із факторів утворення відомого нам сьогодні медіамистецтва, адже люди теперішнього виявились більш сприйнятливими саме до подібних засобів комунікації.

Також у цій праці [7, с. 251] йдеться і про те, що медіамистецтво – це до того ж і пошук ідентичностей, а саме розуміння себе, свого міста, народу та країни, що, від себе зазначмо, є і було дуже важливим для всезагального українського національного пробудження. Люди ж, взаємодіючи з твором, взаємодіють і з авторським досвідом та його посилом, що вже є неабияким взаємообміном думок.

Висновок

Медіамистецтво стало невід'ємним складником суспільного розвитку, адже чинить на нього безпосередній вплив, будучи комунікатором між людиною та її середовищем, і між громадянином та його країною.

Дослідження порушеної теми довело, що питання феномену медіамистецтва потребує більшої уваги з боку українських науковців, та попри це ми переконались, що медіамистецтво є стратегічно важливим для України, адже воно не гірше за ЗМІ або ж церковні структури може працювати з масовою емоцією.

Список використаних джерел:

1. Габрель Т. М. Історія становлення віджеїнгу як жанру сучасного медіа-мистецтва / Т. М. Габрель // *Art and Design*. 2022. № 1 (17). С. 57 – 66.
2. Головей В., Лоїд-Маєр О. (Lloyd Mayer O.) Медіа-мистецтво як феномен сучасної медіакультури // *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку (напрямок: культурологія)*. 2022. №40. С.192.
3. Красносельська, К. М. (2020). Творчий потенціал медіа мистецтва та його використання в сучасній художній практиці. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*, (2(333) Ч.1). С. 23–25.
4. Міронова Т.В. Пліуральність художньої творчості у сучасному образотворчому мистецтві: специфіка медіамистецтв. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв: наук. журнал*. 2021. №2. С.139-148.
5. Русевич Т. В., Завадська Г. А. Медіамистецтво у сучасному синтезі мистецтв в архітектурі // *Архітектурний вісник КНУБА*. 2021. Вип. 22-23. С. 26 – 32.
6. Слюсар О.П., Зіненко Т.М. Можливості розвитку актуального мистецтва в Україні на прикладі біоарту // *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*. 2016. Вип. 43(1). С. 307 – 314.
7. Федорович Б. Медіа-мистецтво Львова початку ХХІ ст.: від концепції до візуалізації // *Наукові записки Національного університету «Острозька академія» Серія «Культурологія» / Національний університет «Острозька академія»*. Острог, 2014. С. 248.

УДК 004.738.5(085.8):316.3(043.2)

РОЗРОБКА СТРАТЕГІЇ ПРОСУВАННЯ КАФЕДРИ РЕКЛАМИ І ЗВ'ЯЗКІВ З ГРОМАДСЬКІСТЮ У ТИКТОК**Олександра Олійник***Національний авіаційний університет, Київ**Науковий керівник – Геннадій Христокін, д.філос.н., проф.*

Актуальність. Дослідження та розробка стратегії просування кафедри реклами і зв'язків з громадськістю залишається актуальною темою в сучасному світі з різноманітними соціальними, культурними та технологічними змінами. Важливо підкреслити, що вищі навчальні заклади мають досить високий рівень конкуренції, тому факультети, кафедри мають потребу в ефективних стратегіях просування для відзначення своїх досягнень та привертання уваги майбутніх абітурієнтів. Зростаюча роль цифрових медіа та соціальних мереж робить необхідним розробку нових стратегій просування, щоб використовувати ці канали для залучення студентів, викладачів та інших цікавих сторінок.

Історіографія. Існує чимало досліджень вітчизняних та закордонних науковців, що вивчали стратегії просування різноманітних навчальних закладів, наприклад: Кожухівська Р.Б., Котлер Ф., Голишева Є.О., Ілляшенко С.М., Fleischner M.H., Mangold, W.G. та інші.

Мета роботи полягає у виявленні потенційних стратегій просування кафедри реклами і зв'язків з громадськістю з метою підвищення її видимості, привабливості та впливу в академічній та професійній громадськості через аналіз сучасних тенденцій.

Основна частина. Сучасне суспільство не уявляється без соціальних мереж, а однією з найпопулярніших і прибуткових на сьогоднішній день є саме Тик-Ток. Ця платформа швидко увійшла у наше повсякдення. Тик-Ток - це популярна програма, яка дозволяє користувачам створювати та обмінюватися короткими відео на будь-яку тему. Соціальна мережа була створена у 2016 році китайською компанією ByteDance, раніше відомою як Douyin. Douyin мала вражаючу популярність в країнах Азії, тому розробники вирішили розповсюдити свою програму по всьому світу. У тому ж році вони змінили назву на Тик-Ток і випустили його в Google Play і AppStore. У Європі і СНД платформу відомою зробила реклама на YouTube.

Важливо зазначити, що агентство комунікації PlusOne провело дослідження, яке показало, що у 2021 році Тик-Ток став найпопулярнішою соціальною мережею серед молодого покоління в Україні. На даний момент у цій соціальній платформі зареєстровано 12 мільйонів акаунтів з України, з яких

половина належить аудиторії віком від 18 до 24 років (5,5 мільйона сторінок). Це дозволяє нам чітко визначити Тик-Ток як ефективну платформу для просування, оскільки молодь тепер витрачає більше часу на перегляд коротких відео, ніж на прокручування стрічки в Інстаграмі. Таким чином, це є більш доступним шляхом для спрямування інформації для певної цільової аудиторії.

Ми вважаємо, що Тик-ток відкриває широкі можливості для створення унікального та креативного контенту. Адже, чим більше аудиторія взаємодіє з контентом, тим більше шансів на те, що контент буде включений у рекомендації. Для залучення користувачів рекомендується створювати відео з корисними порадами та цікавими фактами, проводити прямі ефіри з оглядами.

Отже, платформа Тик-ток є дуже популярною для просування будь-якого продукту, тому можемо зазначити такі основні стратегії, що можуть вплинути на розвиток і просування кафедри реклами і зв'язків з громадськістю в тик-тоці: по-перше, розповсюдження QR-коду або посилання на акаунт через інші платформи, такі як Інстаграм, YouTube та інші майданчики з активними аудиторіями, дозволить привернути цільовий трафік на канал.

Другий підхід полягає у використанні колаборацій, що є високоефективним методом SMM маркетингу, який можна чітко виміряти та оцінити. У деяких випадках можна домовитися про співпрацю на обмінних засадах, а вартість такої співпраці залежить від рівня популярності блогера та складності задуманої ідеї. Важливо детально обговорити сюжет, формат та терміни співпраці. Необхідно зазначити, що використання хештегів в Тик-Ток дозволяє просувати свій акаунт безкоштовно, також слід відстежувати та долучатися до трендів, концентруючись на використанні сучасних тенденцій. Запуск власного челенджу також може швидко зробити бренд відомим та привернути значну увагу аудиторії, хоча варто мати на увазі, що не кожен виклик стає популярним на Тик-Ток. Крім того, використання фільтрів та ефектів у такій платформі робить відео більш різноманітними, а активність підтримується через публікацію нового контенту, нових лайків, коментарів та підписок, що підвищує ймовірність отримання популярності.

Висновок

В контексті розробки стратегії просування кафедри реклами і зв'язків з громадськістю, Тик-Ток є ключовою платформою для привертання молоді аудиторії та забезпечення підвищеної взаємодії з нею. Залучення аудиторії у таку соціальну мережу дозволить збільшити популярність, впізнаваність серед абітурієнтів і студентів. Такий підхід сприяє покращенню репутації кафедри та підвищенню інтересу до неї серед молодого покоління.

Список використаної літератури:

1. Tik-Tok для бізнесу. Встигнути за 15 секунд. Тренди, реклама, заробіток URL: <https://vc.ru/social/83394-tik-tok-dlya-biznesa-uspet-za-15-sekundtrendy-reklama-zaraboto>.
2. Українська молодь обирає TikTok — статистика популярності соціальних мереж URL: <https://web-promo.ua/ua/blog/ukrainskayamolodezh-vybiraet-tiktok-statistika-populyarnosti-socialnyh-setej/>.
3. Тертична, Ю., Любка, М., & Леонова, С. (2023). ПРОСУВАННЯ В ТІК ТОК: ОСОБЛИВОСТІ ТА ЕФЕКТИВНЕ ВИКОРИСТАННЯ ДАНОГО МАЙДАНЧИКА. Економіка та суспільство, (58). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-58-40>

УДК:070:379.85 (043.2)

РОЛЬ ТУРИЗМУ В ФОРМУВАННІ МІЖНАРОДНОГО ІМІДЖУ УКРАЇНИ

Крістіна Прокопенко

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Валентина Шульгіна, д.ф.н., проф.

Ключові слова: туризм, просування, інтернет, міжнародний імідж, соціальні мережі.

Вступ. Туризм разом з глобалізацією стає великою рушійною силою у світі, і через свою потужність може значно впливати на імідж країни на міжнародній арені. Україна як країна з великим туристичним потенціалом, що постійно розвивається, отримує унікальну можливість привернути до себе світову увагу через туризм. Нагальними опрацюваннями та вдосконаленням цієї теми займалися Т. Воронкова, С. Римар, О. Тинчук [1, 2, 3], відзначаючи зростання попиту та актуальності.

Матеріали та методи. Методом дослідження, що застосовувався, є аналітичний: пошук та аналіз наявної наукової літератури за темою, її систематизація та впорядкування для формування цілісного дослідження. За допомогою даних методів, ми проаналізували у чому полягає актуальність сучасних тенденцій розвитку та популярності туризму в усіх регіонах країни, а також заохочення іноземних туристів.

Результати. На світовому ринку туристичних послуг імідж країни та її бренд є невід’ємними елементами. Дослідник С. Римар стверджує, що «туристичний брендинг дає можливість туризму модернізувати економіку та приватизувати новітні інвестиції до країни. Станом на сьогодні багато країн активно працюють над створенням позитивного іміджу, розуміючи, що це – ключовий інструмент для захисту національних інтересів, приваблення інвестицій і розширення туристичного бізнесу» [2, с.3].

Досліджуючи туристичний імідж України на міжнародному ринку О. Тинук, зазначає, що «Уряд України також визнає розвиток сфери туризму як один з пріоритетних напрямків економічного зростання країни. Водночас, імідж України як туристичної держави практично несформований, оскільки оцінюється за реальним станом речей, а не за її багатим потенціалом» [3, с.69-70].

Сучасний стан туристичного ринку в нашій країні залежить від таких секторів як транспорт, логістика, індустрія обслуговування, створення та розвиток певних товарів, спрямованих на задоволення туристичних потреб.

Україна має багатий культурний спадок та потужний туристичний потенціал. Українські міста з їхніми історичними центрами, культурні маршрути, природні парки, гірськолижні курорти та національні культурні події приваблюють туристів з усього світу. Крім того, українська кухня також приваблює багатьох туристів. Все це впливає на формування позитивного іміджу України на міжнародному рівні. Туризм допомагає поширити інформацію про Україну, її історичну спадщину, культуру, традиції та гостинність українського народу.

Науковиця Т. Воронкова у своїй праці зауважує, що «розвиток міжнародного туризму зазвичай дуже сприйнятливий до економічних змін» [1, с.3].

У сучасній ситуації зростання туристичного інтересу до різних країн і етносів, імідж країни є одним із найважливіших факторів, що впливають на вибір іноземними туристами місця відпочинку. Найважливішими питаннями, які задають мандрівники, обираючи країну призначення, є загальна картина країни (культурний рівень, екологічна ситуація, криміногенна обстановка, національна та релігійна толерантність, політична та економічна стабільність), так і ті, що стосуються розвитку туристичної індустрії (наявність туристичних ресурсів та комфортність відпочинку, відповідність рівня сервісу рівню цін, безпека подорожі, цілість багажу і таке інше) [4]. Саме завдяки соціальним мережам та мережі Інтернет, туризм України може розвиватися в будь-яких умовах, а іноземні туристи можуть слідкувати за новинами, та обирати регіон для подорожі.

Висновок

Отже, туризм є важливим інструментом у формуванні позитивного іміджу України, просуванні її як привабливого туристичного напрямку і покращення її статусу на міжнародній арені. Слід постійно намагатися удосконалювати фактори розвитку туристичної сфери та потреби туристів, аби підвищити привабливість країни для міжнародних мандрівників.

Список використаних джерел:

1. Воронкова Т.Є. Міжнародний туризм і його вплив на соціально-економічний розвиток України 2020 – 3с. DOI: 10.32702/2307-2105-2020.11.83
2. Римар, С. Т., Голод, А. П. Проблеми формування туристичного іміджу України в умовах виходу із кризи. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління. № 8, 2023 – 3с.
3. Тинук О. Український туристичний імідж на міжнародному ринку: проблеми та перспективи розвитку 2014 – 69-70с. DOI:10.5281/zenodo.495714
4. Все про туризм «Туристична бібліотека» URL: https://tourlib.net/books_ukr/vt4-4.htm#google_vignette (дата звернення: 14.03.2024).

УДК 070:316.774:316.72 (043.2)

ПЕРЕВАГИ ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ КОНТЕНТУ ПРО УКРАЇНСЬКІ КУЛЬТУРНІ ТРАДИЦІЇ НА ПЛАТФОРМІ «ТЕЛЕГРАМ»**Яна Савіна***Національний авіаційний університет, Київ**Науковий керівник – В'ячеслав Васильченко, к філол.н., доц.***Ключові слова:** телеграм, телеграм-канали, популяризація української культури.

Українські культурні традиції є важливим елементом національної ідентичності та спадщини. У зв'язку зі стрімким зростанням популярності телеграму у сучасному світі ця платформа стає важливим каналом комунікації. Зручність та широкі можливості для створення й спільного споживання контенту роблять його привабливою для різноманітних аудиторій. Таке поширення контенту може не лише збільшити знання про українську культуру, але й сприяти її збереженню та відродженню в сучасному світі. Н. Зражевська, М. Рябчун, В. Жугай та інші досліджували телеграм як інструмент в сучасних медіа та переваги його використання для просування інформації [2, 3, 1].

Методи дослідження включали аналітично-синтетичний підхід для аналізу популяризації контенту та описовий аналіз активності в телеграмі.

Через сучасні політичні та соціальні обставини, спричинені російсько-українською війною, важливість збереження культурної спадщини в Україні набуває особливого значення. Це сприяє поширенню телеграму, перетворюючи його на одну із найпопулярніших соціальних мереж в Україні. Вплив цієї платформи на формування ідентичності та підтримку культурної різноманітності стає особливо важливим в контексті воєнної та інформаційної боротьби. Від початку повномасштабного вторгнення загальна кількість щоденних публікацій зросла разом із збільшенням публічних телеграм-каналів, а також аудиторії на цій платформі [4].

Просування контенту про українську культуру в телеграмі має численні переваги. Платформа забезпечує широке охоплення аудиторії й можливості миттєвого сповіщення, а також використання різноманітних медіаформатів. Використання ботів для автоматизації деяких процесів, таких як розсилання повідомлень або отримання зворотного зв'язку від користувачів шляхом опитувань, коментарів і миттєвих реакцій на повідомлення. Також телеграм відомий своїм захистом і приватністю, що дає більшу свободу вираження, а простий інтерфейс робить процес створення й поширення контенту ефективним. Крім того, телеграм надає змогу монетизувати контент і використовувати інструменти аналітики для відстеження результатів просування. Таким чином, просування контенту в телеграмі може стати ефективним інструментом для популяризації української культури.

Висновок

Популяризація українських культурних традицій у телеграм дає широкі можливості для просування та збереження культурної спадщини. Це сприяє глобальному знайомству з українською культурою, надаючи доступність до інформації аудиторії за межами України. Платформа телеграм дозволяє швидко поширення контенту з використанням простої системи підписок і ретрансляцій, що збільшує аудиторію.

Список використаних джерел:

1. Жугай В. Й. Особливості телеграм-каналів як новітніх інструментів медіа: український контекст / В. Й. Жугай, Т. В. Кузнєцова // Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. / В. Й. Жугай, Т. В. Кузнєцова, 2021. С. 121.
2. Зражевська Н. Нові медіа і нові форми комунікації в медіа культурі // Актуальні питання масової комунікації. № 14, 2013. С. 70.
3. Рябчун М. Інформаційні Телеграм-канали, як нова медіа-платформа для ЗМІ. Наука онлайн: Міжнародний електронний науковий журнал, 2018. №12, С. 20-23.
4. Семенюта І. Кількість українців, що отримують новини з телеграму, за два роки війни збільшилася з 20% до 70%. URL: <https://ms.detector.media/trendi/post/34470/2024-03-19-kilkist-ukraintsiv-shcho-otrymuyut-novyny-z-telegramu-za-dva-roky-viyny-zbilshylasya-z-20-do-70/> (дата звернення 20.03.2024)

УДК 007:304(407)(043.2)

КУЛЬТУРОЛОГІЧНА ЖУРНАЛІСТИКА: СУТНІСТЬ ОСНОВНИХ ПОНЯТЬ**Олена Сіроштан***Національний авіаційний університет, Київ**Науковий керівник – Євдокія Кравченко, к.філ.н., проф.*

Ключові слова: арт-журналістика, культура, культурологічна журналістика, культурний продукт, культуроміка, медіа

Вступ. У сучасному інформаційному просторі відіграє важливу роль культурологічна журналістика, спрямована висвітлення національної культури, її популяризацією. Такий культурно-популяризаторський формат вимагає від журналіста орієнтуватися у явищах культури, її історичних та соціальних трансформаціях, мати погляд на діяльність культурної сфери як ринку та знати її метамову.

Проблеми культурологічної журналістики досліджували М. Дорош, І. Бархатова, Т. Гаєвська, О. Гарматій, Т. Іванюха, С. Кісіль, Д. Мокрушина, К. Пирогова, Б. Потянник, Т. Хоменко, Л. Шелемба та ін. Ними зазначено, що культурної спрямованості інформація набуває завдяки соціальній комунікації, що є сукупністю різних культурних феноменів та процесів, які здійснюються на всіх рівнях культури та є цілеспрямованим процесом, що характеризується появою нових явищ. Однак, у працях науковців ще не сформовано комплексного інтердискурсивного підходу до культурологічної журналістики - відсутні визначення і обґрунтування її основних закономірностей і понять.

Матеріали та методи. Для наукового обґрунтування результатів досліджених матеріалів розвідки було використано аналітико-описовий метод як основний та супутні методи: компонентний - дозволив розглядати термін як сукупність складників; методи моніторингу та контент-аналізу сприяли встановленню системної репрезентації і співвідношенню значень понять у досліджуваних лексикографічних та наукових джерелах.

Результати. Завданням культурологічної журналістики є інформування суспільства про культурно-мистецьке життя і формування світогляду та духовної культури громадян, прищеплювати розуміння культурних процесів, що відбуваються. Однак, щодо визначення цього різновиду журналістики у дослідників існують певні розбіжності. Так, термінологічна невизначеність у її назві з'явилася через розмаїття культурних проявів та поглядів, які загалом тотожні за тлумаченням, пор.: «арт-журналістика» [7], «культурологічна журналістика»[4], «культурна журналістика» [3], «журналістика культури» [5]. Найусталенішим у науковому обігу стало поняття «культурологічна журналістика», а в журналістській практиці – «культурна журналістика». Основним підґрунтям понятійного апарату для культурологічної журналістики слугують поняття зі сфери культури, журналістики та суміжних наук.

Час новітніх технологій зумовлює традиційна культурну журналістику швидкими темпами трансформуватися у нові медіа. Так, виникло нове поняття «культуроміка», що означає «застосування аналізу й збору інформації великого масиву даних для вивчення людської культури» [7]. Медіа у різноманітних форматах створюють й поширюють культурний контент, формуючи і термінологічний апарат культурологічної журналістики, наприклад: «інфотеймінг», «джинса», «емотикон», «культурні тренди», «культурне скасування», «мультимедійна культура», «культурний продукт», «кітч», «медіапросьюмеризм» та ін. [1; 7; 8].

Висновок

Культурологічна журналістика відіграє ключову роль у формуванні ідентичності, моральних цінностей та світогляду особистості, висвітлюючи й аналізуючи та популяризує культурні явища й створюючи культурний продукт. Для подальшого розвитку культурологічної журналістики необхідно уточнювати її поняттєво-термінологічний апарат, розширюючи її межі та створюючи нові різновиди галузі.

Список використаних джерел:

1. Гаєвська Т. «Культурний продукт» у контексті культурної діяльності. Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. Наук. зб. Вип. 35. С. 123–132.

2. Гарматій О., Кісіль С. Тема культури в українських ЗМІ: основні тенденції подання. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2019/apr/16158/harmatij.pdf>.

3. Дорош М. Культурна журналістика: як вбудуватися у формат Media Sapiens, 2013. URL: http://www.osvita.mediasapiens.ua/print/1411980811/kulturna_zhurnalistikayakvb_udevatisya_u_format/

4. Іванюха Т. В. Культурологічна телепрограма як інформаційно-комунікаційний засіб репрезентації парадигм культури в регіональному медіапросторі. Теорія та історія соціальних комунікацій. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика. С.165-169.

5. Мокрушина Д. Культура у ЗМІ, ЗМІ в культурі (деякі міркування про дезорієнтацію у культурному українському просторі) Медіакритика. URL: <http://mediakrytyka.lnu.edu.ua/ohlyady-analityka/kultura-u-zmi-zmi-v-kulturi-deyaki-mirkuvannya-pro-dezoriyentatsiyu-u-kulturnomu-ukrayinskomu-prostori.html>

6. Пирогова К. Арт-журналістика в системі комунікаційного простору на прикладі видання «Телекритика». Вісник Львівського університету. Серія Журналістика. 2014. Випуск 39. С. 92–97.

7. Потятиник Б. В. Словник термінів журналістики нових медій. Медіакритика. URL: <https://vo.uu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=293085>

8. Словник. Медіадрайвер. URL: <http://mediadriver.online/dictionary/>

9. Мокрушина Д. Культура у ЗМІ, ЗМІ в культурі (деякі міркування про дезорієнтацію у культурному українському просторі).

УДК 659.13/.16(043.2)

РОЛЬ ВІДЕОКОНТЕНТУ В ПРОСУВАННІ ВІДНОВА:UA СЕРЕД МОЛОДІ

Інна Солоха

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Антоніна Іващук, к.н.із соц.ком., доц.

Ключові слова: відеоконтент, молодь, просування, комунікація, цифровий маркетинг.

Сьогодні суспільство переживає період трансформацій, де величезний потік інформації поширюється через мультимедійні платформи. Сучасні наукові джерела підкреслюють важливість відеоконтенту у сучасному інформаційному суспільстві. Дослідження авторів, як-от Гринкевич С. С. та Дорошкевич Д. В., показують, що відеоролики ефективно залучають увагу аудиторії та використовуються в сфері маркетингу для досягнення різних цілей [1].

Актуальність дослідження про роль відеоконтенту підкреслюється швидким розвитком медіаспоживання та зростаючою важливістю цього формату для сприйняття інформації, зокрема серед молоді та сучасних маркетингових стратегій.

Відеоконтент є сучасним інструментом у цифровому маркетингу, що активно використовується для просування продуктів і послуг. Це надає можливість ефективно передавати інформацію та ідеї у привабливому форматі, привертаючи увагу аудиторії протягом короткого часу. Відео легко споживати і можна переглядати на різних пристроях, що робить його незамінним інструментом [2].

Дослідження власного відеоконтенту проведено на платформі “Instagram”, де були застосовані такі методики досліджень: спостереження, аналітичний і контент-аналіз, що включали оцінку кількості переглядів та активність на відео, також проводилася оцінка загального рівня залучення аудиторії з урахуванням взаємодії з контентом. Ці методи дозволили здійснити об’єктивний аналіз ефективності використання відеоматеріалів для просування та залучення аудиторії до участі у проєкті “ВідНОВА:UA”.

Національна програма ВідНОВА:UA є ініціативою, яка спрямована на залучення молоді до процесів відновлення України. Створення молодіжних просторів у приміщеннях, які потребують ремонту і облаштування є потребою у багатьох громадах України. Основною метою програми стало створення умов для активної участі молоді у суспільному житті через волонтерство та здобуття необхідних навичок та компетентностей у сфері відновлення інфраструктури. Програма спрямована на формування цінностей співпраці та активної громадської позиції серед молоді [3].

У сучасному інформаційному середовищі відеоконтент вважається надзвичайно ефективним інструментом для досягнення різних цілей. Це стосується не лише комерційних організацій, а й безкоштовних соціальних проєктів, як-от ВідНОВА:UA. Українська молодь, яка є ключовим фактором у подоланні викликів у своїй країні, активно сприймає інформацію через відеоконтент. Це відкриває можливості для ефективної комунікації між ініціативами та цільовою аудиторією, а використання відеороликів дозволяє не лише показати результати роботи програми, а й відобразити її цілі та ідеї у привабливій формі.

На власному профілі у співавторстві зі сторінкою ВідНОВА:UA, був опублікований відеоролик з молодіжного обміну, який відбувався протягом п'яти днів. Довжина відео становить 3:09 хвилини. Зібрано: 3491 перегляд, 234 вподобань, 22 коментарів, 12 поширень, 14 збережень. Охоплено 2933 облікових записів, серед яких 453 читачі, 2480 не читачі [4].

Оскільки програма розрахована на 2024 рік також, то було вирішено перед початком запуску нових обмінів повторити просування проєкту, але вже на робочій сторінці. Загальний ролик на 3:09 хвилини було розділено на п'ять частин, тобто на п'ять днів участі, які становили окремі відео для публікації, а також було додано кілька коротких відео для залучення молоді [5].

Формати відеоконтенту, що використані на творчій сторінці, варіюються від коротких роликів, які краще можуть потрапити в стрічку рекомендацій, до більш тривалих відео, публікацій фото- та відео-історій. Кожен з цих форматів має свої переваги та може стати ефективним у просуванні національної програми. Це мало на меті розкрити дієвість використання відеоматеріалів та залучити молодь до участі в молодіжному обміні [6].

Отже, можна зробити висновок, що дослідження відеоконтенту на прикладі проєкту ВІДНОВА:UA на платформі “Instagram” показало, що використання відеоматеріалів є важливим інструментом для досягнення цілей просування та залучення аудиторії, підкреслило значення відеоконтенту як сучасного інструменту у цифровому маркетингу та суспільній комунікації.

Список використаних джерел:

1. Дорошкевич Д., Гринкевич С. Теоретико-методичні аспекти застосування відеоконтенту як інструменту маркетингового впливу. 2019. С. 20–25.
2. Yasmin A., Tasneem S., Fatema K. Effectiveness of Digital Marketing in the Challenging Age: An Empirical Study. *International Journal of Management Science and Business Administration*. 2015. P. 69–80.
3. ВІДНОВА:UA Національна програма залучення молоді до відновлення України. URL: <https://vidnova.org.ua/#about-2> (дата звернення: 24.03.2024).
4. Солоха І. Ю. П'ять неповторних днів у трьох із хвостиком хвилинах. Протягом п'яти днів проходив обмін в рамках програми залучення молоді до відновлення. Instagram. URL: https://www.instagram.com/reel/CuG6_MLsmrn/?igsh=ZW5oYzc3dmpkemxv (дата звернення: 24.03.2024).
5. Innet | відеомейкер | монтаж | мобільна зйомка | Київ (@inmovment) • Instagram photos and videos. Instagram. URL: <https://www.instagram.com/inmovment?igsh=MTFrbTlnd2NmYzk5Yg==> (дата звернення: 24.03.2024).
6. Instagram Reels для просування в соціальних мережах: інструкція із застосування. Intent Solutions. URL: <https://intent-solutions.com/blog/instagram-reels-in-your-marketing-strategy> (дата звернення: 24.03.2024).

УДК 004.738.5 (043.2)

ІНСТАГРАМ ЯК ПОТУЖНИЙ ІНСТРУМЕНТ ДЛЯ СТВОРЕННЯ БРЕНДУ

Каріна Чернелевська

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Валентина Шульгіна, д.філол.н., доц.

Ключові слова: аудиторія, візуальний контент, інстаграм, створення бренду, бренд, зростання.

Вступ. У сучасному цифровому світі, де взаємодія брендів з аудиторією переноситься до онлайн-простору, Інстаграм стає ключовим інструментом створення та розвитку брендів. Його візуальність та широкі можливості залучення аудиторії створюють ідеальну платформу для ефективної комунікації та

побудови іміджу. Дослідження цієї теми спрямовані на розкриття стратегій успішного використання Інстаграму для розвитку брендів у цифрову епоху.

Вивченням цієї теми займалися дослідники які присвятили свої роботи аналізу соціальної мережі Інстаграм, її впливу на суспільство та прогрес : Wilson Ozuem [9], Джессіка Ворб [8], Ю. Якушева [7], А.Кудіна [1], А. Мащак [2] та ін.

Матеріали та методи. Об'єктом дослідження є соціальна мережа Instagram як потужний інструмент для створення бренду. Досліджуються візуальні стратегії, типи вмісту, рівень взаємодії з аудиторією та ефективність комунікації брендів на цій платформі. Застосовані методики включають аналіз вмісту публікацій, вивчення аудиторії та її взаємодії з брендом, а також використання інструментів аналітики для оцінки результатів рекламних кампаній та залучення цільової аудиторії.

Результати дослідження. Інстаграм є однією з найпопулярніших соціальних мереж у сучасному цифровому світі. Заснований у 2010 році, він швидко став невід'ємною частиною повсякденного життя для мільйонів користувачів по всьому світу [4]. Проте, Інстаграм виходить за межі простого місця поширення світлин та відео для підписників. Адже він став потужним інструментом для підвищення впізнаваності брендів та створення їхнього унікального іміджу.

Створення сильного бренду – це ключовий аспект у сучасній конкурентній сфері бізнесу. Стабільність та впізнаваність бренду можуть визначити його успіх або невдачу. Тут важливо не лише пропонувати високоякісні продукти чи послуги, але й побудувати зв'язок з аудиторією, надіслати потужне повідомлення та створити емоційну взаємодію з клієнтами. Саме тут Інстаграм стає цінним інструментом для брендів.

Переваги використання Інстаграму для створення бренду очевидні. Перш за все, це візуальний характер платформи. Інстаграм базується на фотографіях та відео, що робить його ідеальним для відтворення естетики та стилю бренду. Крім того, мережа дозволяє легко спілкуватися з аудиторією через коментарі, приватні повідомлення та інші функції.

Іншою важливою перевагою Інстаграму є його широка аудиторія. За даними на 2020 рік, мережу використовують понад 1 мільярд активних користувачів щомісяця [3]. Це означає, що бренди мають потенціал привернути до себе велику кількість уваги та залучити нових клієнтів.

Методика використання Інстаграму для створення бренду може варіюватися від компанії до компанії, але деякі загальні стратегії можуть бути використані всіма. По-перше, важливо визначити цілі та завдання бренду у мережі Інстаграм: чи компанія хоче залучити нових клієнтів, підвищити впізнаваність бренду чи підтримувати вже існуючих клієнтів.

Потім слід розробити стратегію контенту. Публікації мають бути візуально привабливими та цікавими для аудиторії. Вони повинні відображати стиль, цінності та особливості бренду. Різноманітність контенту також важлива: необхідно публікувати не лише фотографії продуктів, але й захоплюючі історії, факти про компанію чи спеціальні пропозиції.

Не менш важливою є інтерактивність. Взаємодія з аудиторією через коментарі, лайки та репости створює лояльність до бренду, оскільки спілкування з аудиторією – це двосторонній процес. Їхні побажання необхідно слухати, на їхні запитання – відповідати та обов'язково виявляти інтерес до їхніх думок та вражень.

Крім того, важливо використовувати аналітичні інструменти, які надає Інстаграм. Вони дозволяють відстежувати ефективність стратегії та адаптувати її відповідно до потреб аудиторії. Аналізуючи дані про взаємодію з публікаціями, засновники бренду можуть зрозуміти, який контент привертає більше уваги, а який менше, і відповідно адаптувати свою стратегію.

Помітно, що Інстаграм стає не лише платформою для показу продуктів чи послуг, а й каналом для створення історій, викликання емоцій та встановлення особистого зв'язку з аудиторією. Візуальний контент, який публікується, відображає бренд, його стиль, цінності та підходи, що дозволяє споживачам легше ідентифікувати компанію серед конкурентів. Крім того, Інстаграм дозволяє створювати спільноти навколо бренду. Завдяки хештегам та групам, користувачі можуть знаходити однодумців, ділитися враженнями та взаємодіяти з іншими прихильниками бренду. Це сприяє побудові лояльності та відчуття належності до спільноти.

Зокрема, хештеги відіграють важливу роль у просуванні бренду в Інстаграмі. Вони допомагають покращити видимість контенту, допомагаючи користувачам знаходити публікації за конкретними темами або ключовими словами. Важливо використовувати релевантні та популярні хештеги, щоб контент був знайдений аудиторією, яка цікавиться брендом чи продуктом [5].

Не менш важливою є співпраця з інфлюенсерами, яка може допомогти підвищити увагу до бренду та залучити нових підписників. Інфлюенсери мають велику аудиторію своїх прихильників, які довіряють їхнім думкам та рекомендаціям. Співпраця з правильно підібраним інфлюенсером може допомогти бренду отримати більше уваги та підвищити свою популярність серед цільової аудиторії.

Не слід забувати і про рекламні можливості, які надає Інстаграм. Рекламні кампанії можуть допомогти залучити нових клієнтів, підвищити увагу до бренду та підвищити продажі. Важливо вирішувати, які види реклами найбільш ефективні для бізнесу та як вони впливають на цільову аудиторію. Як бачимо, за рахунок правильної стратегії, контенту і взаємодії зі своєю аудиторією Інстаграм може стати потужним інструментом для збільшення продажів і зростання оборотів бізнесу [6].

Висновок

Отже, здійснений аналіз дозволяє визначити ключові аспекти успішної присутності брендів на цій платформі. Одним з ключових висновків є те, що різноманітний контент, включаючи фото, відео, Stories та Reels, сприяє побудові іміджу бренду та привертає увагу аудиторії. Професійно оформлений вміст з високоякісними візуальними елементами має велике значення для залучення споживачів. Дослідження також підтверджує, що важливо не лише створювати цікавий контент, але й ефективно взаємодіяти з аудиторією. Високий рівень залучення, зворотній зв'язок та активна комунікація сприяють підвищенню зацікавленості та лояльності споживачів до бренду. Застосування інструментів аналітики дозволяє відстежувати ефективність рекламних кампаній, оцінювати динаміку приросту підписників та визначати оптимальні стратегії для залучення цільової аудиторії.

Інстаграм є потужним інструментом для створення бренду, який дозволяє компаніям будувати сильну присутність в онлайн-середовищі, залучати нових клієнтів та взаємодіяти зі своєю аудиторією. З правильним підходом та стратегією використання, Інстаграм може стати ключовим чинником успіху для бренду у цифровій епохі.

Список використаних джерел:

1. Кудіна А.В. Дієві інструменти просування fashion-брендів через соціальну мережу Instagram. Маркетинг і цифрові технології. Том 4. No 2. 2020. С. 61-71.
2. Мащак А. Використання соціальної мережі Instagram для просування бізнесу. URL: <http://surl.li/rhheg> (Last accessed: 03/03/2024).
3. Найпопулярніші соціальні мережі в Україні та країнах світу у 2020. URL: <http://surl.li/bosau> (Last accessed: 03/03/2024).
4. Найпопулярніші соцмережі. URL: <https://wedex.com.ua/blog/najpopulyarnishi-sotsmerezhi/> (Last accessed: 03/03/2024).
5. Популярні хештеги для Instagram 2023: як їх шукати? URL: <https://web-promo.ua/ua/blog/populyarni-heshtegi-dlya-instagram-2023-yak-yih-shukati/> (Last accessed: 05/03/2024).
6. Як продавати в Instagram: гайд, як почати бізнес, що можна продавати і як збільшити продажі. URL: <https://fondy.ua/uk/knowledge/how-to-sell-on-instagram/> (Last accessed: 05/03/2024).
7. Якушева Ю. Безоплатні методи просування бренду в соціальних мережах. URL: http://195.20.96.242:5028/khkdk-xmlui/bitstream/handle/123456789/2546/%D0%A4%D0%B5%D0%B4%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D0%90._Instagram_c1-p2-2023.pdf?sequence=1&isAllowed=y (Last accessed: 05/03/2024).
8. Instagram Marketing Tips from Social Media Experts . URL: <https://later.com/blog/instagram-marketing-tips/> (Last accessed: 03/03/2024).
9. Wilson Ozuem. URL: <http://surl.li/rhhev> (Last accessed: 03/03/2024).

УДК 659.126 (043.2)

**РЕКЛАМА В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ ЯК СПОСІБ ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ ТА ПРОСУВАННЯ
ВОЛОНТЕРСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ****Катерина Лебедева***Національний авіаційний університет, Київ**Науковий керівник – Геннадій Христокін, д.філософ.н., проф.***Ключові слова:** соціальні мережі, реклама, волонтерські організації, популяризація, просування.

У сучасному світі соціальні мережі стали невід'ємною частиною життя мільйонів людей, перетворившись на потужний майданчик для спілкування, обміну ідеями та рекламної діяльності. Саме тому волонтерські організації повинні активно використовувати цей інструмент для просування своєї діяльності, залучення нових учасників та донорів, а також підвищення обізнаності про свою місію.

Соціальні мережі відкривають унікальні можливості для таргетованої реклами та точного налаштування показу оголошень для конкретних цільових аудиторій. Завдяки збору та аналізу даних про інтереси, демографічні показники та поведінку користувачів, платформи такі як Facebook, Instagram, TikTok дозволяють рекламодавцям виокремлювати групи людей, які потенційно зацікавлені у волонтерській діяльності. Це забезпечує максимальну віддачу від рекламних кампаній та оптимізує витрати коштів.

Вагомою перевагою є різноманітність форматів реклами в соціальних мережах. Волонтерські організації можуть використовувати статичні зображення, відео, каруселі, слайд-шоу та інші формати для створення яскравого, емоційного та інформативного контенту, який би привертав увагу та спонукав до дії. Доречне використання фото- та відеоматеріалів з місць подій, а також інфографіки зі статистичними даними може суттєво посилити вплив рекламних публікацій.

Крім того, соціальні мережі дозволяють налагодити двосторонню комунікацію з аудиторією. Користувачі можуть ставити запитання, висловлювати свої думки та пропозиції, що допомагає волонтерським організаціям краще зрозуміти потреби та очікування цільової аудиторії, а також відчувати її відгук на свою діяльність. Це створює атмосферу відкритості, прозорості та залученості, що є вкрай важливим для формування довіри до некомерційних ініціатив.

Не можна оминути й таку перевагу реклами в соціальних мережах, як можливість залучення впливових особистостей та лідерів думок до просування волонтерської діяльності. Коли відомі блогери, зірки чи громадські діячі поширюють інформацію про проекти організації серед своєї аудиторії, це значно підвищує довіру та інтерес до ініціативи, а також сприяє поширенню руху на нові кола людей.

Окрім прямої реклами, соціальні мережі є ефективним інструментом для формування та підтримки позитивного іміджу волонтерської організації шляхом ведення активних публічних сторінок-спільнот. Регулярне висвітлення досягнень, успішних кейсів та історій допомагає встановити тісний зв'язок з аудиторією, об'єднати однодумців та надихнути їх на конкретні дії.

Соціальні мережі, такі як Facebook, Instagram, Twitter та інші, мають величезну аудиторію користувачів з різними інтересами та цінностями. Вони пропонують унікальну можливість для цільового охоплення різних демографічних груп та налагодження прямої комунікації з потенційними учасниками, донорами та прихильниками волонтерських організацій.

Реклама в соціальних мережах дозволяє волонтерським організаціям створювати привабливий контент, який залучає людей до їхньої діяльності. Використання візуальних елементів, таких як фотографії, відео та інфографіка, ефективно доносить ідеї та цінності організації. Крім того, цільова реклама дозволяє точно налаштувати показ оголошень людям, які, ймовірно, зацікавлені пропозицією організації.

Висновок

Зважаючи на вищезазначене, реклама в соціальних мережах є потужним інструментом для популяризації та просування волонтерських організацій. Вона дозволяє ефективно охоплювати цільову аудиторію, залучати нових учасників, збирати пожертви та підвищувати обізнаність про діяльність організації. Однак, успіх рекламної кампанії залежить від якісного контенту, цільового налаштування та активної взаємодії з аудиторією. Грамотне поєднання якісного контенту, цілеспрямованого таргетингу,

активної взаємодії з аудиторією та залучення впливових осіб є запорукою успішного використання реклами у соціальних мережах для просування діяльності волонтерських організацій.

Список використаних джерел:

1. Бутенко Н. Ю. Маркетинг у сфері благодійництва та волонтерства : монографія / Н. Ю. Бутенко. – Харків : Вид-во Харків. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна, 2021. – 268 с.
2. Воронова І. В. Соціальний медіа-маркетинг як інструмент просування волонтерських організацій / І. В. Воронова // Наукові записки НаУКМА. Серія: Соціологічні науки. – 2018. – Т. 199. – С. 34–40.

УДК: 355.018(470:477)-053.5(043.2)

**НАСЛІДКИ ВПЛИВУ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ НА
КРИМСЬКОТАТАРСЬКИХ ДІТЕЙ В КРИМУ**

Валерія Ярмоленко

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Олександр Кошак, к.н.із соц.комун., доц.

Ключові слова: війна, діти, кримські татари.

На тимчасово окупованій території Криму перебуває чимало дітей, які перебувають під впливом російської пропаганди та мілітаризації під час російсько-української війни. Частина з цих дітей – представники кримськотатарського народу. Вони піддають расистському переслідуванню та ксенофобії з боку російської влади.

Актуальність дослідження зумовлена багаточисельними звітами та новинами, які відзначають вплив російсько-української війни на дітей, особливо тих, хто є кримськими татарами. Для наукового обґрунтування результатів досліджень наслідків впливу російсько-української війни на кримськотатарських дітей в Криму використаний аналітичний метод, а саме аналіз інформаційних повідомлень з відкритих джерел Кримськотатарський Ресурсний Центр, Суспільне.Новини та Крим.Реалії.

З початком окупації кримського півострову кримськотатарський народ виявив жорсткий спротив, що вилилося в початок утисків та репресій, які мали негативний вплив на молоде покоління. Зокрема, представник Меджлісу кримськотатарського народу та Кримськотатарського Ресурсного Центру Ескендер Барієв розповів, що його старший син пам'ятає, як в Криму на початку окупації в них проводили обшук і в нього в іграшках шукали «гранатомет» [1].

Із початком повномасштабної війни в Криму різко почали розвертати мілітаристську пропаганду серед дітей, зокрема, залучати їх до проходження вишколу у військових таборах [2]. Окрім того, часто дітей спонукають брати участь у так званій “Юнармії”, що також слугує рупором мілітаристської пропаганди серед кримської молоді і в якому наразі перебуває майже тридцять тисяч дітей [3]. Крим.Реалії подає матеріали, згідно із якими тільки за 2023 рік до “Юнармії” долучилися ще сто дітей, серед яких є і українські діти [4].

Через повальні арешти кримськотатарських активістів діти втратили батьків та опікунів, оскільки більшість наразі перебуває за ґратами або були закатовані. Відомо, що тільки за березень 2024 року сталося десять нових арештів, тобто мінімум ще десять сімей залишилося без батька або сина [5]. Це зроблено для того, щоб підірвати дух кримських татар та українців в цілому, особливо молодого покоління, яке поки що не здатне відкрито висловлювати протест незаконній окупації.

Висновок

За підсумками проведеного нами дослідження, наслідки російсько-української війни мають негативний вплив на дітей на тимчасово окупованій території Криму. Під тиском мілітаристської пропаганди, ігноруючи небажання дітей братися за зброю їх примусово залучають до участі у різного роду військових формуваннях, зокрема «Юнармії».

Список використаних джерел:

1. Покоління без Криму: як живе покоління кримських дітей, які через окупацію не пам'ятають півострів. URL: <https://suspihne.media/691460-ak-zive-pokolinna-krimskih-ditej-aki-cerez-okupaci-u-ne-pamataut-pivostriv/> (Last accessed: 16.03.2024).
2. Сотню кримських дітей відправили навчатися військовим спеціальностям. URL: <https://ctrcenter.org/uk/sotnyu-krymskyh-ditej-vidpravyly-navchatysya-vijskovym-speczialnostyam> (Last accessed: 19.03.2024).
3. В Криму посилюють пропаганду серед дітей. URL: <https://ctrcenter.org/uk/v-krymu-posylyuyut-propagandu-sered-ditej> (Last accessed: 12.03.2024).
4. У Криму розгортають мілітаризацію у школах і технікумах – ЦНС. URL: <https://ua.krymr.com/a/news-militarizatsia-shkoly-tekhnikumy-krym/32856683.html> (Last accessed: 19.03.2024).
5. Заява КРЦ у зв'язку з масовими обшуками і арештами кримськотатарських активістів в окупованому Криму. URL: <https://ctrcenter.org/uk/activities/zayava-krcz-u-zvyazku-z-masovymy-obshukamy-i-areshtamy-krymskotatarskyh-aktyvistiv-v-okupovanomu-krymu> (Last accessed: 18.03.2024)

СЕКЦІЯ «ВІЙНА ТА ЇЇ НАСЛІДКИ ДЛЯ УКРАЇНИ І СВІТУ»

УДК 327.39 (477) (043.2)

ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ В ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОСТІР:
СОЦІОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ

Руслан Аскеров

*Національний авіаційний університет, Київ**Науковий керівник – Марина Стригуль, к.соц.н., доц.*

Ключові слова: інформаційний простір, інформаційна сфера, соціально-політичний простір, інформаційна політика, європейський інформаційний простір.

Узагальнюючи визначення інформаційного простору як соціально-політичного поняття, яке включає в себе як територіальний, космічний, технічний, економічний фактори, так і людський, оскільки суспільна інформація призначається для людини, як основного її споживача [2, с.241], приходимо до висновку, що навколишнє інформаційне середовище у вигляді інформації, яка існує навколо нас, відіграє вирішальну і визначальну роль у житті сучасного індивіда.

Інформаційний простір є основою соціально-економічного, політичного та культурного розвитку й безпеки України. Ефективний інформаційний простір має забезпечити побудову національного інформаційного суспільства та доступ до світового інформаційного простору.

Для вивчення особливостей функціонування національного інформаційного простору та його інтеграції в європейський інформаційний простір в контексті соціологічного дослідження використовуються різноманітні джерела, зокрема, контент аналіз, соціологічні й статистичні дані, результати аналізу процесу інтеграції України в інформаційний простір ЄС. Аналітичні методи дозволяють виявити ключові аспекти впливу інформаційного простору на суспільну думку, проаналізувати відмінності між національним та європейським інформаційними просторами, визначити послідовні й паралельні етапи інтеграції України в інформаційний простір ЄС.

Ключовим питанням, яке постає перед Україною на її шляху до інтеграції у європейський інформаційний простір, є адаптація українського законодавства до стандартів ЄС в інформаційній сфері – для реалізації основного завдання у сфері інформаційної політики України – активної участі в процесі побудови єдиного європейського інформаційного простору і подолання суттєвого дисбалансу між інформаційними просторами України та ЄС [1, с.19].

Такі документи як Угода про партнерство та співробітництво (УПС) між Україною та ЄС (1998 р.), Програма інтеграції України до Європейського Союзу (2000 р.), Стратегія розвитку інформаційного суспільства в Україні (2013 р.) сприяють вищезначеним інтеграційним процесам.

Внаслідок агресії РФ проти України, в інформаційній сфері виявилися наступні негативні тенденції: внаслідок політичної боротьби, утворилися протилежні інформаційні поля, що потрапляють під вплив російського і західного інформаційного просторів. ЗМІ цих інформаційних просторів відстоюють цілком протилежні зовнішньополітичні вектори, а не сприяють адаптації держави до міжнародного інформаційного оточення. Сьогодні захист українського інформаційного простору є таким же важливим, як і захист політичного суверенітету та цілісності державних кордонів нашої країни – тобто актуальною є проблема інформаційної загрози, коли створюється потенційна чи реальна небезпека зміни напряму або темпів розвитку держави через посилення іноземного інформаційного тиску з метою дестабілізації суспільного та політичного життя України [1, с.20].

Ще одним важливим питанням щодо інтеграції у європейський інформаційний простір залишається публічна дипломатія, яка має вплив на сприйняття реальності пересічними громадянами (домогосподарками, студентами, художниками, зірками), тобто тими які цікавляться внутрішнім звичайним життям країни, а не її офіційною позицією. Ці громадяни, у свою чергу, самі починають впливати на офіційні кола – через конференц-зали, галереї, у квартирах, на площах і на вулицях. Ця дипломатія працює з почуттями і світоглядом, що дозволяє утримувати увагу до зовнішньополітичних тем разом із звичайними темами, що сприяє поширенню реальної та актуальної, хоча й неофіційної інформації про нашу країну [1, с.21].

Отже, станом на сьогодні, роль і місце України у європейському та у світовому інформаційному просторі не відповідають її геополітичному положенню, науково-технічним можливостям та національним інтересам держави – зокрема, більшість інформації про українське суспільство в іноземних мас-медіа не відповідає дійсності. Вагому роль у цьому також відіграє інформаційна політика РФ, спрямована на створення вигідного ворогу міжнародного іміджу України [3, с.68].

Висновки

Узагальнюючи все вищезазначене, відзначаємо, що інформаційна війна з ворогом посилюється, тому потрібно більше уваги приділяти питанням захисту інформаційного простору і разом з тим всебічно поширювати інформацію щодо пересічного й офіційного життя України у західних та світових ЗМІ, а також відкривати в Україні більше представництв провідних мас-медіа світового та європейського рівня, роблячи інформаційний простір ще більш прозорим та відкритим для світової спільноти.

Список використаних джерел:

1. Валюшко І. О. Інформаційний чинник у сфері інтеграційних процесів. Київ : КНЕУ, 2018. № 2. С. 16–23.
2. Карпенко В. Інформаційна політика та безпека. Київ. 2006. 320 с.
3. Литвиненко О. Інтеграція України у світовий інформаційний простір як невід'ємний чинник цивілізаційного розвитку країни. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Київ, 2012. С.66-68.

УДК 75 (477):355 (043.2)

ВІДБИТОК ВІЙНИ В УКРАЇНСЬКОМУ ЖИВОПИСІ: ТВОРЧІСТЬ КАТЕРИНИ КОСЬЯНЕНКО

Маргарита Бондаренко, Карина Вдовиченко

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Юлія Майстренко-Вакуленко, к.мистецтвозн., доц.

Ключові слова: російсько-українська війна, ідентичність, українська культура, іконопис.

Важливість полягає в тому, що в лютому 2014 року почалася російська агресія проти України, яка спричинила руйнування історичної пам'яті, внесла значні корективи у культурне та духовне життя, призвела до підриву національних ідеалів і цінностей, що переросло у масштабну війну в лютому 2022 року. Після великого нападу наша держава стала гарячою темою в світі, зокрема зі сторони мистецтва. Саме повномасштабне вторгнення стало ключовим моментом відходу від російської культурної спадщини, що існувала в нашому просторі протягом багатьох років [6].

Творчість - це один із видів духовної зброї, який захищає нашу психіку. Вона привертає увагу до нашої держави та суспільства, що зазнали горя. Сьогодні значного розвитку набуває українська культура у Європі та всьому світі, тож мистецтво підтримує міжнародний інтерес до України і залучає іноземців до збирання коштів на потреби нашого суспільства та армії [4]. На даному етапі значною є роль сучасного активного живопису. В контексті війни художники занотують історію, в якій ми живемо, документують події за допомогою художніх матеріалів, формують сучасну ідентичність. Митці ще раз проживають сюжети своїх картин, страждають та рефлексують. Життєві процеси, жорстокість, біль, що відбуваються під час війни увіковічуються на полотні.

Війна проникла в усі сфери життя та мистецтва, вона змінює народні звичаї, які передаються впродовж століть через фольклор. Зокрема, вплинула і на найбільш традиційну форму живопису – іконопис. Так релігійні сюжети змальовуються з простих явищ, а постаті святих увінчуються воєнними атрибутами. З'являються нові персонажі - волонтери, військові, мешканці окупованих територій, борці за волю та незалежність. Художники зосереджуються на патріотичних мотивах та стилізують їх [3,5].

Одна з представниць українських живописців-Катерина Косьяненко продовжує творити під час вторгнення, закладаючи у свої твори цінності нашого народу. Вона замальовує свої враження від побаченого та пережитого у формі узагальнених образів, використовуючи цитування українського іконопису, алюзії та символи. Її творчість налаштовує на позитив, додає людям впевненості та сили, для того щоб виборювати перемогу. Художниця написала чималу кількість картин, під час перебування в

евакуації з Києва до Чернівців. В своїх роботах вона фокусується на перемозі та надії на світле майбутнє, без змальовування всього жаху війни, описує стійкість нашого народу. Вона порівнює неможливе з реальним, показуючи глядачу теперішнє. Малювання для Катерини це спосіб спілкування з навколишнім світом. Прикладом втілення віри в майбутнє є картина «Гарна новина», де зображені голуб та люди, здійснені над землею. Від твору віс оптимізмом, а в саму назву закладена надія. Натомість робота «Лавка», де відтворена сім'я на фоні розвалин, розкриває біль нашого народу [1, 2, 7].

Висновки

За допомогою творчості можна поринути в уявний світ задля боротьби з агресією, негативом. На сьогоднішній день мистецтво, що пов'язане з війною займає важливе місце в українській культурі, відображаючи історію, боротьбу та стійкість країни. В даний час, коли у світі трапляються конфлікти-твори, у яких проглядається тема війни, змушують нас роздумувати про сьогоднішнє та продовжувати протистояти злу.

Список використаних джерел:

1. З надією на перемогу: у столиці триває виставка самобутніх творів Катерини Косьяненко. URL: <https://vechirniy.kyiv.ua/news/94909/> (дата звернення: 18.03.2024).
2. Катерина Косьяненко - українська художниця [Електронний ресурс]. URL: <https://katerynko.com.ua/> (дата звернення: 18.03.2024).
3. Крізь вогонь війни. Як росіяни привласнювали собі українських художників – трансформація та майбутнє нашого мистецтва. *Vikna*. URL: <https://vikna.tv/styl-zhyttya/podorozhi/mystecztvo-pid-chas-vijny-uak-kulturnyj-svit-reaguue-na-vijnu-v-ukrayini/> (дата звернення: 18.03.2024).
4. Портрети захисників від молодих художників: мужність народжує шедеври. *АрміяInform* – Інформаційне агентство *АрміяInform*. URL: <https://armyinform.com.ua/2023/06/22/portrety-zahysnykiv-vid-molodyh-hudozhnykiv-muzhnist-narodzhuye-shedevry/> (дата звернення: 20.03.2024).
5. Шиян О. «Війна збагатить мистецтво». *ZAXID.NET*. URL: https://zaxid.net/viyna_v_ukrayini_vpliv_na_kulturu_traditsiyi_tvorchist_n1555908 (дата звернення: 18.03.2024).
6. Kononenko A. Ukrainian culture creation as a factor of the consolidation of Ukraine in the conditions of Russian aggression. *Almanac of Ukrainian Studies*. 2023. № 33. С. 34–40. URL: <https://doi.org/10.17721/2520-2626/2023.33.5> (дата звернення: 20.03.2024).
7. #BABYLON'13. Мистецтво в країні війни: Катерина Косьяненко, 2022. YouTube. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=RHoWGjaGAaM> (дата звернення: 18.03.2024).

УДК 321.01-053.81(043.2)

МОЛОДЬ ЯК АКТИВНИЙ УЧАСНИК СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ЗМІН В УКРАЇНІ

Неля Грищенко, Анна Балясна

Національний авіаційний університет, Київ

Ключові слова: політична активність, молодь, політичні трансформації, політична поведінка, політична участь

Останні роки молодь в Україні бере активну участь у різних громадських ініціативах, стає активним учасником різноманітних громадсько-політичних рухів, ініціює зміни чи внесення поправок до основних законопроектів. Як найбільш мобільна соціальна група, молодь має змогу і бажання втілювати інноваційні проєкти і приймати швидкі (не завжди популярні серед старшого покоління) рішення.

Актуальність теми обумовлена тим, що вагомий вплив на політичну участь молоді відіграє міжнародна спільнота. Міжнародні акції, молодіжні обміни сприяють тому, що молодь прагне втілити в Україні ті моделі політичної участі, які вважають більш прогресивними і такими, що сприятимуть їх зближення з західними державами [2; 103-106].

Молодь в Україні відіграє важливу роль у соціально-політичних трансформаціях, розкриваючи свою активність через різноманітні канали. Процеси децентралізації позитивно вплинули на поширення

та зміцнення молодіжних ініціатив. Громадські організації, в яких більшість становить саме молодь, часто зосереджені на вирішенні таких проблем як: покращення якості та змісту освіти, впровадження екологічних ініціатив, вирішення питання із мобілізацією молоді тощо [1].

Вагомим результатом для молоді стало затвердження Кабінетом Міністрів України у грудні 2018 року типового положення про молодіжні ради. Головні завдання молодіжних рад, згідно цього положення:

- 1) сприяння реалізації права молоді на участь у формуванні та реалізації молодіжної політики на регіональному рівні;
- 2) внесення до органу, при якому її утворено, пропозицій щодо організації консультацій з молоддю;
- 3) надання пропозицій, висновків, рекомендацій щодо формування та реалізації молодіжної політики на регіональному рівні, обов'язкових до розгляду органом, при якому її утворено;
- 4) розроблення за участю молодіжних та дитячих громадських об'єднань, інших суб'єктів молодіжної роботи пропозицій щодо пріоритетів молодіжної політики на регіональному рівні;
- 5) проведення моніторингу та оцінки ефективності реалізації молодіжної політики на регіональному рівні;
- 6) участь у розробленні проектів нормативно-правових актів, спрямованих на реалізацію молодіжної політики;
- 7) вивчення стану виконання законів, інших нормативно-правових актів, що стосуються молоді, на регіональному рівні;
- 8) проведення безоплатної громадської експертизи фінансування заходів з реалізації молодіжної політики, що проводяться органом, при якому її утворено;
- 9) виконання інших завдань, визначених положенням про молодіжну раду [3, 4].

Молодіжні ради у своїх громадах ініціювали та втілювали у життя протягом останніх років достатньо велику кількість проектів. Наприклад, Тербовлянська молодіжна рада разом із місцевою владою втілює різні програми по покращенню у власній ОТГ; також Полтавська, Сумська та Ніжинська молодіжні ради розробили та продовжують реалізовувати суспільно-корисні проекти. Загалом, активно молодіжні ради працюють сьогодні у більше як десяти ОТГ [5, 6].

Таким чином, політична активність молоді в Україні є важливим джерелом для соціально-політичних трансформацій у сучасному суспільстві. Їхня участь у громадських ініціативах, політичних рухах та інтернет-акціях визначає новий облик громадянського суспільства та формує культуру взаємодії та діалогу.

Громадянська позиція молоді виявляється не лише в обговоренні актуальних проблем, але і в конкретних діях. Вони активно залучаються до громадської діяльності, сприяючи розвитку соціальних ініціатив, які мають значний вплив на покращення різних сфер суспільства. Протестні акції, які часто ініціюються молоддю, переростають у масові протестні рухи, що призводить до змін у політичному процесі всієї держави.

Висновки

Зростання політичної обізнаності та критичного мислення серед молоді створює фундамент для змін в системі прийняття рішень. Вони стають інтелектуально підготовленими акторами, здатними активно взаємодіяти з політичним середовищем та впливати на його розвиток. Здатність молоді мислити за межами національних та культурних обмежень сприяє міжнародній співпраці та розбудові глобального громадянського суспільства. Їхні ініціативи сприяють обміну ідеями та створенню відкритого простору для спільної діяльності. Отже, роль молоді в політичних процесах необхідно визнати як ключову для сталого розвитку сучасної України. Їхня активність визначає новий етап еволюції громадянського суспільства та надає можливість переосмислення та зміни в політичній арені.

Список використаних джерел:

1. Лук'янова Н. Державна молодіжна політика в Україні. Віче. 2009. № 22. С. 15 – 16.
2. Семенюк І. Громадська та політична активність молоді: нові виклики для молодіжної політики в епоху глобалізації / Iryna Semeniuk, Natalia Makhnachova, Diana Madzharova // Науковий журнал «Економіка і регіон». Полтава: ПНТУ, 2022. Т. (285). С. 102-111.

3. Про затвердження типових положень про молодіжні ради: Постанова Каб. Міністрів України № 1198 від 18.12.2018 р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1198-2018-п#Text> (дата звернення: 09.03.2024).

4. Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 18 грудня 2018 р. № 1198: Постанова Каб. Міністрів України № 1276 від 11 листопада 2022 р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1276-2022-п#Text> (дата звернення: 09.03.2024).

5. Молодіжна рада Ніжинської міської ОТГ <https://nizhynrada.gov.ua/nmr/doradchi-organi/molodizhna-rada> (дата звернення: 10.03.2024).

6. Молодіжна рада Сумської міської ОТГ <https://smr.gov.ua/uk/miska-vlada/doradchi-organi/molodizhna-rada.html>

УДК 316.4:314.1 (043.2)

МІЖНАРОДНІ КОНФЛІКТИ ЯК ЧИННИК МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Ірина Дашкевич

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Ірина Литовченко, к. філос. н., доц.

Ключові слова: міжнародна міграція, конфлікт, процес, біженці, переселення, наслідки.

Вступ. Світові міграційні процеси завжди мали певний взаємозв'язок з подіями, які відбуваються на будь-якій території. До однієї з основних причин масових переміщень людей можна віднести міжнародні конфлікти (війни, збройні конфлікти, міжетнічні сутички, насильницькі злочини, протиправні дії радикальних угруповань). Міжнародні конфлікти спричиняють масову міграцію населення через загрозу безпеки, порушення прав людини і економічну нестабільність. Вимушене переселення, як результат видозмінених у ХХІ ст. конфліктів, породжує зростання найбільш вразливих груп населення планети – біженців, вимушених переселенців та осіб без громадянства.

Матеріали і методи. Дослідження впливу міжнародних конфліктів на міграційні процеси у світі є надзвичайно важливим, зважаючи на зростання кількості конфліктів у ХХІ ст. Аналіз міграційних потоків, спровокованих конфліктом у сусідній країні, дозволяє її попередити про виникнення негативних наслідків від напливу біженців та внести своєчасні зміни в міграційне законодавство, тим самим запобігти міграційній кризі. В дослідженні використовувались загальнонаукові та спеціальні методи дослідження: логічний метод, метод узагальнення, метод систематизації, історичний метод.

Результати. Міграція населення внаслідок міжнародних конфліктів має важкі наслідки як для окремої особи, і для багатьох країн та світової спільноти загалом. Для країни вимушена міграція внаслідок міжнародних конфліктів, на відміну від добровільної, є небажаною, оскільки вона призводить до переміщення не лише «трудових ресурсів», але й членів їхніх сімей, що провокує додаткове навантаження на соціальну політику. Вимушена міграція, спричинена міжнародними конфліктами, є найбільш складною, оскільки вона є неплановою, що змушує мігранта часто залишати своє майно, негативно позначається на емоційному стані його сім'ї та ускладнює інтеграцію в суспільство країни [3, с. 82].

Недосконалість міжнародної системи регулювання міграційних процесів та неспроможність держав самостійно впоратися із вимушеними міграційними потоками внаслідок міжнародних конфліктів призводить до міграційних «колапсів» та криз, коли проблема вимушених мігрантів в рази посилюється. Наприклад, Європа за останні роки вже декілька разів стикалася з міграційними кризами внаслідок міжнародних конфліктів. В 2015 році країни ЄС стикнулися із наслідками війни у Сирії, в результаті чого до ЄС направився потік біженців з Близького Сходу та Північної Африки. У 2021 році міграційну кризу на кордоні з Польщею спровокували дії білоруської влади. Ну і самою масштабною міграційною кризою у Європі (напевне, найбільшою з часів Другої світової війни), стала криза через масову втечу мільйонів українців від війни. Важливо зауважити, що проблема вимушеного переміщення багатотисячних потоків населення з одного регіону світу в інший виникла не сьогодні, а стояла перед людством з початку виникнення людської цивілізації. Проте особливого поширення вона набула у ХХ ст. коли відбулися дві світові війни, що спричинили багатомільйонні міграції, в результаті яких багато

країн стикнулися з великою кількістю проблем, пов'язаних із масовою та неконтрольованою міграцією [3, с. 85].

XXI ст. також характеризується значними обсягами міграційних потоків, спричинених міжнародними конфліктами. Останніми роками відбувалися міграції та вимушені переміщення населення, які супроводжувалися значними людськими жертвами. Наприклад, це вже згадані міграції через війну в Сирії, Україні. Локальні конфлікти в африканських країнах та на Близькому Сході (Ємен, Центрально африканська Республіка, Демократична Республіка Конго, Південний Судан, Ірак, Іран, Афганістан) також є джерелом формування постійних міграційних потоків з цих регіонів [4]. Початок війни в Україні спричинив в Європі чергову міграційну кризу, пов'язану із мільйонами біженців з України. Через війну десятки мільйонів українців були змушені покинути місця свого проживання, мільйони з них виїхали за кордон, переважно в країни ЄС [2]. Внаслідок такого напливу біженців з України зростає навантаження на бюджети та соціальну політику, виникають етнічні, релігійні, соціальні конфлікти, тому все частіше в тій чи іншій країні виникають дискусії відносно доцільності тих чи інших заходів міграційної політики.

Висновки

Таким чином, показано, що міжнародні конфлікти є однією із основних причин розширення міграційних процесів у світі. Так, сьогодні близько третини міжнародних мігрантів є біженцями. Небезпека таких міграційних потоків полягає в тому, що вони є важко прогнозованими, характеризуються великим припливом мігрантів за відносно короткий час, що спричиняє виникнення міграційних колапсів (криз) та має істотні наслідки для країни, що їх приймає.

Список використаних джерел:

1. Губа Р., Лебедева О. Кількість біженців у світі досягла 110 мільйонів – ООН. URL:<https://www.dw.com/uk/kilkist-bizenciv-u-sviti-dosagla-110-miljoniv-oon/a-65910693>.
2. Кількість українців та їх міграція за кордон через війну. Проєкт «Громадянське суспільство для післявоєнного відновлення України та готовності до ЄС», Громадянська мережа «ОПОРА». URL:<https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3732355-kilkist-ukrainciv-ta-ih-migracia-za-kordon-cerez-vijnu.html>.
3. Чайковський Ю.В. Вплив сучасних конфліктів на зміну міграційної політики сусідніх держав: міжнародно-правові аспекти. НУ «ОЮА». Актуальні проблеми політики. 2018. Вип. 62 С. 81-94.
4. WorldMigrationReport 2022. URL: <https://publications.iom.int/books/world-migration-report-2022>.

УДК 725.355(043.2)

ДОСЛІДЖЕННЯ АЕРОПОРТІВ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Анна Діхтяренко

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Олена Хомерікі, д.соц.н., проф.

Ключові слова: воєнний стан, аеропорт, соціальні групи, мобільність, взаємодія.

Під час воєнного стану Україна готується до відкриття аеропортів: «Україна проводить консультації з регуляторами ЄС та США, щоб відкрити повітряний простір для цивільних рейсів. – прозвучало на форумі "Україна. рік 2024"» [1].

Дослідження про аеропорти під час воєнного стану розкривають зміни сприйняття та досвіду мобільності для різних соціальних груп. В роботі Пітера Меррімана "Критична мобільність", вказано на культурну та історичну географію, мобільність та її вплив на соціальну взаємодію пасажирів та персоналу аеропорту під час воєнного стану [2]. Можна зробити висновки, що в аеропортах під час кризових ситуацій формуються соціальні групи, які адаптуються в цьому середовищі.

Одним з важливих понять для розуміння соціальних груп є категорії, за допомогою яких люди визначають себе та інших на основі спільних характеристик, таких як національність, етнічна приналежність, релігія або професія. Згідно з теорією соціальної ідентичності Таджфела і Тернера, люди отримують почуття ідентичності та самоповаги через свою приналежність до групи, що призводить до

утворення взаєморозуміння між ними [3]. У контексті аеропортів під час воєнного стану пасажери та працівники можуть визначати себе за такими критеріями як громадянство, мова або мета подорожей для формування почуття спільності та підтримки серед самостворених соціальних груп.

Останні дослідження згуртованості й стабільності в різних спільнотах наголошують на значенні соціальних груп у просуванні солідарності, взаємодопомоги та колективних дій у відповідь на зовнішні загрози чи виклики [4]. У контексті аеропортів України під час воєнного стану соціальні групи можуть проявляти стійкість через здатність адаптуватися до мінливих умов, підтримувати соціальні зв'язки та співпрацювати один з одним.

Висновки

Отже, у разі відкриття аеропортів в Україні, їх вивчення та аналіз під час війни виникає усвідомлення про особистості та спільноти, що реагують на зростаючу напругу та невизначеність. Вивчення їх поведінки та взаємодії в умовах воєнного стану допоможе глибше зрозуміти загальну картину суспільних зрушень і проблем, з якими вони можуть стикатися у кризовому середовищі.

Список використаних джерел:

1. Форум "Україна. рік 2024". URL: www.ukr.net/news/details/economics/102959380.html (Last accessed: 18.03.2024).
2. P. Merriman: Micro-Mobilities in Lockdown. Vol. 10, no. 1/ P. Merriman. – Transfers, 2020. - 50–56 pages. URL: <https://doi.org/10.3167/trans.2020.100106> (Last accessed: 18.03.2024).
3. S. Mcleod: Tajfel and Turner's Social Identity Theory. URL: <https://www.simplypsychology.org/social-identity-theory.html> (Last accessed: 20.03.2024).
4. Social Cohesion and Resilience. URL: <https://www.worldbank.org/en/topic/social-cohesion-and-resilience> (Last accessed: 20.03.2024).

УДК 378.091.21:004 (043.2)

ГЕОПОЛІТИЧНІ НАСЛІДКИ ВІЙНИ В УКРАЇНІ: ВПЛИВ НА СТОСУНКИ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЗАХІДНИМИ КРАЇНАМИ

Анастасія Євенко

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Юрій Романенко, д.соц.н.

Ключові слова: війна, Україна, відносини, наслідки, ЄС.

Відносини між Україною та ЄС суттєво залежать від глобальних процесів. Різноманітні глобальні кризи та виклики впливають на обидві сторони, впливаючи на хід та темпи європейської інтеграції. Розпочата війна Росії проти України значно змінила світову картину, спровокувавши численні ризики та невизначеності. Ця агресія спричинила турбулентні зміни в політичній, економічній та безпековій сферах, наслідки яких важко передбачити. Конфлікт поглибив існуючі напруги в сучасному світі та погіршив соціоекономічні умови на регіональному та глобальному рівнях. Зростання вартості енергетичних ресурсів та розлади на ринку продуктів харчування призвели до інфляційних тисків, що негативно позначилося на благополуччі громадян у багатьох країнах світу.

Перш за все, війна в Україні відбила суттєвий відбиток на саме суспільство та економіку країни. Тривала військова операція призвела до великої кількості жертв та руйнувань. Україна стала перед надзвичайно складними викликами, пов'язаними з відновленням своєї територіальної цілісності та стабілізацією економіки.

З іншого боку, війна також стимулює Україну до посилення співпраці з західними країнами, зокрема з Європейським Союзом та НАТО. Це може відкрити для неї нові можливості щодо військової та економічної підтримки, а також підвищити шанси на інтеграцію в західні структури.

Позитивні аспекти для України:

- Збільшення підтримки від західних країн у вигляді військової допомоги та санкцій проти Росії. Війна суттєво зблизила Україну з Європейським Союзом. Україна отримала статус кандидата на

членство в ЄС, а європейські країни надали Україні значну політичну, економічну та військову допомогу.

- Посилення співпраці з Європейським Союзом у сферах торгівлі, енергетики та безпеки. війна в Україні призвела до значного зростання підтримки України з боку європейських країн. Більшість європейців засуджують дії Росії та підтримують суверенітет і територіальну цілісність України.

- Санкції проти Росії: війна в Україні призвела до запровадження жорстких санкцій проти Росії з боку ЄС та інших західних країн. Ці санкції суттєво послабили російську економіку та обмежили можливості Росії вести війну.

- Після перемоги Україна буде однією з найперспективніших країн світу. Україна має значні природні ресурси, великий ринок споживання та талановитий народ. Після закінчення конфлікту, який зараз значно обмежує економічний розвиток, країна матиме можливість відновити та розширити свою економіку. Розташування на перехресті Європи та Азії надає важливе геополітичне значення. Країна може стати платформою для торгівлі та інвестицій між цими двома регіонами. Україна вже має висококваліфіковану робочу силу в сферах інформаційних технологій, науки та освіти. Після завершення конфлікту ці сектори можуть розцвітати, сприяючи інноваціям та розвитку країни в цілому.

З урахуванням цих факторів, після перемоги Україна може стати однією з найбільш привабливих та перспективних країн для інвестицій, розвитку бізнесу та покращення якості життя громадян. Негативні аспекти для України:

- Великі людські та економічні втрати через війну.
- Збільшення геополітичних напруг в регіоні та загроза для національної безпеки.
- Гуманітарна криза: війна в Україні призвела до гуманітарної кризи. Мільйони людей стали біженцями, а тисячі мирних жителів загинули.

Для західних країн війна також має велике значення. Вона спонукає їх до посилення підтримки України та зміцнення оборонної стратегії в регіоні.

Позитивні аспекти для західних країн:

- Підвищення міжнародного впливу західних країн, зокрема Європейського Союзу та Сполучених Штатів, як важливих гравців у світовій політиці.
- Зміцнення союзницьких відносин з Україною та посилення її оборонної потужності.

Негативні аспекти для західних країн:

- Економічні втрати внаслідок санкцій та збільшення витрат на військову допомогу Україні.

Висновки

Загалом, війна в Україні відкриває нові виклики та можливості для України та західних країн. Наслідки цього конфлікту вже відчутні і впливають на геополітичну ситуацію у світі, але справжній вплив цих подій може стати відомим лише у майбутньому.

Війна – це трагічна подія, яка матиме значні геополітичні наслідки. Ці наслідки будуть як позитивними, так і негативними. Проте, війна в Україні також дає шанс Україні та західним країнам побудувати нові, більш тісні та стратегічні відносини.

Список використаних джерел:

1. Орлик В. Як війна Росії проти України змінила світ // Національний інститут стратегічних досліджень – URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/yak-viyna-rosiyi-proty-ukrayiny-zminyla-svit> (Last accessed: 05.03.2024).

2. Резнікова О., Войтовський К. Геополітичні аспекти впливу на хід війни РФ проти України // Національний інститут стратегічних досліджень – URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/natsionalna-bezpeka/heopolitychni-aspekty-vplyvu-na-khid-viyny-rf-proty-ukrayiny> (Last accessed: 05.03.2024).

3. Kotoulas I., Pusztai W. Geopolitics of the War in Ukraine // Foreign Affairs Institute – URL: <https://euagenda.eu/upload/publications/geopolitics-of-the-war-in-ukrai...> (Last accessed: 05.03.2024).

УДК 004.946.5+379.823:355.422(043.2)

МАС-МЕДІА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**Ігор Знахуренко***Національний авіаційний університет, Київ**Науковий керівник - Наталія Полова, к.соц н., доц.***Ключові слова:** мас-медіа, інформація, воєнний стан, громадськість.

Умови воєнного стану ставлять перед мас-медіа особливі виклики та відповідальність, оскільки вони відіграють важливу роль у забезпеченні інформаційної дії та підтримці громадськості. У таких обставинах, мас-медіа мають забезпечувати доступ до об'єктивної та достовірної інформації про події на фронті та в громадянському житті, сприяти формуванню національної єдності, підтримувати моральний дух суспільства та стимулювати зацікавленість громадян у діяльності, спрямованій на забезпечення безпеки та захисту країни.

Мас-медіа, умови воєнного стану, є не тільки каналом для передачі інформації, але й ключовим фактором формування громадської думки та впливу на настрої суспільства. У таких періодах важливо, щоб інформація, яку надають мас-медіа, була об'єктивною та достовірною, щоб уникнути паніки та непорозумінь серед громадянства [1]. Крім того, мас-медіа мають важливу роль у забезпеченні зв'язку між владою та народом, надаючи підтримку органам влади та роз'яснюючи їхні дії та рішення [4]. Також вони можуть виступати як механізм мобілізації нації на захист країни, поширюючи патріотичні настрої та підтримуючи військовий дух серед населення [2].

Вони відіграють ключову роль у забезпеченні комунікації між владою та громадянами, поширенні офіційної інформації про ситуацію в країні та наданні оновлень щодо воєнних дій [1]. Крім того, мас-медіа служать механізмом моніторингу дій влади, що дозволяє громадянам висловлювати свої погляди та переживання щодо ситуації, що сприяє підвищенню довіри між ними та владою у цей складний період [3].

У період воєнного стану мас-медіа також можуть надавати інформацію про психологічну підтримку населення, надаючи інформацію про допомогу та ресурси для тих, хто постраждав від конфлікту [5]. Вони можуть організовувати благодійні акції, збір коштів та інші заходи для допомоги тим, хто опинився у складних життєвих обставинах через воєнний конфлікт [5]. Також важливо, щоб мас-медіа підтримували свободу слова та висловлювання думок, навіть у воєнний час, забезпечуючи різноманітність поглядів та допомагаючи суспільству розуміти різні сторони конфлікту [1]. Вони також можуть допомагати в управлінні інформаційним потоком, фільтруючи та перевіряючи інформацію, що надходить, та розповсюджуючи лише достовірні дані, що дозволяє зменшити паніку та сприяє формуванню об'єктивної картини ситуації [3].

У воєнний період мас-медіа можуть відігравати вагомий роль у виявленні порушень прав людини та міжнародного гуманітарного права. Шляхом розкриття таких подій і випадків вони сприяють міжнародному тиску на владу для захисту прав громадян та дотримання міжнародних стандартів [2]. Крім цього, мас-медіа можуть впливати на формування зовнішньої політики країни, допомагаючи світові зрозуміти позицію країни у воєнних конфліктах і реагувати на міжнародний тиск та реакцію на свої дії [4].

Висновки

Умови воєнного стану відображають важливість мас-медіа у забезпеченні інформації, підтримці громадськості та моральному підтримці суспільства. Мас-медіа є ключовим каналом для передачі об'єктивної інформації про події на фронті та в громадянському житті, сприяють формуванню національної єдності та підтримці морального духу. Вони також важливі для психологічної адаптації суспільства та зменшення паніки, забезпечуючи доступ до об'єктивної інформації та підтримуючи психологічне благополуччя. У цих умовах, мас-медіа мають величезну відповідальність перед громадськістю та владою, і їм важливо залишатися об'єктивними та надійними джерелами інформації для громадян у період воєнного конфлікту.

Список використаних джерел:

1. Золотухін Д. «Що конкретно (і чому) не можна повідомляти і показувати в медіа під час війни». URL : <https://cutt.ly/D0xhwp4> (дата звернення: 11.03.2024).
2. Лаврів М. Публікація «Інтерв'ю з військовими: журналістський досвід (не)журналісток. URL: <https://cutt.ly/D0xhOqv> (дата звернення: 11.03.2024).
3. Рекомендації Комісії з журналістської етики щодо інформації, яку не можна розголошувати в медіа під час воєнного стану. URL : <https://cutt.ly/b0xh3iP> (дата звернення: 11.03.2024).
4. Бондар Ю. Документувати війну. URL : <https://cutt.ly/Z0xf6d8> (дата звернення: 11.03.2024).
5. Гичка Г. Як спілкуватися з військовими? Аби не зачепити, не зробити боляче? URL : <https://cutt.ly/U0xgTnU> (дата звернення: 11.03.2024).

УДК 316.74 (043.2)**МОЛОДЬ У СУЧАСНОМУ СВІТІ: МОБІЛІЗАЦІЯ ТА ВИКЛИКИ****Ольга Ільченко***Національний авіаційний університет, Київ**Науковий керівник – Неля Грищенко, ст.викладач*

Ключові слова: мобілізація молоді, сучасні технології, глобалізаційні процеси, політичні зміни, активна участь молоді, соціальні рухи, політичний активізм, цифрові медіа, тенденції мобілізації, виклики та перспективи.

Молодь в сучасному світі відіграє ключову роль у процесах мобілізації, які зазнають радикальних змін під впливом технологічного прогресу, глобалізації та політичних трансформацій. Як феномен, молодь і її активність у мобілізації є предметом досліджень як соціологами, так і політичними дослідниками.

У сучасному світі, охопленому великими змінами в ІТ-сфері, глобалізації та економічних процесах, молодь стає суттєвим суб'єктом мобілізації. Вона використовує нові технології та мережеві платформи для спілкування, обміну інформацією та організації своїх ініціатив. Згідно з "The Logic of Connective Action: Digital Media and the Personalization of Contentious Politics", цифрові медіа відіграють ключову роль у формуванні та координації акцій молодіжних громадських рухів [1].

Як ключовий демографічний сегмент, молодь володіє значним потенціалом для змін у суспільстві. Вона активно захищає свої права, бореться за справедливість та соціальні зміни. Під впливом історичних та політичних криз, молодь демонструє свою готовність до активної участі у громадському житті. Мобілізація молоді відбувається на різних рівнях - від участі у студентських рухах до волонтерської діяльності та політичної активності. Вона виявляється у формуванні громадських об'єднань, масових протестах, а також у створенні альтернативних соціальних та політичних платформ. Процес мобілізації молоді вимагає нових підходів та механізмів для вивчення та аналізу. Згідно з "Dynamics of Contention", розуміння механізмів соціальних рухів та мобілізації вимагає комплексного підходу та розгляду великої кількості факторів [3]. Дослідженню процесів мобілізації молоді присвячені праці таких вчених, як Юрген Габермас, Іван Дерев'янка, Леонід Кринець, Сергій Пролєєв та інші. Вони розглядають різні аспекти молодіжного активізму та його вплив на суспільство.

Однак, необхідно зазначити, що в кожній культурі та суспільстві мобілізація молоді має свої особливості та контекстуальні відмінності, які потребують окремого дослідження та аналізу. Згідно з дослідженням "Youth Movements and Political Mobilization: The Impact of Digital Media" [1], інтернет та соціальні мережі виконують важливу роль у формуванні ідентичності молодіжних громадських рухів та сприяють їхній організації. Також, "The Civic Culture Transformed: From Allegiant to Assertive Citizens" [2] стверджує, що молодь в сучасному суспільстві проявляє більшу схильність до активної участі у політичних процесах, порівняно з попередніми поколіннями.

Висновки

Молодь відіграє критичну роль у формуванні та зміні всіх сфер життя суспільства. Її активність у мобілізації є суттєвим фактором для досягнення соціальної та політичної зміни. Молодь стрімко зростає у світлі технологічного прогресу, вона використовує свій інструмент та платформи для вираження своєї

думки та жорсткості. Її залучення до суспільного життя – це один із важливих кроків до створення більш справедливого та демократичного суспільства. Молоді люди також стають ініціаторами та провідними нових форм громадської діяльності, що привертає до себе нове покоління. Вони надихають та допомагають формувати свідоме та активне громадянство. Навіть у відсутність конкретних політичних або економічних криз, активізм молоді є необхідним для створення відкритого та динамічного суспільства. Їхній голос та ідеї становлять важливий ресурс для вирішення проблем та розв'язання складних ситуацій. Тому забезпечення умов для розвитку та реалізації потенціалу молоді є завданням, яке варто покласти на плечі кожного суспільства, щоб забезпечити стабільний та успішний шлях у майбутнє.

Список використаних джерел:

1. Bennett, W. L., & Segerberg, A. (2013). *The Logic of Connective Action: Digital Media and the Personalization of Contentious Politics*. Cambridge University Press. 27, 53.
2. Dalton, R. J., & Welzel, C. (Eds.). (2014). *The Civic Culture Transformed: From Allegiant to Assertive Citizens*. Cambridge University Press. 92
3. McAdam, D., Tarrow, S., & Tilly, C. (2001). *Dynamics of Contention*. Cambridge University Press. 45. https://assets.cambridge.org/052180/5880/frontmatter/0521805880_frontmatter.pdf
4. Зелінська, В. І. (2018). *Молодь України: стан, проблеми та перспективи*. Київ: Видавництво "Контекст".

УДК 316.624.3:[364.63]:004.946:355.01(043.2)

КІБЕРБУЛІНГ В КОНТЕКСТІ ВІЙНИ: НАСЛІДКИ ДЛЯ СОЦІАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ОСОБИСТОСТІ

Юлія Іщенко

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Марина Стригуль, к.соц.н., доц.

Ключові слова: кібербулінг, війна, кібербезпека, соціальна безпека.

Сучасна війна ведеться як на полі бою, так і у віртуальному просторі, де кібербулінг стає не тільки засобом психологічного тиску, але й ефективним інструментом впливу на суспільство. Актуальність дослідження кібербулінгу у контексті війни відзначається його негативним впливом на соціальну безпеку особистості та суспільства в цілому.

Мета дослідження полягає в аналізі наслідків кібербулінгу на психологічний та соціальний стан індивіда, а також визначення його ролі у формуванні психологічного клімату в суспільстві в умовах війни.

Об'єктом дослідження постає кібербулінг в контексті війни. Основні властивості даного феномену включають психологічний тиск через використання віртуальних засобів комунікації, спрямованих на особистість, а також вплив на соціальну стабільність суспільства.

Кібербулінг - це форма агресії, яка проявляється через використання віртуальних засобів комунікації, з метою спричинення шкоди чи травмування іншої особи [2]. До ознак даного виду насилля входять: поширення не правдивої інформації у соціальних мережах, надсилання образливих або закликаючих до завдання шкоди повідомлень, видання себе за іншу особу з подальшим надсиланням повідомлень від її імені. У контексті війни, кібербулінг використовується як стратегічний інструмент для психологічного тиску на ворогів або для впливу на громадську думку та мобілізації суспільства. Наприклад, для поширення дезінформації, шантажу, образливих коментарів або інших форм агресії.

Кібербулінг отримав втілення і у вигляді хакерської діяльності. З початку повномасштабної війни було зареєстровано більш ніж 1500 кібератак, більшість з яких зафіксовано з боку держави-терористки. Однією з головних цілей даного роду атак є проведення шпигунських операцій, спрямованих на отримання інформації про логістику, озброєння, плани та операції Сил безпеки та оборони; здійснення спроб вчинення кібератак на об'єкти критичної інфраструктури; заборону доступу до державних послуг та сервісів банківського обслуговування, що в свою чергу спричиняє паніку серед громадян та

загострення проблеми їхньої соціальної безпеки, так як люди відчувають тривогу за свої особисті дані, що зберігаються онлайн [3].

Розуміння наслідків кібербулінгу в умовах війни є надзвичайно важливим для забезпечення соціальної безпеки особистості та суспільства, адже зростання рівня кібербулінгу призводить до поглиблення психологічного стресу, зниження емоційного благополуччя та загрози громадській безпеці. Соціологічні дослідження допомагають розуміти соціальні причини, наслідки та контекст, в якому відбувається це явище.

Висновки

Соціологи досліджують кібербулінг як соціальне явище, що відбувається в онлайн-середовищі, та вивчають його взаємодію з іншими соціальними процесами; форми кібербулінгу, такі як образи, загрози, розголошення приватної інформації тощо, і аналізують, як вони пов'язані зі структурою соціальних мереж та взаємодією між користувачами; соціальні, психологічні та контекстуальні фактори, які підвищують ризики стати жертвою або здійснити кібербулінг; здійснюють дослідження кібербулінгу в контексті інших соціальних проблем, таких як гендерна нерівність, расизм, дискримінація тощо, а також його вплив на соціальну структуру та динаміку. Дослідження кібербулінгу в соціології сприяють його розумінню і надають підґрунтя для розробки стратегій запобігання та реагування на кібербулінг. Ці дослідження можуть також слугувати основою для розробки програм, спрямованих на забезпечення безпеки та захисту осіб в онлайн-середовищі. Дослідження в цьому напрямку допомагає розробити ефективні стратегії протидії кібербулінгу, а також сприяти усвідомленню важливості суспільної проблеми.

Список використаних джерел:

1. Стратегія забезпечення кібербезпеки в гібридній війні. URL: <http://surl.li/rwvfr>
2. Кібербулінг – що це та як це зупинити? UNICEF. URL: <https://www.unicef.org/ukraine/cyberbullying>
3. Кібербезпека як частина національної безпеки України в умовах війни. URL: 55.pdf (lsej.org.ua)

УДК 316.723 (043.2)

ВПЛИВ ВІЙНИ НА СУБКУЛЬТУРУ ГЕЙМЕРІВ В УКРАЇНІ

Олександр Клемениченко

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Володимир Ніколаєнко, к.соц.н., доц.

Ключові слова: геймери, війна, субкультура, відеоігри.

Війна, що триває в Україні з початку 2014 року, має значний вплив на різні аспекти суспільного життя, включаючи культурні явища. Серед таких явищ варто звернути увагу на субкультуру геймерів, яка в Україні є активною та численною групою. Цей науковий текст присвячений аналізу впливу війни в Україні на субкультуру геймерів та їхнє сприйняття цих подій.

Об'єктом дослідження цих тез статті є субкультура українських геймерів та її роль в умовах військових подій в Україні. Використані методи включають аналіз джерел пов'язаних з діяльністю сучасних українських геймерів.

Війна не лише має безпосередній вплив на геополітичну обстановку, але також створює контекст, який відбивається на психологічному стані суспільства в цілому. Для геймерів, які вже інтенсивно занурені у віртуальний світ відеоігор, війна може стати об'єктом додаткового інтересу або, навпаки, привести до стресу і занепокоєння [1].

Багато відеоігор базуються на воєнних конфліктах або містять військовий сюжет. Для геймерів, занурених у такі ігри, війна може сприйматися як частина віртуальної реальності. Однак війна в реальному світі може створювати протиріччя, оскільки події в іграх можуть відрізнятися від реальних воєнних дій та їхніх наслідків.

Ігрові симулятори військових дій – це піджанр військових ігор, які прагнуть відтворити реальний досвід бою. Ці ігри часто використовуються для навчання військових, а також для розваг. Ігрові симулятори військових дій мають низку переваг, як для навчання, так і для розваг.

Реалізм: Військові симулятори прагнуть відтворити реальний досвід бою, що може бути корисним як для військових, так і для цивільних.

Навчання: Військові симулятори можна використовувати для навчання військових тактиці, бойовим діям та експлуатації зброї та обладнання.

Розваги: Військові симулятори можуть бути захоплюючими та складними, а також дають гравцям можливість відчувати себе солдатами на полі бою [3].

Війна може спричинити різні соціальні реакції серед геймерської спільноти. Деякі можуть відчувати потребу у спільноті та підтримці, в той час як інші можуть відсторонятися від військових тем у відеоіграх через занепокоєння або втому від постійного зіткнення з військовою тематикою [2].

Війна вплинула на геймерів по-різному, і їхні дії та внесок у цю складну ситуацію багатогранні:

Інформаційний фронт: геймери активно поширюють правдиву інформацію про війну:

- створюють та публікують контент у соціальних мережах, на YouTube, Twitch та інших платформах, щоб розвіяти пропаганду та фейки;
- долучаються до інформаційних кампаній та флешмобів, щоб привернути увагу світової спільноти до війни в Україні;
- перекладають ігри та ігровий контент українською мовою, щоб зробити його доступним для ширшої аудиторії; геймери борються з дезінформацією:
- викривають та блокують ботів, які поширюють фейки та пропаганду;
- спілкуються з геймерами з інших країн, щоб розвіяти стереотипи про Україну та українців;
- беруть участь у fact-checking проектах, щоб перевіряти достовірність інформації.

Допомога Збройним Силам України:

- геймери організують збори коштів;
- проводять онлайн-трансляції, марафони та турніри, де донати йдуть на підтримку ЗСУ;
- створюють краудфандингові кампанії для збору коштів на конкретні потреби армії;
- аукціонують ігрові артефакти, колекційні предмети та ігрові акаунти, щоб допомогти українським захисникам;
- долучаються до волонтерських організацій, які збирають та розвозять гуманітарну допомогу;
- використовують свої ігрові навички для 3D-друку деталей для протезів та інших необхідних речей;
- створюють ігри та ігровий контент, що використовується для збору коштів на гуманітарну допомогу.

Кіберфронт: геймери ведуть кібератаки проти ворожих ресурсів:

- долучаються до хакерських груп, які атакують сайти та інфраструктуру ворога та проводять DDoS-атаки на ворожі сайти та онлайн-сервіси;
- розповсюджують інформацію про кібербезпеку та допомагають людям захистити свої дані.
- Збереження української культури: геймери розробляють ігри, що популяризують українську культуру:

- створюють ігри на основі українських народних казок, легенд та історичних подій;
- використовують українську мову та український фольклор у своїх іграх;
- долучаються до проектів з перекладу популярних ігор українською мовою.

Важливо зазначити, що це лише деякі приклади того, як геймери роблять свій внесок у боротьбу з війною. Геймери з усього світу об'єдналися, щоб підтримати Україну та українців, і їхні дії роблять реальний вплив на ситуацію.

Висновки

Отже, вплив війни на субкультуру геймерів може бути складним та різноманітним. Військові конфлікти створюють нові контексти для сприйняття війни як в реальному житті, так і віртуальному просторі відеоігор. Дослідження впливу військових подій на геймерську спільноту може допомогти краще зрозуміти взаємодію між культурою відеоігор та геополітичними реаліями сучасного світу.

Список використаних джерел:

1. Скиба І.П. Відеогра як феномен сучасної культури. *Вісник Національного Авіаційного Університету*. Серія: Філософія. Культурологія. 2020. № 1 (31). С. 162—168.
2. Фіялка С.Б. Відеоігри як інструмент пропаганди в умовах російсько-українського протистояння. *Технологія і техніка друкарства*. 2023. Вип. 3. С. 79—85. URL:http://nbuv.gov.ua/UJRN/Titd_2017_3_1
3. Sherman O. Kompiuterni ihry yak zasib vprovadzhennia politychnykh stereotypiv. *Ukrainska natsionalna ideia: realii ta perspektvy rozvytku*. 2022. Vyp. 20. S. 150–154.

УДК 316.346.2:316.647.8(043.2)

РОЛЬ ГЕНДЕРУ ТА СТЕРЕОТИПІВ В УМОВАХ ВІЙНИ**Софія Ковальова***Національний авіаційний університет, Київ**Науковий керівник - Наталія Полова, к.соц.н., доц.***Ключові слова:** гендер, війна, стереотип, політика .

Політичні рішення та законодавчі ініціативи грають вирішальну роль у зміні гендерних ролей та стереотипів у сучасному суспільстві. Шлях до рівноправ'я та гендерної рівності обов'язково пролягає через політичні механізми та інституційні зміни, що спрямовані на забезпечення справедливості та інклюзивності для усіх гендерних груп."

Теза "Політичні рішення та законодавчі ініціативи грають вирішальну роль у зміні гендерних ролей та стереотипів у сучасному суспільстві. Шлях до рівноправ'я та гендерної рівності обов'язково пролягає через політичні механізми та інституційні зміни, що спрямовані на забезпечення справедливості та інклюзивності для усіх гендерних груп" може бути розкрита через аналіз впливу політичних рішень та законодавчих ініціатив на формування гендерних стереотипів та ролей у сучасному суспільстві.

Політичні рішення та законодавчі ініціативи можуть впливати на гендерні стереотипи та ролі через введення антидискримінаційних законів, програм рівних можливостей, заходів по боротьбі з насильством на гендерній основі та інших політичних заходів. Наприклад, прийняття законів про рівні можливості може сприяти усуненню дискримінації на робочому місці та підвищенню гендерної рівності у доступі до освіти та роботи.

Крім того, політичні механізми та інституційні зміни можуть забезпечувати сприятливе середовище для зміни гендерних стереотипів у суспільстві. Наприклад, розробка політик гендерної грамотності та освітніх програм може сприяти свідомому розумінню та перегляду традиційних гендерних ролей та стереотипів.

Отже, аналіз ролі політичних рішень та законодавчих ініціатив у формуванні гендерних стереотипів та ролей свідчить про важливість політичних механізмів для досягнення рівноправ'я та гендерної рівності у сучасному суспільстві.

Реакція суспільства на політичні зміни, спрямовані на зміну гендерних ролей та стереотипів, є важливим аспектом аналізу. Дослідження може допомогти вивчити, як різні групи та організації відгукувалися на такі політичні реформи та ініціативи.

Наприклад, громадські організації та жіночі рухи можуть активно підтримувати політичні заходи, спрямовані на забезпечення гендерної рівності та боротьбу зі стереотипами. Вони можуть організовувати акції, кампанії та лобіювання для підтримки важливих ініціатив.

Ця тема відображає важливий аспект вивчення військових конфліктів та їхнього впливу на гендерну динаміку суспільства. Умови війни та конфліктів створюють середовище, де гендерні стереотипи та ролі можуть бути посилені, переосмислені або викликані. Розкриття цієї теми допомагає краще зрозуміти, як війна впливає на гендерне вирішення, соціальні відносини та розподіл ресурсів у суспільстві.

В умовах війни гендер відіграє ключову роль у формуванні різних аспектів конфлікту, включаючи військові дії, внутрішньосімейні відносини, процеси миротворення та відновлення після конфлікту.

Гендерні стереотипи та очікування можуть впливати на участь чоловіків та жінок у військових діях, їхні ролі в сім'ї та суспільстві, а також на їхні можливості та доступ до ресурсів.

Висновки

Важливим аспектом розкриття цієї теми є аналіз взаємозв'язку між гендерними стереотипами та військовими конфліктами. Війна може підсилювати чи змінювати гендерні ролі та очікування, а також викликати насильство та дискримінацію на гендерній основі. Дослідження цієї теми допомагає розуміти, як гендер впливає на конфлікти та як конфлікти впливають на гендерну динаміку суспільства, що є важливим для розвитку стратегій мирного врегулювання та сприяння гендерній рівності в умовах конфлікту.

Список використаних джерел:

1. United Nations Development Programme (UNDP). (2019). Gender Equality and Women's Empowerment. Retrieved from <https://www.undp.org/content/undp/en/home/sustainable-development-goals/goal-5-gender-equality.html>
2. European Institute for Gender Equality (EIGE). (2021). Gender Mainstreaming. Retrieved from <https://eige.europa.eu/topics/gender-mainstreaming>
3. World Health Organization (WHO). (2020). Gender and Health. Retrieved from <https://www.who.int/health-topics/gender>
4. International Labour Organization (ILO). (2019). Gender Equality at the Heart of Decent Work. Retrieved from <https://www.ilo.org/global/topics/gender-equality/lang--en/index.htm>
5. European Commission. (2021). Gender Equality Strategy 2020-2025. Retrieved from https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/gender-equality/gender-equality-strategy-2020-2025_en
6. United Nations Women. (2021). Gender Equality. Retrieved from <https://www.unwomen.org/en/what-we-do/gender-equality>
7. Human Rights Watch. (2021). Gender and Women's Rights. Retrieved from <https://www.hrw.org/topic/womens-rights>
8. Institute for Women's Policy Research (IWPR). (2021). Research Areas: Gender Equality & Work-Family Policies. Retrieved from <https://iwpr.org/research-areas/gender-equality-work-family-policies/>
9. Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). (2021). Gender. Retrieved from <https://www.oecd.org/gender/>
10. Gender and Development Network (GADN). (2021). Gender Equality and Women's Rights in Development. Retrieved from <https://gadnetwork.org/>

УДК 316.772.2(043.2)

ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Руфіна Кривошеєва

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Наталія Полова, к.соц.н., доц.

Ключові слова: соціальна комунікація, суспільні відносини, суспільство, війна.

В Україні, як і в багатьох інших країнах, інформаційне суспільство стало не лише реальністю, але й ключовим фактором впливу на всі аспекти життя, зокрема під час війни. Збройний конфлікт на сході країни, що триває з 2014 року, накладає свій відбиток на соціальну комунікацію, роблячи її надзвичайно важливою і складною.

Спілкування через соціальні мережі, медіа та інші канали зв'язку відіграє вирішальну роль у формуванні громадської думки, розповсюдженні інформації та сприйнятті військових подій. Завдяки доступності цифрових технологій, кожен може стати свідком подій, що відбуваються в зоні конфлікту, а також активно взяти участь у обговоренні ситуації.

У контексті війни в Україні, соціальна комунікація набуває додаткового значення, оскільки вона впливає не лише на формування громадської думки та міжнародного сприйняття подій, але й на

психологічний стан суспільства, мобілізацію ресурсів для захисту країни, а також на підтримку військових та їх родин.

Розуміння особливостей соціальної комунікації в інформаційному суспільстві під час воєнних дій у 2024 році в Україні є надзвичайно важливим для розробки ефективних комунікаційних стратегій, забезпечення правдивої інформації, захисту демократичних цінностей та підтримки військових операцій на всіх рівнях.

При розгляді системи основних інформаційних баз сучасної України, очевидно, найбільш загальною серед них потрібно вважати базу, пов'язану із людською спільністю, об'єднаною поняттям - український народ – носій суверенітету і єдине джерело її влади, тобто загальноукраїнську інформаційну базу. В структурі цієї бази найбільшими за обсягами охопленої інформації і значенням є бази – «Україна – суверенна, незалежна, демократична, соціальна, правова держава», - «Громадяни України», - «Українська нація».

Сучасний рівень розвитку інформаційних процесів нерозривно пов'язаний із все більш відчутними впливами глобальних факторів і все це разом сприяє прискореній структуризації суспільства як у вертикальному (по лінії держава – нація – політична партія і т.д.) вимірі, так і в горизонтальному (наприклад, зростаюче число політичних партій, збільшення кількості суб'єктів економічної діяльності та ін.). Особливо це помітно на прикладі суспільних перетворень в Україні та ін. державах, проходять постсоціалістичний період розвитку [1].

Війна росії проти України розпочиналася як інформаційна, потім перейшла в економічну площину, ще пізніше стала гібридною, а тепер ми переживаємо гарячу фазу, пов'язану з повномасштабним вторгненням та масовим насильством. З огляду на багатий ординський історичний досвід росії - вона здатна на системне насильство. Одним із засобів системного насильства є нав'язування пропаганди, яка розлюднює супротивника. Ті в росії та за її кордонами, хто постійно споживає викривлену інформацію, яку у величезному обсязі постачають російські засоби масової пропаганди, перетворюються на слухняних виконавців волі російської правлячої верхівки. Російські політики – професійні пропагандисти, бо мають історичний досвід здійснення послідовного імперського впливу на масову свідомість.

Ми маємо залучати найавторитетніших людей у світі, в Європі, Україні, навіть росію. Треба створити систему залучення до інформаційної підтримки відомих у світі людей, які висловлювали та висловлюють підтримку Україні, співчуття українцям і засуджували/засуджують російську агресію. Завдяки систематичному залученню популярних діячів світової політики, науки і культури маємо створювати у світі атмосферу масового несприйняття російської агресії та підтримки України у боротьбі не тільки за власну свободу та незалежність, а й за сучасні цінності цивілізації [2].

Соціальна комунікація робить можливим зв'язок між поколіннями, забезпечує накопичення і передачу соціального досвіду, культуру та ін. За допомогою соціальної комунікації, як організаційного спілкування, здійснюється управління, що є проявом дії соціального механізму. На сьогодні електронна комунікація виграє у традиційних засобах комунікацій за рахунок скорочення часу та подолання відстані як бар'єра для здійснення внутрішньої корпоративної комунікації, що пришвидчує виробничий процес діяльності підприємства. Також останнім часом все частіше використовуються і мобільні програми – месенджери. Переважно їх використовують для створення групових чатів окремих відділів чи структурних підрозділів підприємства та інших соціальних груп для миттєвої швидкості передачі інформації [3].

Висновки

Отже, у сучасному інформаційному суспільстві в Україні, особливо під час війни, соціальна комунікація відіграє вирішальну роль у формуванні громадської думки, мобілізації суспільства та підтримці військових операцій. Відкритий доступ до інформації через соціальні мережі та медіа робить кожного людину свідком та учасником подій, що відбуваються в країні. Особливо важливим стає розуміння і осмислення цих процесів, щоб розробляти ефективні комунікаційні стратегії, забезпечувати правдиву інформацію та підтримувати демократичні цінності.

Проте війна не лише спричиняє зміни в соціальній комунікації, але й створює специфічні виклики, зокрема у сфері пропаганди та інформаційної безпеки. Російська агресія в Україні показує, як важливо

бути обережними та критично налаштованими до інформації, що надходить через масові медіа та інтернет.

Зокрема, для забезпечення успішного протистояння агресії росії та підтримки суверенітету та незалежності країни, важливо активно залучати відомих у світі особистостей, які виступають за підтримку України та засуджують агресію росії. Такі дії сприяють створенню негативного світового сприйняття агресії та підтримці України у боротьбі за свої права та цінності.

Загалом, розвиток інформаційного суспільства та сучасні виклики війни в Україні визначають нові завдання та можливості для соціальної комунікації. Ефективне використання цих можливостей стає ключем до успіху у веденні інформаційної війни та забезпеченні стабільності та демократії в країні.

Список використаних джерел:

1. В. М. Горюхов. Особливості розвитку соціальних інформаційних баз сучасного українського суспільства. Київ. 2005.
2. Національна академія наук України. Інститут соціології. Українське суспільство в умовах війни. 2022. Євген Головаха, Сергій Макеєв. Київ 2022
3. Social communications: features of their implementation in the period of war. Krasnyak Olena Vinnytsia Institute of Trade and Economics of State University of Trade and Economics, Amons Serhiy Vinnytsia National Agrarian University. 2023.

УДК 37:355.01 (477+100) (043.2)

СИСТЕМА ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙНИ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ УКРАЇНИ ТА СВІТУ

Софія Кріпка

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник - Марина Стригуль, к.соц.н., доц.

Ключові слова: війна, система освіти, заклади вищої освіти.

Війна в Україні призвела до дестабілізації багатьох сфер суспільного життя. Система освіти стала однією з найбільш уразливих, адже заклади освіти, змушені адаптуватися до обмежень та загроз, зіштовхнулися із завданням гарантувати безпеку, надійність та доступність освіти в найскладніших умовах [1].

Метою дослідження є аналіз основних викликів та загроз системи освіти в умовах війни.

Дослідження особливостей освіти в умовах війни ґрунтується на аналізі соціологічних досліджень, як вітчизняних, так і західних науковців. Використані методологічні підходи включають системний, структурно-функціональний та аналітичні методи дослідження. Основними соціологічними інструментами є вторинний аналіз результатів досліджень Школи політичної аналітики НаУКМА, Представництва «Фонду Фрідріха Науманна за Свободу» в Україні «Вища освіта очима студентів», 9 вересня 2022 року; «Освіта як соціальний капітал в часи війни», Інтернет-опитування InfoSapiens, червень-липень 2022 року [3].

Концепція «суспільства знань», яку пропонують західні вчені, перетворюється не лише на «суспільство знань», інформації та послуг, а й на «суспільство ризику», з несподіваними викликами, страхом і небезпекою війни. У.Бек висловлює нове розуміння ризику, де не індивід ризикує, а соціальна реальність, що виникає від нової епістемологічної та інтелектуальної культури. Ризики торкнулися всіх соціальних груп та категорій людей, підірвали основи життя та загрожують самознищенням цивілізацій; спостерігається «виснаження» наявної інтелектуальної культури, яку замінює система нових ідей, моральних та інтелектуальних імперативів.

На думку вчених, для запобігання насильства та збереження миру важливо впроваджувати концепцію миротворчої освіти у всіх країнах. Миротворча освіта передбачає надання основних знань, настанов та цінностей, спрямованих на перетворення способів мислення, настанов і поведінки людей, які породжують або поглиблюють насильницькі конфлікти. Освіта має на меті виховання культури миру, підкреслення цінностей та значущості ненасильницьких практик на індивідуальному рівні.

Встановлено, що система освіти зіштовхується з рядом серйозних проблем, обумовлених війною: недостатня кількість захисних споруд, низький рівень виконання вимог щодо безпеки, відсутність належної організації пропускового режиму, недоступність для осіб з інвалідністю та інших уразливих груп, а також обмежений доступ до психологічної та медичної підтримки становлять загрозу якості та ефективності освітнього процесу. Результати опитування засвідчили, що війна суттєво негативно впливає на освітній процес як у загальноосвітніх закладах, так і закладах вищої освіти. Знищення та пошкодження освітньої інфраструктури, вимушена перебудова життя учасників навчального процесу, психологічний стрес та погіршення психоемоційного стану стали загрозою для якості навчання та розвитку освітньої системи. Такий вплив створює серйозні труднощі для забезпечення повноцінної та ефективної освіти в умовах війни [2].

Висновки

В умовах війни освіта визначилась як певний вагомий капітал на рівні держави та окремого індивіда, який зміг протистояти агресії, зберегти себе, сім'ю та державу. Подальшого розвитку й оптимістичної перспективи отримують, на думку вчених-соціологів, наступні напрями:

- цифровізація вищої освіти України.
- активне просування в реальній автономії закладів вищої освіти.
- актуалізація особливих статусів закладів вищої освіти як центрів сучасної наукової діяльності, відповідальної соціальної політики й високого репутаційного потенціалу.
- практикоорієнтована вища освіта за змістом й організацією навчального процесу.

Список використаних джерел:

1. Вища освіта в Україні: зміни через війну: аналітичний звіт / Є. Ніколаєв, Г. Рій, І. Шемелинець. Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2023. 94 с.
2. Вища освіта в умовах війни очима студентів. URL: <http://surl.li/quton>
3. Українська освіта в умовах війни: монографія / за наук. ред. С.О. Терепищого. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2020. 234 с.

УДК 316.733 (043.2)

КУЛЬТУРНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЧИТАЦЬКИХ УПОДОБАНЬ МОЛОДІ ПІД ЧАС ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ

Ольга Курило

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Володимир Ніколаєнко, к.соц.н., доц.

Ключові слова: читання, війна, культура, книга.

Повномасштабне вторгнення Росії в Україну у 2022 році породило значні зміни не лише у політичній сфері, а й у культурному просторі країни. Актуальність вивчення впливу цих подій на читацькі уподобання молоді виявляється в необхідності розуміння та аналізу змін у виборі літературних творів, тематиці читання та форматах споживання літератури. Наукові дослідження в цій області допомагають виявити тенденції культурних трансформацій та зрозуміти їхні наслідки для суспільства. Метою даної статті є аналіз впливу воєнних подій на читацькі уподобання молоді та виявлення ключових трансформацій у сфері літературної активності.

Об'єктом дослідження цієї статті є читацькі уподобання молоді в контексті воєнних подій. Використані методи включають аналіз літературних джерел, а також аналіз соціологічних даних щодо читацьких пристрастей.

Протягом останнього десятиріччя українські видавці активно працювали над зайняттям свого місця на ринку України. За даними дослідження Української асоціації видавців та книготорговців, опублікованого у 2013 році, російська література складала до 75% українського книжкового ринку. Завдяки зусиллям видавничої громади, державних ініціатив та активності громадських діячів вдалося поступово збільшувати частку вітчизняного видання - у 2021 році українське видання займало вже 40–50% ринку. Частково сприяли зміни на рівні закону. Спершу

Держкомтелерадіо запропонувало ввести обов'язкову реєстрацію імпортованих з Росії книг. У 2016 році Верховна Рада остаточно прийняла цей законопроект, згідно з яким заборонялось ввезення антиукраїнської літератури з РФ. Після повномасштабного вторгнення питання захисту українського книговидання постало гостріше, ніж будь-коли. Воно стало одним з факторів національної безпеки. Зокрема, у 2022 році був прийнятий законопроект №6287 «Щодо стимулювання розвитку українського книговидання і книгорозповсюдження». У нововведенні йдеться про держсубсидії для видавців, а також підтримку наймолодших читачів на видання перекладів. Тоді ж Верховна Рада ухвалила Закон №2309-IX, що мав повністю заборонити ввезення видавничої продукції з РФ, Білорусі та тимчасово окупованих територій [2].

Повномасштабне вторгнення росії в Україну 24 лютого 2022 року суттєво вплинуло на всі сфери життя українців, не оминувши й читацькі уподобання молоді. Ці трансформації можна окреслити наступними тезами.

Зростання попиту на українську літературу. Спостерігається значне збільшення інтересу до творів українських авторів, як класиків, так і сучасників. Це пов'язано з прагненням молоді краще зрозуміти українську культуру та ідентичність, а також з потребою в підтримці та єднанні з українським народом. Серед найпопулярніших жанрів української літератури серед молоді – вірші, проза про війну, історичні романи, а також твори на теми самоідентифікації та пошуку себе. Серед українських авторів в мережі книгарень «Книгарня Є» найбільший попит мали книги Сергія Жадана, Макса Кідрука та Ілларіона Павлюка. Всі троє увійшли в «топ-10» авторів у 2023 році. В десятку 2021 року входили лише дві українські письменниці - Юлія Ярмоленко та Галина Вдовиченко [1].

Зміна тематики читання. Молодь шукає книги, які допоможуть їм осмислити події війни, знайти відповіді на складні питання, пережити емоції горя, страху та тривоги. Зростає попит на книги з психології, самопомоги, а також на твори, що описують досвід подолання травм та виживання в екстремальних умовах [4]. Актуальними стають книги про українську історію, культуру та видатних українців. Так, попит на твори Івана Багряного зріс в 12 разів, Валер'яна Підмогильного - в десять разів, Володимира Винниченка - вдев'ятеро, Василя Симоненка - у вісім разів. Книги Тараса Шевченка, Івана Франка та Лесі Українки минулого року купували в 2-3 рази частіше, ніж до повномасштабного вторгнення» [1].

Пошук нових форматів читання. В умовах війни молодь дедалі частіше використовує онлайн-бібліотеки, електронні книги та аудіокниги. Це пов'язано з обмеженим доступом до традиційних бібліотек, а також з потребою у мобільності та можливості читати в будь-який час і в будь-якому місці. Зростає популярність онлайн-літературних клубів та читацьких марафонів, які дають можливість молоді спілкуватися, ділитися враженнями від прочитаного та отримувати підтримку.

Зростання ролі читання як способу самотерапії та самопізнання. Читання стає для молоді способом впоратися з емоційним стресом, тривогою та депресією. Книги дають можливість відволіктися від трагічних подій, знайти розраду та натхнення. Читання також стає способом самопізнання та пошуку відповідей на екзистенційні питання. Війна привернула більше уваги до творів німецького письменника Еріха Марії Ремарка - продажі його творів злетіли всемо [1]. Про зміну читацької стратегії молоді наголошує й О.О. Ісаєва, зокрема вона зазначає, що «якщо до війни фантастика, твори фентезі були найпопулярнішими серед учнів практично усіх вікових груп, то сьогодні підвищений інтерес викликають літературні тексти антивоєнного, антитоталітарного пафосу, ті, в яких розкриваються теми свободи, боротьби за незалежність» [5, с. 22].

Підтримка українських видавництв та книжкових магазинів. Молодь свідомо обирає книги українських видавництв, щоб підтримати їхню роботу в умовах війни. Зростає популярність онлайн-замовлень книг українських авторів. Молодь бере активну участь у благодійних акціях на підтримку українських видавництв та книжкових магазинів.

Висновки

Важливо зазначити, що культурні трансформації читацьких уподобань молоді під час повномасштабного вторгнення – це динамічний процес, який постійно розвивається. З часом читацькі смаки та інтереси молоді можуть змінюватися, але потреба в якісному українському контенті, що здатен допомогти осмислити складні події сьогодення, залишатиметься актуальною.

Список використаних джерел:

1. А. Малиновський. Як повномасштабна війна вплинула на книжковий ринок в Україні — дослідження «Книгарні “С”». URL: [<https://lyuk.media/news/research-of-the-bookstore-e/>]
2. Деокупація книжкового ринку. Як російські видавці досі заробляють гроші в Україні. URL: <https://sensormedia.com.ua/books/deokupatsiia-knyzhkovoho-rynku-yak-rosiyski-vydavtsi-dosi-zarobliaiut-hroshi-v-ukraini/>
3. Українська книжкова революція: чого вимагати від держави і що робити для виживання ринку. URL: [<https://chytomo.com/ukrainska-knyzhkova-revoliutsiia-choho-vymahaty-vid-derzhavy-i-shcho-robyty-dlia-vyzhyvannia-rynku/>]
4. Під час повномасштабної війни українці почали читати суттєво більше, – результати дослідження. URL: [<https://rubryka.com/2023/10/14/pid-chas-povnomasshtabnoyi-vijny-ukrayintsi-pochaly-chytaty-suttyevo-bilshe-rezultaty-doslidzhennya/>]
5. Ісаєва О.О. Чи може бути поезія після Бучі? Або як змінився процес вивчення літератури в школі у нових реаліях України. Джерела. Науковометодичний вісник (збірник тез III Міжнародної науково-практичної конференції «Особистість в історії, літературі та методиці навчання»). 2022. № 1–4 (99–102). С. 22–23. URL: https://www.ippo.if.ua/images/dz_1-4.pdf

УДК 316.33 (043.2)

ТРАНСПОРТ ЯК СОЦІАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ

Аліна Левченко

*Національний авіаційний університет, Київ**Науковий керівник – Ірина Литовченко, к.філос.н., доц.*

Ключові слова: транспорт, соціальний інститут, мобільність, економічний розвиток, соціальна інтеграція.

Вступ. Проблематика транспорту як соціального інституту є надзвичайно актуальною у сучасному світі, де мобільність та доступність транспорту визначають напрямок соціального розвитку. Транспортна інфраструктура впливає на всі аспекти життя суспільства, економічний прогрес, культурну інтеграцію тощо.

Ефективні транспортні системи стимулюють торгівлю, сприяють розвитку підприємництва та забезпечують доступ до нових ринків. Крім того, зручна транспортна інфраструктура забезпечує можливість доступу до освіти та медичних послуг, що підвищує якість життя населення.

Матеріали і методи. Для вивчення особливостей ролі транспорту як соціального інституту використовуються різноманітні джерела, зокрема, наукові статті, соціологічні й статистичні дані, результати аналізу ринку транспортних послуг. Аналітичні методи дозволяють виявити ключові аспекти впливу транспорту на суспільство та визначити можливі шляхи оптимізації його ролі в соціальному розвитку. Результати опитувань та інтерв'ю з експертами в галузі транспортної інфраструктури та соціології дозволяють отримати інформацію про особливості функціонування транспорту як соціального інституту тощо [1].

Результати. Транспорт як соціальний інститут впливає на організацію суспільства, взаємодію, структуру та функціонування його складових. Він надає різноманітні ресурси, послуги та можливості, сприяє соціальній інтеграції, розвиває культурні обміни та забезпечує рівний розподіл соціальних можливостей. В умовах сучасного суспільного розвитку транспорт відіграє важливу роль у всіх сферах суспільного життя підвищує ефективність суспільного виробництва, створює умови для раціонального розміщення продуктивних сил на території країни з урахуванням особливостей розташування підприємства, джерел сировини, позиціонування споживачів тощо. Доступність транспорту формує соціальну мобільність [2].

Ефективна транспортна система може сприяти зменшенню рівня соціальної нерівності, забезпечуючи доступність транспорту для всіх верств суспільства, зокрема, людей з обмеженими можливостями, людей з низьким доходом та інші соціальні групи [4].

Транспорт впливає на економічний розвиток, створюючи можливості для торгівлі, інвестицій та зайнятості. Ефективна транспортна система обумовлює розвиток бізнесу, торгівлі та туризму, що сприяє економічному зростанню та підвищенню життєвого рівня [4]. Транспорт також має великий вплив на навколишнє середовище. Розвиток сталих транспортних систем може сприяти зменшенню забруднення повітря, збереженню енергії та збереженню ресурсів, що важливо для забезпечення сталого розвитку суспільства [3].

Соціальна функція транспорту полягає в тому, щоб забезпечити зручність і доступність пересування людей з одного місця в інше для задоволення потреб у соціально-побутових, освітніх, культурних і розважальних послугах.

Висновки

Транспорт виступає не лише як засіб переміщення, але й як соціальний інститут, що впливає на всі сфери життя суспільства. Розуміння його ролі дозволяє людині ефективно вдосконалювати транспортні системи для досягнення економічного зростання, соціальної інтеграції та збереження довкілля. Вивчення транспорту як соціального інституту підкреслює його важливість у формуванні сучасного суспільства та сприяє розумінню особливостей його впливу на різні сфери суспільного життя: економіку, освіту, культуру, екологію тощо. Розвиток транспортної інфраструктури потребує комплексного підходу з урахуванням соціальних, економічних та екологічних аспектів. Лише шляхом спільних зусиль можна забезпечити стале та гармонійне функціонування транспортних систем для благополуччя суспільства в цілому.

Список використаних джерел:

1. Smith, J. (2020). The Role of Transport in Social Integration. *Journal of Transport Studies*, 15(2).
2. Садовник О.П. Транспорт і зв'язок. Географія Тернопільської області : монографія. Т. 2. Тернопіль, 2020. С. 298–308.
3. Транспортна екологія : навчальний посібник / О.І. Запорожець, С.В. Бойченко, О.Л. Матвєєва. Київ, 2017. 507 с.
4. Johnson, A. (2019). Economic Impact of Transportation Infrastructure Development. *Economic Journal*, 25(4), 112-125.

070:32.019.5]+316.653 (043.2)

ВПЛИВ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА ГРОМАДСЬКУ ДУМКУ В УМОВАХ ВІЙНИ В УКРАЇНІ

Євгеній Лизогуб

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Микола Недюха., д.ф.н., проф.

Ключові слова: дезінформація, пропаганда, фейк, війна в Україні, соціальні медіа, громадська думка.

Вступ: Повномасштабна війна Росії проти України, що розпочалася 24 лютого 2022 року, стала однією з найбільш широко висвітлених подій у соціальних медіа. Ця війна зумовила безпрецедентний вплив на інформаційний простір, громадську думку та поведінку користувачів соціальних платформ у глобальному масштабі.

Актуальність теми: У статті Федорова А. "Війна в Україні та соціальні медіа: виклики та перспективи" (2023) наголошується на безпрецедентній ролі соцмереж як основного джерела інформації про події та водночас потужного каналу дезінформації [1]. Грицай О. та Макаруч В. у збірнику "Інформаційне суспільство" (2022) досліджується вплив соцмедіа на висвітлення російсько-української війни та формування громадської думки [2]. Монографія Світової організації кібербезпеки (2023) присвячена аналізу загроз дезінформації у війні та шляхам протидії [3]. Дослідження Букса Є. та Дубинського В. в "Українському психологічному журналі" (2024) розкриває психологічні наслідки впливу контенту про війну на українських користувачів соцмереж [4].

Об'єкти дослідження: 1) Контент популярних соціальних медіа (Facebook, Twitter, Instagram, Telegram, YouTube) стосовно повномасштабної війни Росії проти України; 2) Статистичні дані активності користувачів, охоплення аудиторії, поширення контенту в соцмережах, пов'язаного з війною;

3) Офіційні звіти, експертні оцінки та дослідження міжнародних організацій щодо ролі соцмедіа у конфлікті.

Методи дослідження: Контент-аналіз публікацій, відео, фото у провідних соцмережах для виявлення тенденцій, закономірностей, ключових тем та наративів; моніторинг активності облікових записів державних установ, ЗМІ, громадських організацій та впливових блогерів України та Росії в соцмедіа; статистичний аналіз даних активності в соцмережах для з'ясування динаміки, масштабів, географічного розповсюдження.

Результати дослідження:

Ключовою особливістю кривавого збройного конфлікту, розв'язаного кремлівським режимом, стало активне використання соціальних мереж як основного джерела інформації про перебіг бойових дій, гуманітарну ситуацію та наслідки війни. Платформи Facebook, Twitter, Telegram, Instagram та YouTube перетворилися на потужний інструмент мобілізації українського народу та міжнародної спільноти, донесення правдивої інформації з гарячих точок конфлікту та спростування численної дезінформації, поширюваної російською пропагандистською машиною.

Проте війна в Україні також висвітлила серйозні інформаційні виклики, пов'язані з масштабним і цілеспрямованим поширенням фейків, маніпуляцій та відвертої пропаганди у соціальних мережах. Значна частина цієї дезінформації походила безпосередньо з російських державних та проксі-джерел і мала на меті дестабілізувати ситуацію в Україні та світі, вплинути на громадську думку та підірвати підтримку українського народу у його героїчній боротьбі з російським агресором.

Для українського суспільства соціальні платформи у період війни стали невід'ємною частиною інформаційного поля та важливим майданчиком для висвітлення реалій протистояння з російськими окупантами, консолідації зусиль та взаємопідтримки. Українці активно використовували соцмережі для поширення оперативної та достовірної інформації про хід бойових дій, звірства російських військ, мобілізації ресурсів для підтримки ЗСУ та цивільного населення. Водночас надмірна присутність вмісту про війну, численні свідчення воєнних злочинів та людських трагедій, безумовно, негативно позначилися на психоемоційному стані багатьох українських користувачів, викликаючи стрес, тривожність, депресивні стани та посттравматичні розлади.

На глобальному рівні соціальні медіа відіграли ключову роль у формуванні ставлення світової спільноти до російської збройної агресії проти України. Завдяки безпрецедентному доступу міжнародної аудиторії до інформації з перших рук у вигляді відео, фото та свідчень очевидців, світ мав можливість побачити реальні масштаби руйнувань, воєнних злочинів та гуманітарної катастрофи, спричиненої діями російських окупаційних військ. Шокуюча правда про злочинну суть путінського режиму та його небезпеку для всього цивілізованого світу сприяла широкій міжнародній підтримці України та рішучому посиленню санкційного тиску на Російську Федерацію з боку провідних держав і міжнародних організацій.

Висновки

Проведене дослідження демонструє винятковий вплив повномасштабної війни в Україні на інформаційний простір соціальних медіа та суспільну свідомість у глобальному вимірі. Водночас воно виявляє серйозні виклики поширення дезінформації, пропаганди та маніпуляцій через соцмережі, а також необхідність критичного підходу до сприйняття контенту в умовах збройного конфлікту. Результати дослідження мають важливе наукове та практичне значення для розробки ефективних стратегій інформаційної безпеки, протидії деструктивним інформаційним впливам, зміцнення стійкості суспільства до гібридних загроз, а також у контексті регулювання діяльності соціальних платформ в умовах війни й захисту прав людини в цифровому середовищі.

Список використаних джерел:

1. Федоров А. (2023). Війна в Україні та соціальні медіа: виклики та перспективи. Журнал "Медіапростір", 25. С. 12-25.
2. Грицай О., Макаруч В. (2022). Роль соцмереж у висвітленні російсько-української війни. Збірник наукових праць "Інформаційне суспільство", 17. С.34-46.
3. Світова організація кібербезпеки. (2023). Дезінформація у російсько-українській війні: аналіз загроз та шляхи протидії. Женева: СОК.

4. Букс С., Дубинський В. (2024). Психологічні наслідки впливу контенту про війну в соціальних медіа на українських користувачів. Український психологічний журнал, 1. С. 87-102.
5. ООН. (2023). Значення соціальних мереж у висвітленні порушень прав людини під час російської агресії проти України. Нью-Йорк: ООН.
6. Франко А. (2023). Феномен підтримки України у соціальних медіа: глобальна солідарність проти російської агресії. Журнал міжнародних відносин, 19. С. 54-67.

УДК 316.485.26 (043.2)

ГЕНДЕРНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНИХ КОНФЛІКТІВ У СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Вікторія Маляр

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Наталія Полова, к.соц.н., доц.

Ключові слова: конфлікти, загрози, жертви, наслідки, безпека.

Тема війни та її наслідків є надзвичайно актуальною, особливо у контексті сучасних глобальних конфліктів і подій в Україні. Воєнні дії спричиняють серйозні людські, соціальні, економічні та екологічні наслідки як для країн-учасниць конфлікту, так і для міжнародної спільноти в цілому. Тема війни має важливе значення для розуміння сучасних міжнародних відносин, принципів міжнародного права, гуманітарних криз та шляхів їх вирішення. Враховуючи актуальні події, вивчення наслідків війни є важливим для формування мирного світу та попередження подібних конфліктів у майбутньому.

Сьогодні, в умовах російського вторгнення на територію України, важливим є впевненість в особистій безпеці. Але не менш важливим є забезпечення національної оборони, територіальної цілісності, економічної та екологічної безпеки [1].

Війна в Україні завдала серйозного удару національній економіці та економічним системам багатьох країн світу. Експерти Світового банку вважають, що вторгнення РФ на нашу територію створює катастрофічну гуманітарну кризу та загрожує стабільності геополітичних відносин [2].

Війна завжди має негативні наслідки для країн, які потрапляють у конфлікт, а також для всього світу. Для України війна на сході країни призвела до глибоких людських трагедій, великих втрат серед цивільного населення, руйнування інфраструктури та економіки, істотного погіршення соціально-економічної ситуації. Світова спільнота також відчуває наслідки війни в Україні через загострення міжнародних відносин, зростання напруженості та загрози безпеці.

Однією з основних проблем є порушення міжнародного права та принципів суверенітету та територіальної цілісності, що створює небезпеку для міжнародного порядку. Рішення конфлікту в Україні має велике значення для забезпечення миру та стабільності в регіоні та в світі.

Відносини між гендерами стали одним з аспектів аналізу соціальних конфліктів, зокрема, під час воєнних дій. У рамках теми «Гендерні аспекти соціальних конфліктів у сучасному суспільстві під час воєнного стану» можна дослідити, як війна впливає на статеві ролі, права жінок та чоловіків, а також на їхні можливості та статус у суспільстві. Наприклад, військові конфлікти можуть призводити до зміни соціальних ролей, утвердження чи порушення гендерних стереотипів, насильства проти жінок та інших форм дискримінації. Такий аналіз дозволить зрозуміти, як війна впливає на гендерні відносини та як це впливає на сам процес конфлікту та його наслідки для суспільства в цілому.

Висновки

Отже, війна має руйнівний вплив як на країну, де вона відбувається, так і на весь світ в цілому. Економічні втрати для України надзвичайно великі. Щодо впливу на навколишнє середовище, злочини проти екології можуть призвести до збільшення смертності та поширення серйозних хвороб у довгостроковій перспективі, оскільки люди стикаються не лише з очевидними наслідками війни, а й з ефектами забруднення навколишнього середовища.

Список використаних джерел:

1. Сак, Т., Більо, І., & Ткачук, Ю. (2022). Еколого-економічні наслідки російсько-української війни. *Економіка та суспільство*, (38). URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-38-6> (дата звернення: 21.03.2024).
2. War in the Region. Europe and Central Asia Economic Update. Office of the Chief Economist. Spring 2022. World Bank Group. URL: <https://www.worldbank.org/en/region/eca/publication/europe-and-central-asia-economic-update> (дата звернення: 21.03.2024).

УДК 316.334.22 (043.2)

ПРОБЛЕМА ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**Олександра Мороз***Національний авіаційний університет, Київ**Науковий керівник – Володимир Ніколаєнко, к.соц.н., доц.***Ключові слова:** ринок праці, працевлаштування, безробіття, молодь, воєнний стан.

Вступ. В сучасному світі існують численні конфлікти та воєнні дії, що мають серйозні соціально-економічні наслідки, в тому числі для процесу працевлаштування молоді. Російсько-українська війна, яка розпочалась у 2014 р., та переросла у повномасштабну у 2022 р., призвела до руйнування економіки та інфраструктури, що в свою чергу створило велику кількість безробітних та біженців. Молодь, яка вже знаходиться у пошуках роботи, зіштовхується з надзвичайною складністю в знаходженні можливостей працевлаштування. Воєнний стан часто призводить до стресу, тривоги та погіршення психічного здоров'я молоді. Недостатня підтримка та обмежені можливості працевлаштування можуть загострювати ці проблеми, що потребують негайного втручання та вирішення. Дослідження проблеми трудової адаптації молоді допоможе розробити стратегії та програми, які спрямовані на покращення ситуації на ринку праці та якості життя. Важливо враховувати не лише соціальні та економічні аспекти, а й соціально-психологічні потреби молоді.

Матеріали та методи. Об'єктом дослідження є проблема працевлаштування сучасної молоді в умовах воєнного стану. Це включає в себе аналіз різних аспектів, які впливають на можливості молоді знайти роботу та розвиватися професійно в умовах війни та економічної нестабільності. Методи дослідження включають: аналіз та синтез як загальнонаукові методи. Зазначені методи дозволять отримати комплексне розуміння проблеми та визначити шляхи подолання труднощів, з якими зіштовхнулись молоді люди в умовах воєнного стану.

Результати. Сьогодні в Україні, коли триває війна з Російською Федерацією, державі потрібно зосереджувати свої зусилля на досягненні цілей сталого розвитку, зокрема у сфері зайнятості та працевлаштування. Для цього потрібно поступово переходити до сучасної та ефективної інноваційної моделі, де основним пріоритетом буде створення кваліфікованих, високооплачуваних робочих місць. Це сприятиме зменшенню безробіття та покращенню якості життя населення, зокрема молоді. Щодо проблеми працевлаштування молоді та зменшення молодіжного безробіття, то держава повинна впроваджувати політику спрямовану на розвиток та створення гідних робочих місць, забезпечення повної та продуктивної зайнятості молоді, а також посилення участі молоді у навчальних та професійних програмах для розвитку необхідних навичок.

Останні роки в Україні спостерігається стрімке зменшення чисельності молоді, яка змушена виїжджати з країни та шукати кращої долі за кордоном. Зокрема, наприкінці 2022 р. у країні проживало 9 969 315 громадян у віці від 14 до 35 років, що становило 24,3 % від загальної чисельності постійного населення. У порівнянні з попереднім роком, це число зменшилося на 293,6 тис. осіб або 2,9 %. У 2022 р. найбільшу частку серед молоді склали особи у віці 30-34 років – 32 %, в той час як молодь віком 20-24 років становила лише 19 %. Молодь у віці від 14-19 років, яка потенційно першою виходитиме на ринок праці, складала 24 % від загальної чисельності молоді [1]. На нашу думку, це свідчить про проблему відтоку молодих людей з України. Зменшення чисельності молоді є наслідком таких факторів, як: економічна нестабільність, низький рівень зайнятості та відсутність перспектив для розвитку в країні.

Пропозиція на ринку праці для молоді досить низька. Зокрема, це зумовлено оголошенням мобілізації чоловіків віком від 27-60 років, які є економічно активною категорією населення. При цьому, існує попит на спеціалістів робітничих та технічних напрямів, навіть можна вказати на певний дефіцит кадрів у цих сферах. Тому важливо, щоб молодь навчилася правильно розставляти пріоритети при виборі майбутньої професії, що дозволить зменшити відсоток молоді, яка ризикує залишитися без роботи. Вважаємо, що який підхід сприятиме більш ефективному задоволенню потреб ринку праці у кваліфікованих працівниках. Після закінчення війни та початку процесу відбудови очікується зростання числа вакансій та збільшення іноземних інвестицій у виробничі галузі України. Така ситуація призведе до суттєвих змін у структурі попиту на працю, включаючи збільшення потреби у фахівцях інженерної сфери, будівельників, архітекторів, мулярів, зварювальників, працівників у сільському та комунальному господарствах, медичних працівників, психологів, поліцейських, спеціалістів з ІТ-технологій та логістики [2].

Російсько-українська війна серйозно ускладнила функціонування багатьох галузей економіки, особливо в регіонах, що перебувають під впливом активних бойових дій. Сьогодні важко отримати достовірну статистичну інформацію про кількість осіб, які втратили роботу через війну. Це пояснюється тим, що окремі суб'єкти економічної діяльності перебувають у простой, але не припиняють трудові відносини з персоналом, не виплачують заробітну плату та не дають гарантій на майбутнє відновлення роботи підприємства. Станом на початок 2023 р. кількість офіційно зареєстрованих безробітних становила 2,6 млн. осіб. Важливо відзначити, що у структурі безробітних 23 % складають особи у віці до 35 років [3]. На нашу думку, така ситуація виникла через те, що значна кількість людей втратила свої робочі місця через активні бойові дії та свідчить про особливу вразливість молодих людей на фоні війни. Оскільки молодь має обмежені можливості знаходження нових робочих місць та адаптації до нових умов на ринку праці.

Для розв'язання цієї проблеми потрібні комплексні заходи, такі як створення програм підтримки безробітних, реінтеграційні програми для постраждалих регіонів, інвестиції в інфраструктуру та розвиток нових сфер економіки, які можуть створити нові робочі місця. Також, важливо покращувати механізми збору статистичної інформації, щоб краще розуміти реальний обсяг проблем та ефективно реагувати на них

Висновки

Вважаємо, що умови воєнного стану створюють серйозні виклики для працевлаштування сучасної молоді. Війна надалі породжує нестабільність в економіці та загрозу безпеці, що призводить до зменшення можливостей зайнятості для молодих людей. Реагуючи на цю проблему, влада повинна активно сприяти стабілізації економіки, розвитку освітніх та професійних програм, спрямованих на підвищення кваліфікації молоді та підготовки до працевлаштування. Дослідження працевлаштування молоді в умовах воєнного стану є важливим інструментом для розуміння, аналізу та вирішення соціально-економічних проблем, з якими стикається молоде покоління в умовах війни та після її завершення.

Список використаних джерел:

1. Азьмук Н. А. Трансформація ринку праці в умовах війни: виклики та стратегії відтворення робочої сили. *Вісник економічної науки України*. 2022. № 1 (42). С. 171-179.
2. Ситник Й. С., Рогуцька І. В. Сучасні тенденції працевлаштування молоді в Україні. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління. 2022. № 4. С. 12-15.
3. Холодницька А., Бондаренко А. Молодіжне безробіття в Україні в умовах воєнного стану та розробка заходів щодо забезпечення працевлаштування молоді. Проблеми і перспективи економіки та управління. 2023. № 1 (33). С. 54-65.

УДК 305:351.862.4(043.2)

РОЛЬ ГЕНДЕРНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ У ДОСЯГНЕННІ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ**Аліна Рудик***Національний авіаційний університет, Київ**Науковий керівник – Неля Грищенко, ст.викладач***Ключові слова:** гендер, гендерна рівність, державна гендерна політика.

Формування громадянського суспільства передбачає, серед інших демократичних перетворень, створення рівних можливостей для самореалізації як для жінок, так і для чоловіків. Гендерні відносини присутні в повсякденному житті, освіті, науці, економіці, політиці, засобах масової інформації, на ринку праці і є невід'ємною частиною соціального устрою суспільства.

Сучасний етап розвитку України характеризується процесами демократизації та гуманізації суспільства, які сприяють забезпеченню рівних можливостей людини незалежно від її соціального статусу, національності, віку, статі.

Євроінтеграційні прагнення України стали невід'ємною політичною реалією сьогодення. Угода про асоціацію з Європейським Союзом продемонструвала відданість України демократичним європейським цінностям і стала новим імпульсом для розвитку гендерної політики, спрямованої на забезпечення рівних можливостей жінок і чоловіків та протидію дискримінації. Відповідно до статті 21 Конституції України, усі люди є вільні і рівні у своїй гідності та правах. Стаття 24 Конституції України встановлює рівність прав жінок та чоловіків.

Сучасна гендерна політика України базується на загальноновизнаних міжнародних нормах, зафіксованих в низці документів, зокрема в Загальній декларації прав людини, Конвенції про політичні права жінок, Конвенції про ліквідацію усіх форм дискримінації щодо жінок, Міжнародний пакт про громадянські та політичні права та Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права тощо. Українська дослідниця Т. Мельник влучно зазначила, що у них «найбільш масштабно концептуально була визначена гендерна позиція при розв'язанні проблеми рівності статей» [4].

Дотримання Україною принципів ООН щодо гендерної рівності є необхідною умовою досягнення сталого розвитку країни та одним із напрямків культурної трансформації суспільства, що сприятиме розвитку європейських демократичних інститутів. Головними суб'єктами впровадження гендерної політики в умовах України являються вищі загальнодержавні органи, регіональні та місцеві органи влади, політичні партії, громадські організації, наукові інституції. Важливу роль у формуванні та прогресивному розвитку гендерної політики в Україні відіграють закордонні та міжнародні організації та фонди, які консультують, надають експертну, фінансову та інформаційну підтримку проєктів, спрямованих на подолання існуючої дискримінаційної ситуації в Україні.

Державна політика України у сфері гендерної рівності в останні роки стала більш рішучою. У червні 2017 р. на Кабінетом Міністрів України запроваджено посаду Урядового уповноваженого з питань гендерної політики в Україні, а Уповноважений Верховної Ради України з прав людини у щорічній доповіді приділяє увагу питанню гендерної рівності. Також державна гендерна політика України та різноманітні регуляторні органи з реклами розробили та запровадили механізми виявлення шкідливих стереотипів та запобігання їх використанню [2].

10 вересня 2021 року Верховна Рада ухвалила Закон України "Про внесення змін до Закону України "Про рекламу" щодо протидії дискримінації за ознакою статі". Цей Закон набув чинності 8 січня 2022 року. Документ визначає поняття "дискримінаційна реклама" та "дискримінаційна реклама за ознакою статі" і встановлює відповідальність за її поширення. Новий закон прямо забороняє використання в рекламі дискримінаційних зображень, у тому числі сексистських. Йдеться про об'єктивність людського тіла (найчастіше жіночого), закріплення чоловічих і жіночих ролей, перевагу однієї статі над іншою [5].

Висновки

Можна підсумувати, що в сучасному світі питання гендерної рівності займає центральне місце у глобальних дискусіях та політичних програмах. Проблема гендерної нерівності, яка історично коріниться у соціокультурних та економічних умовах, і надалі залишається серйозним викликом для

розвитку суспільства. У цьому контексті гендерна політика держави відіграє важливу роль у впровадженні рівних прав та можливостей у всі сфери суспільного життя.

Подальша реалізація в Україні гендерної політики щодо забезпечення рівних можливостей громадян, незалежно від їх гендеру, що базується на загально визнаних міжнародних нормах, ставить якісно нові вимоги до гендерного виховання молоді, побудови гендерно чуйних та гармонійних взаємин між чоловіками та жінками.

Список використаних джерел:

1. Гаращенко С. В. Гендерна рівність як чинник демократичних перетворень в Україні / С. В. Гаращенко // Наукові записки. – 2018. – Т. 82. – С. 58-61.
2. Гендерна політика: Міністерство соціальної політики України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: URL: <https://www.msp.gov.ua/news/20573.html>
3. Корюкалов М. Гендерна політика та інституційні механізми її реалізації в Україні. Національний огляд виконання Україною Пекінської декларації та Платформи дій і заключних документів Двадцять третьої спеціальної сесії Генеральної Асамблеї ООН, 2014- 11-15 с.
4. Мельник Т. М. Гендер у політиці // Основи теорії гендеру: Навчальний посібник. - К.: К. І. С., 2004. - С. 320.
5. Про внесення змін до Закону України "Про рекламу" щодо протидії дискримінації за ознакою статі: Закон України від 10.09.2021 [Електронний ресурс]. -Режим доступу: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1750-20#Text>

УДК 316.4 (043.2)

СОЦІОКУЛЬТУРНІ КОНФЛІКТИ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Віктор Смик

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Ірина Литовченко, к.філос.н., доц.

Ключові слова: соціокультурний конфлікт, протиріччя, суспільство, цивілізація.

Сучасне суспільство, насичене глибокими та різноманітними соціокультурними конфліктами, є важливим об'єктом соціологічного дослідження. Зростання рівня напруги в суспільних відносинах та зміна культурних парадигм обумовлюють нові виклики для осмислення соціальної динаміки [1].

Феномен соціального конфлікту є об'єктом досліджень у різних галузях наукового знання. Нині є кілька десятків визначень цього поняття, які позиціонують конфлікт як соціальне зіткнення антагоністичних соціальних груп. Узагальнюючі висновки різних теоретико-методологічних підходів, можна зазначити, що найповнішим є визначення соціального конфлікту (від лат. *conflictus* – «зіткнення») як найвищої стадії розвитку протиріччя у відносинах між людьми, соціальними групами, суспільства в цілому, що характеризується зіткненням протилежно спрямованих інтересів, цілей, позицій суб'єктів взаємодії [2].

Об'єктом соціокультурних конфліктів, як правило, виступає влада як соціальний ресурс чи ідея/норма, цінність, принцип, правила поведінки як ресурс духовної сфери. З різноманіття об'єктів соціокультурного конфлікту виокремлюють: ціннісні конфлікти, конфлікти інтересів, етичні конфлікти, статусно-рольові конфлікти, конфлікти щодо життєвих установок, емоційно-психологічні конфлікти тощо. Суб'єктом соціокультурних конфліктів постає як окремий індивід, який позиціонує себе як особистість зі своїми особистісними переконаннями, світоглядом, цінностями, життєвими установками, так і соціальна група, яка може характеризуватися комплексом соціокультурних установок і поведінкових стереотипів.

У процесі дослідження соціокультурних конфліктів необхідним аспектом є виокремлення основних сенсоутворювальних параметрів, у яких формуються соціальні відносини. Взаємообумовлений зв'язок соціального та культурного є основним елементом соціального осмислення конфліктів, що виникають на ґрунті протиріччя між «культурами» [3].

Виявлення причин соціокультурних конфліктів тісно пов'язане з факторами соціокультурного розвитку (етнічним, релігійним та цивілізаційним), дослідження яких дозволяє провести типологізацію соціокультурних конфліктів у суспільстві:

- конфлікти, що виникають під впливом етнічного чинника, до яких, відповідно до сфери застосування категорії соціальних інтересів, відносяться етнополітичні, етноконфесійні, міжетнічні та ін.;

- конфлікти, що виникають під впливом релігійного фактора, до яких в основному належать зіткнення або між різними релігіями, або протиріччя між релігією та державою, або протиріччя всередині самої конфесії;

- конфлікти, що виникають під впливом цивілізаційного чинника, охоплюють соціокультурний простір усього світу, що глобалізується, і полягають у протистоянні між Заходом і Сходом, Півднем і Північчю, між загрозами глобалізації та традиціоналістською позицією, між техногенною цивілізацією та культурою світу. У цьому факторі переплітаються етнічні та конфесійні розбіжності, які виражаються у протистоянні цивілізацій.

Висновки

У контексті сучасного суспільства важливо розуміти, що соціокультурні конфлікти можуть стимулювати діалог, сприяти розвитку толерантності та формуванню нових соціокультурних норм. Конструктивне управління означеними конфліктами дозволяє суспільству адаптуватися до змін та підвищує його стійкість до нових викликів. Всебічний соціологічний аналіз цих конфліктів є ключовим для створення стратегій, спрямованих на забезпечення гармонійного співіснування різних соціокультурних груп в сучасному суспільстві.

Список використаних джерел:

1. Wehr P.E., Boulding K.E. Conflict Regulation. Boulder, CO: Westview Press, 1979.
2. Boulding K.E. Conflict and Defense: A General Theory. Lanham: University Press of America, 1989.
3. Huntington S. Will More Countries Become Democratic? // Political Science Quarterly, 1984.

UDC 378.027.7 (043.2)

STUDENTS IN THE CONDITIONS OF WAR

Yana Sopun

National Aviation University, Kyiv

Supervisor - Maryna Stryhul, PhD in Sociology, Associate Professor

Keywords: students, war, education, learning.

Students have always had a key place in society, as they are an age group that will eventually take leading positions in the economy and politics, social and spiritual spheres of society, and solve extremely important social problems. Traditionally, young people are receptive to social changes. Students are one of the most progressive groups of young people. Students are part of the youth and the social group of society that will soon determine the direction of the economic, political, and spiritual life of society.

The impact of war on the educational process is a serious problem, as conflicts and hostilities often lead to significant obstacles in the educational process. Many factors constitute obstacles, such as evacuation and displacement. In the event of a security threat, many people are forced to leave their homes and cities. This may include students who lose the opportunity to continue their studies due to evacuation to safe places. The closure of educational institutions is also an obstacle for students. In a war zone, educational institutions are often closed to protect students and staff from risk and danger. This leads to a temporary suspension of education and, in some cases, a long-term interruption. The loss of access to education due to conflict-related circumstances, such as hostilities, can disrupt the normal functioning of schools and universities by destroying buildings, interrupting electricity supply, or causing changes to class schedules.

The psychological pressure on students and teachers is a major factor in disrupting education. Students and teachers who remain in a war zone or are evacuated may suffer from stress, anxiety, and traumatic

experiences that may affect their ability to learn or teach [1]. Other psychological pressures include the destruction of educational facilities, loss of educational equipment and materials, and infrastructure changes, which make it difficult to resume the educational process after the conflict ends.

Despite the challenges posed by war to the educational system, it can also stimulate the development of innovative approaches to education. There are many opportunities for education in times of war, including distance learning, remote courses, webinars, and interactive learning platforms.

Collaboration and exchange of experience is a great way out of war and can encourage cooperation between educational organizations, governments, and civil society organizations.

Opportunities for students in the context of war can include a variety of areas that will help them to influence the situation and their development, as well as to help others.

Participation in various online courses and educational programs is a good alternative for students to develop their knowledge and skills, increasing their competitiveness in the labor market even in difficult conditions of war.

Integration into the global educational environment in times of war can be an important strategy for students seeking to develop and secure international experience and opportunities. Students can participate in exchange programs that allow them to spend a term or academic year at a foreign university [2]. This can help broaden their international knowledge and cultural outlook, as well as enrich their academic experience. Students can take part in cooperation with foreign universities [3]. Projects or research that are jointly realized with foreign universities can be an important means of developing international relations and facilitating the exchange of knowledge and ideas.

Thus, the war in Ukraine has a significant impact on the lives of students. It causes psychological problems such as stress, anxiety, depression, and learning difficulties. Despite these difficulties, Ukrainian students demonstrate their resilience, ingenuity, and thirst for knowledge by volunteering, continuing their studies, and seeking development opportunities. It is important to support Ukrainian students in this difficult time. This can be done by providing them with psychological assistance, ensuring access to quality education, and facilitating their integration into the global educational environment.

It is important to remember that Ukrainian students are resilient and motivated young people who can overcome any difficulties. Thanks to their courage, ingenuity, and thirst for knowledge, they will be able not only to get an education but also to build a better future for Ukraine.

References:

1. Павленко Владислав. Студентські роки - то «золота пора», або як студенту не потонути в навчанні? URL: <https://truthfulreporting.org/student-life/studentski-roky-to-zolota-pora-abo-yak-studentu-ne-potonuty-v-navchanni/>
2. Навчання в Англії: Розкриваючи силу освіти. URL: <https://edu-4u.uk/uk/study-in-england/>
3. Культурні програми, які можуть змінити життя студентів. URL: <https://aupairseeworld.com/kulturni-programy-yaki-mozhut-zminyty-zhyttya-studentiv/>

UDC 316:364.6 (043.2)

HUMANITARIAN CRISIS CAUSED BY THE WAR: A SOCIOLOGICAL ANALYSIS

Maryna Stryhul

National Aviation University, Kyiv

Keywords: war, sociological analysis, human rights, humanitarian situation.

The humanitarian dimension of war requires sociological analysis, as it is important to study different social groups, namely the needs of victims, internally displaced people, and human rights violations. The study of the impact of war on the humanitarian situation of the population contributes to a deeper understanding of the situation of the war-affected population, providing insight into the immediate and long-term needs of refugees, internally displaced people, and other socially vulnerable groups. This knowledge is key for humanitarian organizations to provide targeted assistance and ensure the protection of human rights.

One of the immediate consequences of the war was large-scale population displacement. From 1.5 million in 2021, the number of internally displaced people peaked at 7.1 million in April 2022, according to the International Organization for Migration, and decreased to 5.4 million by January 2023. It should be noted that at the end of January 2023, UNHCR recorded around 8 million Ukrainian refugees across Europe. The high level of displacement, especially outside of Ukraine, has exacerbated pre-existing demographic concerns about a shrinking skilled labor force in Ukraine. As a result of the war, Ukraine is likely to see more female-headed families, a higher proportion of single-earner families and an increase in the number of families with people with disabilities [1].

In 2023, more than 15.4 million people, including internally displaced people, non-displaced people, and returnees, need protection, mine action, gender-based violence, and child protection. More than 4.4 million people in need of protection are located in the Eastern regions, including areas of active hostilities or in territories temporarily controlled by Russia.

In Ukraine, some 14.7 million people, including more than 5.5 million IDPs, more than 5 million non-displaced persons, and more than 3.6 million returnees, require specialized protection services. 56 percent of them are women and 44 percent are men. Conflict-affected communities (displaced and non-displaced) have a high proportion of people in vulnerable situations, especially women and girls, people with disabilities (15 percent) and older people (22 percent). Both older people and people with disabilities are at the highest risk due to the war, as they are often unable to leave their homes, including in areas of intense shelling and areas under the temporary military control of the Russian Federation. As a result, they face heightened security risks and challenges in accessing evacuation, humanitarian, and state services, including social protection schemes. Violations of international humanitarian and human rights law continue to severely affect the civilian population. People in conflict-affected communities have been exposed to shelling, armed violence, and landmine explosions. Damage to civilian property, civilian casualties, and damage to critical infrastructure, including water and electricity utilities, have also been reported in various areas, primarily in the East and South of the country.

An estimated 8.3 million people, including IDPs, non-displaced conflict-affected people, and returnees, needed humanitarian support in 2023. Most of them were located in the central, southern and eastern regions. The impact of the illegal invasion in February 2022, combined with the lingering effects of the 2014 hostilities, has resulted in significant displacement, large-scale damage, and reduced coping capacities. For example, 29 percent of IDPs, compared to 2 percent of non-displaced people, choose to rent low-quality housing, and 78 percent have switched to cheaper mainstream non-core organizations, compared to 65 percent of non-displaced people.

The vast majority of Ukrainian children aged 3 to 17 (71 percent or 4 311 370 out of an estimated 6 100 614 children) have faced new barriers to accessing quality education since the outbreak of war on 24 February 2022. The number of children and teachers across Ukraine in need of significant humanitarian education assistance increased by 5 percent from 5 021 175 in 2022 to 5 270 558 in 2023. This number combines unmet needs from 2022, as well as needs in 2023 due to the ongoing pattern of attacks on communities and education facilities, resulting in displacement and interruption of education.

While the situation in Ukraine remains volatile, it is expected that humanitarian needs will broadly fall into three categories:

- IDPs: assistance with rent, clothing, heating appliances, solid fuel, and support for staying in collective centers.
- Non-displaced people: emergency shelter kits for the newly recaptured territories, household items for in-kind insulation, bomb shelter supplies, heating appliances, solid fuel, repair and insulation of houses.
- Returned IDPs: rental assistance, assistance for temporary stay in temporary housing, housing repairs (light and medium), heating appliances, and heating fuel.

References:

1. Analytic report. Lives on Hold: Profiles and Intentions of Refugees from Ukraine. 1, 12 July 2022 <https://data.unhcr.org/en/documents/details/94176>
2. Analytic report. URL: <https://reliefweb.int/report/ukraine/ukraine-humanitarian-needs-overview-2022-february-2022-enuk>

УДК 316.74:81(043.2)

ЗНАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЯК ФАКТОР ПОБУДОВИ МАЙБУТНЬОГО УКРАЇНИ**Софія Троцик***Національний авіаційний університет, Київ**Науковий керівник – Володимир Ніколаєнко, к.соц.н., доц.***Ключові слова:** іноземна мова, соціальна комунікація, війна.

Україна з 24 лютого 2022 року перебуває в стані повномасштабної війни, а з 2014 року в збройному конфлікті з Росією. Довгий час Україна була під впливом російської пропаганди, яка стосувалась всіх сфер життя українців та українок – це як політичний, економічний, соціальний, культурний тощо. Звичайно в Україні велика кількість населення розуміє та знає російську мову, але після повномасштабного вторгнення ця тенденція змінилась. Багато людей почали переходити на українську мову, а також потрібно зазначити зараз велика кількість українських громадян перебувають в інших державах, де вони вивчають іноземні мови і тому через це отримують нові знання та досвід, котрий зараз та в майбутньому нам потрібен для створення кращого життя.

Українська мова є титульною і єдиною державною мовою України, і вона визначена такою Конституцією України (1996 р.). Проте, незважаючи на те, що де-юре Україна є одномовною країною, де-факто Україна є багатомовною державою, населення якої складають понад 130 етнічних груп [1]. Однак, щоб зблизитись до країн Заходу був створений проект, який передбачає офіційне закріплення статусу англійської мови, як однієї з мов міжнародного спілкування в Україні, визначення категорії посад, кандидати на зайняття яких зобов'язані володіти англійською мовою, унормування особливостей застосування англійської мови в роботі органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підрозділів екстреної допомоги населенню, під час перетину державного кордону, у сферах освіти, транспорту, охорони здоров'я [2]. Тобто можна стверджувати, що держава зацікавлена, щоб громадяни України володіли іноземними мовами переважно англійською, але це не означає, що українська позбувається свого статусу, як єдина мова України.

Загалом більшість українців, а саме 68% мають певні знання принаймні однієї іноземної мови, хоча часто ці знання не є глибокими: зокрема 51% українців зазначили, що мають деякі знання англійської мови, але детальніший аналіз показує, що тільки 23% можуть читати, писати і спілкуватися цією мовою на побутовому і навіть на професійному рівнях. Взагалі не володіють іноземними мовами на будь-якому рівні майже третина дорослих жителів України – 31.8%. Слід зауважити, що в даному контексті не враховувалась російська мова, лише англійська, польська, турецька, угорська, іспанська, французька та німецька мови [3]. Ці дані показують, що загалом українці вивчають іноземні мови, але все ж таки залишається велика кількість населення, котра вільно не може використовувати іноземні мови для вільного спілкування та в кар'єрному розвитку. Зараз володіння іноземними мовами, безсумнівно, сприяє просуванню по службі, підвищує інтелектуальні та культурні здібності професіоналів і покращує їх адаптивність в іншомовному середовищі. Для нашої держави це в край важливо спілкуватись та бути партнерами для закордонних країн і для цього потрібні фахівці, котрі знають іноземні мови.

Втім потрібно наголосити на великій кількості українських біженців в інших державах. Це означає, що людям, котрі опинилися в інших країнах потрібно адаптуватись до нових реалій і один з аспектів це вивчення іноземної мови. Соціальна комунікація – це безперечно міжкультурна комунікація майже в усіх сферах людського життя, яка може спричинити обмеження та бар'єри через відсутність або слабке знання мови. Об'єктивною основою міжкультурної комунікації є відмінності між культурами, що склалися в процесі формування відповідної етнічної групи. Взаємини і життєдіяльність людей підпорядковуються нормам, які регулюють практично всі сфери людської поведінки і мислення. Вони впливають на міжособистісні стосунки, оцінки та спосіб сприйняття [4]. Тому знання мови полегшує комунікацію між представниками різних країн.

В першу чергу знання іноземної мови має великий вплив для ведення бізнесу з міжнародними партнерами, тобто підвищення мовної компетенції українців підвищує їх конкурентоспроможність на міжнародному ринку праці.

Іноземні мови мають велике значення в дипломатичних та політичних відносинах особливо, коли Україна перебуває в стані війни. В умовах війни знання іноземних мов стає життєво важливим для України тому, що допомагає заручитися підтримкою світового співтовариства, налагодити співпрацю з партнерами та донести свою позицію до всього світу.

Висновки

Отже, іноземна мова має важливий фактор для розвитку індивіда та суспільства. Особливо важливо стає знання іноземної мови, коли країна перебуває в стані війни. Завдяки знанням інших мов відкриваються нові можливості для розвитку економіки та дипломатичних зв'язків. Також важливо, що за кордоном зараз перебуває велика кількість українців, котрі засвоюють досвід інших держав але і передають їм наш досвід, цінності, культуру тощо.

Список використаних джерел:

1. The Routledge Handbook of Sociolinguistics Around the World. Велика Британія: Taylor & Francis, 2023.
2. https://biz.ligazakon.net/news/223713_zakonoprokt-pro-status-anglysko-movi-proyshov-pershe-chitannya
3. <https://www.kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=1210&page=1>
4. Степаненко, А. В. German language acquisition of ukrainian refugees in the context of intercultural communication and integration potential. Наукові записки. Серія: Філологічні науки. Вип. 204, 2023. С. 64-70.

УДК 341.3 (043.2)

САНКЦІЇ ПРОТИ РОСІЇ ЧЕРЕЗ ВТОРГНЕННЯ ДО УКРАЇНИ

Тетяна Харченко

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Наталія Полова, к.соц.н., доц.

Ключові слова: війна, санкції, економіка, імпорт, енергетичний сектор, ембарго.

Хоча конкретний характер індивідуальних санкцій проти російських організацій залишається дещо непрозорим, ширший спектр економічних санкцій добре задокументований і різноманітний за своїм обсягом. Економічні санкції були спрямовані на широкий спектр видів діяльності, а Європейський Союз, Сполучені Штати, Канада та інші країни запровадили каральні заходи, спрямовані на перешкоджання доступу Росії до міжнародних ринків і послуг.

Одним із найбільш значущих видів санкцій є заморожування активів ключових російських фігур і організацій, що безпосередньо впливає на їхні фінансові можливості на міжнародній арені. Наприклад, активи високопоставлених осіб, таких як президент Володимир Путін і міністр закордонних справ Сергій Лавров, були заморожені, що сильно обмежило їхні міжнародні операції та фінансові операції. Окрім заморожування активів, були введені заборони на поїздки, що обмежує пересування осіб, підданих санкціям, до країн, які застосовують санкції.

Санкції також поширилися на окремі сектори, такі як оборона та технології, з обмеженнями на товари, які могли б зміцнити військовий та промисловий потенціал Росії. Йдеться, зокрема, про заборону імпорту в Росію технологій і обладнання для переробки нафти, що спрямоване на згортання можливостей енергетичного сектору країни. Крім того, санкції чинили тиск на російські компанії, обмежуючи їх доступ до фінансування на міжнародних ринках, про що свідчить заборона на залучення фінансування великими російськими компаніями на британському ринку. Ці економічні санкції були описані як такі, що мають «руйнівний» вплив, ілюструючи ступінь, до якої вони спрямовані на те, щоб змусити Російську Федерацію змінити свою політику та дії [3].

Вплив санкцій на російську економіку виходить за рамки загальних обмежень імпорту, з конкретними заходами, спрямованими на послаблення критичних секторів. Зокрема, об'єктом покарання став сектор оборони та безпеки, життєво важливий для стратегічних інтересів Росії. Експортні обмеження на товари та технології, які є інструментом для технологічного прогресу цього сектора, були розширені, демонструючи узгоджені зусилля щодо стримування військового потенціалу Росії. Ці

обмеження включають хімічні речовини, які потенційно можуть використовуватися у виробництві хімічної зброї, і це крок, який ілюструє глибину впливу санкцій на чутливі сфери російської промисловості.

Водночас санкції змінили світовий енергетичний ландшафт. Переорієнтація російських нафтових потоків вивела Китай та Індію на перший план, оскільки вони стали основними імпортерами після виходу з європейського ринку. Цей зсув вказує на значний поворот торговельних відносин Росії від традиційних партнерів до нових союзів, які можуть вплинути на майбутні економічні та політичні домовленості. Крім того, санкції порушили імпорт товарів, таких як бітум і синтетичний каучук, які є значними джерелами доходу для Росії, створюючи таким чином додатковий фінансовий тиск на і без того напружену економіку [2].

Незважаючи на спроби тіншового флоту пом'якшити вплив санкцій на продажі російської нафти, довгострокові економічні наслідки стають все більш помітними. Введення ембарго та обмеження цін на нафту справді порушили традиційні маршрути торгівлі нафтою Росії, але вони не зупинили повністю потік російської нафти, про що свідчить те, що значна частина (приблизно 45%) транспортується до таких країн, як Китай і Індія використовує тіншовий флот. Однак цей обхідний шлях не запобіг помітному зниженню доходу. Санкції, скоротивши обсяги експорту нафти, призвели до зниження на 14%, що прирівнюється до суттєвих втрат експортних надходжень у розмірі 34 мільярдів євро, ситуація, яка, ймовірно, погіршиться з часом.

Незважаючи на те, що ціни на нафту в усьому світі зросли, це не призвело до збільшення доходів Росії через діючі санкції. Цей постійний дефіцит доходів ще більше закріпить довгострокові економічні проблеми, з якими стикається країна, включаючи потенційно втрачені можливості для інвестицій і зростання. Ці втрачені можливості можуть прирівнюватися до знижки в 10-15% на інвестиції, від якої Росія може бути змушена відмовитися через санкції, тим самим посилюючи економічну напругу.

Висновки

Підсумовуючи, хоча безпосередні наслідки санкцій для продажу нафти можуть бути частково пом'якшені, довгострокові наслідки для російської економіки обіцяють бути серйозними та тривалими.

Список використаних джерел:

1. Байден назвав два шляхи зупинити Росію - санкції чи Третя світова війна. Дзеркало тижня. 1 березня 2022. Процитовано 27 лютого 2022. URL: <https://zn.ua/ukr/WORLD/bajden-nazvav-dva-shljakhi-zupiniti-rosiju-sanktsiji-chi-tretja-svitova-vijna.html> дата звернення: 19.03.2024
2. До Конгресу США внесено законопроект про передачу конфіскованих російських активів Україні. Новини України - #Букви. 15 червня 2023. URL: <https://mezha.net/ua/bukvy/do-konhresu-sshavnesheno-zakonoproiekt-pro-peredachu-konfiskovanykh-rosiiskykh-aktyviv-ukraini/>
3. Dubois, Laura (24 травня 2023). EU discusses plan to send profits from €196.6bn of frozen Russian assets to Ukraine. Financial Times. URL: <https://www.ft.com/content/68af1b50-2088-4128-a2fd-f35cde914eaf> дата звернення: 18.03.2024
4. ЄС ухвалив десятий пакет санкцій проти Росії. pravo.ua (укр.). URL: <https://pravo.ua/ies-ukhvalyv-desiatyi-paket-sanktsii-proty-rosii/> дата звернення: 16.03.2024
5. Бельгія спрямує 1,7 млрд євро на підтримку України завдяки замороженим російським активам. Економічна правда. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2023/10/11/705352/> дата звернення: 19.03.2024.

УДК 316.772.5 (043.2)

ІГРИ ПІД ЧАС ВІЙНИ ЯК СПОСІБ ОБ'ЄДНАННЯ

Поліна Чернікова

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Науковий керівник – Євген Грабовський. к.е.н., доц.

Ключові слова: ігри, психологічний стан, технології, комунікація.

У часи війни, коли руйнівні наслідки поширюються за межі фізичного світу і впливають на саме корінь людських емоцій, технології стають потужним союзником, який може зміцнювати зв'язки. Вплив

війни і її жорстоких наслідків емоційно руйнує нації та індивідууми, створюючи пустку, яка здається неподоланною. Однак у вихорі хаосу та відчаю технології стають несподіваним, але потужним союзником, здатним зміцнювати зв'язки та лікувати рани роз'єднання.

У сучасному світі відеоігри розширюють свою традиційну роль і стають формою мистецтва. Ці інтерактивні середовища стають пристановищем для людей, які шукають спокій і зв'язок, особливо в бурхливі часи війни. Поки країни борються з наслідками конфлікту, відеоігри стають каналами, що об'єднують різні серця в віртуальному просторі, де кордони втрачають свою силу.

Незважаючи на географічні відстані, друзі та родини об'єднуються через онлайн геймінгові платформи, створюючи спільний простір для відпочинку і спілкування [1]. Ця цифрова зустріч служить місцем спасіння для тих, хто розділений жорсткою реальністю війни, пропонуючи видимість нормальності та засоби зміцнення зв'язків.

Ігри, як "Among Us", ілюструють веселе багатокористувацьке середовище, де члени родини працюють разом, щоб виконати завдання, стратегізують і намагаються виявити підробників, створюючи можливості для сміху і спілкування. Для тих, хто шукає більш творчий підхід, "Minecraft" дозволяє створювати та досліджувати віртуальні ландшафти разом, будуючи що завгодно, від замків до селищ. "Stardew Valley" запрошує до спільного фермерства, рибальства та міських активностей, спонукаючи до спільних цілей та командної роботи. "Animal Crossing: New Horizons" перетворює гравців на островитян, що полегшує їхні зустрічі, спільний доступ до ресурсів та створення розслабленої атмосфери. Різноманітність цих ігор відображає різноманітні інтереси родини. Чи то створення віртуальних світів, спільна робота над завданнями або участь в дружній конкуренції, онлайн-ігри стають каналом віртуальної єдності [2].

Терапевтичний потенціал відеоігор стає очевидним, пропонуючи пристановище, яке може зануритися в фантастичні світи. Люди, незалежно від свого фізичного місця перебування, утворюють союзи, співпрацюють у конкуренції або взаємодіють у розмовах всередині цих віртуальних спільнот.

Крім того, вплив технології на людські зв'язки під час війни виходить за межі відеоігор. Соціальні медіа стають потужними інструментами для збереження та розвитку взаємин, надаючи сім'ям можливість ділитися новинами та виражати емоційну підтримку.

У сфері освіти технологія відіграє важливу роль у забезпеченні неперервності навчання для студентів, які постраждали від війни. Онлайн-платформи для навчання дозволяють людям, особливо дітям та молоді, продовжувати своє навчання незважаючи на розлади, спричинені конфліктом.

Симуляції віртуальної реальності можуть бути адаптовані для вирішення конкретних проблем, пов'язаних з травмами, надаючи людям контрольоване середовище для конфронтації та обробки їхніх досвідів.

Висновки

Загалом, технології, особливо відеоігри, відіграють ключову роль у пом'якшенні впливу війни на людські взаємини. Ці цифрові враження стають каналом з'єднання, дозволяючи розділеним людям зменшити відстань, яку створив конфлікт. У своєму багатогранному вияві як мистецтво, розваги та соціальна платформа, відеоігри роблять значний внесок у покращення якості життя, підтримку людей у складні часи та сприяння почуттю єдності, яке перетинає фізичні та емоційні відстані, створені війною. Під час складних суспільних викликів прийняття і використання технологічних досягнень стає не тільки необхідністю, але і світловим маяком надії, що підсвічує шлях до стійкості, єдності та, нарешті, зцілення.

Список використаних джерел:

1. Abbe Borg. "Video Games are Actually Good for our Stress Levels." LinkedIn. URL: <https://www.linkedin.com/pulse/link-between-video-games-stress-relief-abbe-borg> (Last accessed: 28.02.2024).

2. Anand Ramachandran. "How Online Games Help Young People Make Friends With Players Around the World." Vice. URL: <https://www.vice.com/en/article/qjppkv/how-online-games-help-young-people-make-friends-with-players-around-the-world> (Last accessed: 28.02.2024).

УДК 32.019:004.738.5 (043.2)

ПОЛІТИКА ТА ІНТЕРНЕТ: ПОЛІТИЧНА КОМУНІКАЦІЯ В УМОВАХ РОЗВИТКУ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ**Дар'я Чечель, Неля Грищенко***Національний авіаційний університет, Київ*

Ключові слова: політична комунікація, інформаційні технології, інфо-простір, соціальна мережа, діджиталізація.

Як життєво важливий інструмент для спілкування в різних аспектах життя, Інтернет міцно зарекомендував себе як один із найбільш ефективних і дієвих засобів зв'язку між окремими людьми та суспільством у цілому. Це поширюється на політичну сферу, де Інтернет став широко використовуваним і потужним інструментом для сучасних політиків, що впливає на спосіб їх взаємодії з громадськістю.

Актуальність запропонованої теми обумовлена стрімким розвитком інформаційного світу, у межах якого політична комунікація здійснюється через процес її символічного представлення. Технологічний прогрес настільки спростив створення, розповсюдження, збереження та обмін інформаційними продуктами, що навіть підпорядковані об'єкти політики можуть керувати цими процесами без необхідності залучення додаткових фахівців.

Боротьба за владу відіграє вирішальну роль у формуванні специфіки політичного дискурсу, оскільки спрямована на створення сприятливого політичного іміджу та ефективного впливу на електорат. Політична мова визнана поширеною формою спілкування, яка служить певній меті. Політичне середовище виникає в результаті динамічної взаємодії між політикою та суспільством, слугуючи каналом для поширення політичної інформації серед широкої громадськості [1, с. 37].

Мова, яка використовується в політиці, служить багатьом цілям. Вона не тільки відображає політичну свідомість і культурну політику суспільства, але й служить засобом впливу на аудиторію. Однією з помітних характеристик політичної мови є її адаптивність. Вона має знайти баланс між доступністю та зрозумілістю для широкого загалу, а також відповідати останнім політичним досягненням [4, с. 364].

Однак це також створює можливості для маніпуляцій та поширення інформації, яка вводить в оману, що, у свою чергу, становить значну загрозу для інформаційного та політичного ландшафту України, особливо в умовах інформаційної війни з боку РФ. Щоб зберегти цілісність національної, політичної та інформаційної сфери, державі необхідно прийняти правові норми, що регулюють політичні та комунікаційні процеси, включно з державними ЗМІ.

Найпопулярніші платформи соціальних мереж у 2023 році були: Facebook, YouTube, WhatsApp, Instagram та WeChat (за кількістю глобальних активних користувачів) і саме ці мережі політики всього світу частіше використовують для побудови комунікаційної кампанії зі своїми майбутніми виборцями. Сама ж людина при такій комунікації мають змогу виступати на рівних і може бути як співавтором контенту, так і мати можливість в будь-який момент обрати більш зручний/корисний/цікавий інформаційний продукт.

В своїй монографії «Політична мобілізація в соціально-медійному вимірі» Тетяна Кремень зауважила, що завдяки соціальним медіа кожен з нас має змогу в режимі реального часу обмінюватися/доносити інформацію на до набагато ширшого кола слухачів і при цьому кожен має можливість створити інформаційне повідомлення [2, с.64-66].

Після ретельного вивчення унікальних аспектів нових медіа-платформ, таких як Інтернет-телебачення, Інтернет-радіо, соціальні мережі та мобільного зв'язку, і розгляду потенціалу створення цілісного мультимедійного політичного та комунікаційного простору в контексті інформаційного суспільства, можна зробити висновок, що нові цифрові мультимедійні форми, які сприяють новим зв'язкам між політиками та одержувачами інформації (які водночас виступають і джерелами, і споживачами інформації), мають значний вплив на суспільну свідомість у рамках сучасного інформаційного суспільства. Цей вплив тісно пов'язаний із соціально-психологічною та інформаційно-комунікаційною динамікою, яка виникає внаслідок взаємодії між суб'єктами та об'єктами в соціальних мережах і нових цифрових медіа [3, с. 67].

З настанням інформаційної ери соціальні мережі стали цінним ресурсом, який став унікальним викликом для політичних стратегів. З одного боку, велика кількість даних, якими діляться користувачі, дає змогу зрозуміти їхні переконання, дозволяючи передбачити їхні відповіді, глибше зрозуміти їхні вподобання та встановити важливі соціальні та політичні зв'язки.

З іншого боку, традиційні підходи виявляються неефективними в динамічній сфері соціальних медіа, вимагаючи адаптації, щоб орієнтуватися в ландшафтах, що постійно змінюються. Унікальна природа політичної комунікації в онлайн-сфері очевидна, оскільки вона включає в себе відмінні риси та вводить нові елементи.

Отже, значення осіб, що впливають на громадську думку, сприяння горизонтальній комунікації між громадянами та використання онлайн-платформ для політичного дискурсу неможливо переоцінити.

Список використаних джерел:

1. Арабаджиєв, Д.Ю. та Сергієнко, Т.І. Політична маніпуляція та інформаційно-психологічна безпека в політичних відносинах. Політикус: науковий журнал, 2. 2020. С. 36-44.
2. Кремень Т. В. Політична мобілізація в соціально-медійному вимірі: монографія [Текст] / Т. В. Кремень. К.: Грамота, 2013. 256 с.
3. Кузняк, О. Місце цифрових та інтернет-технологій в інформаційному супроводі діяльності політичних партій. Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. 2020. С. 65-73
4. Щедрова Г. Блогінг як засіб політичної комунікації: теоретичний та прикладний аспекти. Гілея. 2018. № 130. С. 363–366.

УДК 316 (043.2)

СОЦІАЛЬНА МОБІЛЬНІСТЬ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВІЙНИ

Вадим Швидкий

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Марина Стригуль, к.с.н., доц.

Ключові слова: соціальна мобільність, війна, біженці, внутрішньо переміщені особи.

Аналіз соціальної мобільності населення України під час війни допомагає не лише зрозуміти вплив війни на суспільство, а й розробити ефективні стратегії для підтримки індивідів та груп, що потребують допомоги в умовах надзвичайної ситуації; розуміння динаміки соціальної мобільності в умовах війни сприяє забезпеченню майбутнього стабільного розвитку суспільства.

Матеріалом дослідження виступили теоретичні положення представників західної та американської соціологічної думки, таких як: П.Сорокін, Т.Парсонс, Р.Мертон, С.Ліпсет, Н.Смелзер, П.Бурдьє, Е.Гідденс, Дж.Голдторп, Д.Белл, а також українських вчених, зокрема Е.Лібанової, Є.Головахи, О.Куценко, С.Макеєва, С.Оксамитної, В.Паніотто, В.Тарасенко, Ю.Яковенко.

Англійський соціолог Дж. Уррі висунув припущення, що «у сучасному світі існує дванадцять форм мобільності», до яких відносяться мобільність, пов'язана із зміною місця проживання, професійні, студентські, туристичні подорожі, переміщення у зв'язку з роботою тощо» [3]. Сучасні соціологи (Е. Гідденс, С. Макеєв, С. Оксамитна) виокремлюють міжпоколінну (міжгенераційну, інтергенераційну) та внутрішньопоколінну (внутрішньогенераційну, інтрагенераційну), а також структурну, обмінну (циркулюючу), суб'єктивну соціальну мобільність [1].

Таким чином, в межах поняття соціальної мобільності соціальних індивідів або груп виділяють її наступні форми:

1) горизонтальну (мобільність без зміни соціального статусу) і вертикальну (зі зміною соціального статусу). Однак Е. Гідденс розширює поняття горизонтальної мобільності, вказуючи на міграційне переміщення, результатом якого є зміна не тільки географічного положення, але й соціального статусу індивіда;

2) вертикальну висхідну (придбання нової власності, збільшення доходів, підвищення соціального статусу) та низхідну.

3) між поколіннями та всередині одного покоління;

4) не значної (між суміжними рівнями ієрархії в соціумі) та значної (між віддаленими рівнями) дистанції;

5) внутрішню (в межах країни) та зовнішню (за межами країни), що тісно взаємопов'язана з міграційними процесами та набуває все більшої актуальності в контексті всесвітніх процесів глобалізації;

6) організовану та структурну.

Сучасне українське суспільство є суспільством динамічних і суперечливих процесів. За своєю сутністю, соціальна мобільність є показником можливостей для самореалізації та саморозвитку соціальних груп чи індивідів як на локальному рівні, так і міжрегіональному.

Повномасштабне російське вторгнення призвело до кардинальних змін у військово-політичному, соціально-економічному, культурному житті українського суспільства, стало причиною безпрецедентних масштабів вимушеного переміщення українських громадян як в межах країни, так і за кордон. Станом на січень 2024 року, за даними Управління Верховного комісара ООН у справах біженців, у світі зафіксовано понад 6,3 млн біженців з України, найбільше - майже 60% перебувають у Польщі. Наразі кількість офіційно зареєстрованих внутрішньо переміщених осіб в країні досягає 4,9 млн осіб. З них – 3,6 млн – особи, які перемістилися (чи повторно перемістилися) після початку повномасштабної війни. З них – 2,5 млн, які перемістилися і не можуть повернутися до своїх домівок (оскільки житло або зруйноване, або знаходиться у зоні активних бойових дій, або на тимчасово окупованій території) [2].

Соціологічний аналіз мобільності населення України під час війни є важливим з таких причин розуміння впливу війни на соціальну структуру: війна може суттєво змінити соціальну структуру населення, змінюючи його статуси; оцінки економічного впливу, соціального благополуччя; аналізу зміни соціального статусу, адже війна може прискорити або зменшити соціальну мобільність.

Отже, аналіз соціальної мобільності під час війни дозволяє отримати інформацію про те, як війна впливає на рівень життя та соціальну динаміку різних соціальних груп, і допомагає у формулюванні політики для забезпечення соціальної справедливості та підтримки тих, хто найбільше потребує допомоги.

Список використаних джерел:

1. Макеєв С., Оксамитна О. Соціальна мобільність у стратифікованому просторі. Структурні виміри сучасного суспільства. Інститут соціології НАН України, 2006. С. 190.
2. Міністерство соціальної політики України: Внутрішньо переміщені особи. URL: <https://www.msp.gov.ua/timeline/Vnutrishno-peremishcheni-osobi.html>.
3. УрпіД. URL: https://stud.com.ua/107616/sotsiologiya/mobilna_sotsiologiya_urriEhh.

УДК 316.070:355 (043.2)

ФУНКЦІЇ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ

Марія Ясінська

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Ірина Литовченко, к.філос.н., доц.

Ключові слова: ЗМІ, функції ЗМІ, війна, громадська думка.

Вступ. В епоху глобалізації ЗМІ впливають на громадську думку в Україні та закордоном, стаючи ключовим інструментом інформаційної боротьби. У воєнний період ЗМІ забезпечують поширення достовірної інформації, реагують на фейки, підтримують моральний стан українців, протидіють дезінформації та формують враження про російсько-український конфлікт у міжнародній спільноті. Це мобілізує внутрішню та зберігає міжнародну підтримку для України.

Матеріали та методи. Об'єктом дослідження означеної проблематики є функції та роль ЗМІ в умовах війни. Теоретичною основою дослідження соціальних засад феномену мас-медіа в інформаційну епоху стали дослідження Ч.Р.Райта, Ф.Махлупа, Г.Голана, В.Уанті та Ж.Бодріяра.

Результати. Потенційний вплив, який мають ЗМІ, пояснюється тим, що в умовах розвитку сучасного суспільства вони є одним із основних джерел у сфері інформування громадськості та формування громадської думки.

Видатний соціолог Ч.Р.Райт, зазначив, що основна діяльність масових медіа поділяється на: розважання - розвага суспільства; узгодження - інтерпретація інформації щодо навколишнього середовища з метою запровадження певної реакції суспільства на цю інформацію; інформування - збір та розповсюдження інформації щодо подій навколишнього середовища в межах та/або за межами певного суспільства; забезпечення культурної передачі - забезпечення засобів, спрямованих на розповсюдження і закріплення у суспільстві існуючих культурних норм та цінностей або на їх передачу між поколіннями чи різними групами людей [2].

Українські ЗМІ виконують важливі функції у воєнний період. Вони надають об'єктивну та достовірну інформацію про події на передовій та у суспільстві в цілому, функціонуючи як протидія дезінформації та інформаційній агресії. ЗМІ активно впливають на громадську свідомість та мобілізують суспільство, підсилюючи патріотичний настрій та мотивуючи до донатів різні групи громадськості. Також вони здійснюють ефективний контроль за владою, «розкривають» корупцію, що сприяє підтримці прозорості та довіри громадян до влади. У контексті соціально-психологічної підтримки суспільства, ЗМІ виконують розважальну функцію, зокрема, поширюють смішні матеріали відомі як «меми». Це стало особливо помітним під час початку російсько-української війни, коли ведучі та експерти телемарафону «Єдині новини» використовували побутову мову та жартували, порівняно з діловим, серйозним стилем подання інформації в спокійні періоди.

Мас-медіа, в межах концепції Ж.Бодрійяра, мають здатність здійснювати соціальний контроль – через привабливість публіки особливою чуттєво-знаковою реальністю мас-медіа, яка має виразну схильність до самозбільшення, надмірного нарощування знаків, що призводить до витіснення смислів і значень за межі комунікації. Іншими словами, мас-медіа можуть створювати своєрідну вигадану реальність, яка впливає на сприйняття суспільства і може викликати зміни у думках і поведінці його членів [1]. Ось чому формування громадської думки – найважливіша функція ЗМІ з погляду громадянського суспільства.

Важливими у даному контексті є дослідження Г.Голана і В.Уанті, результати якого показали, що формування іміджу країни у громадськості залежить від обсягу та спрямованості засобів масової інформації, вказуючи на важливість інформаційного простору у формуванні громадської думки [3]. До слова, завдяки ефективній роботі ЗМІ світ більше дізнався про Україну, її незламність, героїчний та мужній український народ. Позитивний імідж України в очах іноземних партнерів має велике значення для отримання міжнародної допомоги та підтримки.

Висновки

Отже, функції ЗМІ в умовах війни визначаються їхньою здатністю мобілізувати громадян навколо спільних цілей, ідей, впливати на місцеву та міжнародну думку, забезпечуючи цим підтримку локального та міжнародного суспільств у боротьбі проти ворога, а також забезпечують інформаційну обізнаність, ведуть боротьбу з дезінформацією, підтримують моральний стан суспільства, підсилюючи патріотичний настрій, що сприяє зміцненню національного оборонного потенціалу та отриманню міжнародної підтримки.

Список використаних джерел:

1. ЗМІ як соціальний інститут та інститут громадянського суспільства» URL: <https://www.ya.org.ua/old/brochure/2002/002/006.htm> (Last accessed: 11. 03.2024).
2. Модель Чарльза Райта URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A7%D0%B0%D1%80%D0%BB%D1%8C%D0%B7_%D0%A0%D0%BE%D0%B1%D0%B5%D1%80%D1%82_%D0%A0%D0%B0%D0%B9%D1%82 (Last accessed: 12. 03.2024).
3. Політичні та медійні стратегії російсько-українського конфлікту URL: <https://lib.ndu.edu.ua/dspace/bitstream.pdf> (Last accessed: 12. 03.2024)

СЕКЦІЯ «МУЛЬТИМЕДІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА СИСТЕМИ»

УДК 616-073.7(043.2)

ВІЗУАЛІЗАЦІЯ ІНФОРМАЦІЇ В МЕДИЦИНІ

Ірина Андрієнко

*Національний авіаційний університет, Київ**Науковий керівник — Світлана Денисенко, к.п.н.*

Ключові слова: комп'ютерна візуалізація, молекулярна візуалізація, штучний інтелект, 3D візуалізація, 3D моделювання, мультимедіа.

Методи дослідження: хронологічний аналіз для звичення послідовності та еволюції візуалізації в медицині.

Вступ. Візуалізація важлива у багатьох сферах діяльності, зокрема в медицині, інноваційний розвиток допомагає постійно модернізувати та створювати потужний продукт для цієї галузі. Для навчання студентів медичних вузів, використовують реалістичні та віртуальні симулятори, що дає можливість підготувати кваліфікованих фахівців і формує професійну компетентність та комунікативні навички в роботі. Сучасна діагностика має безліч візуальних способів відтворення інформації з урахуванням штучного інтелекту для читання людського тіла. У медичних закладах техніка досягає конкурентоспроможного рівня діагностики, що дозволяє отримати високоточне та якісне діагностування для формування належного лікування. Зважаючи на це, дослідження способів візуалізації в медичній галузі є дійсно актуальним питанням [3].

Розглянемо у хронологічному порядку формування та використання візуальної медицини. Спочатку для візуалізації використовувалося тіло людини, щоб змалювати анатомічну структуру. Це було дуже наочно, але складно з багатьох аспектів. В епоху середньовіччя, вивчення анатомії зародило дуальне значення, людини – як подоби Божої, та прагнення до нових знань. Контроль з боку церкви гальмував розвиток медицини. Розвинути вчення анатомії допомогли роботи Леонардо Да Вінчі XIV-XV ст.. Протягом XIX-XX ст., потужний розвиток з візуалізації в медицині, заклав Вільгельм Рентген, він експериментував з електромагнітним струмом та виявив промінь, що пройшов крізь м'які тканини, залишивши відбиток контуру кісток на екрані. Це відкриття дало змогу не тільки діагностувати захворювання без хірургічного втручання, а й виявити стадію розвитку новоутворення для належного лікування людини [1, 2].

Проведений аналіз показав, що наразі використовуються різні методи візуалізації:

- ультразвукове дослідження передає високочастотні звукові хвилі в організм для генерації ехо-сигналу, що перетворюється в анатомічне зображення на комп'ютері;

- комп'ютерна томографія, забезпечила ширшу двовимірну картину, яку можна розглянути з багатьох кутів або зрізу;

- позитронно-емісійна томографія, дозволяє отримати візуальну інформацію на клітинному рівні, виявляючи збудження хвороби на стадії розвитку та перебігу клітин в організмі [2].

Для проведення операцій, використовують високорозвинені 3D-біопринтери. Аби відтворити реальні органи, розробляють план – цифрового формату з моделюванням 3D об'єкту. Органи будуються декілька годин з тонких шарів, що при охолодженні перетворюються в тверду форму, таким чином кожен шар рівномірно накладається на попередні і можна отримати стійкий елемент. Необхідний матеріал для відтворення шкіри або судин безпосередньо беруть у пацієта, та відтворюють у кількості достатньої для чорнил. Беруть стовбурові клітини, що здатні відтворити будь яку частину організму, використовують органічний «клей» та колагеновий каркас до якого прикріплюються клітини та ростуть [3, 4].

Сучасні трансплантати містять в собі синтетичний матеріал, що іноді зазнає відторгнення організмом пацієнтів. Команда дослідників Університету Суонсі ще в 2014 році розробила технологію біологічного друку, що дозволило створити штучний кістковий протез. Зараз хірурги можуть друкувати кістки прямо в операційній. Частина кістки покривається стовбуровими клітинами, поєднуючись з біочорнилами. Готовий продукт імплантується в організм, де протягом кількох місяців перетворюється

в повноцінну кістку. Наразі біопрінтинг розвивається для проведення більш складних операцій з пересадки органів [4].

Висновок

Розкрито значення візуалізації загалом і зокрема для медицини. Візуалізація без сумніву слідує передовим технологіям, ще кілька століть тому, єдиним відтворенням інформації був папір та малюнок. Розвиток технологій дав можливість на 3D-біопрінтері відтворювати шкіру та кістки. Технологія відкриває перспективу в майбутньому проводити операції з пересадження органів без відторгнення та ускладнень, а списки очікуючих реципієнтів підуть в минуле.

Список використаних джерел:

1. Медицина середньовіччя: <https://www.istpravda.com.ua/articles/2018/10/10/153066/>
2. Рентгенівські промені та медична візуалізація: [https://ukrayinska.libretexts.org/Медицина/Анатомія_і_фізіологія/Анатомія_людини_\(OERI\)/01%3A_Введення_в_людський_організм/1.07%3A_Медична_візуалізація](https://ukrayinska.libretexts.org/Медицина/Анатомія_і_фізіологія/Анатомія_людини_(OERI)/01%3A_Введення_в_людський_організм/1.07%3A_Медична_візуалізація)
3. Симуляційне навчання в системі підготовки медичних кадрів: https://repo.knmu.edu.ua/bitstream/123456789/15253/4/%D0%A1%D0%B8%D0%BC%D1%83%D0%BB%D1%8F%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B5%20%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%20%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%202016.pdf
4. 3D-біопрінтинг: <https://www.imena.ua/blog/3d-bioprint-part-1/>

УДК [655+004.032.6]:316.772.5(043.2)

ПОЄДНАННЯ ПОЛІГРАФІЇ ТА МУЛЬТИМЕДІА ЯК СТРАТЕГІЯ СУЧАСНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Глона Безносюк

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Світлана Гальченко, к.т.н.

Ключові слова: поліграфія, мультимедіа, комунікація, цифрові технології.

Анотація: У сучасному світі, де інформація швидко поширюється, поєднання поліграфії та мультимедіа виявляється ключовим фактором комунікації. Ці технології не тільки доповнюють одна одну, але і створюють нові можливості для впливу та сприйняття інформації.

Вступ: Поліграфія та мультимедіа є двома ключовими складовими сучасного інформаційного середовища. Їх поєднання створює унікальні можливості для створення та сприйняття контенту.

Матеріали та методи: для аналізу використовувалися дані з наукових статей, публікацій, а також емпіричні спостереження в області комунікаційних технологій.

У сучасному світі, де інформація стає все більш важливою та доступною, виникає потреба в ефективних засобах комунікації. Поліграфія та мультимедіа виступають як ключові складові цього процесу, пропонуючи різні методи подання інформації. Інтеграція цих двох сфер може створити унікальні можливості для створення та сприйняття контенту, що буде обговорюватися в нашій доповіді.

Поліграфія та її роль у комунікаціях – поліграфічні технології відіграють важливу роль у комунікаційних процесах, забезпечуючи можливість масового поширення інформації у друкованій формі. Видання, такі як книги, журнали, газети та листівки, протягом багатьох років є основними джерелами інформації для громадськості. Їх дизайн, оформлення та якість графічного виконання впливають на сприйняття та ефективність комунікації [1].

Мультимедіа, поєднання зображень, звуку та відео – мультимедійні технології, з іншого боку, відкривають широкі можливості для створення динамічного та інтерактивного контенту. Зображення, аудіо та відео можуть доповнювати текстову інформацію, роблячи її більш зрозумілою та захоплюючою для аудиторії. Мультимедійний контент також може бути легко поширюваним через Інтернет та соціальні медіа, що робить його надзвичайно ефективним засобом комунікації [2].

Поєднання поліграфії та мультимедіа: нові можливості – інтеграція поліграфії та мультимедіа створює нові можливості для комунікації. Наприклад, друковані видання можуть включати QR-коди або посилання на відео та аудіофайли, що дозволяє додатковою інформацією читачам. З іншого боку,

мультимедійні презентації або веб-сайти можуть містити посилання на статті або публікації в друкованих ЗМІ, що забезпечує більш глибоке розум [3].

Поєднання поліграфії та мультимедіа дозволяє створювати комплексні комунікаційні стратегії, які використовують усі доступні засоби для досягнення максимального впливу на аудиторію. Це дозволяє залучати увагу та створювати позитивний емоційний фон навколо передаваної інформації [4].

Використання у навчальному процесі, поєднання поліграфії та мультимедіа має особливе значення у навчальному процесі. Відтепер навчальні матеріали можуть бути доступні у різних форматах, що сприяє більш ефективному засвоєнню матеріалу та стимулює інтерес до навчання [5].

Результати: Поєднання поліграфії та мультимедіа створює нові можливості для ефективної комунікації, яка викликає більш глибоке та емоційне сприйняття інформації.

Висновок

Поліграфія та мультимедіа відкриває широкі перспективи для розвитку комунікаційних стратегій у сучасному світі. Розуміння цього взаємозв'язку є важливим для створення ефективного та впливового контенту. Поєднання поліграфії та мультимедіа в сучасній комунікації відкриває безліч можливостей для ефективного обміну інформацією та сприяє покращенню засвоєння знань. Використання різноманітних мультимедійних засобів дозволяє досягти більшого рівня взаєморозуміння між учасниками комунікації та підвищує якість передачі інформації. Інновації в галузі поліграфії та мультимедіа продовжують розвиватися, відкриваючи нові можливості для покращення комунікації та сприяючи подальшому зближенню цих двох сфер.

Список використаних джерел:

1. Print Media vs. Digital Media: Which One is Better? URL: <https://www.strikingly.com/blog/posts/print-media-vs-digital-media-which-one-is-better>.
2. Технології опрацювання мультимедійних даних. URL: <https://vseosvita.ua/lesson/tekhnohii-opratsiuvannia-multymediinykh-danykh-390746.html>.
3. Leveraging Print Technology to Establish Effective Communication. URL: <https://apogeeecorp.com/insights/leveraging-print-technology-to-establish-effective-communication/>.
4. Integrated Media. Implementing Integrated Media Strategy. URL: <https://penfriend.ai/blog/integrated-media-strategy>.
5. Multimedia Design Principles. Multimedia Learning and its Importance in Education. URL: <https://www.nu.edu/blog/multimedia-design-principles/>.

УДК 37.091.64:[004.738.5:655.41(043.2)

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ВІЗУАЛЬНИХ НОВЕЛ В НАВЧАЛЬНО-НАОЧНИХ ПОСІБНИКАХ

Наталія Болтівець

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник — Олена Матвійчук-Юдіна, к.п.н., доц.

Ключові слова: візуальна новела, інтерактивне видання, навчальна література.

Оскільки технології наразі швидко розвиваються, важливо постійно оновлювати методи навчання та навчальні матеріали для забезпечення ефективного передавання знань. Одним із інноваційних підходів, що в останні роки набуває популярності, є використання візуальних новел у навчально-наочних посібниках.

Візуальні новели, як жанр графічних коміксів з глибоким змістом, мають значний потенціал для залучення уваги учнів та підвищення їхнього рівня засвоєння матеріалу [1].

Метою дослідження є розгляд досвіду та перспективи використання візуальних графічних елементів у навчально-наочних посібниках, вплив на процес навчання та сприйняття інформації.

Наприклад, у візуальній новелі "Редакторка Р.К." (Рис.1) за сценарієм Еліс Гайда запропоновано дії гравця, який бере на себе роль редактора, що повинен розплутати загадкову смерть відомого автора, але для досягнення головної мети потрібно перечитувати тексти, проте йому надсилають, в яких

містяться зачіпки до розв'язки, виправляти пунктуаційні і граматичні помилки. Протягом проходження візуальної новели гравець буде виявляти різницю між чинним та попереднім правописом, за необхідності звертатись до словника, а також дізнаватись щось нове про світ літератури [2].

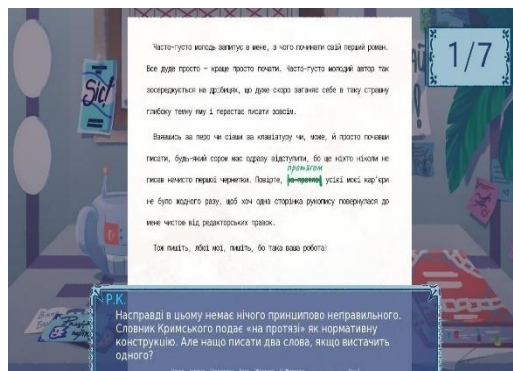

Рис. 1. Візуальна графічна новела для вивчення вправи

Другий приклад використання візуальної новели в навчальному інтерактивному виданні "The Metamorphosis" (Рис.2). Ця візуальна новела являється адаптацією однойменної повісті Франца Кафки. Маючи десятки графічних зображень, персонажів та фонів дана візуальна новела "оживляє" твір світової класики. Така форма подачі твору художньої літератури є більш цікавою ніж звичайна книга тому має кращий ефект залучення до читання і дає більше емоцій від прочитаного. Читач глибше занурюється в історію та відчуває на собі всі переживання головного героя [3].

Рис.2 Візуальна новела - адаптація повісті Франца Кафки "Перевтілення"

Сучасні автори навчальних інтерактивних видань прагнуть як найбільше впроваджувати в освітній процес нові засоби сприйняття матеріалу для учнів. Серед них найвідоміші: Larry Gonick - створив серії "The Cartoon Guide to..." (наприклад, "The Cartoon Guide to Physics", "The Cartoon Guide to Chemistry", тощо), де він використовує комікси для веселого та доступного пояснення складних наукових концепцій; Marjane Satrapi: Її автобіографічна графічна новела "Persepolis" використовується як навчальний матеріал у багатьох навчальних закладах для вивчення історії, політики та культури.

Висновок

Візуальні новели можуть створювати зацікавленість, сприяти легшому засвоєнню матеріалу та збереженню інформації у пам'яті. Крім того, вони можуть стати важливим інструментом для візуалізації складних концепцій та стимулювання творчого мислення учнів. Завдяки поєднанню тексту і малюнків, візуальні новели відкривають нові можливості для унікальних та цікавих навчальних матеріалів, які сприяють підвищенню якості освіти та навчального процесу взагалі.

Список використаних джерел:

1. Camingue J., Melcer E. F., Carstensdottir E. A (Visual) Novel Route to Learning: A Taxonomy of

Teaching Strategies in Visual Novels. FDG '20: International Conference on the Foundations of Digital Games, Bugibba Malta. New York, NY, USA, 2020. DOI: <https://doi.org/10.1145/3402942.3403004> (дата звернення: 22.03.2024)

2. Mulligan Flowers, Еліс Гайда. Редакторка Р.К. URL: <https://mulliganflowers.itch.io/redaktorka-rk> (дата звернення: 22.03.2024)

3. Izmir Games Collective The Metamorphosis. URL: <https://vndb.org/v28074> (дата звернення: 22.03.2024)

УДК 004.52:004.93 (043)

МЕТОДИ ОПТИМІЗАЦІЇ ДИНАМІЧНОЇ ОБРОБКИ ЗВУКУ ДЛЯ РІЗНОМАНІТНИХ АУДІОВІЗУАЛЬНИХ ЗАСТОСУВАНЬ

Анастасія Бузиль

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Олександр Бобарчук, к.т.н.

Ключові слова: динамічна обробка звуку, компресія, експандування, лімітування, компандер, автоматичне регулювання гучності, аудіоіндустрія.

Динамічна обробка звуку є важливим елементом в аудіоіндустрії, яка дозволяє регулювати та контролювати рівні гучності та динаміку аудіосигналів. Основними принципами динамічної обробки звуку є компресія (стиснення), експандування (розтягнення), лімітування (обмеження) та автоматичне регулювання гучності, кожен з яких має власні характеристики та застосування. Перші звукові компандери (поєднання компресора та експандера) з'явилися в 1920-х роках, широке застосування динамічної обробки звуку почалося в 1960-х роках. З розвитком та поширенням цифрової обробки сигналів починаючи з 1970 – 1980 років методи динамічної обробки звуку перейшли у цифровий вимір.

Компресія дозволяє зменшити динамічний діапазон аудіосигналу, підвищити його середній рівень та зменшити різницю між найтихішими та найгучнішими моментами.

Експандування, навпаки, розширює динамічний діапазон звуку, збільшуючи різницю між найтихішими та найгучнішими звуками.

Лімітування обмежує максимальний рівень сигналу, щоб уникнути перевантаження та спотворення звуку. Одним з видів лімітування є гейтинг - пригнічення сигналу, що знаходиться нижче певного порогу звукового сигналу.

Автоматичне регулювання гучності (AGC) забезпечує автоматичну корекцію гучності відповідно до заданих параметрів.

Застосування цих принципів та методів динамічної обробки звуку відіграє важливу роль у створенні якісних аудіопродуктів та забезпеченні оптимального звукового досвіду для слухачів.

У відповідності до вищезазначених принципів існують наступні системи динамічної обробки звуку:

- компресори - використовуються для стиснення звукового сигналу;
- експандери - використовуються для відновлення стисненого компресором звукового сигналу;
- лімітери - використовуються для обмеження максимального рівня звукового сигналу;
- гейти - використовуються для пригнічення шумів та інших небажаних звуків.

Динамічна обробка звуку використовується в наступних цілях:

- звукозапис - дозволяє вирівняти рівень звуку, позбутися шуму;
- прослуховування музики - дозволяє зробити звучання більш щільним, чітким, виразним;
- звукове мовлення, в тому числі радіомовлення та телефонія - дозволяє зробити мову більш розбірливою та виразною.

Динамічна обробка звукових сигналів може зробити звучання більш гучним, чітким, приємним для слуху, вільним від шумів та спотворень звукового сигналу. З іншого боку, неправильне використання динамічної обробки може призвести до погіршення звучання.

Сучасні тенденції в динамічній обробці звуку:

- розробка нових алгоритмів компресії та експандування;

- використання штучного інтелекту для автоматичного регулювання динамічного діапазону.

Висновки

Динамічна обробка звуку є важливим елементом у створенні якісних аудіопродуктів та забезпечення формування прийняттого звучання (звукового поля) для користувачів. Застосування методів компресії, експандування, лімітування та автоматичного регулювання гучності дозволяє контролювати динаміку звуку та забезпечувати оптимальні рівні гучності, уникати перевантаження та спотворення аудіосигналів. Вивчення цих методів є важливим для аудіоінженерів та музикантів з метою створення високоякісних аудіопродуктів.

Список використаних джерел:

1. AES [Сайт]: Режим доступу до ресурсу: <https://www.aes.org/>
2. Sound on Sound [Сайт]: Режим доступу до ресурсу: <https://www.soundonsound.com/>
3. Waves [Сайт]: Режим доступу до ресурсу: <https://www.waves.com/>
4. Katz, Bob. "Mastering Audio: The Art and the Science." Focal Press, 2014.
5. Huber, David Miles, and Robert E. Runstein. "Modern Recording Techniques." Focal Press, 2017.
6. Izhaki, Roey. "Mixing Audio: Concepts, Practices, and Tools." Focal Press, 2018.

УДК 655.532(02.53.2)(043.2)

ОСОБЛИВОСТІ ШРИФТОВОГО ОФОРМЛЕННЯ ДИТЯЧИХ ВИДАНЬ

Євгенія Ваховська

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник — Олена Родіонова, ст.викладач

Ключові слова: дитячі видання, шрифтове оформлення, друковані видання.

Вступ. Поліграфічна продукція для дітей потребує особливих вимог до оформлення. В Україні є два основних стандарти, що регламентують вимоги до шрифтового оформлення та поліграфічного виконання, це:

- СОУ 18.1-02477019-11:2014. «Видання для дітей. Загальні технічні вимоги»;
- ДСанПіН 5.5.6-138-2007. «Державні санітарні норми і правила. Гігієнічні вимоги до друкованої продукції для дітей».

Ці стандарти було створено з метою систематизації випуску поліграфічної продукції для дітей з урахуванням особливостей сприйняття інформації кожної вікової групи. Вони встановлюють чіткі вимоги, яких повинні дотримуватися видавці при створенні видань для дітей. СОУ 18.1-02477019-11:2014 регламентує вимоги до книжкових, журнальних, газетних та аркушевих видань. ДСанПіН 5.5.6-138-2007, крім вище перерахованих встановлює вимоги також для навчальних видань та посібників, підручників, а також для іншої друкованої продукції, яка призначена для використання дітьми.

Матеріали та методи. В роботі досліджено особливості та сучасні тенденції шрифтового оформлення дитячих видань з урахуванням вікових груп.

Результати дослідження. Друковану продукцію для дітей в залежності від віку розділяють на чотири групи: перша група — видання для дітей дошкільного віку (до 6 років); друга група — видання для дітей молодшого шкільного віку (6-10 років), учнів початкових класів; третя група — видання для дітей середнього шкільного віку (11-14 років), учнів 5-8 класів; четверта група — видання для дітей старшого шкільного віку, підлітків (15-18 років), учнів 9-12 класів [1].

Професійне шрифтове оформлення видання привертає увагу читачів, що, безумовно, є позитивним фактором адже це важлива складова дитячих видань. Але привабливий зовнішній вигляд не повинен суперечити вимогам щодо оформлення тексту. Шрифт як основний елемент друкованого видання, який має змістове навантаження, насамперед повинен полегшувати сприйняття тексту [2].

В залежності від вікової категорії основний текст на кириличній та латинській графічній повинен відповідати певним вимогам (таблиця 1) [1].

Вимоги до шрифтового оформлення дитячих видань

Група	Збільшення інтерліньяжу, пункти не менше	Кегль шрифту, пункти не менше	Група шрифтів	Накреслення
1	2, 4	14	рублені або нові малоконтрастні	нормальне, широке світле пряме, надшироке світле пряме, дуже широке світле пряме
2	2	14	те саме	нормальне, широке світле пряме, дуже широке світле пряме
3	2	10	усі групи	нормальне або широке світле пряме
4	2	9	те саме	те саме

Для різних кеглів шрифту встановлено вимоги щодо місткості та довжини рядка. Окремі вимоги для кожної вікової групи встановлено для друкування основного тексту на кольоровому, сірому фоні та на ділянках багатоколірних ілюстрацій. Якщо читацька адреса видання охоплює дві або більше вікові категорії, видання слід оформляти згідно з вимогами для молодшої з указаних груп.

Сучасні дитячі видання, що є у продажу на полицях книжкових магазинів вражають поліграфічним виконанням. Оскільки порушення вимог щодо шрифтового оформлення карається, видавці дотримуються стандартів. Прагнучи зацікавити юних читачів та створити цілісну концепцію видання, окрім ілюстрацій, вони застосовують різні прийоми до тексту: для заголовків використовують сучасні шрифти, колонцифри та колонтитули містять графічні елементи. Дані тенденції шрифтового і художнього оформлення видань можливі за рахунок розвитку програмного забезпечення для підготовки друкованих видань.

Висновки

Шрифтове оформлення є найважливішою складовою в оформленні дитячих видань. Від нього залежить читабельність та сприйняття як текстової, так і графічної інформації. Дуже важливо дотримуватися вимог щодо оформлення, адже вони розроблені для забезпечення безпеки здоров'я дітей.

Список використаних джерел:

1. Державні санітарні норми і правила «Гігієнічні вимоги до друкованої продукції для дітей». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0077-07#Text>
2. Дубневич М. М. Кваліметричний аналіз поліграфічного оформлення книжкових видань для дітей. Поліграфія і видавнича справа, 2016 (2). URL: <http://pvs.uad.lviv.ua/static/media/2-72/18.pdf>

УДК 004.353(043.2)

ІНТЕГРАЦІЯ ТЕХНОЛОГІЇ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ ДАНИХ ТА ІНТЕРАКТИВНОСТІ МУЛЬТИМЕДІЙНОГО КОНТЕНТУ ДЛЯ ЕЛЕКТРОННИХ РЕСУРСІВ

Єлизавета Вороніна, Катерина Кудрявцева

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Світлана Гальченко, к.т.н.

Ключові слова: електронний ресурс, веб-ресурс, інтерактивність, мультимедійний контент.

Вступ. Електронні видання є першим і часто основним каналом споживання інформації сучасного користувача, однак в перенасиченому інформацією просторі, користувач стає вибагливим, легко губить увагу та концентрацію, швидко перемикається на інший канал інформації. Актуальним вирішенням цієї проблеми є використання інтерактивних елементів та візуалізація контенту. Дані прийоми привертають

увагу та зацікавлюють користувача, однак вони повинні бути також ергономічними, логічними та інтуїтивно зрозумілими для ефективної та коректної роботи.

Матеріали та методи. Методом дослідження, що застосовувався, є аналітичний: пошук та аналіз наявної наукової літератури за темою, її систематизація та впорядкування для формування цілісного дослідження.

Результати. Візуалізація даних дозволяє графічно представити або доповнити певну складну інформацію. Це спрощує споживання, розуміння та обробку користувачем інформації. Основні методи візуалізації даних для електронних ресурсів: різні види діаграм, теплова карта, хмара слів, тощо [1], поширеним типом візуалізації даних є інфографіка.

Гарантом успішної інтеграції візуалізації веб-ресурсів є кореляція із форматом видання (HTML, JavaScript, зображення, PDF, тощо). Розмір та якість обраного методу візуалізації має відповідати наявному електронному ресурсу, доповнювати його і бути органічно вписаним. Візуалізація має вписуватися в загальний дизайн відповідати представленому матеріалу та поєднуватися з іншими представленими елементами видання. За потреби візуалізація може містити підписи та/або супровідний текст [2].

Важливим є розуміння цільової аудиторії та обґрунтоване використання прийомів візуалізації у веб-ресурсі, слід уникати дублювання інформації, поданої текстом та візуалізованої. Візуалізована інформація, яка має декоративну функцію, повинна за об'ємом бути значно менша, за інформацію, що виконує інформативну функцію [3].

Інтерактивний мультимедійний контент в балансі з візуалізацією даних дозволяє створити ефективний та цікавий досвід взаємодії користувача із вмістом електронного видання, розширюючи матеріал в простішій для розуміння формі. Інтерактивність може включати в себе можливість взаємодії з графіками та діаграмами, залучення анімації та рухомих ефектів, дозвіл користувачеві маніпулювати даними або параметрами візуалізації, інтерактивні кнопки, тощо.

Активна взаємодія користувача з інтерактивним контентом сприяє ефективнішому залученню аудиторії, що позитивно впливає на різні сфери життя. Наприклад, у маркетингу вона дозволяє отримувати миттєвий зворотній зв'язок та наочно представляти необхідний продукт чи послугу. У сфері навчання такий досвід підсилює зацікавленість учнів та стимулює їх самостійно досліджувати навчальний матеріал [4].

Дотримання технічних вимог, таких як адаптивність під різні типи пристроїв, актуальність (зворотній зв'язок від користувачів за допомогою опитувань), сучасність (регулярні оновлення ПЗ) допоможе відрегулювати роботу інтерактивних елементів та зробити візуалізацію ефективнішою.

Обов'язковим є самодостатність електронного видання: всі мультимедійні компоненти мають існувати в документі, а не у сторонніх базах даних. Модель документа повинна підтримувати цілісність документа шляхом тісного зв'язку текстового документа з мультимедійними компонентами. Також, для забезпечення доступності мультимедійного контенту читачам слід розглянути можливість надання альтернативних шляхів доступу до контенту [5].

Висновок

Інтеграція технологій візуалізації даних та інтерактивності мультимедійного контенту в електронних ресурсах дозволяє підвищити залученість читача та полегшити сприйняття складного матеріалу. Правильне застосування даних технологій з урахуванням цільової аудиторії, формату видання та дотриманням технічних вимог забезпечує покращений користувацький досвід та ефективніше донесення інформації.

Список використаних джерел:

1. Сривастава, Д. (2023). Вступ до інструментів і методів візуалізації даних у різних галузях. Міжнародний журнал комп'ютерних тенденцій і технологій, 71(4), 125-130. URL: <https://doi.org/10.14445/22312803/IJCTT-V71I4P116>

2. How can you make digital publishing more engaging with data visualization? / URL: <https://www.linkedin.com/advice/3/how-can-you-make-digital-publishing-more-engaging> (Last accessed: 10.03.2021).

3. 17 data visualization techniques all professionals should know / URL: <https://online.hbs.edu/blog/post/data-visualization-techniques> (Last accessed: 10.03.2021).

4. 95 interactive content statistics: video, B2B, and B2C / URL: <https://www.linearity.io/blog/interactive-content-statistics/> (Last accessed: 11.03.2021).

5. Interactive Publication: The document as a research tool / URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2908409/> (Last accessed: 12.03.2021).

УДК 004.738.5(043.2)

СУЧАСНІ ТРЕНДИ В ОФОРМЛЕНІ ЕЛЕКТРОННИХ ВИДАНЬ

Єлизавета Вороніна, Катерина Пруднікова

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Світлана Денисенко, к.п.н.

Ключові слова: електронні видання, тренди цифрових видань, сучасні технології, доповнена реальність, штучний інтелект, інтерактивність, персоналізація, соціальна інтеграція, мобільна доступність, цифровий дизайн.

Вступ. Електронні видання стали необхідною складовою сучасного медіапростору, відкриваючи нові можливості для доступу до інформації та споживання контенту. Актуальність дослідження полягає в пошуку та аналізі сучасних трендів у цифрових виданнях, що відображають швидкі зміни в технологічному та культурному середовищі. Аналіз сучасних наукових джерел підтверджує актуальність цієї проблеми та вказує на значущі зміни у підходах до створення та споживання цифрового контенту.

Матеріали та методи. Методом дослідження є аналітичний а саме: пошук, аналіз та систематизацію наукової літератури з визначеної теми з метою створення концептуального обґрунтування.

Результати. Інтерактивний контент залишає провідну позицію в ніші трендів цифрових видань. Інтерактивність включає в себе можливість взаємодії користувача з мультимедійними елементами, такими як графіки, діаграми, анімації та рухомі ефекти. За звітом Інституту Reuters Journalism вказано, що станом на зараз невеликий відсоток видавців інвестують ресурси у віртуальну взаємодію, тому зараз є можливість першими заповнити цю нішу на українському ринку. Якісно впроваджений мультимедійний зміст є потужним інструментом для посилення зацікавленості аудиторії [1].

Зростають можливості штучного інтелекту, що має свій вплив на електронні видання. Можливості штучного інтелекту дозволяють підлаштовуватися до вподобань та запитів користувача, що дозволить підсилити залучення та прихильність. Для видавців штучний інтелект корисний в аналізі та обробки даних, формування звітів та встановлення основних тенденцій [2].

Персоналізація та мобільна доступність забезпечують читачам можливість налаштування видання під свої потреби, включаючи розмір тексту, вибір шрифту та кольорову палітру, вони підвищують прихильність споживачів [3]. Зростає використання мобільних пристроїв вимагає від видавців оптимізації контенту для зручного перегляду на смартфонах та планшетах, що вимагає розробки інтуїтивно зрозумілих інтерфейсів для безперешкодного досвіду читання [4].

Також користується попитом можливість залишати відгуки до електронного видання та ділитися читачьким досвідом серед інших користувачів. Це є взаємодія між автором, видавцем і читачем. Для користувачів це підвищує відчуття належності до спільноти, а видавцям дозволить оцінити бажання і потреби користувачів. Даний обмін досвідом можна реалізувати у вигляді коментарів, рейтингової системи на платформі, де розміщується електронне видання [3].

Інтеграція соціальних медіа дозволяє видавцям включати функції соціального зв'язку, такі як можливість ділитися уривками або посиланнями на контент у соціальних мережах, залишати відгуки та рекомендації, а також взаємодіяти з іншими читачами. Це допомагає розширити охоплення аудиторії, підвищити залученість читачів та сприяти вірусному поширенню контенту [4].

Слідкування за трендами цифрового дизайну допоможе зробити контент більш привабливим та сучасним. Провідні позиції продовжує займати мінімалізм, зі стриманою колірною палітрою та обмеженою кількістю візуальних деталей, зосереджуючи увагу на основній ідеї. Стримані шрифти без

засічок також є вирашним дизайнерським рішенням. Сучасним трендом є піксельне мистецтво, що використовує великі пікселі, імітуючи візуальний стиль старих відеоігор, що несе відчуття ностальгії. Малюнки від руки та ескізи набирають популярності, адже це дозволяє надати виданню більш творчого підходу [5].

Висновок

Електронні видання відкривають нові можливості для залучення аудиторії та їх взаємодії з контентом через інноваційні технології, такі як віртуальна та доповнена реальність, штучний інтелект, інтерактивність, персоналізацію, соціальну інтеграцію та мобільну доступність. Видавцям необхідно вивчати ці тренди та слідувати за тенденціями дизайну для задоволення вподобань і очікувань сучасних читачів.

Список використаних джерел:

1. Top 10 digital publishing trends for 2024. URL: <https://blockthrough.com/blog/top-10-digital-publishing-trends-for-2024/> (Last accessed: 11.03.2021).
2. Artificial Intelligence for Publishing: application and advantages. URL: <https://www.paperlit.com/blog/digital-publication/ai-for-publishing/> (Last accessed: 12.03.2021).
3. Critical Digital Publishing Trends. URL: <https://gitnux.org/digital-publishing-trends/> (Last accessed: 12.03.2021).
4. Top 4 Digital Publishing Trends You Need to Know in 2024. URL: <https://kitaboo.com/digital-publishing-trends-top-4/> (Last accessed: 17.03.2021).
5. Digital design trends to dominate in 2024. URL: <https://www.digitalsignagetoday.com/blogs/digital-design-trends-to-dominate-in-2024/> (Last accessed: 17.03.2021).

УДК 655.1/.3(043.2)

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОЇ ДРУКАРСЬКОЇ ТЕХНОЛОГІЇ В СУЧАСНІЙ ПОЛІГРАФІЇ

Ганна Воронюк

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Олена Родіонова, ст.викладач

Анотація. У роботі розглядаються перспективи розвитку екологічної друкарської технології у сучасній поліграфії. Звертаючись до основних аспектів екологічності у галузі поліграфії, доповідачі ретельно аналізують використання екологічно чистих матеріалів, ефективність енергозберігаючих методів друку, оптимізацію ресурсного використання та зменшення виробничих відходів. Також висвітлено значущість переваг екологічної друкарської технології, включаючи зменшення негативного екологічного впливу, раціональне використання природних ресурсів та підвищення якості виробництва друкованої продукції. Дана доповідь має велике значення для розвитку сталої та екологічно свідомої поліграфічної індустрії, а також сприяє популяризації принципів сталого розвитку в сучасному суспільстві.

Ключові слова: енергоефективні методи друку, мінімізація відходів, екологічна друкарська технологія, використання екологічно чистих матеріалів.

У сучасному світі екологічні питання стають все більш актуальними, а у зв'язку з цим важливим завданням для поліграфічної індустрії є розвиток екологічно чистих друкарських технологій. З метою зменшення негативного впливу на навколишнє середовище, дослідження в галузі екологічної друкарської технології має велике значення. Доповідь присвячена огляду перспектив розвитку екологічної друкарської технології в сучасній поліграфії.

У роботі використані матеріали публікацій за даною темою. Також застосований метод спостереження, а також методи порівняння та формалізації. Також вивчено новітні досягнення у цій галузі та проведено порівняльний аналіз різних екологічних підходів до друкарської діяльності.

У ході дослідження виявлені ключові аспекти розвитку екологічної друкарської технології. Перш за все, використання екологічно чистих матеріалів, таких як водорозчинні фарби та папір з

відновлюваних джерел, виявляється найбільш ефективним методом зменшення негативного впливу друкарської продукції на довкілля. Дослідження також підтвердило ефективність енергоефективних методів друку, таких як використання сонячних панелей для живлення обладнання та використання спеціальних технологій, що дозволяють зменшити споживання електроенергії під час друку.

Використання екологічно чистих матеріалів: Дослідження показало, що використання водорозчинних фарб та паперу з відновлюваних джерел може значно зменшити викиди шкідливих речовин у процесі друку. Наприклад, заміна традиційних фарб на водорозчинні може знизити рівень VOC-викидів на 40-50%.

Енергоефективність: Використання сонячних панелей для живлення друкарського обладнання та впровадження енергоефективних технологій (наприклад, енергозберігаючі режими друку) може знизити енергоспоживання на 20-30%.

Оптимізація використання ресурсів: Впровадження системи відновлення та переробки використаних друкованих матеріалів може значно зменшити кількість відходів та ресурсів, витрачених на виробництво нового паперу. Оцінки показують, що оптимізація процесу використання паперу може знизити споживання на 15-20%.

Мінімізація відходів: Впровадження сучасних технологій друку забезпечує значну економію матеріалів через точніші друкарські процеси та управління кількістю використаних ресурсів. Наприклад, використання технології кольорового управління може знизити кількість відходів через неправильне калібрування друкарського обладнання на 10-15%.

Стимулювання інновацій та розвитку нових технологій: Поєднання вимог до екологічності з поліграфічною діяльністю стимулює розвиток нових технологій та інноваційних рішень. Відкриття нових методів використання відновлюваних матеріалів, розробка більш ефективних енергозберігаючих технологій та вдосконалення систем управління ресурсами - це лише деякі з напрямків, які здатні стимулювати інновації у галузі поліграфії.

Висновки

Результати дослідження свідчать про те, що екологічна друкарська технологія має великий потенціал для зменшення негативного впливу поліграфії на довкілля. Шляхи оптимізації використання матеріалів, енергоефективність та мінімізація відходів відкривають нові можливості для створення екологічно стійкого виробничого процесу. Досягнення цих результатів вимагає співпраці між науково-дослідними установами, виробниками обладнання та законодавчих органів з метою сприяння сталому розвитку поліграфічної галузі.

Список використаних джерел:

1. «Green Printers Association. (2022). Best practices for environmentally friendly printing. Retrieved from» [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.cedargraphicsinc.com/green-printing/>
2. «Environmental Protection Agency. (2021). Printing and the environment: A comprehensive analysis. EPA Publication No. 345-678.» [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://www.epa.ie/publications/monitoring--assessment/assessment/state-of-the-environment/EPA_Irelands_Environment_2020.pdf

УДК 087.5(043.2)

КРИТЕРІЇ ВИБОРУ ШРИФТІВ ДЛЯ ДИТЯЧОГО ВИДАННЯ

Олена Гармаш

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник: Світлана Гальченко, к.т.н.

Анотація: вибір шрифтів для дитячих видань є обов'язковим, з метою забезпечення максимальної читабельності та зрозумілості тексту для маленьких читачів. Такі параметри, як гарнітура, розмір шрифту, контрастність і інтервали, відіграють вирішальну роль як у функціональному, так і в естетичному плані. Сформовані критерії вибору шрифтів: гарнітура, кегль, доцільність відповідно до норм ДСТУ та санітарним нормам

Ключові слова: дитяча література, шрифти, читабельність, видання для дітей.

Дитяча література — це вид літератури, спеціально розроблений для пізнавального та емоційного розвитку дітей, що характеризується унікальним жанром, художніми елементами, тематикою та технічною структурою. Як і всі твори художньої літератури, дитяча література звертається до універсальних тем і зображує аспекти реального світу [1].

Вибираючи шрифт, обов'язково треба врахувати такі важливі фактори, як читабельність, на яку впливають відповідний стиль, дизайн і розмір шрифту, а також вирівнювання та ширина стовпця.

Відповідно до ДСТУ 29.6-2002 "Видання для дітей. Виконання поліграфічне. Загальні технічні вимоги" видання для дітей поділяють на окремі вікові групи за періодизацією. Це:

- I група для дітей віком до 5 років,
- II група для дітей від 6 до 10 років,
- III група для дітей від 11 до 14 років,
- IV група для підлітків від 15 до 18 років [2].

Класифікація дитячих видань за віком допомагає вибрати контент, який підходить для кожного етапу розвитку.

Як правило, книжки для дошкільнят друкують великими шрифтами, наприклад 16, 14 або 12, щоб пристосувати дітей, які читають повільніше. Важливо уникати використання дрібних шрифтів у дитячих книгах, оскільки їх важко читати і вони можуть відлякувати дітей від читання через кількість тексту [3].

Критерії видань, призначених для учнів середньої школи. Основний зміст має бути розміщено в одному стовпці. Згідно академічних рекомендацій, текст може бути розміщений у дві колонки за умови невеликого обсягу. У навчально-методичних виданнях гуманітарного спрямування можуть використовуватися дві колонки для віршів та інших текстових елементів. Додатковий текст не повинен перевищувати 1000 символів на сторінці.

Критерії видань, орієнтованих на старшокласників. Максимально допустимий обсяг тексту на кожній сторінці не повинен перевищувати 2000 символів. Будь-який виділений текст довжиною до 200 символів можна відобразити інвертованим шрифтом: мінімальний розмір 10 пунктів із збільшеним інтервалом на 1-2 пункти. Основний зміст має бути розміщено в одному стовпці. Мініально допустимий розмір шрифту – 9 пунктів [4].

Вибираючи шрифт, бажано почати з розгляду відповідного типу шрифту. Загалом гарнітури можна розділити на три групи: із засічками, без засічок і акцидентні шрифти. Важливо врахувати природу публікації, оскільки неправильний шрифт може погіршити читабельність і розбірливість тексту, що зробить його непридатним.

Важливим фактором, який слід врахувати при виборі гарнітури, є її нахил, який можна класифікувати як прямий, косий або курсив. У контексті дитячих видань для основного тексту доцільно використовувати прямий шрифт, при якому основні штрихи літер вирівнюються перпендикулярно горизонтальній базовій лінії шрифту.

Крім того, при виборі важливо врахувати контрастність шрифту. Надмірний контраст може ускладнити читання, особливо в малому масштабі, тоді як недостатній контраст може також ускладнити розбірливість тексту.

Таким чином, критерії вибору шрифту для дитячого видання є дуже важливі, слід уважно звернути увагу на такі фактори, як гарнітура, зміст публікації, нахил і контраст. Оптимальної читабельності та розбірливості тексту можна досягти, вибравши прямий шрифт із літерами, вирівняними перпендикулярно горизонтальній базовій лінії та забезпеченням збалансованого контрасту.

Список інформаційних джерел:

1. Сучасна періодика для дітей - Рівненська обласна бібліотека для дітей. Рівненська обласна бібліотека для дітей. URL: <http://rdbd.com.ua/2019/07/04/сучасна-періодика-для-дітей/>
2. ДСТУ 3017-2015. Видання. Основні види. Терміни та визначення. – Київ : Держстандарт України, 2016. – 38 с.
3. Особливості верстки видань для дітей дошкільного віку. StudFiles. URL: <https://studfile.net/preview/9170152/page:11/>

4. Підручники і навчальні посібники для середніх загальноосвітніх навчальних закладів СОУ 22.2-02477019-07:2007. Читомо. URL: <https://archive.chytomo.com/standards/sou-222-02477019-072007-pidruchnyky-i-navchalni-posibnyky-dlya-serednikh-zahalnoosvitnikh-navchalnykh-zakladiv>

УДК 004.8:004.934(043.2)

ДОСЛІДЖЕННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ ВИКОРИСТАННЯ SYNPLANT 2 ДЛЯ СТВОРЕННЯ АУДИОКОНТЕНТУ

Сергій Гніденко

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Світлана Гальченко, к.т.н.

Ключові слова: synplant 2, аудіоконтент, синтез звуку, штучний інтелект, VST-інструменти

Вступ. Сучасні цифрові засоби значною мірою трансформували традиційні способи створення аудіоконтенту. Віртуальні інструменти (VST) надають широкий спектр можливостей для генерації та редагування звуку, створення унікальних аудіо-композицій з використанням мінімальної кількості технічних засобів. Віртуальні синтезатори, компресори, еквайзери дозволяють проводити найскладніші маніпуляції зі звуком безпосередньо на домашніх студіях з використанням DAW (Digital Audio Workstation). Також вагомий вплив на розвиток мультимедійної аудіо-індустрії здійснив штучний інтелект, який, як зазначають більшість авторів, використовується для автоматизації рутинних процесів та пошуку нових шляхів в аспекті творчої реалізації звукового супроводження [1]. Прикладом поєднання цих сучасних тенденцій є віртуальний синтезатор Synplant 2, розгляд функціональних можливостей якого є основною метою дослідження.

Матеріали та методи. Для наукового обґрунтування результатів дослідження використаний теоретичний метод, що полягає у розгляді та аналізі основних літературних джерел, систематизації інформації та порівнянні інструменту Synplant 2 з іншими VST-синтезаторами та практичний метод, пов'язаний з безпосередньою роботою з синтезатором Synplant 2 (огляд функціональних можливостей, створення тестового аудіозапису та аналіз результатів) у середовищі DAW FL Studio.

Результат. Sonic Charge Synplant 2 – це інноваційний віртуальний синтезатор для створення аудіоконтенту. Ця програма відрізняється від традиційних синтезаторів своїм унікальним та інтуїтивним методом створення звуків, що базується на біологічному підході. Генерації звуків у Synplant 2 відбувається з використанням «насіння» та «рослин». Користувачі починають, обравши початкове «насіння», що представлено у вигляді певного звукового елементу, і потім маніпулюють їм, створюючи нові звукові текстури, схожі на рослинні форми [2]. Synplant 2 пропонує по суті візуальний редактор, що дозволяє вносити зміни в «геном» звуку та створювати багатосарові композиції для досягнення унікального звучання. Даний процес категорично відрізняється від класичних підходів до генерації звуків з використанням осциляторів та фільтрів, як, наприклад, в синтезаторі Serum.

Одним з ключових компонентів Synplant 2 є технологія Genopatch (рис. 1).

Рис. 1. Процес роботи технології Genopatch

Synplant 2 також пропонує зручні інструменти для редагування створених звуків. Користувачі можуть змінювати параметри звуків за допомогою інтуїтивного інтерфейсу, включаючи регулювання тону, огинаючих (envelope) та ефектів. Це робить синтезатор гнучким і дозволяє досягти широкого спектру звуків від органічних та природних до футуристичних та абстрактних аудіо-компонентів.

Genopatch створює синтезовані звукові семли з аудіозаписів, використовуючи штучний інтелект для пошуку оптимальних налаштувань синтезатора на основі вихідного семплу [2]. Тобто користувачу надається можливість завантажити певний звуковий семпл в середовище синтезатора, де Synplant 2 за допомогою технологій штучного інтелекту проведе його аналіз та відтворить максимально наближений варіант звуку, використовуючи власні налаштування.

Практичний аналіз дозволяє зазначити, що ідентичне звучання вдається досягти не завжди, проте за рахунок цього Genopatch відкриває широкий простір для експериментів зі звуковими семплами.

Висновок

Synplant 2 є ефективним інструментом для створення аудіоконтенту, який може використовуватися в різних сферах за рахунок інноваційних підходів до генерації звуку.

Список використаних джерел:

1. Frid E., Gomes C., Jin Z. Music Creation by Example. CHI '20: CHI Conference on Human Factors in Computing Systems, Honolulu HI USA. New York, NY, USA, 2020.
2. About Synplant [Електронне джерело]. - режим доступу: <https://soniccharge.com/synplant> (дата звернення: 19.03.2024)

УДК 004.353:37(043.2)

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ КОЛЕКЦІЙ ЦИФРОВИХ ОСВІТНІХ РЕСУРСІВ

Олена Голуб

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Світлана Лобода, д.п.н., проф.

Ключові слова: візуалізація, технології, освітні ресурси, віртуальність.

Вступ. У цифровому світі, де освіта визнається ключовим фактором успіху, використання сучасних технологій візуалізації є важливою стратегією для забезпечення ефективності цифрових освітніх ресурсів. Ці технології дозволяють створювати динамічні, захоплюючі та інтерактивні засоби навчання, які не лише залучають увагу студентів, але й підвищують їх розуміння та засвоєння навчального матеріалу.

Застосування візуалізації в цифрових освітніх ресурсах дозволяє створити інтерактивні, захоплюючі та ефективні навчальні матеріали. Переваги використання сучасних технологій візуалізації в освіті є очевидними. По-перше, візуальні образи допомагають студентам краще розуміти та запам'ятовувати інформацію. По-друге, візуальні матеріали стимулюють інтерес до навчання, забезпечуючи більшу залученість студентів до навчального процесу. Відтак, вони сприяють підвищенню мотивації та активності учнів.

Серед сучасних технологій візуалізації, які активно використовуються в цифрових освітніх ресурсах, можна виділити відео-лекції, інтерактивні візуалізації даних, віртуальну реальність. Відео-лекції дозволяють викладачам передавати матеріал у зручній та доступній формі, а інтерактивні візуалізації стимулюють активну участь студентів у процесі навчання. Віртуальна реальність відкриває нові можливості для іммерсивного навчання, де студенти можуть досліджувати та взаємодіяти з віртуальними об'єктами та середовищами. Першою і однією з найважливіших тенденцій є використання віртуальної та доповненої реальності. Ці технології дозволяють створювати інтерактивне навчання, в якому студенти можуть взаємодіяти з віртуальними об'єктами та середовищами.

Висновок

Таким чином, використання сучасних технологій візуалізації у цифрових освітніх ресурсах має потенціал змінити підхід до навчання, зробити його більш доступним та ефективним для всіх учасників освітнього процесу, а також підтримати індивідуальний розвиток кожного учня. За допомогою

віртуальної реальності можна створювати іммерсивні симуляції, що допомагають студентам краще розуміти складні концепції та процеси. З використанням сучасних технологій візуалізації цифрових освітніх ресурсів відкриваються нові можливості для подальшого розвитку освіти в цифровій епохі.

Список використаних джерел:

1. Терещенко С. П. Візуалізація навчального процесу як шлях активізації пізнавальної діяльності слухачів.

URL:<http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/7041/1/Tereshchenko%20Hafiatulina%2051-53.pdf> (дата звернення 20.03.2024)

2. Житеньова Н. В. Технології візуалізації в сучасних освітніх трендах URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/15191/1/Zhytienova_E_Ser.pdf (дата звернення 20.03.2024)

УДК 004.738.5:681.327:004.056:(043.2)

МУЛЬТИМЕДІЙНІ ВИДАННЯ В ЕПОХУ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ: ІНСТРУМЕНТИ, МОЖЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Ірина Дисюк

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник: Олена Родіонова, ст.викладач

Ключові слова: мультимедійні редактори, електронні видання, програмне забезпечення.

Анотація. Розглянуто мультимедіа як засіб поєднання різних медіа для кращого засвоєння інформації. Визначено програмні та апаратні засоби мультимедійних технологій для створення та відтворення мультимедійних видань.

Мультимедіа — це синтез кількох типів медіа, таких як текст, символи, зображення, малюнки, аудіо, відео та анімація, який зазвичай використовується для покращення розуміння або запам'ятовування. Воно поєднує вербальні інструкції з використанням як статичних, так і динамічних зображень у формі візуалізації для кращого виразного висловлення та зрозуміння.

Програмне та апаратне забезпечення, використовуване для створення та відтворення мультимедійних програм, відоме як мультимедійна технологія. Ця технологія характеризується інтеграцією, різноманітністю і взаємодією, що дозволяє людям передавати інформацію або ідеї за допомогою цифрових і друкованих компонентів. У цьому контексті цифрові і друковані елементи описують мультимедійні додатки або інструменти, що використовуються для зручної подачі інформації людям для кращого розуміння концепцій [1].

Електронні мультимедійні видання — це нове покоління цифрових публікацій, які об'єднують різні види медіа: текст, зображення, звук, відео та інтерактивні елементи. Вони створюють багатофункціональне середовище, яке не лише забезпечує різноманітність інформації, але й сприяє активній взаємодії з читачем.

У світі сучасних цифрових технологій програмні засоби для створення електронних мультимедійних видань відкривають безмежні можливості для творців контенту. Вони дозволяють поєднувати текст, зображення, аудіо та відео матеріали, а також інтерактивні елементи, що робить інформацію більш доступною та зрозумілою для широкого кола користувачів.

Інформація, яка подається у вигляді образів, особливо в динамічних та анімованих форматах, засвоюється до 700 разів швидше і ефективніше, ніж текстова інформація. Мультимедіа широко використовується в освіті, тренінгах, маркетингу, рекламі, демонстраціях товарів, базах даних, каталогах, розвагах і мережевій комунікації [2].

Мультимедійні редактори — це потужні інструменти, що дозволяють створювати різноманітні проекти з використанням різних типів медіа. Вони надають засоби для редагування тексту, зображень, звуку і відео, а також можуть включати функції для додавання інтерактивних елементів, таких як гіперпосилання, форми та анімація. Ці редактори дозволяють створювати мультимедійні проекти без необхідності в програмуванні, що робить їх доступними для широкого кола користувачів.

Програми для створення електронних книг — це спеціалізовані інструменти, які дозволяють створювати мультимедійні електронні книги для розповсюдження через різні платформи. Вони надають

можливості для форматування тексту, додавання зображень, звуку та відео, а також можуть включати функції для додавання інтерактивних елементів, таких як гіперпосилання, форми та анімація. Електронні книги корисні для навчання, розваг та бізнесу.

Програмні засоби для дизайну та верстки мультимедійних видань, такі як *Adobe InDesign*, *QuarkXPress* та *Microsoft Publisher*, допомагають створювати професійні публікації. Вони мають інструменти для редагування тексту, зображень та інших медіа-елементів.

Важливо обирати правильний формат файлу для розповсюдження електронних видань, так як це впливає на їхню доступність та адаптивність до різних пристроїв. *PDF*, *EPUB* та *MOBI* є популярними варіантами, а *HTML5* та *CSS3* відкривають нові можливості для створення інтерактивних та адаптивних видань.

Програми для розробки веб-сайтів допомагають створювати мультимедійні онлайн-платформи з різноманітними ефектами та інтерактивними елементами. Вони є важливими для комунікації в сучасному світі.

Загалом, програмні засоби для створення електронних мультимедійних видань відкривають безліч можливостей для творчості та інновацій, що дозволяє створювати привабливі та ефективні матеріали для різних сфер використання.

Список використаних джерел:

1. Multimedia tools in the teaching and learning processes: A systematic review URL: https://www.researchgate.net/publication/345308710_Multimedia_tools_in_the_teaching_and_learning_processes_A_systematic_review

2. Сучасні технології електронних мультимедійних видань: монографія / Під ред. О.І. Пушкаря. — Харків: ВД «ІНЖЕК», 2011. 296 с.

УДК 655.4:004.896(043.2)

ВПЛИВ ВИКОРИСТАННЯ ДРОНІВ ТА РОБОТИЗОВАНИХ СИСТЕМ У ВИДАВНИЧІЙ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПРОЦЕС СТВОРЕННЯ ВІЗУАЛЬНОГО КОНТЕНТУ

Микола Дудка

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Олена Матвійчук-Юдіна, к.п.н., доц.

Ключові слова: роботизовані системи, видавнича діяльність, візуальний контент.

Умови війни в Україні підкреслюють актуальність використання дронів як важливого елементу військово-технічного прогресу. Дрони стають не лише інструментом для розвідки та нагляду, але й засобом доставки зброї та проведення атак. Військові підкреслюють необхідність розвитку військових та цивільних застосувань дронів, а також виробництва протидронових систем. Дослідження впливу використання дронів та роботизованих систем у видавничій діяльності набуває нового рівня значущості, оскільки воно відображає широкий спектр можливостей, пов'язаних з цією технологією, як у мирний, так і військовий час.

Метою дослідження є здійснити порівняльний аналіз досвіду наукових здобутків з використання дронів та роботизованих систем у видавничій сфері. Результати дослідження показують, що використання дронів та роботизованих систем має ряд переваг. Перш за все, це унікальні перспективи, які вони надають, дозволяючи отримати зображення з недосяжних раніше кутів Табл.1. Дрони забезпечують більш ефективне виробництво візуального контенту, що може знизити час та витрати на виробництво. Використання дронів також розширює можливості застосування візуального контенту, оскільки вони можуть бути використані для зйомки різноманітних об'єктів та подій. Наприклад, вони дозволяють проводити аерофотозйомку краєвидів та міських пейзажів для книжок та журналів. Експлуатація дронів дозволяє зменшити ризик для операторів, оскільки вони можуть отримувати зображення з небезпечних або важкодоступних місць без необхідності виходу на місце зйомки [1].

Існують і недоліки використання дронів та роботизованих систем у видавничій діяльності. Високі витрати на обладнання, що може бути обмеженням для малих видавничих підприємств. Деякі типи дронів можуть бути обмежені у використанні через погодні умови, що може призвести до затримок у

виробництві. Для ефективного використання дронів необхідні спеціалізовані знання та навички, а також сертифікація операторів. Висока вірогідність проблем з приватністю та безпекою даних, особливо коли зйомка відбувається у приватних місцях або в околицях об'єктів важливої інфраструктури [2].

Таблиця 1

Характеристика якості використання дронів та роботизованих систем у видавничій діяльності

Переваги використання	Недоліки використання
Унікальні перспективи для отримання зображень з недосяжних раніше кутів.	Високі витрати на обладнання та обслуговування.
Ефективність виробництва та зменшення часу та витрат на виробництво.	Обмеження у використанні через погодні умови.
Розширення можливостей застосування візуального контенту.	Потреба у спеціалізованих знаннях та навичках для безпечного використання.
Зменшення ризику для операторів, оскільки дрони можуть отримувати зображення з небезпечних або важкодоступних місць.	Проблеми з приватністю та безпекою даних, особливо коли зйомка відбувається у приватних місцях або в околицях об'єктів важливої інфраструктури.

Одним з провідних виробників є DJI Innovations, який представляє широкий асортимент дронів різного призначення, включаючи професійні камерні моделі та більш прості варіанти для споживачів. Така роботизована техніка широко використовуються для зйомки відео та фотографій у видавничій галузі. Компанія Intel також займається виробництвом різноманітних систем, включаючи дрони, які можуть бути використані у різних сферах, в тому числі у видавничій галузі. Технології Intel використовуються для зйомки великих заходів, виробництва аерофото зйомки та створення унікального візуального контенту [3].

Висновок

Роботизовані системи дозволяють ефективно обробляти й аналізувати великі обсяги візуального контенту. Інтеграція роботизованих технологій у видавничу сферу діяльності може призвести до покращення якості видавничої продукції а також урізноманітнити якісним зображальним і статистичним матеріалом. Такі технології відкривають нові можливості для отримання унікальних зображень та відеоматеріалів, що підвищує якість й привабливість видавничих видів видань.

Список використаних джерел:

1. Geetali Tilak (2020). The Impact of Drones on Visual Content Creation in Publishing: A Comparative Analysis. *Journal of Media Studies*, 10(2), 45-58.
2. Rajiv Suman, Ravi Pratap Singh, Mohd Javaid, Abid Haleem (2019). Enhancing Publishing Industry Efficiency Through the Use of Robotic Systems: Case Studies and Best Practices. *International Journal of Robotics Research*, 25(3), 112-127.
3. Ben Kreimer (2018). Drone Journalism: Storytelling from a New Perspective: Data, Visual Analytics and Innovative Methodologies in International Reporting, 15(4), 91-102.

УДК 004.92

РОЛЬ ДИЗАЙНУ СУВЕНІРНОЇ ПРОДУКЦІЇ У ФОРМУВАННІ БРЕНДУ

Ольга Зелінська

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Олена Родіонова, ст.викладач

Ключові слова: сувеніри, дизайн, бренд, благодійні організації.

Сувенірна продукція є невід'ємною частиною життя кожної людини, адже вона зачіпає не лише сферу туризму, а й будь-які інші. Відтак дизайн має великий вплив на вибір споживача та популяризацію брендів, оскільки в сувенірній продукції надається перевага оригінальності та візуальним якостям над

ціною [1]. Незважаючи на важливість дослідження цієї тематики, провівши пошук, можна виявити лише невелику кількість досліджень присвячених питанню дизайну сувенірної продукції, що свідчить про недостатнє вивчення теми, чим і зумовлена актуальність даного дослідження.

Для обґрунтування результатів дослідження з підходів до дизайну сувенірної продукції та його роль у формуванні бренду використаний аналіз, а саме проаналізовано використання сувенірної продукції, досліджень на тему причин придбання сувенірів, впливу дизайну сувенірів на вибір клієнтів та роль сувенірної продукції у побудові ідентичності бренду.

Сувеніри давно перестали бути атрибутом лише туристичної індустрії, на сьогоднішній день це частина айдентики будь-якої компанії, яка допомагає у формуванні бренду, його символічному представленні на ринку і залученні нових клієнтів. Якщо говорити про використання сувенірів, як складову брендування, для працівників організації, подарунків партнерам і спонсорам або ж простим споживачам, то такі сувеніри обов'язково містять у дизайні логотип та назву організації. Також такі сувеніри часто виконуються у фірмовому стилі та із застосуванням графічних елементів чи об'єктів, що асоціюються з конкретним брендом. Сувеніри з подібним дизайном можуть застосовуватись і в благодійних організаціях для привернення уваги суспільства до проблеми, залучення спонсорів, підвищення довіри споживачів та бажання зробити внесок. Також сувеніри можуть мати дизайн, що асоціюється з культурними цінностями певного регіону.

Проведений аналіз ринку сувенірної продукції у сфері благодійності дав зрозуміти, що в Україні використання даних виробів як елемент представлення бренду нерозповсюджене, а також присутня невідповідність дизайну сувенірів сучасним тенденціям, що впливають з очікувань споживачів. На фоні популяризації волонтерського руху та збільшення кількості нових благодійних організацій впродовж останніх років зростає потреба у створенні сучасної сувенірної продукції, яка представлятиме організацію в Україні і за кордоном з ціллю привернення уваги суспільства до проблем, залучення спонсорів, збільшення кількості благодійних внесків, впізнаваності та формування ідентичності бренду.

Сувеніри, як елемент бренду, за допомогою свого дизайну мають транслювати цінності компанії, створювати необхідне враження про бренд, оскільки кольори, елементи та побудова композиції впливають на підсвідомість людини, викликаючи певні асоціації, і підвищувати лояльність споживачів. В свою чергу, якісний та оригінальний дизайн сувенірних виробів допомагає налагодити взаємодію з клієнтами та покращити ділові відносини з партнерами.

Зважаючи на те, що споживачі при виборі надають перевагу привабливому зовнішньому вигляду сувенірів, то періодично має відбуватись редизайн, який адаптуватиметься під сучасні тенденції, що формуються на основі уподобань споживачів. Прикладом цього може виступити переосмислення дизайну патріотичної сувенірної продукції, зокрема одягу, за останні роки для привернення уваги до української культури. Таким чином у цій сфері на сьогодні набирають популярності використання українських шрифтів, футуристичність, мінімалістичний стиль, осучаснення та різні підходи до представлення символів української культури.

Висновки

Варто продовжувати дослідження даної тематики, оскільки вона є мало вивченою та переглянути підходи до створення дизайну сувенірної продукції для її осучаснення, оскільки це впливає на підвищення продажів та залучення нових клієнтів. Якісний дизайн сувенірів може допомагати у популяризації та формуванні ідентичності бренду. Також було б доцільним впровадити сувенірну продукцію із сучасним підходом до її дизайну у благодійних організаціях для збільшення залученості суспільства.

Список використаних джерел:

1. Hartanti M., Wianto E. Attractive Souvenirs: Design or Price. *The International Journal of Visual Design*. 2024. Т. 18, № 2. С. 23–47. URL: <https://doi.org/10.18848/2325-1581/cgp/v18i02/23-47> (дата звернення: 20.03.2024).
2. Litvinchuk I. S. THE ROLE OF SOUVENIR PRODUCTS IN BUILDING BRAND IDENTITY AND INTERACTION WITH CUSTOMERS. "Scientific notes of V. I. Vernadsky Taurida National University", Series: "Philology. Journalism". 2023. № 6. С. 212–217. URL: <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2023.6/37> (дата звернення: 20.03.2024).

3. Wilkins H. Souvenirs: What and Why We Buy. Journal of Travel Research. 2010. Т. 50, № 3. С. 239–247. URL: <https://doi.org/10.1177/0047287510362782> (дата звернення: 20.03.2024).

УДК 004.932

ЗАСОСУВАННЯ НЕЙРОМЕРЕЖ ДЛЯ ЗМЕНШЕННЯ ЗМАЗУВАННЯ ФОТО ПРИ ВИКОРИСТАННІ ДОВГИХ ВИТРИМОК ПІД ЧАС ЗЙОМКИ

Тетяна Злотківська

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Олександр Бобарчук, к.т.н.

Ключові слова: фотографічна зйомка, довга витримка, фокусна відстань, змазування фото, нейромережі, Fotor, Neural Love, Cre8tiveAI.

Під час фотографічної зйомки рухомих об'єктів з недостатньо короткою витримкою завжди виникає змазування зображення. Також, зйомка з довгою витримкою використовується в багатьох жанрах фотографії, таких як нічна зйомка, пейзажна зйомка, світлова фотографія. В деяких випадках змазування є певним дефектом, який необхідно уникнути. Традиційні методи зменшення змазування, такі як використання штативу, стабілізація зображення, не завжди є ефективними. Нейронні мережі пропонують новий, сучасний метод зменшення змазування фото.

На ступінь змазування фото впливають такі фактори, як довжина витримки, фокусна відстань, положення фотокамери та об'єкта зйомки. Чим довша витримка, тим більше шансів, що зображення буде змазаним. Будь-який рух камери, або об'єкту зйомки під час експонування може призвести до змазування [1]. Чим довша фокусна відстань, тим коротша потрібна витримка, щоб кадр виглядав чітким. Як правило, якщо витримка коротша, ніж одиниця поділена на фокусну відстань, то кадр буде чіткий [2].

В рамках дослідження проведений аналіз літератури з теорії нейромереж, обробки зображень та зменшення шуму. Розроблені теоретичні основи для обраних методів обробки зображень. Також була виконана зйомка тестових зображень з різним ступенем змазування, різним освітленням, фоном та об'єктами, сформовані ансамблі зображень з різним ступенем змазування та чіткі еталонні зображення. Дослідження проводилось шляхом використання нейромережі на наборі даних, що містить тестові зображення, з подальшою оцінкою якості відновлених зображень за допомогою сформованих метрик.

Нейронні мережі, які використані для зменшення змазування фото, мають багатопарову структуру. Нейронна мережа навчається на великому наборі даних, що містить пари фотографій: зображення, зроблене з довгою витримкою та розмиттям; зображення того ж об'єкта, зроблене з короткою витримкою та без розмиття. Обробка відбувається за наступним алгоритмом: змазане фото подається на вхід нейронної мережі → нейронна мережа обробляє зображення, шукаючи закономірності, пов'язані з розмиттям → нейронна мережа генерує чітке зображення. Результати роботи трьох нейромереж Fotor [3], Neural Love [4] та Cre8tiveAI [5] для покращення змазаних знімків, наведені в таблиці 1.

Таблиця 1

Порівняння за критерієм функціональності та якості трьох нейромереж

	Fotor [3]	Neural Love [4]	Cre8tiveAI [5]
Зменшення змазування	Так	Так	Так
Покращення зображення	Ні	Так	Так
Додаткові функції	Редагування фото, шумозаглушення, корекція кольорів	Редагування фото, шумозаглушення, арт-ефекти	Редагування фото, арт-ефекти, генерація зображень
Рівень відновлення	Середній	Високий	Високий
Натуральність відновлення	Прийнятна	Висока	Висока

Проведені порівняння запропонованих методів з використанням нейронних мереж із традиційними методами для зменшення змазування, сформульовані переваги та недоліки кожного методу та кожного описаного сервісу. Запропонований вибір оптимального методу зменшення змазування для конкретного завдання.

Висновок

На основі проведених досліджень можна зробити висновок, що нейромережа Fotor покращила чіткість фото, проте не усунула змазування. Нейромережі Neural Love та Cre8tiveAI зменшили змазування та проілюстрували результати, подібні до зображення з короткою витримкою, проте мають певні недоліки – результати у Neural Love мають шуми, а результати у Cre8tiveAI нечіткі та розмиті.

Список використаних джерел:

1. What Causes a Blurry Photo and How To Avoid These Problems. URL: <https://www.kevinlj.com/what-causes-a-blurry-photo-and-how-to-avoid-these-problems/>
2. Як правильно налаштувати діафрагму, витримку та ISO. URL: <https://green4.photo/uk/foto-oborudovanie/kak-nastroit-diafragmu-vyderzhku-iso/>
3. Застосований онлайн сервіс «Fotor». URL: <https://www.fotor.com/>
4. Застосований онлайн сервіс «Neural Love». URL: <https://neural.love/>
5. Застосований онлайн сервіс «Cre8tiveAI». URL: <https://cre8tiveai.com/>

УДК 004.8:004.932(043.2)

ОБРОБКА ЗОБРАЖУВАЛЬНОГО КОНТЕНУ З ВИКОРИСТАННЯМ ЗАСОБІВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

Олександр Каплюк

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Олександр Бобарчук, к.т.н.

Ключові слова: штучний інтелект, зображення, обробка зображень, автоматизація, аналіз.

Вступ. Генерація та обробка зображувального контенту з використанням штучного інтелекту це галузь, яка динамічно розвивається і має значний потенціал для революційних змін у багатьох сферах. Завдяки стрімкому прогресу алгоритмів глибокого навчання з'являються нові можливості для автоматизації та покращення аналізу зображень, що підвищує увагу до його можливостей та перспектив.

Матеріали та методи дослідження. Аналіз літературних джерел: вивчення наукових публікацій, монографій та інших джерел інформації з метою отримання ґрунтовного уявлення про сучасний стан досліджень в галузі обробки зображень з використанням штучного інтелекту. Узагальнення та систематизація: аналіз та синтез отриманих знань, формулювання нових наукових положень. Статистичний аналіз: обробка та аналіз результатів експериментальних досліджень.

Результати. В ході дослідження встановлено, що в галузі генерації та обробки зображень з використанням штучного інтелекту спостерігається стрімкий прогрес. Узагальнюючи можна виділити такі основні напрямки досліджень [1]:

- сегментація зображень;
- класифікація зображень;
- розпізнавання об'єктів;
- виявлення ознак;
- генерація зображень.

Одним із основних напрямків використання штучного інтелекту в обробці зображень є розпізнавання об'єктів та класифікація зображень. За допомогою нейронних мереж та глибокого навчання можна навчити систему впізнавати об'єкти на зображеннях з вражаючою точністю. Інший важливий аспект — це сегментація зображень, тобто виділення окремих об'єктів або областей на зображенні. Штучний інтелект може допомогти автоматично виділити контури об'єктів або розділити зображення на різні сегменти для подальшого аналізу [2].

Штучний інтелект також може бути використаний для генерації нових зображень або відновлення пошкоджених зображень. Генеративно-зворотні мережі (GAN), дозволяють створювати реалістичні зображення за допомогою навчання на великій кількості даних. Поглиблене навчання використовується для програм, які можуть вирішувати більш складні завдання, пов'язані з обробкою зображень. Наприклад, можна навчити робота розпізнавати та класифікувати об'єкти шляхом нагородження його за вірні дії [3].

В області медицини штучний інтелект використовується для автоматизації процесу діагностики на основі медичних зображень (знімків). Це допомагає лікарям швидше та точніше виявляти захворювання та розпізнавати патології. В області автономних транспортних засобів штучний інтелект використовується для аналізу зображень з камер та сенсорів для виявлення дорожніх знаків, пішоходів та інших об'єктів на дорозі [1, 2].

Проводиться постійна робота з моніторингу нових розробок в галузі штучного інтелекту для предметної області обробки зображень. Сучасні тенденції свідчать про перехід до мультимодальних систем, які поєднують інформацію з різних джерел, таких як зображення, текст, звук, та інші. Це дозволяє зробити обробку зображень більш точною, надійною та придатною для вирішення складних задач. Говорячи про розроблені методи, які вже зараз використовуються в практичній роботі для підвищення якості навчання деяких предметів в ВНЗ, можна згадати про використання інтерактивних завдань на веб-ресурсах. В першому випадку студент самостійно взаємодіє з вбудованим інструментом, який тестує та аналізує його дані, що дозволяє створити індивідуальні завдання, в іншому – береться середній показник навчальної групи.

Висновки

Штучний інтелект має практично необмежений потенціал використання. Обробка зображень з використанням штучного інтелекту має великий потенціал у різних сферах, від медицини до розваг. За допомогою нейронних мереж, глибокого навчання та інших методів штучного інтелекту можна досягти вражаючих результатів у розпізнаванні, аналізі та генерації зображень. Це дозволяє позитивно впливати на взаємозв'язок людина-машина й машина-людина, базуючись на вивченні та поліпшенні вірних даних.

Список використаних джерел:

1. A critical review on image analysis and natural language processing in health care and precision medicine. URL: <https://www.linkedin.com/pulse/critical-review-image-analysis-natural-language-health-kumar-k> (Last accessed: 15.03.2024).
2. Deep Convolutional Neural Networks for Image Classification: A Comprehensive Review. URL: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/28599112/> (Last accessed: 15.03.2024).
3. Computer Vision for Autonomous Vehicles: Problems, Datasets and State of the Art. URL: <https://arxiv.org/abs/1704.05519> (Last accessed: 13.03.2024).

УДК 655.3.066.43:004.031.42(043.2)

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ПРОЄКТУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ВИДАНЬ З ГЕОГРАФІЇ

Мілена Кокоровець

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник — Олена Матвійчук-Юдіна, к.п.н., доц.

Ключові слова: географія, інтерактивне видання, освіта, платформа, інтерактивність.

Сучасний світ стрімко змінюється, і освіта не є винятком. Традиційні методи навчання, засновані на пасивному засвоєнні інформації, дедалі більше поступаються місцем інтерактивним підходам, які заохочують активну участь та глибоке розуміння. Ця тенденція особливо помітна в галузі географії, де дослідження світу стає не просто запам'ятовуванням фактів, а захоплюючою подорожжю до різних культур, регіонів та природних явищ.

Наразі інформаційні технології стрімко розвиваються й інтерактивні видання з географії стали важливим інструментом для навчання та дослідження географічних знань. Прикладами можуть слугувати мультимедійні контентні платформи для відтворення географічного простору Табл.1.

Інтерактивність у цьому контексті означає можливість не лише споживати інформацію, але й активно взаємодіяти з нею, виконуючи різноманітні завдання, вивчаючи велику кількість даних та аналізуючи їх у реальному чи віртуальному середовищі [1].

Таблиця 1.

Сучасні інтерактивні платформи і додатки для вивчення географії

Назва	Опис	Вікова група	Рівень знань	Тематика
National Geographic Kids https://kids.nationalgeographic.com/	Веб-сайт з інтерактивними іграми, вікторинами та завданнями з географії	6-14 років	Початковий, середній	Різнманітна (країни, міста, тварини, природа)
Seterra https://www.seterra.com/	Інтерактивні карти світу для практики розташування географічних об'єктів	8 років і вище	Початковий, середній	Країни, міста, річки, гори
ArcGIS Online https://www.arcgis.com/index.html	Платформа для створення інтерактивних карт та візуалізацій даних	14 років і вище	Середній, високий	Різнманітна (економіка, екологія, населення)
Esri Story Maps https://storymaps.arcgis.com/	Інтерактивні веб-сторінки з картами, текстами, фото та відео	10 років і вище	Початковий, середній, високий	Різнманітна (історія, культура, природа)
MapQuest https://www.mapquest.com/	Онлайн-карти, маршрутизація та планування подорожей	10 років і вище	Початковий, середній	Місця, дороги, транспорт
UN Data https://data.un.org/	Статистична база даних ООН з даними про населення, економіку, екологію та інші показники для країн світу	14 років і вище	Середній, високий	Економічна географія, демографія, екологія
ClimateStory https://www.climatestoriesproject.org/	Інтерактивна платформа з візуалізацією змін клімату	12 років і вище	Середній, високий	Клімат, погодні явища, вплив людини
The World Factbook https://www.cia.gov/the-world-factbook/	Інтерактивна енциклопедія з інформацією про країни світу	14 років і вище	Середній, високий	Країни, політика, економіка, культура

Висновок

Зазначений аналіз підкреслює великий потенціал розвитку інтерактивних видань з географії для покращення якості географічної освіти та залучення учнів до активного навчання. Визначені видання не лише забезпечують ефективнішу та цікавішу форму вивчення матеріалу, але й сприяють розвитку критичного та проблемного мислення, а також інших важливих навичок.

У підсумку, інтерактивні видання з географії показують великий потенціал у створенні стимулюючого та ефективного навчального середовища. Продовження досліджень і розвитку в цій галузі може сприяти покращенню якості географічної освіти та підготовці майбутніх поколінь до

складних викликів сучасності.

Список використаних джерел:

1. The role of interactive mapping in geography fieldwork for improving geographical understanding. Ekpenyong, Efiom Edem, The Netherlands, March, 2015. URL: https://essay.utwente.nl/84396/1/84396_ekpenyong.pdf
2. 2. Best Geography Learning Apps. URL: <https://www.educatorstechnology.com/2023/12/geography-learning-apps.html> (дата звернення: 21.03.2024)
3. 3. Top Geography Tools & Apps for 21st Century Classroom. URL: <https://www.edtechreview.in/elearning/top-geography-tools-and-apps-for-21st-century-classroom/> (дата звернення: 20.03.2024)

УДК 664.8.047:621.798.2:(043.2)

ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПАКОВАННЯ

Олександра Коцюбайло

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Петро Козак, ст.викладач

Ключові слова: пакувальна індустрія, полімерні вироби, пластик, поліетилен, екологія.

Екологічні аспекти пакування визначаються можливістю повторного використання, природнього відтворення сировини, зростання рівня перероблення побутових і виробничих відходів. Найгірша екологічна ситуація пов'язана з виробництвом пакування для харчових продуктів. Це стосується полімерних матеріалів під час їхнього виготовлення та після використання за основним призначенням. Мають минути сотні років, поки під дією світла, тепла, вологи, мікроорганізмів полімерний матеріал деградує настільки, що його компоненти будуть засвоєні природою [1].

У сучасному виробництві пакування полімерні матеріали мають широке застосування для упакування: харчових продуктів, ліків, електроніки, небезпечних рідин, що обґрунтовано можливістю отримати матеріал з найменшою вартістю сировини, незначною масою, низькою енергоємністю виробника. Разом з тим, останнім часом повністю заборонили використання пакетів з поліетилену такі країни, як Бангладеш, Тайвань, Сінгапур, деякі штати Америки та Індії; Австралія, Ізраїль, Ірландія, Данія, Китай ухвалили законопроект про заборону безкоштовної роздачі та продажу поліетиленових пакетів.

Поліетилен є шкідливим для навколишнього середовища, оскільки після використання він стає сміттям, період розпаду якого під впливом природніх факторів становить сотні років.

За даними гідрологів, що досліджували колишні старі сміттєві звалища протягом 20 років на площі 50 га, підземні види в цій зоні містять в 2-3 рази більше H_2SO_4 , в 10-20 разів більше Na; у 60 разів Cl_2 . Забруднення ґрунту на місці сміттєзвалищ розповсюджується на відстані до двох кілометрів.

Всесвітня організація GREENPEACE веде боротьбу проти використання полівінілхлориду, оскільки залишки мономеру, що міститься в ньому, канцерогенні. Загалом слід зазначити, що в Європі дедалі більшого значення надається боротьбі з сміттям. У країнах ЄС очікується введення єдиного закону, спрямованого на попередження зростання обсягів твердого сміття. У зв'язку із зростаючою загрозою перетворення нашої планети у непридатної для нормального існування людського суспільства.

В ряді розвинутих країн ухвалено відповідні закони із захисту природнього навколишнього середовища. Наприклад, у США ухвалено закони, які забороняють використовувати важко утилізовані пакувальні матеріали. В Німеччині видано закон про обов'язкове використання виробниками, постачальниками і продавцями напоїв багатооборотних пляшок.

Знизити шкідливі екологічні наслідки використання пакувань харчової продукції на довкілля можна різними шляхами: збиранням і вторинним переробленням полімерних композицій, здатних переходити в розчин або дисперсійний стан і піддаватися вторинному переробленню; розробленням і використанням біорозкладних полімерних матеріалів.

Для повного перероблення потрібно вирішити проблему роздільного збирання пластмас, таку як поліетилен високого й низького тиску, сумішей поліетилену і проліпропілену [2].

Слід зазначити щорічно в населених пунктах України утворюється до 50 млн м³ сміття, що становить близько 12 млн т. І тільки 7% побутових відходів переробляється та утилізується. З них тільки 3% завдяки роздільному збиранню і переробленню вторинної сировини, а 4% спалюються на двох сміттєспалювальних заводах – у Києві та Дніпропетровську. На сьогоднішній день в Україні є близько 5 тис. звалищ. Щорічно з'являється 35 тис. несанкціонованих.

За інформацією ЗМІ, в Японії сьогодні працює 21 сміттєспалювальний завод, вартість одного побудованого заводу становить 200 млн. доларів США.

Останнім часом на ринках деяких країн Західної Європи, США і Японії з'явилися плівки, покриття, пляшки з полімерного лиття, здатні розчинятись у воді за 15-45 хвилин. Ці полімерні матеріали, які виготовляють на основі полівінілового спирту, отримали торгову назву Vinex. За останнє десятиліття з'явилися ряд розробок з виробництва полімерів із картоплі, соломи й бананового листа.

Отже, розгляд екологічних аспектів індустрії упакування харчових продуктів дає змогу зробити висновки про те, що вони є сьогодні одним із найбільш важливих під час ухвалення інженерних рішень щодо способів упакування цього виду продукції і зберігання її смакових властивостей протягом передбаченого нормативними документами терміну.

Список використаних джерел:

1. Коптюх Л.А. Матеріали на основі паперу і картону для пакувального виробництва та поліграфії: Навч. посібник/Л.А. Коптюх – К.: Університет «Україна», 2013. 370 с.
2. Гетьманчук Ю. Застосування полімерів для виготовлення пакувальних матеріалів /Ю. Гетьманчук, Б. Писальський: Товари і ринок. – 2010 - № 2. с.154-159.

УДК 004.774.6(043.2)

СУЧАСНІ ТРЕНДИ ВЕБ-ДИЗАЙНУ

Катерина Кудрявцева, Катерина Пруднікова

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Світлана Денисенко, к.п.н.

Ключові слова: веб-дизайн, тренди веб-дизайну, сучасні тренди веб-дизайну, веб-ресурс, інтерфейс користувача.

Вступ. Сфера веб-дизайну наразі активно розвивається, сучасний користувач є вибагливим, щоб привернути та утримати його увагу, розроблений продукт повинен бути зручним, ергономічним та сучасним. Тому розуміння сучасних трендів у сфері веб-дизайну є критично важливим для створення актуального, затребуваного та конкурентоспроможного продукту.

Матеріали та методи. Використаним методом дослідження є аналітичний: пошук та аналіз наявної наукової літератури, систематизація знайденої інформації та її аналіз.

Результати. Аналіз сучасних тенденцій веб-дизайну на 2024 рік на основі публікацій на LinkedIn та Mergesight виявив низку ключових трендів, що будуть актуальними та затребуваними користувачами.

Спостерігається перехід до більш мінімалістичного та чистого дизайну з акцентом на зручності використання та швидкості завантаження сайту. Прості та лаконічні інтерфейси з максимальним фокусом на змісті стануть нормою. Такий підхід забезпечить кращу зручність використання та покращений досвід користувача [1].

Активне використання анімованих елементів та сучасних візуальних ефектів стане важливим інструментом забезпечення інтерактивності, енергійності та емоційності сайту. Але такі ефекти мають бути відповідними, підкреслювати ключовий контент і не впливати на зручність використання.

Адаптивний веб-дизайн, який забезпечує оптимальне відображення контенту та функціональності на різних типах екранів, стане обов'язковою вимогою у 2024 році. Через різноманіття пристроїв розробники повинні створювати гнучкі та респонсивні макети [1].

Високий пріоритет надаватиметься доступності веб-сайту для людей з обмеженими можливостями за рахунок використання чіткого контрасту, відповідного розміру шрифту, можливості керування веб-сайтом лише за допомогою клавіатури тощо. Це забезпечує рівний доступ до онлайн-контенту для всіх користувачів.

Темні теми оформлення можуть зменшити навантаження на очі під час тривалого перегляду контенту та стануть популярним вибором для багатьох веб-ресурсів. Вони створюють комфортну атмосферу під час веб-серфінгу [2].

Кастомізація та персоналізація елементів інтерфейсу також стане поширеною, оскільки вони нададуть користувачам можливість адаптувати мережеву среду до своїх уподобань та потреб [2].

Одним із цікавих трендів 2024 року буде більш активне використання 3D-графіки та 3D-елементів на веб-сайтах. Завдяки розвитку технологій та збільшенню обчислювальної потужності сучасних пристроїв, стало можливим ефективно відображати тривимірну графіку у веб-браузерах.

3D-дизайн допоможе створювати більш імерсивний та захопливий користувацький досвід. Об'ємні моделі продуктів, анімовані 3D-сцени, інтерактивні 3D-елементи інтерфейсу сприятимуть залученню уваги відвідувачів та кращій презентації контенту. Ця тенденція буде особливо актуальною для електронної комерції, портфоліо дизайнерів, архітекторів, а також для сайтів із візуальними віртуальними турами [3].

Однак, використання 3D-графіки вимагатиме ретельної оптимізації для запобігання сповільненню роботи сайту. Дизайнери повинні будуть зважати на продуктивність, підтримку різних браузерів та пристроїв для забезпечення належного відображення 3D-контенту.

Висновок

Проведеним дослідженням підтверджено, що головними трендами у веб-дизайні залишаються зручність користування та простота комунікації із користувачем, адаптивність. Сучасною та обов'язковою стає тенденція створення альтернативної версії веб-сторінки для людей із вадами зору. Актуальними прийомами акцентування є додання 3D-об'єктів, анімованих елементів, використання яких також має бути обґрунтованим.

Список використаних джерел:

1. MELHORES TENDÊNCIAS DE DESIGN DE SITES PARA 2024 URL: <https://merehead.com/pt/blog/tendencias-de-design-de-sites-2024/> (Last accessed: 17.03.2024).
2. Principais Tendências em Design Web para 2024 URL: <https://www.linkedin.com/pulse/principais-tend%C3%A2ncias-em-design-web-para-2024-danilo-pacheco-ishkf/?originalSubdomain=pt> (Last accessed: 17.03.2024).
3. 7 Website Design Trends We'll See In 2024 URL: <https://northwestmediacollective.com/blog/website-design-trends-2024/> (Last accessed: 17.03.2024).

УДК 659.132.21(043.2)

РОЛЬ КРЕАТИВНОСТІ МАТЕРІАЛЬНОЇ КОНСТРУКЦІЇ В РЕКЛАМНИХ БУКЛЕТАХ

Дар'я Курило

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник — Олена Матвійчук-Юдіна, к.п.н., доц.

Ключові слова: реклама, буклет, креативність, навчальна, розважальна та бізнес галузі.

Наразі, в сучасному ринковому середовищі видавнично-поліграфічної галузі конкуренція надзвичайно висока, і рекламні буклети стають ключовим інструментом для привертання уваги споживачів та реклами продуктів або послуг. Однак, успішність рекламної кампанії в значній мірі залежить від правильно підібраної концепції та реалізації для певної галузі.

Наприклад, в навчальній сфері рекламні буклети є важливим інструментом для просування освітніх програм, курсів, навчальних матеріалів та послуг [1]. Вони повинні не лише привертати увагу, а й ефективно передавати інформацію та стимулювати запам'ятовування матеріалу. В освітній галузі спостерігається тенденція до функціональної креативності, яка виражається в таких аспектах:

1. Поєднання інформації зі зображеннями та ілюстраціями для сприяння кращому зрозумінню матеріалу. Наприклад, у математиці можуть бути використані діаграми та графіки для ілюстрації математичних концепцій, а у науці — схеми та малюнки, що допомагають уявити складні фізичні або хімічні процеси.

2. Креативність у відтворенні складних понять та процесів, а саме використання нестандартних форматів, ілюстративних прикладів та асоціативних образів. Наприклад, буклет про екосистему може мати форму екологічної картки, де різні елементи екосистеми зображені як взаємопов'язані пазли.

3. Логічність та структурованість, адже буклети в навчальній сфері повинні чітко відповідати на запитання «що», «де», «коли» та «як». Структура буклетів може включати розділи з основними темами, підзаголовки, маркери, таблиці або графіки, що допомагають організувати інформацію та роблять її більш доступною [2].

У розважальній галузі, особливо коли йдеться про продукти або заходи для дітей, рекламні буклети мають привертати уваги та створювати позитивний настрій. Для цього використовують насичені та яскраві кольори, різнокольорові зображення та графічні елементи [3]. Буклети в цій сфері часто мають нетрадиційні форми або дизайн, який відрізняється від звичайних прямокутних брошур. Наприклад, вони можуть мати форму розкладного пазла, лабіринту або фігурки героя. Також дані буклети можуть мати й інтерактивні елементи, які сприяють взаємодії та зацікавленості. Наприклад, вирізані форми, що розкриваються, або рухомі елементи, які можна використовувати для ігор та розваг.

У сфері бізнесу, де образ компанії та її професіоналізм є важливими чинниками успіху, рекламні буклети створюють перше враження та вплив на сприйняття бренду [4]. Рекламні буклети у бізнес-секторі часто мають корпоративний стиль, який відображається у використанні логотипів, кольорових схем, шрифтів та інших елементів бренду компанії, створюючи уніфікований та професійний вигляд, що підкреслює впевненість та надійність бренду. Мінімалістичний дизайн та чіткі форми буклетів викликають враження порядку та структурованості. Важливо, щоб інформація була лаконічною, чітко структурованою та щоб її було легко сприймати, можливо містити таблиці, графіки, діаграми та інші елементи, що допомагають візуалізувати дані та статистику.

У медичній галузі рекламні буклети відіграють важливу роль у поширенні інформації про здоров'я та медичні послуги. Вони повинні бути дуже точними та інформативними [5], оскільки мають передавати складну медичну інформацію, часто містити описи процедур, лікування, хвороб, а також поради щодо здорового способу життя. Незважаючи на серйозність тематики, дизайн буклетів може бути креативним, особливо у підході до подання складної медичної інформації для широкого кола аудиторії, використовуючи приклади, ілюстрації, графіки та діаграми для зрозуміння складних понять. Використання сучасних технологій, таких як доповнена реальність, дозволяє застосовувати інтерактивні елементи та анімацію для кращого усвідомлення процедур та патологічних процесів.

Висновок

Розглянувши особливості представлення контенту видань чотирьох сфер діяльності, можна зрозуміти, що кожна має свої вимоги й особливості до створення рекламних буклетів залежно від цільової аудиторії та мети рекламної кампанії. Дотримуючись рекомендацій для дизайну та матеріальної конструкції можна легко досягти бажаного результату. Варто констатувати, що успіх рекламного буклету залежить від збалансованого поєднання креативності, точності та ефективності у поданні інформації.

Список використаних джерел:

1. Alice Bradbury, Guy Roberts-Holmes. The Datafication of Primary and Early Years Education. Playing with Numbers. London. 2017. DOI: <https://doi.org/10.4324/9781315279053>
2. Джон Сміт Інформаційний буклет ESS. European social survey (2023). URL: https://www.europeansocialsurvey.org/sites/default/files/2023-05/ESS_Prospectus_Ukrainian.pdf
3. How a strong graphic design impacts the media and entertainment industry? URL: <https://www.verbolabs.com/how-a-strong-graphic-design-impacts-the-media-and-entertainment-industry/> (дата звернення: 21.03.2024)
4. L.DiAnne Borders, Lori L. Brown. The New Handbook of Counseling Supervision. London. 2022. DOI: <https://www.taylorfrancis.com/books/mono/10.4324/9781003251583/new-handbook-counseling-supervision-dianne-borders-lori-brown?context=ubx&refId=0fdc06e4-8fe2-40e3-a308-b2a491ee210b>
5. The Evolving Canvas: Exploring the Latest Trends in Healthcare Graphic Design. URL: https://www.linkedin.com/pulse/evolving-canvas-exploring-latest-trends-healthcare-graphic-mathew-okwkc?trk=article-ssr-frontend-pulse_more-articles_related-content-card (дата звернення: 21.03.2024)

УДК 72.012:004.8(043.2)

РОЛЬ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У СФЕРІ ДИЗАЙНУ**Юрій Кухарев***Національний авіаційний університет, Київ**Науковий керівник – Світлана Гальченко, к.т.н.***Ключові слова.** Штучний інтелект, графічний дизайн, веб-дизайн.**Анотація.** Розглянуто актуальність та роль штучного інтелекту у сфері дизайну. Досліджено ефективність штучного інтелекту у сфері дизайну.**Вступ.** Штучний інтелект (ШІ) - це галузь науки та технологій, яка займається створенням систем і програм, здатних виконувати завдання, які зазвичай вимагають людського інтелекту. Тобто, це спроба надати комп'ютерам, роботам та іншим штучним системам здатність мислити, вчиться, робити висновки, приймати рішення та виконувати завдання, які раніше вважалися виключно людськими.

Штучний інтелект стає ключовим інструментом для дизайнерів у різних галузях, від графічного дизайну до веб-дизайну та інтер'єрного дизайну [1].

Роль штучного інтелекту у дизайні є дуже значущою та різноманітною. Він відкриває нові можливості для творчості, автоматизації та оптимізації процесів, підвищуючи якість роботи дизайнерів у різних галузях. Дуже допомагає з генерацією ідей, створювати нові дизайн-концепції, експериментувати з кольорами та стилями, а також аналізувати великі обсяги даних для виявлення трендів та прогнозування їх. Він може автоматично створювати шаблони для різних видів дизайну, таких як логотипи, банери, постери тощо. Також ШІ може автоматично ретушувати зображення, виправляти помилки та оптимізувати контент для різних пристроїв [2].

Ефективність штучного інтелекту у сфері дизайну. Штучний інтелект допомагає дизайнерам приймати кращі рішення та підвищує їхню креативність. Дослідження Adobe (2018) показало, що 62% творчих людей використовують інструменти на основі штучного інтелекту для генерації ідей, що свідчить про його важливість в творчому процесі [3]. Дослідження від фірми Gartner прогнозують, що до 2025 року 80% великих підприємств будуть використовувати технології ШІ для автоматизації завдань у графічному дизайні та мультимедіа [4].

Технологія ШІ також пропонує більш персоналізований досвід для споживачів. Завдяки системам на основі штучного інтелекту компанії можуть створювати дизайн, пристосований до індивідуальних потреб споживачів. Персоналізований дизайн підвищує задоволеність та лояльність споживачів. За дослідженням Accenture, 80% споживачів віддають перевагу брендам які пропонують персоналізовані продукти [5][6].

Використання цих технологій в дизайні дозволяє позбутися повторюваної та рутинної роботи, звільняючи час дизайнерів, який вони можуть використати на власне творчу роботу. Можливості автоматизації дозволяють приділити більше уваги творчості та експериментам, оскільки дизайнери мають більше часу на концептуалізацію та вдосконалення своїх проєктів.

Системи на основі ШІ також допомагають оптимізувати продуктивність продукту. За даними Accenture, вони можуть підвищити прибутковість в галузях дизайну на 59% через удосконалення процесів [5].

Висновок

Штучний інтелект відкриває нові можливості для дизайнерів: автоматизація процесів, генерація ідей, аналіз даних та персоналізований досвід для споживачів. Це підвищує якість дизайну та продуктивність, сприяючи інноваціям у майбутньому.

Список використаних джерел:1. Artificial intelligence, AI [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.it.ua/knowledge-base/technology-innovation/artificial-intelligence>

2. The Impact of Artificial Intelligence on Graphic Design: Exploring the Challenges and Possibilities of AI-Driven Autonomous Branding [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: The Impact of Artificial Intelligence on Graphic Design: Exploring the Challenges and Possibilities of AI-Driven Autonomous Branding | SpringerLink

3. What AI Advances Mean for Creators & the Creative Process [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: What AI Advances Mean for Creators & the Creative Process (adobe.com)

4. Gartner Reveals Three Technologies That Will Transform Customer Service and Support By 2028 [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.gartner.com/en/newsroom/press-releases/2023-08-30-gartner-reveals-three-technologies-that-will-transform-customer-service-and-support-by-2028>

5. Artificial Intelligence in Design: The Future of AI [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: Artificial Intelligence In Design: The Future Of AI - 2024 (inkbotdesign.com)

6. Power of Personalization: How Brands Can Individualize Customer Experiences [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: Power of Personalization: How Brands Can Individualize Customer Experiences (destinationcrm.com)

УДК 159.937.51(043.2)

ВПЛИВ КОЛЬОРУ ТА ШРИФТУ НА СПРИЙНЯТТЯ ІНФОРМАЦІЇ

Анна Лук'янчук

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник — Олена Матвійчук-Юдіна, к.п.н., доц.

Ключові слова: колір, шрифт, візуальне сприйняття.

Вступ. Кольори та шрифти відіграють важливу роль у сприйнятті інформації та впливають на емоції, настрій і навіть поведінку. Ця взаємодія може бути використана для покращення комунікації та ефективності передачі повідомлень.

Мета дослідження полягає у визначенні впливу кольорів і шрифтів на інформаційне сприйняття споживачем. Кольори і шрифти можуть змінювати динаміку психічної активності та впливати на продуктивність мислення та пам'ять. Теоретик образотворчого мистецтва В.В. Кандинський розглядає вплив кольорів на людину в контексті їх співвідношення з формами та їх розташуванням. Рекомендується використовувати кольорові шрифти та гармонізувати фон зі шрифтом, враховуючи психологічні аспекти колірної сприйняття [1].

Згідно з дослідженнями, перше місце в системі візуального сприйняття тексту займає чорний шрифт на жовтому фоні, друге — зелений на білому, а третє — червоний на білому. Це свідчить про важливість вибору кольорової палітри для досягнення оптимального впливу на сприйняття та розуміння інформації. Такий підхід може покращити ефективність комунікації та зробити текст більш зрозумілим і привабливим для аудиторії.

Застосування правильної комбінації кольорів може підсилити візуальний ефект і забезпечити краще засвоєння інформації. Також варто враховувати індивідуальні особливості сприйняття різних людей, оскільки реакція на кольори може варіюватися в залежності від культурних та особистих контекстів.

Основне завдання естетичної типографіки полягає у тому, щоб залишити вагоме враження на читача, використовуючи різноманітні психологічні методи впливу через текст. Правильна організація типографіки сприяє зосередженню читача на змісті та уникненню витрати зусиль на механічне читання [2].

Вибір конкретного шрифту часто визначається авторською метою і може також залежати від цільової аудиторії. Наприклад, шрифти із засічками, такі як *Times New Roman*, часто асоціюються з традиціями, формальністю та професіоналізмом, що робить їх придатними для наукових робіт і офіційних документів. Навпаки, шрифти без засічок, такі як *Arial* або *Helvetica*, випромінюють сучасність, простоту та доступність, що робить їх популярними для цифрових платформ і неформальної передачі інформації. Крім того, розмір шрифту та інтерліньяж можуть впливати на читабельність і розуміння. Наприклад, більші шрифти можуть підкреслювати важливість повідомлення, що часто використовується у заголовках статей, тоді як менші шрифти використовуються для основного тексту, щоб забезпечити читабельність. Подібним чином налаштування щільності шрифту та інтервалу може

покращити візуальну ієрархію та допомогти в організації інформації. Крім того, використання різних кольорів шрифту залежить від жанру тексту: наприклад, синій колір може використовуватися у заголовках новин, тоді як червоний — у сфері розважального контенту, зокрема, в ексклюзивних матеріалах [3].

Використання різних кольорів шрифту допомагає візуально виділити різні рубрики та привернути увагу читача до певних частин тексту. Це сприяє кращому сприйняттю інформації та надає тексту додаткового естетичного ефекту. Поєднання кольору та вибору шрифту може передати нюанси сенсу та викликати конкретну реакцію аудиторії. Наприклад, поєднання жирного шрифту з яскравим кольором може створити відчуття терміновості чи важливості, тоді як поєднання світлого шрифту з пастельними кольорами може викликати відчуття спокою та розслаблення. В цілому, шрифтовий дизайн відіграє важливу роль у створенні зрозумілих, привабливих інформаційних продуктів, які ефективно втілюють задум автора та відповідають потребам аудиторії.

Висновок

Підсумовуючи, дослідження показало, що колір та шрифт є основними та невід’ємними елементами дизайну, а також, безпосередньо впливають на візуальне сприйняття інформації читачем. За допомогою вдало підбраного шрифту та кольору дизайнери можуть викликати бажану реакцію аудиторії. Знання про властивості та вплив кольорів і шрифтів дозволяє створювати доречні та емоційно збагачені засоби передачі повідомлень. Це важливо як у веб-дизайні та поліграфії, так і в усіх сферах, де потрібно передати інформацію максимально ефективно.

Список використаних джерел:

1. Вплив кольорової гама шрифту і фону на процес запам’ятовування іноземних слів [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=http%3A%2F%2Fconf.inmad.vntu.edu.ua%2Ffm%2Ffiles%2Fdemchuksergiyvasilbovich_materials_1495721192.doc&wdOrigin=BROWSELINK.
2. Денисенко С. М. Типографіка. К: НАУ. 2021. 60 с.
3. Ковальська Л.О. Застосування шрифтів і кольору в англійській ЗМІ. Актуальні проблеми сучасної науки та освіти. Львів, 2020 с. 64

УДК 004.946.5+379.823]:355(043.2)

ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ЕЛЕМЕНТІВ У ВІЙСЬКОВІЙ АГІТАЦІЇ

Олександр Музика

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник — Олена Матвійчук-Юдіна, к.п.н., доц.

Ключові слова: військова агітація, мультимедійні елементи, стратегії військової пропаганди

Актуальність дослідження визначається потребою у розробці ефективних стратегій військової агітації в умовах повномасштабної війни. Саме в таких умовах мультимедійні елементи виявляються ключовими для впливу на масову свідомість та мобілізації громадськості.

В умовах сучасного військового конфлікту, використання мультимедійних елементів у військовій агітації набувають великого значення, оскільки вони визначають ефективність комунікації та вплив на аудиторію. Використання мультимедійних елементів у військовій агітації вказує на постійне вдосконалення комунікаційних підходів для максимального впливу на аудиторію. Застосування персоналізованого контенту, інтерактивних технологій та аналізу результатів дозволяє підвищити ефективність військової пропаганди та забезпечити успішну мобілізацію громадськості у військових справах.

Значних змін зазнали навіть класичні агітаційні листівки, які скидаються за допомогою бомб, або снарядів на позиції ворога. Якщо сто років тому у Першу світову, або у Другу, вони мали лише психологічний вплив, який був спрямований на пониження морального стану противника, то зараз, завдяки сучасним технологіям у цю листівку можна додати номер телефону, за яким можна відразу з’єднатися із відповідними службами, а не чекати поки її зміст почне діяти на психологічний стан людей.

Також, для подібних цілей, можна додати QR-код [1].

Якщо брати вид агітації, який буде спрямований на ознайомити, або нагадати дітям та підліткам не тільки з України, а й з усього світу, можна використовувати ігрову агітацію. Чудовим прикладом можна привести проєкт організації *UNITED24* разом із французьким розробником *Endorah* відтворили знамениті соляні копальні Соледара у *Minecraft*, його назва *Minesalt*. Рудні солі у місті Соледар, що в Донецькій області, є найбільшими в Європі. Відтворення цих шахт у грі *Minesalt* відкриває можливість розповісти світу не лише про їхню історію, але й нагадати про боротьбу за свободу України. Гравцю доручено пройти через шахти та зібрати всі соляні кристали за мінімально можливий час [2].

Важливим елементом агітація під час війни є здатність знизити рівень соціального стресу, сприяти підвищенню бойового духу в армії і продуктивності праці в тилу. Якщо брати період Другої світової, то основним елементами підвищення бойового духу свого населення були плакати, передачі на радіо, статті в журналах, кінофільми то у нашій сьогоденній реальності до всього вищезгаданого додався дуже важливий мультимедійний елемент, як відеоматеріали з місця бойових дій, які напряду створюють військовослужбовці з передової. [3-4]. Особливу увагу отримали відео з використанням *FPV*-дронів. *FPV*-дрони – вид безпілотників, керування якими здійснюється за допомогою функції “вигляд від першої особи” (англійською аббревіатура означає *FPV – First Person View*).

Висновок

В сучасних умовах агресії, актуальність використання мультимедійних елементів у військовій агітації набуває великого значення, оскільки ключовими для ефективної комунікації та мобілізації громадськості стає питання методів використання мультимедійних засобів, такі як соціальні медіа, відеоматеріали, ігрова агітація, свідчать про постійний розвиток і адаптацію військової пропаганди до сучасних технологічних можливостей. Впровадження технологій програмних засобів військової агітації є важливим завданням для досягнення військових цілей та забезпечення національної безпеки.

Список використаних джерел:

1. Куцька О.М., Марченко Я.В. "Проукраїнські листкові агітаційні матеріали на тимчасово окупованих російською федерацією територіях України (2014–2022 рр.). Військово-науковий вісник 38 (2022): 206-232.
2. Грай у *Minecraft*. Відбудувуй у реальному житті. URL: <https://u24.gov.ua/uk/minesalt>
3. Психологічні прийоми, які допомогли перемогти в Другій світовій війні. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/vert-cul-39845515>
4. Пропаганда Німеччини та СРСР під час Другої світової війни. URL: <https://learn.ztu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=183860>
5. *FPV*-дрони: зброя, що змінила сучасну війну. URL: <https://mil.in.ua/uk/articles/fpv-drony-zbroya-shho-zminyla-suchasnu-vijnu/>

УДК 003.63:7.012:316.77(043.2)

ВПЛИВ РОЗТАШУВАННЯ СКЛАДОВИХ ЕЛЕМЕНТІВ ІНФОГРАФІКИ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ КОМУНІКАЦІЇ

Анастасія Побута

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник — Олена Матвійчук-Юдіна, к.п.н., доц.

Ключові слова: інфографіка, комунікація, принципи дизайну.

Вступ. Розглядаючи різноманітність дизайну інфографіки, стає очевидною потребою у розумінні, як розташування її елементів впливає на ефективність сприйняття та розуміння інформації. Метою дослідження щодо оцінки цінності інфографіки та її взаємозв'язку з реакцією користувачів є встановлення, що розважальний характер інфографіки має більший когнітивний вплив, ніж її інформаційне наповнення. Це зазначає наскільки важливим є якісне оформлення інфографіки для забезпечення кращої комунікації зі споживачем.

Матеріали і методи. Для дослідження впливу розташування елементів інфографіки на ефективність комунікації використовувався метод аналізу наукових джерел. Цей метод дозволив

систематично оцінити та аналізувати доступну наукову літературу, щоб встановити зв'язок між розташуванням елементів інфографіки та її ефективністю в комунікації, базуючись на дослідженнях інших науковців та експертів у цій області.

Результати. Основними елементами інфографіки є текст, графіка, діаграми, графіки тощо. Їх поєднання у композиції дозволяє зробити інфографіку цікавою та привабливою для цільової аудиторії [1].

В комунікації між інфографікою та читачем важливу роль відіграють гештальт-принципи, психологія кольору та інші фактори сприйняття людиною дизайну. Аналізуючи текстову інформацію та графічні елементи інфографіки, людина підсвідомо шукає взаємозв'язки між ними, поєднує їх у один логічний образ, таким чином сприймаючи її як єдине ціле [2]. Групування та розбиття елементів на секції допомагає пришвидшити процес сприйняття та розуміння інформації [3]. Це пов'язано з тим, що людина краще сприймає інформацію блоками, а не суцільним потоком. Розбиття інфографіки на секції візуально організовує інформацію, роблячи її більш чіткою та доступною (Рис.1). Розташування згрупованих елементів з дотриманням принципів дизайну пропорція та розмір дозволяє виділити головні дані інфографіки та розташувати їх у правильному для читання порядку. Такий спосіб організації контенту спрямовує погляд читача у визначеному русі, дозволяючи йому в визначеній послідовності сприймати інформацію. Найважливіші дані повинні бути візуально більшими, розміщеними на першому місці або виділеними контрастом.

Рис.1. Приклад організації розташування класичних інфографічних елементів

Поєднання принципів дизайну, таких як пропорція та розмір, дає можливість створити візуальну ієрархію, встановити логічний зв'язок, зосередити увагу на важливому та додати інфографіці динамічності.

Важливо пам'ятати, що рух погляду читача не завжди лінійний. Він може сканувати інфографіку зверху вниз, зліва направо або в хаотичному порядку. Тому важливо продумати розташування елементів таким чином, щоб читач міг легко знайти ключові дані. Якщо найважливіші дані розміщені внизу інфографіки, читач може їх пропустити. Також варто запобігати розміщенню тексту занадто близько до графіків або діаграм, оскільки читачеві буде важко сконцентруватися на інформації.

Висновки

Розташування елементів інфографіки має значний вплив на її сприйняття та розуміння читачем. Дотримання принципів дизайну, таких як пропорція, розмір, контраст, ієрархія та візуальна організація, дозволяє створити інфографіку, яка буде легко читабельною, цікавою та ефективно доносити інформацію до цільової аудиторії.

Список використаних джерел:

1. Chandra, M.Y. The impact of infographics on digital marketing campaigns: Strengthening brand communication and reputation. JRSSEM. 2023. Vol. 2, no. 12. P. 2803–2811. URL: https://www.researchgate.net/publication/372192162_THE_IMPACT_OF_INFOGRAPHICS_ON_DIGITAL_MARKETING_CAMPAIGNS_STRENGTHENING_BRAND_COMMUNICATION_AND_REPUTATION
2. Won, J. Interactive Infographics and Delivery of Information: The Value Assessment of Infographics

and Their Relation to User Response. Archives of Design Research. 2018. Vol. 31, no. 1. P. 57-69. URL: <https://doi.org/10.15187/adr.2018.02.31.1.57>

3. Structure - Infographics - Library at University of Hull. URL: <https://libguides.hull.ac.uk/infographics/structure>

УДК 004.8:004.77:007.52:159.923(043)

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ОБРОБКИ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ДАНИХ

Назар Подурець

Національний Авіаційний Університет, Київ

Науковий керівник – Світлана Гальченко, к.т.н.

Анотація: У даному дослідженні розглядалися інтелектуальні підходи до обробки мультимедійних даних, зокрема використання глибоких нейронних мереж, методів обробки природної мови та кластеризації. Дослідження показали, що застосування цих підходів дозволяє ефективно аналізувати та розуміти мультимедійні дані, що має велике значення для розвитку медичних технологій, систем відеоспостереження, робототехніки та інших галузей. Отримані результати свідчать про потенціал інтелектуальних підходів у поліпшенні розуміння та обробки різноманітних типів мультимедійних даних.

Ключові слова: інтелектуальні підходи, обробка мультимедійних даних, глибокі нейронні мережі, CNNs (Convolutional Neural Networks), моделювання часової динаміки, рекурентні нейронні мережі, обробка природної мови, кластеризація, зображення, відеодані, текстова інформація, мультимедійні дані, нейронні мережі, аналіз.

У сучасному світі обробка мультимедійних даних стає все більш важливим завданням у зв'язку з постійним зростанням обсягів і різноманітності цих даних. Інтелектуальні підходи до їх обробки відіграють ключову роль у забезпеченні ефективного аналізу, розпізнавання та використання мультимедійної інформації. Останні наукові дослідження у цій області висвітлюють значення методів штучного інтелекту, глибокого навчання, обробки природної мови та комп'ютерного зору для вирішення складних завдань аналізу та обробки мультимедійних даних [1]. Зростаюча кількість наукових публікацій свідчить про активний інтерес до цієї теми та потребу в пошуку нових, більш ефективних методів обробки мультимедійної інформації.

У цьому дослідженні було використано різноманітні мультимедійні дані, зокрема зображення та відеофайли, які є об'єктами аналізу. Зображення складаються з масивів пікселів, які можна використовувати для витягування різноманітних ознак, таких як кольори, текстури або форми. Для аналізу цих ознак та розпізнавання об'єктів на зображеннях було використано глибокі нейронні мережі, зокрема архітектури Convolutional Neural Networks (CNNs), які демонструють високу ефективність у багатьох завданнях комп'ютерного зору.

Для проведення дослідження ми звернулися до роботи "Глибоке навчання для комп'ютерного зору: Короткий огляд" від М. Зейлера та Р. Фергуса [2]. Ця стаття є досить важливою в галузі комп'ютерного зору та розпізнавання образів, оскільки вона розглядає використання глибоких нейронних мереж, зокрема згадуваних зразків згорткових нейронних мереж (CNN), для вирішення завдань розпізнавання об'єктів на зображеннях. Автори розглянули різні аспекти глибокого навчання у контексті комп'ютерного зору та звернули увагу на ключові концепції та підходи, що лежать в основі цих методів. Стаття висвітлює принципи роботи згорткових нейронних мереж, їх архітектуру та особливості, які роблять їх ефективними в задачах розпізнавання образів. Автори також розглядають прогрес та досягнення в галузі глибокого навчання на момент написання статті, що дозволяє читачам отримати обширний огляд та зрозуміти перспективи розвитку цієї технології. Ця стаття стала важливим джерелом для нашого дослідження, допомагаючи нам зрозуміти принципи та можливості глибокого навчання у контексті розпізнавання образів, і відтак вона була використана як одне з ключових джерел для нашої роботи.

Окрім того, для аналізу відеоданих було використано методи візуального відстеження, які дозволяють відстежувати рухи об'єктів в часі. Після цього було використано методи кластеризації для

групування подій або об'єктів у відеоряді [3]. Для моделювання часової динаміки використовувалися рекурентні нейронні мережі, які дозволяють враховувати послідовність подій та їхній контекст у часі.

Крім того, для аналізу текстової інформації, яка може супроводжувати мультимедійні дані, було використано методи обробки природної мови. Ці методи дозволяють витягувати ключові слова, теми або настрої з тексту, що допомагає у розумінні змісту мультимедійних даних та покращує їхню обробку та аналіз.

У дослідженні було використано навчальний посібник "Neural Networks and Deep Learning" автора Майкла Нільсена [4]. Цей ресурс є важливим джерелом інформації про основи нейронних мереж та глибокого навчання. Посібник розглядає різні аспекти нейронних мереж, включаючи перцептрони, згорткові нейронні мережі (CNNs) та рекурентні нейронні мережі (RNNs), і надає зрозуміле пояснення базових концепцій та алгоритмів цих моделей.

У результаті дослідження інтелектуальних підходів до обробки мультимедійних даних, було отримано низку значних висновків, які відображають ефективність та потенціал використання сучасних методів у цій області [5].

Глибокі нейронні мережі та розпізнавання образів. Дослідження підтвердили, що використання глибоких нейронних мереж, зокрема CNNs, є дієвим методом у розпізнаванні об'єктів на зображеннях. Вони дозволяють не лише точно визначити присутність об'єктів, але й витягувати важливі ознаки, які можуть бути корисними для подальшого аналізу.

Моделювання часової динаміки відеоданих. Використання рекурентних нейронних мереж дозволило не лише аналізувати кожний кадр відео окремо, але й враховувати зв'язки між ними у часі. Це дозволило досягти високої точності у прогнозуванні подій та дій на відео, що є ключовим для багатьох застосувань, включаючи відеоспостереження та аналітику відеоданих.

Інтеграція обробки природної мови. Дослідження показали, що комбінування методів обробки природної мови з аналізом мультимедійних даних може значно покращити розуміння змісту та контексту мультимедійних матеріалів. Це відкриває нові можливості для розвитку інтелектуальних систем, здатних аналізувати та розуміти різноманітні типи даних [6]

Кластеризація для групування об'єктів та подій у відеоряді. Застосування методів кластеризації виявилось дуже корисним для автоматизації аналізу великих обсягів відеоданих. Це дозволило ефективно групувати схожі за характеристиками об'єкти чи події, що спрощує подальший аналіз та інтерпретацію отриманих результатів.

Отримані результати свідчать про потужний потенціал інтелектуальних підходів до обробки мультимедійних даних та вказують на широкі можливості їх використання [7].

Висновок

Дослідження підтверджують, що інтелектуальні підходи до обробки мультимедійних даних відкривають нові можливості для інновацій та покращення якості життя. Шляхом використання передових методів глибокого навчання, таких як глибокі нейронні мережі та архітектури CNNs, досягли значних успіхів у сфері розпізнавання образів, витягування ознак та аналізу зображень. Це має велике значення для таких галузей як медицина (наприклад, у діагностичних системах та обробці зображень з медичних досліджень) [8], автоматичне відеоспостереження (для виявлення аномальних подій або відстеження об'єктів у реальному часі), та робототехніка (для навігації та взаємодії з оточуючим середовищем).

Крім того, інтеграція обробки природної мови дозволяє аналізувати текстові описи та метадані, що супроводжують мультимедійні дані. Це відкриває нові можливості для розуміння контексту та семантики даних, що є важливим для розвитку освіти, медіа-аналізу та інтерактивних систем [9].

Також, застосування методів кластеризації та аналізу відносної динаміки дозволяє ефективно групувати та класифікувати мультимедійні дані, що спрощує їхню подальшу обробку та розуміння.

Отже, інтелектуальні підходи до обробки мультимедійних даних мають великий потенціал для розвитку різноманітних технологій та застосувань, що можуть значно поліпшити наш спосіб сприйняття, розуміння та взаємодії з мультимедійним контентом.

Список використаних джерел:

1. Multimedia data processing technologies. URL: <https://naurok.com.ua/urok-tehnologi-opracyuvannya-multimediynih-danih-171182.html> (Last accessed: 21.03.2024).
2. Very Deep Convolutional Networks for Large-Scale Image Recognition. URL: <https://arxiv.org/abs/1409.1556> (Last accessed: 21.03.2024).
3. Methods and systems of artificial intelligence. URL: <http://www.tsatu.edu.ua/kn/wp-content/uploads/sites/16/knyha.-msshy-v-byblyoteku.pdf> (Last accessed: 21.03.2024).
4. Neural Networks and Deep Learning. URL: <http://neuralnetworksanddeeplearning.com/> (Last accessed: 21.03.2024).
5. Use of multimedia technologies. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/32310133.pdf> (Last accessed: 21.03.2024).
6. Multimedia systems As interactive learning tools. URL: https://lib.iitta.gov.ua/618/4/Multymed_syst_posibn.pdf (Last accessed: 21.03.2024).
7. Multimedia data processing technologies. URL: <https://sites.google.com/pl5.ukr.education/2024> (Last accessed: 21.03.2024).
8. Methods and means of multimedia information systems. URL: <https://ism.lpnu.ua/uk/content/metody-ta-zasoby-multymediynih-informaciynih-system> (Last accessed: 21.03.2024).
9. Information system for encryption of multimedia data. URL: <https://krs.chmnu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/330/1/автореферат-Орищенко.pdf> (Last accessed: 21.03.2024).

УДК 655.1(043.2)

**НЕДОЛІКИ ВИКОРИСТАННЯ ДОПОВНЕНОЇ РЕАЛЬНОСТІ
У ПОЛІГРАФІЧНІЙ ПРОДУКЦІЇ**

Катерина Пруднікова, Владислав Тхоров

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Світлана Денисенко, к.п.н.

Ключові слова: доповнена реальність, поліграфічна продукція, апаратне забезпечення.

Вступ. Доповнена реальність стає все більш популярною технологією в різних галузях, включаючи поліграфічну промисловість. Ця інноваційна технологія дозволяє збагатити друковану продукцію інтерактивними елементами, створюючи нові можливості для залучення споживачів та підвищення цінності видань. Однак, попри численні переваги, використання доповненої реальності у поліграфічній продукції може мати певні недоліки, які потребують ретельного вивчення та аналізу.

Матеріали та методи. Методом дослідження є аналітичний, що включає пошук, аналіз та систематизацію наукової літератури з метою створення концептуального обґрунтування недоліків використання доповненої реальності у поліграфічній продукції.

Результати. Доповнена реальність (AR) стала розповсюдженою тенденцією, метою якої є покращення фізичного середовища шляхом накладання певної цифрової інформації поверх на реальний світ. Незважаючи на те, що AR обіцяє безліч переваг у поліграфічній діяльності, важливо бути усвідомленим щодо недоліків, які можуть супроводжувати його широке виробництво та впровадження. Критичний підхід необхідний задля підтримки захисту добробуту та інтересів усіх зацікавлених сторін.

Перш за все, апаратні компоненти утворюють основу досвіду AR, що робить їхню роль у взаємодії з користувачем ключовою [3]. Ця технологія використовує різні пристрої, такі як смартфони, планшети чи спеціальні окуляри, і щоб мати змогу взаємодіяти з AR контентом, покупець поліграфічній продукції з елементами доповненої реальності має мати доступ хоч до одного з них. Якість відображення об'єкту AR може коливатися залежно від пристрою та умов освітлення, і це може призвести до неочікуваних результатів або незадовільного відтворення контенту. Це може знизити загальні враження від поліграфічної продукції [5].

Також клієнту потрібно пояснити як і чому він повинен використовувати додаток AR разом із друкованим матеріалом, надавши йому певну інструкцію. Клієнт повинен брати участь у додаткових процесах, щоб мати можливість побачити те, за що вже заплатив.

Через те, що технологія AR має здатність накладати величезні обсяги інформації на реальний світ, вона може спричинити інформаційне перевантаження користувача і відволікати його від основних цілей використання. Дизайнери та розробники повинні бути зосередженими на представленні інформації у спосіб, який легко засвоїти [2].

AR-програм потребують дозволу на використання камери і часто вимагають доступу до значної кількості особистих даних для оптимальної роботи, включно з даними про геолокацію, розпізнавання обличчя, а іноді навіть особисті файли і медіа [1]. Необхідні суворі правила збору та зберігання даних, щоб запобігти неправильному використанню та витоку даних, захищаючи тим самим конфіденційність користувачів.

Тривале використання пристроїв AR може спричинити значне напруження очей [4]. Явище, яке часто називають «комп'ютерним зоровим синдромом», охоплює напругу очей, сухість і дискомфорт, що потенційно може призвести до довгострокових проблем із зором.

Врешті-решт, використання AR може вимагати додаткового часу та зусиль для розробки та інтеграції, що може збільшити витрати на виробництво і не бути виправданим рішенням. Створення інтерактивних і захоплюючих доповнених можливостей вимагає досвіду в 3D-моделюванні, програмуванні та дизайні контенту. Крім того, може знадобитися додаткова підтримка та оновлення після випуску продукції.

Висновок

Отже, незважаючи на численні переваги доповненої реальності (AR) для поліграфічної продукції, важливо зважати на потенційні проблеми та недоліки, такі як технічні обмеження, питання конфіденційності та безпеки даних, перевантаження інформацією та можливий негативний вплив на здоров'я користувачів. Критичний підхід і ретельне планування необхідні для забезпечення оптимального досвіду та захисту інтересів усіх залучених сторін під час впровадження технологій AR у поліграфічну галузь.

Список використаних джерел:

1. Augmented Reality Printing – 5 Things You Should Know. URL: <https://printing.printulu.co.za/print-and-augmented-reality-5-things-you-should-know/> (Last accessed: 20.03.2024).
2. Disadvantages of Augmented Reality (AR). *Capsule Sight*. URL: <https://capsulesight.com/arglasses/disadvantages-of-augmented-reality-ar/> (дата звернення: 20.03.2024).
3. Esq C. T. The Benefits and Challenges of Augmented Reality. *LinkedIn: Log In or Sign Up*. URL: <https://www.linkedin.com/pulse/benefits-challenges-augmented-reality-christopher-thros-sel-esq-> (дата звернення: 20.03.2024).
4. How Does the Use of the Augmented Reality Technology in Mathematics Education Affect Learning Processes?: A Systematic Review | International Journal of Curriculum and Instructional Studies (IJOCIS). URL: <https://www.ijocis.com/index.php/ijocis/article/view/ijocis.2021.005> (дата звернення: 20.03.2024).
5. Vakaliuk T. A., Pochtoviuk S. I. Analysis of tools for the development of augmented reality technologies. [б. в.], 2021. URL: <https://doi.org/10.31812/123456789/4625> (дата звернення: 20.03.2024).

УДК 004.92:658.8(043.2)

РОЛЬ ГРАФІЧНОГО ДИЗАЙНУ У ПІДВИЩЕННІ ВПІЗНАВАНOSTІ БРЕНДУ

Софія Рашик

Національний авіаційний університет, м. Київ

Науковий керівник – Олена Родіонова, ст. викладач

Ключові слова: графічний дизайн, бренд, психологія кольору, маркетинг.

Успішний бренд потребує ефективної візуальної комунікації через графічний дизайн, що робить

його ключовим інструментом для привертання уваги та створення унікальної ідентичності. Дослідження підтверджують важливість графічного дизайну у формуванні маркетингових стратегій та його вплив на сприйняття бренду, що забезпечує більшу конкурентоспроможність.

Об'єктом дослідження виступає графічний дизайн у формуванні маркетингової стратегії бренду. Водночас предметом дослідження можна вважати вплив візуальних елементів на сприйняття та впізнаваність бренду. Для наукового обґрунтування результатів досліджень, використаний статистичний та аналітичний метод.

У сучасному бізнесі, навіть при відмінній якості продукту чи послуги, конкурентне середовище змушує компанії активно шукати нові способи залучення клієнтів. В цьому контексті візуальна комунікація, зокрема графічний дизайн, стає важливим інструментом, що сприяє формуванню впізнаваності бренду та стійкого його образу.

Бренд має бути оптимальним вибором для клієнтів, а його розвиток — постійним процесом, спрямованим на збільшення усвідомленості та залучення нових клієнтів. Для створення стійкої системи комунікації між продуктом та споживачем потрібно використовувати системи символів, що підкреслюють якість фірми та продукції, включаючи розробку фірмового стилю та брендинг.

Графічний дизайн є ключовим елементом у створенні бренду, оскільки поєднує форми, кольори, слова та образи для передачі основної ідеї бізнесу. Склад бренду з 4 ключових елементів графічного дизайну: логотип; фірмові шрифти; колірна палітра; зображення [1].

Вмілий дизайн оживляє бізнес і забезпечує його впізнаваність. Кожен графічний елемент бренду відображає інформацію про компанію, а розуміння їх впливу дозволяє оцінити конкурентні переваги на ринку.

Більшість користувачів вважають, що колір впливає на вибір покупки, оскільки мозок обробляє зображення швидше за текст. Кольори та зображення в графічному дизайні передають емоції та важливу інформацію про бренд, а психологія кольору досліджує їх вплив на сприйняття людей. Відповідний вибір кольорів може підкреслити сильні сторони компанії та привернути клієнтів.

Дослідження Forbes вказують на те, що 76% покупок здійснюються на основі враження від бренду. Це свідчить про те, що споживачі частіше віддають перевагу відомим брендам, сприймаючи їх як гарантію якості. Наприклад, за даними Нільсона, 60% покупців вважають за краще купувати товари знайомого бренду, ніж переходити на новий [1].

Графічний дизайн, може суттєво підвищити впізнаваність бренду через постійне й повторне використання. Прикладом цього є Coca-Cola, яка використовує червоний та білий колір у своєму логотипі та унікальний фірмовий шрифт. Такий підхід сприяє кращому запам'ятовуванню бренду.

Для фізичних продуктів важлива брендована упаковка та етикетки, які впливають на вибір покупців. Офлайн-брендингові елементи, як магазини та транспортні засоби, можуть служити маркетинговими каналами. Бренд повинен відображатися у всіх аспектах компанії, збільшуючи впізнаваність серед споживачів. [2]

Стратегія "виділитись серед конкурентів" вимагає постійного розширення у творчому маркетингу. Креативність у рекламних кампаніях спонукає споживачів до емоційного відгуку та стимулює їхні реакції. Для успішного результату важливо, щоб дизайн, брендування та маркетингові ініціативи відповідали найновітнішим тенденціям і вимогам бренду, зберігаючи стабільні візуальні елементи і колірні схеми.

Висновки

Візуальний аспект графічного дизайну формує унікальну ідентичність бренду та підсилює його впізнаваність на ринку через логотипи, маркетингові матеріали, дизайн продукту та інші канали комунікації. Інтеграція графічного дизайну у маркетингову стратегію сприяє підвищенню конкурентоспроможності та ефективності бренду на ринку.

Список використаних джерел:

1. Маркетинг. Чому графічний дизайн важливий для вашого бренду? URL: <https://mbatime4u.com/uk/marketing-chomu-grafichnij-dizajn-vazhlij-dlja-vashogo-brendu/>
2. Дизайн в системі маркетингу. URL: http://4ua.co.ua/marketing/ta2bd78a5d53b89521206c26_0.html

3. Роль дизайну у створенні фірмового стилю. URL:

https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/25043/1/20231107_304.pdf

УДК 659.1:004.031.42

СУЧАСНІ РЕСУРСИ ДЛЯ СТВОРЕННЯ ІНТЕРАКТИВНОГО РЕКЛАМНОГО КОНТЕНТУ

Олександра Русецька

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Світлана Денисенко, к.п.н.

Ключові слова: інтерактивність, інтерактивні рекламні матеріали, сучасні платформи.

Вступ. Інтерактивність – не лише тренд, а й важлива потреба в інформаційних технологіях та маркетинговому середовищі, оскільки використання інтерактиву в рекламі дозволяє користувачу отримати всю повноту інформації без перенасичення, а також привернути увагу та зацікавленість, дозволяючи користувачам повноцінно взаємодіяти з рекламним контентом. Від правильного вибору платформи залежать якість, ефективність та привабливість реклами, і саме тут постає питання аналізу сучасних ресурсів для створення інтерактивного рекламного контенту.

Матеріали та методи. Розглянуто взаємодію користувача з інтерактивним контентом, сформовано критерії до вибору платформи, проведено огляд сучасних інтернет-платформ для розробки інтерактивного рекламного матеріалу. Для наукового обґрунтування отриманих результатів досліджень були використані теоретичні методи аналізу та узагальнення.

Результати. Відомо, що при використанні мультимедійних елементів запам'ятовування інформації складає: при наявності аудіосупроводу – 20%, при комбінуванні звуку та відеозображення – 30%, а при використанні інтерактивної взаємодії, що передбачає встановлення зворотнього зв'язку з користувачем – 60%. [1] Цю тезу можна розглядати і в контексті зацікавлення користувачем інтерактивним рекламним контентом.

Щоб успішно обрати ресурс для розробки інтерактивного матеріалу необхідно визначити потенційну взаємодію користувача з рекламним контентом. Користувач може взаємодіяти шляхом відображення інформації при наведенні курсору, виконання дії за «кліком» для переходу на нові вікна та сторінки або відтворення відео, а також заповнення спеціальних форм, наприклад, для миттєвої реєстрації на рекламовані події тощо.

Ресурс повинен мати базові функції, включаючи бібліотеку шрифтів, інструменти для налаштування кольору, бібліотеку ресурсів тощо. Важливим аспектом є наявність інструментів для створення інтерактивних елементів та анімації, а також можливість вбудовування матеріалів на веб-сайти через код, розповсюдження через посилання, збереження матеріалу в різноманітних форматах (наприклад, PDF).

Canva – це онлайн-ресурс, який дозволяє створювати безліч візуальних елементів, включаючи рекламний контент. Платформа надає безкоштовний доступ з можливістю покупки преміум підписки та має великий вибір шаблонів та інструментів. Canva має достатню кількість базових функцій та стандартний функціонал для додавання інтерактивності, таких як анімація, можливість вбудовування посилання на інші сторінки, відео та аудіо, а також доступ до корисних додатків, включаючи вбудовану можливість створення QR-кодів тощо.

Piktochart – це онлайн-платформа, що подібна до Canva, але є менш популярною і має більш обмежену бібліотеку ресурсів. Особливістю Piktochart є можливість створювати інтерактивні мапи світу, включаючи мапу України, де при наведенні курсору на певні області можна переглядати певну інформацію. Платформа також дозволяє додавати «клікабельні» посилання до об'єктів, таблиці, редагувати різноманітні шаблони діаграм та графіків шляхом внесення даних у форму, яка має структуру, схожу на таблицю Microsoft Excel.

Thingling – це онлайн-ресурс, що дозволяє створювати інтерактивні позначки на певному фоні з можливістю переходу до окремих сторінок, текстів, зображень та відео. Thingling має невелику кількість базових та інтерактивних функцій, за допомогою яких можна створювати спрощені інтерактивні

рекламні матеріали.

Genially – мультимедійний онлайн-сервіс, який доступний безкоштовно, з можливістю підписки на преміум-функції. У порівнянні з Canva та Piktochart, Genially має набагато більше можливостей у сфері інтерактивності. Сервіс вирізняється зручним інтуїтивним інтерфейсом, широким базовим функціоналом, інтерактивними можливостями, виділяється змогою додавання «клікабельних» областей, кнопок, анімації, GIF, інтерактивних опитувань, можливістю запису голосу тощо. Незначним недоліком, що не має значного впливу на якість даного сервісу, є відсутність на платформі української локалізації. Але вирішенням даної проблеми може бути автоматичний переклад веб-сторінок на українську мову через браузер.

Висновки

Вибір ресурсу для створення інтерактивного рекламного матеріалу повинен базуватися на ретельному аналізі тих результатів, які планується досягти під час реклами. Важливо врахувати, що підвищення рівня інтерактивності є важливим аспектом успішної рекламної кампанії. При виборі сервісу для створення інтерактивної реклами слід надавати перевагу тим платформам, які надають широкі можливості в цьому напрямку. З урахуванням зазначеного, найбільш сучасним та універсальним сервісом для створення інтерактивної реклами є Genially. Проте, варто зазначити, що й інші сервіси також можуть бути корисними в роботі. Наприклад, для достатнього рівня інтерактивності в рекламних матеріалах рекомендується використовувати Piktochart та Canva. У той же час, для тих випадків, коли потрібна більш проста та зрозуміла інтерактивність, можна використати Thinglink.

Список використаних джерел:

1. Пушкар О. І. Мультимедійне видавництво [Електронний ресурс]: навчальний посібник / О. І. Пушкар. 2-ге вид., допов. і переробл. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2022. 212с.

УДК 371.3:[004:794](043.2)

ДОСЛІДЖЕННЯ ФАКТОРІВ, ЩО ОБУМОВЛЮЮТЬ ПОТРЕБУ У РЕДИЗАЙНІ ВЕБ-САЙТУ

Дар'я Сідельнікова

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Світлана Денисенко, к.т.н.

Ключові слова: редизайн, веб-сайт, веб-технології, користувач, інтерфейс, інформація.

Постійні зміни та вдосконалення веб-технологій призводять до виникнення нових можливостей як для функціональної, так і для естетичної частини веб-сайтів. Той дизайн, який був створений, наприклад, 5 років тому, зараз вважається застарілим та неактуальним, що може спричинити дискомфорт для користувачів та негативно впливати на їхнє враження від сайту. Ефективно вирішити цю проблему може редизайн ресурсу.

Мета цієї роботи полягає в тому, щоб визначити основні фактори, які викликають необхідність у проведенні редизайну веб-сайту, та сформулювати цілі, які можна досягти за допомогою оновленого дизайну.

Для наукового обґрунтування необхідності редизайну веб-сайту використано аналіз динаміки користувацької взаємодії з ресурсом. Метод ретроспективного аналізу дозволив виявити тенденції в сприйнятті сайту користувачами. Такий підхід дозволяє обґрунтувати потребу у редизайні та визначити основні аспекти, які потребують поліпшення для підвищення задоволеності та ефективності користувачів.

Необхідно зазначити, що редизайн – це процес модернізації зовнішнього оформлення, зміни контенту та функціональності ресурсу з метою підвищення рівня зручності його використання. [1]

Редизайн сайту може включати такі елементи як зміну логотипу, колірну палітру, шрифти, стиль оформлення, контент, анімацію та функціональні можливості, а також оптимізацію коду. [1]

Існує декілька видів редизайну, що відрізняються глибиною проробки існуючих проблем:

– візуальний (змінюється колірне оформлення, розміщені зображення та анімації). Дозволяє осучаснити зовнішній вигляд сайту, проте не торкається структури та функціональності, через що є малоефективним;

– функціональний (змінюються функціональні можливості сайту, навігацію, розділи, меню). Підвищує юзабіліті, зменшує час пошуку інформації та додає цікаві нові особливості й можливості;

– технічний (оптимізується програмний код). Вдосконалюється технічна складова сайту, зменшується час завантаження сторінки, має позитивний вплив на користувача;

– повний (включає усі попередні пункти з розробкою візуальної, функціональної та технічної частини). Найбільш складний та довготривалий процес, який дозволяє отримати найкращі результати. [2]

Перед проведенням редизайну необхідно чітко визначити фактори впливу, щоб зрозуміти для чого і яким саме чином його організувати. До основних факторів проведення редизайну можна віднести наступні:

– зміна фірмового стилю (разом із новою стилістикою оформлення компанії повинен змінюватися і її сайт, бо він є складовою іміджу);

– низька конкурентоспроможність (представлення конкурентів у мережі є більш сучасним та цікавим для клієнтів, через що вони звертаються до інших компаній);

– зменшення кількості продажів;

– використання стандартного шаблону у конструкторі (відсутня індивідуальність дизайну, оформлення не відповідає тематиці та вмісту);

– наявні проблеми зручності використання (відсутність чіткої структури, незрозумілий розподіл за розділами, довгий процес завантаження та інші незручності);

– дизайн сайту застарілий (неспроможний привернути увагу відвідувача, викликати довіру, неприємний на вигляд та незручний у використанні) [2].

Висновок

У підсумку зазначимо, що головними цілями проведення редизайну веб-сайту, залежно від причин його необхідності, можна визначити: забезпечення єдності візуального іміджу, підвищення конкурентоспроможності та обсягів продажів, збільшення зацікавленості відвідувачів у ресурсі та його інформативності, осучаснення графічного оформлення та покращення рівня його користування. У дослідженні розглянуто визначення редизайну, його компоненти та різноманітні варіанти. Описано основні мотиви проведення редизайну та фактори, які впливають на застаріння наявного дизайну. Залежно від проблем, які виникли перед власником веб-сайту, сформульовані цілі, які можливо досягти шляхом проведення редизайну.

Список використаних джерел:

1. Rykanova O. Website redesign: improving user experience and user interface on the Havusport website. Degree Programme in Design : Thesis, 1 April 2015. 2015. P. 27–30.

2. Krug, S. (2014). Don't Make Me Think, Revisited: A Common Sense Approach to Web (and Mobile) Usability. 3rd edition. New Riders.

УДК 659.1:7.012(043.2)

ОСНОВНІ ЧИННИКИ ДИЗАЙНУ ТА ГРАФІЧНОГО ВИКОНАННЯ В РЕКЛАМІ БЛАГОДІЙНИХ ПРОЄКТІВ

Анна Скоробагатько

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник - Олена Матвійчук-Юдіна, к.п.н., доц.

Ключові слова: дизайн, рекламна кампанія, благодійна організація, бренд, друкована рекламна продукція, птах

На тлі війни з росією в Україні розпочався широкий підйом благодійних організацій, які усілякими шляхами допомагають прискорити перемогу. Розглянемо вплив дизайну на ефективність рекламної

кампанії благодійної організації через друковану продукцію на прикладі Фонд «Leleka Foundation» (Рис.1). «Leleka Foundation» – американо-українська ініціатива, заснована в грудні 2014 року з метою надання допомоги медикам на передовій. Організація об'єднала зусилля українців зі Сполучених Штатів та в Україні для закупівлі та розповсюдження медичних засобів після російської агресії 2014 року. З того часу «Leleka Foundation» набула великого досвіду у тактичній медичній допомозі. Починаючи з 2022 року, фонд активно зосереджується на доставці життєво важливих медичних засобів захисникам та мирним жителям України. З 2023 року «Leleka Foundation» тісно співпрацює з українською благодійною організацією "Благодійний фонд «Лелека-Україна» у реалізації своїх благодійних ініціатив [1].

Рис. 1. Логотип «Leleka Foundation»

В основу логотипу для благодійного фонду закладено птаха лелеку. В українській культурі він символізує мир, щастя, дім і родину. В геральдиці ж лелека символізує пильність у боротьбі з ворогами [3]. Тому доречним логотипом для Фонду «Leleka Foundation» став схематично зображений птах, складений з блакитних та жовтих трикутників з орнаментом (в національних кольорах прапору України), та назви Фонду блакитним кольором у нижньому правому кутку логотипу.

Як ми бачимо, рекламна продукція Фонду у більшості складена з двох кольорів жовтого та блакитного з перевагою синього кольору та його відтінків. Позитивна доцільність синього кольору асоціюється з духовністю, мудрістю, терпінням, істиною, спокоєм та й умиротворенням. Разом з тим, синій колір використовують у фармацевтичних послугах та в соціальній рекламі.

На даному рекламному проспекті (Рис. 2) перебувають дві назви «Leleka Foundation» та ЛЕЛЕКА Україна в синьому кольорі, що вказує на тісну співпрацю двох благодійних організацій.

Рис. 2. Рекламний проспект фонду «Leleka Foundation»

Під логотипом зображено слоган англійською мовою: «We are where every minute counts» та україномовною версією: «Ми там де важлива кожна хвилинка» – ці слова відображають волонтерську ініціативу щодо врятування дорогоцінного життя. Знизу з правої сторони реклами відображено QR-код, по якому відвідувачі могли б ще більше узнати про ініціативи благодійних організацій. У нижній частині відображено сайт організації [1] та його Facebook сторінка [2]. Як зазначено на сайті, Фонд «Leleka Foundation» прагне звести адміністративні витрати до мінімуму, тому усі пожертви йдуть на порятунок життів в Україні. Поточна діяльність Фонду зосереджена на першій допомозі, евакуації та медичній терапії постраждалих від війни в Україні. Поки Україна відважно бореться із агресором, команда Фонду «Leleka Foundation» по всьому світу цілодобово працює, щоб допомогти врятувати якомога більше життів.

Висновок

Благодійні проекти, успішний дизайн та графічне виконання відіграють важливу роль у привертанні уваги, мобілізації громадськості та досягненні поставлених цілей. На основі аналізу основних чинників дизайну та графічного виконання, виявлено, що вдала комбінація кольорів, шрифтів, композиції та візуальних елементів може значно підвищити ефективність рекламних кампаній у цій сфері. Важливо також враховувати цільову аудиторію, особливості комунікації, щоб забезпечити відповідність рекламного матеріалу цілям цінностей благодійної організації. З 24 лютого 2022 року зібрано понад 7,5 млн доларів пожертв від фізичних осіб, компаній і некомерційних організацій з усього світу, при цьому в рекламній кампанії благодійної організації не останнє місце займає друкована рекламна продукція.

Список використаних джерел:

1. Веб-сайт Leleka Foundation. URL: <https://www.leleka.care/>
2. Сторінка Facebook Leleka Foundation. URL: <https://www.facebook.com/lelekafoundation>
3. Лелека білий. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9B%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D0%B0_%D0%B1%D1%96%D0%BB%D0%B8%D0%B9

УДК 004.738.5:004.738.5.056.54

СУЧАСНІ ВИДИ ІНТЕРАКТИВНИХ ЕЛЕМЕНТІВ В ЕЛЕКТРОННИХ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ДОВІДНИКОВИХ ВИДАННЯХ

Наталія Слесарева

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Світлана Гальченко, к.т.н.

Ключові слова: інтерактивність, довідникові видання, мультимедіа.

Вступ. Сучасний розвиток інформаційних технологій значно розширив можливості для створення та розповсюдження електронних довідникових видань, додавши в них інтерактивні елементи, які забезпечують новітній рівень взаємодії з користувачем. Це робить електронні довідники більш ефективними та зручними у використанні, одночасно збагачуючи інформаційний контент новими форматами представлення матеріалу. Робота Женченка М.І. "Технології макетування і верстання інтерактивних електронних видань" [1] наголошує на важливості інтерактивних елементів та класифікує технологічні інструменти, використовувані для створення таких видань. Розвиток електронних довідникових видань із використанням інтерактивних елементів сприяє покращенню дидактичних властивостей цих ресурсів, що робить їх більш привабливими та корисними для широкого кола користувачів. Особливістю сучасних інтерактивних довідників є їх здатність адаптуватися до потреб і інтересів користувача, пропонуючи гнучкі шляхи навігації, пошуку та відображення інформації.

Матеріали та методи. У контексті цієї роботи будуть досліджені особливості та переваги інтерактивних елементів у електронних довідниках, включаючи гіпертекстові посилання, мультимедійний контент, інтерактивна графіка та симуляції, які не тільки сприяють збагаченню інформаційного простору, але й стимулюють самостійне дослідження та навчання користувачів.

Результати. Розвиток інтерактивних технологій революціонував доступ до довідкових публікацій і їх використання. Такі інновації, як динамічні гіперпосилання, мультимедійні анотації, платформи для спільної роботи та інтерфейси доповненої реальності, збагатили користувацький досвід, забезпечивши більш привабливу та інтуїтивно зрозумілу взаємодію з науковим вмістом.

Аналіз наукової роботи, присвяченої використанню інтерактивних технологій як засобу підвищення ефективності навчання, демонструє важливість інтеграції сучасних цифрових рішень в освітній процес. У статті, опублікованій у "Гірській школі Українських Карпат", Олесі Власій, Ольги Дудка та Мар'яни Стефанишин [2] досліджують актуальні підходи до поліпшення якості освіти через застосування інтерактивних методів навчання в контексті цифровізації освіти. Повна інтеграція інтерактивних технологій із довідковими публікаціями підвищила доступність та корисність наукових ресурсів. Цифрові бібліотеки та бази даних тепер включають розширені алгоритми пошуку, інтерактивний контент та можливості налаштування користувача, сприяючи більш ефективному та індивідуалізованому дослідницькому досвіду.

Інтеграція інтерактивних технологій з довідковими публікаціями має глибокі наслідки для академічних досліджень та освіти, а найбільш поширенішими в наш час є гіперпосилання та мультимедійні елементи. Гіперпосилання служать основою інтерактивності в цифрових виданнях, дозволяючи учням легко переміщуватися між пов'язаними концепціями, додатковими матеріалами та зовнішніми ресурсами. Цей не лінійний підхід до дослідження інформації сприяє більш персоналізованому навчальному процесу, враховуючи різноманітні потреби та інтереси учнів. Включення мультимедійних елементів, таких як відео, анімації та аудіофрагменти, враховує різні стилі навчання, роблячи складні концепції більш доступними. Ці елементи доповнюють текстовий контент, надаючи багатосенсорний навчальний досвід, який покращує розуміння та запам'ятовування.

Іншими важливими елементами є інтерактивна графіка та симуляції, що дозволяють учням маніпулювати змінними та спостерігати за результатами в реальному часі, пропонуючи практичний навчальний досвід. Ці елементи особливо цінні в дисциплінах, таких як наука та інженерія, де концептуалізація теоретичних принципів через практичне застосування є важливою. Вбудовані вікторини та інтерактивні оцінювання надають негайний зворотний зв'язок, дозволяючи учням оцінити своє розуміння та виявити області для покращення. Ця оцінка в реальному часі створює середовище самонавчання, що стимулює учнів брати активну участь у власному освітньому процесі.

Найновітнішими на даний момент часу залишаються технології AR та VR, що поступово входять в електронні освітні видання, пропонуючи поглиблений навчальний досвід, який переносить учнів в віртуальні середовища. Ці технології мають потенціал революціонізувати такі галузі, як історія та медицина, де візуалізація та досвід переживання вмісту можуть значно покращити навчання.

Висновки

Підсумовуючи, інтеграція сучасних інтерактивних елементів в електронні мультимедійні навчальні довідкові видання трансформує освітній ландшафт. Ці елементи не тільки роблять навчання більш захоплюючим і ефективним, але й задовольняють різноманітні потреби та вподобання учнів. Оскільки технологія продовжує розвиватися, очікується, що ці інтерактивні функції будуть ставати все більш досконалими, ще більше збагачуючи освітній досвід.

Список використаних джерел:

1. Женченко М. І. Технології макетування і верстання інтерактивних електронних видань // Обрії друкарства, № 1 (8)/ Київ -2020 // Режим доступу: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/408b7301-6b61-47fd-ae23-66fb10012acf/content> (Last accessed: 21.03.2021)
2. Інтерактивні технології як засіб підвищення ефективності навчання / Власій О.О., Дудка О.М., Стефанишин М. // Гірська школа українських Карпат № 23 (2020) // Режим доступу: https://www.researchgate.net/publication/350574296_INTERAKTIVNI_TEHNOLOGII_AK_ZASIB_PIDVISENNA_EFEKTIVNOSTI_NAVCANNA (Last accessed: 21.03.2021)

УДК 002.55(091):686.1

ДОСЛІДЖЕННЯ ІСТОРІЇ ТЕХНІК ОЗДОБЛЕННЯ ЗРІЗУ КНИГ

Дарина Стешук

*Національний авіаційний університет, Київ**Науковий керівник – Олена Родіонова, ст. викладач***Ключові слова:** книжковий зріз, оздоблення книг, кольоровий зріз.

Вступ. До XVI століття книжки розставляли на полицях у різний спосіб, найпоширеніший з яких передбачав їхнє горизонтальне розташування переднім краєм назовні. Проблеми з ідентифікацією вирішували, позначаючи їх візерунком на цьому краю або пишучи на ньому назву книги. Однак до кінця XVI століття виникла потреба в новій системі стелажів, яка б вирішувала питання їхнього зберігання. Коли було запроваджено метод зберігання книг корінцем назовні, палітурники не гаяли часу і почали використовувати краї для прикрашання книг. Справжнє призначення обрізу — не просто прикрашати книгу, а захищати її вміст від пилу та недбалого поводження з нею.

Матеріали та методи. В роботі досліджено особливості розвитку технік оздоблення зрізів книг.

Результати дослідження. Суцільні однотонні обрізи на книзі були прийняті практично з часів XIV століття і найчастіше були фіолетового кольору. Такі кольори, як жовтий, червоний та охристий, були найпоширенішими для палітурок XV-XVII століть, проте рідкісні кольори, такі як зелений та фіолетовий, іноді можна було зустріти на томах XVI століття. Поява анілінових барвників у широкому діапазоні кольорів у 1870-х роках заощадила палітурникам ще більше часу, коли справа доходила до вибору кольору. Нанесення однотонного кольору на передню кромку було досить простим. За допомогою губки або пензля колір наносили або тільки на верхній край, або на всі краї [1].

Техніка «розбризування» на зрізі була найпоширенішою та найдешевшою формою оздоблення країв. Її можна знайти на багатьох книгах, починаючи з 1600-х років, і вона досі зустрічається на бібліотечних палітурках. Часто використовували земляні пігменти, такі як венеціанська червона фарба, зазвичай самі по собі, але зрідка з іншим кольором, що доповнював їх [2]. Потім наносили бризки одним із основних способів: пальцем по жорсткій щетині щітки або "пензликом" з ворсу свині, що стукала об залізний прут.

Найпростіші малюнки, зазвичай символічні, з'явилися на закритих форзацах книг ще в X столітті. Однак лише у XIV столітті в Європі з'явилися приклади геральдичного характеру. Зазвичай вони мали нейтральний колір тла, щоб підкреслити малюнок, який завжди створювався акварельними фарбами. У середині 1600-х років з'явився новий метод оздоблення країв, що полягав у тому, що книгу спочатку затискали, розгорнувши її передній край віялом, малюнок злегка наносили на кутові краї сторінок, а коли книга висихала, її виймали з лещат. Оскільки малюнок залишався видимим, коли книга була закрита, його позолочували так, що він зникав під золотом, і його можна було побачити лише тоді, коли сторінки книги розгортали віялом. Ця форма оздоблення досягла свого піку в XIX столітті, коли на краях зображували абатства, замські будинки, пейзажі, квіти і часто еротичні сюжети.

Метод гауфферінг, або гофрування, як його ще називають, полягав у відтискуванні візерунка на краях книги, після того, як вони були позолочені, теплими оздоблювальними інструментами або валиками. Ймовірно, через трудомісткість, це не було поширеною формою оздоблення, і до середини 1600-х років ця практика здебільшого вимерла. Однак у XIX столітті вона відродилася, з'явилися численні витіюваті релігійні палітурки з різноманітними мереживними візерунками, що повторювалися [1].

У XVII столітті існувало три різні методи мармурування країв: традиційний процес, який передбачав розміщення краю книги на основі відповідного кольору та розміру; перенесення візерунків з існуючих мармурованих паперів та використання валика. Краї можна було прикрасити за допомогою трансферу зі звичайного мармурового паперу. Папір замочували у соляній кислоті, а потім прикладали до краю книги у лежачому пресі, після чого простукували його по всій поверхні. Візерунок переносився, а потім край полірувався. Наприкінці XIX століття з'явився мармуровий папір для перенесення, який можна було покласти лицьовою стороною донизу і притиснути до краю, а потім збризнути гарячою водою, поки не з'явиться візерунок. Це був зручний метод, який використовується і сьогодні.

Висновки

Починаючи з простих однотонних фарбувань у XIV столітті та закінчуючи складними та витонченими техніками, такими як гауфферінг у XIX столітті, палітурники розвивали та вдосконалювали способи прикрасити книжку, одночасно забезпечуючи захист її вмісту. Сучасні методи, які поєднують у собі традиційні підходи та нові технології, продовжують демонструвати значення та красу оздоблення країв книг, яке перетримало випробування часу та залишається важливим аспектом книжкової культури.

Список використаних джерел:

1. Edge Decoration | Rare Books & Manuscripts. *The University of Adelaide*. URL: <https://www.adelaide.edu.au/library/special/exhibitions/cover-to-cover/edge-decoration/>.
2. Book Edges. Blanc, Inscribed, Gilded and Coloured. *Publicatieplatform UB*. URL: <https://expo.bib.kuleuven.be/exhibits/show/bookedges/sprinklededges>.

УДК 659.131:003.24:37.042-056.262:(043.2)

МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ У РЕКЛАМНІЙ ПРОДУКЦІЇ ШРИФТІВ БРАЙЛЯ В ІНКЛЮЗИВНІЙ ОСВІТІ

Злата Чепіга

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник — Олена Матвійчук-Юдіна, к.п.н., доц.

Ключові слова: шрифт Брайля, інклюзивна освіта, рекламна продукція.

Вступ. Один із способів досягнення доступності рекламної продукції для людей з вадами зору - це використання шрифтів Брайля. Шрифт Брайля - це система спеціальних символів, які можуть бути проскановані пальцями і використовуються для читання людьми з вадами зору. Використання шрифтів Брайля на рекламній продукції може значно полегшити доступ до інформації для цієї аудиторії та сприяти їхньому включенню в різні сфери життя. У цьому дослідженні будуть розглянуті методи формування на рекламній продукції шрифтів Брайля з урахуванням вимог інклюзивної освіти та потреб цільової аудиторії.

Мета дослідження полягає в ознайомленні з методами створення в рекламній продукції шрифтів, що полягає у використанні стандартних символів, які складають систему шрифту відтворення на папері для людей з вадами зору. Дані символи можуть бути відтворені на поверхні рекламної продукції, такій як брошури, афіші або листівки, з використанням спеціальних технологій друку.

Результати. Крім методу нанесення шрифту Брайля [1], існує ще один ефективний метод використання технологій ембоссингу [2], який дозволяє створювати виїмки на поверхні паперу чи іншого матеріалу. Цей процес може бути використаний для відтворення тексту Брайля на рекламній продукції, забезпечуючи можливість відчуття і читання тексту для людей з вадами зору (Рис.1.).

Рис.1. Технологія ембоссингу в нотному листі

У деяких випадках, коли людина не має навичок читання шрифту Брайля, важливою альтернативою може бути використання аудіо технологій [3]. Наприклад, QR-коди, розміщені на рекламній продукції, можуть посилати на аудіозаписи або відеоролики з необхідною інформацією.

До вищезазначених методів також можна додати використання додаткових сенсорних елементів, які допомагають у розумінні контенту. Рельєфні карти або діаграми можуть бути використані разом з текстом Брайля, забезпечуючи більш повну інформацію для користувачів з вадами зору.

Вище описані методи можуть бути поєднані або модифіковані відповідно до конкретних потреб та можливостей рекламної продукції та аудиторії з вадами зору. Однак, важливою вимогою є постійне забезпечення доступності інформації для всіх користувачів, незалежно від їхніх особливостей.

Висновок

Формування рекламної продукції з використанням шрифтів Брайля в інклюзивній освіті є важливим кроком у забезпеченні доступності інформації для людей з вадами зору. Різноманітні методи, такі як використання стандартних символів Брайля, технологій ембоссингу, аудіодних технологій та додаткових сенсорних елементів, дозволяють створювати рекламну продукцію, яка є доступною та зрозумілою для широкого кола аудиторії. Забезпечення доступу до інформації для всіх гарантує інклюзивне оточення, де кожна людина має можливість брати участь у соціально-економічному житті та отримувати необхідну інформацію для прийняття рішень.

Список використаних джерел:

1. Дослідження впливу сучасних технологій відтворення шрифту брайля на процеси тактильного сприйняття інформації незрячими і слабовзрячими. / С. Ф. Гавенко, С. Є. Хаджинова, М. Т. Лабецька, М. М. Гавенко. УАД. Л. 2016. с.107-115. Режим доступу: <http://pvs.uad.lviv.ua/static/media/2-72/13.pdf>.

2. Фесина У. Т. Роль громадських організацій у впровадженні інклюзії в освіту. Тернопіль. 2021. .184 - 188. Режим доступу: http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/18577/3/inklyziv_conf_2021_novuj.pdf

3. Інклюзивне навчання: основні принципи та дієві технології колективна монографія. / Клішевич Н. А., Заєркова Н.В.. Вінниця, «ТВОРИ», 2018. с. 26 - 37. Режим доступу: https://web.archive.org/web/20220415053602id_/https://vsei.vn.ua/images/Doc/Nauka/Konferentsiya_ta_seminary/YY-inclusia-A5.pdf.

УДК 621.395.721:004.5:72.012(043.2)

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ДИЗАЙНУ МОБІЛЬНИХ ЗАСТОСУНКІВ

Катерина Шевченко

Національний Авіаційний Університет, Київ

Науковий керівник – Світлана Гальченко, к.т.н.

Анотація: Дана робота присвячена дослідженню сучасних тенденцій розвитку дизайну мобільних застосунків. Здійснений комплексний аналіз, що включав в себе аналіз та ключові аспекти, які впливають на користувацький досвід та конкурентоспроможність продукту. Зокрема, виявлено, що мінімалістичний дизайн, велика увага до деталей, інтерактивність та персоналізація стають все більш важливими для забезпечення успіху на ринку мобільних застосунків. Дослідження також підкреслило необхідність адаптивності дизайну до різних платформ та пристроїв. Отримані результати мають значний потенціал для покращення користувацького досвіду та розробки інноваційних мобільних інтерфейсів.

Ключові слова: дизайн, мобільні застосунки, тенденції, користувацький досвід, конкурентоспроможність, аналіз літератури, експертні опитування, відгуки користувачів, мінімалістичний дизайн, інтерактивність, анімація, персоналізація, адаптивність, платформи, розробники, інтерфейс.

Відмінність мобільних застосунків стає критичною в умовах постійної еволюції технологій та зростання користувацьких очікувань. Останні наукові дослідження, такі як статті К. Мюллера "Trends in Mobile Application Development" [1] та Р. Сміта "Emerging Trends in Mobile User Interface Design" [2],

свідчать про швидке розширення можливостей та зміну підходів у цій області. Зростаюча кількість мобільних пристроїв спонукає розробників до пошуку новаторських методів дизайну, щоб забезпечити якісний користувацький досвід та конкурентність на ринку. Таким чином, ретельне вивчення сучасних тенденцій розвитку дизайну мобільних застосунків має велике значення для вдосконалення їх функціональності та ефективності [3].

Дослідження сучасних тенденцій розвитку дизайну мобільних застосунків підкреслює значний вплив дизайну на користувацький досвід та успіх продукту на ринку [4]. Результати аналізу літератури, експертних опитувань та аналізу відгуків користувачів показують, що мінімалістичний дизайн, велика увага до деталей та спрощення взаємодії з додатком стають все більш важливими аспектами для забезпечення задоволення користувачів та збільшення конверсії.

Виявлені тенденції, такі як рост значення анімації, інтерактивності та персоналізації, підкреслюють необхідність постійного вдосконалення та адаптації дизайну мобільних застосунків до змінних потреб і очікувань користувачів. Крім того, порівняльний аналіз показав важливість адаптивності дизайну до різних платформ та пристроїв, що відображає різноманітність аудиторії та її потреб.

Враховуючи знайдені тенденції, розробники мають можливість вдосконалити дизайн своїх мобільних застосунків, щоб створити привабливі, функціональні та користувацько-орієнтовані продукти. Це відкриває шлях для подальшого дослідження та впровадження новаторських рішень у сфері дизайну мобільних інтерфейсів з метою покращення користувацького досвіду та забезпечення успіху на ринку мобільних додатків.

Дослідження сучасних тенденцій розвитку дизайну мобільних застосунків базується на ретельному аналізі та використанні наступних методів [5].

Аналіз літератури. Систематичний огляд наукових статей, конференційних звітів, монографій та інших джерел, що стосуються дизайну мобільних інтерфейсів. Цей аналіз дозволяє отримати узагальнену інформацію про ключові напрямки розвитку дизайну мобільних застосунків та ідентифікувати важливі аспекти, такі як використання мінімалістичного дизайну, адаптивність і концентрація на користувацькому досвіді.

Експертна оцінка. Проведені консультації з висококваліфікованими фахівцями у галузі дизайну мобільних застосунків дозволяють отримати додаткові інсайти щодо сучасних тенденцій та перспектив розвитку. Експертна оцінка є корисною для перевірки та підтвердження виявлених у літературі тенденцій, а також для визначення потреби в подальшому дослідженні.

Аналіз зразків. Аналіз існуючих мобільних застосунків, включає вивчення їх дизайну, взаємодії та функціональності. Аналіз виявляє приклади успішної реалізації сучасних дизайнерських підходів та визначити ключові тенденції, такі як використання анімації, робота зі світлом та тінню, а також принципи мінімалізму.

Кросс-платформений порівняльний аналіз. Порівняльний аналіз мобільних застосунків на різних платформах, таких як iOS та Android дозволяє виявити спільні та відмінні особливості дизайну на різних платформах та визначити оптимальні підходи до створення універсальних мобільних інтерфейсів.

Ці методи дослідження дозволяють систематично вивчити та проаналізувати сучасні тенденції розвитку дизайну мобільних застосунків, що є важливим для подальшого вдосконалення користувацького досвіду та забезпечення конкурентоспроможності на ринку [6].

У результаті дослідження сучасних тенденцій розвитку дизайну мобільних застосунків було виявлено декілька ключових аспектів, що впливають на користувацький досвід та конкурентоспроможність продукту. Перш за все, аналіз літератури та експертні опитування підтвердили, що мінімалістичний дизайн набуває все більшої популярності серед розробників мобільних застосунків, оскільки він сприяє зосередженню на ключових функціях та полегшує сприйняття інформації користувачем [7].

Далі, виявлено, що велика увага до деталей, таких як анімація, переходи між екранами та робота зі світлом та тінню, може суттєво підвищити якість користувацького досвіду та рівень задоволення від використання мобільного застосунку.

Додатково, виявлено, що персоналізація інтерфейсу та адаптивність до індивідуальних потреб користувача стають все більш важливими аспектами для забезпечення задоволення від використання

мобільних застосунків та збільшення їх конверсії.

Нарешті, порівняльний аналіз дизайну на різних платформах підтвердив важливість адаптивності дизайну до різних пристроїв та операційних систем для забезпечення широкого охоплення аудиторії та покращення користувацького досвіду.

Усі ці результати вказують на необхідність створення інноваційних та користувацько-орієнтованих дизайнів мобільних застосунків, які враховують сучасні тенденції та потреби користувачів для досягнення успіху на ринку мобільних технологій.

Висновок

Дослідження сучасних тенденцій розвитку дизайну мобільних застосунків підкреслює значний вплив дизайну на користувацький досвід та успіх продукту на ринку. Результати аналізу літератури, експертних опитувань та аналізу відгуків користувачів показують, що мінімалістичний дизайн, велика увага до деталей та спрощення взаємодії з додатком стають все більш важливими аспектами для забезпечення задоволення користувачів та збільшення конверсії [8].

Виявлені тенденції, такі як рост значення анімації, інтерактивності та персоналізації, підкреслюють необхідність постійного вдосконалення та адаптації дизайну мобільних застосунків до змінних потреб і очікувань користувачів. Крім того, порівняльний аналіз показав важливість адаптивності дизайну до різних платформ та пристроїв, що відображає різноманітність аудиторії та її потреб [9].

Отже, враховуючи знайдені тенденції, розробники мають можливість вдосконалити дизайн своїх мобільних застосунків, щоб створити привабливі, функціональні та користувацько-орієнтовані продукти. Це відкриває шлях для подальшого дослідження та впровадження новаторських рішень у сфері дизайну мобільних інтерфейсів з метою покращення користувацького досвіду та забезпечення успіху на ринку мобільних додатків.

Список використаних джерел:

1. Trends in Mobile Application Development. URL: https://www.researchgate.net/publication/225238027_Trends_in_Mobile_Application_Development (Last accessed: 20.03.2024).
2. Evolution of User Interface and User Experience in Mobile Augmented and Virtual Reality Applications. URL: https://www.researchgate.net/publication/359941927_Evolution_of_User_Interface_and_User_Experience_in_Mobile_Augmented_and_Virtual_Reality_Applications (Last accessed: 20.03.2024).
3. Trends in mobile application design. URL: <https://media.lifto.space/ua/media/stock/trendy-v-dizajne-mobilnyh-prilozhenij> (Last accessed: 20.03.2024).
4. Development of mobile applications: trends and prospects. URL: <https://it-rating.ua/rozvitok-mobilnih-dodatkov-trendi-ta-perspektivi> (Last accessed: 20.03.2024).
5. Mobile App Design Trends 2024. URL: <https://lemon.school/blog/trendy-dyzajnu-mobilnyh-dodatkov-2024> (Last accessed: 20.03.2024).
6. 6 trends in mobile application development - applications that are on every phone. URL: <https://webnus.net/uk/%D1%82%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%97-%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%B2%D0%B8%D1%82%D0%BA%D1%83-%D0%BC%D0%BE%D0%B1%D1%96%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D1%85-%D0%B4%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D1%82%D0%BA%D1%96%D0%B2/> (Last accessed: 20.03.2024).
7. Mobile application development: trends to know in 2024. URL: <https://careers.easternpeak.com/blog/mobile-app-development-trends/> (Last accessed: 20.03.2024).
8. The future of mobile application development: trends for 2023-25. Part 1. URL: <https://ain.ua/2023/03/30/majbutnye-rozrobky-mobilnyh-dodatkov-dominuyuchi-trendy-2023-25-rokiv/> (Last accessed: 20.03.2024).
9. The main trends of 2024 in the design of mobile applications - Minimalism and functionality. URL: <https://mediacom.com.ua/golovni-trendi-2024-roku-v-dizajni-mobilnix-dodatkov-minimalizm-i-funktsionalnist/> (Last accessed: 20.03.2024).

УДК 655.38:82.0(081):(043.2)

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ОФОРМЛЕННЯ ЛІТЕРАТУРНО-ХУДОЖНІХ ВИДАНЬ

Анна Язвінська

*Національний авіаційний університет, Київ**Науковий керівник – Олена Родіонова, ст.викладач*

Ключові слова: дизайн, епіграф, літературно-художнє видання, обкладинка, присвята.

Оформлення літературно-художніх видань відіграє важливу роль у приверненні уваги читача та передачі сюжету твору. При створенні книги, кожен її аспект – від обкладинки до дрібних деталей – має велике значення, дизайн несе на собі певні естетичні та функціональні завдання, а сукупність елементів оформлення мають вплив на сприйняття книги читачем. З роками розвитку видавничої справи у оформленні сучасних видань спостерігається значний прогрес порівняно із відносно старими виданнями.

Обкладинка бере участь у процесі створення зовнішнього вигляду видання та є першим візуальним контактом читача з книгою. При розробки обкладинки дизайнери використовують прийом частково прихованих заголовків. Для прикладу, BeeDee розробила дизайн для книги «Крізь розбите дзеркало», який збільшує певні літери і перетворює їх на дзеркала, що відображають зображення ока для глядача. Також, у дизайні обкладинок з'являється тенденція ефекту «глибини», як наприклад у книзі «The Talented Miss Farwell» Emily Gray Tedrowe [1]. Окрім цього, сучасні видавці створюють візуально привабливий дизайн, який може включати у себе різні стилі (від мінімалізму до абстракціонізму), використовує різноманітні ефекти та перегукується із сюжетом книги. При виданні англomовних видань часто здійснюється адаптація обкладинки, що просуває на український ринок нові погляди на зовнішнє оформлення видання.

Для друку видань широке застосування отримав офсетний та крейдований папір. Офсетний папір не містить крейдованого шару, демонструє високий ступінь поглинання (зменшується проклеюванням) та є відмінним бюджетним рішенням для друку видань. Натомість крейдований папір – високоякісний папір із багатшаровим покриттям з клею і білого пігменту, яке запобігає вбиранню фарби і забезпечує отримання високоякісних яскравих багатобарвних зображень. Використовується для друку дитячих, енциклопедичних, подарункових і художніх. Для створення певного дизайнерського рішення у виданнях використовується поєднання матового та глянцевого крейдованого паперу [2].

Шрифти, які використовуються в основному тексті, мають просте виконання і призначені для читання великого обсягу тексту. Для літературно-художніх видань переважно використовуються шрифти із засічками. На вибір гарнітури шрифту, накреслення і кегля впливає літературний жанр, композиція і обсяг тексту, читацька належність, формат видання, формат набору, спосіб друку, якість паперу і такі властивості шрифтів, як зручність читання і економічність. Недопустимо, щоб стиль шрифту заходив у суперечності зі стилем літературного твору. В оформленні книги характер малюнка текстового шрифту часто асоціюється зі змістом, крім того, враховується зв'язок малюнка шрифту з ілюстрацією й іншими елементами оформлення. Текстові шрифти книжкових видань обмежуються прямим, курсивним і жирним накресленням однієї гарнітури у різних комбінаціях [3].

Службова частина книги оформлюється відповідно до ДСТУ 4861:2007 «Видання. Вихідні відомості». Таким чином, на початкових сторінках розміщуються відомості про автора, назва видання, надзаголовкові дані, підзаголовкові дані, вихідні відомості. На звороті титулу розміщуються класифікатори книги та макет анотованої каталожної картки. На прикінцевих сторінках розміщуються надвипускні та випускні дані.

Окрім основного тексту у виданнях все частіше зустрічаються такі додаткові елементи як присвяти та епіграфи, особливо епіграфи переважають в українських літературних творах. У зв'язку з цим з'явилась нова тенденція їх оформлення. Присвяти розміщуються на окремій сторінці частіше курсивним накресленням. Епіграфи розміщуються на початку відповідного розділу/твору та передають додатковий сенс. Як правило, шрифт для цих елементів відрізняється від основного лише накресленням.

При аналізі тенденцій оформлення, які використовували у старих виданнях, можна простежити, що обкладинки переважно не мали яскравого дизайну та були більш консервативними. У шрифтовому оформленні переважали класичні шрифти (Times New Roman, Garamond, Caslon) та використовувались

певні каліграфічні елементи. Оформлення змісту та службової частини відповідало вимогам, було простим та лаконічним. А присвяти та епіграфи так само виносились на окремі сторінки.

Список використаних джерел:

1. Дизайн обкладинки. Тенденції у дизайні обкладинок книг. Режим доступу: [<https://azbyka.com.ua/uk/tendentsi-v-dizajne-oblozhek-knig-na-2021-god/>]
2. Вибір паперу, для книжок і не тільки: полегшимо вирішення складного питання. Режим доступу: [<https://takibook.od.ua/blog/vidi-paperu-dlya-knizhok>]
3. Шрифтове оформлення видань. Режим доступу: [<http://journalib.univ.kiev.ua/index.php/index.php?act=article&article=1663>]

ДЛЯ НОТАТОК

Scientific publication

**POLIT.
CHALLENGES OF SCIENCE TODAY
INTERNATIONAL RELATIONS**

***Abstracts of
XXIV International
conference of higher education students
and young scientists***

Kyiv, 2-5 April 2024
Published in the author's edition

Наукова публікація

**ПОЛІТ.
СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ НАУКИ
МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ**

***Тези доповідей
XXIV Міжнародної
науково-практичної конференції здобувачів
вищої освіти і молодих учених***

Київ, 2-5 квітня 2024
Публікується у авторській редакції

Підп. до друку 24.05.2024. Електронне видання.
Формат 60x84/16.

Видавець: Національний авіаційний університет
03058. Київ – 58, проспект Любомира Гузара, 1
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
України суб'єктів видавничої справи ДК № 977 від 05.07.2002